۳

دايرة المعارف حيوانات

علی فاطمیان

خزندگان، دوزیستان
و ماهی‌ها

علوم محض

PURE SCIENCES

دایرة المعارف حیوانات/ ترجمه و تدوین علی فاطمیان.- تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات؛ قاف، ۱۳۸۴-.
۳ج. مصوّر. (رنگی).

فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیپا.

ISBN 964-422-683-6 (ج ۳)
ISBN 964-422-684-4 (دوره)

عنوان اصلی: Animals; A Macmillan Illustrated Encyclopedia

پشت جلد به انگلیسی: The Encyclopedia of Animals

مندرجات:ج. ۱. پستانداران. ج.۲. پرندگان. ج.۳. خزندگان، دوزیستان و ماهی‌ها.

۱. مهره‌داران_دایرة‌المعارف‌های کودکان و نوجوانان. الف. ایران. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ سازمان چاپ وانتشارات. ب. فاطمیان، علی، ۱۳۵۱_ مترجم. ج.عنوان.

۲د۹و/۶۰۵/۳/QL ۵۹۶/۰۳
۱۳۸۴

کتابخانهٔ ملی ایران ۸۰۳۸_۸۳م

دایرةالمعارف حیوانات

(جلد سوم)

خزندگان، دوزیستان و ماهی ها

The Encyclopedia of Animals
(Vol. 3)

Reptiles,
Amphibians and Fish

علی فاطمیان

تهران ۱۳۸۴

دایرةالمعارف حیوانات (جلد سوم)
خزندگان، دوزیستان و ماهی ها

The Encyclopedia of Animals (Vol.3)
Reptiles, Amphibians and Fish

علی فاطمیان

مترجمان: علی فاطمیان، هادی محمدزاده
ویراستاران: مزدک انوشه، علی فاطمیان، هادی محمدزاده

مدیر هنری: علی فاطمیان
حروف نگاری، صفحه آرایی و طرح جلد: کارگاه گرافیک نشر قاف

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: سازمان چاپ و انتشارات
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

چاپ اول: تابستان ۱۳۸۴
شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه

شابک(ج ۳) ۹۶۴-۴۲۲-۶۸۳-۶
ISBN(Vol.3) 964-422-683-6
شابک(دوره) ۹۶۴-۴۲۲-۶۸۴-۴
ISBN(Set) 964-422-684-4

چاپخانه، انتشارات و پخش:
کیلومتر ۴ جادهٔ مخصوص کرج - نبش سه‌راه شیشه مینا - تهران ۳۱۱ ۱۵ ۱۳۹۷۸
تلفن: (چهار خط) ۳۰۰۲ ۴۴۵۱ نمابر: ۲۵ ۴۴ ۴۴۵۱
انتشارات: ۹۵ ۵۴ ۴۴۵۲ پخش: ۴۴۵۲۹۶۰۱ نمابر پخش: ۴۴۵۲۹۶۰۰

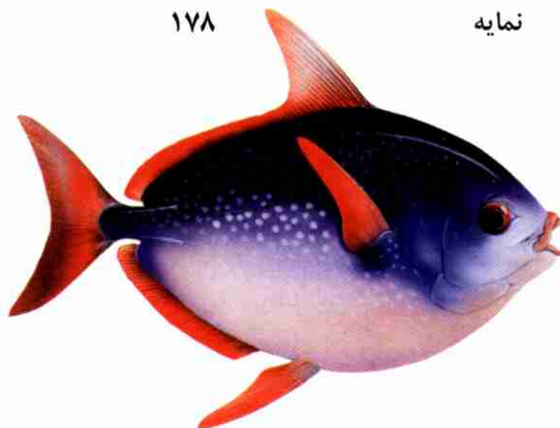
فروشگاه شمارهٔ یک:
خیابان امام خمینی - نبش خیابان شهید میردامادی(استخر) - تهران ۱۴۵ ۱۳ ۳۷۹ ۱۱ - تلفن: ۰۶ ۲۶ ۶۶۷۰

فروشگاه شمارهٔ دو:
نشر زلال - خیابان انقلاب - خیابان ۱۶ آذر - تهران ۸۱۴ ۳۵ ۱۷۹ ۱۴ - تلفن: ۷۸ ۹۷ ۶۶۴۱

فروشگاه شمارهٔ سه:
نشر کارنامه - خیابان شهید باهنر (نیاوران) - روبروی کامرانیه شمالی - شهر کتاب - تلفن: ۲۲۲۸۵۹۶۹

نشانی سایت اینترنتی:
WWW.PPOIR.COM

فهرست

پیش‌گفتار

موجوداتی همچون ماهی مکنده، کوسه، گربهٔ وحشی، قورباغه، سار افریقایی، تمساح، عقاب و شامپانزه، همگی دارای ویژگی خاصی هستند؛ به سخن دیگر؛ خصوصیت مشترکی آن‌ها را به هم پیوند داده و در زمرهٔ یک گروه طبیعی قرار داده است. همهٔ مهره‌داران دارای ستون مهره‌اند یا به گفته‌ای، دارای مجموعه‌ای عمودی از عناصر استخوانی در امتداد سیستم اصلی اعصاب یا نخاع هستند. اگرچه تمام مهره‌داران، ستون مهره‌ای متشکل از واحدهای استخوانی جدا از هم ندارند، اما انواع عالی‌تر، این ویژگی را دارند. حیوانات دستهٔ اخیر، استخوان‌ماهی‌ها، دوزیستان، خزندگان، پرندگان و پستانداران را در بر می‌گیرد. ماهی‌های غضروفی نیز (مانند: کوسه‌ها، پرتوماهی‌ها و سفره‌ماهی‌ها) ستون مهره‌ای دارند که بیش‌تر به غضروف می‌ماند تا مهره. حتی ماهی‌های مکندهٔ اولیه، تنها شکلی اولیه از ساختار مهره‌ها، شبیه به ستون فقرات را دارا هستند.

سرنده آبگیر
Pond Slider
Pseudemys scripta

هنگامی که این گروه از حیوانات با بی‌مهرگان ـ از قبیل، مرجان‌ها، پهن‌کرم‌ها، کرم‌ها، نرم‌تنان، سخت‌پوستان، عنکبوت‌ها و حشرات ـ مقایسه می‌شوند، تردیدی نمی‌ماند که مهره‌دار بودن ساختار بدن، امکانی بالقوه را برای جانوران پیچیده و پیشرفته فراهم می‌آورد. تا آن‌جا که می‌دانیم، جانوران ظریف‌ترین و پیچیده‌ترین دستگاه‌های شناخته‌شده در عالم هستی‌اند نامیده‌اند و در این صورت، عالی‌ترین اعضای مهره‌داران نیز پیچیده‌ترین و هوشمندترین این موجودات خواهند بود.

گروه مهره‌داران شامل ۴۵ هزار گونهٔ جانوری است که از این میان باید گزینشی انجام گیرد تا تنوع آن‌ها را به بهترین وجه نشان دهد. بدیهی است به دلیل کثرت این گونه‌ها، دست یافتن به یک جامعیت در این سطح مقدور نیست. از این رو، برای رده‌بندی حیوانات، سطحی بالاتر مد نظر قرار گرفته است تا حیواناتی با ویژگی‌های مشترک در یک گروه دسته‌بندی شوند. دسته‌بندی حیوانات به گروه‌های متفاوت و بیان کردن نام علمی آن‌ها، غالباً سردرگمی و نگرانی در پی دارد. اما این روش‌ها تماماً در جهت دسته‌بندی حیوانات به گروه‌هایی آشناست تا ارتباط آن‌ها با هم آشکار شود. نام لاتین یا یونانی‌الاصل، به دلیل تغییرناپذیری (به غیر از اندک موارد استثنا) بی‌نهایت سودمند است؛ در حالی که نام علمی یک حیوان در تمام دنیا ثابت می‌ماند، نام عادی آن گاه افزون بر ده عنوان مختلف بر خود می‌گیرد. یک گونهٔ جانوری، گروهی از حیوانات است که با موفقیت می‌توانند ـ دست‌کم بالقوه ـ با یکدیگر زاد و ولد کنند. این دسته‌بندی، طبیعی و مبتنی بر صفات و فعالیت‌های ذاتی حیوانات است. اسم هر گونهٔ جانوری، از دو بخش تشکیل می‌شود که بخش دوم مختص آن گونه است. مثلاً ببر (یا *Panthera tigris*؛ Tiger) نامیده می‌شود؛ *Panthera* اسم جنس آن است ـ جنس *Panthera* متشکل از ۵ گونهٔ مختلف متعلق به گربه‌های بزرگ است ـ در حالی که *tigris* اسم خاص این حیوان است و فقط به ببر اشاره دارد. اسامی جنس و اسامی خاص همواره به قلم ایتالیک نوشته می‌شوند.

اسامی گونه‌ها فقط دو پلهٔ اول نردبان رده‌بندی حیوانات است. پله‌های بسیاری را باید پیمود تا به الگوهای مشابهت نائل شد. سطوح مختلف رده‌بندی

کفتار راهراه
Striped Hyena
Hyaena hyaena

پیش گفتار

سمندر خال‌دار
Spotted Salamander
Ambystoma maculatum

جانوران به ترتیب عبارت‌اند از: جنس، گونه، تیره (یا خانواده)، راسته، رده و شاخه؛ سرانجام همهٔ حیوانات در قلمروی جانوری (یا The Kingdom Animalia) قرار می‌گیرند.

با نگاهی دوباره به ببر در می‌یابیم که این حیوان متعلق به خانواده (یا تیره) گربه‌ها (Cats یا Felidae) است که همگی دارای ویژگی‌های فیزیکی و رفتاری مشترک‌اند. این خانواده با دیگر خانواده‌های حیوانات وابسته، مانند سگ‌ها، راسوها و خرس‌ها در راستهٔ گوشت‌خواران هم‌گروه است و با دیگر راسته‌های مشابه در ردهٔ پستانداران (Mammalia) در یک گروه قرار می‌گیرد. رده‌بندی حیوانات، موضوعی بسیار پیچیده است و گریزی از بحث و مشاجره در آن نیست؛ از این رو، موارد اختلاف بسیاری در دسته‌بندی گونه‌ها و تیره‌ها می‌توان یافت.

دسته‌بندی حیوانات در این مجموعه غالباً بر اساس راستهٔ حیوانات یا گروه‌هایی مبتنی بر گونه‌های جانوری با ویژگی‌های مشترک صورت گرفته، چنان‌که ترتیب گروه‌ها و گونه‌ها مطابق با الفبای فارسی آمده است. در چینش مطالب کتاب و تصاویر آن، سه نوع دسته‌بندی مد نظر بوده است: نوع اول دست‌یابی سریع و اجمالی، متکی بر تصویر هر جانور همراه با نام فارسی، انگلیسی و لاتین آن؛ نوع دوم توضیح تفصیلی در ذیل نام هر حیوان؛ و نوع سوم که برای مزید اطلاع خوانندگان علاقه‌مند آمده است، در برگیرندهٔ نام حیوان و اطلاعاتی دربارهٔ تیره، راسته و مشخصات دیگری از جمله زیستگاه، محل زندگی و اندازهٔ حیوان به زبان انگلیسی است.

در برگردان مطالب کتاب حتی‌الامکان کوشش رفته است اسامی به فارسی ترجمه شوند و در غیر این صورت، آوانگاری آن‌ها به فارسی نوشته شود. در هر صورت نام انگلیسی و لاتین نیز آورده شده است. متأسفانه منابع جانورشناسی به زبان فارسی انگشت‌شمار است و همین اندک منابع نیز غالباً روزآمد نیستند، افزون بر این که دقت چندانی هم در برگردان اسامی و نام‌های علمی، به کار نرفته است. همچنین، برخی منابع پراکنده که تنها به برخی گونه‌های محلی و منطقه‌ای ایران اشاره دارند و از اسامی محلی استفاده کرده‌اند، عملاً بدون استفاده‌اند و در برگردان اسامی، ناگزیر به فرهنگ‌های دو زبانه بسنده شده است (البته تا حد ممکن از منابع پیش‌گفته نیز استفاده شده است).

دایرة‌المعارف حیوانات در برگیرندهٔ نزدیک به ۲۰۰۰ مدخل یا گونهٔ جانوری با تصاویری زیبا و گویاست که به دلیل رنگی بودن و بالا بودن هزینهٔ چاپ، مطالب آن تا حد زیادی فشرده شده است (از قلم ریز استفاده شده است)، چنان‌که اگر قرار بود متن کتاب (بدون تصاویر)، با روش معمول و به سیاق کتاب‌های عادی صفحه‌بندی می‌شد، تعداد صفحات آن افزون بر ۱۰۰۰ صفحهٔ رحلی می‌شد که درج تصاویر نیز به نوبهٔ خود این حجم زیاد را افزون‌تر می‌ساخت. در هر صورت این مجموعه متشکل از ۵ گروه جانوری در ۳ جلد، شامل پستانداران (جلد یک)، پرندگان (جلد دو) و خزندگان، دوزیستان و ماهی‌ها (جلد سه) است.

کوتاه سخن آن‌که مجموعهٔ حاضر کوششی چهار ساله در زمینه‌های مختلفی اعم از ترجمه، گردآوری، تدوین مطالب، چندین بار ویرایش و مقابله، تعیین اسامی گونه‌های جانوری، دسته‌بندی الفبایی، حروف‌چینی، تهیه و اصلاح تصاویر، طراحی صفحات و دست‌آخر صفحه‌بندی بسیار طولانی‌مدت است. با این همه، اثر حاضر ابداً مدعی یک کار حرفه‌ای و آموزشی نیست، همچنان که اصل کتاب به زبان انگلیسی نیز چنین دعوی‌ای ندارد، بلکه تنها تلاشی برای معرفی شاخه‌ای از علوم طبیعی است که جایگاهی ویژه و بنیادین دارد و به‌ویژه می‌تواند زمینه‌ساز علاقهٔ جوانان به این بخش از علوم شود که تا حدی با کم‌لطفی و بعضاً بی‌مهری روبه‌رو بوده است. از همهٔ فرهیختگان، صاحب‌نظران و علاقه‌مندان تقاضا می‌شود که این مجموعه را مرهون توجهات ارزشمند و گران‌قدر خود قرار دهند و نقایص و کاستی‌های آن را با انتقادات و پیشنهادهای خود یادآور شوند.

علی فاطمیان

توکان کوچک زمردین
Emerald Toucanet
Aulacorhynchus prasinus

خزندگان

خزندگان نیز مانند پستانداران و پرندگان، دارای ستون مهره‌اند و سطح بدن‌شان از صفحات سخت و نفوذناپذیر در برابر آب پوشیده شده است. بیش‌تر آن‌ها ساکن خشکی‌های روی زمین هستند، اما برخی دیگر، مانند لاک‌پشت‌های آبی و بعضی از انواع مارها درون آب به سر می‌برند. تمساح‌ها و کروکودیل‌ها نیز اوقات خود را در هر دو محیط سپری می‌کنند. اولین بار خزندگان نزدیک به ۳۰۰ میلیون سال پیش پا به عرصهٔ حیات گذاشتند. در این میان، دایناسورها نیز که امروزه فسیل بسیاری از گونه‌های مختلف آن‌ها در نقاط مختلف دنیا به دست آمده است، از جملهٔ خزندگان به شمار می‌روند. دایناسورهای خزنده در حدود ۲۲۵ میلیون سال پیش ظاهر شدند و مدت زمانی طولانی، یعنی ۱۶۰ میلیون سال، بیش‌تر خشکی‌های زمین را در قلمروی خود داشتند.

کروکودیل کشندانی
Estuarine Crocodile
Crocodylus porosus

از این ردهٔ بزرگ جانوری که از دیرباز بر زمین می‌زیسته‌اند امروزه تنها چند گروه محدود باقی مانده است. از آن زمان، گونه‌های بسیاری از خزندگان از میان رفته و گونه‌های جدیدی پا به عرصهٔ حیات گذاشته‌اند، اما امروزه بیش از ۶۵۰۰ گونهٔ مختلف از خزندگان مانند لاک‌پشت‌ها، کروکودیل‌های درنده، مارهای سمی و سوسمارهای تیزپا وجود دارند.

تنوع گونه‌ها در این ردهٔ جانوری قابل توجه است؛ لاک‌پشت‌ها بدنی کوتاه و پهن با پوسته‌ای سخت دارند که در بسیاری از گونه‌ها می‌توانند در مواقع ضروری دست و پا و سر خود را برای حفاظت درون آن فرو برند. این لاک محافظ از داخل از صفحات استخوانی درست شده و روی آن ماده‌ای سفت و سخت مشابه فلس دیگر خزندگان قرار گرفته است. لاک‌پشت‌ها دندان ندارند اما با کنارهٔ تیز منقارشان که از ادامهٔ آروارهٔ پایینی و بالایی درست شده است، هم گیاه می‌خورند و هم شکار می‌کنند.

کروکودیل‌ها و الیگاتورها خزندگانی شکارچی و جزو بزرگ‌ترین انواع این رده هستند. تمام آن‌ها گوشت‌خوار هستند که چندین ردیف از دندان‌های تیز و گرازمانند در آرواره‌شان قرار دارد و هر زمان که فرسوده شوند، دندان‌های تازه جایگزین آن‌ها می‌شوند.

مارها و بیش‌تر سوسماران نیز حیواناتی شکارچی و متعلق به گروهی موسوم به فلس‌داران هستند. بدن کشیده و دم دراز سوسمارها آن‌ها را برای زندگی در محیط‌های مختلف توانمند ساخته است. سوسمارها، حفار، دونده، شناگر و بالاروندگان چیره‌دستی هستند و برخی از آن‌ها حتی می‌توانند با قابلیت خاصی که دارند، مسافت کوتاهی را در هوا سر بخورند. بیش‌ترشان گوشت‌خوارند و از بی‌مهرگان و مهره‌داران کوچک تغذیه می‌کنند، اما گونه‌های دیگر، از گیاهان تغذیه می‌کنند. مارها، در

سوسمار بی‌پای کالیفرنیایی
California Legless Lizard
Anniella pulchra

سوسمار گیلا
Gila Monster
Heloderma suspectum

خزندگان برخلاف ماهی‌ها، به طور جداگانه قابل جدا شدن نیستند. تمام خزندگان فلس خود را با پوست انداختن (لایهٔ بیرونی) تعویض می‌کنند. این امر موجب می‌شود که فضا برای رشد بیش‌تر پوست افزایش یابد و امکان جایگزین شدن پوست فرسوده فراهم شود. جالب توجه این‌که مارها به شکل یک‌تکه پوست می‌اندازند، اما سوسمارها، کروکودیل‌ها و لاک‌پشت‌ها به صورت چندتکه اقدام به پوست انداختن می‌کنند. هنگامی که مارها پوست می‌اندازند، غالباً ظاهری درخشان‌تر پیدا می‌کنند.

حواس خزندگان پیشرفته‌تر از دوزیستان است و در بعضی گونه‌ها، اندام‌های حسی‌ای وجود دارد که در هیچ گونه‌ای از جانوران مشاهده نمی‌شود. چشم‌ها معمولاً بزرگ و به خوبی تکامل یافته‌اند، اگرچه در برخی از مارها حس بینایی ضعیف است. لاک‌پشت‌ها، کروکودیل‌ها و بیش‌تر سوسماران دارای پلکی متحرک هستند، اما مارها و برخی از سوسماران، پلک ثابت دارند. سوسمارها و تواتاراها نقطه‌ای حساس به نور، موسوم به چشم سوم، در بالای جمجمهٔ خود دارند که گمان می‌رود با اندازه‌گیری مدت زمان روشنایی روز، الگوهای فعالیت روزانه و فصلی خود را با آن تنظیم می‌کنند. خزندگان شنوایی ضعیفی دارند، چنان که برخی از آن‌ها ابداً روزنهٔ گوش بیرونی یا ساختار گوش میانی ندارند و اصوات، از طریق استخوان‌های جمجمه‌شان انتقال می‌یابد. حس چشایی اهمیتی برای خزندگان ندارد، اما بویایی در این جانوران بسیار قوی است. برخی از مارها اندامی برای تشخیص گرما در صورت خود دارند که به کمک آن می‌توانند کوچک‌ترین تغییرات دما را برای ردیابی صید تشخیص دهند.

خزندگان جانورانی خون‌سردند و به همین خاطر برای فعالیت خود نیازمند گرمای خورشید هستند. بنابراین به‌طور دائم بین نقاط آفتاب‌گیر و سایه، مانند حفره‌ها، در حال رفت و آمدند.

قیاس با دیگر مهره‌داران، جمجمه‌ای بسیار پیشرفته دارند. این جمجمه بسیار انعطاف‌پذیر است و می‌تواند ابعاد بزرگ شکار را درون خود جای دهد و در برخی گونه‌ها نیز مجهز به آرواره‌های نیرومند و سیستم سمی است. برخی دیگر از مارها با بدن دراز و نیرومند خود شکار را درهم خرد کرده، آن را خفه می‌کنند.

خزندگان در تمام نقاط دنیا از مناطق سردسیر شمالی گرفته تا مناطق گرم و سوزان استوایی و مناطق بیابانی و جنگل‌های بارانی وجود دارند، تنها در قطب جنوب است که این ردهٔ جانوری مشاهده نمی‌شود. خزندگان را باید غالباً در ردهٔ حیوانات شکارچی دانست، به گونه‌ای که بقای آنان بستگی به شکار دیگر جانوران دارد، اما انواع غیر گوشت‌خوار نیز وجود دارند که گیاه‌خوارند، مانند برخی لاک‌پشت‌ها و سوسمارها.

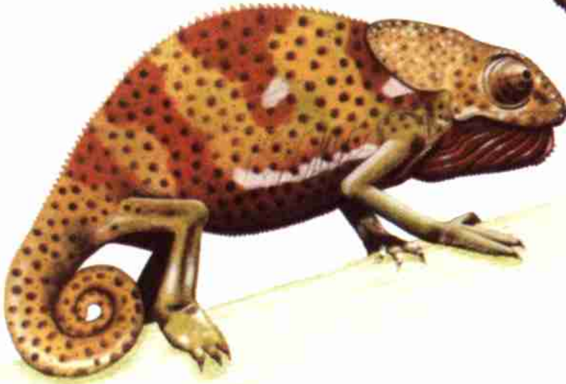
از بزرگ‌ترین مزیت‌های خزندگان در برابر دوزیستان، ساختار تخم آن‌هاست. تخم خزندگان، پوسته‌ای بسیار سخت دارد که برای محافظت از نوزاد خزنده بسیار مؤثر است و درون تخم زرده‌ای مغذی برای رشد نوزاد وجود دارد. به سخن دیگر نیازی نیست که خزندگان نیز مانند دوزیستان در آب تخم بگذارند و بدین ترتیب تخم‌ها در معرض صید شکاچیان قرار نمی‌گیرند. نوزاد بسیاری از خزندگان در محیط خشکی پرورش می‌یابد و سر از تخم بیرون می‌آورد. در برخی از گونه‌های خزندگان، نوزادان درون بدن مادر مراحل رشد را پشت سر می‌گذرانند و به مجرد تخم‌گذاری سر از تخم بیرون می‌آورند. حتی در برخی گونه‌ها، نوزادان، زنده از بدن مادر به دنیا می‌آیند. در تمام موارد، نوزادان به شکلی تکامل‌یافته پا به عرصه حیات می‌گذارند و در واقع نمونه‌ای کوچک و کامل از والدین خود هستند.

لاک‌پشت پشت‌چرمی
Leatherback
Dermochelys coriacea

پوست خزندگان از دو لایهٔ اصلی تشکیل یافته است: لایهٔ بیرونی و لایهٔ درونی. فلس‌ها که تنها در لایهٔ بیرونی قرار دارند از ماده‌ای سخت به نام کراتین، که هم‌جنس مو و ناخن انسان است، ساخته شده‌اند. لایهٔ درونی، در برگیرندهٔ رشتهٔ اعصاب، رگ‌های خونی و سلول‌هایی است که تغذیه‌کنندهٔ این لایه هستند. فلس‌های

آفتاب‌پرست گردن‌پرده‌ای
Flap-Necked Chameleon
Chamaeleo dilepis

آفتاب‌پرست اروپایی
European Chameleon
Chamaeleo chamaeleon

آفتاب‌پرست‌ها

آفتاب‌پرست اروپایی

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Chamaeleonidae: Chameleons
Size: 25 - 28 cm (9 3/4 - 11 in)
Range: S. Spain and Portugal, Crete, N. Africa, Canary Islands
Habitat: bushes in dry country

آفتاب‌پرست جکسون

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Chamaeleonidae: Chameleons
Size: 11 - 12 cm (4 1/4 - 4 3/4 in)
Range: E. Africa: Uganda, Tanzania to N. Mozambique
Habitat: savanna vegetation

آفتاب‌پرست گردن‌پرده‌ای

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Chamaeleonidae: Chameleons
Size: 25 - 36.5 cm (9 3/4 - 14 1/4 in)
Range: Tropical and southern Africa
Habitat: forest, scrubland

آفتاب‌پرست اروپایی ـ تنها آفتاب‌پرستی است که در اروپا یافت می‌شود. رنگش قهوه‌ای مایل به زرد است و بر روی بدن نوارهای تیره‌ای دارد؛ اما هنگام قرار گرفتن میان علف‌ها یا گیاهان سبز رنگ، ممکن است به سبز نیز بدل شود. هر گاه احساس خطر کند، رنگش بسیار تیره می‌شود، بدنش هوا را جذب می‌کند و متورم می‌شود و این چنین از اندازهٔ واقعی‌اش بزرگ‌تر به نظر می‌رسد. در مناطقی که دارای پوشش گیاهی است، میان بوته‌ها زندگی می‌کند و صرفاً برای تخم‌گذاری به سطح زمین می‌آید؛ اما در شمال افریقا و در مناطقی که پوشش گیاهی پراکنده و تنک دارد، روی زمین و در سوراخ‌هایی که خود در حاشیهٔ آبادی‌ها حفر می‌کند، زندگی می‌کند. از حشرات و به خصوص ملخ‌ها تغذیه می‌کند. هنگام جفت‌گیری، نرها برای تصاحب ماده‌ها با هم به نبرد می‌پردازند. حیوان نر و ماده نیز ممکن است با یکدیگر به ستیز برخیزند. آفتاب‌پرست ماده ۲۰ تا ۳۰ تخم می‌گذارد و آن‌ها را زیر خاک پنهان می‌کند.

آفتاب‌پرست جکسون ـ حیوان نر با توجه به ۳ شاخ برجسته‌ای که روی سرش قرار گرفته است، به آسانی شناخته می‌شود. روی پوزهٔ ماده، یک شاخ وجود دارد و در کنار هر چشم آن نیز یک شاخ ابتدایی دیده می‌شود. بدن این حیوان رنگ سبز یک‌نواختی دارد. هنگامی که روی پوستهٔ درختان قرار می‌گیرد، به گل‌سنگ‌ها شبیه می‌شود. معمولاً از گونه‌های زنده‌زای خانوادهٔ آفتاب‌پرست‌ها است. حیوان ماده ممکن است بین ۲۰ تا ۴۰ تخم با خود حمل کند که از این همه فقط حدود ۱۰تا زنده می‌مانند. طول نوزادان هنگام تولد حدود ۵/۵ سانتی‌متر است و جلوی هر چشم آن‌ها یک شاخ کوچک وجود دارد که فلسی مخروطی نیز در وسط شاخ مشاهده می‌شود.

آفتاب‌پرست گردن‌پرده‌ای ـ در قسمت عقب سر این آفتاب‌پرست خشن، پرده‌های پوستی چندین آویزه را به وجود آورده‌اند که این حیوان برای تهدید اعضای گونهٔ خود آن‌ها را برافراشته می‌کند. اما ممکن است تنها آویزه‌ای را که در طرف حریفش قرار گرفته است، بالا ببرد. این آفتاب‌پرست در بین درختان و بوته‌ها زندگی می‌کند و صرفاً برای رفتن از درختی به درخت دیگر یا تخم‌گذاری به سطح زمین می‌آید.

آفتاب‌پرست جکسون
Jackson's Chameleon
Chamaeleo Jacksonii

بروکسیا اسپکتروم
Brookesia spectrum
Brookesia spectrum

رامفولن مارشالی
Rhampholeon marshalli
Rhampholeon marshalli

رنگ‌آمیزی‌اش بسته به زمینه‌ای که در آن قرار دارد، تغییر می‌کند. میان برگ‌ها سبزرنگ و روی تنهٔ درختان زرد یا قهوه‌ای مایل به قرمز است. هنگام عصبانیت یا احساس خطر، مانند مواقعی که با مار درختی بومسلنگ که دشمن اصلی اوست، روبه‌رو می‌شود، رنگش به تیرگی می‌گراید و به سبز سیر تبدیل می‌شود. روی پوست، خال‌های زرد و سفیدی ظاهر می‌شود و در این هنگام صداهای فش‌فش مانندی نیز از خود تولید می‌کند. حیوان ماده در سوراخی که خود در سطح زمین حفر می‌کند، بین ۳۰ تا ۴۰ تخم می‌گذارد و آن‌گاه لانه را با علف و شاخه‌های گیاهان پنهان می‌کند. تخم‌ها پس از ۳ ماه باز می‌شوند.

آفتاب‌پرست میلر ـ بزرگ‌ترین آفتاب‌پرستی است که آن را در بیرون از ماداگاسکار می‌توان یافت. روی پوزهٔ هر دو حیوان نر و ماده یک شاخ وجود دارد. نوارهای زردرنگ و پهن و خال‌های سیاه روی بدن، به آن جلوه‌ای خاص بخشیده‌اند. هنگام نشستن روی شاخهٔ درختان، خود را به آرامی تاب می‌دهد. این حرکات شبیه به جابه‌جا شدن برگ‌های درختان در باد ملایم است و با رنگ‌آمیزی و نقش‌های روی بدن که با محیط استتار شده‌اند، درمی‌آمیزد و با وجود اندازهٔ بزرگ، یافتنش را بسیار دشوار می‌کند. این آفتاب‌پرست از پرندگان کوچک و حشرات تغذیه می‌کند.

بروکسیا اسپکتروم ـ این آفتاب‌پرست کوچک به رنگ قهوه‌ای خاکی است و میان برگ‌های خشک‌شدهٔ کف جنگل زندگی می‌کند و با آن‌ها شباهت بسیار زیادی دارد. دم کوتاه و برجستگی‌های تیزی که روی سر و بدن دارد و خطهای نامنظم روی بدن که تقلیدی از رگ‌برگ‌های گیاهان است، این شباهت را مؤثرتر و کارسازتر می‌کند. روی پوزه‌اش نیز زائده‌ای کوچک دارد. پاهای این حیوان بسیار باریک و استخوانی است و دمش توانایی برداشتن اشیا را ندارد؛ چرا که این حیوان روی زمین زندگی می‌کند و نیازی به عضو پنجمی که برای گونه‌های درختی بسیار سودمند است، ندارد. به ندرت رنگ عوض می‌کند، زیرا به خوبی در محیط استتار می‌شود و نیاز اندکی به این کار دارد. مانند همهٔ آفتاب‌پرست‌ها به آرامی و آگاهانه و به منظور انجام کار خاصی حرکت می‌کند و ممکن است برای ساعت‌ها بی‌حرکت باقی بماند. از حشرات تغذیه می‌کند و آگاهی اندکی از عادات تولید مثلی این حیوان در دست است، ولی گفته می‌شود که حیوان ماده در هر بار تخم‌گذاری، ۳ تا ۶ تخم می‌گذارد.

رامفولن مارشالی ـ شکل این آفتاب‌پرست همراه با بدن تخت و پشت بسیار خمیده‌اش، به آن ظاهری شبیه برگ درختان می‌دهد و هنگام نشستن به آرامی تاب می‌خورد؛ گویی باد آن را به حرکت وامی‌دارد. چند ردیف لکهٔ روشن بر سطح بدنش پراکنده شده و در حیوان نر برجستگی خاصی یافته‌اند. اندازهٔ ماده‌ها معمولاً دو برابر نرهاست. بیش‌تر عمر این آفتاب‌پرست، میان برگ‌های کف جنگل سپری می‌شود. حیوان ماده ۱۲ تا ۱۸ تخم می‌گذارد.

آفتاب‌پرست میلر

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Chamaeleonidae: Chameleons
Size: 54 - 58 cm (21 1/4 - 22 3/4 in), including tail of 28 - 29 cm (11 - 11 1/2 in)
Range: E. Africa: Tanzania, Malawi
Habitat: savanna vegetation

بروکسیا اسپکتروم

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Chamaeleonidae: Chameleons
Size: 7.5 - 9 cm (3 - 3 1/2 in)
Range: Cameroon, Gabon to E. Africa
Habitat: forest floor

رامفولن مارشالی

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Chamaeleonidae: Chameleons
Size: 3.5 - 7.5 cm (1 1/4 - 3 in)
Range: Africa: Zimbabwe, Mozambique
Habitat: forest on mountain slopes

آفتاب‌پرست میلر
Meller's Chameleon
Chamaeleo melleri

کروکودیل رودخانهٔ نیل
Nile Crocodile
Crocodylus niloticus

الیگاتور امریکایی
American Alligator
Alligator mississipiensis

الیگاتورها و تمساح‌ها

الیگاتور امریکایی

Order: Crocodilia: Crocodiles, Alligators, Gavial
Family: Alligatorianae: Alligators and Caimans
Size: up to 5.5 m (18 ft)
Range: S.E. USA
Habitat: marshes, rivers, swamps

تمساح هندی

Order: Crocodilia: Crocodiles, Alligators, Gavial
Family: Gavialinae: Gavial
Size: 7 m (23 ft)
Range: N. India
Habitat: large rivers

کروکودیل رودخانهٔ نیل

Order: Crocodilia: Crocodiles, Alligators, Gavial
Family: Crocodylinae: Crocodiles
Size: 4.5 - 5 m (15 - 16 1/2 ft)
Range: Africa (not Sahara or N.W.)
Habitat: large rivers, lakes, marshes

الیگاتور امریکایی – زمانی تخریب زیستگاه‌ها و اقدامات شکارچیان، نسل این حیوان را به خطر انداخته بود و آنان برای حفظ بقای خود، با این دو معضل روبه‌رو بودند، ولی در حال حاضر، قوانین حمایت از محیط زیست بسیار کارساز افتاده و جمعیت این حیوان رو به فزونی گذاشته است. این تمساح معمولاً در ماه آوریل و در آب‌های کم‌عمق جفت‌گیری می‌کند. روند جفت‌یابی به آرامی و سکوت تمام برگزار می‌شود. حیوان نر چند روز پیش از جفت‌گیری، کنار ماده می‌ماند و گاهی با استفاده از دست‌های خود آن را نوازش می‌کند. با گذشت زمان رضایت ماده بیش‌تر و بیش‌تر جلب می‌شود و خود را آمادهٔ تسلیم شدن می‌کند. در این زمان نر سر خود را به گلوی ماده می‌مالد و حباب‌هایی تولید می‌کند که از مقابل صورت ماده عبور می‌کند. ماده نزدیک آب، محلی برای لانه انتخاب می‌کند و با حرکات بدن و دم خود، هر چه مواد گیاهی و بریده‌های گیاهان در دسترسش قرار می‌گیرد، می‌تراشد و می‌روبد. گیاهان را روی هم جمع می‌کند و پشته‌ای می‌سازد و درون آن حفره‌ای برای تخم‌ها ایجاد می‌کند. ۲۸ تا ۵۲ تخم می‌گذارد و آن‌گاه بر روی پشته را می‌فشرد و این چنین حفره را با گیاهان بیش‌تری می‌پوشاند. تخم‌ها پس از ۶۵ روز باز می‌شوند و در تمام این مدت خود از لانه مراقبت می‌کند. بچه‌تمساح‌ها با سر و صدای زیاد، مادر را برای باز کردن و آزاد کردن‌شان تهییج می‌کنند. این نوزادان تا ۳ سال در کنار مادر خود می‌مانند.

تمساح هندی – پوزه‌اش باریک و دراز است و حدود ۱۰۰ دندان کوچک را در خود جای می‌دهد که خود وسیلهٔ بسیار مناسبی برای شکار ماهیان و قورباغه‌ها در زیر آب است. این حیوان نیز مانند همهٔ اعضای خانوادهٔ کروکودیل‌ها، به خاطر پوستش شکار می‌شده و اکنون از نایاب‌ترین گونه‌ها در آسیاست. پاهایش شبیه به پارو است و به نظر می‌رسد که جز برای لانه‌سازی، به ندرت از آب بیرون می‌آید. حیوان ماده تخم‌هایش را هنگام شب و در چاله‌ای که در ساحل رودخانه حفر شده است، می‌گذارد.

کروکودیل رودخانهٔ نیل – این حیوان زمانی جمعیتی انبوه و گستردگی فراوانی داشته است، ولی اکنون به خاطر تقاضا برای پوستش و از بین رفتن زیستگاه طبیعی‌اش، جمعیت و گسترهٔ آن کاهش یافته است. از پرندگان و پستانداران بزرگی که برای آب خوردن به کنارهٔ رودخانه می‌آیند، تغذیه می‌کند. پس از گرفتن طعمه، آن را به زیر آب می‌کشاند و آن‌قدر نگه می‌دارد تا خفه شود؛ آن‌گاه در حالی که آن را زیر آب نگه داشته است، بدن

تمساح هندی
Gavial
Gavialis gangeticus

کی‌من عینکی
Spectacled Caiman
Caiman crocodilus

کروکودیل کوتوله افریقایی
West African Dwarf Crocodile
Osteolaemus tetraspis

خود را می‌چرخاند و قطعاتی از گوشت بدن طعمه را جدا می‌کند. حیوانات بالغ تکه‌های سنگ را قورت می‌دهند. این سنگ‌ها در معده باقی می‌مانند و هنگامی که حیوان در آب است، مانند وزنه‌هایی تعادل آن را ثابت نگه می‌دارند. این حیوان شب را در آب می‌گذراند و درست پیش از طلوع خورشید، به ساحل می‌آید تا در آفتاب بامدادی بیارامد. زندگی نسبتاً آرامی دارد و احتیاجی ندارد که هر روز غذا بخورد. حیوان نر از قلمروی خود دفاع می‌کند و هنگام جفت‌گیری نمایش جنسی به اجرا می‌گذارد. حیوان ماده در چاله‌ای نزدیک به آب، بین ۲۵ تا ۷۵ تخم می‌گذارد و روی آن‌ها را به خوبی می‌پوشاند و در ۳ ماهی که برای باز شدن تخم‌ها باید سپری شود، از آن‌ها مراقبت می‌کند. هنگام باز شدن تخم‌ها، نوزادان به صدای پای مادرشان بالای لانه، حساس می‌شوند. نوزادان، مادر را از داخل لانه فراخوانده، مادر آن‌ها را از زیر پوشش لانه بیرون می‌آورد، درون دهان جای می‌دهد و به جای امنی منتقل می‌کند. در این‌جا ماده برای ۳ تا ۶ ماه دیگر، با دقت و وسواس زیاد از آن‌ها نگه‌داری می‌کند. نوزادان ابتدا از حشرات تغذیه می‌کنند و حیوانات بالغ قبل از اختیار کردن رژیم غذایی، از خرچنگ‌ها، پرنده‌ها و ماهی‌ها غذای خود را تأمین می‌کنند.

کروکودیل کشندانی - این حیوان از بزرگ‌ترین و خطرناک‌ترین گونه‌های کروکودیل است و می‌گویند به انسان نیز حمله می‌کند. پوست آن از پوست دیگر کروکودیل‌ها ارزشمندتر است و از این‌رو، این حیوان به سرعت رو به نابودی می‌رود. در حال حاضر، گرفتن این کروکودیل در بسیاری از مناطق غیرقانونی اعلام شده است. با این همه، شمار اندکی از این حیوان باقی مانده است. در جاهایی که شکارش مجاز است، این کار محدود شده و بر صادرات پوست آن کنترل اعمال می‌شود. این کروکودیل، آبزی‌ترین گونهٔ کروکودیل‌هاست و در خشکی بسیار کم می‌ماند و فواصل بسیار طولانی را شنا می‌کند. حیوان ماده روی پشته‌ای نزدیک به آب و با جمع کردن و انباشتن گیاهان می‌سازد، بین ۲۵ تا ۹۰ تخم می‌گذارد. حدود ۳ ماه طول می‌کشد تا تخم‌ها باز شوند. مادر در این مدت از لانه مراقبت می‌کند.

کروکودیل کوتوله افریقایی - این حیوان را با نام کروکودیل پوزه‌کوتاه نیز می‌شناسند و البته ویژگی متمایزکنندهٔ آن نیز همان پوزهٔ اوست که به شکل غیرمعمول کوتاه است. بهره‌برداری بیش از حد از این حیوان، برای استفاده از پوستش و همچنین تخریب و از بین رفتن زیستگاهش، باعث شده است که امروزه بسیار نادر و کمیاب باشد. عضوی از خانوادهٔ کروکودیل‌هاست، با این همه شکل ظاهری و اندازه‌اش بسیار شبیه به تمساح‌های برّ جدید است. از زیست‌شناسی و عادات تولید مثل این حیوان آگاهی چندانی در دست نیست.

کی‌من عینکی - این حیوان دارای گونه‌ها و زیرگونه‌هایی است و نام آن از مدت‌ها پیش مورد مناقشه بوده است. این حیوان را معمولاً با عنوان C. sclerops می‌شناسند. بین چشم‌هایش یک برجستگی وجود دارد که به پل عینک شبیه است و نام آن نیز از همین جا گرفته شده است. جمعیت این حیوان به شدت کاهش یافته است زیرا او را نه تنها به خاطر پوستش شکار می‌کنند، بلکه نوزادان آن‌ها را نیز جمع‌آوری می‌کنند و به جای حیوانات خانگی می‌فروشند، یا آن‌ها را خشک می‌کنند و به عنوان تحفه و سوغات عرضه می‌کنند. حیوان ماده با جمع کردن و انباشتن گیاهان، برای خود لانه‌ای می‌سازد و به طور متوسط ۳۰ تخم می‌گذارد.

کروکودیل کشندانی

Order: Crocodilia: Crocodiles, Alligators, Gavial
Family: Crocodylinae: Crocodiles
Size: up to 6m (19 1/2 ft)
Range: S. India through Indonesia; S. Australia
Habitat: estuaries, coasts, mangrove swamps

کروکودیل کوتوله افریقایی

Order: Crocodilia: Crocodiles, Alligators, Gavial
Family: Crocodylinae: Crocodiles
Size: 1.5 m (5 ft)
Range: W. Africa, south of the Sahara
Habitat: streams and lakes

کی‌من عینکی

Order: Crocodilia: Crocodiles, Alligators, Gavial
Family: Alligatorianae: Alligators and Caimans
Size: 1.5 - 2 m (5 - 6 1/2 ft)
Range: Venezuela to S. Amazon Basin
Habitat: slow still waters, lakes, swamps

کروکودیل کشندانی
Estuarine Crocodile
Crocodylus porosus

ایگواناها

آنول سبز

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Iguanidae: Iguanas
Size: 12 - 20 cm (4 3/4 - 7 3/4 in)
Range: USA: Virginia to Florida, west to Texas
Habitat: forest edge, roadsides

ایگوانای آبزی

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Iguanidae: Iguanas
Size: 1.2 - 1.5 m (4 - 5 ft)
Range: Galapagos Islands
Habitat: lava rocks on coasts

ایگوانای جنگلی

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Iguanidae: Iguanas
Size: up to 50 cm (19 3/4 in), including tail of up to 37 cm (14 1/2 in)
Range: Tropical South America
Habitat: forest

ایگوانای دم‌تیغی

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Iguanidae: Iguanas
Size: 1 m (3 1/4 ft)
Range: Mexico, Central America
Habitat: forest

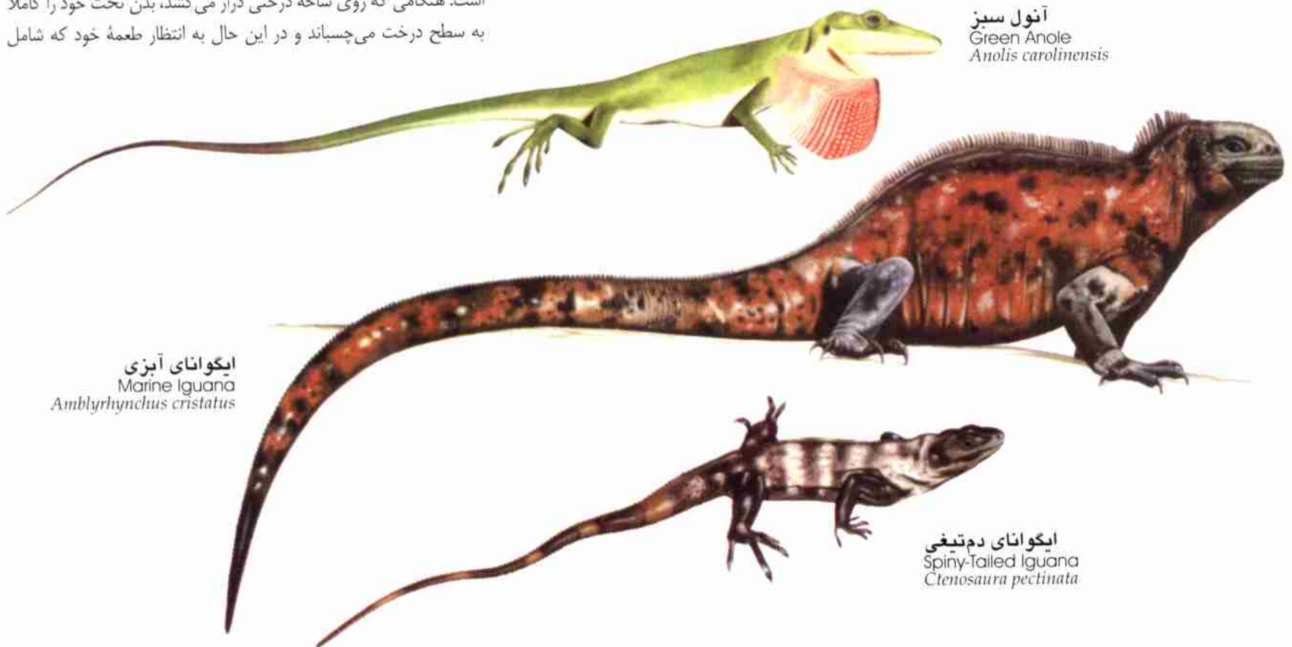
آنول سبز – این جانور بدنی لاغر و انگشتانی دراز دارد که در واقع نوعی سازگاری برای زندگی روی درختان است. رنگ بدنش معمولاً سبز است، با این همه برای چند لحظه می‌تواند آن را به قهوه‌ای بدل کند. در روز فعال است و از حشرات و عنکبوت‌ها تغذیه می‌کند. روی گلوی حیوان نر، زبانه‌ای صورتی‌رنگ و بادبزن مانند دیده می‌شود که هنگام نمایش‌های جنسی از آن استفاده می‌کند. این نمایش‌ها باعث ایجاد حالت پذیرش جنسی در جانور ماده و سپس تخمک‌گذاری می‌شود. تخم‌هایش را یکی‌یکی و هر کدام را با فاصلهٔ دو هفته می‌گذارد؛ این کار تا پایان فصل تولید مثل از آوریل تا سپتامبر به طول می‌انجامد. تخم‌ها پس از ۵ تا ۷ هفته باز می‌شوند.

ایگوانای آبزی – این جانور تنها سوسماری است که در حال حاضر از دریا به عنوان زیستگاه اصلی خود استفاده می‌کند. به راحتی به درون آب شیرجه می‌زند و شنا می‌کند و در عین حال به جستوجوی گیاهان دریایی که عمده غذای او را تشکیل می‌دهند، می‌پردازد. سازگاری عمده‌ای که برای زندگی دریایی در این جانور وجود دارد، همان غده‌های درون بینی‌اند. این غده‌ها نمک اضافی را که جانور با غذای خود می‌خورد، به صورت بخارهای رقیقی درمی‌آورد که ایگوانا آن‌ها را از راه بینی خود بیرون می‌راند. هنگام شنا با استفاده از دم نیرومندش، خود را به سمت جلو حرکت می‌دهد. پاها هنگام شنا معمولاً به بدن می‌چسبند، البته گاهی آن‌ها را برای حرکت در مسیر مورد نظر به کار می‌گیرد. این جانور نمی‌تواند در زیر آب تنفس کند، اما هنگام شیرجه زدن به درون آب ضربان قلبش کاهش می‌یابد و جریان خونی را که از داخل بدن می‌گذرد، تقلیل می‌دهد. به این ترتیب، در مصرف اندک ذخیرهٔ اکسیژن خود صرفه‌جویی می‌کند. حیوان نر به قلمروی خود بسیار حساس است و برای دفاع از محدودهٔ کوچک محل تولید مثلش، که روی ساحل قرار می‌گیرد، مبارزه می‌کند. نبردها نمایشی هستند و هر ایگوانا می‌کوشد تا با کوبیدن سر خود به دیگری، آن را تسلیم کند. در یکی از نژادهای این ایگوانا، روی بدن نرهای بالغ، کاکل‌های سبز و زبانه‌های قرمزرنگی پدیدار می‌شود. حیوان ماده پس از جفت‌گیری محلی شنی پیدا می‌کند تا بتواند تخم‌هایش را مدفون کند. سوراخی به طول ۳۰/۵ سانتی‌متر حفر می‌کند و درون آن ۲ یا ۳ تخم می‌گذارد. سپس آن را با شن و ماسه می‌پوشاند. تخم‌ها پس از حدود ۱۱۲ روز باز می‌شوند. شمار این جانور زمانی بسیار فراوان بود، اما اکنون به علت وجود حیوانات شکارچی‌ای که ساکنان این مناطق و ملوانان به آن‌جا آورده‌اند، بسیار کاهش یافته است. پیش‌تر در زیستگاه این حیوان، هیچ پستاندار شکارگری که زندگی این ایگوانا را تهدید کند، یافت نمی‌شد.

ایگوانای جنگلی – این سوسمار درخت‌زی، دارای پاهای درازی است. هنگامی که روی شاخهٔ درختی دراز می‌کشد، بدن تخت خود را کاملاً به سطح درخت می‌چسباند و در این حال به انتظار طعمهٔ خود که شامل

ایگوانای جنگلی
Forest Iguana
Polychrus gutterosus

آنول سبز
Green Anole
Anolis carolinensis

ایگوانای آبزی
Marine Iguana
Amblyrhynchus cristatus

ایگوانای دم‌تیغی
Spiny-Tailed Iguana
Ctenosaura pectinata

ایگوانای شاخ‌دار
Rhinoceros Iguana
Cyclura cornuta

ایگوانای ماداگاسکاری
Madagascan Iguana
Oplurus sp.

ایگوانای گالاپاگوس
Galapagos Land Iguana
Conolophus subcristatus

حشرات است، می‌ماند. از درختان بالا می‌رود و می‌تواند فقط با استفاده از دو پایش، خود را از شاخهٔ درختی آویزان کند، اما بسیار کند حرکت می‌کند. حیوان ماده در هر بار تخم‌گذاری، ۷ یا ۸ تخم می‌گذارد.

ایگوانای دم‌تیغی ـ وجه تسمیهٔ این سوسمار فلس‌های تیغ‌داری است که در اطراف دم آن حلقه‌هایی تشکیل داده‌اند. این تیغ‌ها دم را به سلاحی بسیار مؤثر و کارساز تبدیل کرده‌اند. از مواد گیاهی، به ویژه انواع لوبیا تغذیه می‌کند و برخی حیوانات کوچک را نیز شکار می‌کند. رژیم غذایی این ایگوانا دارای نمک پتاسیم فراوانی است و جانور به غده‌هایی درون‌دماغی مجهز شده که نمک اضافی را دفع می‌کنند و نمک‌های دفع‌شده در اطراف سوراخ‌های بینی به صورت پوسته‌هایی جمع می‌شوند. این ایگوانا به شدت اجتماعی و در عین حال قلمرودار است. در گروه‌هایی زندگی می‌کند که در آن‌ها سلسله مراتب به شدت اعمال می‌شود و در هر گروه یک نر بر دیگران مسلط است. دیگر نرها نیز برای خود قلمرویی اختیار می‌کنند و به جز رهبرشان، در برابر دیگر نرها از آن به دفاع بر می‌خیزند. در فصل تولید مثل، ماده‌ها سوراخ‌هایی حفر می‌کنند و درون آن حدود ۵۰ تخم می‌گذارند.

ایگوانای شاخ‌دار ـ حیوان نر را با توجه به برجستگی‌های خاصی که روی پوزه‌اش دارد، می‌توان باز شناخت. این برجستگی‌ها خود از چندین فلس بزرگ تشکیل شده‌اند. برجستگی‌های روی پوزهٔ حیوان ماده بسیار کوچک و غیرمحسوس‌اند. این حیوان نیرومند و درشت، دمی قوی دارد و بدنش تا اندازه‌ای به هم فشرده است و پشت گردن برخی از این حیوانات، به ویژه مسن‌ترها حلقه‌هایی از چربی پدید آمده است. نژادهای مختلفی از این حیوان یافت می‌شود که تفاوت‌های جسمی آن‌ها با هم بسیار اندک است. آن‌ها باید میان ابتدایی‌ترین نوع ایگواناها طبقه‌بندی شوند. این ایگوانا روی زمین و میان بوته‌های خاردار کاکتوس‌ها به سر می برد و از گیاهان، کرم‌ها و موش‌ها تغذیه می‌کند. ماده‌های بالغ هر بار حدود ۱۲ تخم می‌گذارند که پس از ۱۲۰ روز یا بیش‌تر باز می‌شوند و در برخی آنتیل‌های کوچک‌تر (آبخست‌های کارائیب و شمال ونزوئلا) گونه‌هایی معمولی که اخیراً در این مناطق استقرار یافته‌اند، جای ایگوانای شاخ‌دار را گرفته و آن‌ها را از آن‌جا رانده‌اند.

ایگوانای گالاپاگوس ـ زمانی این جانور در تمامی جزایر گالاپاگوس یافت می‌شد، اما اکنون در چند جزیره، منقرض شده و در برخی مناطق کم‌یاب شده است. بسیاری از آن‌ها به منظور استفادهٔ غذایی یا برای تفریح شکار شده‌اند و برخی نیز، از حیوانات شکارچی تازه‌وارد به این مناطق صدمات بسیاری دیده‌اند. در حال حاضر تدابیری برای حفاظت از این جانور به اجرا در می‌آید. این جانور بدنی نیرومند و دم گردی دارد و رنگ آن غالباً زرد یا قهوه‌ای است که گاهی خال‌های نامنظمی روی بدن دیده می‌شود. در پشت گردن کاکل وجود دارد و در اطراف گردن حیوانات مسن‌تر حلقه‌هایی از چربی به چشم می‌خورد. این جانور در مناطق خشک با پوشش گیاهی اندک و جاهایی که بتواند در خاک آن برای خود لانه‌ای حفر کند، زندگی می‌کند. گیاهان، از جمله کاکتوس‌ها، غذای اصلی این جانور را تشکیل می‌دهند که البته ممکن است برخی از جانوران دیگر را نیز بخورد.

ایگوانای ماداگاسکاری ـ دو گونه ایگوانا به نام‌های اپلوروس و کالارودن در ماداگاسکار یافت می‌شود. هر ۶ گونهٔ ایگوانای اپلوروس به هم شبیه‌اند و روی دم همهٔ آن‌ها که به تدریج باریک می‌شود، حلقه‌هایی از فلس‌های مارپیچ دیده می‌شود. گونه‌های کالارودن را با توجه به فلس‌های نرم روی دم و کاکل‌های کوچک‌شان به آسانی می‌توان بازشناخت. اپلوروس‌ها بدون کاکل‌اند. این جانور اساساً جانوری زمین‌زی است، با این همه می‌تواند از درختان و بوته‌ها بالا رود و میان آن‌ها پناه گیرد.

ایگوانای شاخ‌دار

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Iguanidae: Iguanas
Size: up to 1.2 m (4 ft)
Range: Hispaniola and other islands of the Lesser Antilles
Habitat: arid scrub

ایگوانای گالاپاگوس

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Iguanidae: Iguanas
Size: up to 1.2 m (4 ft)
Range: Galapagos Islands
Habitat: arid land, coasts to volcanoes

ایگوانای ماداگاسکاری

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Iguanidae: Iguanas
Size: up to 38 cm (15 in)
Range: Madagascar, small offshore islands
Habitat: forest

چاکوالا
Chuckwalla
Sauromalus obesus

ایگوانای نواردار فی‌جی
Fijian Banded Iguana
Brachylophus fasciatus

ایگوانای معمولی
Common Iguana
Iguana iguana

ایگوانای معمولی ـ این سوسمار دارای کاکلی متشکل از استخوان‌هایی شانه‌مانند است که در قسمت گردن ارتفاع بیش‌تری دارد و تمام طول بدن و دم را در بر می‌گیرند. نوارهایی روی شانه‌ها و اطراف دم قرار گرفته‌اند که با افزایش سن ایگوانا تیره‌تر می‌شوند. نوزادان این سوسمار سبز روشن هستند. این حیوان چالاک، روی درختان زندگی می‌کند و هنگام روز فعال است و به راحتی شنا می‌کند. حیوانی گیاه‌خوار است، با این همه هنگامی که مورد حمله قرار گیرد با دندان‌های تیز و چنگال‌هایش از خود دفاع می‌کند. سوسمار ماده هنگام پاییز در سوراخی که خود روی زمین حفر می‌کند، ۲۸ تا ۴۰ تخم می‌گذارد. تخم‌ها پس از ۳ ماه باز می‌شوند.

ایگوانای نواردار فی‌جی ـ یکی از معدود گونه‌هایی است که در بیرون از قارهٔ امریکا یافت می‌شود. دم بسیار دراز آن غالباً بیش از دو برابر طول بدن باریکش است و روی پشت آن یک کاکل کوتاه دیده می‌شود. جانوری درخت‌زی است و انگشتان پاها و دستانش دارای ناخن‌های بسیار تیزی است که کار بالا رفتن را تسهیل می‌کنند. بدن جانور ماده را رنگ سبز یکنواختی پوشانده است، در حالی که روی بدن حیوان نر نوارهایی به رنگ سبز روشن کشیده شده و چندین خال سفید روی گردنش نقش بسته است. از برگ و قسمت‌های دیگر گیاهان تغذیه می‌کند. این گونه از ایگواناها به خوبی شناخته شده نیست و ممکن است به دلیل از بین رفتن قسمت اعظم زیستگاه جنگلی و نیز ورود نمس به گسترهٔ محل زندگی‌اش که از این جانور و تخم‌های آن تغذیه می‌کند، در معرض خطر انقراض قرار گرفته باشد.

چاکوالا ـ رنگ پوست این سوسمارِ کوتاه و چاق، مشکی است و دمش کلفت و زرد روشن و انتهای آن پهن است. رنگ بدن حیوان نر، از ماده تیره‌تر است و روی آن چند خال زرد یا قرمز دیده می‌شود و این در حالی است که روی بدن جنس ماده یا نوزادان، نوارهایی متقاطع به چشم می‌خورد. هنگام شب زیر یک صخره یا درون شکافی پنهان می‌شود و صبح بیرون می‌آید و در آفتاب می‌لمد تا بدن خود را گرم کند. گیاه‌خوار است و به دنبال برگ‌ها، غنچه‌ها و گل‌ها می‌گردد و غالباً از گیاه کرئوزوت تغذیه می‌کند. برای زندگی در بیابان به خوبی سازگاری یافته است، چنان‌که در چین و شکن‌های روی پوست پهلوهای بدنش، ضمایمی از غدد لنفاوی قرار دارد که می‌تواند هنگام در دسترس بودن مایعات، آن‌ها را در خود ذخیره کند تا بتواند در فصول خشک و طولانی، از آن‌ها استفاده کند. گفته می‌شود که سوسمار ماده در هر سال ۱ بار و هر بار ۵ تا ۱۰ تخم می‌گذارد.

سوسمار باسیلیسک ـ روی پشت و دم حیوان نر، کاکل‌های برجسته و زیبایی قرار دارد. روی سر آن نیز پوششی شبیه به کلاهخودی دیده می‌شود. تمام پنج گونهٔ موجود در این جنس به هم شبیه‌اند و فقط آن‌ها را با توجه به شکل خاص کلاهخودهای روی سر نرها می‌توان باز شناخت. در ماده این کلاهخود رشد بسیار کمی دارد و در نوزادان اثری از آن دیده نمی‌شود. این ایگوانای پادراز، درشمار اندک حیوانات چهارپایی

ایگوانای معمولی

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Iguanidae: Iguanas
Size: 1 - 2 m (3 1/4 - 6 1/2 ft)
Range: Central and N. South America; introduced into USA: Florida
Habitat: forest, trees near water

ایگوانای نواردار فی‌جی

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Iguanidae: Iguanas
Size: 90 cm (35 1.2 in)
Range: Islands of Fiji and Tonga
Habitat: woodland, forest

چاکوالا

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Iguanidae: Iguanas
Size: 28 - 42 cm (11 - 16 1/2 in)
Range: USA: S. California, Nevada, Utah, Arizona; Mexico
Habitat: rocky desert

سوسمار باسیلیسک
Basilisk Lizard
Basiliscus plumifrons

سوسمار حصاری شرقی ـ این ایگوانا دارای زیرگونه‌های فراوانی است و رنگ آن در گسترهٔ محل زندگی‌اش متغیر است. فلس‌های وارونهٔ سطح بدن، به آن زبری خاصی بخشیده و این ویژگی در تمام زیرگونه‌ها مشاهده می‌شود. این جانور بسته به نوع زیستگاهش، درخت‌زی یا زمین‌زی است. هنگام روز فعال است و از بیش‌تر حشرات و به‌ویژه سوسک‌ها، عنکبوت‌ها، هزارپاها و حلزون‌ها تغذیه می‌کند. حیوان نر بالغ در فصل جفت‌گیری برای خود قلمرویی اختیار می‌کند و در حالی که به جذب کردن جفتی برای خود مشغول است، در مقابل رقیبان از قلمروی خود با قدرت دفاع می‌کند. حیوان ماده زیر تنهٔ درخت یا اشیای دیگر، ۳ تا ۱۲ تخم می‌گذارد و ممکن است در هر فصل تا چهار بار تخم‌گذاری کند.

سوسمار شاخ‌دار تگزاسی ـ بدن تخت این سوسمار با فلس‌های نوک‌تیزی پوشیده است. این فلس‌ها در پهلوها، کناره‌هایی پدید آورده‌اند که مانند یک زره از آن‌ها حفاظت می‌کند. پشت سر، دو شاخ بزرگ وجود دارد که اطراف آن‌ها را فلس‌های بزرگی می‌پوشانند. این جانور در زیستگاه خشکش ممکن است خود را زیر خاک‌های نرم مدفون کند یا زیر بوته‌ها پناه بگیرد. غذای خود را عمدتاً از مورچه‌ها تأمین می‌کند. سوسمار ماده سوراخی حفر می‌کند و در آن ۱۴ تا ۳۶ تخم می‌گذارد. تخم‌گذاری در میانه‌های تابستان صورت می‌گیرد و تخم‌ها پس از حدود ۶ هفته باز می‌شوند.

سوسمار طوق‌دار ـ این سوسمار نیرومند دارای سری بزرگ و طوقی خاص متشکل از نقوش تیره و روشن است. هنگام روز فعال است و علاقهٔ خاصی به دراز کشیدن در اطراف صخره‌ها، جایی که نزدیکش شکافی برای پناه بردن باشد، دارد. از حشرات و سوسمارهای کوچک تغذیه می‌کند. حیوان ماده در میانه‌های تابستان حدود ۱۲ تخم می‌گذارد و نوزادان که طول‌شان به ۹ سانتی‌متر می‌رسد، دو یا سه ماه بعد، از تخم‌ها بیرون می‌آیند.

سوسمار باسیلیسک

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Iguanidae: Iguanas
Size: 80 cm (31 1/2 in)
Range: South Africa
Habitat: forest

سوسمار حصاری شرقی

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Iguanidae: Iguanas
Size: 9 - 20 cm (3 1/2 - 7 3/4 in)
Range: USA: Virginia to Florida, west to New Mexico; Mexico
Habitat: open woodland, grassland

سوسمار شاخ‌دار تگزاسی

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Iguanidae: Iguanas
Size: 6 - 18 cm (2 1/4 - 7 in)
Range: USA: Kansas to Texas, Arizona; introduced in Florida
Habitat: arid country

سوسمار طوق‌دار

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Iguanidae: Iguanas
Size: 20 - 35.5 cm (7 3/4 - 14 in)
Range: USA: Utah, Colorado, south to Texas; Mexico
Habitat: rocky hillsides, forest

سوسمار حصاری شرقی
Eastern Fence Lizard
Sceloporus undulatus

سوسمار شاخ‌دار تگزاسی
Texas Horned Lizard
Phrynosoma cornutum

سوسمار طوق‌دار
Collared Lizard
Crotaphytus collaris

است که روی دو پای خود حرکت می‌کنند. روی پاهای خود بلند می‌شود و در حالی که برای حفظ تعادل، دم خود را بالا نگه می‌دارد، به حالت نیمه ایستاده راه می‌رود. تأثیر تعادل‌بخشیِ دم بسیار اساسی و مهم است و هرگاه قسمت زیادی از دم این جانور قطع شود، نمی‌تواند روی دو پای خود بایستد. سوسمارهای بالغ در مسافت‌های کوتاه به سرعتی حدود ۱۱ کیلومتر در ساعت دست یافته‌اند. این جانور حتی می‌تواند چند متری روی سطح آب حرکت کند و وقتی برایش بیش‌تر ماندن روی سطح آب ممکن نباشد، شنا می‌کند. معمولاً روزها فعال است و برای پیدا کردن غذا از درختان بالا می‌رود و از میوه‌ها و جانوران کوچک تغذیه می‌کند. ماده‌ها در فصل تولید مثل ۱۰ تا ۱۵ تخم می‌گذارند که پس از حدود ۸۰ روز باز می‌شوند.

سقنقورها

اموِیی کایناگاستر
Emoia cyanogaster
Emoia cyanogaster

سقنقور استوانه‌ای
Round-bodied Skink
Chalcides badriagai

سقنقور بی‌پا
Legless Skink
Acontias sp.

سقنقور جنگلی خاردار
Prickly Forest Skink
Tropidophorus queenslandiae

اموِیی کایناگاستر

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Scincidae: Skinks
Size: up to 27 cm (10 1/2 in)
Range: Australia: extreme N. Queensland; Indonesia
Habitat: forest, banana groves

سقنقور استوانه‌ای

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Scincidae: Skinks
Size: up to 16 cm (6 1/4 in)
Range: Spain, Portugal
Habitat: varied: arid sandy land, hilly areas, grassland

سقنقور بی‌پا

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Scincidae: Skinks
Size: 10 cm (4 1/2 in)
Range: South Africa, Madagascar
Habitat: sandy regions

سقنقور جنگلی خاردار

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Scincidae: Skinks
Size: 13 - 20 cm (5 - 7 3/4 in)
Range: Australia: N. Queensland
Habitat: rain forest

اموِیی کایناگاستر ــ بدن این سقنقور لاغر و براق است و دمش به تدریج باریک می‌شود. پوزه‌اش نوک‌تیز و تا اندازه‌ای تخت است. دست‌ها و پاها، به ویژه پاهایش، بلند و خوش‌ترکیب‌اند و انگشتان آن‌ها دراز و کشیده است. این جانور فعال و پر تحرک، عمدتاً یک گونهٔ درختی است و به راحتی می‌تواند از شاخه‌ای به شاخهٔ دیگر بپرد. بیش‌تر روز را روی بوته‌های کوتاه یا میان برگ‌های خزندهٔ درخت موز، به استراحت می‌پردازد؛ البته برای یافتن غذا غالباً به سطح زمین می‌آید. این سقنقور در سراسر سال تولید مثل می‌کند که البته این فرایند در برخی از فصول دچار افت و خیز می‌شود. جانور ماده در هر بار ۲ تخم می‌گذارد.

سقنقور استوانه‌ای ــ بدن این سقنقور دراز و کشیده و دمش کوتاه است. به راحتی نمی‌توان مشاهده‌اش کرد و غالباً خود را میان گیاهان و روی سطح زمین یا درونِ سوراخ‌های حفرشده در شن‌های سست پنهان می‌کند. رنگش معمولاً زرد یا قهوه‌ای مایل به خاکستری است و نقوشی با حواشی تیره روی بدنش دیده می‌شود. فلس‌هایش بزرگ و صاف و در عین حال براق‌اند و رنگ بدنش در محدودهٔ محل زیستش تا اندازه‌ای متنوع است؛ به عنوان مثال سقنقورهای جنوبی، نسبت به غربی‌ها پاهای کوچک‌تری دارند، در حالی که اندازهٔ پاهای سقنقورهای ساکن مناطق شرقی، متوسط است. این سقنقور از بی‌مهرگان کوچک متنوعی تغذیه می‌کند. حیوان ماده در هر بار ۲ یا ۳ نوزاد کامل به دنیا می‌آورد. نوزادان درون بدن مادر رشد می‌کنند و با نوعی جفت تغذیه می‌شوند.

سقنقور بی‌پا ــ بیش‌تر عمر خود را در سوراخ‌های زیر زمین می‌گذراند. بدنش دراز و استوانه‌ای شکل و دمش کوتاه است و بدون دست و پاست. چشم‌ها و گوش‌هایش با فلس‌هایی محافظت می‌شوند و پلک‌های پایینی چشم‌ها به پنجره‌های شفافی مجهز شده‌اند که جانور را قادر می‌سازند هنگام حفاری چشم‌های خود را باز نگه دارد، بدون آن‌که خاک به درون آن‌ها راه یابد. سطح بدن این سقنقور را فلس‌های سخت و صافی پوشانده است که حرکتش را درون خاک تسهیل می‌کنند. با حرکات موجی و مارگونه‌ای که به بدن خود می‌دهد، با سرعت روی سطح زمین می‌خزد و حرکت می‌کند. این جانور به حشرات علاقهٔ زیادی دارد و عمدتاً از آن‌ها تغذیه می‌کند؛ البته بی‌مهرگان دیگر و قورباغه‌ها را نیز می‌خورد. این حیوان خزنده‌ای زنده‌زاست و ماده‌ها هر نوبت ۳ یا ۴ نوزاد به دنیا می‌آورند.

سقنقور جنگلی خاردار ــ این جانور را با توجه به فلس‌های کوچک و وارونه‌ای که بدنش را پوشانده‌اند. به آسانی می‌توان از دیگر سقنقورهای استرالیایی باز شناخت. دم گردش را نیز فلس‌های مشابهی می‌پوشاند و دست‌ها و پاها رشد کامل یافته‌اند. این سقنقور شب‌گرد، زیر تکه‌پاره‌ها و بریدهٔ گیاهان یا زیر تنه‌های پوسیدهٔ درختان در کف جنگل زندگی می‌کند و پوست تیرهٔ بدنش به همراه نقوش نامنظم و کم‌رنگ روی آن، حیوان را به خوبی استتار می‌کند. جانوری تنبل و کم‌تحرک

سقنقور دشتی بزرگ
Great Plains Skink
Eumeces obsoletus

سقنقور دم‌تیغی
Spiny-tailed Skink
Egernia stokesii

سقنقور زبان‌آبی غربی
Western Blue-tongued Skink
Tiliqua occipitalis

است و هنگام حرکت بسیار کند عمل می‌کند. علاقه‌ای به دراز کشیدن در آفتاب ندارد و معمولاً سست و بی‌حال است. کرم‌ها و حشرات و نرم‌تنان غذای اصلی‌اش را تشکیل می‌دهند. از زیست‌شناسی تولید مثل این سقنقور آگاهی چندانی در دست نیست، اما معروف است که چند گونه از ۲۰ گونهٔ تروپیدوفروس‌ها در هر نوبت ۶ تا ۹ نوزاد به دنیا می‌آورند. نوزادان درون بدن مادر رشد می‌کنند و همراه با گذارده شدن تخم‌ها، از پوسته‌های نرم خود بیرون می‌آیند.

سقنقور دشتی بزرگ ـ بزرگ‌ترین سقنقور امریکای شمالی است. دست‌ها و پاهای درشت و نیرومند آن به طور کامل رشد کرده‌اند و روی بدنش را خال‌های قهوه‌ای یا سیاهی پوشانده است. این خال‌ها ممکن است در یکدیگر تلفیق شوند و تصویر یک نوار طولی را به ذهن متبادر کنند. این جانور روزها فعال است و از حشرات، عنکبوت‌ها و سوسمارهای کوچک تغذیه می‌کند. سقنقوری خشن و پرخاشگر است و به محض احساس خطر گاز می‌گیرد. دقت زیادی که این جانور در مراقبت از نوزادان به خرج می‌دهد، میان سوسمارها عجیب و غیرطبیعی است. چند هفته پس از جفت‌گیری که در ماه آوریل یا مه انجام می‌شود، سقنقور ماده درون لانه‌ای که زیر سنگی می‌سازد، ۱۷ تا ۳۱ تخم می‌گذارد. در تمام طول مدت رشد تخم‌ها از آن‌ها نگه‌داری می‌کند و برای حصول اطمینان از آن که تخم‌ها یکنواخت گرم شده‌اند، آن‌ها را در فواصل منظم می‌چرخاند و زیر و رو می‌کند. چند ماه بعد، هنگامی که تخم‌ها شروع به باز شدن می‌کنند، آن‌ها را مالش می‌دهد و با بدن خود می‌فشارد و با این کار نوزادان را تحریک می‌کند که حرکت کرده، خود را از درون پوسته‌ها بیرون بکشند. پس از باز شدن تخم‌ها ۱۰ روز دیگر به نوزادان رسیدگی می‌کند و آن‌ها را مرتباً تمیز می‌کند. رنگ بدن سقنقورهای جوان سیاه و دمشان آبی رنگ است و روی بدن‌شان نیز چند خال سفید به چشم می‌خورد. این رنگ‌آمیزی در طول رشد سقنقور به تدریج کم‌رنگ می‌شود و از بین می‌رود.

سقنقور دم‌تیغی ـ این جانور با بدن درشت خود که با فلس‌هایی با حاشیه‌ای زبر و گاهی تیغ‌دار پوشیده شده است، یکی از عجیب‌ترین گونه‌های سقنقور به شمار می‌رود. دمش کوتاه و بسیار تخت است و به‌ویژه دارای فلس‌های خاردار زیادی است. دست‌ها و پاهای نیرومند آن به خوبی تکامل یافته‌اند. این سقنقور را بیش‌تر در مناطق سنگلاخی می‌توان دید که معمولاً در شکاف‌های عمیق یا زیر سنگ‌های آب‌سوده پناه می‌گیرد. به دلیل وجود خارهای روی دم، هنگامی که در چنین مخفیگاه‌هایی پناه گیرد، بیرون کشیدنش عملاً ناممکن است. هنگام روز فعال است و زیر آفتاب می‌لمد و دنبال حشراتی که آن‌ها را نزدیک پناه‌گاهش بتواند شکار کند، می‌گردد. این گونه گروه‌زی است و به صورت گروهی زندگی می‌کند و مکان‌های حضورش محل‌هایی است که به طور منظم برای ادرار کردن به آن جا می‌رود. در این مکان‌ها معمولاً پشته‌های کوچکی از مدفوع انباشته شده است. حیوانی زندزاست و حیوان ماده حدود ۵ نوزاد کامل به دنیا می‌آورد. نوزادان درون بدن مادر رشد می‌کنند و با نوعی جفت تغذیه می‌شوند. طول بدن آن‌ها هنگام تولد به حدود ۶ سانتی‌متر می‌رسد.

سقنقور زبان‌آبی غربی ـ خزنده‌ای سنگین وزن با بدنی ستبر و سری بزرگ است، اما پاهایی نسبتاً کوچک دارد. بدن و دمش منقش به فلس‌هایی نواری‌شکل و قهوه‌ای تیره است. از وجوه تمایز این خزنده، رگه‌های تیرهٔ پشت چشمش است. روزها فعال است و روی زمین به جست‌وجوی حشرات، حلزون‌ها و دانه‌ها می‌پردازد. ممکن است از لانهٔ خرگوشی به جای پناه‌گاه استفاده کند. حدود ۵ نوزاد زنده از مادر متولد می‌شوند که نوارهای متمایز قهوه‌ای تیره و زردی دارند.

سقنقور دشتی بزرگ

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Scincidae: Skinks
Size: 16.5 - 35 cm (6 1/2 - 13 3/4 in)
Range: Central and S.W. USA: Wyoming and Nebraska to Arizona and Texas; Mexico
Habitat: rocky grassland, usually near water

سقنقور دم‌تیغی

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Scincidae: Skinks
Size: up to 27 cm (10 1/2 in)
Range: Western Australia through arid interior to Queensland, New South Wales and South Australia
Habitat: stony hills, mountains

سقنقور زبان‌آبی غربی

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Scincidae: Skinks
Size: 45 cm (17 3/4 in)
Range: S. Australia
Habitat: arid areas

سقنقور ساندوال
Sundeval's Skink
Riopa sundevalli

سقنقور زمینی
Ground Skink
Scincella lateralis

سقنقور ماسه‌ای
Sand Skink
Neoseps reynoldsi

سقنقور زمینی ـ بدن این سقنقور نرم و براق است و آن را با نام سقنقور پشت‌قهوه‌ای نیز می‌شناسند. روی پهلوهای آن نوارهای تیره‌ای کشیده شده است و شکمش مات و غالباً زرد مایل به سفید است. بدنش باریک و دراز است و دست و پاهایش رشد کامل یافته‌اند. روی پاها چند انگشت دراز و کشیده قرار دارد. مانند بسیاری از سقنقورها دارای پلک‌های متحرک است و در هر پلک پایینی او، یک پنجرهٔ شفاف وجود دارد. این ویژگی به او کمک می‌کند که حتی هنگامی که زیر زمین مشغول حفاری است و برای جلوگیری از ورود آشغال به درون چشم‌ها مجبور است آن‌ها را ببندد، از دید واضح و شفافی برخوردار باشد. روی زمین زندگی می‌کند و مناطق پوشیده از پشته‌های برگ را ترجیح می‌دهد؛ زیرا در آن‌ها به راحتی می‌تواند پناه گیرد. روزها، به‌ویژه هنگامی که هوا گرم و مرطوب است، فعال است و عمدتاً از حشرات و عنکبوت‌ها تغذیه می‌کند. نزدیک‌ترین خویشاوند این گونه در امریکای مرکزی و استرالیا ساکن است. این سقنقور به طور انبوه تولید مثل می‌کند و سقنقور ماده هر ۴ یا ۵ هفته، ۱ تا ۷ تخم می‌گذارد و حداکثر تا پایان فصل تولید مثل که در بیش‌تر مناطق از آوریل تا آگوست به طول می‌انجامد، ۵ نوبت تخم‌گذاری می‌کند. تا فرارسیدن زمان تخم‌گذاری، جنین‌ها به خوبی رشد می‌کنند و حیوان ماده پس از گذاشتن تخم‌ها، بیش از این از آن‌ها مراقبت نمی‌کند.

سقنقور ساندوال ـ خزنده‌ای خاکی است و پاهای ریز و پولک‌هایی نرم دارد. برای جست‌وجوی غذا که حشرات و نوزادان‌شان و عنکبوت‌ها و شتهٔ چوب و حلزون‌های نرم صدف را شامل می‌شود، به سطح زمین می‌آید و ممکن است زیر سنگ یا ضایعات برگ‌ها پنهان شود. تپهٔ موریانه و تودهٔ کود نیز از مکان‌های مورد علاقهٔ این جانور است. روی زمین شبیه به مار حرکت می‌کند، در حالی که پاهای ریزش زیاد به کار نمی‌آید. دمش به راحتی جدا می‌شود و به ندرت می‌توان سوسمار بالغی را یافت که دمش کامل باشد. ماده ۲ تا ۶ تخم (معمولاً ۴ تخم) در لانه‌ای زیر زمین یا روی تپهٔ موریانه‌ها می‌گذارد. نوزادان تازه از تخم درآمده، طول‌شان حدود ۵ سانتی‌متر است.

سقنقور ماسه‌ای ـ این سقنقور کوچک در کندن زمین و حفاری بسیار ماهر است. با به کار بردن پوزهٔ اسکنه‌مانندش، شن‌ها را به سرعت حفر می‌کند و در حین حرکت، بدن خود را در حالتی شبیه به شنا کردن، به طور مواج، به حرکت وامی‌دارد. دست‌ها و پاهای کوچکش هریک به ترتیب دارای یک و دو انگشت‌اند. این جانور از موریانه‌ها و لارو سوسک‌ها تغذیه می‌کند و محل آن‌ها را به کمک لرزش‌های صوتی‌ای که ایجاد می‌کند، ردیابی می‌کند. هنگام روز فعال است، به سطح زمین می‌آید و زیر تنهٔ درختان یا اشیای دیگر پناه می‌گیرد. با این حال گونه‌ای پنهان کار است

فیلینیا کوزورای
Feylinia cussori
Feylinia cussori

سقنقور زمینی

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Scincidae: Skinks
Size: 8 - 13 cm (3 1/4 - 5 in)
Range: USA: New Jersey to Florida, west to Nebraska and Texas
Habitat: humid forest, wooded grassland

سقنقور ساندوال

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Scincidae: Skinks
Size: up to 18 cm (7 in)
Range: Africa, Zambia to South America
Habitat: open plains, sandy savanna

سقنقور ماسه‌ای

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Scincidae: Skinks
Size: 10 - 13 cm (4 - 5 in)
Range: USA: central Florida
Habitat: sandhills

فیلینیا کوزورای

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Scincidae: Skinks
Size: 35 cm (13 3/4 in)
Range: Tropical Africa
Habitat: forest

و به ندرت می‌توان آن را مشاهده کرد. در صورت احساس خطر خود را به سرعت زیر زمین مدفون می‌کند. این جانور در بهار جفت‌گیری می‌کند و حیوان ماده ۲ تخم می‌گذارد.

فیلینیا کوزورای – سر این سقنقور بزرگ و حفار تخت است و به آرامی با بدن استوانه‌ای‌شکل و فاقد دست و پایش پیوند می‌خورد. گوش او فاقد پردهٔ صماخ خارجی است و چشمان ریزش را فلس‌های شفافی پوشانده است. او را غالباً زیر چوب‌های پوسیده می‌توان یافت و عمدتاً از موریانه‌ها تغذیه می‌کند و محل آن‌ها را با صداهایی که در چوب ایجاد می‌کنند، پیدا می‌کند. سقنقور ماده در هر بار ۲ یا ۳ نوزاد که درون بدنش رشد کرده‌اند، به دنیا می‌آورد. بر طبق خرافهٔ محلی فیلینیا، این حیوان هرگاه بخواهد می‌تواند به بدن انسان وارد شود و هنگامی که بدن را ترک کند، آن فرد می‌میرد.

لایولوپیسما اینفرپنتاتم – روی فلس‌های صاف این سقنقور نقش و نگارهای زیبایی به چشم می‌خورد. رنگ آمیزی و شدت این نقوش ممکن است اندکی متفاوت باشد، ولی طرح آن‌ها معمولاً ثابت و بدون تغییر است. جالب‌ترین این نقوش، نوارهای پهن، شکسته و قهوه‌ای متمایل به قرمزی هستند که از پشت هر چشم و قسمت بالای دست‌ها و پاها می‌گذرند و به دم ختم می‌شوند. شکم این خزنده معمولاً زرد است و روی آن‌ها نقوش تیره و پراکنده‌ای دیده می‌شود. سر و تنهٔ این سقنقور دراز و کشیده است و بدون گردن مشخص و مجزاست. هنگام روز فعال است و نزدیک لانه‌های مرغ‌های طوفان زندگی می‌کند. در آفتاب دراز می‌کشد ولی به محض احساس کوچک‌ترین خطر، به سرعت می‌گریزد و در جایی پناه می‌گیرد. از حشرات و بی‌مهرگان کوچک زمین‌زی تغذیه می‌کند. جفت‌گیری هنگام بهار صورت می‌گیرد و سقنقور ماده ۴ یا ۵ ماه بعد، چند نوزاد به دنیا می‌آورد.

مابویا – بدن این جانور چاق و کوتاه است و روی پاهایش که رشد کامل یافته‌اند، چند انگشت دراز دیده می‌شود. پوزه‌اش اندکی دراز و پهن است. این خزندهٔ زمین‌زی بسیار سریع حرکت می‌کند و هنگام روز فعال است و نیاز زیادی به گرما دارد. آن را معمولاً در جزایر کوچک‌تر سیشل و در ارتباط نزدیک با تجمعات لانه‌های مرغ‌های دریایی می‌توان یافت. این جانور در فصل جفت‌گیری، از تخم پرندگان و به‌ویژه تخم چلچله‌های دریایی تغذیه می‌کند و برای شکستن تخم‌ها آن‌ها را از روی صخره‌ها یا از روی شاخه‌ها غلت داده، پایین می‌اندازد و آن‌گاه با زبان خود محتویات آن‌ها را می‌لیسد. از رژیم غذایی‌اش در خارج از فصل تولید مثل پرندگان اطلاعی در دست نیست. بیش‌تر گونه‌های این جانور زنده‌زا هستند، اما جزئیات دقیق تولید مثلی این مابویا هنوز مشاهده نشده است. یک گونه از این جانور در شمار معدود خزندگانی است که به نوزادان تازه متولد شدهٔ خود کمک می‌کند. حیوان غشای نرم تخم‌ها را با دندان‌های خود پاره می‌کند و به نوزادان کمک می‌کند تا از آن خارج شوند.

ماسه ماهی – این گونه بر خلاف بیش‌تر سقنقورهای حفار، دارای دست‌ها، پاها و پنجه‌های کامل و رشد یافته است. انگشتانش تخت‌اند و در جوانب‌شان فلس‌هایی قرار گرفته‌اند که حرکت را بر شن‌های سست تسهیل می‌کند. بدن نیرومندش استوانه‌ای‌شکل و پوزه‌اش پهن و گوه‌مانند است. در گرمای روز فعال است و بیش‌تر وقت خود را زیر سطح زمین و به جست‌وجوی طعمه‌هایی مانند هزارپاها و سوسک‌ها می‌گذراند. حرکتش به سمت جلو و به گونه‌ای است که به نظر می‌رسد میان شن‌ها به شنا مشغول است و نام خود را نیز از همین نحوهٔ حرکت گرفته است. سقنقور ماده هر بار چند نوزاد کامل را که در بدن خود پرورش می‌دهد، به دنیا می‌آورد.

لایولوپیسما اینفرپنتاتم

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Scincidae: Skinks
Size: 24 cm (9 1/2 in)
Range: New Zealand
Habitat: open country with some vegetation

مابویا

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Scincidae: Skinks
Size: 31 cm (12 1/4 in), including tail of up to 18 cm (7 in)
Range: Seychelles
Habitat: granite islands with guano deposits

ماسه ماهی

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Scincidae: Skinks
Size: up to 21 cm (8 1/4 in)
Range: Saudi Arabia
Habitat: sandy desert

لایولوپیسما اینفرپنتاتم
Leiolopisma infrapunctatum
Leiolopisma infrapunctatum

مابویا
Mabuya
Mabuya wrightii

ماسه ماهی
Sandfish
Scincus philbyi

اپریسیا استریولاتا
Aprasia striolata
Aprasia striolata

آگامای معمولی
Common Agama
Agama agama

حتی می‌تواند روی دو پای خود راه برود. برخلاف ظاهر ترسناکش، عمدتاً از گیاهان و به‌ویژه برگ‌های نرم تغذیه می‌کند و حشرات و هزارپاها را نیز می‌خورد. این سوسمار از طریق تخم‌گذاری تولید مثل می‌کند.

اژدهای آبی شرقی ـ رنگ‌آمیزی این جانور در گسترهٔ وسیع محل زندگی‌اش متنوع است. دم دراز و نیرومند و کاکلش که تمام طول بدن و دم را می‌پوشاند، ازخصوصیات ثابت و همیشگی‌اش هستند. سوسماری نیمه‌آبی و درخت‌زی است و روی شاخه‌هایی که به طرف رودخانه‌ها یا جویبارها خمیده‌اند، دراز می‌کشد و هر گاه احساس خطر کند، خود را به سرعت به درون آب می‌اندازد. همچنین روی صخره‌های ساحلی به جست‌وجوی غذا می‌پردازد. رژیم غذایی‌اش متنوع است و حشرات، جانوران آبزی کوچک، مانند قورباغه‌ها، جانوران زمین‌زی و میوه‌ها و دانه‌ها را نیز می‌خورد. ماهی بالغ در حدود ۷ تخم زیر صخره یا درون سوراخی که در خاک حفر کرده است، می‌گذارد. تخم‌ها در مدت ۱۰ تا ۱۴ هفته باز می‌شوند.

اژدهای پرنده ـ این سوسمار درخت‌زی که به اژدهای پرنده مشهور است، در واقع با استفاده از زبانه‌های پوستی روی بدن خود روی هوا سُر می‌خورد و از درختی به درخت دیگر می‌رود. در فاصلهٔ بین دست‌ها و

اژدهای آبی شرقی
Eastern Water Dragon
Physignathus leseueri

سوسمارها

آگامای معمولی ـ این جانور در گروه‌هایی ۲ تا ۲۵تایی، در قلمرویی معین زندگی می‌کند و هر گروه با یک نر که بر دیگران تسلط دارد، رهبری می‌شود. آن‌ها در طول روز فعال‌اند و هنگام طلوع خورشید بیرون می‌آیند تا در آفتاب تغذیه و استراحت کنند. حشرات منبع اصلی غذای این جانور است. هر گاه نر دیگری با نر رهبر مخالفت ورزد، نر رهبر حالت تهدیدکننده‌ای به خود می‌گیرد؛ چنان که سر خود را مدام به بالا و پایین حرکت می‌دهد، بدن خود را از سطح زمین بلند می‌کند و چین‌های روی پوست گردنش را تا حد ممکن از هم باز می‌کند. جفت‌گیری معمولاً همزمان با فصل بارانی همراه می‌شود. در این هنگام زمین به اندازهٔ کافی مرطوب است تا گونه‌های ماده بتوانند لانهٔ خود را بسازند. حیوان ماده سوراخ کوچکی روی زمین مرطوب حفر می‌کند و درون آن ۴ تا ۶ تخم می‌گذارد؛ سپس روی تخم‌ها را می‌پوشاند و برای این که محل لانه را پنهان کند، سطح آن را به خوبی هموار می‌کند. تخم‌ها در حین رشد، از زمین رطوبت را جذب می‌کنند و بعد از ۲ یا ۳ ماه باز می‌شوند.

اپریسیا استریولاتا ـ چهار گونهٔ مختلف در این جنس یافت می‌شود که همگی آن‌ها در عادات و شکل ظاهری به یکدیگر شبیه‌اند. این جانور حفار و کوچک، دارای پوزهٔ گردی است و روی بدنش نیز زبانه‌های بسیار ریزی دیده می‌شود که باقی‌ماندهٔ پاهای آن است. دمش کوتاه است و غذای خود را عمدتاً از حشرات و مارمولک‌ها تأمین می‌کند و غالباً هنگام روز فعال است. ماده در هر بار ۲ تخم می‌گذارد.

اژدهای آبی سوا سوا ـ با بدن نیرومند خود یکی از بزرگ‌ترین سوسمارهاست و دستانش بسیار قوی است. در قسمت پایهٔ دم نرهای بالغ، یک کاکل نمایشی قرار دارد که هنگام برافراشته شدن به وسیلهٔ زوائد استخوانی مهره‌هایش نگه‌داری می‌شود. همان‌گونه که از نام این سوسمار مشخص است، حیوانی آبزی است و غالباً نزدیک رودخانه‌ها می‌توان آن را یافت. به خوبی شنا می‌کند و خود را با استفاده از دم خود که جوانب آن فشرده‌اند، به جلو می‌راند.

اژدهای آبی سوا سوا
Soa-soa Water Dragon
Hydrosaurus amboinensis

آگامای معمولی

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Agamidae: Agamid Lizards
Size: 12 cm (4 3/4 in)
Range: central Africa
Habitat: tropical forest

اپریسیا استریولاتا

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Pygopodidae: Scaly-foot Lizards
Size: 15 cm (6 in)
Range: Australia: isolated populations in S.W. Western Australia, S. Australia to W. Victoria; Northern Territory
Habitat: sandy or loamy soils

اژدهای آبی سوا سوا

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Agamidae: Agamid Lizards
Size: 1.1 m (3 1/2 ft), including tail of 75 cm (29 1/2 in)
Range: New Guinea, Moluccas, Sulawesi
Habitat: rain forest

اژدهای آبی شرقی

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Agamidae: Agamid Lizards
Size: 73 cm (28 3/4 in), including tail of 50 cm (19 3//4 in)
Range: E. Australia
Habitat: coasts, forested slopes

اژدهای پرنده
Flying Dragon
Draco volans

اژدهای ریش‌دار
Bearded Dragon
Amphibolurus barbatus

پاها و در دو طرف بدن این جانور، یک زبانهٔ پوستی بزرگ وجود دارد که به وسیلهٔ دنده‌هایش که رشد فزاینده‌ای یافته‌اند، نگه‌داری می‌شود. این دنده‌ها متحرک‌اند و از این‌رو، حیوان معمولاً زبانه‌ها را تا می‌کند و در زیر پهلوهای خود نگه می‌دارد؛ اما آن‌ها می‌توانند باز شده و او را تا چندین متر در سطحی تقریباً افقی روی هوا بلغزاند و به جلو ببرد. این سوسمار از حشرات و به‌ویژه مورچه تغذیه می‌کند و برای تولید مثل به سطح زمین می‌آید و ۱ تا ۴ تخم خود را درون زمین مدفون می‌کند.

اژدهای ریش‌دار ــ چهرهٔ این سوسمار بزرگ بسیار ترسناک است. بالای گوش‌ها، پشت سر و قسمت عقبی دهانش را فلس‌های تیغ‌داری زینت بخشیده‌اند. پوشش بدن، مخلوطی از فلس‌های کوچک و بزرگی است که وارونه قرار گرفته‌اند. زیر گلوی سوسمارهای بالغ، کیسه‌هایی که در واقع همان ریش‌ها هستند، وجود دارد و اطراف آن‌ها را فلس‌های تیغ‌داری احاطه می‌کند. بیش‌تر اژدهاهای ریش‌دار، نیمه‌درخت‌زی‌اند و از حشرات، گل‌ها و جوانه‌های نرم روی بوته‌های کوتاه تغذیه می‌کنند. حیوان ماده ۱۰ تا ۲۰ تخم در لانه‌ای که خود روی زمین حفر می‌کند، می‌گذارد و سپس تخم‌ها را با خاک می‌پوشاند و آن‌ها به وسیلهٔ آفتاب گرم می‌شوند و پس از ۳ ماه درون همان سوراخ باز می‌شوند.

اژدهای کومودو ــ بیش‌تر سوسمارهای فعلی در برابر این اژدهای مخوف و حیرت‌انگیز، کوچک جلوه می‌کنند. دارای بدنی سنگین و دمی دراز و کلفت است. دست و پاهای این جانور کاملاً رشد یافته‌اند و دارای پنجه‌های چنگال‌مانند هستند. دندان‌هایش بزرگ و ناهموارند و زبان دو شاخه‌اش می‌تواند از دهان خارج شده، دوباره به درون آن باز گردد. بر خلاف جثهٔ بزرگش، به خوبی می‌تواند بالا برود. با سرعت شگفت‌انگیزی حرکت می‌کند و شناگر خوبی است. علاقه دارد بیش‌تر در کنار آب زندگی کند. هنگام روز فعال است و حیواناتی به بزرگی گوزن یا خوک وحشی و نیز خوک‌ها و گوزن‌های کوچک را شکار می‌کند. حیوان ماده حدود ۱۵ تخم می‌گذارد و آن‌ها را درون زمین مدفون می‌کند.

اژدهای پرنده

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Agamidae: Agamid Lizards
Size: 19 - 22 cm (7 1/2 - 8 1/2 in)
Range: Philippines to Malaysia and Indonesia
Habitat: rain forest, rubber plantations

اژدهای ریش‌دار

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Agamidae: Agamid Lizards
Size: 44.5 cm (17 1/2 in), including tail of 19.5 cm (7 3/4 in)
Range: Australia: E. and S.E. (except Cape York Peninsula and Tasmania)
Habitat: arid land to forest

اژدهای کومودو

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Varanidae: Monitors
Size: 3 m (10 ft)
Range: Islands of Komodo, Flores, Pintja and Pada, east of Java
Habitat: grassland

اژدهای کومودو
Komodo Dragon
Varanus komodensis

الیگاتور سوسمار جنوبی

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Anguidae: Anguid Lizards
Size: 25.5 - 43 cm (10 - 17 in)
Range: W. USA: Washington; Mexico: Baja California
Habitat: grassland, open woodland

بزمجه دونده

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Lacertidae: Lacertid Lizards
Size: 15 - 22 cm (6-8 1/2 in)
Range: Europe, central Asia to Mongolia; Africa
Habitat: desert, semiarid scrub, grassland, rocky desert

بزمجه دونده استرند

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Teiidae: Teiid Lizards
Size: 30 cm (11 3/4 in)
Range: Central America to N. South America; Trinidad, Tobago
Habitat: lowland plains, open regions of flood-plain forest

بزمجه مردابزی

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Anguidae: Anguid Lizards
Size: up to 35 cm (13 3/4 in)
Range: Central America, N. South America
Habitat: forest

الیگاتور سوسمار جنوبی - حیوانی چالاک و دارای دم نیرومندی است که می‌تواند آن را به دور شاخه‌ها اندازد و هنگام بالا رفتن از بوته‌ها مانند یک عضو پنجم آن را به کار گیرد. پنج زیرگونهٔ مختلف از این حیوان وجود دارد که در رنگ‌آمیزی با هم تفاوت دارند و رنگ‌شان از قهوه‌ای متمایل به قرمز تا خاکستری مایل به زرد متغیر است و معمولاً دارای چند نقش سیاه نیز هستند. در پهلوهای همهٔ آن‌ها شیارهای خاصی قرار دارد که فلس‌هایی انعطاف‌پذیر، گشادگی و انبساط بدن خشک و زره‌پوش‌شان را بیش‌تر می‌کند. این جانور هنگام روز فعال است؛ در این زمان می‌تواند حشرات و جانوران کوچک دیگری را که قادر به گرفتن و بلعیدن آن‌هاست، مانند عقرب‌ها و نوعی عنکبوت سمی به نام بیوه‌سیاه را شکار کند. تولید مثل این جانور در فصل تابستان صورت می‌گیرد و سوسمار ماده در طول فصل، چندین بار تخم‌گذاری می‌کند. به طور معمول در هر بار ۱۲ تخم می‌گذارد که البته شمار تخم‌ها گاهی ممکن است به ۴۰ عدد نیز بالغ شود.

بزمجه دونده - گونه‌های زیادی از سوسمار اریمیاس یافت می‌شوند که هنوز بسیاری را به درستی طبقه‌بندی نکرده‌اند. بدن بسیاری از آن‌ها با فلس پوشیده شده است و پاهایشان به خوبی رشد کرده‌اند و در امتداد بدن خال‌هایی وجود دارد که به ردیف کنار هم چیده شده‌اند. بیش‌تر تمایل دارد که در مناطق خشک زندگی کند. میان صخره‌ها و شکاف‌ها پناه می‌گیرد و از بی‌مهرگان و عمدتاً حشرات و عنکبوت‌ها تغذیه می‌کند. برخی از سوسمارهای اریمیاس با گذاردن ۲ تا ۱۲ تخم در هر نوبت تولید مثل می‌کنند، اما دیگران زنده‌زا هستند.

بزمجه دونده استرند - یکی از سریع‌ترین گونه‌ها بین تمام سوسمارهاست. مرتباً در حال حرکت است و به سرعت از سمتی به سمت دیگر می‌رود و گاهی روی دو پای خود نیز می‌دود. سرعت‌هایی حدود ۲۴ تا ۲۸ کیلومتر در ساعت در فواصل کوتاه از این جانور ثبت شده است. در طول روز فعال است و با این که جانوری زمین‌زی است، در جست‌وجوی غذا از بوته‌ها و درختان کوتاه نیز بالا می‌رود. بدنش کشیده است و دم دراز و لبه‌دارش به تدریج باریک می‌شود و پوزه‌اش ممکن است نوک‌تیز یا پهن باشد. حیوان نر برای جفت‌گیری، پوست گردن ماده را در دهان می‌گیرد و آن را وامی‌دارد تا با پاهای باز بنشیند. جانور نر هنگام جفت‌گیری بدن خود را اطراف بدن ماده حلقه می‌کند. جانور ماده ۴ تا ۶ تخم می‌گذارد که پس از ۸ تا ۱۰ هفته باز می‌شوند.

بزمجه مردابزی - بدن نرم و درخشندهٔ این سوسمار به بدن سوسمار- الیگاتورها شبیه است، ولی بدون شیارهای پهن واقع در کنارهٔ پهلوها و زره سنگین روی بدن آن‌هاست. این گونهٔ زمین‌زی، هنگام روز فعال است و از حشرات، کرم‌ها و نرم‌تنان تغذیه می‌کند. گفته می‌شود که با تخم‌گذاری تولید مثل می‌کند.

پافلسی باله‌دار - این جانور به سیاه‌سر یا پافلسی نیز معروف است. دم این گونه اندکی از خود بدن درازتر است و پوزه‌اش گرد است. پاهایش به شکل زبانه‌های فلسی درآمده‌اند و هریک دارای چند استخوان کوچک و چهار انگشت است. این زبانه‌ها معمولاً چسبیده به بدن قرار می‌گیرند، ولی هنگامی که کمی آن را با دست جابه‌جا کنند یا موقع زخمی شدن، آن‌ها را با زاویهٔ قائم از هم باز می‌کند. هنگامی که تهدید شود، حالتی شبیه به کفچه‌ماهی سمی به خود می‌گیرد؛ بدین‌گونه که سر خود را عقب می‌برد و

بزمجه دونده
Racerunner
Eremias sp.

بزمجه دونده استرند
Strand Racerunner
Cnemidophorus lemniscatus

الیگاتور سوسمار جنوبی
Southern Alligator Lizard
Gerrhonotus multicarinatus

بزمجه مردابزی
Galliwasp
Diploglossus lessorae

پهن سوسمار بزرگ
Imperial Flat Lizard
Platysaurus imperator

پافلسی یاله‌دار
Hooded Scaly-Foot
Pygopus nigriceps

گردن خود را پیچ می‌دهد و به شکل S در می‌آورد؛ در عین حال گلوی خود را اندکی متورم می‌کند و صداهای فش فش مانندی در می‌آورد. با این‌گونه حالت دادن به بدنش، می‌کوشد تا دشمن را از حمله باز دارد. این جانور از حشرات و سوسمارهای کوچک تغذیه می‌کند و بیش‌ترین فعالیت را هنگام غروب خورشید و شب‌ها دارد. ماده ۲ تخم می‌گذارد.

پهن سوسمار بزرگ ـ حواشی سر و بدن و دم و دست‌ها و پاهای این سوسمار تخت است در نتیجه قادر است در شکاف‌ها و درزهای باریک میان صخره‌های محل زندگی‌اش پناه گیرد. همچنان که این تپه‌های صخره‌ای دچار هوازدگی می‌شوند، شکاف‌های زیادی در آن‌ها پدیدار می‌شود که مخفیگاه‌های بسیار مناسبی برای این سوسمار است. هنگام قرار گرفتن درون شکاف، بدن خود را با استفاده از هوا به گونه‌ای متورم می‌کند که به دیواره‌های صخره می‌چسبد. این کار خارج کردن او را از درون شکاف برای هر نوع حیوان شکارچی عملاً ناممکن می‌کند. این سوسمار را بیش‌تر بالای تپه‌های صخره‌ای می‌توان دید و این در حالی است که بیش‌تر پلاتیسورانس‌ها پایین صخره‌ها زندگی می‌کنند. این جانور بزرگ‌ترین گونهٔ موجود در جنس خود است و فلس‌های درشتی روی گردنش قرار گرفته و پشتش نرم و لطیف است. بدن حیوان نر، با رنگ‌های قرمز، زرد و سیاه، از بدن ماده بزرگ‌تر است و رنگ‌آمیزی آن نیز روشن‌تر است. رنگ حیوان ماده عمدتاً سیاه است و ۳ نوار زرد روی سرش که به طرف پشت باریک می‌شوند، به طرز بارزی خودنمایی می‌کند. نرها برای خود قلمروهایی دارند و برای به دست آوردن‌شان با یکدیگر به رقابت می‌پردازند. آن‌ها با گرفتن حالت‌های خشن و با بلند شدن روی دو پا و به رخ کشیدن رنگ‌های روی سینه و گلوی خود، به دفاع از قلمروی خویش در مقابل مزاحمان می‌پردازند. این سوسمار هنگام روز فعال است و حشرات، به ویژه ملخ‌ها و سوسک‌ها را شکار می‌کند. از گرمای ظهر به لانهٔ خود پناه می‌برد و دوباره بعد از ظهر برای از سرگیری شکار بیرون می‌آید. حیوان ماده دو تخم دراز و کشیده در محل شکافی روی صخره‌ها می‌گذارد.

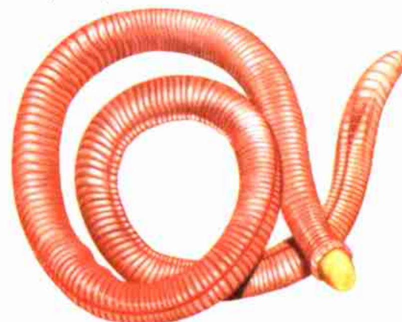

پوزه‌تیغی سومالی
Somali Edge Snout
Agamodon anguliceps

پوزه‌تیغی سومالی ـ بدن این سوسمار کوچک‌تر و کلفت‌تر از دیگر آمفیسبانیدهاست. دم کوتاه آن به تدریج باریک می‌شود و سر گوه‌مانندش آن را به یک حفار کارآمد حتی در خاک‌های سفت تبدیل کرده است. در قسمت جلوی سر، یک جفت برآمدگی عمودی قرار گرفته است. با حرکات پیچشی سرِ خود، تونلی حفر می‌کند و خاک‌های اطراف را فشرده می‌کند. هنگام شب تا فاصلهٔ ۵ تا ۷ سانتی‌متری سطح خاک، بالا می‌آید و همچنان که دمای روز افزایش می‌یابد تا عمق ۱۵ تا ۳۰ سانتی‌متری در خاک فرو می‌رود. گاهی به سطح زمین نیز می‌آید و سر خود را به این سو و آن سو تاب می‌دهد و بدن خود را روی زمین می‌کشد.

پوزه‌سپری افریقای جنوبی ـ صفحه‌های ضخیم و شاخ‌مانندی که روی سر شبیه به بیل این آمفیسبانید قرار گرفته‌اند، آن را قادر می‌کند که در خاک‌های سفت‌تر، بیش‌تر از آن‌چه گونه‌های دیگر توانایی حفاری دارند، به کندن زمین بپردازد. تا عمق ۲۰ سانتی‌متری زیر سطح زمین به حفر تونل می‌پردازد و فقط زمانی که توسط باران رانده شود یا مورد حملهٔ مورچه‌ها قرار گیرد، به سطح زمین می‌آید. البته هنگامی که به سطح زمین بیاید، توسط پرندگانی مانند کلاغ سیاه و زغن‌ها صید می‌شود. این جانور از موریانه‌ها، سوسک‌ها و دیگر حشرات زمین‌زی تغذیه می‌کند.

پوزه‌سپری افریقای جنوبی
South African Shield Snout
Monopeltis capensis

پافلسی یاله‌دار

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Pygopodidae: Scaly-foot Lizards
Size: 46 cm (18 in)
Range: Western Australia
Habitat: dry inland country, coastal forest

پهن سوسمار بزرگ

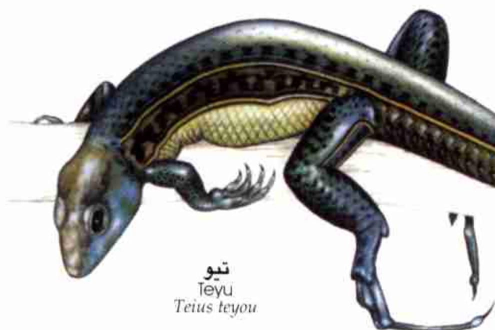
Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Cordylidae: Girdled and Plated Lizards
Size: 39 cm (15 1/4 in)
Range: Africa: N.E. Zimbabwe, contiguous Mozambique
Habitat: rocky knolls of granite and sandstone in grassland

پوزه‌تیغی سومالی

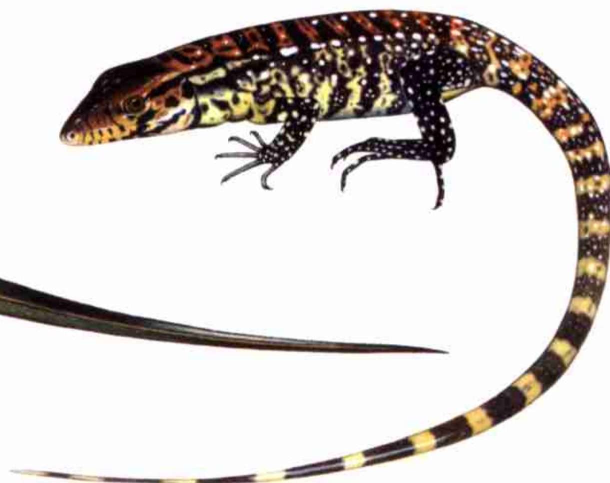
Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Amphisbaenidae: Amphisbaenids
Size: 11 cm (4 1/4 in)
Range: Africa: Somalia, S.E. Ethiopia
Habitat: sandy soil

پوزه‌سپری افریقای جنوبی

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Amphisbaenidae: Amphisbaenids
Size: 30 cm (11 3/4 in)
Range: Africa: central South Africa, Zimbabwe
Habitat: sandy soil

تیو
Teyu
Teius teyou

تگیوی معمولی
Common Tegu
Tupinambis teguixin

تواتارا ــ این خزندهٔ تنومند و پرزور، دارای سری بزرگ است و کاکلش از سر تا پایین کمر امتداد می‌یابد. نرها معمولاً از ماده‌ها درشت‌ترند. هنگام غروب و شب فعال است و نیازش به گرما، از خزندگان دیگر کم‌تر است. دمای ۱۲ درجهٔ سانتی‌گراد کاملاً برایش مناسب است، در حالی که بیش‌تر خزندگان دیگر دماهایی بالاتر از ۲۵ درجهٔ سانتی‌گراد را ترجیح می‌دهند و به همین دلیل است که سوخت و ساز و رشد بدن این سوسمار بسیار کم‌تر است. این خزندهٔ زمین‌زی، در سوراخ‌هایی که در خاک‌های نرم حفر می‌کند یا از پرندگان آب‌شکاف گرفته است، زندگی می‌کند. از جیرجیرک‌ها، کرم‌های خاکی، حلزون‌ها، جوجه‌های پرندگان و نوزادان سوسمارها تغذیه می‌کند. جانور ماده حداکثر ۱۵ تخم در محل سوراخی که خود در خاک حفر می‌کند، می‌گذارد. زمان رشد تخم‌های این سوسمار از خزندگان دیگر بیش‌تر است و تخم‌ها ۱۳ تا ۱۵ روز پس از تخم‌گذاری باز می‌شوند. حیوان ماده احتمالاً هر سال تولید مثل می‌کند. این خزنده عمری طولانی دارد و احتمالاً تا ۲۰ سالگی به بلوغ جنسی نمی‌رسد. زمانی حیوانات شکارچی تازه‌واردی که به مناطق محل زندگی این جانور آورده شده بودند، آن را در معرض خطر انقراض قرار دادند، ولی اکنون جمعیت‌های این حیوان در جزایر حفاظت‌شده زندگی می‌کنند و توسط قوانین حفاظت از محیط زیست حمایت می‌شوند.

تیو ــ از فراوان‌ترین و گسترده‌ترین تیوهای امریکای جنوبی است. این خزندهٔ وفق‌پذیر در هر جا که زمین باز با پوششی صخره‌ای باشد، به سر می‌برد و برای ساختن لانه، زیر سنگی بزرگ تونلی حفر می‌کند و آن را به محفظه‌ای به ابعاد ۲/۵ تا ۴ سانتی‌متر ختم می‌کند. در این محل به شکل U دراز می‌کشد؛ چنان که تنه‌اش در محفظه و سر و دم درازش در تونل قرار می‌گیرد. این جانور از حشرات و گاهی عنکبوت‌ها تغذیه می‌کند.

دایباموس نوویگینیه ــ هر سه گونهٔ این جانور کور و بدون دست و پا هستند. آن‌ها برای حفاری و زندگی در زیر زمین سازگاری یافته‌اند. بدن‌شان شبیه به کرم است و روی چشم‌ها و گوش‌هایشان را لایه‌ای از پوست پوشانده است. سوراخ‌های بینی، روی فلس بزرگی واقع بر سر پوزه قرار گرفته است و دندان‌های ریز به سمت عقب خمیدگی پیدا کرده‌اند. از پاهای جانور نر زوائد کوتاه و تەسیگارمانندی بر جای می‌ماند که جانور نر برای نگه‌داشتن ماده در هنگام جفت‌گیری از آن‌ها استفاده

تگیوی معمولی ــ دم این سوسمار نیرومند، دراز و استوانه‌ای شکل است و روی بدن تیره‌اش نقوش زردرنگ برجسته‌ای دیده می‌شود. او را در بوته‌های انبوه به وفور می‌توان یافت و همچنین گاهی در مناطقی که دارای غذای فراوانی است، یافت می‌شود. مرغ‌ها و تخم‌هایشان، پستانداران کوچک، قورباغه‌ها، حشرات بزرگ، کرم‌ها و برخی میوه‌ها و برگ‌ها غذای او را تشکیل می‌دهند. هنگام روز به شکار می‌پردازد و شب‌ها یا در هوای سرد خود را درون حفره‌ای پنهان می‌کند. حریف خوفناکی است و پیش از آن که با آرواره‌هایش به دشمن حمله کند، با دم نیرومند خود ضربات محکمی به آب وارد می‌کند. با این همه در صورت امکان از خطر می‌گریزد و جانوران جوان می‌توانند روی دو پای خود نیز بدوند. اهالی قبایل محلی این جانور را شکار می‌کنند و از چربی زرد رنگش برای درمان ورم‌ها استفاده می‌کنند. حیوان ماده دیوارهٔ لانهٔ موریانه‌های درختی را می‌شکافد و تخم‌هایش را درون لانهٔ آن‌ها می‌گذارد. موریانه‌های همیشه گوش‌بزنگ، دوباره دیوار لانه را مرمت می‌کنند و بدین ترتیب تخم‌ها را از خطر شکارچیان و تغییرات دمایی و رطوبتی حفظ می‌کنند. نوزادان تازه متولد شده باید لانهٔ موریانه‌ها را شکافته، از درون آن خارج شوند.

تگیوی معمولی

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Teiidae: Teiid Lizards
Size: 1.2 - 1.4 m (4 - 4 1/2 ft), including tail of 70 - 85 cm (27 1/1 - 33 1/2 in)
Range: Central America, N. South America
Habitat: forest, woodland

تواتارا

Order: Rhynchocephalia: Tuatara
Family: Sphenodontia: Tuatara
Size: up to 65 cm (25 1/2 in)
Range: New Zealand
Habitat: woods with little undergrowth

تیو

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Teiidae: Teiid Lizards
Size: 30 cm (11 3/4 in)
Range: S.E. Brazil to Argentina
Habitat: open, rocky land

تواتارا
Tuatara
Sphenodon punctatus

زیناسورس
Xenosaurus
Xenosaurus sp.

دونده جنگلی
Jungle Runner
Ameiva ameiva

می‌کند. این جانور درون خاک و همچنین در کندهٔ پوسیدهٔ درختان به حفر سوراخ می‌پردازد. از عادات آن آگاهی چندانی در دست نیست. تخم‌هایی را که احتمال می‌رود تخم‌های این جانور باشند، میان کنده‌های پوسیده و خاک‌برگ کف جنگل یافته‌اند.

دلما ناسوتا ـ سه گونه پافلسی در جنس دلما یافت می‌شود که همگی باریک و لاغرند و دقیقاً مثل مار حرکت می‌کنند و از این لحاظ به نوع کوچک کفچه‌مارهای استرالیایی شباهت دارند. از حشرات و سوسمارهای کوچک تغذیه می‌کنند و شبانه روز فعال‌اند؛ اما گونه‌هایی که در صحراهای خشک استرالیای مرکزی زندگی می‌کنند، به طور کامل شب‌گردند. پاهای این سوسمار، به شکل زبانه‌های کوچک و متحرکی در آمده‌اند و معمولاً آن‌ها را چسبیده به بدن نگاه می‌دارد. جانور ماده ۲ تخم می‌گذارد.

دوندهٔ جنگلی ـ این سوسمار زمین‌زی، جانور فوق‌العاده پرتحرک و فعالی است. هنگام صبح برای یافتن غذا از پناهگاه خود خارج می‌شود و زبان دراز و دو شاخهٔ خود را مرتباً از دهان بیرون می‌آورد و با آن به جست‌وجوی حشرات، عنکبوت‌ها و بی‌مهرگان کوچک و نیز سوسمارهای کوچک می‌پردازد. زبان ارتجاعی این سوسمار دارای حس لامسه است و بوها را نیز می‌تواند ردیابی کند. در مناطق ساحلی او را در حفره‌هایی که خرچنگ‌ها حفر کرده‌اند، می‌توان یافت. همچنین، گزارش داده‌اند که در پاناما این سوسمار از محدودهٔ خود فراتر رفته و به مناطقی که اخیراً توسط انسان پاک‌سازی شده‌اند نقل مکان کرده است. حیوان نر از ماده بزرگ‌تر است و خال‌های روشنی روی بدنش خودنمایی می‌کند و این در حالی است که در امتداد بدن حیوان ماده، نوارهای متمایزی کشیده شده است. پس از جفت‌گیری، سوسمار ماده ۱ تا ۴ تخم می‌گذارد.

زیناسورس ـ این سوسمار تنومند و پر زور، دارای سری پهن و بدنی درشت است. کم‌تر جلب توجه می‌کند و به ندرت می‌توان او را دید. بیش‌تر وقت خود را در پناه‌گاهش زیر ریشه‌های درختان یا درون شکاف‌های صخره‌ها می‌گذراند. در آب نیز برای مدت‌های طولانی دراز می‌کشد. هنگام شب فعال است و از حشرات، به‌ویژه مورچه‌ها و موریانه‌های بال‌دار تغذیه می‌کند. هنگام احساس خطر حالت تهدیدکننده‌ای به خود می‌گیرد و دهانش را باز کرده، پرده‌ای سیاه‌رنگ را آشکار می‌کند. حیوان ماده ۳ نوزاد کامل به دنیا می‌آورد. طول بدن هنگام تولد حدود ۴ سانتی‌متر است.

سندریسر الجزایری ـ این خزنده را بیش‌تر در مناطق شهری گسترهٔ محل زندگی‌اش می‌توان یافت. رنگش قهوه‌ای براق است و در پهلوهایش نوارهایی به رنگ روشن دیده می‌شود. دمش دراز و خشک است و در جوان‌ترها غالباً به رنگ نارنجی است. هنگام صبح بسیار کند و کم‌تحرک است و معمولاً به جبران سرمای شب در آفتاب می‌لمد. پس از گرم شدن به موجودی بسیار پرتحرک و چالاک تبدیل می‌شود که به صید بی‌مهرگان، روی زمین یا میان گیاهان می‌پردازد. جانور ماده ۶ تخم یا بیش‌تر می‌گذارد و تخم‌ها پس از حدود ۲ ماه باز می‌شوند.

دایباموس نوویگینیه

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Dibamidae: Old World Burrowing Lizards
Size: up to 30 cm (11 3/4 in)
Range: New Guinea
Habitat: forest

دلما ناسوتا

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Pygopodidae: Scaly-foot Lizards
Size: 30 cm (11 3/4 in), including tail of 22 cm (8 1/2 in)
Range: Australia: Western and Northern territories, South Australia
Habitat: sandy and stony desert, arid scrub

دونده جنگلی

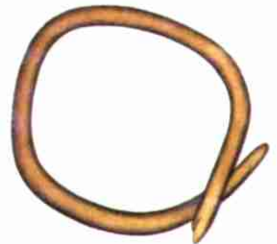
Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Teiidae: Teiid Lizards
Size: 15 - 20 cm (6 - 7 3/4 in)
Range: Central America; South America, east of the Andes; introduced in USA: Florida
Habitat: open grassland

زیناسورس

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Xenosauridae: Crocodile Lizards
Size: about 20 cm (7 3/4 in)
Range: Mexico, Guatemala
Habitat: rain forest

سندریسر الجزایری

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Lacertidae: Lacertid Lizards
Size: 30 cm (11 3/4 in)
Range: Spain, Portugal, S.W. France, N. Africa
Habitat: dense vegetation in sandy areas, woodland, gardens, parks

دایباموس نوویگینیه
Dibamus novaeguineae
Dibamus novaeguineae

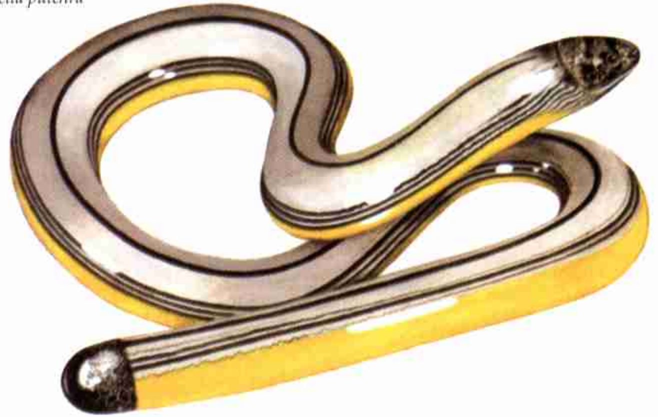

سندریسر الجزایری
Algerian Sand Racer
Psammodromus algirus

دلما ناسوتا
Delma nasuta
Delma nasuta

سوسمار بی‌پای کالیفرنیایی
California Legless Lizard
Anniella pulchra

سوسمار زره‌دار
Armadillo Lizard
Cordylus cataphractus

سوسمار بی‌پای کالیفرنیایی

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Anniellidae: California Legless Lizards
Size: 15 - 23 cm (6 - 9 in)
Range: USA: California; Mexico: Baja California
Habitat: beaches, sand dunes, banks of streams, soft loamy soil

سوسمار پنجه‌چتری باسک

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Lacertidae: Lacertid Lizards
Size: 12.5 cm (5 in)
Range: Egypt, Saudi Arabia
Habitat: desert

سوسمار دیواری

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Lacertidae: Lacertid Lizards
Size: up to 23 cm (9 in)
Range: Europe: N. France to N. Spain, S. Italy, Greece, east to Romania
Habitat: dry, sunny areas; walls, rocks, tree trunks

سوسمار بی‌پای کالیفرنیایی ـ این سوسمار بدنی سازگار برای حفاری دارد و بدن نرمش کمک می‌کند تا به راحتی درون خاک حرکت کند. پوزهٔ بیل‌مانندش برای کندن زمین بسیار مناسب است. چشم‌هایش کوچک و دارای پلک‌های متحرک است. بیش‌تر عمر این سوسمار زیر زمین سپری می‌شود یا برای حفر سوراخ میان پشته‌های برگ‌ها برای جست‌وجوی حشرات و لارو آن‌ها صرف می‌شود. این حیوان به ندرت در فضای باز حرکت می‌کند. توضیحاتی که بیان شد دربارهٔ نژادی از این سوسمار به نام سوسمار بی‌پای نقره‌ای است. این جانور زنده‌زاست و ماده‌ها هر بار تا ۴ نوزاد که رشد کامل یافته‌اند، به دنیا می‌آورند.

سوسمار پنجه‌چتری باسک ـ این سوسمار زرد مایل به قرمز است و در صحرا زندگی می‌کند. اطراف انگشتان بلندش را شانه‌های فلسیِ پهنی احاطه می‌کند که این شانه‌ها، پهنی پاها را افزایش می‌دهند و جانور را قادر می‌کنند تا با تسلط بیش‌تری روی شن‌ها حرکت کند. می‌تواند با سرعت زیاد روی ماسه‌ها بدود و حفره‌های عمیقی بسازد و از آن به جای پناه‌گاه استفاده کند. سوسمار ماده ۲ تا ۴ تخم می‌گذارد و آن‌ها را درون سوراخی که خود روی شن‌ها حفر می‌کند، مدفون می‌کند.

سوسمار دیواری ـ بدن این سوسمار باریک‌اندام و سخت است و دمش که تا دو برابر طول بدن درازا دارد، به تدریج باریک می‌شود. رنگ‌آمیزی و نقش و نگارهای روی بدن در محدودهٔ محل زیستش دارای گوناگونی و تنوع بسیار است؛ اما رنگ بسیاری از این سوسمارهای قرمز، مایل به قهوه‌ای یا خاکستری است و نقش و نگارهای تیره‌ای روی بدن‌شان دیده می‌شود. این سوسمار عاشق آفتاب است و بیش‌تر روز را روی دیوارهای مختلف و حتی نزدیک محل زندگی انسان دراز می‌کشد و استراحت می‌کند. از حشراتی مانند مگس‌ها و سوسک‌ها و همچنین از بی‌مهرگانی مثل کرم‌های خاکی، عنکبوت‌ها، حلزون‌های معمولی و حلزون‌های بدون صدف تغذیه می‌کند. گونه‌ای گروه‌زی است و در گروه‌هایِ کوچکی زندگی می‌کند. بلافاصله پس از خواب زمستانی جفت‌گیری می‌کند و نرها برای به دست آوردن ماده‌ها با هم به رقابت می‌پردازند. حیوان ماده چاله‌ای حفر می‌کند و درون آن ۲ تا ۱۰ تخم می‌گذارد و سپس روی آن‌ها را با خاک می‌پوشاند. تخم‌ها ظرف ۲ یا ۳ ماه باز می‌شوند. سوسمارهای دیواری در فصل گرم بهار که مواد غذایی کافی است، ممکن است چندین بار تخم‌گذاری کنند.

سوسمار زره‌دار ـ این سوسمار دارای زره بسیار سنگینی است که از فلس‌های تیغ‌دار و نیرومندی تشکیل یافته است. این زره از سر شروع می‌شود و پس از طی پشت، به دم ختم می‌شود. سر و بدن و دم گرزمانندش تخت‌اند و جانور را قادر می‌کنند که به راحتی به شکاف صخره‌ها بخزد و در آن‌ها پناه گیرد. سوراخ‌های بینی رشد فزاینده‌ای یافته‌اند و به لوله‌هایی ختم می‌شوند. این سوسمار زمین‌زی، هنگام روز فعال است و از انواع مختلف حشرات و نیز عنکبوت‌ها و بی‌مهرگان دیگر تغذیه می‌کند. حرکاتش نسبتاً کند است و معمولاً هنگام احساس خطر به جای این که برای یافتن پناه‌گاه بگریزد، حالت دفاعی عجیبی به خود می‌گیرد که علت نام‌گذاری آن نیز همین است. خود را مانند یک گورکن جمع می‌کند؛ چنان‌که با آرواره‌هایش دم را محکم در اختیار می‌گیرد و این چنین خود را مانند توپی تیغ‌دار به حیوان شکارچی می‌نمایاند و از بخش‌های نرم‌تر و آسیب‌پذیر قسمت شکم حفاظت می‌کند. نوزادان این سوسمار که شمارشان از ۱ تا ۳ متغیر است، درون بدن جانور ماده رشد می‌کنند. ساختار بدن این نوزادان کوچک، هنگام تولد کامل است و پس از خروج از بدن مادر، پوسته‌های غشایی نرم اطراف خود را می‌شکافند و از آن‌ها بیرون می‌روند.

سوسمار دیواری
Wall Lizard
Lacerta muralis

سوسمار پنجه‌چتری باسک
Bosc's Fringe-toed Lizard
Acanthodactylus boskianus

سوسمار زنده‌زا ـ این جانور تنها سوسماری است که در مدار قطب شمال یافت می‌شود. رنگ‌آمیزی بدن در گسترهٔ پهناور محل زندگی‌اش متنوع است، اما معمولاً خاکستری یا قهوه‌ای مایل به زرد است. روی پشتش خال‌های کم‌رنگ و نوارهای تیره‌ای دیده می‌شود و مگر در جاهای مرطوب، او را به ندرت در ارتفاعات زیر ۵۰۰ متر می‌توان یافت؛ با این همه، علاقه‌مند است که بیش‌تر روز را مقابل خورشید دراز بکشد و استراحت کند. بسیار باهوش و چالاک است و به خوبی از صخره‌ها بالا می‌رود و شناگر کم‌مانندی است. حشرات، عنکبوت‌ها، کرم‌های خاکی، حلزون‌ها و دیگر بی‌مهرگان کوچک بخشی از رژیم غذایی‌اش را تشکیل می‌دهند. به‌جز هنگام خواب زمستانی یا در فصل تولید مثل، بقیهٔ سال را تنها زندگی می‌کند. عادات تولید مثلی این سوسمار در خانواده‌اش منحصر به فرد است و نام آن نیز که به معنای زنده‌زا است، از همین جا گرفته شده است. ۵ تا ۸ نوزاد این سوسمار در بدن مادر رشد می‌کنند و از سفیدهٔ تخم‌های خود تغذیه می‌کنند. بلافاصله یا مدتی پس از خروج از بدن مادر، پوستهٔ غشایی تخم‌ها را شکسته، خارج می‌شوند. نوزادان هنگام تولد شکل کاملی دارند.

سوسمار سبز ـ به سوسمار زمردی نیز معروف است و بزرگ‌ترین سوسماری است که در شمال رشته کوه‌های آلپ می‌توان یافت. نرها سبز براق‌اند و روی بدن‌شان فواره‌های سیاه ظریفی دیده می‌شود و این در حالی است که ماده‌ها تنوع رنگ بیش‌تری دارند و رنگ سبزشان غالباً از نرها تیره‌تر است و گاهی متمایل به قهوه‌ای می‌شود. رنگ سوسمارهای بزرگسال بالغ، در فصل بهار بسیار براق است و هر چه سال به جلو می‌رود، کدرتر و مات‌تر می‌شود. این سوسمار جانوری سازگار است و تقریباً هر جا که گیاه انبوهی بتوان یافت، زندگی می‌کند، ولی از مناطق خشک می‌پرهیزد. در بالا رفتن بسیار فرز و چالاک است و برای یافتن جاهایی که در آفتاب دراز بکشد، خود را با سرعت بسیار به بالای درختان، بوته‌ها یا دیوارها می‌رساند. حشرات و کرمینه‌هایشان و بی‌مهرگان کوچک، به‌ویژه عنکبوت‌ها عمدهٔ غذای آن را تشکیل می‌دهند. بیش‌تر طول سال انفرادی زندگی می‌کند و هنگام بهار، پس از رقابت‌های سخت بین نرها برای تصاحب ماده‌ها، جفت‌گیری می‌کند. هنگام جفت‌گیری، سوسمار نر با استفاده از آرواره‌هایش سوسمار ماده را نگه می‌دارد. ماهی ۴ تا ۲۱ تخم در سوراخی که خود در خاک حفر می‌کند، می‌گذارد؛ سپس روی تخم‌ها را با خاک می‌پوشاند و آن‌ها تا چند ماه دیگر همان جا باقی می‌مانند. سوسمار سبز در فصل زمستان در بریدگی میان درختان یا شکاف‌های دیگر به خواب زمستانی فرو می‌رود.

سوسمار سر وزغی عربی ـ این جانور دارای سری گرد و پاهایی لاغر و بلند است و دمش به تدریج باریک می‌شود. با غلتاندن خود از یک سو به سوی دیگر، درون شن‌ها پنهان می‌شود. هنگام احساس خطر حالت دفاعی به خود می‌گیرد و دم خود را بلند کرده، آن را مدام می‌پیچاند و باز می‌کند. عمدتاً از حشرات تغذیه می‌کند و گاهی برخی گروها و میوه‌ها و برگ‌ها را نیز می‌خورد. ماده‌ها در طول سال چندین بار تخم‌گذاری می‌کنند.

سوسمار شب‌زی بیابانی ـ رنگ‌آمیزی این سوسمار در محدودهٔ گسترهٔ محل زندگی‌اش متنوع است؛ با این همه، خال‌های تیره‌رنگ کوچکی روی بدن آن به طور ثابت نقش بسته‌اند. نام زیرگونه‌ای که توصیفش آمده X. v. utahensis است. این سوسمار را در اطراف گیاه یوکا و آگاو فراوان می‌توان دید. از موریانه‌ها، مورچه‌ها، سوسک‌ها و مگس‌هایی که میان گیاهان یا صخره‌ها پیدا می‌کند، تغذیه می‌کند. جانوری زنده‌زاست و در اوایل تابستان و معمولاً ماه‌های مه یا ژوئن جفت‌گیری می‌کند و چند ماه بعد یک تا سه نوزاد به دنیا می‌آورد.

سوسمار زره‌دار
Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Cordylidae: Girdled and Plated Lizards
Size: 21 cm (8 1/4 in)
Range: South Africa: W. Cape Province
Habitat: arid rocky areas

سوسمار زنده‌زا
Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Lacertidae: Lacertid Lizards
Size: 14 - 18 cm (5 1/2 - 7 in)
Range: Europe: arctic Scandinavia, Britain, south to N. Spain, N. Italy, Yugoslavia; N. Asia
Habitat: meadows, open woodland, marshes, any grassland

سوسمار سبز
Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Lacertidae: Lacertid Lizards
Size: 30 - 45 cm (11 3/4 - 17 3/4 in), including tail of 20 - 30 cm (7 3/4 - 11 3/4 in)
Range: Europe: Channel Islands, south to N. Spain, Sicily, Greece; east to S.W. Russia
Habitat: open woodland, field edges, riverbanks, roadsides

سوسمار سر وزغی عربی
Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Agamidae: Agamid Lizards
Size: up to 12.5 cm (5 in)
Range: S.W. Asia
Habitat: desert, semidesert

سوسمار شب‌زی بیابانی
Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Xantusiidae: Night Lizards
Size: 9.5 - 12.5 cm (3 3/4 - 5 in)
Range: S.W. USA: Nevada, Utah to California; Mexico
Habitat: rocky arid and semiarid land

سوسمار زنده‌زا
Viviparous Lizard
Lacerta vivipara

سوسمار سبز
Green Lizard
Lacerta viridis

سوسمار شب‌زی بیابانی
Desert Night Lizard
Xantusia vigilis

سوسمار سر وزغی عربی
Arabian Toad-headed Agamid
Phrynocephalus nejdensis

سوسمار فلس‌دار ـ سوسماری زمین‌زی و حفار است. رنگش معمولاً خاکستری مایل به سبز یا قهوه‌ای است و گلویش زرد یا قرمز است. غالباً نوار باریکی روی بدنش دیده می‌شود. فلس‌های سخت روی بدن و سپر روی سر که به جمجمه جوش خورده است، آن را به خوبی زره‌پوش کرده‌اند. دم معمولاً دو سوم کل طول بدن را تشکیل می‌دهد. دست‌ها و پاهایش کاملاً رشد یافته‌اند و روی هر پایش ۵ انگشت دارد. اندام‌هایش برای کندن زمین سازگاری نیافته‌اند و احتمالاً بیش‌تر کار حفر کردن تونل را پس از باران و هنگامی که زمین نرم است، انجام می‌دهد. هنگام روز فعال است و به شکار حشرات می‌پردازد. بر خلاف اندازهٔ بزرگش، آن را به ندرت می‌توان دید. با سرعت میان علف‌ها حرکت می‌کند و به محض دیدن هر نشانهٔ خطری، خود را به سرعت به درون سوراخ خود که معمولاً زیر بوته‌ها واقع شده است، می‌رساند. حیوان ماده در هر بار ۴ یا ۵ تخم در چالهٔ کوچکی که خود حفر کرده است، می‌گذارد.

سوسمار کوهی اسکس ـ این سوسمار کوچک دارای پوزهٔ گردی است و نوارهای کم‌رنگی از پشت سرش تا پایین بدن و روی دمش امتداد می‌یابد. این جانور زمین‌زی در هنگام روز فعال است و حرکاتش بسیار سریع و فرز است. از حشرات و بی‌مهرگان کوچک تغذیه می‌کند.

سوسمار کی‌من ـ دم این سوسمار بزرگ و نیرومند، مانند یک پارو در جوانب فشردگی یافته است و فلس‌های زبر صفحه‌ای و شاخ‌مانندی دارد که در امتداد پشتش قرار گرفته‌اند. زیستگاه آن مناطقی است که در بیش‌تر سال، مگر هنگامی که آب رودخانه‌ها به کم‌ترین سطح خود می‌رسد، زیر سیل فرو می‌روند. این جانور را در حوض‌ها و آبگیرهای ناشی از این سیل‌ها نیز به وفور می‌توان یافت. بیش‌تر روز را در آب می‌گذراند و به خوبی شیرجه می‌زند و شنا می‌کند و با استفاده از دمش خود را به جلو می‌راند. هنگام شب بالای سطح آب و غالباً روی درختان و بوته‌ها پناه می‌گیرد. عمدهٔ غذایش را حلزون‌های آبی تشکیل می‌دهند. حلزون‌ها را با آرواره‌هایش می‌گیرد، آن گاه سر خود را بالا می‌گیرد تا حلزون به درون دهانش بیفتد؛ سپس آن را با دندان‌های آسیاب و بزرگ ته دهانش می‌شکند؛ بعد پوسته‌ها را بیرون می‌اندازد و قسمت نرم بدن را می‌بلعد. جانور ماده پس از جفت‌گیری تخم‌گذاری می‌کند و غالباً تخم‌هایش را درون لانهٔ متروک موریانه‌ها می‌گذارد.

سوسمار گیلا ـ این سوسمار ترسناک و سنگین‌وزن، دارای دمی کوتاه و معمولاً چاق است که در آن می‌تواند چربی ذخیره کند. از چربی ذخیره‌شده در دوره‌هایی که غذا کم‌یاب می‌شود، استفاده می‌کند. روی بدنش نقش و نگارهای رنگ و وارنگی دیده می‌شود و فلس‌هایی به رنگ روشن و

سوسمار فلس‌دار

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Cordylidae: Girdled and Plated Lizards
Size: 45.5 cm (18 in)
Range: Africa: Sudan, Ethiopia, south through E. Africa to South Africa: Cape Province
Habitat: grassland, scrub

سوسمار کوهی اسکس

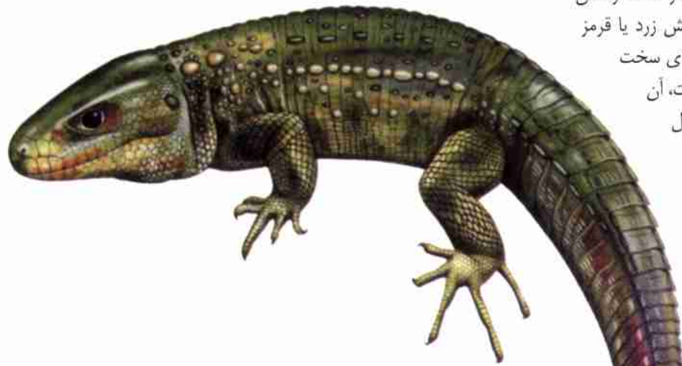
Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Lacertidae: Lacertid Lizards
Size: 14 cm (5 1/2 in)
Range: South Africa
Habitat: mountains

سوسمار کی‌من

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Teiidae: Teiid Lizards
Size: 1.2 m (4 ft)
Range: N.E. South America
Habitat: swampy flooded ground, often woodland bordering rivers

سوسمار گیلا

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Helodermatidae: Gila Monster
Size: 45 - 61 cm (17 3/4 - 24 in)
Range: S.W. USA: S. Utah, Arizona to New Mexico; Mexico
Habitat: arid and semiarid areas with some vegetation

سوسمار کی‌من
Caiman Lizard
Dracaena guianensis

سوسمار گیلا
Gila Monster
Heloderma suspectum

سوسمار فلس‌دار
Plated Lizard
Gerrhosaurus flavigularis

سوسمار کوهی اسکس
Essex's Mountain Lizard
Tropidosaura essexi

عفریت خاردار
Thorny Devil
Moloch horridus

سوسمار نواردار
Girdled Lizard
Zonosaurus sp.

سوسمار نواردار

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Cordylidae: Girdled and Plated Lizards
Size: 38 - 61 cm (15 - 24 in)
Range: Madagascar
Habitat: forest

سوسمار یال‌دار

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Agamidae: Agamid Lizards
Size: 66 cm (16 in), including tail of 44 cm (17 1/4 in)
Range: Australia: N. Western Australia, N. Northern Territory, E. Queensland; New Guinea
Habitat: dry forest, woodland

عفریت خاردار

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Agamidae: Agamid Lizards
Size: 16 cm (6 1/4 in)
Range: Australia: Western, North and South, Queensland
Habitat: arid scrub, desert

کردی‌لوزارس سابتسلاتس

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Cordylidae: Girdled and Plated Lizards
Size: 15 cm (6 in)
Range: Africa: S. Angola, Namibia
Habitat: dry, rocky areas

عفریت خاردار ــ این جانور زشت و بدچهره تنها گونهٔ جنس خود است و یکی از عجیب‌ترین سوسمارها به شمار می‌رود. بدنش از خارهای بزرگ و مخروطی‌شکل پوشیده شده است و بالای هر چشمش چند خار قرار گرفته است. برجستگی خارداری پشت سرش قرار گرفته است و دمش نیز پوشیده از خار است. بسیار کند حرکت می‌کند و روی سطح زمین به جست‌وجوی غذا که عمدتاً مورچه‌ها و موریانه‌هاست، می‌پردازد. حیوان ماده بین ۳ تا ۱۰ تخم در ماه نوامبر یا دسامبر می‌گذارد. نوزادان الگوهای کوچک و پوشیده از خار والدین خود هستند.

کردی‌لوزارس سابتسلاتس ــ بدن و سر بسیار تخت این سوسمار به او کمک می‌کند تا به راحتی به درون شکاف و درز صخره‌ها بخزد و آن جا پناه گیرد و این چنین خود را از دشمنانش پنهان می‌کند یا از گرمای بیش از حد و سرمای شبانه محفوظ می‌ماند. همچنین، ممکن است که از زیر سنگ‌ها نیز به جای پناه‌گاه استفاده کند. در هریک از مردمک‌های پایینی چشمهایش، پنجره‌های شفافی وجود دارد. در هوای طوفانی که احتمال رفتن شن و خاک به درون چشمهایش وجود دارد، با استفاده از این پنجره چشم‌های خود را می‌بندد و در عین حال قادر است ببیند. زیر انگشتانش، فلس‌های وارونه‌ای قرار دارد که احتمالاً به جانور کمک می‌کنند تا خود را بهتر روی صخره‌ها نگاه دارد. دمش به راحتی می‌افتد و بعدها بازسازی می‌شود. این سوسمار زمین‌زی بسیار تند و چالاک است و از حشرات و دیگر بی‌مهره‌ها تغذیه می‌کند و حیوانی تخم‌گذار است.

مهرمانند پشتش را می‌پوشانند. این سوسمار روی زمین زندگی می‌کند و زیر صخره‌ها و سوراخ‌هایی که خود حفر می‌کند، پناه می‌گیرد. گاهی سوراخ‌های حیوانات دیگر را تصاحب می‌کند، و از آن‌ها به جای لانه استفاده می‌کند. این جانور عمدتاً شب‌گرد است؛ با این همه، ممکن است در روزهای بهاری نیز از لانهٔ خود خارج شود. دو عضو این خانواده تنها گونه‌های سوسمارهای سمی‌اند. سم در غده‌هایی واقع در آروارهٔ پایینی تولید می‌شوند و سپس از راه شیار دندان‌های جلویی همان آرواره وارد دهان می‌شود. این سم هنگامی که سوسمار قربانی خود را می‌جود، به درون بدنش وارد می‌شود. تخم‌های پرندگان و خزندگان را نیز می‌خورد. در تابستان جفت‌گیری می‌کند و حیوان ماده چندی بعد در پاییز ۳ تا ۵ تخم می‌گذارد.

سوسمار نواردار ــ سه گونه زونوسارس یافت می‌شود که همگی آن‌ها سوسمارهایی بزرگ‌جثه و نیرومند و زمین‌زی‌اند. دست‌ها و پاهای این جانور به طور کامل رشد یافته‌اند و در امتداد پهلوها شیارهای خاصی پدید آمده است که گشادگی بدن را بیش‌تر می‌کنند. از عادات زیست‌شناختی این حیوان آگاهی چندانی در دست نیست.

سوسمار یال‌دار ــ بدن این سوسمار باریک و دمش دراز است. حلقهٔ پوستی و طوق‌مانند فوق‌العاده‌ای در اطراف گردنش قرار گرفته است که گاهی قطر آن به ۲۵ سانتی‌متر می‌رسد. این طوق معمولاً به شکل چین‌هایی با رنگ روشن در اطراف گردن و شانه‌ها جمع می‌شود. هنگام احساس خطر دهان خود را باز می‌کند و در عین حال چین‌ها را برجسته می‌کند. این کار به منظور ترساندن دشمن انجام می‌شود و باعث می‌شود که ظاهری مخوف به خود بگیرد و از اندازهٔ واقعی‌اش بزرگ‌تر جلوه کند. این سوسمار هنگام روز فعال است و روی درختان یا سطح زمین به جست‌وجوی حشرات و جانوران کوچک دیگر می‌پردازد.

سوسمار یال‌دار
Frilled Lizard
Chlamydosaurus kingii

کردی‌لوزارس سابتسلاتس
Cordylosaurus subtessellatus
Cordylosaurus subtessellatus

کرم‌سوسمار دوپا ـ کرم‌سوسمارهای این جنس تنها اعضای دارای دست این خانوادهٔ هستند. در هر کدام از دو دست کوچک آن‌ها پنج انگشت چنگال‌دار قرار دارد. این دست‌ها بر خلاف اندازهٔ کوچک‌شان بسیار قدرتمندند و انگشتان آن‌ها برای کندن زمین و بالا رفتن سازگاری یافته‌اند. این سوسمار مانند تمام آمفیسبانیدهای دیگر بیش‌تر عمر خود را در تونل‌های زیر زمین می‌گذراند و از دستان خود برای شروع کار حفر تونل استفاده می‌کند. پس از این که ابتدای تونل را با دستانش حفر کرد، با استفاده از سرِ گردش خود را به سمت جلو هل می‌دهد و در حین حرکت، خاک اطرافِ تونل را می‌کوبد و فشرده می‌سازد. هنگام حفر تونل ممکن است هم‌زمان از دست‌ها و سر خود استفاده کند. این جانور از کرم‌ها و موریانه‌ها تغذیه می‌کند. آگاهی چندانی دربارهٔ عادات تولید مثلی این حیوان در دست نیست، ولی به نظر می‌رسد که با تخم‌گذاری تولید مثل می‌کند.

کرم‌سوسمار شکم سفید ـ تمام طول بدن این کرم‌سوسمار که در امریکا بیش‌ترین گستردگی را دارد، استوانه‌ای است و دمش تقریباً به ضخامت و پهنی سر اوست. سر و دمش به هم شبیه‌اند و در برخی مناطق با عنوان مار دوسر نیز شناخته می‌شود. قطر بدنش به ۲/۵ سانتی‌متر می‌رسد. این گونه هرچند زمین‌زی و حفار است، غالباً آن را پس از باران‌های سنگین می‌توان دید که بر روی کف جنگل می‌خزد. از کرم‌های خاکی و مورچه‌ها تغذیه می‌کند. او را عمدتاً در لانهٔ مورچه‌ها می‌توان یافت. برخی از قبایل به این جانور شاه‌مورچه و مادرمورچه نیز می‌گویند و بر این عقیده‌اند که مورچه‌ها آن‌ها را پرورش می‌دهند. هنگام قرار گرفتن در خطر، دم خود را به گردش وا می‌دارد؛ گویی سر اوست. ظاهراً این کار دشمن را چنان فریب می‌دهد که به دمش حمله می‌کند و از این‌رو، منطقهٔ آسیب‌پذیر سرش در امان می‌ماند و او را قادر می‌کند که به حمله‌ای متقابل دست زند.

کرم آهسته ـ بدن نرم این جانور شباهت بسیار زیادی به مارها دارد و دست و پاهایش رؤیت نمی‌شوند. رنگش قهوه‌ای متمایل به قرمز قهوه‌ای و قسمت بالایی بدنش خاکستری است. نوار سیاه‌رنگی بر پشت ماده‌ها قرار گرفته است و روی برخی از نرها خال‌های آبی‌رنگی به چشم می‌خورد. مانند مارها با حرکاتی موجی شکل روی زمین می‌خزد و می‌تواند در صورت گرفتار شدن در چنگال دشمن دم خود را بیندازد. دم پس از افتادن به طور کامل رشد نمی‌کند و از آن پس کوتاه و شبیه به یک ته سیگار می‌شود. این جانور شب‌ها در گرمای روز زیر صخره‌ها یا کندهٔ درختان به سر می‌برد و صبح‌ها یا هنگام غروب بیرون می‌آید و به شکار حلزون‌ها و کرم‌ها و همچنین عنکبوت‌ها، حشرات و لارو آن‌ها می‌پردازد. از بیش‌تر سوسمارها کندتر است، با این همه می‌تواند با سرعت قابل ملاحظه‌ای خود را در پناهگاه مخفی کند. در اواخر بهار، نرهای بالغ، خشن و پرخاشگر می‌شوند و برای به دست آوردن جفت با یکدیگر به رقابت می‌پردازند. در هنگام جفت‌گیری، نرها گردن یا سر ماده‌ها را با آرواره‌های خود نگه می‌دارند. حدود ۳ ماه بعد، حیوان ماده ۶ تا ۱۲ و گاهی تا ۲۰ نوزاد به دنیا می‌آورد. نوزادها در پوسته‌های نرم تخم‌ها و درون بدن مادر رشد می‌کنند و هنگامی که حیوان ماده تخم‌ها را می‌گذارد پوسته‌های غشایی آن‌ها را پاره می‌کنند و از تخم‌ها خارج می‌شوند. طول آن‌ها هنگام تولد حدود ۶ تا ۹ سانتی‌متر است.

کرم سوسمار ـ این جانور تنها آمفیسبانید ساکن اروپاست. بدنش کوچک و سرش نوک‌تیز است و دمش به تدریج باریک می‌شود. بیش‌تر زندگی خود را در سوراخ‌های زیر زمین می‌گذراند و به ندرت در سطح زمین ظاهر می‌شود؛ مگر پس از باران‌های سنگین و یا هنگامی که حفاری‌های انجام‌شده روی زمین مزاحمش شود و او را آشفته کند. از بی‌مهرگان کوچک، به‌ویژه مورچه‌ها، تغذیه می‌کند.

کرم آهسته

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Anguidae: Anguid Lizards
Size: 35 - 54 cm (13 3/4 - 21 1/4 in)
Range: Europe (not Ireland, S. Spain and Portugal or N. Scandinavia), east to central and S.W. Asia; N.W. Africa
Habitat: fields, meadows, scrub, heath, up to 2,400 m (7,900 ft)

کرم سوسمار

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Amphisbaenidae: Amphisbaenids
Size: 22 - 30 cm (8 1/2 - 11 3/4 in)
Range: Spain, Portugal, N.W. Africa
Habitat: sandy soil or humus, often in woodland

کرم سوسمار دوپا

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Amphisbaenidae: Amphisbaenids
Size: 20 cm (7 3/4 in)
Range: Mexico: Baja California
Habitat: arid land

کرم سوسمار شکم سفید

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Amphisbaenidae: Amphisbaenids
Size: 61 cm (24 in)
Range: Tropical South America; Trinidad
Habitat: rain forest

کرم‌سوسمار فلوریدا ـ تنها سوسمار کور و بدون دست و پای ساکن امریکای شمالی است. قطر بدنش فقط حدود ۰/۵ سانتی‌متر است و سرش بیل‌مانند است. در زیر زمین زندگی می‌کند و از کرم‌ها، عنکبوت‌ها و موریانه‌ها تغذیه می‌کند. جز هنگامی که توسط باران رانده می‌شود یا در نتیجهٔ حفاری‌ها بترسد، بسیار به ندرت به سطح زمین می‌آید. این سوسمار برخلاف کرم‌های خاکی، پس از سوراخ‌کردن زمین، پشت سرش تونلی بر جای می‌گذارد. پوزهٔ بیل‌مانند خود را درون خاک فرو می‌برد و همچنان که به‌جلو می‌رود، خاک اطراف خود را کوبیده و تونلی می‌سازد. در فصل تابستان تا ۳ تخم دراز و باریک درون سوراخی می‌گذارد. نوزادان در فصل پاییز از تخم‌ها خارج می‌شوند. طول آن‌ها در این هنگام به ۱۰ سانتی‌متر می‌رسد. تحقیقات روی فسیل‌ها نشان می‌دهد که این سوسمار کرم‌مانند، زمانی در سرتاسر امریکای شمالی پراکنده بود.

مار سوسمار برتون ـ این گونه میان اعضای خانوادهٔ خود بیش‌ترین گستردگی را یافته است. می‌تواند خود را با زیستگاه‌های متفاوتی همچون جنگل‌های مرطوب و بیابان‌های نیمه‌خشک سازگار کند. جانوری زمین‌زی است و معمولاً خود را میان دسته‌های علف یا زیر بریدهٔ گیاهان پنهان می‌کند. رنگ‌آمیزی و طرح‌های روی بدن این سوسمار متنوع‌اند، اما با پراکندگی جغرافیایی‌اش هیچ نسبتی ندارند. البته یک ویژگی در این جانور همیشگی و ثابت است و آن نوارهای قهوه‌ای خاصی است که در هر طرف سر یکی از آن‌ها دیده می‌شود. پوزه‌اش دراز و نوک‌تیز است و در سراسر طول شبانه‌روز از حشرات، سقنقورها و سوسمارهای کوچک تغذیه می‌کند. دندانه‌های دراز و نوک‌تیزش به سمت عقب خمیدگی یافته‌اند و به او کمک می‌کنند تا بر طعمه‌های نسبتاً بزرگی چیره شود. طعمه را با حرکات سریع آرواره‌های خود می‌گیرد و سپس یک‌جا می‌بلعد. این جانور بر خلاف دیگر سوسمارمارها که صداهایی عوعومانند، شبیه به صدای مارمولک‌های خانگی و یا جیغ‌های آرام تولید می‌کنند، دارای صدایی بلند و با تن بسیار کشیده است. جانور ماده ۲ یا ۳ تخم بزرگ و دراز می‌گذارد. سطح تخم‌ها را پوسته‌ای شبیه به کاغذ روغنی پوشانده است.

مار سوسمار ترانسوال ـ این مار سوسمار، دارای بدنی دراز و کشیده است و دمش حدود سه چهارم کل طول بدن را به خود اختصاص داده است. دست‌ها و پاهایش کوچک‌اند و در هر کدام پنج انگشت چنگال‌دار قرار دارد. روی دست و پاهای ۳ گونه دیگر از همین جنس فقط دو انگشت قرار گرفته است و گونهٔ دیگری به نام C. macrolepsis به طور کلی بدون دست است. این جانور روزها فعال است و با حرکات موج‌دار و مارگونهٔ خود با سرعت زیاد میان علف‌ها می‌خزد. در هنگام حرکت غالباً سر و دستانش را از زمین بالاتر نگاه می‌دارد. از حشرات و عنکبوت‌ها، کرم‌های خاکی و بی‌مهرگان کوچک دیگر تغذیه می‌کند. نوزادان که تعدادشان ۲ تا ۴ تاست، درون لولهٔ رحم مادر رشد می‌کنند. هنگام خارج شدن از بدن مادر، سوسمارهای کاملی هستند و به محض خروج پوستهٔ نرم تخم‌های خود را می‌شکنند.

مار شیشه‌ای ـ بزرگ‌ترین عضو خانوادهٔ خویش است. این جانور مارمانند دارای بدنی سنگین است و از پاهایی عقبی‌اش بقایای اندکی بر جای مانده است. بدنش نسبتاً سخت و خشک است و یک لایهٔ استخوانی زیر فلس‌های نرمش قرار گرفته است. شیارهایی از فلس‌های انعطاف‌پذیر در پهلوهای این جانور قرار دارد که هنگام لزوم، گشادگی بدن آن را بیش‌تر می‌کنند. روزها و هنگام طلوع و غروب فعال است و از سوسمارها، موش‌ها و حیوانات کوچک دیگری که با آرواره‌های نیرومندش می‌کشد، تغذیه می‌کند. در فصل جفت‌گیری نرها بسیار پرخاشگر و رقابت‌طلب می‌شوند و رقابت‌های سختی برای تصاحب ماده‌ها بین‌شان در می‌گیرد. حیوان ماده در محل چاله‌ای واقع در زیر یک صخره یا کندهٔ درخت یا درون پشته‌ای از گیاهان پوسیده، ۵ تا ۷ تخم می‌گذارد. اطراف تخم‌هایش چمباتمه می‌زند و آن‌ها را از گزند حیوانات شکاری حفظ می‌کند. نوزادان طی حدود ۴ هفته از تخم بیرون می‌آیند و طول آن‌ها در حین تولد به ۱۲/۵ سانتی‌متر می‌رسد.

کرم سوسمار فلوریدا

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Amphisbaenidae: Amphisbaenids
Size: 18 - 40.5 cm (7 - 16 in)
Range: USA: N. and central Florida
Habitat: sandy, wooded areas

مار سوسمار برتون

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Pygopodidae: Scaly-foot Lizards
Size: up to 61 cm (24 in)
Range: Australia: central areas, Queensland; New Guinea
Habitat: semidesert, rain forest

مار سوسمار ترانسوال

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Cordylidae: Girdled and Plated Lizards
Size: 40 cm (15 3/4 in)
Range: South Africa
Habitat: grassland

مار شیشه‌ای

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Anguidae: Anguid Lizards
Size: up to 1.2 m (4 ft)
Range: Europe: Yugoslavia, Greece to Black Sea region, east to S.W. and central Asia
Habitat: forest

کرم سوسمار فلوریدا
Florida Worm Lizard
Rhineura floridana

مار سوسمار برتون
Burton's Snake Lizard
Lialis burtonis

مار شیشه‌ای
Glass Snake
Ophisaurus apodus

مار سوسمار ترانسوال
Transvaal Snake Lizard
Chamaesaura aena

ماستیگور باشکوه
Princely Mastigure
Uromastyx princeps

چشم‌هایش کوچک و دارای مردمک‌های متحرک‌اند و مردمک پایینی آن‌ها دارای پنجره‌ای شفاف است. این جانور بدون شکاف گوش بیرونی است و بیش‌تر عمرش به کندن زمین یا شنا کردن سپری می‌شود. از روشنایی زیاد می‌پرهیزد و نیازی به گرمای فراوان ندارد. در اسارت از ماهی تغذیه می‌کند، اما از رژیم غذایی طبیعی آن اطلاعی در دست نیست.

مانیتور گولد ـ این جانور گستردگی زیادی دارد و به مانیتور شنی نیز معروف است. رنگ‌آمیزی، اندازه و طرح‌های روی بدنش در محدودهٔ گسترهٔ محل زیستش متغیر است. مانند دیگر مانیتورها پاها و دستانش بسیار نیرومندند و اطراف دمش که شیارهای آشکاری دارد، مگر در قسمت پایه، فشردگی یافته است. جانوری زمین‌زی است و در حفره‌ها و سوراخ‌هایی که خود ساخته یا از دیگر حیوانات تصاحب کرده زندگی می‌کند. گاهی نیز زیر کندهٔ درختان یا اشیای دیگر لانه می‌کند. برای به دست آوردن غذا باید در مناطق وسیعی که جمعیت‌های روستایی را به طور پراکنده در خود جای داده‌اند، به جست‌وجوی پرنده‌ها، پستانداران، خزندگان، حشرات و حتی لاشه‌ها بپردازد. این جانور مانند تمام مانیتورها تخم‌گذاری تولید مثل می‌کند.

مانیتور بی‌گوش
Earless Monitor
Lanthanotus borneensis

مانیتور نیل ـ این خزندهٔ نیرومند قابلیت‌های فراوانی دارد، و ویژگی‌های عمومی گروه مانیتورها را داراست. دم خود را مانند سکانی به کار می‌گیرد و به خوبی شیرجه می‌زند و شنا می‌کند. با کمک پنجه‌های قوی و دم نیرومند خود از درختان بالا می‌رود و با استفاده از دمش، خود را روی شاخه‌ها نگه می‌دارد. قادر به حفاری و کندن زمین نیز هست. بیش‌تر نزدیک آب باقی می‌ماند و جرأت رفتن به مناطق بیابانی را به خود نمی‌دهد. از قورباغه‌ها، ماهی‌ها، حلزون‌ها و همچنین تخم نوزادان کروکودیل تغذیه می‌کند. یکی از تخم‌گذارترین سوسمارهاست و حیوان ماده تا ۶۰ تخم در محل یکی از پشته‌های ساخته‌شده توسط موریانه‌ها می‌گذارد. سوراخی در دیوار لانه ایجاد می‌کند و تخم‌هایش را در آن می‌گذارد و می‌رود. موریانه‌ها دیوار را ترمیم می‌کنند و تخم‌ها را درون لانهٔ گرم و امن خود محصور می‌کنند. هنگام باز شدن تخم‌ها نوزادان باید خود را از درون لانه خارج کنند.

ماستیگور باشکوه ـ این سوسمار خپل دارای دمی کوتاه و ضخیم است که خود با خارهای بزرگی تزئین شده است. سر آن کوچک و شبیه به سر لاک‌پشت است. هنگام روز فعال است و شب‌ها در سوراخ‌ها یا شکاف‌های صخره‌ها آشیانه می‌کند. علف‌ها، میوه‌ها، گل‌ها و برگ‌های درختان غذای اصلی‌اش را تشکیل می‌دهد. هرگاه مورد حمله قرار گیرد، دم خاردارش را مانند شلاقی به جوانب حرکت می‌دهد و این چنین در مقابل دشمنان از خود دفاع می‌کند.

مانیتور بی‌گوش ـ بدن این جانور دراز و نسبتاً تخت است و روی هریک از دست و پاهای کوتاه ولی نیرومندش، پنج انگشت دارد. روی هریک از فلس‌های روی بدن، یک غدهٔ کوچک قرار گرفته است.

ماستیگور باشکوه

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Agamidae: Agamid Lizards
Size: about 23 cm (9 in)
Range: Africa: Somalia
Habitat: rocky, stony land

مانیتور بی‌گوش

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Lanthanotidae: Earless Monitor
Size: up to 43 cm (17 in)
Range: Sarawak
Habitat: forest

مانیتور گولد

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Varanidae: Monitors
Size: about 1.5 m (5 ft)
Range: Australia
Habitat: coastal forest to sandy desert

مانیتور نیل

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Varanidae: Monitors
Size: over 2 m (6 1/2 ft)
Range: Africa: south and east of the Sahara to Cape Province
Habitat: forest, open country

مانیتور نیل
Nile Monitor
Varanus niloticus

مانیتور گولد
Gould's Monitor
Varanus gouldi

فلسیوما ونسونای
Phelsuma vinsoni
Phelsuma vinsoni

گکوی بروک
Brook's Gecko
Hemidactylus brookii

گکوها

فلسیوما ونسونای ـ رنگ این گونهٔ عجیب گکوها براق است. روی پشتِ سبز و آبی جنس نر، خال‌هایی به رنگ قرمز روشن هست و در ناحیهٔ سر و گردنش خطهایی قهوه‌ای دیده می‌شود. روی بدن حیوان ماده هم طرح‌های مشابهی دیده می‌شود؛ اما رنگ بدنش درخشندگی کم‌تری دارد و پرده‌ای از قهوه‌ای یا خاکستری بر آن مشاهده می‌شود. ویژگی نامعمول دیگر این گکو آن است که برخلاف اکثر گکوها که شب‌زی‌اند، هنگام روز فعال است. به آسانی از درختان بالا می‌رود. او را غالباً روی کاج‌های پیچی می‌توان یافت. میوهٔ این درخت، حشرات را به سوی خود جذب می‌کند و این جانور از این حشرات تغذیه می‌کند؛ البته گاهی میوه‌هایی مانند موز و شهد گل‌ها رژیم غذایی آن را کامل می‌کنند. گکو ماده ۲ تخم می‌گذارد. سطح تخم‌ها چسبنده است و معمولاً به شاخه‌های درختان می‌چسبد. گاهی ممکن است که چندین گکو ماده، تخم‌های خود را کنار یکدیگر بگذارند. تخم‌ها بسته به دمای محیط پس از ۹ تا ۱۲ هفته باز می‌شوند. طول بدن نوزادان حدود ۱۲ سانتی‌متر است و بیش‌تر قسمت‌های بدن آن‌ها را دم تشکیل می‌دهد.

گکوی بروک ـ این گکو پراکندگی عجیبی دارد و زیر سنگ‌ها، شکاف صخره‌ها، درون پشته‌های متروک موریانه‌ها، زیر تنهٔ افتاده درختان و حتی زیر انبوه آشغال‌های درون باغ‌ها نیز زندگی می‌کند. با پنجه‌های بسیار تیز و خمیدهٔ خود، حتی از سطوح عمودی تیر، با چالاکی بالا می‌رود. تعیین اندازهٔ دقیق این حیوان بسیار دشوار است، زیرا به ندرت می‌توان گکو بالغی را یافت که دم درازش صحیح و سالم مانده باشد. دم این حیوان به راحتی جدا می‌شود؛ با این حال ماهیچه‌های رگ‌های اصلی دم، به سرعت منقبض می‌شوند و از خارج شدن خون اضافی جلوگیری می‌کنند. گکو ماده در فصل جفت‌گیری دو تخم می‌گذارد.

گکوی پاپرده‌ای ـ این گونهٔ بسیار کم‌یاب، در دامنه‌های رو به دریا، در صحرای نامیب زندگی می‌کند. این منطقه تقریباً با باران بیگانه است و این جانور رطوبت بدن خود را یا از طریق نسیم‌های دریایی یا از راه غبارهایی که از دریا برمی‌خیزند، تأمین می‌کند. شبنم روی سنگ‌ها را نیز با زبان خود جمع می‌کند و چشمانش را با لیسیدن آن‌ها مرطوب نگه می‌دارد. از آن جا که این گکو روی سطح زمین به سر می‌برد، نیازی به لایه‌های ایجادکنندهٔ اصطکاک روی پاهای خود که کار بالا رفتن را از سطوح عمودی تسهیل می‌کنند، ندارد و در عوض انگشتان تقریباً بدون ناخن او توسط پرده‌هایی به هم متصل شده‌اند. این پرده‌ها مانند کفش ته‌حصیری عمل می‌کنند و راه رفتن این جانور را در ماسه‌های نرم تسهیل می‌کنند. هنگام راه رفتن بدن خود را از زمین داغ و تف‌دیده بیابان با فاصله نگه می‌دارد و پاهایش یا اصلاً روی زمین اثری نمی‌گذارند و یا اثر بسیار اندکی بر جای می‌نهند. با پاهای پرده‌دار خود سوراخ‌هایی در ماسه‌ها حفر می‌کند و برای فرار از دست شکارچیان، یا خورشید سوزان به آن‌ها پناه می‌برد. محفظه‌ای نیز می‌سازد و در آن چنان دراز می‌کشد که سرش به طرف در ورودی باشد؛ آن‌گاه به انتظار می‌نشیند تا روی موریانه‌ها، مگس‌ها، سوسک‌ها و کرم‌ها که غذای عمدهٔ او را تشکیل می‌دهند، بپرد و آن‌ها را شکار کند. هرگاه حیوانی شکارچی بخواهد او را از درون محفظه‌اش بیرون بکشد، دم نیرومند خود را به کنار آن قلاب می‌کند و خود را به محفظه می‌چسباند و این چنین به کشمکشی سرگرم‌کننده مشغول می‌شود.

فلسیوما ونسونای

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Gekkonidae: Geckos
Size: 17.5 cm (6 3/4 in)
Range: Mauritius and neighboring islands
Habitat: forest

گکوی بروک

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Gekkonidae: Geckos
Size: 15 cm (6 in)
Range: Asia, Africa, South America, East and West Indies
Habitat: coastal plains to upland savanna to 2,100 m (7,000 ft)

گکوی پاپرده‌ای

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Gekkonidae: Geckos
Size: 12.5 cm (5 in)
Range: S.W. Africa: Namib Desert
Habitat: sand dunes, rocks

گکوی پاپرده‌ای
Web-footed Gecko
Palmatogecko rangei

گکوی توکای
Tokay Gecko
Gekko gekko

گکوی پلنگی

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Gekkonidae: Geckos
Size: up to 30 cm (11 3/4 in)
Range: Afghanistan, S. Turkestan, Pakistan, W. India
Habitat: dry, rocky regions

گکوی توکای

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Gekkonidae: Geckos
Size: 28 cm (11 in)
Range: Asia, Indonesia
Habitat: in or near houses

گکوی خال‌سفید

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Gekkonidae: Geckos
Size: 20.5 cm (8 in)
Range: Africa: Libya, Egypt, Sudan, Ethiopia, Somalia
Habitat: trees, rocks, ruins in semidesert

گکوی پلنگی ـ به این جانور، گکوی یوزپلنگی نیز می‌گویند. بدن چاق و کوتاهش با خال‌های متعددی پوشیده شده‌اند و سرش بزرگ است. برخلاف بیش‌تر گکوها که پلک چشم‌شان غیرمتحرک و شفاف است، یکی از اندک گونه‌هایی است که پلک چشم‌هایش متحرک است و این ویژگی در خانوادهٔ گکوها یک ویژگی ابتدایی به شمار می‌رود. پاهایش بلند و باریک‌اند و هنگام راه‌رفتن بدن خود را از سطح زمین با فاصله نگاه می‌دارد. این جانور از عقرب‌ها، ملخ‌ها، سوسک‌ها و عنکبوت‌ها تغذیه می‌کند. هنگام شب فعال است و روزها خود را زیر صخره‌ها یا در سوراخ‌هایی میان ماسه‌ها پنهان می‌کند. گکوی ماده در طول سال چندین بار تخم‌گذاری می‌کند و در هر بار ۲ تخم می‌گذارد.

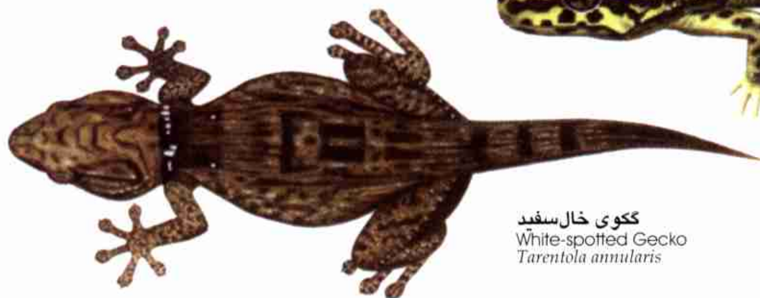
گکوی توکای ـ از بزرگ‌ترین و فراوان‌ترین گونهٔ گکوهاست. برخی معتقدند که به خانه‌ای که دیوارهای آن جایگاه این گکو باشد، بخت خوش روی خواهد کرد. از حشرات، به‌ویژه سوسک‌های خانگی، نوزاد گکوها، موش‌ها و پرندگان کوچک، تغذیه می‌کند و همگی آن‌ها را با چنگال‌های نیرومند خود می‌گیرد. حیوان نر صدای بلندی شبیه به توکای یا گکو دارد و غالباً در فصل جفت‌گیری آن‌ها را تولید می‌کند؛ اما حیوان ماده از خود هیچ صدایی درنمی‌آورد. گکوی ماده ۲ تخم می‌گذارد. سطح تخم‌ها چسبناک است و محکم به سطح اشیای قائم می‌چسبند و غالباً جدا کردن این تخم‌ها بدون شکستن آن‌ها میسر نیست. ممکن است جایگاه خاصی در سالیان متمادی برای گذاشتن تخم‌ها به کار رود. گاهی می‌توان دسته‌هایی ۸ تا ۱۰تایی از تخم‌هایی را یافت که به وسیلهٔ ماده‌های مختلف در کنار یکدیگر گذارده شده‌اند که هر کدام از این تخم‌ها معمولاً در مرحلهٔ متفاوتی از رشد جنینی به سر می‌برند.

گکوی خال‌سفید ـ رنگ بدن این گکو بسته به سطحی که در آن قرار می‌گیرد، فرق می‌کند. در صخره‌های سیاه بالای آبشار بزرگ رود نیل، سیاه رنگ است و روی دیوارهای سفیدکاری‌شده تقریباً سفید رنگ است. موجودی است خشن و بسیار پرتحرک که عمدتاً از حشرات تغذیه می‌کند اما عنکبوت‌ها و گکوهای کوچک را نیز می‌خورد. می‌تواند مدت‌های طولانی بدون آب زندگی کند؛ البته هنگامی که بخت مساعد باشد، با ولع بسیار آب می‌نوشد. جفت‌گیری این جانور با فرارسیدن فصل باران آغاز می‌شود و حیوان ماده تخم‌های خود را در شکاف صخره‌ها یا سوراخ دیوارها می‌گذارد.

گکوی دم‌برگی ـ بدن این گکو، پهن و چشمانش درشت و برآمده هستند. بدن خال‌خالی‌اش به طور کامل با پوست درختان یا گل‌سنگ‌ها در هم می‌آمیزد. هنگام استراحت بدن خود را به تنه و شاخهٔ درختان می‌چسباند و فلس‌های کوچکی که اطراف پاها و پهلوهایش را فرا گرفته‌اند، هرگونه سایه‌ای را کاهش می‌دهند. در کنار این استتارپذیری، این جانور قادر است به یک میزان و شدت، رنگ پهلوهای خود را تغییر دهد؛ به گونه‌ای که بدن در شب تیره‌تر می‌شود و هنگام صبح دوباره روشن می‌شود. در صورت احساس خطر، رنگش به قهوه‌ای تیره یا سیاه بدل می‌شود. دم پهن و تخت این گکو

گکوی پلنگی
Leopard Gecko
Eublepharius macularius

گکوی خال‌سفید
White-spotted Gecko
Tarentola annularis

گکوی دم‌برگی
Leaf-tailed Gecko
Uroplatus fimbriatus

گکوی کول
Kuhl's Gecko
Ptychozoon kuhli

می‌تواند به سوی عقب پیچ بخورد و جمع شود. حیوان از دم خود به مثابهٔ یک عضو پنجم برای گرفتن شاخه‌ها استفاده می‌کند. عمدتاً شب‌ها فعال است و از حشرات تغذیه می‌کند. هرکدام از گکوها دارای جایگاه مخصوصی برای استراحت‌اند که پس از غذا خوردن به آن جا می‌روند و با زبان خود سراسر بدن و حتی چشم‌هایشان را می‌لیسند و تمیز می‌کنند.

گکوی سبز ـ برخلاف بیش‌تر گکوها، این جانور هنگام روز فعال است و درختان را برای یافتن حشرات و بی مهرگان کوچک جست‌وجو می‌کند. او را عمدتاً روی درخت مانیوکا یا درخت چای می‌توان یافت. رنگ سبز روشن بدنش دارای ته‌رنگی زرد است. شکم در جنس ماده سبز مایل به زرد و در جنس نر سبز مایل به آبی است، اما کف پاها در هر دو جنس زردرنگ است. سرش نسبتاً بزرگ است و پوزه‌ای صاف و پهن دارد. اغلب گکوها تخم‌گذارند، ولی گکو مادهٔ این گونه ۲ و به ندرت ۱ نوزاد به دنیا می‌آورد. ظاهر نوزادان شبیه به گکوهای بالغ است. تعداد این گکو بسیار کاهش یافته است، زیرا بسیاری از زیستگاهی جنگلی و بوته‌زارهای محل زندگی‌اش، در پی توسعه از بین رفته‌اند.

گکوی کول ـ گکوهای این جنس به گکوهای زبانه‌دار یا حتی گکوهای پرنده نیز معروف‌اند و در امتداد بدن، سر، پاها و دمشان زبانه‌هایی پوستی وجود دارد و بین انگشتان پاهایشان نیز پرده‌هایی کشیده شده است. هنگام پریدن یا افتادن از درختان، این گکو پاها و دم خود را باز می‌کند و زبانه‌ها را پهن می‌سازد و از آن‌ها مانند چتر نجاتی بهره می‌برد. چه بسا مهم‌تر از این، استتاری باشد که زبانه‌ها برای این جانور به همراه می‌آورد. این جانور هنگام استراحت روی درختان، زبانه‌های بدن را به پوستهٔ درخت می‌چسباند و بدین‌ترتیب سایهٔ بدن خود را از بین می‌برد و چارچوب بدن را پنهان می‌کند. گکوی ماده در نوامبر، تخم‌گذاری می‌کند. سطح تخم‌ها با مادهٔ چسبناکی پوشیده شده است که آن‌ها را به یکدیگر و به شاخهٔ درختان می‌چسباند. این ماده با رشد تخم‌ها کم‌کم به پوسته‌ای سخت تبدیل می‌شود. تخم‌ها در ماه مه سال بعد باز می‌شوند.

گکوی مرمری ـ این گکوی کوچک و پرتحرک، در شکاف صخره‌ها یا زیر سنگ‌ها زندگی می‌کند و رنگ‌آمیزی‌اش بسته به محیط پیرامونش تغییر می‌کند. از حشرات تغذیه می‌کند و کرم‌های کوچک انگلی غالباً از او به جای میزبان خود استفاده می‌کنند. گکوی ماده تخم‌هایش را زیر سنگ‌ها یا روی درختان می‌گذارد. تخم‌ها همان جا می‌مانند و پس از مدتی حدود ۱۱۵ روز باز می‌شوند. طول نوزادان تازه از تخم درآمده حدود ۲ سانتی‌متر است و بیش از نیمی از این مقدار را دم آن‌ها به خود اختصاص می‌دهد.

گکوی دم‌برگی

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Gekkonidae: Geckos
Size: 20.5 cm (8 in)
Range: Madagascar
Habitat: forest

گکوی سبز

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Gekkonidae: Geckos
Size: 12.5 - 16.5 cm (5 - 6 1/2 in)
Range: New Zealand (Marlborough Sound, Stephens Island)
Habitat: forest, scrub

گکوی کول

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Gekkonidae: Geckos
Size: 15 cm (6 in)
Range: S.E. Asia, Indonesia, Borneo
Habitat: forest

گکوی مرمری

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Gekkonidae: Geckos
Size: 11.5 cm (4 1/2 in)
Range: South Africa, Australia
Habitat: arid mountain slopes

گکوی سبز
Green Day Gecko
Heteropholis manukanus

گکوی مرمری
Marbled Gecko
Phyllodactylus porphyreus

الیگاتور لاک‌پشت آبی گازگیر
Alligator Snapping Turtle
Macroclemys temmincki

باتاگور
Batagur
Batagur baska

لاک‌پشت‌های معمولی و آبی

الیگاتور لاک‌پشت آبی گازگیر

Order: Chelonia: Turtles and Tortoises
Family: Chelydridae: Snapping Turtles
Size: 33 - 66 cm (13 - 26 in)
Range: Central USA
Habitat: deep rivers, lakes

باتاگور

Order: Chelonia: Turtles and Tortoises
Family: Emydidae: Emydid Turtles
Size: 58 cm (23 in)
Range: S.E. Asia from Bengal to Vietnam
Habitat: tidal areas, estuaries

پلنگ لاک‌پشت

Order: Chelonia: Turtles and Tortoises
Family: Testudinidae: Land Tortoises
Size: 61 cm (24 in)
Range: Africa: Sudan and Ethiopia to South Africa
Habitat: savanna, woodland

الیگاتور لاک‌پشت آبی گازگیر ـ روی لاک این حیوان سه شیار محکم هست و بافت سر و گردنش زبر است و لاکش چنان است که می‌تواند سرش را بلند کند. این لاک‌پشت آبی، ساکن آب تیره و کم‌جریان است و آن‌چنان بی‌حرکت است که روی لاکش جلبک سبز می‌شود و بر استتار زمینهٔ پر از برآمدگی‌اش می‌افزاید. به هنگام استراحت عمدتاً از دید خودروهای عبوری پنهان می‌ماند. در این حالت دهان عظیمش کاملاً باز است و قطعه گوشتی آویخته پر از کک و مک (که احتمالاً همان زبانش است) نمایان می‌شود. ماهی‌های از همه جا بی‌خبر برای جست‌وجوی طعمه پیش می‌آیند و درسته بلعیده می‌شوند یا با فک‌های قوی این لاک‌پشت به دو نیم می‌شوند. از سخت‌پوستان نیز تغذیه می‌کند. این لاک‌پشت‌ها پس از رسیدن به بلوغ، به رشد خود ادامه می‌دهند. برخی از گونه‌های پیر که طول‌شان بیش‌از ۷۶ سانتی‌متر و وزن‌شان بیش از ۹۱ کیلوگرم است، بزرگ‌ترین لاک‌پشت آبی آب‌های شیرین ایالات متحدند. بین آوریل و ژوئن لانه‌سازی می‌کند و در گودالی به شکل فلاسک که نزدیک آب حفر می‌کند، ۱۵ تا ۵۰ تخم می‌گذارد. لاک نوزادان در بدو تولد زبر است و غذایشان نیز از پیش فراهم شده است.

باتاگور ـ این لاک‌پشت آبی دارای لاک نرم و سنگینی است و اغلب در تلخاب‌ها یا حتی آب‌های شور زندگی می‌کند. هریک از پاهایش ۴ ناخن دارد. در کرانه‌های شنی لانه می‌سازد و معمولاً در هر فصل ۳ بار تخم می‌گذارد و به این ترتیب در مجموع ۵۰ تا ۶۰ تخم تولید می‌کند. جمع‌آوری بی‌رویهٔ تخم‌ها و کشتار جانوران بالغ برای تهیهٔ غذا، به کاهش جمعیت این حیوان انجامیده و هم اکنون در برخی از بخش‌های محدوده‌اش منقرض شده است.

پلنگ لاک‌پشت ـ لاک این گونه به وضوح گنبدی‌شکل و دارای نقوشی روشن و زنده است. از گسترهٔ عظیمی از مواد گیاهی، از جمله میوه و لوبیا تغذیه می‌کند. نرها هنگام جفت‌یابی با دیگر نرها برای کسب جفت رقابت می‌کنند؛ به این ترتیب که با سر به هم می‌زنند تا یکی از آن‌ها واژگون شود و شکست بخورد. در افریقای جنوبی در سپتامبر و اکتبر لانه‌سازی می‌کنند، اما در مناطق استوایی افریقا، فصل لانه‌سازی بیش‌تر به طول می‌انجامد. ماده لانه‌ای حفره‌شکل ایجاد می‌کند؛ به این صورت که ابتدا روی خاک ادرار می‌کند و آن را نرم می‌کند، آن‌گاه با پاهای عقبی‌اش گودالی حفر می‌کند و ۵ تا ۳۰ تخم در آن می‌گذارد. در یک فصل ممکن است چند نوبت تخم‌گذاری انجام شود.

پهن لاک‌پشت افریقایی ـ از غیرعادی‌ترین و خارق‌العاده‌ترین گونه‌های لاک‌پشت در جهان است. لاکش بسیار مسطح و نرم است و در صورتی که مورد تعرض قرار گیرد، به جای این که داخل لاکش

پلنگ لاک‌پشت
Leopard Tortoise
Geochelone pardalis

برود، می‌دود تا در شکاف صخره‌ای پنهان شود. همین که به شکافی برسد، شش‌هایش را باد می‌کند و به این ترتیب بزرگ می‌شود و در داخل شکاف گیر می‌کند و دشمنش نمی‌تواند او را از آن‌جا خارج کند. گاهی هنگام بالا رفتن از صخره، پایین می‌افتد، اما با لاک صاف و باله‌های باریک و انعطاف‌پذیرش به راحتی خودش را بر می‌گرداند. ماده کمی از نر بزرگ‌تر است. این لاک‌پشت از علف خشک تغذیه می‌کند و در ماه‌های ژوئیه و اوت لانه‌سازی می‌کند و یک تخم می‌گذارد و ممکن است در یک فصل دو تخم یا تعداد بیش‌تری تخم بگذارد. تخم‌ها پس از حدود ۶ ماه باز می‌شوند.

تراپین پشت‌الماسی ـ این لاک‌پشت تنها امیدید امریکای شمالی است که برای زندگی در آب‌های شورمزه سازگار است. پاهای عقبی این لاک‌پشت آبی، نیرومند، سریع و بزرگ است. نر از ماده بزرگ‌تر است. روز را در جلگه‌های گلی یا مرداب‌های جزر و مدی به سر می‌برد و از حلزون، صدف خوراکی، کرم و جوانهٔ برخی گیاهان تغذیه می‌کند. شب‌ها زیر گل می‌رود و در نواحی شمالی محدوده‌اش، پس از رفتن زیر گل، به خواب زمستانی می‌رود. پشت الماسی در بهار جفت‌گیری می‌کند و در حفره‌ای که در مرداب و کرانهٔ ماسه‌ای حفر می‌کند، ۵ تا ۱۸ تخم می‌گذارد.

ریدلی زیتونی ـ نسبت به لاک‌پشت‌های دریایی بیش از اندازه کوچک و سبک است. از میگوهای کوچک، عروس دریایی، خرچنگ، حلزون و ماهی تغذیه می‌کند که ابتدا آن‌ها را با فک‌های خود خرد می‌کند. مثل خویشاوندان نزدیکش، ریدلی کمپ و ال. کمپی هر سال تولید مثل می‌کند و همیشه به لانه‌های ساحلی واحدی باز می‌گردد. ماده حدود ۱۰۰ تخم در گودالی واقع در ماسه‌ها می‌گذارد و رویشان را می‌پوشاند؛ سپس با حرکتی عجیب که ویژهٔ ریدلی‌هاست، خود را به صورت جانبی تکان می‌دهد؛ به گونه‌ای که لبه‌های لاک به نوبت با ماسه‌ها برخورد می‌کند. هر دو ریدلی یاد شده، به دلیل شکار بی‌رویه از سوی انسان، به‌شدت در معرض خطر انقراض قرار دارند.

سرنده آبگیر ـ به‌شدت به آب وابسته است و به ندرت از آب دور می‌شود. این لاک‌پشت‌های آبی روی کنده‌های شناور، بر پشت هم سوار می‌شوند و حمام آفتاب می‌گیرند. لاک این گونه، بیضی‌شکل است و رنگ‌آمیزی‌های متفاوتی دارد. نر معمولاً از ماده کوچک‌تر و ناخن‌هایش کشیده و خمیده است. از حشرات، سخت‌پوستان، نرم‌تنان دریایی و نوزادان قورباغه تغذیه می‌کند، اما پس از بلوغ، بیش‌تر به گیاه‌خواری رو می‌آورد. این لاک‌پشت در ماه‌های ژوئن و ژوئیه، تا سه نوبت و هر نوبت به صورت دسته‌های ۳ تا ۲۳ تایی تخم‌گذاری می‌کند. میلیون‌ها عدد از این گونه را در مزارع پرورش می‌دهند و به عنوان حیوان خانگی می‌فروشند. این لاک‌پشت چهار زیرگونه دارد. زیرگونهٔ توصیف شده، لاک‌پشت آبی شکم زرد نام دارد.

پهن لاک‌پشت افریقایی

Order: Chelonia: Turtles and Tortoises
Family: Testudinidae: Land Tortoises
Size: 15 cm (6 in)
Range: Africa: Kenya, Tanzania
Habitat: rocky outcrops in arid land

تراپین پشت‌الماسی

Order: Chelonia: Turtles and Tortoises
Family: Emydidae: Emydid Turtles
Size: 10 - 23 cm (4 - 9 in)
Range: USA: Atlantic and Gulf coasts
Habitat: salt marshes, estuaries, lagoons

ریدلی زیتونی

Order: Chelonia: Turtles and Tortoises
Family: Chelonidae: Marine Turtles
Size: 66 cm (26 in)
Range: Tropical Pacific, Indian and S. Atlantic Oceans
Habitat: coasts, open sea

سرنده آبگیر

Order: Chelonia: Turtles and Tortoises
Family: Emydidae: Emydid Turtles
Size: 13 - 30 cm (5 - 11 3/4 in)
Range: USA: Virginia to N. Florida; west to New Mexico; Central America to Brazil
Habitat: slow rivers, ponds, swamps

ریدلی زیتونی
Olive Ridley
Lepidochelys olivacea

پهن لاک‌پشت افریقایی
African Pancake Tortoise
Malocochersus tornieri

تراپین پشت‌الماسی
Diamondback Terrapin
Malaclemys terrapin

سرنده آبگیر
Pond Slider
Pseudemys scripta

لاک‌پشت آبگیر اروپایی

Order: Chelonia: Turtles and Tortoises
Family: Emydidae: Emydid Turtles
Size: 13 - 15 cm (5 - 6 in)
Range: central France, south to N. Africa, east to Iran
Habitat: ponds, marshes, rivers

لاک‌پشت آبی بزرگ‌سر

Order: Chelonia: Turtles and Tortoises
Family: Platysternidae: Big-headed Turtles
Size: 15 - 18 cm (6 - 7 in)
Range: Burma, Thailand, S. China
Habitat: mountain streams, rivers

لاک‌پشت آبی بیشه‌زار

Order: Chelonia: Turtles and Tortoises
Family: Emydidae: Emydid Turtles
Size: 12.5 - 23 cm (5 - 9 in)
Range: USA: Nova Scotia to N. Virginia; Great Lakes region
Habitat: woods, marshy meadows, swamps

لاک‌پشت آبی سبز

Order: Chelonia: Turtles and Tortoises
Family: Chelonidae: Marine Turtles
Size: 1 - 1.2 m (3 1/4 - 4 ft)
Range: Worldwide in seas where temperature does not fall below 20 C. (68 F.)
Habitat: coasts, open sea

لاک‌پشت آبگیر اروپایی ـ لاک‌پشتی آبزی است و آب‌های پر از گیاه را ترجیح می‌دهد. با این همه، برای گرفتن حمام آفتاب به کرانهٔ رود می‌رود و هم در خشکی، هم در آب به شکار می‌پردازد. در بهار جفت‌گیری می‌کند و ماده پس از حفر گودال تخم با دمش، ۱۳ تا ۱۶ تخم می‌گذارد. عموماً هر سال از لانه‌ای واحد استفاده می‌کند.

لاک‌پشت آبی بزرگ‌سر ـ با این که از لحاظ طول، در شمار گونه‌های نسبتاً کوچک است، پهنای سر بزرگش حدوداً به نصف لاکش می‌رسد. سرش را نمی‌تواند به داخل لاک ببرد و شکل لاکش چنان است که تا اندازه‌ای می‌تواند سر و گردن کوتاه و قطورش را بلند کند. پاهای این لاک‌پشت آبی، کوچک و دارای پرده‌های ناقص‌اند و پاهای جلویی پولک‌هایی بزرگ و صاف دارند. لاک‌پشت بزرگ‌سر، به گونه‌ای نامعمول با چابکی از سطوح بالا می‌رود. برای جست‌وجوی غذا، یا محلی برای حمام آفتاب، با استفاده از پنجه‌های پهنش از صخره‌ها و شاخه‌ها بالا می‌رود. تنها دو تخم و آن هم به صورت هم‌زمان می‌گذارد.

لاک‌پشت آبی بیشه‌زار ـ این لاک‌پشت لاکی زبر دارد و بیش‌تر عمرش را در خشکی می‌گذراند، اما معمولاً در مجاورت آب زندگی می‌کند. با مهارت بالا می‌رود و از کرم، حلزون بی‌صدف و حشرات و نیز میوه‌ها تغذیه می‌کند. در ماه مه یا ژوئن، ماده ۶ تا ۸ تخم می‌گذارد که معمولاً تا اکتبر باز می‌شوند، اما در شمال محدودهٔ زیستی‌اش ممکن است زمستان را پشت سر گذارند و بهار آینده باز شوند. بالغ‌ها در شمال محدودهٔ زیستی، به خواب زمستانی می‌روند. این لاک‌پشت میان دارندگان حیوانات خانگی طرفداران بسیاری دارد و اما به دلیل شکار بی‌رویه، اکنون گونه‌ای نادر است. از این‌رو، در برخی از ایالات امریکا، تحت حفاظت قرار گرفته است.

لاک‌پشت آبی سبز ـ لاک‌پشت آبزی تمام عیار و بزرگی است که به‌ندرت، آن هم برای حمام آفتاب، خوابیدن یا تخم‌گذاری به خشکی می‌آید. لاک نر از لاک ماده کمی درازتر و باریک‌تر است و پنجه‌ها و باله‌های پیشین‌اش بزرگ و خمیده‌اند و از این رو، هنگام جفت‌گیری می‌تواند ماده را محکم نگه دارد. این لاک‌پشت اساساً جانوری گیاه‌خوار است و سطح فک‌هایش دندانه‌دار است که کاملاً برای تغذیه از علف و خزهٔ دریایی مناسب است. برخی از سخت‌پوستان و عروس‌های دریایی را نیز می‌خورد. مناسب‌ترین زمین‌های ویژهٔ تغذیه که مراتع زیر آبی وسیعی دارند، اغلب از لانه‌های ساحلی بسیار دورند و این لاک‌پشت به مرور زمان عادات کوچ شگفت‌انگیزی کسب کرده است. هنگام لانه‌سازی صدها کیلومتر را می‌پیماید تا به ساحل محل تولدش برسد و آن‌جا تخم‌گذاری کند. در نتیجه، تعداد محدودی از جایگاه‌های لانه‌سازی یافت می‌شود که صدها لاک‌پشت آبی به آن‌جا می‌روند. یکی از این جایگاه‌ها جزیرهٔ اسنشن در اقیانوس اطلس مرکزی است. هر دو سه سال یک بار، این لاک‌پشت‌ها به جایگاه لانه‌سازی می‌کوچند و جفت‌گیری می‌کنند. ماده از شیب ساحلی به سختی بالا می‌رود

لاک‌پشت آبی بیشه‌زار
Wood Turtle
Clemmys insculpta

لاک‌پشت آبگیر اروپایی
European Pond Turtle
Emys orbicularis

لاک‌پشت آبی سبز
Green Turtle
Chelonia mydas

لاک‌پشت آبی بزرگ‌سر
Big-headed Turtle
Platysternon megacephalum

لاک‌پشت آبی گازگیر
Snapping Turtle
Chelydra serpentina

و از محدودهٔ جزر و مد دور می‌شود. آن‌گاه با باله‌های پیشین ماسه‌ها را کنار می‌زند و حفره‌ای می‌کند تا هنگامی که لاکش با ساحل تراز می‌شود در آن قرار بگیرد. سپس با باله‌های عقبی، حفره‌ای درست زیر دمش، به عمق تقریبی ۴۰ سانتی‌متر حفر می‌کند. سرانجام، در این گودال تخم می‌گذارد و روی آن‌ها و اطرافش را با ماسه می‌پوشاند و به دریا باز می‌گردد. به طور متوسط در هر نوبت ۱۰۶ تخم می‌گذارد. گاهی ماده چند نوبت در یک فصل، به فواصل دو هفته‌ای، تخم می‌گذارد. پس از دورهٔ ۲ تا ۳ ماههٔ مراقبت از نوزادان، آن‌ها سر از تخم درآورده، ماسه‌ها را می‌کنند و خود را به سطح زمین می‌رسانند. پس از جهت‌یابی، باید تعداد بی‌شماری از درندگان پر ولع را پشت سر بگذارند و به دریا برسند. بسیاری در بین راه جان‌شان را از دست می‌دهند و حتی نوزادانی که به دریا می‌رسند نیز با درندگان بیش‌تری روبه‌رو می‌شوند. این لاک‌پشت اکنون در معرض خطر انقراض قرار دارد و در برخی نواحی جمعیتش کاهش یافته است؛ هرچند در دیگر نواحی هنوز به حد قابل قبولی یافت می‌شود. شکار بی‌رویهٔ این لاک‌پشت به خاطر گوشت، پوست و تخمش صورت گرفته است و قابلیت پیش‌بینی عادات لانه‌سازی‌اش موجب می‌شود که به راحتی صید شود. صید این گونه اکنون به شدت تحت نظارت است و در بسیاری از کشورها واردات این لاک‌پشت ممنوع شده است. سی. دپرسا از لاک‌پشت‌های آبزی صاف‌پشتی است که ارتباطی تنگاتنگ با این گونه دارد، اما اندکی کوچک‌تر است و کمی دورتر از سواحل استرالیای شمالی زندگی می‌کند.

لاک‌پشت آبی گازگیر ـ این لاک‌پشت به‌شدت تهاجمی است و سرش را با سرعت شگفت‌انگیزی جلو می‌آورد و هم‌زمان فک‌های قوی‌اش را به هم می‌زند. از تمامی آبزیان ساکن کرانهٔ رودخانه، از جمله گیاهان آبزی و نیز ماهی‌ها، دوزیستان، پستانداران و پرندگان تغذیه می‌کند. معمولاً در آب‌هایی زندگی می‌کند که گیاهان آبزی فراوانی دارند. این لاک‌پشت آبی به قعر آب می‌رود و میان گیاهان پنهان می‌شود. در شنا مهارت بسیاری دارد. نر و ماده در ظاهر مثل هم هستند، اما نر کمی بیش‌تر رشد می‌کند. به خواب زمستانی فرو می‌رود و اوایل تابستان لانه‌سازی را آغاز می‌کند. در هر نوبت تخم‌گذاری به طور میانگین، ۲۵ تا ۵۰ تخم در حفرهٔ فلاسک‌مانندی که ماده حفر می‌کند، می‌گذارد. پس از تخم‌گذاری، ماده یک به یک تخم‌ها را با حرکات پاهای عقبی‌اش جاسازی می‌کند. مراقبت از نوزادان، بسته به ناحیه و نوع هوا، ۹ تا ۱۸ هفته طول می‌کشد. در نواحی سردتر نوزادان ممکن است سراسر زمستان را در لانه سپری کنند.

لاک‌پشت پشت‌چرمی ـ بزرگ‌ترین لاک‌پشت آبی جهان است و وزنش به طور میانگین ۵۹۰ کیلوگرم است. پاهای پیشین‌اش بسیار بلند است و طول تقریبی آن‌ها ۲/۷ متر است. این گونه روی لاکش سپر شاخ‌مانند ندارد و بدون پولک و ناخن است. لاکش مثل کائوچو محکم است و سه شیار طولی دارد. این لاک‌پشت عمدتاً از عروس دریایی که با فک‌های ضعیف و قیچی مانندش متناسب است، تغذیه می‌کند. ظاهراً بین جایگاه لانه‌سازی و تغذیه، مسافتی طولانی را می‌کوچد. اکثر این لاک‌پشت‌ها هر دو سال یک بار تولید مثل می‌کنند و دسته‌های تخم ۸۰ تا ۱۰۰ تایی می‌گذارند. روش لانه سازی این گونه شبیه به دیگر گونه‌های لاک‌پشت آبی است، اما این گونه، همیشه پس از تخم‌گذاری و پیش از بازگشت به دریا، حول قلمروی خود یک دور یا بیش‌تر می‌زند. در یک فصل چند نوبت تخم‌گذاری با فواصل تقریباً ده روزه انجام می‌شود. نوزادان طول‌شان ۶ سانتی‌متر است و روی لاک و پوست‌شان پولک‌هایی است که در دو ماه اول زندگی محو می‌شود.

لاک‌پشت پشت‌چرمی
Leatherback
Dermochelys coriacea

لاک‌پشت آبی گازگیر

Order: Chelonia: Turtles and Tortoises
Family: Chelydridae: Snapping Turtles
Size: 20 - 47 cm (8 - 18 1/2 in)
Range: S. Canada to Ecuador
Habitat: marshes, ponds, rivers, lakes

لاک‌پشت پشت‌چرمی

Order: Chelonia: Turtles and Tortoises
Family: Dermochelyidae: Leatherback Turtle
Size: 1.5 m (5 ft)
Range: Worldwide, usually in warm seas
Habitat: oceanic

لاک‌پشت حفار
Gopher Tortoise
Gopherus polyphemus

لاک‌پشت جعبه‌ای شرقی
Eastern Box Turtle
Terrapene carolina

لاک‌پشت ران‌مهمیزی ـ این لاک‌پشت قوس گنبدی ملایمی دارد و در ناحیهٔ رانِ هر کدام از پاهای جلویی‌اش، مهمیزی کوچک قرار دارد. ماده از نر بزرگ‌تر است. به خواب زمستانی فرو می‌رود، اما در نواحی ساحلی، زودتر از موعد در ماه فوریه، از پناهگاهش بیرون می‌آید. نمایش جنسی در بهار انجام می‌گیرد؛ به این ترتیب که نر پیش از جفت‌گیری با سر به ماده می‌زند و آن را گاز می‌گیرد. تخم‌ها معمولاً در ماه مه یا ژوئن در دسته‌های ۲ یا ۳ تایی گذاشته می‌شوند و عموماً در سپتامبر و اکتبر باز می‌شوند؛ هرچند این زمان‌بندی در شرایط مختلف تغییر می‌کند. لاک‌پشت جوان شبیه بالغ‌هاست، با این تفاوت که لاکش گردتر و نقوش و رنگ‌آمیزی روشن‌تر و واضح‌تری دارد. هزاران لاک‌پشت از این گونه را جمع‌آوری می‌کنند و به عنوان حیوان خانگی صادر می‌کنند. بسیاری از آن‌ها به دلیل آب و هوا و شرایط نامناسب جان می‌دهند.

لاک‌پشت جعبه‌ای شرقی ـ این لاک‌پشت شناگری ناشی است و به ندرت به آب‌های عمیق وارد می‌شود و بیش‌تر زندگی‌اش را در خشکی می‌گذراند. لاکش تقریباً همیشه گنبدی‌شکل است و در رنگ‌آمیزی و نقوش دارای انواع متفاوتی است. تقریباً هر چه گیرش بیاید، می‌خورد، اما حلزون، کرم خاکی و میوه را ترجیح می‌دهد. می‌تواند قارچ‌هایی را که برای انسان سمی‌اند، بخورد و از این رو، خوردن این لاک‌پشت باعث مسمومیت می‌شود. معمولاً در اوایل روز یا پس از باران فعال است و هنگام گرمای تابستان ممکن است در نواحی باتلاقی پناه گیرد. در بهار، پس از خواب زمستانی، مراسم عشق‌بازی طولانی برگزار می‌کند. ماده در گودال فلاسک‌شکلی که حفر کرده است، ۳ تا ۸ تخم می‌گذارد. جوجه لاک‌پشت‌ها ممکن است در زمستان همان سال، در لانه بمانند. ماده می‌تواند نطفه را ذخیره کند و چند سال پس از جفت‌گیری تخم بارور بگذارد.

لاک‌پشت حفار ـ لاک این گونه گنبدی‌شکل و پاهای پیشین‌اش پر از پولک‌اند و برای توانایی در حفاری مسطح‌اند. این حفار زبردست، دالانی حفر می‌کند که به گونه‌ای غیرعادی طولانی است و به اتاقکی منتهی می‌شود که می‌تواند به آن پناه ببرد و دما و رطوبت آن نسبتاً ثابت است. طول یکی از این دالان‌ها را ۱۴ متر ثبت کرده‌اند. جانوران کوچک دیگر ممکن است در دالان این لاک‌پشت سهیم شوند و در آن آمد و شد کنند. لاک‌پشت حفار روزها برای حمام‌گرفتن از نقبش بیرون می‌آید و از برگ و علف تغذیه می‌کند. در بهار جفت‌گیری و از آوریل تا ژوئیه لانه‌سازی می‌کند. در دورهٔ لانه‌سازی چند نوبت تخم می‌گذارد و هر بار ۲ تا ۷ تخم در گودالی کم‌عمق می‌گذارد.

لاک‌پشت دیرک کمانی ـ لاکش نقوش مثلثی‌شکلی بر خود دارد که علامت مشخصهٔ اوست. منفذ جلوی لاک مخصوصاً کوچک است تا به خوبی از دستبرد مهاجمان حفظ شود. نر از ماده بزرگ‌تر است و رفتاری تهاجمی نسبت به هم دارند. بر این باورند که این لاک‌پشت‌ها از مواد گیاهی تغذیه می‌کنند. در ماه اوت لانه‌سازی می‌کنند و در گودالی با عمق تقریبی ۱۰ سانتی‌متر تخم‌گذاری می‌کنند. معمولاً تخم‌ها پس از حدود یک سال باز می‌شوند.

لاک‌پشت دیرک کمانی
Bowsprit Tortoise
Chersine angulata

لاک‌پشت ران‌مهمیزی
Spur-thighed Tortoise
Testudo graeca

لاک‌پشت جعبه‌ای شرقی

Order: Chelonia: Turtles and Tortoises
Family: Emydidae: Emydid Turtles
Size: 10 - 20 cm (4 - 8 in)
Range: USA: E. states, west to Texas
Habitat: moist forested areas

لاک‌پشت حفار

Order: Chelonia: Turtles and Tortoises
Family: Testudinidae: Land Tortoises
Size: 23.5 - 37 cm (9 1/4 - 14 1/2 in)
Range: USA: South Carolina to Florida, west to Louisiana
Habitat: sandy areas between grassland and forest

لاک‌پشت دیرک کمانی

Order: Chelonia: Turtles and Tortoises
Family: Testudinidae: Land Tortoises
Size: 15 - 18 cm (6 - 7 in)
Range: South Africa
Habitat: coastal areas

لاک‌پشت ران‌مهمیزی

Order: Chelonia: Turtles and Tortoises
Family: Testudinidae: Land Tortoises
Size: 15 cm (6 in)
Range: N. Africa; extreme S.E. and S.W. Europe; Middle East
Habitat: meadows, cultivated land, woodland

لاک‌پشت رودخانه‌ای آرو

Order: Chelonia: Turtles and Tortoises
Family: Pelomedusidae: Greaved Turtles
Size: 61 - 76 cm (24 - 30 in)
Range: Northern South America
Habitat: Orinoco and Amazon River systems

لاک‌پشت رودخانه‌ای امریکای مرکزی

Order: Chelonia: Turtles and Tortoises
Family: Dermatemyidae: C. Amer. River Turtle
Size: 46 cm (18 in)
Range: Mexico to Guatemala and Belize (not Yucatan)
Habitat: clear rivers and lakes

لاک‌پشت رودخانه‌ای بی‌پوستهٔ گینهٔ نو

Order: Chelonia: Turtles and Tortoises
Family: Carettochelyidae: Plateless River Turtle
Size: 46 cm (18 in)
Range: New Guinea: Fly River area
Habitat: rivers

لاک‌پشت رودخانه‌ای آرو
Arrau River Turtle
Podocnemis expansa

لاک‌پشت رودخانه‌ای آرو - بزرگ‌ترین سایدنک است؛ یعنی لاک‌پشت‌هایی که می‌توانند گردن‌شان را به راست و چپ بچرخانند، اما نمی‌توانند آن را به داخل لاک ببرند. وزنش به بیش از ۴۵ کیلوگرم می‌رسد. ماده لاکی پهن و مسطح دارد و از نر بزرگ‌تر و تعدادش بیش‌تر است. لاک‌پشت‌های بالغ منحصراً از گیاهان تغذیه می‌کنند. عادات لانه‌سازی این گونه، مشابه شیوهٔ لاک‌پشت‌های دریایی است؛ به این ترتیب که اجتماع عظیمی از آن‌ها به مناطق ویژه‌ای که مناسب لانه‌سازی است، سفر می‌کنند و روی کرانهٔ شنی رودخانه که فقط در فصل خشک از آب بیرون می‌زند - تعداد این مکان‌ها نسبتاً خیلی کم است - تخم‌گذاری می‌کنند و ماده‌ها شب هنگام به کرانهٔ شنی می‌آیند و دقیقاً ۹۰ یا ۱۰۰ تخم نرم‌پوست می‌گذارند. سپس به صورت گروهی به محل تغذیه بر می‌گردند. جوجه‌های تازه از تخم در آمده که طول‌شان حدوداً ۵ سانتی‌متر است، از جایگاه تخم‌ها بیرون می‌آیند و در معرض دید بسیاری از دشمنان‌شان قرار می‌گیرند. حتی اگر توسط انسان هم شکار نشوند، تنها ۵ درصد به محل تغذیهٔ لاک‌پشت‌های بالغ می‌رسند. شکار بدون نظارت بالغ‌ها و برداشتن بی‌رویهٔ تخم‌ها، به‌شدت موجب کاهش جمعیت این گونه شده است. این لاک‌پشت هم اکنون در معرض خطر انقراض قرار دارد و در اکثر نواحی تحت حفاظت است.

لاک‌پشت رودخانه‌ای امریکای مرکزی
Central American River Turtle
Dermatemys mawi

لاک‌پشت رودخانه‌ای امریکای مرکزی - این لاک‌پشت را مدت بسیاری است که به خاطر گوشتش شکار کرده‌اند و امروزه در نواحی بسیاری از محدودهٔ زیستش کم‌یاب شده است. با این که تا حدی از سوی سازمان محیط زیست مورد حفاظت قرار گرفته است، هنوز هم در مورد آیندهٔ آن نگرانی وجود دارد. این لاک‌پشت آبی نرم‌لاک، سرش نسبتاً کوچک، پوزه‌اش نوک‌تیز و جلو آمده و سوراخ‌های بینی‌اش بزرگ است. لکه‌ای زرد و مایل به طلایی روی سر نر دیده می‌شود، اما سر حیوان ماده و لاک‌پشت‌های جوان مایل به خاکستری است. پاهایش بزرگ و پرده‌دار است و از آبزی‌ترین لاک‌پشت‌های آب شیرین است. به‌ندرت از آب بیرون می‌آید و از کرانهٔ رود بالا می‌رود تا حمام آفتاب بگیرد، اما معمولاً برای این منظور روی آب شناور می‌شود. این لاک‌پشت آبی روی خشکی نمی‌تواند درست حرکت کند، اما با مهارت شنا می‌کند و برای مدت بسیاری می‌تواند زیر آب بماند. منبع تغذیه‌اش گیاهان آبزی است. هنگام جاری شدن سیلاب لانه‌سازی می‌کند و ۶ تا ۱۶ تخم در گل‌های نزدیک لبهٔ آب می‌گذارد.

لاک‌پشت رودخانه‌ای بی‌پوستهٔ گینهٔ نو
New Guinea Plateless River Turtle
Carettochelys insculpta

لاک‌پشت رودخانه‌ای بی‌پوستهٔ گینهٔ نو - این گونهٔ ساکن گینهٔ نو که اکنون در شمال استرالیا کشف شده است، نسبت به بیش‌تر لاک‌پشت‌های آب شیرین با زندگی در آب سازگارتر است. پاهایش تعدیل شده و به صورت باله‌های دراز درآمده‌اند، اما هر یک دو ناخن دارند و شبیه به پاهای لاک‌پشت دریایی‌اند. جزئیات بسیار کمی در مورد عادات لانه‌سازی این گونه در دسترس است، اما همین اندازه معلوم است که ۱۷ تا ۲۷ تخم می‌گذارد و طول نوزادانش حدود ۶ سانتی‌متر است.

لاک‌پشت سرگنده
Loggerhead
Caretta caretta

لاک‌پشت رودخانه‌ای موری
Murray River Turtle
Emydura macquarri

لاک‌پشت شبه نقشه‌دار
False Map Turtle
Graptemys pseudogeographica

لاک‌پشت رودخانه‌ای موری ــ در استرالیا سایدنک بسیار شناخته شده‌ای است. لاکش با گذشت سن تغییر شکل می‌دهد. نوزادان تقریباً لاکی گرد دارند، در حالی که لاک‌پشت‌های جوان، عقب لاک‌شان پهن‌تر است. لاک بالغ‌ها، بیضوی است. سرش بسیار کوچک و چشمانش روشن است و نوار روشنی از دهان تا پشتش کشیده شده است. این گونهٔ پرتحرک، از قورباغه، نوزاد قورباغه و گیاهان تغذیه می‌کند. تابستان در اتاقکی که در کرانهٔ رود حفر می‌کند، ۱۰ تا ۱۵ تخم می‌گذارد که معمولاً پس از ۱۰ تا ۱۱ هفته باز می‌شوند.

لاک‌پشت سرگنده ــ این لاک‌پشت بزرگ لاکی دراز دارد که تقریباً مخروطشکل است. سری پهن، کوتاه و ضخیم و فک‌هایی قوی دارد که حتی طعمه‌های سخت‌پوست را نیز خورد می‌کند. از اسفنج، عروس دریایی و گیاهان آبزی و نیز خرچنگ و نرم‌تنان دریایی تغذیه می‌کند. این لاک‌پشت معمولاً در هر سال، یک بار تولید مثل می‌کند و هر بار سه یا چهار دستهٔ حدود ۱۰۰ تایی، تخم می‌گذارد. جمعیت این گونه به دلیل جمع‌آوری بی‌رویهٔ تخم‌ها، و عدم نظارت بر شکار کاهش یافته است، اما در افریقای جنوب شرقی که این لاک‌پشت بیش از ده سال تحت حفاظت بوده است، شمارشان بیش از ۵۰ درصد افزایش یافته است.

لاک‌پشت غول‌پیکر گالاپاگوس ــ دست کم ۱۳ زیرگونه از این لاک‌پشت‌های غول‌پیکر یافت می‌شود که ممکن است بیش از ۲۲۵ کیلوگرم وزن داشته باشند. علت شکل‌گیری این زیرگونه‌ها این است که جمعیت آن‌ها در جزایر از یکدیگر جدا شده و در جزایر مختلف ساکن شده‌اند و طی هزاران سال به تناسب شرایط ویژهٔ محیط، تغییر و تبدیل در آن‌ها صورت گرفته است. کشف این زیرگونه‌ها در جزایر مختلف یکی

لاک‌پشت غول‌پیکر گالاپاگوس
Galapagos Giant Tortoise
Geochelone elephantopus

لاک‌پشت شبه نقشه‌دار ــ سر کوچک این لاک‌پشت، نقوش درهم و پیچیده و رنگ‌آمیزی روشنی دارد. نر از ماده کوچک‌تر است و ناخن‌های پاهای جلویی‌اش بزرگ‌تر است. این گونه، زیستگاه‌های انبوه از گیاه را ترجیح می‌دهد. هم از گیاهان آبی، هم از سخت‌پوستان و نرم‌تنان دریایی تغذیه می‌کند. در مراسم عشق‌بازی، نر بالاتر از ماده شنا می‌کند؛ سپس رو به ماده می‌کند و سریع و مکرر با پنجه‌هایش به پوزهٔ او می‌زند. آن‌گاه با هم جفت‌گیری می‌کنند. دورهٔ لانه‌سازی از ماه مه تا ژوئیه است. لاک‌پشت ماده با پاهای عقبی‌اش گودالی در خاک کرانهٔ رود یا ساحل دریاچه کنده، ۶ تا ۱۵ تخم در آن می‌گذارد و رویش را می‌پوشاند. طی یک فصل ۳ نوبت تخم‌گذاری می‌کند.

لاک‌پشت رودخانه‌ای موری

Order: Chelonia: Turtles and Tortoises
Family: Chelidae: Matamatas, Snake-necked Turtles
Size: 30 cm (11 3/4 in)
Range: S.E. Australia
Habitat: rivers

لاک‌پشت سرگنده

Order: Chelonia: Turtles and Tortoises
Family: Chelonidae: Marine Turtles
Size: 76 - 102 cm (30 - 40 in)
Range: Temperate and tropical areas of the Pacific, Indian and Atlantic Oceans
Habitat: coasts, open sea

لاک‌پشت شبه نقشه‌دار

Order: Chelonia: Turtles and Tortoises
Family: Emydidae: Emydid Turtles
Size: 8 - 25 cm (3 - 9 3/4 in)
Range: USA: Minnesota to Sabine River area of Louisiana and Texas
Habitat: rivers, lakes, ponds

لاک‌پشت غول‌پیکر گالاپاگوس

Order: Chelonia: Turtles and Tortoises
Family: Testudinidae: Land Tortoises
Size: up to 1.2 m (4 ft)
Range: Galapagos Islands
Habitat: varied: cool, moist forest to arid land

لاک‌پشت لولایی شوایگر
Schweigger's Hinged-back Tortoise
Kinixys erosa

لاک‌پشت مشکین معمولی
Common Musk Turtle
Sternotherus odoratus

لاک‌پشت لجنزی زرد
Yellow Mud Turtle
Kinosternon flavescens

لاک‌پشت منقاردار
Hawksbill
Eretmochelys imbricata

لاک‌پشت لجنزی زرد

Order: Chelonia: Turtles and Tortoises
Family: Kinosternidae: Mud and Musk Turtles
Size: 9 - 16 cm (3 1/2 - 6 1/4 in)
Range: USA: Nebraska to Texas; Mexico
Habitat: slow streams

لاک‌پشت لولایی شوایگر

Order: Chelonia: Turtles and Tortoises
Family: Testudinidae: Land Tortoises
Size: 33 cm (13 in)
Range: W. and central Africa
Habitat: rain forest, marshes, riverbanks

لاک‌پشت مشکین معمولی

Order: Chelonia: Turtles and Tortoises
Family: Kinosternidae: Mud and Musk Turtles
Size: 8 - 13 cm (3 - 5 in)
Range: USA: E. states, west to Texas
Habitat: slow, shallow, muddy streams

لاک‌پشت منقاردار

Order: Chelonia: Turtles and Tortoises
Family: Chelonidae: Marine Turtles
Size: 76 - 91 cm (30 - 36 in)
Range: Tropical Atlantic, Pacific and Indian Oceans; Caribbean
Habitat: coral reefs, rocky coasts

لاک‌پشت لجنزی زرد ـ چنان‌که به نظر می‌رسد، به احتمال زیاد آب‌های دارای بستر گِلی را ترجیح می‌دهد، اما ممکن است در زیستگاه‌های مصنوعی، مثل آب‌رو و جوی آب مخصوص آب‌دهی رمه نیز یافت شود. از بی‌مهرگان آبزی و زمینی تغذیه می‌کند. ماده هنگام تولید مثل، ۲ تا ۴ تخم می‌گذارد.

لاک‌پشت لولایی شوایگر ـ لولای منحصر به فردی بر پشت لاک این گونه قرار دارد که با خط تلاقی صفحات عقبی دوم و سوم لاک در یک راستاست و در صورتی که مورد حمله واقع شود، این لولا بخش عقب لاک را پایین می‌آورد تا از نیم‌تنهٔ عقبی این جانور حفاظت کند. لاک‌پشت‌های جوان این گونه، بدون این لولا هستند. معمولاً بقایای گیاهان را حفر کرده، زیر آن‌ها پنهان می‌شود و به این ترتیب عملاً بخش زیادی از عمرش را پنهانی سپری می‌کند. از گیاهان تغذیه می‌کند و ممکن است حیوانات کوچک را نیز صید کند. معمولاً در هر نوبت به‌صورت چهارتایی تخم‌گذاری می‌کند.

لاک‌پشت مشکین معمولی ـ این لاک‌پشت معمولی که به استینکپات هم معروف است، در صورتی که مورد تعرض قرار گیرد، بوی شدیدی از غدد مشک‌سازش تراوش می‌کند. بسیار به آب وابسته است و به ندرت دور از آب دیده می‌شود، اما برای حمام آفتاب از آب بیرون می‌آید و از شاخه‌های آویزان بالای آب، به‌سوی بالا می‌رود. از مردار، حشره و نرم‌تنان دریایی و نیز کمی ماهی و گیاه تغذیه می‌کند. لانه‌سازی، بسته به عرض جغرافیایی از فوریه تا ژوئن متغیر است. ماده تخم‌هایش را زیر درخت، کنده یا برگ‌های خشک می‌گذارد.

لاک‌پشت منقاردار ـ لاک زیبای این گونه، نفیس‌ترین لاک در میان لاک‌پشت‌ها به‌شمار می‌رود و به همین دلیل در معرض انقراض قرار گرفته است. نظارت‌های حفاظتی پس از سال‌ها صیادی، اعمال شده است و در برخی کشورها واردات آن ممنوع است. لاک در قسمت عقب دندانه‌دار است و به ویژه مجهز به صفحات ضخیم و شاخ‌مانندی است. سر مخروط‌شکل این لاک‌پشت به تناسب جست‌وجوی غذاهایی مثل نرم‌تنان دریایی و سخت‌پوستان در شکاف صخره و تپهٔ دریایی شکل گرفته است. این لاک‌پشت‌ها در بسیاری از نواحی، به گونه‌ای فرصت‌طلبانه به تولید مثل می‌پردازند و در هر زمین ساحلی که برای تغذیه مناسب باشد، لانه‌سازی می‌کنند. این گونه در یک نوبت بیش از هر لاک‌پشت آبی دیگر و حدود ۱۵۰ تخم می‌گذارد.

از مشاهدات عمده‌ای بود که داروین را به تعمق در مورد ریشهٔ گونه‌های مختلف واداشت. این لاک‌پشت‌ها در اندازه، طول و ضخامت پا و از همه مهم‌تر، شکل لاک با هم متفاوت‌اند. لاک برخی از زیرگونه‌های این لاک‌پشت، شبیه به زینی است که بر پشت حیوان است و از این رو که با فاصله از سرش قرار گرفته است، می‌تواند سرش را کاملاً بالا بیاورد و به این ترتیب به محدودهٔ بزرگ‌تری از گیاهان دقیق شود. این زیرگونه‌ها تنها در جزایر دارای گیاهان بلندقد به سر می‌برند. نر همواره به صورت بارزی از ماده بزرگ‌تر است. این لاک‌پشت تقریباً از هر گیاهی تغذیه می‌کند و در زمین‌های کوهستانی که کم‌تر بارور است، به جست‌وجوی گیاهان می‌پردازد. در هر وقت از سال جفت‌گیری می‌کند و نر به سادگی می‌تواند بر ماده که کوچک‌تر است، غلبه کند تا برای سوار شدن بر آن به زمینی مناسب بروند. این گونه، در جزیرهٔ ایندفتیگیبل بسیار یافت می‌شود و لانه‌سازی آن‌ها را از نزدیک مشاهده کرده‌اند. پس از جفت‌گیری، ماده در نواحی پستی فرود می‌آید که دارای خاک بایر و آفتاب بدون سایه است و آن‌گاه ادرار می‌کند تا زمین نرم شود و سپس با پاهای عقبی‌اش گودالی که حداکثر به ۳۰/۵ سانتی‌متر می‌رسد، حفر می‌کند. پس از گذاشتن حداکثر ۱۷ تخم، خاک را با خاک خیس حاصل از حفاری اندود می‌کند تا کاملاً بسته شود. خاک در آفتاب دوباره خشک می‌شود. طبق روال لاک‌پشت‌ها، نوزادان پس از بیرون آمدن از تخم باید بدون کمک دیگران خاک را بکنند و از حفره بیرون بیایند.

ماتاماتا

Order: Chelonia: Turtles and Tortoises
Family: Chelidae: Matamatas, Snake-necked Turtles
Size: 41 cm (16 in)
Range: Northern South America
Habitat: rivers

نرم‌لاک خاردار

Order: Chelonia: Turtles and Tortoises
Family: Trionychidae: Softshell Turtle
Size: 15 - 46 cm (6 - 18 in)
Range: N. America: Ontario and Quebec, south to Florida and Colorado
Habitat: rivers, creeks, ponds

نرم‌لاک زامبزی

Order: Chelonia: Turtles and Tortoises
Family: Trionychidae: Softshell Turtle
Size: 51 cm (20 in)
Range: Africa: Tanzania, Mozambique, Zambia, Malawi
Habitat: ponds, lakes, rivers

نرم‌لاک سر باریک

Order: Chelonia: Turtles and Tortoises
Family: Trionychidae: Softshell Turtle
Size: 91 cm (36 in)
Range: India, Pakistan, Thailand
Habitat: rivers

نرم‌لاک نیل

Order: Chelonia: Turtles and Tortoises
Family: Trionychidae: Softshell Turtle
Size: 91 cm (36 in)
Range: Africa: Egypt to Senegal
Habitat: ponds, lakes, rivers

ماتاماتا ـ از شگفت‌ترین گونه‌های لاک‌پشت آبی است. لاکش بیش از حد زبر و شیاردار است و سرش از بالا صاف و نسبتاً مثلثی به نظر می‌رسد. چشمانش ریز و نزدیک پوزهٔ باریک و لوله‌شکلش قرار دارد. زبانه‌های گوشتی اطراف سرش در آب موج می‌زند و احتمالاً باعث جذب ماهیان کوچک می‌شود. گردنش ضخیم و ماهیچه‌ای و دهانش بسیار عریض و دست و پایش کوچک و ضعیف است. در حالی که زمینهٔ نامنظم بدنش به خوبی باعث استتار آن می‌شود، در قعر آب مستقر می‌شود. آن قدر بی‌حرکت است که روی لاکش جلبک سبز می‌شود و بر استتارش می‌افزاید. هنگام عبور ماهی، دهان عظیمش را باز می‌کند و آب و ماهی را با هم به داخل دهان می‌کشد؛ سپس دهانش را چنان می‌بندد که فقط شکاف باریکی برای خروج آب باقی بماند و بعد ماهی را می‌بلعد. این لاک‌پشت ۱۲ تا ۲۸ تخم می‌گذارد. لاک نوزادان قهوه‌ای روشن و مایل به زرد است.

نرم‌لاک خاردار ـ وجه تسمیهٔ این لاک‌پشت آبی، پیش‌آمدگی‌های مخروط‌شکل یا خارهای اطراف لبهٔ لاک اوست. این گونه، از لحاظ جغرافیایی، ۶ نژاد را در بر می‌گیرد و برخی از این نژادها خارهای برجسته‌تری دارند. ماده کاملاً از نر بزرگ‌تر است. نرم‌لاکان خاردار به‌شدت به آب وابسته‌اند و از حشرات، خرچنگ‌های آب شیرین و برخی از انواع ماهی‌ها و مواد گیاهی تغذیه می‌کنند. در تابستان لانه‌سازی می‌کند و نزدیک به ۲۰ تخم می‌گذارد.

نرم‌لاک زامبزی ـ گونه‌ای گوشت‌خوار است و بیش‌تر از نرم‌تنان دریایی تغذیه می‌کند. از دسامبر تا مارس یک دستهٔ ۱۵ تا ۲۰ تایی تخم می‌گذارد و در هوای بارانی بیش‌ترین فعالیت را دارد. جوجه‌های تازه از تخم بیرون آمده لاک سبز کم‌رنگی دارند و سرشان منقش به خطوط تیره است. نمای بیرونی بدن بالغ‌ها دارای لکه‌های سفید است و با گذشت سن کم‌رنگ می‌شود. تنها گونهٔ دیگری که از نوع این لاک‌پشت به شمار می‌رود، نرم‌لاک اوبری یا سی. اوبری است که در افریقای غربی یافت می‌شود.

نرم‌لاک سر باریک ـ به‌طرز غیرعادی، دارای سری باریک و کشیده است و چشمانش کاملاً جلو آمده و نزدیک پوزه قرار دارند. ظاهراً آب‌های زلال و با بستر ماسه‌ای را ترجیح می‌دهد. این حیوان گوشت‌خوار است و بیش‌تر از ماهی و نرم‌تنان دریایی تغذیه می‌کند.

نرم‌لاک نیل ـ ممکن است وزن این لاک‌پشت به ۳۵ کیلوگرم برسد. انسان‌ها در بسیاری از نواحی محدوده‌اش آن را برای تغذیه شکار می‌کنند. با این که ساکن آب شیرین است، به صورت گروهی در سواحل ترکیه مشاهده شده است. همه‌چیزخوار است و از نرم‌تنان دریایی، ماهی، حشرات و میوه‌ها تغذیه می‌کند. در مصر در ماه آوریل تولید مثل می‌کند و ۵۰ تا ۶۰ تخم می‌گذارد و در مناطق دیگر ممکن است به صورت دسته‌های کوچک‌تری، تخم‌گذاری کند.

ماتاماتا
Matamata
Chelus fimbriatus

نرم‌لاک خاردار
Spiny Softshell
Trionyx spiniferus

نرم‌لاک زامبزی
Zambesi Softshell
Cycloderma frenatum

نرم‌لاک نیل
Nile Softshell
Trionyx triunguis

نرم‌لاک سر باریک
Narrow-headed Softshell
Chitra indica

افعی اسپیک
Aspic Viper
Vipera aspis

آناکندا
Anaconda
Eunectes murinus

افعی پولک‌اره‌ای
Saw-scaled Adder
Echis carinatus

مارها

آناکندا ـ از درازترین مارهای جهان است. بخش زیادی از عمرش را در آب شیرین و راکد می‌گذراند، اما به کمک دمش که کمی حالت نگه‌دارندگی دارد، از درخت و بوته نیز بالا می‌رود. به جای تعقیب شکار، در آب‌های گل‌آلود کمین می‌کند و منتظر می‌ماند؛ هرگاه پرنده یا حیوانی برای نوشیدن آب بیاید، آن را گرفته، دورش حلقه می‌زند و خفه‌اش می‌کند. فقط ۱۰ دقیقه می‌تواند زیر آب بماند و معمولاً در حالی که سرش از آب بیرون است، به نرمی شنا می‌کند. در فصل تولید مثل، حیوان نر با غریو بلندی از ماده خواستگاری می‌کند. در هر نوبت نزدیک به ۴۰ نوزاد از ماده متولد می‌شوند که هریک در بدو تولد حدود ۶۶ سانتی‌متر طول دارند.

آنومالاپیس ـ این مار دارای ۴ گونه است که از هیچ‌یک آگاهی چندانی در دست نیست. خاکی و کرم‌مانند است و بدنی استوانه‌ای دارد. بخش زیادی از زندگی‌اش به صورت مدفون، زیر ضایعات برگ‌ها در گیاه‌خاک‌های مرطوب سپری می‌شود و مگر هنگام بارش باران، به ندرت روی سطح زمین دیده می‌شود. از موریانه، مورچه و بی‌مهرگان دیگر تغذیه می‌کند.

افعی اسپیک ـ این گونه که به افعی اروپایی نیز مشهور است، در نواحی مختلف رنگ‌آمیزی متفاوتی دارد. مگر هنگام احساس خطر، ماری کندرو به شمار می‌رود. بیش‌تر وقتش، به ویژه اوایل صبح یا اواخر بعد از ظهر، صرف حمام آفتاب روی کندهٔ درخت یا تخته‌سنگی می‌شود. از پستانداران کوچک، مارمولک‌ها و جوجه‌های درون آشیانهٔ پرندگان تغذیه می‌کند. جفت‌گیری در بهار پس از نمایش نبرد تشریفاتی نرها انجام می‌پذیرد. ماده ۴ تا ۱۸ تخم می‌گذارد. در زمستان، به تنهایی یا گروهی، در حفره‌ای زیر زمینی یا داخل شکاف دیواری به خواب زمستانی فرو می‌رود.

افعی پولک‌اره‌ای ـ ماری به شدت خطرناک است و سبب مرگ اکثر انسان‌هایی است که در شمال افریقا به خاطر مارگزیدگی جان خود را از دست داده‌اند. این مار تعدادی پولک دندانه‌دار دارد که با آن‌ها صداهایی تهدیدآمیز تولید می‌کند؛ به این ترتیب که حلقه می‌زند و به شکل چنبره‌ای در هم فشرده در می‌آید و آن‌گاه حلقه‌های بدنش را چنان حرکت می‌دهد که پولک‌ها روی تخم ساییده می‌شوند و صدای بلندی شبیه به اره ایجاد می‌شود که وجه تسمیهٔ این مار نیز همین پولک‌هاست. اغلب روی زمین‌های ماسه‌ای به صورت جانبی و موج‌وار حرکت می‌کند. تنها دو قسمت کوتاه از بدنش با زمین در تماس است و موج‌های جانبی در آن ایجاد می‌کند و تمام وزن این مار روی این دو نقطه می‌افتد. از این رو در به حرکت در آوردن مار به صورت جانبی، این دو نقطه نقش مهمی ایفا می‌کنند. روزها برای در امان ماندن از گرما، زیر تنهٔ درختان فرواُفتاده و سنگ‌ها پناه می‌گیرد یا بیش‌تر بدنش را می‌گستراند، به وسیله پولک‌های جانبی وارونه، ماسه‌ها را حفر می‌کند و در آن‌ها فرو می‌رود. شبانه از جوندگان کوچک، سقنقور، مارمولک خانگی، قورباغه و بی‌مهرگان بزرگ، مثل هزارپا و عقرب، تغذیه می‌کند. معمولاً تولید مثل در فصل بارانی انجام می‌شود و هر ماه حدود ۵ تخم می‌گذارد. طول نوزادان به هنگام باز شدن تخم‌ها ۲۰ سانتی‌متر است.

آنومالاپیس
Anomalepis
Anomalepis sp.

آناکندا

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Boidae: Pythons and Boas
Size: 9 m (29 1/2 ft)
Range: South America, south to Argentina
Habitat: swampy river valleys, stream banks

آنومالاپیس

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Anomalepidae
Size: up to 40 cm (15 3/4 in)
Range: Mexico, tropical Central and South America to Peru
Habitat: forest

افعی اسپیک

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Viperidae: Vipers
Size: up to 76 cm (30 in)
Range: Europe: France, Germany, Switzerland, Italy, Sicily
Habitat: warm dry areas up to 3,000 m (9,800 ft)

افعی پولک‌اره‌ای

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Viperidae: Vipers
Size: 53 - 72 cm (20 3/4 - 28 1/4 in)
Range: N. Africa to Syria, Iran, east to India
Habitat: arid, sandy regions

افعی کاوگر بیبرون
Bibron's Burrowing Viper
Atractaspis bibroni

افعی شاخ‌دار
Horned Viper
Vipera ammodytes

افعی گابون
Gaboon Viper
Bitis gabonica

افعی شاخ‌دار ـ علامت مشخصهٔ این افعی، شاخ کوچکی روی پوزه‌اش است. افعی ماسه‌زار نیز نامیده می‌شود؛ چرا که نواحی ماسه‌ای را ترجیح می‌دهد. مثل بسیاری از افعی‌های اروپایی، از افعی‌های جنگلی پرهیز می‌کند، اما در مکان‌های مسطح، راه‌های باریک و غالباً تاکستان‌ها به سر می‌برد. حرکاتش عموماً آهسته است، اما می‌تواند با نیش‌هایش برای کشتن پستانداران کوچک، مار، سوسمار و پرندگان کوچک به سرعت حمله کند. افعی شاخ‌دار در طول زمستان به خواب می‌رود.

افعی کاوگر بیبرون ـ این مار که افعی کاوگر جنوبی نیز نام دارد، عضوی از دستهٔ کلوبریدهای کاوگر، به نام افعی‌های کاوگر است که همگی در افریقا و خاورمیانه یافت می‌شوند. همچون خویشاوندانش، سری بیل‌شکل، چشمانی کوچک، بدنی قلمی و دمی کوتاه دارد و گردنی قابل تشخیص ندارد. ماری سمی است که دستگاه سمش شبیه به دستگاه سم افعی‌های واقعی است. نیش‌هایش نسبت به سر کوچکش، بزرگ است و می‌تواند آن‌ها را به صورت مستقل راست کند یا بخواباند. همین که نیش‌های بیرون زده‌اش در محلِ مورد حمله قرار گیرند، زهر را که از غدد حاوی زهر متصل به نیش‌ها به آن‌ها تلمبه می‌شود، بیرون می‌ریزند. این مار با پوزهٔ نیرومندش حفاری می‌کند و وارد خاک می‌شود و معمولاً فقط شب هنگام، پس از باران، به سطح زمین می‌آید. اگر روی زمین آفتابی قرار گیرد، حلقه می‌زند و به شکل توپ در می‌آید و سرش را میان حلقه‌های پدید آمده پنهان می‌کند. از دیگر خزندگان، مانند سوسمارهای خاکی و مارهای کور تغذیه می‌کند و با نیش سمی‌اش آن‌ها را می‌کشد. حیوان ماده از طریق تخم‌گذاری تولید مثل می‌کند.

افعی کجروی صحرایی ـ این افعی کوچک و نادر در صحرای نامیب به سر می‌برد. با حرکات مارپیچ جانبی سُر می‌خورد و در مکانی که دو بخش از بدنش با شن‌زار تماس پیدا می‌کند و بدنش را نگه می‌دارد، دو شیار موازی ایجاد می‌شود. روز هنگام برای قرار نگرفتن در معرض آفتاب، تا نیمه در شن‌زار فرو می‌رود ـ کار شگفت‌انگیزی که در مدت ۲۰ ثانیه انجام می‌دهد ـ یا در کمین طعمه‌هایی مثل جوندگان و سوسمارها می‌نشیند.

افعی گابون ـ از بزرگ‌ترین افعی‌هاست و هنگام قرار گرفتن میان بقایای برگ‌های کف جنگل، به کمک نقوش پیچیدهٔ هندسی پوستش به خوبی استتار می‌شود. سر پهن، گردن باریک و بدن ستبری دارد که به سمت دم نازکش مخروط‌شکل می‌شود. نیش‌هایش که میان بیش‌تر افعی‌ها از همه بلندتر است، به ۵ سانتی‌متر می‌رسد و کیسهٔ زیر نیش‌ها حاوی زهری است که باعث خون‌ریزی قربانی می‌شود و تنفس و ضربان قلب را متوقف می‌کند. این مار شب‌زی است و با این که بسیار کم حرکت می‌کند، از پس یافتن طعمه‌هایی مثل جوندگان، قورباغه، وزغ و پرندگان زمین‌زیِ روی کف جنگل، به خوبی بر می‌آید. نوزادان زنده در نوبت‌های تخم‌گذاری حداکثر ۳۰ تایی متولد می‌شوند و طول آن‌ها در بدو تولد ۳۰/۵ سانتی‌متر است.

افعی کجروی صحرایی
Desert Sidewinding Viper
Vipera peringueyi

افعی شاخ‌دار

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Viperidae: Vipers
Size: 76 cm (30 in)
Range: Europe: Austria, Hungary, Balkan Peninsula
Habitat: arid, sandy regions

افعی کاوگر بیبرون

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Colubridae: Colubrine Snakes
Size: up to 80 cm (31 1/2 in)
Range: South Africa
Habitat: dry, sandy regions

افعی کجروی صحرایی

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Viperidae: Vipers
Size: 25.5 cm (10 in)
Range: Africa: Namibia
Habitat: desert

افعی گابون

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Viperidae: Vipers
Size: 1.2 - 2 m (4 - 6 1/2 ft)
Range: W. Africa, south of the Sahara to South Africa
Habitat: rain forest

افعی معمولی ـ این افعی پراکندگی بسیاری دارد و در شمال محدوده‌اش روزها فعال است و هر فرصتی را برای گرفتن آفتاب غنیمت می‌شمرد. در نواحی جنوبی‌تر، هنگام غروب و شب فعال است. زمستان غالباً در سوراخ متروک جانوران دیگر به خواب زمستانی می‌رود تا دمای هوا به حدود ۸ درجهٔ سانتی‌گراد برسد؛ بنابراین مدت خواب زمستانی بسته به عرض جغرافیایی متغیر است. این افعی آهسته حرکت می‌کند و از سطوح بالا نمی‌رود، اما شناگری ماهر است. غذای اصلی‌اش عبارت است از موش صحرایی، موش حشره‌خوار، سوسمار، قورباغه که با زهر آن‌ها را می‌کشد. گاهی نیز ممکن است از تخم پرندگان تغذیه کند. جفت‌گیری در آن نواحی که خواب زمستانی طولانی مدت است، ممکن است فقط سالی یک‌بار انجام شود. نرها پیش از جفت‌گیری، رقص‌های تشریفاتی و خشونت‌آمیزی برگزار می‌کنند؛ به این ترتیب که در مقابل هم قد علم می‌کنند و بدن‌شان را تاب می‌دهند و می‌کوشند یکدیگر را هل دهند و پس بزنند. ماده ۳ تا ۲۰ تخمش را تا آستانهٔ باز شدن داخل بدنش حمل می‌کند. طول نوزادان به هنگام باز شدن تخم‌ها نزدیک به ۱۸ سانتی‌متر است و دارای زهر و نیش هستند.

بوآ ـ دومین مار بزرگ امریکایی است که با شرایط آب و هوایی بسیار متضاد سازگار می‌شود. با این که در اصل ساکن زمین است، از درختان نیز بالا می‌رود و دمش تا حدی نگه‌دارنده است و به کمک آن به شاخه می‌چسبد. شکارش را که بیش‌تر پرندگان و پستانداران‌اند، به این ترتیب می‌کشد که حلقه‌های ماهیچه‌ای بدنش را دور جانور می‌اندازد تا آن را خفه یا له کند.

بوآی درختی سبز ـ این بوآی روشن و براق بخش زیادی از عمرش را میان درختان سپری می‌کند و همان‌جا استراحت می‌کند؛ به این ترتیب که بدنش را می‌خواباند، با شاخه مماس می‌کند و با دم نگه‌دارنده‌اش به شاخه می‌چسبد. از این مکان که بر مکان‌های دیگر اشراف دارد، در کمین طعمه که غالباً پرنده و خفاش است، می‌نشیند و شکار را با دندان‌های قوی پیشین‌اش می‌گیرد و می‌کشد. تندروترین بوآ و همچنین شناگری ماهر است.

بوآی کائوچویی ـ این مار نسبت به تمام گونه‌های دیگر، بیش‌ترین گستردگی را در نواحی معتدل دارد. رنگش از قهوه‌ای مایل به زرد تا سبز زیتونی متغیر است و ظاهر گمراه‌کننده، پوزهٔ پهن و دم کُندش، وجهٔ تسمیه نام رایج دیگرش، مار دوسر، است. معمولاً به هنگام عصر و شب فعال است. حفار و شناگری ماهر است و به کمک دم نگه‌دارنده‌اش از سطوح بالا می‌رود. روزها زیر کنده و سنگی پنهان می‌شود یا به داخل ماسه و بقایای برگ‌ها نقب می‌زند و در آن‌ها فرو می‌رود. از پستانداران کوچک، پرندگان و سوسمارها تغذیه می‌کند و با انقباض و فشار طعمه را می‌کشد. اواخر تابستان ۲ تا ۸ نوزاد زنده از مادر متولد می‌شود که طول‌شان ۱۵ تا ۲۳ سانتی‌متر است.

افعی معمولی

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Viperidae: Vipers
Size: up to 50 cm (19 3/4 in)
Range: Britain, Europe to Siberia
Habitat: moors, meadows, chalk hills, forest edge

بوآ

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Boidae: Pythons and Boas
Size: up to 5.6 m (18 1/4 ft)
Range: Mexico, Central and South America; West Indies
Habitat: desert to rain forest

بوآی درختی سبز

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Boidae: Pythons and Boas
Size: 1.2 m (4 ft)
Range: South America: Guyana, south to Brazil and Bolivia
Habitat: rain forest

بوآی کائوچویی

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Boidae: Pythons and Boas
Size: 35 - 84 cm (13 3/4 - 33 in)
Range: W. USA: Washington to S. California, east to Montana and Utah
Habitat: woodland, coniferous forest, meadows, sandy banks of streams

افعی معمولی
Common Viper
Vipera berus

بوآی درختی سبز
Emerald Tree Boa
Boa caninus

بوآ
Boa Constrictor
Constrictor constrictor

بوآی کائوچویی
Rubber Boa
Charina bottae

بومسلنگ
Boomslang
Dispholidus typus

پرتو مار
Sunbeam Snake
Xenopeltis unicolor

پیتون فرشی
Carpet Python
Morelia argus

پیتون هندی
Indian Python
Python molurus

بومسلنگ

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Colubridae: Colubrine Snakes
Size: up to 2 m (6 1/2 ft)
Range: Africa: Central to South Africa
Habitat: savanna

پرتو مار

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Xenopeltidae: Sunbeam Snake
Size: up to 1 m (3 1/4 ft)
Range: S.E. Asia: Burma to Indonesia
Habitat: rice fields, cultivated land

پیتون فرشی

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Boidae: Pythons and Boas
Size: 3.4 m (11 ft)
Range: Australia, New Guinea
Habitat: forest, scrub, bush

پیتون هندی

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Boidae: Pythons and Boas
Size: 5 - 6.1 m (16 1/2 - 20 ft)
Range: India, S.E. Asia, Indonesia
Habitat: estuarine mangrove swamps, scrub jungle, cool rain forest

حلزون مار

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Colubridae: Colubrine Snakes
Size: 30.5 - 76 cm (12 - 30 in)
Range: S.E. Asia
Habitat: forest

بومسلنگ ـ خانوادهٔ مارهای کلوبرید تنها شامل دو مار خطرناک سمی است که بومسلنگ یکی از آن‌هاست. دارای ۳ نیش بزرگ و شیاردار است که نسبت به دو نیش کلوبریدها جلوتر است. زهرش بسیار سمی است و باعث اختلال تنفسی و خون‌ریزی می‌شود و حتی ممکن است موجب مرگ انسان نیز بشود. با این همه، در حالت عادی فقط سوسمارها و به ویژه آفتاب‌پرست، قورباغه و پرندگان را با نیش سمی‌اش می‌زند. ماری درختزی است و معمولاً روزها فعال است. رنگ‌آمیزی‌های گوناگونی دارد، اما معمولاً سطح بالای پوستش را سیاه، قهوه‌ای یا سبز فرا گرفته است. حیوان ماده ۱۰ تا ۱۳ تخم می‌گذارد.

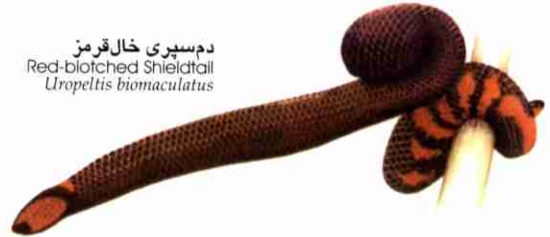
پرتو مار ـ به این دلیل این نام را به خود گرفته است که پولک‌های نرم و آبی رنگش رنگ‌های رنگین‌کمانی را بازتاب می‌دهند. هم روی خاک، هم زیر خاک زندگی می‌کند و می‌تواند با سرش به سرعت خاک نرم را بکند. با فک انعطاف‌پذیر پایینی‌اش می‌تواند از شمار بسیاری از طعمه‌های بزرگ، از جمله قورباغه، جوندگان کوچک و پرندگان تغذیه کند.

پیتونِ فرشی ـ این فرش‌مار که زیستگاهش پراکندگی بسیاری دارد، معمولاً در خشکی دیده می‌شود و در ساحل کم‌تر یافت می‌شود. نقوش سیاه بدنش به برگ‌های خشکیده می‌ماند و هنگام کمین میان بقایای گیاهان، موجب استتارش می‌شوند. به همان راحتی که روی زمین یا میان درختان می‌خزد، درون آب شنا می‌کند. معمولاً شب‌ها فعال است و روز را میان درخت یا کنده‌ای توخالی به سر می‌برد و گاهی نیز حمام آفتاب می‌گیرد. همچون همهٔ پیتون‌ها، غیرسمی است و پستانداران کوچکی مانند موش و خرگوش و پرندگانی مثل جغد بومی را با دندان‌های تیزش می‌کشد. ماده ۳۵ تخم می‌گذارد.

پیتون هندی ـ از بزرگ‌ترین گونه‌های مار در جهان است. در برخی نواحی که به خاطر پوست نفیس‌اش شکار می‌شود، کاهش یافته است. این مار، قطور و نرم، و سرش مانند نیزه تیز است. بر این باورند که مثل دیگر گونه‌ها نزدیک سوراخ بینی پایینی این مار حس‌گراهای حرارتی قرار دارد که از آن برای یافتن طعمهٔ خونگرمش استفاده می‌کند. رنگ‌آمیزی این مار در مکان‌های مختلف متغیر است، اما نژادهای خاکستری کم‌رنگی که در هند غربی یافت می‌شوند، آن‌گونه که مشهور است، کم‌تر تندخو هستند و توسط افسونگران مار به کار گرفته می‌شوند. هنگام روز حمام آفتاب می‌گیرد یا در غار و حفرهٔ متروک یا پناهگاهی دیگر استراحت می‌کند. شبانه در اطراف به دنبال شکار می‌گردد یا در گودال آب یا مکانی دیگر به کمین می‌نشیند و مطمئن است که طعمه‌هایش، مثل موش، زباد، گوزن کوچک، گراز وحشی نر و پرندگان با پای خودشان به آن جا خواهند آمد. سپس آهسته به شکار نزدیک می‌شود؛ آن را می‌گیرد و دورش حلقه می‌زند و تنفس و ضربان قلب شکار را محدود می‌کند تا از کار بیفتد. حیوان ماده تا ۱۰۰ تخم در حفرهٔ غار یا سوراخ درختی می‌گذارد و با حلقه زدن دور تخم‌ها به مدت ۶۰ تا ۸۰ روز از تخم‌ها مراقبت می‌کند. گاهی ماهیچه‌های بدنش را به صورت موزون‌تر و منظم‌تر، منقبض می‌کند و با این فرایند جابه‌جایی تدریجی، تخم‌ها را چنان زیر و رو می‌کند که در معرض حرارت آفتاب یا حفاظ سایه قرار گیرند.

حلزون مار ـ این مار که نام دیگرش کُندسر است، عمدتاً شب‌زی است و بدنش باریک و سرش کوتاه و پهن است. معمولاً از راب (حلزون بی‌صدف) تغذیه می‌کند و فک زیرینش مخصوص جدا کردن صدف از حلزون است؛ چرا که می‌تواند آن را مستقل از فک بالایی بیرون بزند و دوباره جمع کند. پس از صید حلزون، فک پایینش را روی صدف جا

حلزون مار
Slug Snake
Pareas sp.

دم‌سپری خال‌قرمز
Red-blotched Shieldtail
Uropeltis biomaculatus

می‌اندازد، به گونه‌ای که دندان‌های خمیدهٔ نوک فک به داخل بدن نرم حلزون فرو می‌رود، سپس فک را سر جایش بر می‌گرداند و حلزون را از داخل صدف بیرون می‌آورد. این گونه بر خلاف دیگر مارها، فاقد عضوی موسوم به شیارک دندانی روی چانه‌اش است که باعث می‌شود هنگام بلعیدن طعمه‌های بزرگ، فک بزرگ شود و از این رو غذای این مار به موارد کوچکی منحصر شده است و در این زمینه آن‌ها مهارت تحسین‌برانگیزی دارند. تا آن‌جا که دانسته است، این مار از طریق تخم‌گذاری تولید مثل می‌کند.

دم‌سپری خال‌قرمز ـ به مار حفار هم معروف است، چرا که زمین را می‌کند و بدنش را به شکل ردیفی از منحنی‌های S شکل در می‌آورد که بر دیواره‌های نقب فشار می‌آورند؛ آن گاه سرش را داخل خاک فرو می‌کند. این مار پنهان‌کار و بی‌آزار، عمدتاً از کرم خاکی و سوسک تغذیه می‌کند. ۳ تا ۸ نوزاد زنده و کامل که درون بدنش رشد کرده‌اند، به دنیا می‌آورد و این نوزادان هنگام تخم‌گذاری از داخل پوسته‌های غشایی‌شان بیرون می‌آیند.

سلطان بوته‌زار ـ افعی چال‌دار، کم‌یاب، مرگ‌بار و وحشتناکی است که بزرگ‌ترین گونهٔ خانواده به شمار می‌آید. کاملاً شب‌زی است و روزهنگام در غار یا سوراخ درختان پنهان می‌شود شبانه جهت شکار بیرون می‌آید. از جوندگان کوچک و پستانداران دیگر که حداکثر به اندازهٔ گوزنی کوچک‌اند، تغذیه می‌کند. با این که زهرش به اندازهٔ برخی از افعی‌های چال‌دار سمی نیست، میزان تولید زهر و اندازهٔ نیش‌های تزریق زهر آن‌چنان زیاد است که این مار را در شمار خطرناک‌ترین مارهای سمی قرار می‌دهد. حیوان ماده تنها افعی نیم‌کرهٔ غربی است که تخم می‌گذارد.

شاه کبرا ـ درازترین مار سمی جهان است و سرش به اندازهٔ دست انسان است. این مار هنگام قرار گرفتن در حالت دفاعی مخصوص مار کبرا، بر شکوه خود می‌افزاید؛ به این ترتیب که دنده‌های انعطاف‌پذیر گردن و پوست گشادش را می‌گستراند و به صورت کلاه بارانی پهنی در می‌آورد. به رغم اندازهٔ بزرگش، چابک و پنهان‌کار است و اگر تعقیبش کنند، به داخل پناه‌گاه یا حتی آب می‌گریزد. بیش‌تر از مارهای دیگر تغذیه می‌کند و نام علمی‌اش مارخوار است، اما سوسمارهای مانیتور را نیز شکار می‌کند. شاه‌کبرای ماده برای تخم‌هایش، از گیاهان لانه می‌سازد و شاید تنها ماری باشد که این کار را می‌کند. ترکه و شاخ و برگ را با حلقه زدن در ناحیهٔ پیشین بدن جمع‌آوری می‌کند و آن‌گاه با چرخاندن بدن حلقه زده‌اش حفره‌ای وسط آن‌ها پدید می‌آورد. ۱۸ تا ۴۰ تخم در این حفره می‌گذارد و سپس روی آن‌ها را می‌پوشاند و حین مراقبت از آن‌ها بالای لانه حلقه می‌زند.

شاه‌مار معمولی ـ پولک‌های نرم و براق و معمولاً حلقه‌های تیرهٔ روشنی دارد، اما برخی از زیرگونه‌های متعددش، نقوش خال‌خالی و نامنظم‌تری دارند. اساساً گونه‌ای زمین‌زی است، ولی گاه از درختان کوچک و بوته‌ها نیز بالا می‌رود و روز هنگام و معمولاً در گرگ و میش هوا فعال است. تقریباً در انواع زیستگاه‌ها یافت می‌شود و زیر سنگ‌ها، کنده‌ها و میان گیاهان پناه می‌گیرد. از مار، از جمله مار زنگی، مار مرجانی، سوسمار، موش و پرنده تغذیه می‌کند. طعمه را با فشار و انقباض می‌کشد؛ آن را با حلقه‌های نیرومند بدنش نگه می‌دارد و فشار می‌دهد تا خفه شود. در بهار جفت‌گیری می‌کند و ماده ۳ تا ۲۴ تخم می‌گذارد که معمولاً بسته به گرمای هوا پس از دو تا سه ماه باز می‌شوند.

دم‌سپری خال‌قرمز

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Uropeltidae: Shieldtail Snakes
Size: up to 30.5 cm (12 in)
Range: India, Sri Lanka
Habitat: mountain forest

سلطان بوته‌زار

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Crotalidae: Pit Vipers
Size: 2.45 - 3.5 m (8-11 1/2 ft)
Range: S. Nicaragua to Amazon basin of South America
Habitat: rain forest

شاه کبرا

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Elapidae: Cobras and Sea Snakes
Size: 4 - 5.5 m (13 - 18 ft)
Range: India, S. China, Malaysia to Philippines and Indonesia
Habitat: forest, often near water

شاه‌مار معمولی

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Colubridae: Colubrine Snakes
Size: 90 cm - 2 m (35 1/2 in - 6 1/2 ft)
Range: USA: New Jersey to Florida in east, Oregon to California in west; Mexico
Habitat: varied: forest, woodland, desert, prairie, swamps, marshes

شاه کبرا
King Cobra
Ophiophagus hannah

شاه‌مار معمولی
Common Kingsnake
Lampropeltis getulus

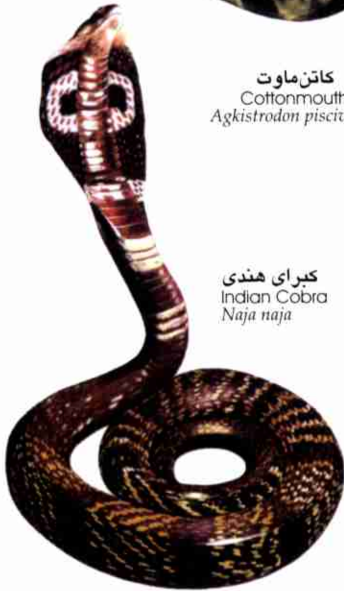

سلطان بوته‌زار
Bushmaster
Lachesis muta

فردلانس
Fer-de-Lance
Bothrops atrox

کاتن‌ماوت
Cottonmouth
Agkistrodon piscivorus

کبرای هندی
Indian Cobra
Naja naja

فیمبریوس کلاسای
Fimbrios klossi
Fimbrios klossi

فردلانس ـ در محدودهٔ زیستی وسیعش در رنگ‌آمیزی و نقوش متغیر است و پوششی از گوشت چون پرده‌ای روی نیش‌هایش را فرا گرفته است، اما هنگامی که می‌گزد، این پوشش کنار می‌رود. بیش‌تر از پستانداران کوچک تغذیه می‌کند و زهرش موجب خون‌ریزی داخلی شدید و سریع می‌شود. ماده نسبت به افعی‌های چال‌دار به گونه‌ای غیرعادی و به میزان زیاد تولید مثل می‌کند و در هر نوبت سالانه تا ۵۰ نوزاد زنده می‌زاید.

فیمبریوس کلاسای ـ این مار که آگاهی چندانی از آن در دست نیست، روی زمین زندگی می‌کند و احتمالاً شب‌زی است. پولک‌های دور دهانش به گونهٔ غریبی تعدیل شده‌اند. این پولک‌ها خمیده‌اند و حاشیه‌ای از پیش‌آمدگی‌های نرم را تشکیل می‌دهند که کارشان دقیقاً معلوم نیست و ممکن است خاصیت حسی داشته باشند. بیش‌تر از کرم‌های خاکی تغذیه می‌کند و مثل دیگر عضو خانوادهٔ فرعی‌اش، زنودرماتینا، احتمالاً ۲ تا ۴ تخم می‌گذارد.

کاتن‌ماوت ـ این مار سنگین وزن بیش‌تر عمرش را در آب یا نزدیک آن به سر می‌برد. شناگری ماهر است و هنگام شنا سرش را بیرون از آب نگه‌می‌دارد. بیش‌تر فعالیتش در شب است و شبانه به شکار دوزیستان، ماهی‌ها، مارها و پرندگان می‌پردازد و از معدود مارهای لاشه‌خوار است. گونهٔ بسیار خطرناکی است که زهرش همولیتیک است؛ یعنی گلبول‌های قرمز خون را نابود می‌کند و باعث انعقاد خود در محل گزیدگی می‌شود. از زهر این مار، به دلیل دارا بودن مواد منعقد کنندهٔ خون، برای درمان خون‌ریزی استفاده می‌کنند. حیوان ماده هر دو سال یک بار تولید مثل می‌کند؛ به این ترتیب در هر نوبت تا ۱۵ نوزاد به دنیا می‌آورد که طول‌شان در بدو تولد ۱۸ تا ۳۳ سانتی‌متر است.

کبرای هندی ـ ماری بزرگ و بسیار سمی است. از جوندگان، سوسمار و قورباغه تغذیه می‌کند. می‌تواند افزون بر گزیدن از فاصلهٔ معینی، با پرتاب زهر حمله کند یا از خود دفاع کند. این زهر اگر وارد چشم دشمن شود، باعث درد و آسیب شدید می‌شود. این مار زهر را از طریق نیش‌هایش به بیرون می‌راند؛ به این ترتیب که با ماهیچه‌های خاصی به غدد زهرساز فشار می‌آورد و زهر حدود ۲ متر یا بیش‌تر به صورت دو فوارهٔ سریع، به بیرون پرتاب می‌شود. به طرز متمایزی حالت دفاعی به خود می‌گیرد؛ بدین شکل که یک سوم پیشین بدنش را بلند می‌کند و دنده‌های دراز و قابل انعطاف گردن و پوست گشادش را می‌گستراند تا شکل کلاه بارانی صفحه‌مانندی درآید که پشت آن لکه‌هایی شبیه به چشم است. نسبت به مارهای دیگر، بیش از اندازه از تخم‌هایش مراقبت می‌کند. ۸ تا ۴۵ تخم (معمولاً ۱۲ تا ۲۰ عدد) در تنهٔ توخالی درخت، تپهٔ موریانه‌ها یا درون نقبی که مار حفر می‌کند، می‌گذارد. ماده در دورهٔ جوجه‌کشی از تخم‌ها مراقبت می‌کند و هر روز فقط مدت کوتاهی برای تغذیه آن‌ها را ترک می‌کند. نوزادان پس از حدود ۵۰ یا ۶۰ روز سر از تخم در می‌آورند.

کرنا مار ـ این مار نقوش زیبا و بدنی باریک دارد و پولک‌هایی شش‌ضلعی روی پشت و کناره‌های بدنش دیده می‌شود. اساساً درخت‌زی است و پرندگان روی درختان را شکار می‌کند، اما گاهی نیز برای شکار جوندگان روی زمین می‌آید. نیش‌های این مار سمی در عقبش قرار گرفته است. دندان‌های شیاردار عقب فک، سم را از غدد زهرساز بالای فک، به بدن طعمه منتقل می‌کنند. حیوان ماده ۴ تا ۷ تخم می‌گذارد.

فردلانس

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Crotalidae: Pit Vipers
Size: 2.5 m (8 ft)
Range: S. Mexico to South America; West Indies
Habitat: low coastal areas

فیمبریوس کلاسای

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Colubridae: Colubrine Snakes
Size: 40 cm (15 3/4 in)
Range: S. Vietnam, Cambodia
Habitat: mountains with low vegetation

کاتن‌ماوت

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Crotalidae: Pit Vipers
Size: 51 cm - 1.9 m (20 in - 6 1/4 ft)
Range: S. and S.E. USA
Habitat: marshes, streams, lakes, swamps

کبرای هندی

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Elapidae: Cobras and Sea Snakes
Size: 1.8 - 2.2 m (6 - 7 1/4 ft)
Range: India, central Asia, S.E. Asia
Habitat: rain forest, rice fields, cultivated land

کرنا مار

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Colubridae: Colubrine Snakes
Size: 2.5 m (8 1/4 ft)
Range: S.E. Asia: Philippines to Indonesia
Habitat: forest, mangrove swamps

کرنا مار شکم‌سفید

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Colubridae: Colubrine Snakes
Size: 60 cm - 1 m (23 1/2 in - 3 1/4 ft)
Range: Coast of N. Australia, S.E. Asia
Habitat: mangrove swamps

کرنا مار شکم‌سفید
White-bellied Mangrove Snake
Fordonia leucobalia

کرنا مار
Mangrove Snake
Boiga dendrophila

کرنا مار شکم‌سفید ـ این مار که عضو خانوادهٔ فرعی کلوبریدهای آبزی است، سازگاری‌های مشابه بقیهٔ گروه را دارد. مثلاً سوراخ‌های بینی نزدیک به نوک سر و چشم‌ها به سمت بالاست. شمار زیادی از این مارها، لب مرداب تجمع می‌کنند و بین ریشهٔ گیاهان به جست‌وجوی قورباغه می‌پردازند. نیش‌های این مار عقب فکش است. غالباً از خرچنگ تغذیه می‌کند و زهرش به‌شدت بر شکار کارگر می‌افتد. از ماهی نیز تغذیه می‌کند و هنگام احساس خطر در حفرهٔ خرچنگ پناه می‌گیرد.

کور مار شلگل ـ در انتهای دم این مار تیغی قرار دارد که به هنگام حفاری در حکم اهرم عمل می‌کند. با این که بیش‌تر عمرش را زیر زمین می‌گذراند، در هوای نم‌دار یا بسیار مرطوب به سطح زمین می‌آید. ماده ۱۲ تا ۶۰ تخم می‌گذارد که به هنگام تخم‌گذاری تا حدی تکامل یافته‌اند و تنها ظرف ۴ روز تا ۶ هفته باز می‌شوند.

کور مار غربی ـ ماری نرم و گرد و سر و دمش کُند است. تقریباً هر جا خاک شنی یا ماسه‌ای مناسب باشد، به سر می‌برد و بخش زیادی از عمرش زیر زمین سپری می‌شود. گاهی نیز هنگام تاریک روشن شب‌های گرم یا روزهای ابری به سطح زمین می‌آید و از مورچه‌ها و موریانه‌ها تغذیه می‌کند. از طریق حس بویایی در آن‌ها راه پیدا می‌کند و با بدن باریکش می‌تواند به راحتی وارد لانهٔ آن‌ها شود. این مار در بهار جفت‌گیری می‌کند و ماده ۲ تا ۶ تخم می‌گذارد. تخم‌گذاری ممکن است در لانه‌ای دسته‌جمعی انجام شود و ماده مراقبت از تخم‌ها را به عهده می‌گیرد.

گاو مار ـ این مار بزرگ و ستبر، در زیستگاه‌های گوناگونی یافت می‌شود و در بالارفتن و حفاری مهارت دارد. بسیاری از زیرگونه‌های این مار در سطح پهناور محدودهٔ زندگی‌اش با هم متفاوت‌اند و نام‌های متعددی دارند. این گونه که معمولاً روزها فعال است، ممکن است در هوای بسیار گرم شب‌زی شود. بیش‌تر از جوندگان، خرگوش‌ها، پرندگان و سوسمارها تغذیه می‌کند و آن‌ها را از طریق انقباض و خفگی می‌کشد؛ به این صورت که بدن نیرومندش را دور طعمه حلقه می‌زند تا خفه شود. برای پناه‌گرفتن ممکن است زمین را بکند یا سوراخ پستانداران و لاک‌پشت‌های خاکی را تصاحب کند. در صورت احساس خطر، سرش را می‌خواباند، با صدای بلند هیس می‌کند و دمش را لرزانده، به دشمن حمله می‌برد. این مار در بهار جفت‌گیری می‌کند و ماده تا ۴۴ تخم درون حفره، زیر سنگ یا کنده می‌گذارد. نوزادان پس از ۹ تا ۱۱ هفته سر از تخم در می‌آورند و در ابتدا طول‌شان ۴۵ سانتی‌متر است.

کور مار شلگل

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Typhlopidae: Blind Snakes
Size: 60 cm (23 1/2 in)
Range: Africa: Kenya to South Africa
Habitat: sandy or loamy soil

کور مار غربی

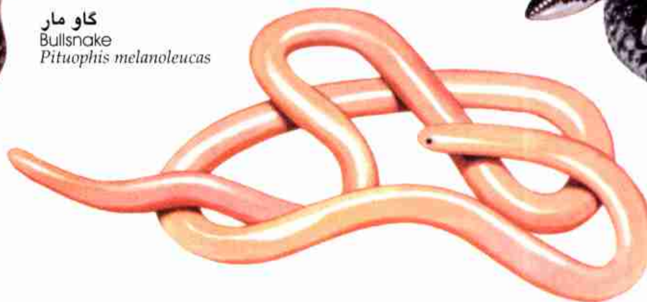
Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Leptotyphlopidae: Slender Blind Snakes
Size: 18 - 38 cm (7 - 15 in)
Range: S.W. USA: S.W. Utah; south to northern Mexico and Baja California
Habitat: desert, grassland, scrub, rocky canyons

گاو مار

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Colubridae: Colubrine Snakes
Size: 1.2 - 2.5 m (4 - 8 1/4 ft)
Range: S.W. Canada; USA: W., central and S.E. states; Mexico
Habitat: dry woodland, grassland, prairie, rocky desert

گاو مار
Bullsnake
Pituophis melanoleucas

کور مار شلگل
Schlegel's Blind Snake
Typhlops schlegelii

کور مار غربی
Western Blind Snake
Leptotyphlops humilis

مار بندجورابی معمولی
Common Garter Snake
Thamnophis sirtalis

مار آبی خال‌دار
Spotted Water Snake
Enhydris punctata

مار تخم‌خوار
Egg-eating Snake
Dasypeltis scabra

مار آبی خال‌دار ـ درشمار خانواده‌ای فرعی است که از حدود ۳۴ کلوبرید تشکیل شده است و همهٔ آن‌ها با زندگی در آب سازگاری یافته‌اند. مار آبی خال‌دار می‌تواند هم روی خشکی، هم در آب حرکت کند و برای حمام آفتاب، در کرانهٔ رود یا ساحل به کنارهٔ آب می‌آید. چشمان کوچکش به سمت بالا متمایل‌اند و سوراخ‌های بینی‌اش نیز روی سطح بالایی سرش قرار دارند. هنگام فرو رفتن در آب، دریچه‌های پوستی سوراخ‌های بینی را کاملاً مسدود می‌کند. زهری خفیف دارد و نیش‌هایش عقب فک قرار گرفته‌اند و دندان‌های شیاردار عقب فک بالایی به غدهٔ زهرساز متصل‌اند. این مار از جانوران آبزی مثل ماهی و قورباغه تغذیه می‌کند. ماده زنده‌زاست و جوجه‌مارهای زندهٔ تکامل یافته می‌زاید.

مار بندجورابی معمولی ـ میان مارهای شمال امریکا، پراکندگی‌اش از همه بیش‌تر است و از شناخته شده‌ترین مارهای منطقه به‌شمار می‌رود. در محدودهٔ بسیار پهناور زندگی‌اش دارای زیرگونه‌های متعددی است و رنگ‌آمیزی‌اش بسیار متنوع است. علامت مشخصه‌اش معمولاً راه راه بودن پشت و کناره‌هایش است. هنگام روز فعال است و به شکار قورباغه‌ها، وزغ‌ها، سمندرها و بی‌مهرگان کوچک می‌پردازد. یکی از چند گونهٔ موجود در نواحی منتهی‌الیه شمال است و به خوبی در مقابل هوای سرد مقاومت می‌کند. در جنوب محدوده‌اش ممکن است در تمام سال فعال بماند، اما در شمال، در دخمه‌های دسته‌جمعی به خواب زمستانی فرو می‌رود. معمولاً در بهار از خواب زمستانی بیدار می‌شود و به صورت دسته‌جمعی جفت‌گیری می‌کند، اما ممکن است جفت‌گیری در پاییز انجام شود که در این صورت اسپرم در بیش‌تر فصل زمستان در مجرای عبور تخم ماده می‌ماند و تا بهار به جایگاه بارورسازی تخم‌ها وارد نمی‌شود. پیش از جفت‌گیری، حیوان نر بدنش را به شکلی مواج در می‌آورد و سپس چانه‌اش را به بدن ماده می‌مالد. خال‌های روی چانه‌اش باید پیش از جفت‌گیری پاسخ‌های حسی درست را دریافت کند. بالغ بر ۸۰ نوزاد داخل بدن مادر رشد می‌کنند که توسط جفت جنین تغذیه می‌شوند و به صورت تکامل‌یافته متولد می‌شوند.

مار تاکستان ـ این مار به ندرت به ضخامت انگشت دست انسان می‌رسد و حداکثر قطرش ۱/۲۵ سانتی‌متر است. بسیار باریک و کشیده است و به هنگام دراز کشیدن میان شاخهٔ درختان جنگلی، به دلیل ابعاد خاص و رنگ‌آمیزی قهوه‌ای مایل به سبزش، به آسانی نمی‌توان آن را از پیچک‌ها و شاخه‌های تاک تمیز داد. سرش نیز باریک و کشیده است و داخل دهانش نیش‌های عقبی و زهری خفیف وجود دارد. شکارگری کندروست که هم روز فعالیت می‌کند و هم شب؛ بیش‌تر جوجهٔ پرندگان را از لانه‌شان می‌رباید و از سوسمار نیز تغذیه می‌کند. در صورت مواجهه با تهدید، جلوی بدنش پف می‌کند تا رنگ‌آمیزی درخشانی که معمولاً زیر پولک‌ها نهفته است، آشکار شود. آن‌گاه دهان کشیده‌اش را کاملاً باز می‌کند. همچنین، ممکن است به هنگام احساس خطر همچون ساقه‌ای در آغوش نسیم آونگ‌وار حرکت کند.

مار تخم‌خوار ـ این مار باریک از معدود مارهایی است که تنها از تخم سخت‌پوستان تغذیه می‌کند. غالباً شبانه به شکار تخم‌های روی زمین یا روی درختان می‌پردازد. گرچه گاهی روزها نیز فعال است. فقط از تخم مار و سوسمار که پوستشان نرم است، تغذیه می‌کند؛ چرا که فاقد اعضای ویژه‌ای است که مارهای خانوادهٔ فرعی این مار تخم‌خوار، برای تغذیه از طعمهٔ محکم و بد قلق دارند. دهان و فک‌های مار تخم‌خوار، به شدت انعطاف‌پذیر است و مفاصل آن چنان است که قابل تطبیق با تخم‌های

مار تاکستان
Vine Snake
Oxybelis fulgidus

مار آبی خال‌دار

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Colubridae: Colubrine Snakes
Size: 30 - 50 cm (11 3/4 - 19 3/4 in)
Range: Australia: coast of Northern Territory
Habitat: creeks, swamps, rivers

مار بندجورابی معمولی

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Colubridae: Colubrine Snakes
Size: 45 cm - 1.3 m (17 3/4 in - 4 1/4 ft)
Range: S. Canada; USA, except desert regions
Habitat: damp country, often near water: marshes, ditches, farmland, woodland

مار تاکستان

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Colubridae: Colubrine Snakes
Size: 1.5 - 2 m (5 - 6 1/2 ft)
Range: Central America to N. South America
Habitat: rain forest, cultivated land

مار تخم‌خوار

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Colubridae: Colubrine Snakes
Size: 75 cm (29 1/2 in)
Range: Africa, south and east of the Sahara
Habitat: woodland, scrub

بزرگ است. فک این مار فقط چند دندان دارد، اما پیش آمدگی‌های مخصوصی در ناحیهٔ مهره‌های گردن، به صورت لبه‌ای دندانه‌دار درآمده‌اند که نقش دندان را ایفا می‌کنند و دیوارهٔ مری را سوراخ کرده و سطح داخلی آن را پوشانده‌اند. این مار هنگام بلعیدن تخم که ممکن است دو برابر سرش باشد، دهانش را باز می‌کند و با سر روی تخم فشار می‌آورد؛ آن‌گاه رباط‌های انعطاف‌پذیر متصل‌کنندهٔ دو نیمهٔ فک زیرین را باز می‌کند و به تدریج تخم را به داخل فک‌ها فرو می‌برد. فلس‌های کوچک گردن به صورت ردیفی از هم فاصله می‌گیرند، به گونه‌ای که پوست زیرین آشکار می‌شود. دندان‌های داخلی مری تخم را می‌شکافند و محتویات تخم پس از عبور از مری وارد معده می‌شوند و همزمان دریچه‌ای مخصوص پوسته را پس می‌زند و موجب قی کردن آن می‌شود. هنگامی که به حد وفور تخم وجود دارد، چربی در بدن مار ذخیره می‌شود و در فصولی که تخم کم‌یاب است، از چربی تغذیه می‌کند. مادهٔ ۸ تا ۱۴ تخم می‌گذارد. بر خلاف روال عادی مارهای تخم‌گذار که در دسته‌های چندتایی تخم‌گذاری می‌کنند، این مار به‌تنهایی تخم می‌گذارد.

مار حلزون‌خوار ـ ماری شب‌زی و ساکن زمین است. بدنش قوی، سرش بزرگ و پوزه‌اش کند و کوتاه است. فک بالایی‌اش کوتاه است و دندان‌های کمی دارد. فک زیرینش هم دراز است و دندان‌های کشیده و خمیده‌ای دارد. ساختمان فک‌ها چنان است که می‌تواند بدون تکان دادن فک بالایی، فک پایینی‌اش را به عقب و جلو ببرد. عمدتا از حلزون‌ها تغذیه می‌کند؛ به این ترتیب که شبیه مارهای پاری (Pareas) فک بالایی‌اش را به داخل صدف حلزون جا می‌زند و آن را می‌پیچاند تا دندان‌هایش را داخل تن نرم آن فرو کند و آن‌گاه حلزون را از صدف بیرون می‌کشد. حلزون هنگام تقلا کردن، مقدار زیادی مواد لزج تولید می‌کند که منافذ خیشومی مار را مسدود می‌کند. بنابراین، برای تنفس هنگام در آوردن حلزون از صدف، از ذخیرهٔ هوای شش‌هایش استفاده می‌کند.

مار حلزون‌خوار
Snail-eating Snake
Dipsas indica

مار خرطوم‌فیلی ـ این مار ستبر و کندرو عملاً روی خشکی ناتوان است، اما با مهارت شنا می‌کند. عموماً شب‌ها فعال‌تر است و تنها از ماهی تغذیه می‌کند. ۲۵ تا ۳۰ نوزاد زنده از ماده متولد می‌شوند که پرتحرک‌اند و می‌توانند در بدو تولد غذا بخورند.

مار خرطوم‌فیلی
Elephant-trunk Snake
Acrochordus javanicus

مار درختی بهشتی ـ نام دیگرش مار پرنده است و از درختی به درخت دیگر و از شاخه‌ای به شاخهٔ پایین‌تر می‌پرد؛ بدین‌گونه که بدنش را پخش می‌کند و شکمش را به سمت داخل می‌کشد و به صورت سطحی مقعر در می‌آورد تا حداکثر مقاومت را در برابر هوا نشان دهد و در نتیجه کم‌ترین ارتفاع را در حین پریدن از دست بدهد. در این حالت با زاویهٔ ۵۰ یا ۶۰ درجه به سمت پایین می‌پرد و پس از طی مسافت ۲۰ متر یا بیش‌تر، بدون آسیب‌دیدگی و به سلامت روی زمین فرود می‌آید. ظاهراً پرواز این مار زیاد تحت فرمانش نیست و نمی‌تواند در هنگام پریدن به سمت بالا سر بخورد یا به میزان کافی جهت حرکت را در هنگام پرواز تنظیم کند. یکی دیگر از سازگاری‌های این مار با زندگی روی درخت، پولک‌های برآمده و پیازمانند شکمش است که موجب می‌شود تقریباً به صورت عمودی از تنهٔ درخت بالا رود. این شیارها در پوست درخت فرو می‌رود و مار را قادر می‌کند که روی هر سطح نامنظم خودش را نگاه دارد. از این رو در جایی که تنها معدود مارهایی از درخت بالا می‌روند، از پس این کار بر می‌آید و از مارمولک‌های درختی که به حد وفور موجودند، تغذیه می‌کند. مار درختی دیگری که ارتباط تنگاتنگی با مار بهشتی دارد، سی. اورناتا است که می‌تواند به همان سبک بپرد، سُر بخورد یا از درخت بالا برود. این مار تا ۱۲ تخم می‌گذارد.

مار دریایی راه‌راه ـ کاملاً با زندگی در آب سازگار است و هرگز جرأت نمی‌کند وارد خشکی شود. دو سوی بدنش مسطح و دمش پاروشکل است تا به هنگام شنا آن را پیش براند. تنفس می‌کند اما حداکثر تا دو ساعت نیز می‌تواند زیر آب بماند. سوراخ‌های بینی‌اش به سمت بالاست و می‌تواند با دریچه‌های ظریفی که جلوی سوراخ‌ها قرار دارد، آن‌ها را ببندد. ماهیچه‌هایش به ضعف گراییده است و اگر آب آن را به ساحل بیندازد، ناگزیر از هم می‌پاشد. مثل همهٔ مارهای دریایی، از ماهی تغذیه می‌کند و سم بسیار زهرآگینی دارد. زهر یک گونه مار دریایی به نام Enhydrina schistosa طبق نتایج آزمایشگاهی از زهر همهٔ انواع مارهای دریایی قوی‌تر است. تنها از یک نوع مار آبی در آب نوزاد زنده متولد می‌شود که آن هم همین مار است و ۲ تا ۶ نوزاد می‌زاید.

مار دریایی راه‌راه
Banded Sea Snake
Hydrophis cyanocinctus

مار حلزون‌خوار
Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Colubridae: Colubrine Snakes
Size: about 68 cm (26 3/4 in)
Range: tropical South America
Habitat: forest

مار خرطوم‌فیلی
Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Acrochordidae: Wart Snakes
Size: 1.5 m (5 ft)
Range: India, S.E. Asia, New Guinea
Habitat: rivers, streams, canals

مار درختی بهشتی
Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Colubridae: Colubrine Snakes
Size: up to 1.2 m (4 ft)
Range: S.E. Asia: Philippines to Indonesia
Habitat: forest

مار دریایی راه‌راه
Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Elapidae: Cobras and Sea Snakes
Size: 2 m (6 1/2 ft)
Range: Persian Gulf, Indian Ocean, Pacific Ocean to Japan
Habitat: coastal waters

مار درختی بهشتی
Paradise Tree Snake
Chrysopelea paradisi

مار دم‌سپری سرپوش‌دار بلایت

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Uropeltidae: Shieldtail Snakes
Size: up to 35.5 cm (14 in)
Range: Sri Lanka
Habitat: forest

مار دمنده

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Viperidae: Vipers
Size: 1.4 - 2 m (4 1/2 - 6 1/2 ft)
Range: Africa: Morocco, south of the Sahara; Middle East
Habitat: savanna up to 1,800 m (6,000 ft)

مار زنگی پشت‌الماسی

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Crotalidae: Pit Vipers
Size: 91 cm - 2.4 m (35 3/4 in - 7 3/4 ft)
Range: E. USA: North Carolina to Florida Keys, west to Louisiana
Habitat: woodland, farmland

مار شبه مرجانی

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Aniliidae: Pipe Snakes
Size: 75 - 85 cm (29 1/2 - 33 1/2 in)
Range: N. South America, east of Andes
Habitat: forest

مار دم‌سپری سرپوش‌دار بلایت ـ این دم‌سپری کوچک، مثل دم‌سپری خال‌قرمز خاک را می‌کند. بیش‌تر زندگی‌اش زیر زمین سپری می‌شود و از کرم‌های خاکی تغذیه می‌کند. نر غالباً از ماده بلندتر است. در هر نوبت ۳ تا ۶ نوزاد کامل و زنده به دنیا می‌آورد که از بدو تولد طول‌شان حدود ۱ سانتی‌متر است.

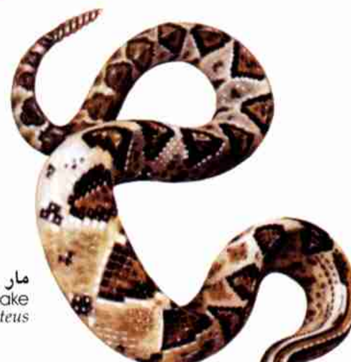
مار دمنده ـ شاید رایج‌ترین و پرنده‌ترین مار افریقایی است که با هوای مرطوب و خشک سازگار است؛ اما با شرایط آب و هوایی کویر و جنگل‌های انبوه باران‌زا نمی‌تواند سازگار شود. یکی از بزرگ‌ترین افعی‌هاست که قطرش حدود ۲۳ سانتی‌متر است. هنگام حمله می‌تواند بدنش را از این هم بزرگ‌تر کند. زهر این مار باعث خون‌ریزی می‌شود. این افعی کندرو که در اصل روی زمین زندگی می‌کند، به کمک نقوش و رنگ‌آمیزی استتار گونه‌اش، هم از چشم صیاد و هم صید پنهان می‌ماند. گاهی از درختان بالا می‌رود و شناگر ماهری نیز هست. بیش‌تر از پستانداران زمینی، مثل موش صحرایی، پرنده، سوسمار، قورباغه و وزغ، تغذیه می‌کند. حیوان ماده، ۲۰ تا ۳۰ تخم می‌گذارد که داخل بدنش رشد می‌کنند و دقایقی پس از تخم‌گذاری باز می‌شوند. نوزادان هنگام بیرون آمدن از تخم ۱۵ تا ۲۰ سانتی‌متر طول دارند و می‌توانند موش‌های کوچک را بکشند.

مار زنگی پشت‌الماسی ـ این مار بزرگ‌ترین مار زنگی است و از آن‌جا که زهرش گلبول‌های قرمز را هدف می‌گیرد، در امریکای شمالی خطرناک‌ترین مار دانسته می‌شود. هنگامی که میان گیاهان به کمین طعمه، از جمله خرگوش و پرندگان، حلقه می‌زند، نقوش الماسی و جذاب پوستش موجب استتارش می‌شوند. اواخر تابستان، ۸ تا ۱۲ نوزاد زنده از پشت حیوان ماده متولد می‌شوند که طول هر یک ۳۰ تا ۳۶ سانتی‌متر است و با حالت تهاجمی از آن‌ها دفاع می‌کند.

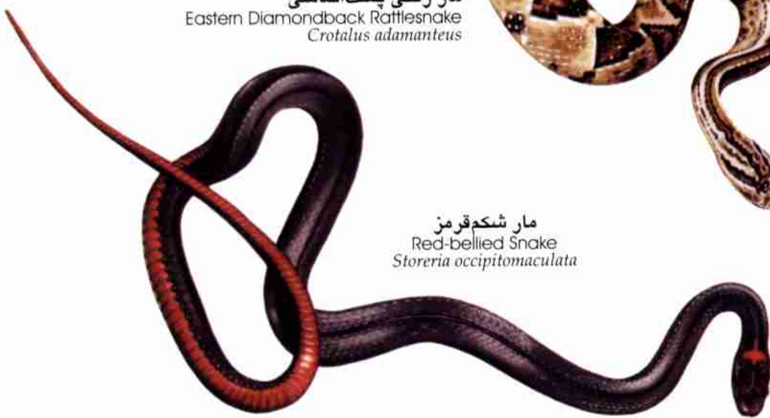
مار شبه مرجانی ـ این گونهٔ حفار، بدنی استوانه‌ای، سری کوچک و پولک‌های نرمی دارد. چشم‌های ریزش زیر پولک‌های شفافش قرار دارند و دهان کوچکش چندان انعطاف‌پذیر نیست و از این رو، رژیم غذایی‌اش به طعمه‌های باریک، مثل دیگر گونه‌های مار، سیسیلن‌ها (دوزیستان بی‌دست و پای کرم‌مانند) و آمفیسبانیدهای مارشکل محدود می‌شود. نوزادان درون بدن ماده رشد می‌کنند و به صورت تکامل یافته متولد می‌شوند.

مار شکم‌قرمز ـ این مار که پراکندگی بسیاری دارد، ۳ زیرگونه دارد که در رنگ‌آمیزی و الگوهای روشن روی گردن، که علامت مشخصهٔ آن‌هاست، با هم متفاوت‌اند. زیرگونه‌های فلوریدا ممکن است خال‌هایشان با هم آمیخته شود و به شکل طوقی در آید. در مناطق ۱۷۰۰ متر بالاتر از سطح دریا، زندگی می‌کند و عمدتاً شب‌ها فعال است و از حشرات و بی‌مهرگان کوچک، مثل کرم خاکی، راب (حلزون بی صدف) تغذیه می‌کند و در صورت احساس خطر می‌تواند لب بالایی‌اش را به نشانهٔ تهدید برگرداند و هم‌زمان از منافذ تناسلی‌اش مواد بوداری ترشح کند. این مار در بهار یا پاییز جفت‌گیری می‌کند و پیش از مقاربت، حیوان نر، از سر تا پا، به بدنش موج می‌اندازد و چانه‌اش را که دارای خال‌های حس‌گر است، روی بدن ماده می‌اندازد. همچنین، خارهای حس‌گری اطراف منفذ تناسلی نر قرار دارد و ظاهراً موجب می‌شود که جانور بتواند خودش را درست روی بدن ماده جاسازی کند. جوجه‌ها داخل بدن ماده رشد می‌کنند و به صورت تکامل یافته و به طول ۷ تا ۱۰ سانتی‌متر متولد می‌شوند.

مار شبه مرجانی
False Coral Snake
Anilius scytale

مار زنگی پشت‌الماسی
Eastern Diamondback Rattlesnake
Crotalus adamanteus

مار دمنده
Puff Adder
Bitis arietans

مار شکم‌قرمز
Red-bellied Snake
Storeria occipitomaculata

مار دم‌سپری سرپوش‌دار بلایت
Blyth's Landau Shieldtail
Rhinophis blythis

مار شلاقی سبز تیره
Dark-green Whipsnake
Coluber viridiflavus

مار علف‌زار
Grass Snake
Natrix natrix

مار قهوه‌ای شرقی
Eastern Brown Snake
Pseudonaja textilis

مار کج‌رو
Sidewinder
Crotalus cerastes

مار علف‌زار ـ یکی از اعضای خانوادهٔ مارهای کولوبرید است که با زندگی در آب سازگار شده است. این مار با مهارت شنا می‌کند و مدتی از عمرش در آب سپری می‌شود؛ هر چند نسبت به برخی از دیگر گونه‌های ناتریکس کم‌تر در آب زندگی می‌کند. این مار یکی از رایج‌ترین مارهای اروپایی است که در گستردگی میان مارها، رتبهٔ بالایی دارد. ۳ زیرگونه که در نقوش و رنگ‌آمیزی با هم متفاوت‌اند، در محدودهٔ عظیم زیستی این مار یافت می‌شود. ماده عموماً از نر درازتر و قطورتر است. مار علفی روزها فعال است و در آب یا خشکی به شکار می‌پردازد. عمدتاً از قورباغه، وزغ و سمندر آبی تغذیه می‌کند، اما ماهی و گاه حتی پستانداران کوچک و جوجهٔ پرندگان را نیز شکار می‌کند. بسیاری از طعمه‌هایش را زنده می‌بلعد و هر چند از کیسهٔ زهرش ترشحاتی سمی خارج می‌شود که به حیوانات کوچک آسیب می‌رساند، اما برای انسان بی‌زیان است. بسته به عرض جغرافیایی، تولید مثلش را از آوریل به بعد آغاز می‌کند. نر به این ترتیب با ماده مراسم نمایش عشق را به اجرا می‌گذارد که چانه‌اش را که خال‌های حس‌گر فراوانی دارد، روی بدن ماده می‌مالد؛ در صورتی‌که مشکلی پیش نیاید، نر به سمت گردن ماده پیش می‌رود و آن‌گاه در هم می‌پیچند و جفت‌گیری می‌کنند. حدوداً ۸ هفته بعد، ماده ۳۰ تا ۴۰ تخم می‌گذارد که پیش‌تر طی رشد جنینی کم و بیش تکامل یافته‌اند. ماده تخم‌ها را در مکانی گرم و ترجیحاً میان مواد آلی در حال پوسیدن مثل توده‌ای کود یا کودبرگ می‌گذارد. نوزادان بسته به گرمای محیط اطراف‌شان، پس از ۱ تا ۲ ماه سر از تخم در می‌آورند.

مار قهوه‌ای شرقی ـ این مار سمی تندرو، در زمین‌های خشک یا باتلاقی به یک میزان آسوده است. هنگام روز فعال است و از پستانداران کوچک، قورباغه‌ها و سوسمارها تغذیه می‌کند. رنگ‌آمیزی‌اش از زرد تا قهوه‌ای متغیر است و منقش به نوارهایی رنگی است که در تراکم با هم متفاوت‌اند.

مار کج‌رو ـ ماری کوچک و چابک است و علامت مشخصه‌اش پیش‌آمدگی‌های شاخ‌مانند روی چشمانش است. غالباً شب‌زی است و روزها داخل حفرهٔ حیوانات دیگر یا زیر بوته‌ای پناه می‌گیرد و شبانه برای شکارش که بیش‌تر از جوندگان کوچک، مثل موش‌های کوچک و موش‌های جهنده و همچنین سوسمار تشکیل می‌شود، بیرون می‌آید. به صورت جانبی و موج‌وار حرکت می‌کند و تصور می‌شود که این حرکت کارآمدترین شیوهٔ حرکت مار روی ماسه‌زار باشد. در این حرکت، مار حرکات موجی جانبی‌ای در بدنش ایجاد می‌کند و فقط دو بخش کوتاه از بدنش روی زمین قرار می‌گیرد و بنابراین، همهٔ وزن مار از این دو ناحیه بر زمین می‌افتد. این دو نقطه مانند اهرمی عمل می‌کنند که بدن را به صورت جانبی حرکت می‌دهند و مسیر حرکت مار به شکل دو خط موازی J شکل در می‌آید. این حرکت جانبی و موج‌وار در نواحی آزاد و کم‌گیاه دارای این مزیت است که سطح تماس بدن مار را با ماسه‌های داغ کاهش می‌دهد. در ماه‌های آوریل یا مه جفت‌گیری می‌کند و حیوان ماده در حدود ۳ ماه، ۵ تا ۱۸ نوزاد می‌زاید.

مار شلاقی سبز تیره ـ ماری قلمی و کشیده است و پوزه‌ای گرد، چشمانی بزرگ و دمی دراز و مخروط شکلی دارد. برخی از این مارها ممکن است پوست‌شان به جای سبز و تیره تقریباً سراسر سیاه باشد. نر معمولاً از ماده درازتر است. این مار معمولاً روزها فعال است و زمین‌زی است. می‌تواند به راحتی از تخته‌سنگ و بوته بالا برود. از طریق حس بینایی، طعمه‌اش را شناسایی و پیدا می‌کند و از سوسمار، قورباغه، پستانداران، پرندگان و گونه‌های دیگرِ مار تغذیه می‌کند. در فصل جفت‌گیری برای جلب جفت نبردی سخت بین نرها در می‌گیرد. ماده میان تخته‌سنگ یا شکاف خاک ۵ تا ۱۵ تخم می‌گذارد و نوزادان پس از ۶ تا ۸ هفته سر از تخم در می‌آورند.

مار شکم‌قرمز
Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Colubridae: Colubrine Snakes
Size: 20 - 40.5 cm (7 3/4 - 16 in)
Range: Extreme S. Canada; E. USA: Maine to Minnesota, south to Texas and Florida
Habitat: woodland on hills and mountains, bogs

مار شلاقی سبز تیره
Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Colubridae: Colubrine Snakes
Size: up to 1.9 m (6 1/4 ft)
Range: Europe: N.E. Spain, central and S. France, Italy, S. Switzerland, Yugoslavia, Corsica, Sardinia
Habitat: dry, vegetated areas: hillsides, woodland edge, gardens

مار علف‌زار
Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Colubridae: Colubrine Snakes
Size: up to 1.2 m (4 ft); occasionally up to 2 m (6 1/2 ft)
Range: Europe: Scandinavia, south to Mediterranean countries; N.W. Africa; Asia, east to Lake Baikal
Habitat: damp meadows, marshes, ditches, riverbanks

مار قهوه‌ای شرقی
Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Elapidae: Cobras and Sea Snakes
Size: 1.5 m (5 ft)
Range: E. Australia, E. New Guinea
Habitat: wet forest, rocky hillsides

مار کج‌رو
Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Crotalidae: Pit Vipers
Size: 43 - 82 cm (17 - 32 1/4 in)
Range: S.W. USA: S. California, Nevada and Utah, south to Mexico
Habitat: desert, rocky hillsides

مار مرجانی شرقی
Eastern Coral Snake
Micrurus fulvius

مار نواری
Bandy-Bandy
Vermicella annulata

مار نواری دویس
De Vis's Banded Snake
Denisonia devisii

مار موش‌خوار
Rat Snake
Elaphe obsoleta

مار مرجانی شرقی ـ در امریکای شمالی تنها دو گونه مار الاپید یافت می‌شود که مار مرجانی شرقی یکی از آن‌هاست. حلقه‌های رنگی قرمز و سیاه و سفید یا زردی دور بدن این مار رنگارنگ را فرا گرفته است. رنگ‌آمیزی و نقوش روشن این مار سمی ممکن است هشداری برای درندگان احتمالی باشد. این مار، گونه‌ای ناشناخته و مرموز است که بیش‌تر عمرش را زیر ماسه و بقایای برگ‌ها سپری می‌کند. صبح و اواخر بعد از ظهر به سطح زمین می‌آید و به جست‌وجوی مار و سوسمار می‌پردازد. صید را با زهر بسیار سمی‌اش از پای در می‌آورد. ماده ۳ تا ۱۲ تخم می‌گذارد که حدوداً پس از سه ماه باز می‌شوند.

مار موش‌خوار ـ گونهٔ بزرگ و نیرومندی است که با زیستگاه‌های گوناگونی در شرایط خشک و مرطوب سازگار می‌شود. ۶ زیرگونه یا بیش‌تر دارد که دارای ۳ طرحِ ساده، خال‌دار یا راه راه هستند. این مار چابک، با مهارت بالا می‌رود و جوندگان و دیگر پستانداران کوچک مثل سوسمارها و پرندگان را روی درخت، داخل طویله یا ویرانه شکار می‌کند. معمولاً روزها فعال است و ممکن است تابستان‌ها شب‌زی شود. در بخش‌های زیادی از محدوده‌اش به خواب زمستانی فرو می‌رود و در پاییز جفت‌گیری می‌کند. میان بقایای برگ‌ها یا زیر کنده و سنگ‌ها ۵ تا ۳۰ تخم می‌گذارد. تخم‌ها بسته به دمای هوا، پس از ۲ تا ۴ ماه باز می‌شوند و هر چه هوا گرم‌تر باشد، زودتر باز می‌شوند.

مار نواری ـ مار متمایز و سیاه و سفیدی است که حلقه‌های روی بدنش در پهنا و تعداد متفاوت‌اند. این مار اگر نه منحصراً، که بیش‌تر از مارهای کور تغذیه می‌کند. با این که سمی است، نیش و کیسهٔ زهرش آن‌قدر کوچک است که تنها به حیوانات کوچک آسیب می‌رساند. ماده، زیر کنده و تخته‌سنگ تخم می‌گذارد.

مار نواری دویس ـ این مار شب‌زی، روز هنگام زیر کنده یا بقایای برگ‌ها پناه می‌گیرد و شبانه به منظور شکار که غالباً از سوسمارهاست، بیرون می‌آید و طعمه را با زهر سمی خود می‌کشد. علامت مشخصهٔ این مار حالت تدافعی اوست که به هنگام احساس خطر به خود می‌گیرد؛ به این ترتیب که روی زمین می‌خوابد و بدنش را به شکل منحنی‌های انعطاف‌پذیر در می‌آورد؛ سپس در صورتی که دشمن به او نزدیک شود، هجوم می‌آورد و آن را می‌گزد. حیوان ماده حدود ۸ نوزاد زنده به دنیا می‌آورد که این نوزادان داخل بدن ماده رشد می‌کنند و از طریق نوعی جفت تغذیه می‌شوند.

ماساسوگه ـ این مار با محدودهٔ وسیعی از زیستگاه‌ها سازگار می‌شود و با این که ظاهراً زمین‌های باتلاقی را ترجیح می‌دهد، حتی در علفزارهای خشک غرب محدوده‌اش نیز به سر می‌برد. روی دمش ۸ جغجغه قرار دارد و می‌توان آن را به خاطر ۹ پولک بزرگ روی سرش از دیگر مارهای زنگی تمیز داد. از سوسمار، قورباغه، حشره، پستانداران کوچک و پرندگان تغذیه می‌کند. در ماه آوریل یا مه جفت‌گیری می‌کند و چند نوزاد در دسته‌های ۲ تا ۱۹ تایی در تابستان به دنیا می‌آورد.

مار مرجانی شرقی

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Elapidae: Cobras and Sea Snakes
Size: 56 cm - 1.2 m (22 in - 4 ft)
Range: USA: North Carolina to Florida, west to Texas; Mexico
Habitat: forest, often near water, rocky hillsides

مار موش‌خوار

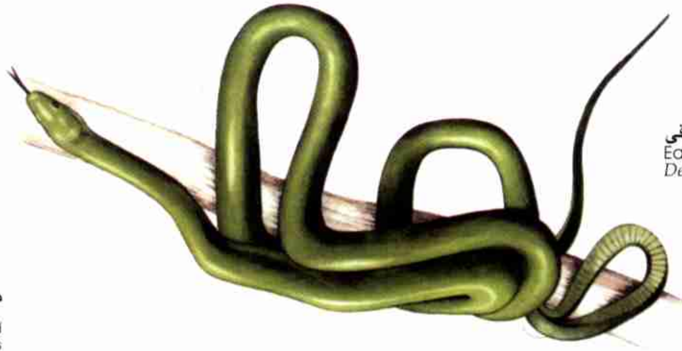
Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Colubridae: Colubrine Snakes
Size: 86 cm - 2.5 m (33 3/4 in - 8 1/4 ft)
Range: S. Canada; USA: Vermont to Minnesota, south to Texas and Florida; N. Mexico
Habitat: forest, swamps, farmland, wooded slopes

مار نواری

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Elapidae: Cobras and Sea Snakes
Size: 40 cm (15 3/4 in)
Range: Australia (not extreme S.E., S.W. or N.W.)
Habitat: varied: damp forest to desert sandhills

مار نواری دویس

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Elapidae: Cobras and Sea Snakes
Size: 50 cm (19 3/4 in)
Range: Australia: N. New South Wales, S. Queensland
Habitat: dry, wooded areas

مامبای سبز شرقی
Eastern Green Mamba
Dendroaspis angusticeps

مامبای سبز شرقی ـ ماری قلمی و تندروست که بخش زیادی از عمرش را میان درختان سپری می‌کند و همان جا از پرندگان و سوسمارها تغذیه می‌کند. زهرش به‌شدت سمی است، اما معمولاً مهاجم نیست و غالباً از خطر یا تهدید می‌گریزد، مگر این که تحریکش کنند. در فصل تولید مثل دو یا سه نر، برای جلب جفت به نبردی تشریفاتی می‌پردازند؛ به این ترتیب که بدن‌شان را دور یکدیگر می‌پیچند و سرشان را به نشانهٔ تهدید بالا می‌آورند. جفت‌گیری ممکن است چندین ساعت به طول بینجامد. ماده ۱۰ تا ۱۵ تخم در سوراخی زمینی یا تنهٔ توخالی درختی می‌گذارد. نوزادان پس از ۱۷ تا ۱۸ هفته سر از تخم در می‌آورند.

مانوشی ـ از معدود افعی‌های چال‌دار منطقهٔ آسیا و اروپاست. در نواحی شمالی حداکثر تا ۵۱ درجهٔ عرض جغرافیای به سر می‌برد و عمدتاً شب‌زی است و به هنگام غروب برای شکار که بیش‌تر از پستانداران کوچک است، بیرون می‌آید. زهرش برای جانوران کوچکی مثل موش کشنده است، اما به ندرت خطری متوجه حیوانات بزرگ‌تر می‌شود و در انسان، تنها بی‌حسی خفیف و موقتی پدید می‌آورد. به خواب زمستانی فرو می‌رود و ماه مارس بیدار می‌شود. نر معمولاً ۱ یا بیش از ۱ هفته زودتر از ماده بیدار می‌شود. جفت‌گیری کمی پس از پایان خواب زمستانی انجام می‌گیرد و ماده ۳ تا ۱۰ تخم می‌گذارد که حدوداً پس از ۳ ماه باز می‌شود.

نرم مار ـ ماری گرد و باریک است و در نواحی مختلف محدودهٔ وسیعش رنگ‌آمیزی متفاوتی دارد، اما تقریباً همیشه در هر دو سوی سرش رگه‌های تیره‌ای قرار دارد. سرش نسبتاً کوچک و نوک‌تیز است و گردنش قابل تشخیص نیست. این مار با این که روزها فعال است، پنهان‌کار و مرموز است و با انواع زیستگاه‌های خشک تا ارتفاع ۱۸۰۰ متر بالاتر از سطح دریا سازگار است و برای آسودن از گرما در قسمت‌های سایه‌دار زیر سنگ‌ها و صخره‌ها پناه می‌گیرد. عمدتاً از سوسمار به ویژه لاسرتیدها تغذیه می‌کند، اما مارهای کوچک، بچهٔ پستانداران و حشرات را نیز صید می‌کند. طعمه‌اش را در حلقه‌های بدنش نگه می‌دارد تا بتواند برای بلعیدن آن را مهار کند. در فصل تولید مثل برای تصاحب جفت با هم نبرد می‌کنند. حیوان ماده در پاییز ۲ تا ۱۵ نوزاد می‌زاید که این نوزادان با پوستهٔ غشایی شفافی متولد می‌شوند و بلافاصله خود را از تخم بیرون می‌کشند. طول نوزادان در بدو تولد ۱۲ تا ۲۰ سانتی‌متر است و نر پس از ۳ سال و ماده پس از ۴ سال به بلوغ می‌رسند.

ماساسوگه
Massasauga
Sistrurus catenatus

ماساسوگه

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Crotalidae: Pit Vipers
Size: 45 cm - 1 m (17 3/4 in - 3 1/4 ft)
Range: USA: N.W. Pennsylvania to Arizona; northern Mexico
Habitat: varied: swamps, marshland, woodland, prairie

مامبای سبز شرقی

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Elapidae: Cobras and Sea Snakes
Size: 2 m (6 1/2 ft)
Range: E. and A. Africa
Habitat: savanna

مانوشی

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Crotalidae: Pit Vipers
Size: 46 - 76 cm (18 - 30 in)
Range: Caspian Sea area, S. Russia, China
Habitat: steppe, semidesert, taiga (coniferous forest)

نرم مار

Order: Squamata: Lizards and Snakes
Family: Colubridae: Colubrine Snakes
Size: 50 - 80 cm (19 3/4 - 31 1/2 in)
Range: Europe: S. Scandinavia, S. England, south to N. Spain, Italy and Greece; east to Russia, N. Iran
Habitat: dry rocky areas, heathland, open woodland

نرم مار
Smooth Snake
Coronella austriaca

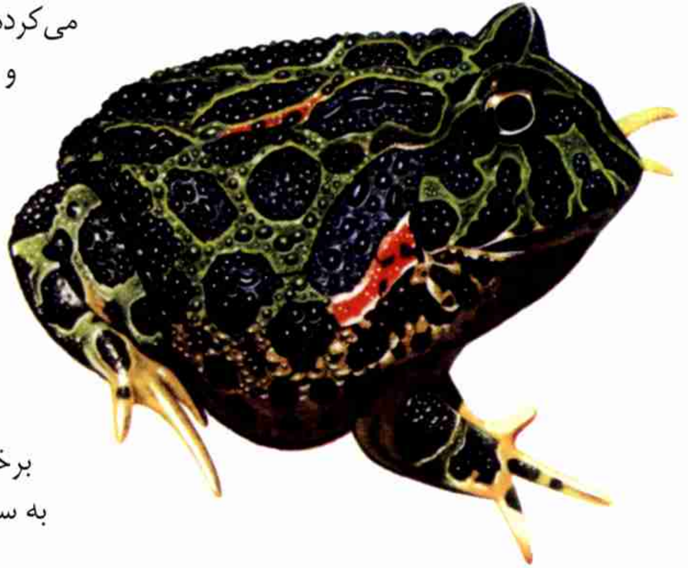

مانوشی
Manushi
Agkistrodon halys

دوزیستان

دوزیستان اولین مهره‌دارانی هستند که بر روی زمین زندگی می‌کرده‌اند. پیدایی آن‌ها به ۳۷۰ میلیون سال پیش و به دریاها و اقیانوس‌ها بازمی‌گردد. امروزه نیز دوزیستان بیش‌تر اوقات خویش را همچنان درون آب می‌گذرانند. حتی برخی همچنان درون آب جفت‌گیری و تخم‌گذاری می‌کنند. نوزادان نیز درون آب به دنیا می‌آیند و دارای باله‌های دمی و دستگاه تنفس مخصوصی موسوم به آبشش هستند. رفته رفته که رشد می‌کنند، آبشش‌ها جای خود را به شش‌ها می‌دهند و می‌توانند بر روی خشکی نیز زندگی کنند. برخی از آن‌ها مانند سمندر لجن‌زی، تمام عمر را درون آب به سر می‌برند و آبشش خود را حفظ می‌کنند.

قورباغه شاخ‌دار
Horned Frog
Ceratophrys cornuta

امروزه نزدیک به ۴۳۵۰ گونه از دوزیستان وجود دارد، اما از آن‌جا که همواره گونه‌هایی جدید به ویژه در مناطق استوایی در حال کشف است، احتمال می‌رود تعداد آن‌ها بیش از ۵۰۰۰ گونه باشد. تقریباً تمام دوزیستان اولیه ویژگی‌هایی شبیه به ماهی‌ها داشته‌اند. آن‌ها به‌طور کامل یا به‌طور عمده جانورانی آب‌زی بوده‌اند و از ماهی‌ها تغذیه می‌کرده‌اند. تنها معدودی از این دوزیستان اولیه به واقع اشکال زمین‌زی داشته‌اند. در این میان گروه‌های عمدهٔ دوزیستان عبارت‌اند از: سمندرها و سمندرهای کوچک، قورباغه‌ها و وزغ‌ها. البته گروه دیگری نیز وجود دارد که شمارشان اندک است. این گروه، موجوداتی بدون دست و پا با بدنی دراز، موسوم به سیسیلین‌ها هستند که بیش‌تر شبیه به کرم‌های خاکی‌اند.

سمندرها از جدیدترین گروه دوزیستان هستند که بیش‌ترین شباهت را به ماهی‌ها دارند و معمولاً بدنی دراز دارند و چهار دست و پا هستند. درون آب با حرکات سینوسی شنا می‌کنند. سمندرهای نوزاد و بالغ در این ویژگی‌ها تاحدی به یکدیگر شباهت دارند و سمندرهای بالغ نیز برخی از خصلت‌های نوزادان را بارها اختیار می‌کنند. اگرچه ظاهراً شبیه به مارمولک‌ها و سوسماران کوچک هستند، اما بدن‌شان بدون فلس است و روزنهٔ بیرونی گوش را ندارد. قورباغه‌ها و وزغ‌ها بدنی بسیار کوتاه‌تر از

سیسیلین پانامایی
Panamanian Caecilian
Caecilia ochrocephala

سمندرها دارند و بی‌دم هستند. پاهای عقبی خوش‌بنیه‌اند و برای جهیدن روی زمین و شنا درون آب بسیار مناسب‌اند. سیسیلین‌ها که شبیه به کرم هستند درون حفره‌های زمینی زندگی می‌کنند و سازگاری بسیار بالایی برای چنین زندگی‌ای دارند؛ جمجمهٔ آن‌ها سخت و استخوانی است و دارای هیچ اندامی نیستند. آن‌ها را به‌ندرت می‌توان بر روی زمین مشاهده کرد.

هنگامی که به دوزیستان به عنوان یک گروه جانوری می‌نگریم طیف جالب توجهی از روش‌های حرکتی را در آنان مشاهده می‌کنیم؛ برخی، شباهت بسیاری با ماهی‌ها دارند و برخی دیگر رفتارهایی متناسب

وزغ زهردار بولنجر
Boulenger's Arrow-Poison Toad
Atelopus boulengeri

با زندگی زمینی از خود نشان می‌دهند. سمندرها دو شکل عمده برای راه رفتن روی زمین دارند: هنگامی که با عجله حرکت می‌کنند حرکات آنان بسیار شبیه به رفتارشان درون آب است. بدن به شکل سینوسی می‌لولد و اندام‌ها حرکات ناچیزی دارند. اما هنگامی که به آهستگی حرکت می‌کنند، بدن از روی زمین بلند می‌شود و چهار پای آنان وزن‌شان را تحمل می‌کند و در این حالت شباهت بیش‌تری به مهره‌داران چهارپا دارند.

قورباغه‌ها و وزغ‌ها که دم شنای خود را از دست داده‌اند، ویژگی‌های کاملاً متمایزی دارند. ضربات نیرومند و هم‌زمان پاهای عقبی برای شنای درون آب و جست و خیز روی زمین کاربرد دارد. هر دو گروه قورباغه‌ها و وزغ‌ها توانایی راه رفتن نیز دارند. برخی از این دو گروه حتی قادر به بالا رفتن از درختان هستند. قورباغه‌ها غالباً طی چندین مرحله به بلوغ می‌رسند. مدت زمانی که هر دوره به طول می‌انجامد، در گونه‌های مختلف تفاوت دارد و از ۲۴ ساعت تا چندین هفته در نوسان است. تخم‌ریزی معمولاً درون آب انجام می‌گیرد و این تخم‌ها غشایی محافظ و ژلاتینی در اطراف‌شان دارند. بچه‌قورباغه‌ها که سر از تخم بیرون می‌آورند، دارای دم‌اند و در بیش‌تر گونه‌ها، مجهز به آبشش هستند. رفته رفته که بچه‌قورباغه‌ها بزرگ می‌شوند، پاها و شش‌ها ظاهر می‌شوند و آبشش‌ها از میان می‌روند. هنگامی که این بچه‌قورباغه‌ها تقریباً شبیه به حیوانات بالغ می‌شوند، دم‌شان را نیز از دست می‌دهند. اما رشد همهٔ قورباغه‌ها تابع این مراحل نیست. برخی از آن‌ها تخم‌ها را درون بدن خود می‌پرورانند.

همان طور که اشکال حرکت در دوزیستان ملغمهٔ شگفت‌انگیزی از خصلت‌های آبی و خاکی است، تنفس این گروه از جانوران نیز از ساز و کار حیرت‌انگیزی برخوردار است. برخی از دوزیستان آبشش دارند که یا از بیرون قابل مشاهده است یا زیر پرده‌ای از پوست مخفی است. در هر دو حالت، منشأ آبشش‌ها از پوست بیرونی است و هم‌پایهٔ آبشش داخلی ماهی‌ها نیست. آبشش برای تبادل اکسیژن و دی‌اکسید کربن، خواه در دوزیستان نوزاد یا بالغ، در زمان فرو رفتن درون آب استفاده می‌شود. این گروه از جانوران هنگامی که روی زمین هستند برای تنفس کردن از ساز و کار متفاوتی بهره می‌گیرند. بسیاری از آن‌ها دارای شش هستند و فرایند دم و بازدم را از طریق آن انجام می‌دهند.

دوزیستان در شمار مهره‌داران خون‌سرد قرار دارند و قادر به تنظیم دمای بدن خود نیستند. برخی برای گرم شدن در آفتاب قرار می‌گیرند و برای خنک شدن به درون آب می‌روند. اگر چه بیش‌ترشان دارای شش هستند، اما اکسیژن مورد نیازشان را غالباً از طریق پوست که فلس‌دار نیست و دائم باید مرطوب نگهش دارند، تأمین می‌کنند. دوزیستان نیز مانند خزندگان، توازن انرژی کاملاً متفاوتی در قیاس با پرندگان و پستانداران دارند. دو گروه اخیر همواره دمای بالایی را (بین ۳۶ تا ۴۲ درجهٔ سانتی‌گراد) در خود تولید می‌کنند. اما دوزیستان و خزندگان دمای بدن‌شان در حد محیطی است که درون آن زندگی می‌کنند.

در بسیاری از دوزیستان نرها و ماده‌ها ظاهر متفاوتی دارند. در گونه‌های زیادی از قورباغه‌ها و وزغ‌ها، نرها پیش از ماده‌ها داخل آب می‌روند و ماده‌ها را با صدایی بلند که مختص گونهٔ خویش است، فرا می‌خوانند.

بسیاری از دوزیستان رنگ‌ها و نقوش فوق‌العاده درخشانی دارند که غالباً به صیادان احتمالی هشدار می‌دهد که پوست این موجودات، ترشحات زننده و بدمزه‌ای دارد. این امر موجب رنجش شدید پستانداران می‌شود. حتی برخی از این دوزیستان زهرآگین هستند و حمله به آن‌ها یا خوردن‌شان منجر به مرگ می‌شود. نمونه‌ای جالب توجه از ترفندهای مختلف این جانوران برای دفع دشمن، گونه‌ای از قورباغه‌هاست که در پشت خود نقشی شبیه به یک جفت چشم دارد و در صورت حمله، این چشم‌ها را در معرض دید قرار می‌دهد تا مهاجم به خیال این که با حیوانی بزرگ‌تر روبه‌روست، فریب بخورد.

هلبندر
Hellbender
Cryptobranchus alleganiensis

سمندرها

آمفیومای دو انگشتی
Two-toed Amphiuma
Amphiuma means

آمفیومای دو انگشتی ـ پاهای این سمندر آبزی ریز و عملاً بی استفاده است و هر کدام دو انگشت دارد. غالباً شب‌ها فعال است و در آب به صید خرچنگ خاردار، قورباغه، مارهای کوچک و ماهی می‌پردازد و ممکن است هنگام شدت رطوبت هوا به خشکی بیاید. در طول روز در سوراخی که در گِل حفر می‌کند، پناه می‌گیرد یا سوراخ موجود دیگری را تصاحب می‌کند. ماده حدوداً ۲۰۰ تخم به صورت رشته نخی شبیه به دانه‌های منجوق می‌گذارد؛ آن‌گاه تخم‌ها در بستر آب قرار می‌گیرند و ماده دور آن‌ها حلقه می‌زند و از آن‌ها محافظت می‌کند. تخم‌ها حدود ۵ ماه پس از تخم‌ریزی باز می‌شوند. هنگامی که لاروها سر از تخم در آورند، حدوداً ۵ سانتی‌متر طول دارند و پاهای ریزشان در این مرحله نسبت به زمانی که بالغ می‌شوند و طول‌شان به ۷/۵ سانتی‌متر می‌رسد، کارایی بیش‌تری دارد. گونه‌ای دیگر با نام آمفیوما تریداکتلیم نیز در امریکای جنوبی یافت می‌شود که در ظاهر و عادات شبیه به گونهٔ دو انگشتی است، اما هرکدام از پاهای ریزش سه انگشت دارد.

اکسولوتل ـ این حیوان که اکنون کم‌یاب است، به دلیل نابودی زیستگاهش، ورود ماهی‌های گوشت‌خوار، مثل کپور و جمع‌آوری مجموعه‌هایی برای تجارت حیوانات دست‌آموز، به‌شدت تهدید شده است. این گونه ظاهر غریبی دارد؛ بالهٔ پشتی‌اش از عقب سر تا نوک و اطراف سطح زیرین دم درازش کشیده شده است و سه جفت آبشش بیرونی پوشیده از پر نیز دارد. پاها و ساق‌هایش کوچک و ضعیف‌اند. در آب تولید مثل می‌کند و رایحهٔ ترشحات غدد شکم نر موجب جلب ماده می‌شود. نر دمش را به سمت ماده تکان می‌دهد و به این طریق رایحه‌اش را از طریق آب به سوی او ارسال می‌کند؛ ماده نزدیک می‌شود و حین بو کشیدن با غدد جنسی نر روبه‌رو می‌شود. سپس نر نطفه را در کیسه‌ای کوچک به نام اسپرماتوفور می‌ریزد که در قعر آب فرو می‌رود. ماده روی آن قرار می‌گیرد و کیسهٔ منی را با ریزش‌گاه خود جذب می‌کند و به این ترتیب از داخل بارور می‌شود. شمار تخم‌های این حیوان در زیستگاه طبیعی‌اش حدود ۴۰۰تاست، اما ممکن است در اسارت هزاران تخم بگذارد. این گونه در حالت طبیعی در مرحلهٔ بلوغ تناسلی (طی مرحلهٔ نوزادی) تولید مثل می‌کند و از آن پس نیز آبشش‌هایش را حفظ می‌کند و در آب باقی می‌ماند. برخی از گونه‌ها دچار دگردیسی می‌شوند و به بالغ‌های بی آبشش و ساکن خشکی تبدیل می‌شوند

انساتینای زرد خال ـ یکی از چند زیرگونهٔ انساتینا است که دارای انواع رنگ‌ها و نقوش است. همهٔ آن‌ها را می‌توان از روی این ویژگی شناخت که دمشان در ناحیهٔ بیخ باریک می‌شود. دم نر معمولاً از دم ماده

انساتینای زرد خال
Yellow-blotched Ensatina
Ensatina eschscholtzi croceator

آمفیومای دو انگشتی

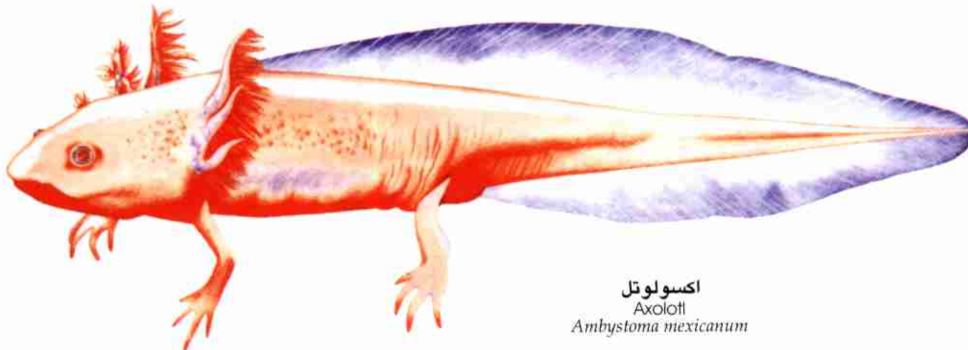
Order: Urodela: Newts and Salamanders
Family: Amphiumidae: Amphiumas
Size: 45 cm - 1.2 m (17 3/4 - 4 ft)
Range: USA: S.E. Virginia to Florida, E. Louisiana
Habitat: swamps, bayous, drainage ditches

اکسولوتل

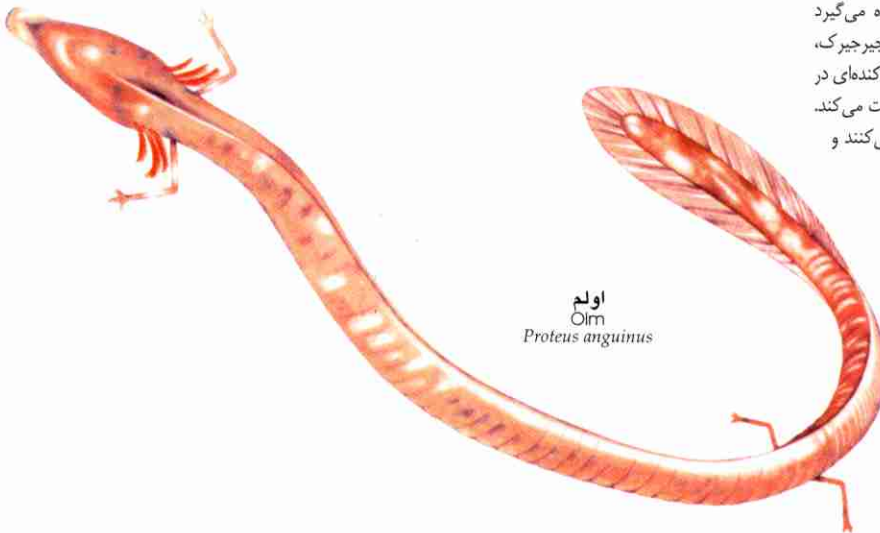
Order: Urodela: Newts and Salamanders
Family: Ambystomatidae: Mole Salamanders
Size: up to 29 cm (11 1/2 in)
Range: Mexico: principally Lake Xochimilco
Habitat: permanent water at high altitude

انساتینای زرد خال

Order: Urodela: Newts and Salamanders
Family: Plethodontidae: Lungless Salamanders
Size: 7.5 - 15 cm (3 - 6 in)
Range: USA: California
Habitat: moist forest, canyons

اکسولوتل
Axolotl
Ambystoma mexicanum

بلندتر است. این گونهٔ ساکن خشکی، زیر کنده و سنگی پناه می‌گیرد و به جست‌وجوی عنکبوت و حشرات بزرگی مثل سوسک و جیرجیرک، می‌پردازد. ماده در بهار یا اوایل تابستان ۷ تا ۲۵ تخم در سوراخ یا کنده‌ای در حال پوسیدن می‌گذارد و در هنگام تکامل تخم‌ها از آن‌ها مراقبت می‌کند. لاروها در خشکی زندگی می‌کنند، از مرحلهٔ آب‌زیستی گذر نمی‌کنند و پس از دو تا سه سال به بلوغ می‌رسند.

اولم
Olm
Proteus anguinus

اولم ــ این سمندر بزرگ و آبزی دارای بدنی استوانه‌شکل و کم‌رنگ و آبشش‌های پوشیده از پر است. دم پهن و پاهای ضعیف و تکامل‌نیافته‌ای دارد. پاهای پیشین سه انگشت و پاهای عقبی دو انگشت دارند. در لانهٔ غارمانندش که کاملاً تاریک است، به سر می‌برد و عملاً کور است و چشمانش زیر پوست پنهان‌اند. از کرم‌های آبزی کوچک و سخت‌پوستان تغذیه می‌کند. ماده یک‌باره ۱۲ تا ۷۰ تخم زیر سنگ می‌گذارد و همان جا پنهان می‌شود. هم نر و هم ماده از آن‌ها مراقبت می‌کنند و پس از حدود ۹۰ روز باز می‌شوند. برخی از ماده‌ها ممکن است به شیوه‌ای متفاوت تولید مثل کنند؛ به این ترتیب که شمار کمی تخم داخل بدن حمل می‌کنند و دو نوزاد تکامل‌یافته از آن‌ها متولد می‌شود. نوزادان نمونه‌های کوچکی از والدین خود هستند، اما چشمان تکامل نیافته‌ای دارند. اولم زمانی گونه‌ای رایج بود، اما اکنون به دلیل آلودگی آب در زیستگاه محدودش و نیز صید بسیار از سوی انسان برای تجارت حیوانات دست‌آموز، کمیاب شده است.

سمندر آتشین ــ گونه‌ای است با ترکیبی سنگین که دمی نسبتاً کوتاه دارد. علامت مشخصه‌اش نقوش و رنگ‌آمیزی روشن اوست که ممکن است خال‌دار یا راه‌راه باشد. این نقوش هشداری برای درندگان احتمالی است؛ گویای این معنا که بدن این سمندر ترشحات ناخوشایندی تولید می‌کند. این ترشحات موجب سوزش چشم و دهان دشمنان می‌شود و حتی ممکن است به مرگ پستانداران کوچک نیز بینجامد. این سمندر نواحی مرطوب را ترجیح می‌دهد و به‌ندرت از آب دور می‌شود. روزها در پناه‌گاهی به سر می‌برد و شبانه برای شکار بی‌مهرگان بیرون می‌آید. در خشکی جفت‌گیری می‌کند. نر، ماده را روی پشتش می‌گذارد و این سو و آن سو می‌برد. سپس محتویات کیسهٔ نطفه‌اش را روی زمین می‌ریزد و ماده را روی آن پیاده می‌کند. ماده با اندام تناسلی‌اش نطفه را به خود می‌گیرد و از داخل بارور می‌شود. تخم‌ها داخل بدن ماده رشد می‌کنند و ۱۰ ماه پس از باروری، ۱۰ تا ۵۰ نوزاد زنده متولد می‌شوند.

سمندر آسیایی ــ عادات تولید مثل این سمندر مانند همهٔ اعضای خانواده‌اش ابتدایی است و شامل باروری تخم‌ها بیرون از بدن ماده است. ماده در آب به صورت کیسه‌های جفتی تخم‌گذاری می‌کند و هر کیسه شامل ۳۵ تا ۷۰ تخم است. سپس حیوان نر کیسهٔ تخم‌ها را می‌گیرد و تخم‌ها را بارور می‌کند، اما علاقه‌ای به ماده نشان نمی‌دهد.

اولم

Order: Urodela: Newts and Salamanders
Family: Proteidae: Olm and Mudpuppies
Size: 20 - 30 cm (7 3/4 - 11 3/4 in)
Range: Yugoslavia: E. Adriatic coast; N.E. Italy
Habitat: streams and lakes in underground limestone caves

سمندر آتشین

Order: Urodela: Newts and Salamanders
Family: Salamandridae: Newts and Salamanders
Size: 20 - 28 cm (7 3/4 - 11 in)
Range: central, W. and S. Europe; N.W. Africa; parts of S.W. Asia
Habitat: forest on hills and mountains

سمندر آسیایی

Order: Urodela: Newts and Salamanders
Family: Hynobiidae: Asiatic Land Salamanders
Size: 14 cm (5 1/2 in)
Range: Japan
Habitat: mountain streams

سمندر آتشین
Fire Salamander
Salamandra salamandra

سمندر آسیایی
Asian Salamander
Hynobius stejnegeri

سمندر ببری
Tiger Salamander
Ambystoma tigrinum

سمندر ببری

Order: Urodela: Newts and Salamanders
Family: Ambystomatidae: Mole Salamanders
Size: 15 - 40 cm (6 - 15 3/4 in)
Range: S. central Canada, central USA, south to N. Florida and Mexico
Habitat: arid plains, damp meadows, mountain forest

سمندر بهاری

Order: Urodela: Newts and Salamanders
Family: Plethodontidae: Lungless Salamanders
Size: 10 - 22 cm (4 - 8 3/4 in)
Range: S. Canada: Quebec; USA: Maine, to Georgia, Mississippi
Habitat: wet caves, cool clear mountain springs

سمندر پشت‌قرمز

Order: Urodela: Newts and Salamanders
Family: Plethodontidae: Lungless Salamanders
Size: 6.5 - 12.5 cm (2 1/2 - 5 in)
Range: S.E. Canada, N.E. USA, south to North Carolina, S. Indiana
Habitat: cool, moist forest

سمندر ببری ـ بزرگ‌ترین سمندر ساکن خشکی در دنیاست و بدنی ستبر و نیرومند و سری پهن و چشمانی کوچک دارد. رنگ‌آمیزی و نقوش بسیار گوناگونی دارد. این سمندر با طیف گسترده‌ای از زیستگاه‌ها سازگار می‌شود. میان بقایای گیاهان نزدیک آب زندگی می‌کند. در سوراخ خرچنگ خاردار یا پستانداران پناه می‌گیرد. اغلب شب‌ها، به ویژه پس از باران‌های شدید، فعال است و از کرم خاکی، حشرات، موش و برخی دوزیستان کوچک تغذیه می‌کند. زمان‌بندی فصل جفت‌گیری در نواحی مختلف متفاوت است، اما معمولاً با بارش باران آغاز می‌شود. در آب جفت‌گیری می‌کند و ماده به صورت توده‌ای تخم می‌گذارد آن‌گاه تخم‌ها به گیاهان زیر آب یا بقایای گیاهان می‌چسبند.

سمندر بهاری ـ از بزرگ‌ترین گونه‌های خانواده‌اش با چندین نژاد است و هر نژاد رنگ و نقش متفاوتی دارد. بیش‌تر زندگی‌اش را در آب می‌گذراند، اما ممکن است شب‌های بارانی در جست‌وجوی غذا به خشکی بیاید. غذای اصلی‌اش حشره، کرم و دیگر گونه‌های سمندر است. حیوان ماده در ماه ژوئیه یا اوت، ۲۰ تا ۶۰ تخم می‌گذارد. هر تخم جداگانه به سطح زیرین سنگ‌های زیر آب می‌چسبد. ماده سه ماه از تخم‌ها مراقبت می‌کند تا باز شوند. لاروها حدوداً ۱ تا ۳ سال به شکل و رنگ‌آمیزی سمندر بالغ درنمی‌آیند.

سمندر پشت‌قرمز ـ این سمندر به وفور یافت می‌شود و پراکندگی گسترده‌ای دارد. همهٔ عمرش را در خشکی به سر می‌برد. به این دلیل این نام را به خود گرفته است که در پشتش نواری رنگی دارد. این نوار ممکن است تنوع رنگ گسترده‌ای از قرمز تا خاکستری یا زرد داشته باشد. بدن برخی از گونه‌ها خاکستری و بدون نوار رنگی است. این سمندر شب‌زی روزها زیر سنگ و بستر جنگل پنهان می‌شود و شب‌ها در جست‌وجوی حشرات و بی‌مهرگان کوچک بیرون می‌آید. تولید مثل هر سال انجام می‌شود و سمندرها در طول زمستان مراسم اظهار عشق را به جا آورده، جفت‌گیری می‌کنند. ماده در ژوئن یا ژوئیه ۶ تا ۱۲ تخم می‌گذارد. تخم‌ها به صورت خوشه‌ای درون شکاف، زیر سنگ یا درون کنده‌ای پوسیده آویزان می‌شوند. ماده دور تخم‌ها حلقه می‌زند و از آن‌ها محافظت می‌کند. تخم‌ها پس از ۸ تا ۹ هفته باز می‌شوند. لاروها از مرحلهٔ آبزیستی گذر نمی‌کنند و دو سال به درازا می‌کشد تا به بلوغ برسند.

سمندر بهاری
Spring Salamander
Gyrinophilus porphyriticus

سمندر پشت‌قرمز
Red-backed Salamander
Plethodon cinereus

سمندر تیره ـ سمندر جوان چند جفت خال زرد یا قرمز روی پشت دارد، اما با بلوغ، این خال‌ها محو یا نامحسوس می‌شوند. در صورت احساس خطر می‌تواند خوب بپرد و چندین برابر طول خود بجهد تا از دشمن بگریزد. بیش‌تر از حشرات، لارو و کرم خاکی تغذیه می‌کند. ماده در تابستان ۱۲ تا ۳۶ تخم به صورت خوشه‌ای و نزدیک آب، زیر سنگ یا کنده‌ای می‌گذارد. نوزادان پس از ۲ تا ۳ ماه از تخم بیرون می‌آیند و در ۳ یا ۴ سالگی به بلوغ می‌رسند.

سمندر تیز دنده ـ از بزرگ‌ترین دوزیستان اروپایی است. بدن ستبر و نیرومند و سر صاف و پهنی دارد. پوستش زبر است و ردیفی از برآمدگی‌های کوچک در نوک دنده‌های هر دو پهلویش قرار دارد. دنده‌ها غالباً مشخص‌اند و حتی ممکن است از زیر پوست نر بیرون بزنند. شناگر قدرتمندی است و معمولاً شب‌ها فعال است و برای تغذیه به جست‌وجوی بی‌مهرگان کوچک می‌پردازد. نر پس از به جا آوردن مراسم اظهار عشق، جفت را روی پشتش سوار کرده، به آب می‌زند و محتویات کیسهٔ نطفه‌اش را به قعر آب می‌ریزد، آن‌گاه ماده را روی کیسه پیاده می‌کند. ماده که با اندام تناسلی‌اش نطفه را به خود می‌گیرد و از درون بارور می‌شود، روی سنگی زیر آب تخم‌گذاری می‌کند.

سمندر تیره
Dusky Salamander
Desmognathus fuscus

سمندر چسبنده
Slimy Salamander
Plethodon glutinosus

سمندر چسبنده ـ از گونه‌های ساکن خشکی است. از پوستش مادهٔ چسبنده‌ای ترشح می‌شود که ممکن است حاوی مواد محافظ باشد. روزها زیر سنگ یا کنده یا درون سوراخی پناه می‌گیرد، اما شب‌ها، به‌ویژه پس از باران، در بستر جنگل به شکار بی‌مهرگان می‌پردازد. ماده‌های جنوبی هر سال و ماده‌های شمالی هر دو سال یک بار تولید مثل می‌کنند. ۶ تا ۳۶ تخم در سوراخ یا کنده‌ای پوسیده می‌گذارند و در هنگام رشد از آن‌ها مراقبت می‌کنند.

سمندر تیز دنده
Sharp-ribbed Salamander
Pleurodeles waltl

سمندر تیره

Order: Urodela: Newts and Salamanders
Family: Plethodontidae: Lungless Salamanders
Size: 6.5 - 14 cm (2 1/2 - 5 1/2 in)
Range: S. Canada; N.E. USA, south to Louisiana
Habitat: springs, woodland creeks, floodplains

سمندر تیز دنده

Order: Urodela: Newts and Salamanders
Family: Salamandridae: Newts and Salamanders
Size: 15 - 30 cm (6 - 11 3/4 in)
Range: Portugal and Spain (except N. and N.E.), Morocco
Habitat: slow rivers, ponds, ditches

سمندر چسبنده

Order: Urodela: Newts and Salamanders
Family: Plethodontidae: Lungless Salamanders
Size: 11.5 - 20.5 cm (4 1/2 - 8 in)
Range: E. and S.E. USA: New York to Florida, Missouri, Oklahoma
Habitat: floodplains, cave entrances

سمندر خال‌دار
Spotted Salamander
Ambystoma maculatum

سمندر قرمز
Red Salamander
Pseudotriton ruber

سمندر خال‌دار ـ این سمندر ستبر و نیرومند را می‌توان از روی خال‌های نامنظم پشتش که از سر تا دم را در بر می‌گیرد، شناخت. به ندرت در دیدرس قرار می‌گیرد و بیش‌تر زندگی‌اش را زیر زمین می‌گذراند از حلزون و کرم تغذیه می‌کند. اوایل بهار باران‌های شدید موجب کوچ این گونه به آبگیرهای تولید مثل می‌شود. ماده حدوداً ۱۰۰ تخم به صورت انبوه و متراکم می‌گذارد. تخم‌ها به گیاهان زیر آبی تالاب می‌چسبند. ماده ممکن است بیش از یک بار تخم‌گذاری انبوه کند. حدوداً پس از چهار تا هشت هفته، لاروهای ۱/۲۵ سانتی‌متری سر از تخم در می‌آورند و در دو تا چهار ماهگی بالغ می‌شوند. سمندرهای خال‌دار گاهی ۲۰ سال عمر می‌کنند. در برخی از نواحی، باران‌های اسیدی رفته رفته تالاب‌های تولید مثل آن‌ها را آلوده می‌کند و مانع از رشد موفقیت‌آمیز تخم‌ها می‌شود. باران اسیدی حاوی اسید سولفوریک و اسید نیتریک حاصل از گازهایی است که در اثر مصرف سوخت‌های فسیلی تولید شده و به جو زمین منتقل شده‌اند. این باران موجب نگرانی فزایندهٔ زیست‌شناسان شده است. در آبگیرهای موقتی حاصل از بارش باران و برف که برای تولید مثل از آن‌ها استفاده می‌کنند، غالباً میزان اسید به‌شدت بالاست و موجب می‌شود که بسیاری از تخم‌ها باز نشوند. جوجه‌هایی هم که زنده می‌مانند، ناقص متولد می‌شوند. این گونه به تدریج کم‌یاب شده است.

سمندر غول‌پیکر اقیانوس آرام ـ این سمندر نرم‌پوست که به رغم صامت بودنِ اغلب سمندرها، قادر به سر دادن فریاد بمی است، گونه‌ای غیر عادی به شمار می‌رود. سمندرهای بالغ در خشکی زیر کنده، سنگ و بقایای مواد جنگلی زندگی می‌کنند و حتی ممکن است از درخت و بوته هم بالا بروند. غالباً شب‌ها فعال است و از حلزون، حشره، موش و دیگر گونه‌های سمندر تغذیه می‌کند. در بهار سمندرهای بالغ معمولاً در سرچشمهٔ نهری تولید مثل می‌کنند و ماده نزدیک به ۱۰۰ تخم روی شاخه‌ای زیر آب می‌گذارد. لاروها در دریاچه‌ها یا رودخانه‌های زلال و سرد زندگی می‌کنند و بسیار درنده‌اند و نوزادان کوچک‌تر را می‌خورند. از نوزاد قورباغه و حشرات

سمندر خال‌دار

Order: Urodela: Newts and Salamanders
Family: Ambystomatidae: Mole Salamanders
Size: 15 - 24 cm (6 - 9 1/2 in)
Range: S.E. Canada, E. USA to Georgia and E. Texas
Habitat: hardwood forest, hillsides near pools

سمندر غول‌پیکر اقیانوس آرام

Order: Urodela: Newts and Salamanders
Family: Ambystomatidae: Mole Salamanders
Size: 7 - 30 cm (2 3/4 - 11 3/4 in)
Range: Pacific coast of N. America: British Columbia to California; Idaho, Montana
Habitat: cool humid forest, rivers, streams and lakes

سمندر قرمز

Order: Urodela: Newts and Salamanders
Family: Plethodontidae: Lungless Salamanders
Size: 9.5 - 18 cm (3 3/4 - 7 in)
Range: E. USA: S. New York, west to Indiana, south to Louisiana
Habitat: springs, surrounding woodland, swamps, meadows

سمندر غول‌پیکر اقیانوس آرام
Pacific Giant Salamander
Dicamptodon ensatus

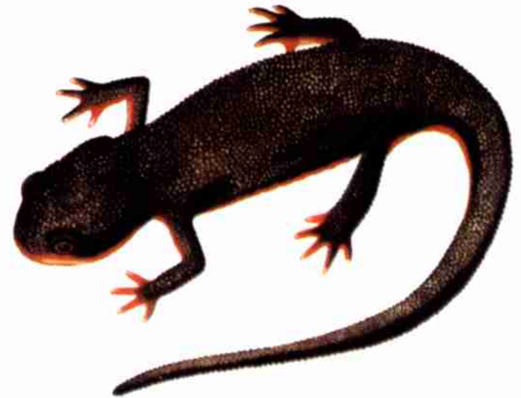
سمندر قلمی کالیفرنیا
California Slender Salamander
Batrachoseps attenuatus

انگشت دارد. در نواحی مختلف رنگ‌آمیزی این جانور متفاوت است. رایج‌ترین سمندر کالیفرنیاست که در خشکی به سر می‌برد و به جای استفاده از پاها، با حرکات مواج بدنش حرکت می‌کند. هنگام روز در گیاهان مرطوب یا میان ریشهٔ درختان پنهان می‌شود و شبانه در جست‌وجوی کرم و عنکبوت و دیگر طعمه‌های بی‌مهره از مخفیگاهش بیرون می‌آید. این گونه به ویژه در دوره‌های بارانی فعال است. ماده اواخر پاییز و زمستان با بارش باران، ۴ تا ۲۱ تخم، زیر سنگ یا کنده‌ای می‌گذارد. تخم‌ها در بهار باز می‌شوند و نوزادان فاقد مرحلهٔ آبزیستی هستند.

سمندر قلمی کالیفرنیا

Order: Urodela: Newts and Salamanders
Family: Plethodontidae: Lungless Salamanders
Size: 7.5 - 14 cm (3 - 5 1/2 in)
Range: USA: S.W. Oregon, California, western slopes of sierra Nevada
Habitat: redwood forest, grassland, mountains and foothills

سمندر کوچک زبرپوست ـ آبزی‌ترین سمندر اقیانوس اطلس است و می‌توان از روی پوست زگیلی و چشمان کوچکش که پلک پایین‌شان تیره است، آن را باز شناخت. هم در خشکی، هم در آب به جست‌وجوی شکار شامل بی‌مهرگان، می‌پردازد. ترشحات سمی پوستش بیش‌تر دشمنان را دفع می‌کند. در فصل تولید مثل، پوست نر به صورت مقطعی نرم و مخرجش متورم می‌شود. سمندر ماده برخلاف دیگر سمندرهای کوچک، به جای تخم‌گذاری انبوه، دانه دانه روی گیاهان زیر آب یا ضایعات جنگل تخم می‌گذارد. پس از چندی لاروهای آبزی از تخم بیرون می‌آیند.

سمندر کوچک زبرپوست
Rough-skinned Newt
Taricha granulosa

سمندر کوچک زبرپوست

Order: Urodela: Newts and Salamanders
Family: Salamandridae: Newts and Salamanders
Size: 6.5 - 12.5 cm (2 1/2 - 5 in)
Range: western North America: Alaska to California
Habitat: ponds, lakes, slow streams and surrounding grassland or woodland

سمندر کوچک زگیل‌دار ـ حیوان نر، سمندر زبرپوست و بزرگی است و در فصل جفت‌گیری پوسته‌ای دندانه‌ای روی پوستش شکل می‌گیرد. غالباً ماده از نر بزرگ‌تر است، اما پوسته‌ای روی پوستش شکل نمی‌گیرد. از بی‌مهرگان آبزی و ساکن خشکی تغذیه می‌کند و ممکن است ماهی‌های کوچک و دوزیستان دیگر و تخم‌شان را نیز بخورد. نر هنگام مراسم اظهار عشق، نمایشی پر تحرک به اجرا می‌گذارد آن‌گاه نطفه‌ریزی می‌کند و ماده روی آن‌ها راه می‌رود و با اندام تناسلی‌اش آن‌ها را به خود جذب می‌کند. ماده ۲۰۰ تا ۳۰۰ تخم می‌ریزد که پس از چهار تا پنج ماه باز می‌شوند.

سمندر کوچک زگیل‌دار

Order: Urodela: Newts and Salamanders
Family: Salamandridae: Newts and Salamanders
Size: 14 - 18 cm (5 1/2 - 7 in)
Range: Europe (not S. and S.W. France, Iberia, Ireland or S. Greece)
Habitat: still or slow water, woodland

سمندر کوچک زگیل‌دار
Warty Newt
Triturus cristatus

نیز تغذیه می‌کنند. لاروها ممکن است در دو سالگی بالغ شوند یا پس از این که طول‌شان به حدود ۲۰ سانتی‌متر رسید، به بلوغ جنسی برسند.

سمندر قرمز ـ گونه‌ای است با رنگ روشن که بدنی ستبر و نیرومند و دم و پاهایی کوتاه دارد. قسمت زیادی از زندگی‌اش را در خشکی، معمولاً در مجاورت آب می‌گذراند. کرم خاکی، حشرات و سمندرهای کوچک غذای اصلی‌اش به شمار می‌روند. پس از مراسم اظهار عشق و جفت‌گیری، سمندر قرمز ماده در پاییز ۵۰ تا ۱۰۰ تخم می‌گذارد. لاروها پس از حدود دو ماه از تخم بیرون می‌آیند و از حدود دو سالگی بالغ می‌شوند.

سمندر قلمی کالیفرنیا ـ همان‌گونه که از نامش بر می‌آید، بدن و دمش کشیده است. ساق و پایش باریک و ریز است. هر پایش چهار

سمندر لجن‌زی
Mudpuppy
Necturus maculosus

سمندر کوچک شرقی
Eastern Newt
Notophthalmus viridescens

سمندر مرمرین
Marbled Salamander
Ambystoma opacum

سمندر کوچک شرقی ـ در محدودهٔ وسیع زیستگاهش، دارای نقوش و رنگ‌های متعدد و متفاوتی است. حیوان بالغ آبزی و گوشت‌خواری پر ولع است. در آب‌های کم‌عمق به جست‌وجوی کرم، حشره و سخت‌پوستان و تخم و نوزاد دوزیستان دیگر می‌پردازد. فصل جفت‌گیری، اواخر زمستان تا اواخر بهار آغاز می‌شود. ماده ۲۰۰ تا ۴۰۰ تخم به صورت دانه‌دانه روی گیاهان زیر آب می‌گذارد و پس از حداکثر دو ماه مراقبت، تخم‌ها باز شده، نوزادان از آن خارج می‌شوند. در اواخر تابستان این نوزادان به سمندر بالغ کوچکی که سمندر افت (eft) نامیده می‌شود، تغییر شکل می‌دهند و برای حداکثر سه سال زندگی در خشکی و غالباً تغذیه از حشرات آب را ترک می‌کنند. سپس به آب بر می‌گردند و بالغ و کامل می‌شوند.

سمندر لجن‌زی ـ جانوری آبزی است که در انواع زیستگاه‌های متشکل از آب شیرین، از آب‌های کم‌عمق گِلی و کندجریان گرفته تا آب‌های سرد و زلال زندگی می‌کند. هریک از چهار پایش، چهار انگشت دارند و دمش پهن است. آبشش‌های پوشیده از پرش، بسته به نوع آبی که جانور در آن زندگی می‌کند، دارای اندازه‌های متفاوت است. سمندر ساکن آب‌های سرد و سرشار از اکسیژن در مقایسه با گونهٔ مشابه که ساکن آب‌های گرم گِلی و کم اکسیژن است و برای جمع آوری تمامی اکسیژن موجود به آبشش‌های بزرگ و پر پشت نیاز دارد، آبشش‌های کوتاه‌تری دارد. کرم خاکی، خرچنگ خاردار، حشرات و ماهی‌های کوچک را غالباً در شب شکار می‌کند، اما گاهی نیز ممکن است روزها به صید ماهی بپردازد. فصل تولید مثل از آوریل تا ژوئن به درازا می‌کشد. ماده ۳۰ تا ۱۹۰ تخم می‌گذارد و هر تخم جداگانه به کنده یا سنگی می‌چسبد. نر تا زمان باز شدن تخم‌ها که ۵ هفته به طول می‌انجامد، از آن‌ها نگهبانی می‌کند. نوزادان تا پیش از چهار تا شش سالگی به بلوغ نمی‌رسند.

سمندر مرمرین ـ گونه‌ای تیره رنگ است؛ با بدنی ستبر و نیرومند. به این خاطر این نام را به خود گرفته است که نقوش و رنگ‌آمیزی خاصی دارد. نر از ماده روشن‌تر است و سمندرهای جوان دارای طیف خاکستری تیره یا قهوه‌ای هستند و رگه‌های روشنی دارند. شبانه برای شکار حلزون و کرم از مخفیگاهش بیرون می‌آید، اما پیش از فرارسیدن صبح، زیر کنده یا سنگی پنهان می‌شود و در طول روز همان جا می‌ماند. بسته به عرض جغرافیایی، از سپتامبر تا دسامبر تولید مثل می‌کند. در خشکی جفت‌گیری می‌کند و نیز لانه می‌سازد. ماده ۵۰ تا ۲۰۰ تخم، به صورت یکی یکی، در زمین شیب‌دار می‌گذارد که بعداً از باران پر می‌شود. سمندر تا زمان بارش

سیرن بزرگ
Greater Siren
Siren lacertina

سمندر کوچک شرقی

Order: Urodela: Newts and Salamanders
Family: Salamandridae: Newts and Salamanders
Size: 6.5 - 14 cm (2 1/2 - 5 1/2 in)
Range: S.E. Canada, E. USA: Great Lakes area to Florida and Texas
Habitat: ponds and lakes with vegetation, ditches, swamps

سمندر لجن‌زی

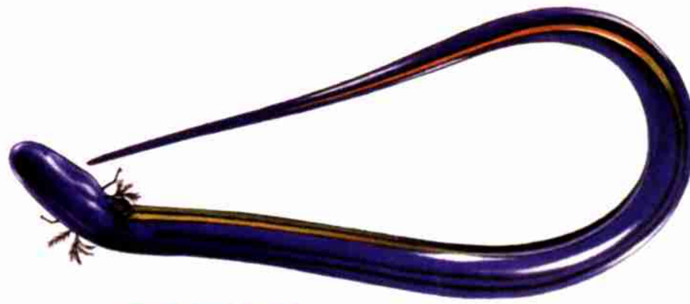
Order: Urodela: Newts and Salamanders
Family: Proteidae: Olm and Mudpuppies
Size: 20 - 43 cm (7 3/4 - 17 in)
Range: S. Canada: Manitoba to Quebec; USA: Great Lakes, south to Georgia and Louisiana
Habitat: lakes, rivers, streams

سمندر مرمرین

Order: Urodela: Newts and Salamanders
Family: Ambystomatidae: Mole Salamanders
Size: 9 - 12.5 cm (3 1/2 - 5 in)
Range: E. USA: New Hampshire to Florida, west to Texas
Habitat: woodland: swamp areas and drier, high ground

سیرن بزرگ

Order: Urodela: Newts and Salamanders
Family: Sirenidae: Sirens
Size: 50 - 97.5 cm (19 3/4 - 38 1/4 in)
Range: USA: coastal plain from Virginia to Florida, S. Alabama
Habitat: shallow, muddy fresh water with plenty of vegetation

سیرن کوتوله
Dwarf Siren
Pseudobranchus striatus

کور سمندر تگزاس
Texas Blind Salamander
Typhlomolge rathbuni

باران، دور تخم‌ها حلقه می‌زند تا از آن‌ها محافظت کند. نوزادان چند روز پس از غوطه‌ور شدن در آب باران، از تخم بیرون می‌آیند. اگر آن‌قدر باران ببارد که لانه پر شود، تخم‌ها ممکن است تا بهار باز نشوند. نوزادان پس از بیرون آمدن از تخم، در چهار تا شش‌ماهگی بالغ می‌شوند.

سیرن بزرگ ـ بدنی ستبر و نیرومند و آبشش‌های خارجی دائمی و دم پهنی دارد. هریک از پاهای پیشینش چهار انگشت دارد. این جانور روزها زیر سنگ یا بقایای گیاهان پنهان می‌شود یا به داخل بستر گلی فرو می‌رود و شبانه، برای تغذیه از حلزون، کرم، حشرات و ماهی کوچک و برخی از گیاهان آبزی بیرون می‌آید. در شرایط خشک‌سالی یک دورهٔ خواب را طی می‌کند؛ خودش را در پیله‌ای ساخته‌شده از ترشحات غدد پوستی می‌پوشاند و در بستر گلی خود را مدفون می‌کند تا دورهٔ خشک‌سالی به پایان برسد. این گونه در فوریه یا مارس تولید مثل می‌کند و تخم‌هایش پس از دو تا سه ماه به نوزادانی به طول ۱/۲۵ سانتی‌متر تبدیل می‌شوند.

سیرن کوتوله ـ این حیوان که کوچک‌ترین عضو خانواده‌اش است، موجودی قلمی و شبیه به مار است که در لابه‌لای گیاهان متراکم زیر آب زندگی می‌کند. بدون پاهای عقبی است و صرفاً دو پای پیشین ریز دارد که هر کدام دارای سه انگشت‌اند. آبشش‌های بیرونی در طول زندگی این جانور باقی می‌مانند. این گونهٔ شب‌خیز از بی‌مهرگان ریزی که میان بقایای گیاهان نزدیک بستر آب می‌یابد، تغذیه می‌کند. اگر زیستگاهش مثلاً به دلیل خشک‌سالی در معرض خشک شدن قرار گیرد، می‌تواند در گل حفاری کند، وارد آن شود و همان جا به مدت دو ماه به خواب رود. مادهٔ لزج حاصل از ترشح غدد پوستی از خشک شدن و از بین رفتن بدن در چنین دوره‌ای جلوگیری می‌کند. ماده یکی یکی روی گیاهان آبزی تخم‌گذاری می‌کند و نوزادان حدوداً پس از چهار هفته سر از تخم در می‌آورند. در سرتاسر زیستگاه این جانور کم و بیش ۵ تیره یافت می‌شود که در رنگ‌آمیزی و همچنین از لحاظ سایه و توزیع خطوط کناره‌های بدن با هم تفاوت دارند.

کور سمندر تگزاس ـ گونه‌ای نادر است و پراکندگی زیستگاهش به‌شدت محدود است و معمولاً در غار زندگی می‌کند. تنش کم رنگ و سایه‌مانند و چشمانش بسیار کوچک است. آبشش‌های بیرونی‌اش قرمز و پوشیده از پر و ساق پایش دراز و لاغر است. بسیاری از خفاش‌ها در غارهایی لانه می‌کنند که تنها ورودی منتهی به آشیانهٔ این سمندر است. سمندرهای کور تگزاس از مواد غذایی موجود در فضولات این خفاش‌ها و بی‌مهرگان ساکن غار تغذیه می‌کنند و این موجودات منحصر به فرد، به نوبهٔ خود خوراک سمندر می‌شوند. در حال حاضر از عادات تولید مثل این سمندر چیزی دانسته نیست.

هلبندر ـ این سمندر غول‌پیکر به رغم آن‌چه از نام رایجش برمی‌آید، موجودی بی‌آزار است که از خرچنگ خاردار، حلزون و کرم تغذیه می‌کند. سر پهنش مشخصهٔ خانواده‌اش است و همچنین دارای ورقه‌های آویختهٔ پوست در طول اطراف بدنش است. از سمندرهای شب‌زی است و روزها زیر سنگ‌های داخل آب پنهان می‌شود. برای یافتن طعمه به جای تکیه بر حس بینایی، از حس بویایی و بساوایی بهره می‌گیرد، چرا که چشمانش آن‌قدر پایین‌تر از اطراف سرش قرار گرفته است که نمی‌تواند در آن واحد با هر دو چشم بر یک شیء متمرکز شود. در پاییز تولید مثل می‌کند و نر زیر سنگ یا کنده‌ای در بستر رودخانه حفره‌ای ایجاد می‌کند و ماده به صورت زنجیره‌های ۲۰۰ تا ۵۰۰ تایی تخم‌گذاری می‌کند. هنگامی‌که ماده تخم می‌گذارد، نر آن‌ها را بارور می‌کند و سپس از لانه نگهبانی می‌کند تا تخم‌ها پس از دو یا سه ماه باز شوند.

سیرن کوتوله
Order: Urodela: Newts and Salamanders
Family: Sirenidae: Sirens
Size: 10 - 25 cm (4 - 9 3/4 in)
Range: USA: coastal plain of South Carolina, Georgia, Florida
Habitat: ponds, swamps, ditches

کور سمندر تگزاس
Order: Urodela: Newts and Salamanders
Family: Plethodontidae: Lungless Salamanders
Size: 9 - 13.5 cm (3 1/2 - 5 1/4 in)
Range: USA: extreme S. Texas
Habitat: underground waters of the creek system

هلبندر
Order: Urodela: Newts and Salamanders
Family: Cryptobranchidae: Giant Salamanders
Size: 30.5 - 74 cm (12 - 29 in)
Range: E. USA: S. New York to N. Alabama, Missouri
Habitat: rocky-bottomed streams

هلبندر
Hellbender
Cryptobranchus alleganiensis

تایفلانکتس کامپرسیکودا
Typhlonectes compressicauda
Typhlonectes compressicauda

اسکُلکومورفس کرکای
Scolecomorphus kirkii
Scolecomorphus Kirkii

سیسیلین‌ها

اسکُلکومورفس کرکای – این گونه در نقب‌هایی زندگی می‌کند که در حفره‌های زیر برگ‌ها، بر سطح جنگل ایجاد می‌کند. برخلاف سیسیلین‌های دیگر، حتی پس از باران نیز به سطح زمین نمی‌آید. غذای اصلی‌اش موریانه و کرم است و در مورد عادات تولید مثل این خانواده آگاهی کمی در دست است. نر دارای اندام تناسلی جلوآمدنی است و ماده احتمالاً تخم‌هایش را درون بدنش نگه‌داری می‌کند تا مثل دیگر گونه‌ها در بدنش رشد کنند و به صورت تکامل‌یافته متولد شوند.

تایفلانکتس کامپرسیکودا – این سیسیلین آبزی نمونهٔ خانواده‌اش است و با حرکات ماهی‌وار دمش که دارای کناره‌های فشرده است، شنا می‌کند. همچون همهٔ سیسیلین‌ها، نر و ماده شبیه هم‌اند، اما نر دارای نوعی اندام تناسلی جلوآمدنی است که با آن جفتش را از داخل بارور می‌کند. ماده تخم‌هایش را هنگام رشد نوزادان، داخل بدن نگه‌داری می‌کند. نوزادان پس از خوردن سفیده‌ای که داخل تخم قرار دارد، سر از تخم درمی‌آورند و خود را در طول تخم‌راه مادر پخش می‌کنند. نوزادان، یاخته‌ها و قطرات روغن را از دیوارهٔ رحم با سطوح سوهانی داخل دهان به دست آورده، از آن‌ها تغذیه می‌کنند. مواد مغذی دیگری از طریق پوست نازک و ظریفی که نوزاد در این مرحله داراست، دریافت می‌شود. نوزادان همچنین دارای آبشش‌های خارجی پهن کیسه‌مانندی هستند که پیش از باز شدن تخم محو می‌شوند. همین که رشد کامل‌تر می‌شود، نوزاد به دنیا می‌آید و پوست محکم‌تر و قوی‌تری جایگزین پوست نازک و دندان جایگزین سطوح سوهانی می‌شود.

سیسیلین امریکای جنوبی – این سیسیلین فراوان، بدنی کوتاه و ضخیم دارد و بدون پولک است. بیش‌تر زندگی‌اش را زیر زمین می‌گذراند بیش‌تر از کرم خاکی تغذیه می‌کند. ماده تخم می‌گذارد، اما این که آیا نوزادانش از مرحلهٔ لاروی عبور می‌کنند یا نه، دانسته نیست.

سیسیلین پانامایی – سری کوچک و باریک و پوزه‌ای گوه‌مانند دارد. درون زمین نرم و معمولاً نمناک نقب می‌زند و به ندرت و تنها هنگامی که باران شدیدی آن را از سوراخش بیرون می‌راند، روی سطح زمین دیده می‌شود. عمدتاً از حشرات و کرم‌های خاکی تغذیه می‌کند. مارها غالباً وارد سوراخ این سیسیلین‌ها می‌شوند و آن‌ها

اسکُلکومورفس کرکای

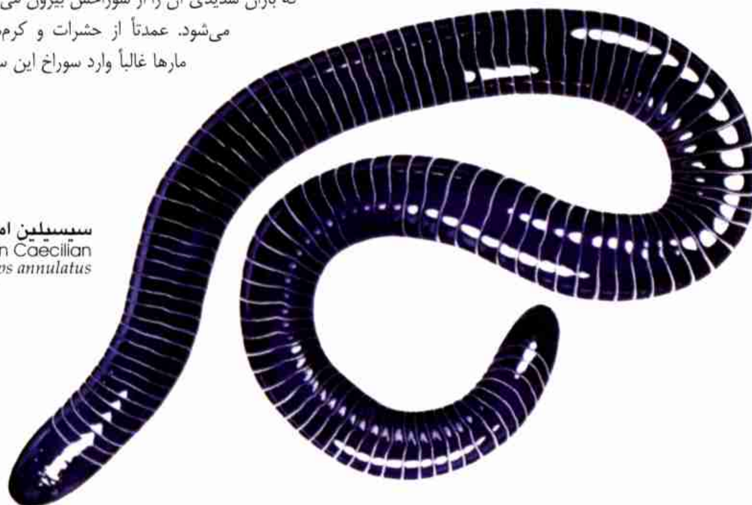
Order: Apoda: Caecilians
Family: Scolecomorphidae
Size: up to 41 cm (16 1/4 in)
Range: Africa: Tanzania, Malawi, Zambia
Habitat: mountain forest

تایفلانکتس کامپرسیکودا

Order: Apoda: Caecilians
Family: Typhlonectidae
Size: 52 cm (20 1/2 in)
Range: Guyana, Suriname, French Guiana, Brazil
Habitat: rivers, streams, pools

سیسیلین امریکای جنوبی

Order: Apoda: Caecilians
Family: Caeciliidae
Size: 35 cm (13 3/4 in)
Range: South America, east of Andes to Argentina
Habitat: varied, often forest

سیسیلین امریکای جنوبی
South American Caecilian
Siphonops annulatus

را می‌بلعند. درباره عادات تولید مثل این موجود که به‌ندرت دیده می‌شود آگاهی کمی در دست است، اما گمان می‌رود پس از تخم‌گذاری توسط ماده، تخم‌ها بیرون از بدن مادر باز می‌شوند.

سیسیلین چسبنده ـ جانوران بالغ این نوع آسیای جنوب شرقی در نقب‌های زیرزمینی زندگی می‌کنند و از کرم خاکی و مارهای کوچک زیرزمینی تغذیه می‌کنند. در بهار جفت‌گیری می‌کنند و ماده در نقبی که زیر زمین نم‌داری نزدیک آب ایجاد می‌کند؛ ۲۰ تخم یا بیش‌تر می‌گذارد. در دورهٔ رشد تخم‌ها، دور آن‌ها حلقه می‌زند تا از تجاوز درندگان محفوظ بمانند.

تخم‌ها هنگام مراقبت، رطوبت را به خود می‌گیرند و به تدریج باد می‌کنند تا به دو برابر اندازهٔ اصلی می‌رسند. نوزاد، هنگام باز شدن تخم‌ها، چهار برابر سنگین‌تر از تخم گذاشته‌شده است و دو منفذ تنفسی روی سرش دارد و پیش از تبدیل شدن به گونهٔ بالغ، مرحلهٔ طولانی آبزیستی را در خشکی پشت سر می‌گذارد.

سیسیلین سائوتوم ـ بدن این جانور که دارای رنگ روشن است، معمولاً ۱/۲۵ سانتی‌متر قطر دارد. پوزه‌اش گرد است، اما دم ندارد. مثل تمام سیسیلین‌ها زیر زمین زندگی می‌کند و از هر بی‌مهره‌ای که بیابد، به ویژه حشرات و کرم‌ها، تغذیه می‌کند. ماده درون بدنش از تخم‌ها نگه‌داری می‌کند تا آن جا که رشد می‌کنند و باز می‌شوند و بعد نوزادان به صورت تکامل‌یافته متولد می‌شوند.

سیسیلین سیشلس ـ بدنش کمی پهن است و در دو سو باریک می‌شود. رنگ بدنش با کامل شدن تیره‌تر می‌شود. هر جا خاک نم‌دار باشد، نقب می‌زند و غالباً زیر صخره یا کنده‌ای زندگی می‌کند؛ حتی درخت‌های رو به پوسیدن را نیز سوراخ می‌کند و در آن‌ها لانه می‌کند. از بی مهرگان و قورباغه‌هایی مثل Sooglossus sechellensis تغذیه می‌کند. در صورتی که باران فراوان ببارد، جفت‌گیری در هر فصلی از سال انجام می‌گیرد. ماده ۶ تا ۳۰ تخم بزرگ می‌گذارد که سرشار از سفیده است؛ سپس بدنش را دور تخم‌ها حلقه می‌کند و در زمان رشد از آن‌ها مراقبت می‌کند. نوزادان از مرحلهٔ لاروی عبور نمی‌کنند، بلکه به شکل نمونهٔ کوچکی از جانور بالغ سر از تخم در می‌آورند.

سیسیلین پانامایی
Order: Apoda: Caecilians
Family: Caeciliidae
Size: up to 61 cm (24 in)
Range: Central and South America: E. Panama, N. Colombia
Habitat: forest

سیسیلین چسبنده
Order: Apoda: Caecilians
Family: Ichthyophidae
Size: up to 38 cm (15 in)
Range: S.E. Asia
Habitat: forest

سیسیلین سائوتوم
Order: Apoda: Caecilians
Family: Caeciliidae
Size: up to 30.5 cm (12 in)
Range: Sao Tome Island in Gulf of Guinea, off W. Africa
Habitat: forest

سیسیلین سیشلس
Order: Apoda: Caecilians
Family: Caeciliidae
Size: 20 cm (7 3/4 in)
Range: Seychelles
Habitat: swampy coastal regions

سیسیلین پانامایی
Panamanian Caecilian
Caecilia ochrocephala

سیسیلین سائوتوم
Sao Tome Caecilian
Schistometopum thomensis

سیسیلین سیشلس
Seychelles Caecilian
Hypogeophis rostratus

سیسیلین چسبنده
Sticky Caecilian
Ichthyophis sp.

جیرجیرک قورباغهٔ شمالی
Northern Cricket Frog
Acris crepitans

پلنگ قورباغهٔ شمالی
Northern Leopard Frog
Rana pipiens

جیغزن بوته‌زار
Bush Squeaker
Arthroleptis wahlbergi

سایکلرانا کالتریپس
Cyclorana cultripes
Cyclorana cultripes

قورباغه‌ها

پلنگ قورباغهٔ شمالی ـ گونه‌ای متمایز و باریک‌اندام است که خال‌های بزرگی روی بدنش دارد و برآمدگی‌های برجسته‌ای روی پشتش است. پراکندگی این گونه میان دوزیستان امریکای شمالی از همه بیش‌تر است و نقش و فشردگی خال‌هایش در نقاط مختلف محیط گستردهٔ زیستش متغیر است. کم و بیش با هر زیستگاه نزدیک آب‌های دائمی، سازگار می‌شود و در تغذیه نیز به همان اندازه سازگار است. بیش‌تر از حشرات، عنکبوت‌ها و سخت‌پوستان تغذیه می‌کند، اما این قورباغه حریص تقریباً هر چه بیابد، می‌خورد. غالباً شب‌زی است و گاهی ممکن است روزانه به جست‌وجوی غذا بپردازد. اگر بر روی خشکی مورد تعرض واقع شود، با پرش‌های زیگزاگ‌وار جست و خیز می‌کند تا در آب پناه بگیرد. در شمال محدودهٔ زندگی این جانور، فصل تولید مثل معمولاً از مارس تا ژوئن به درازا می‌کشد، اما در نواحی جنوبی و بی آب و علف، در جایی که باران کافی ببارد، تقریباً هر هنگام از سال آمادهٔ تولید مثل است. قورباغه‌های نر در جایگاه‌های جفت‌گیری اجتماع می‌کنند و برای جلب ماده آوازهای بم و خُرخُرمانندی سر می‌دهند. ماده نزدیک به ۲۰،۰۰۰ تخم می‌ریزد و جفت نر آن‌ها را بارور می‌کند. تخم‌ها در بستر آب روی گیاهان زیر دریا فرو می‌نشینند و حدود چهار هفته بعد بارور می‌شوند. نوزادان قورباغه، بسته به دما و شرایط، پس از ۶ تا ۲۴ ماه دگردیسی را کامل می‌کنند.

جیرجیرک قورباغهٔ شمالی ـ این قورباغهٔ ریز، پوستی زبر دارد و می‌تواند به راحتی از سطوح بالا برود و در آب و خشکی زندگی کند. برخلاف قورباغه‌های درختی که چندان علاقه‌ای به پریدن ندارند، می‌جهد و جست و خیز می‌کند و می‌تواند تا ۳۶ برابر طول خودش بپرد. در شمال زیستگاه این حیوان، جفت‌گیری در آوریل و در جنوب آن، در فوریه آغاز می‌شود. هزاران قورباغه جمع می‌شوند، آواز سر می‌دهند و جفت‌گیری می‌کنند. آواز نر صدایی تیز دارد و شبیه به صدای به هم خوردن فلزات است. تخم‌ها روی گیاهان زیر آب یا داخل آب، به صورت خوشه‌های کوچک یا تکی، گذاشته می‌شوند. در هوای گرم پس از ۴ روز باز می‌شوند، اما ممکن است باز شدن‌شان در دمای زیر ۲۲ درجهٔ سانتی‌گراد بیش‌تر طول بکشد.

جیغزن بوته‌زار ـ این قورباغهٔ کوچک و گرد از گونه‌های ساکن خشکی است. ساق‌هایش کوتاه است، اما انگشتانش، به ویژه انگشت سوم پا کشیده و برای جست‌وجو میان گیاهان به منظور یافتن طعمه مناسب است. عادات تولید مثلش با زندگی در خشکی تطبیق یافته است. تخم‌ها که هر یک در لوله‌ای انعطاف‌پذیر و لزج محصورند، میان گیاهان رو به پوسیدن گذاشته می‌شوند. مرحلهٔ نوزادی وجود ندارد و از همان آغاز باز شدن تخم، نوزاد نمونهٔ کوچکی از بالغ‌هاست. دگردیسی درون لوله انجام می‌گیرد و قورباغه‌های ریز حدود چهار هفته پس از تخم‌گذاری سر از تخم در می‌آورند.

سایکلرانا کالتریپس ـ این قورباغه خاکی، تنها برای تولید مثل و یافتن مقداری از غذایش که غالباً حشره و کرمینه است، روی زمین می‌آید. بدنی قوی و نسبتاً ستبر دارد و پوستش زگیل‌مانند است. لکه‌های نامنظم و تیره‌ای روی پشتش دیده می‌شود. پس از باران و طوفان شدید تابستانی، غالباً در تالاب‌های موقتی یا نهرهایی که آب‌شان بالا آمده است، تولید مثل می‌کند. تخم‌ها در آب گذاشته می‌شوند و آن‌جا به گیاهان زیر آب می‌چسبند تا باز شوند و نوزادان چاق که پوزه‌های تیز و باله‌های کشیده‌ای در قسمت دم دارند، از تخم بیرون بیایند.

پلنگ قورباغهٔ شمالی

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Ranidae: True Frogs
Size: 5 - 12.5 cm (2 - 5 in)
Range: most of northern N. America, except Pacific coast
Habitat: varied: fresh water to brackish marshes in arid to mountain land

جیرجیرک قورباغهٔ شمالی

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Hylidae: Treefrogs
Size: 1.5 - 4 cm (1/2 - 1 1/2 in)
Range: USA: New York, south to N. Florida, west to Minnesota and Texas
Habitat: shallow ponds, slow streams

جیغزن بوته‌زار

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Ranidae: True Frogs
Size: up to 3 cm (1 1/4 in)
Range: S.E. South Africa
Habitat: coastal and inland bush among leaf litter and low vegetation

سایکلرانا کالتریپس

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Myobatrachidae: Myobatrachid Frogs
Size: 5 cm (2 in)
Range: Australia: N. coasts, Western Australia to Queensland
Habitat: undergrowth

غوک بهاری
Spring Peeper
Hyla crucifer

قورباغهٔ بارانی افریقای جنوبی
South African Rain Frog
Breviceps adspersus

در پوشش ضخیم ژلاتینی و به صورت توده‌ای متراکم در حفرهٔ محل پرورش گذاشته می‌شود. مرحلهٔ نوزادی وجود ندارد و دگردیسی در تخم‌ها انجام می‌شود و نوزادان کوچکی به دنیا می‌آیند.

قورباغهٔ پرندهٔ والاس – این قورباغهٔ بسیار استثنایی، به دلیل پریدن نرم و روان از درختی به درخت دیگر، با زندگی در جنگل سازگار شده است. ظاهر متمایز، سر پهن و بدنی دراز و باریک و دست و پایی کشیده دارد. پاهایش بسیار بزرگ و کاملاً پرده‌دارند و انگشتانش از محل نوک پهن می‌شوند و به صورت صفحه‌هایی بزرگ در می‌آیند. حاشیهٔ پاهای جلویی و پاشنه‌ها ورقه‌هایی از پوست دارد. این تغییرات و اضافات اندکی به وزن جانور می‌افزاید، اما مساحت پوستش را افزایش می‌دهند. این گونه می‌تواند در حالی که پردهٔ پاها و ورقه‌های پوست‌مانند چتر پرواز باز شده‌اند، خود را در هوا رها کند و به نرمی از شاخه‌ای به شاخهٔ دیگر یا روی زمین بپرد. آزمایش‌ها نشان داده‌اند که اگر این قورباغه را از ارتفاع ۵/۴ متری به پایین بیندازند، به صورت مورب فاصلهٔ ۷/۳ متر را در هوا سر می‌خورد تا فرود بیاید. از عادات تولید مثل این قورباغه خارق‌العاده آگاهی اندکی در دست است، اما به باور جانورشناسان، شبیه به عادات دیگر جنس‌های این قورباغه است. قورباغه‌های راکوفورید در توده‌ای از کف تخم‌گذاری می‌کنند. این تودهٔ کف نوعی لانه برای حفاظت از تخم‌ها در برابر گرمای شدید است. قورباغهٔ‌نر، ماده را در بر می‌گیرد و تخم‌ها را هنگام تخم‌گذاری به طریق معمول بارور می‌کند. تخم‌ها با مایع غلیظی همراه‌اند که قورباغه‌ها در مرحلهٔ بعدی این مایع را با پاهای عقبی به هم می‌زنند تا به شکل کفی متراکم و سبک درآید. تخم‌ها که در این ماده محصورند، روی برگ‌های شاخه‌ای که به آب مشرف‌اند، رها می‌شوند. زمان باز شدن، لانهٔ حبابی رفته‌رفته مایع می‌شود و به آبگیری کوچک برای نوزادان که از لانه بیرون آمده‌اند، تبدیل می‌شود. در برخی از گونه‌ها، نوزادان رشدشان را در این حوضچه می‌گذرانند، اما در گونه‌های دیگر نوزادان درون آب زیر برگ‌ها می‌افتند.

غوک بهاری

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Hylidae: Treefrogs
Size: 2 - 3 cm (3/4 - 1 1/4 in)
Range: S.E. Canada; USA, south to central Florida, west to Texas
Habitat: woodland, near ponds, swamps

قورباغهٔ بارانی افریقای جنوبی

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Microhylidae: Narrow-mouthed Frogs
Size: 3 cm (1 1/4 in)
Range: South Africa, Namibia, Botswana, Zimbabwe
Habitat: savanna

قورباغهٔ پرندهٔ والاس

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Ranidae: True Frogs
Size: 10 cm (4 in)
Range: S.E. Asia
Habitat: rain forest

قورباغهٔ پرندهٔ والاس
Wallace's Flying Frog
Rhacophorus nigropalmatus

غوک بهاری – از فراوان‌ترین قورباغه‌های شرق امریکای شمالی است. بدون شک، این جانور در شمال محدودهٔ زندگی‌اش با آوازخوانی، رسیدن بهار را اعلام می‌کند. این قورباغهٔ ریز نقش و چابک می‌تواند با کف پنجه‌های نرم، چسبنده و تکامل‌یافته‌اش از درخت و بوته بالا برود. بیش از ۱۷ برابر طول بدن خودش می‌پرد. بیش‌تر از عنکبوت‌ها و حشرات کوچک، از جمله حشرات پردار تغذیه می‌کند و برای صید آن‌ها به هوا می‌پرد. نرها هنگام مراسم اظهار عشق، از روی درختان مشرف بر آب آواز می‌خوانند و دسته‌جمعی صدایی زنگ‌وار، شبیه به گروه کر، سر می‌دهند. قورباغهٔ نر سوار ماده می‌شود؛ ماده وارد آب می‌شود و ۸۰۰ تا ۱۰۰۰ تخم، یکی یکی روی ریشهٔ گیاهان آبزی می‌گذارد. تخم‌ها پس از بارور شدن از سوی نر، ظرف چند روز باز می‌شوند. نوزادان قورباغه حدود ۳ ماه بعد دگردیسی را کامل می‌کنند و از تالاب می‌روند.

قورباغهٔ بارانی افریقای جنوبی – قورباغه‌ای بسیار چاق است. پوزه‌ای کوتاه دارد و اعضای بدنش کوتاه و تنومندند. پشتش پوشیده از برآمدگی‌های زگیل‌دار است و رنگ‌آمیزی متنوع و طرح‌های متغیری دارد. حفار خوبی است و از پاهای عقبی‌اش استفاده می‌کند. مگر هنگام باران، به ندرت روی زمین دیده می‌شود. از حشرات و بی‌مهرگان کوچک تغذیه می‌کند. حیوان نر هنگام اجرای مراسم اظهار عشق، برای جذب جفت، شروع به قور قور می‌کند. در یک حفره جفت‌گیری می‌کنند و برای متحد ماندن، از بدن‌شان مایعی چسبناک ترشح می‌شود. تخم‌های معدودی

قورباغهٔ پوزه‌باریک شرقی ــ این قورباغهٔ کوچک و نرم‌پوست، حفار زبردستی است که می‌تواند یک باره محو شود و به درون خاک برود. روزها در حفره‌ای استراحت می‌کند و شب‌هنگام برای شکار غذای حشره‌ای، به ویژه مورچه، بیرون می‌آید. گاهی بارش باران، بین آوریل و اکتبر، باعث تحریک و آغاز تولید مثل می‌شود. نر که گلویی تیره دارد، معمولاً از سمت آب، ماده را فرامی‌خواند و حین جفت‌گیری به آواز خود ادامه می‌دهد. تخم‌ها ۳ روز روی آب شناور می‌مانند؛ آن‌گاه باز می‌شوند و نوزادان قورباغه بیرون می‌آیند.

قورباغه پوزه‌باریک شرقی
Eastern Narrow-mouthed Frog
Gastrophryne carolinensis

قورباغهٔ جعفری ــ در غیر فصل تولید مثل، شبزی و غالباً زمینی است. اغلب میان گیاهان رودخانه یا روی دیوارها دیده می‌شود. قورباغه‌ای کوچک و پر جنب و جوش است. پوست زگیل‌مانندی دارد و پاهای عقبی‌اش نسبتاً بدون پرده‌اند. قورباغهٔ جعفری با مهارت از سطوح بالا می‌رود، شنا می‌کند، می‌پرد و با این که ملحقات بیل‌مانند ویژهٔ این خانواده را روی پاهای عقبی‌اش ندارد، می‌تواند حفره‌هایی کم‌عمق ایجاد کند. در بهار جفت‌گیری می‌کند و گاهی بیش از یک بار در فصل تولید مثل می‌کند. زنجیرهٔ تخم‌ها که با مواد ژلاتینی غلیظ به هم متصل شده‌اند، دور گیاهان زیر دریا تابیده می‌شوند و تا هنگام بیرون آمدن نوزادان از تخم همان جا باقی می‌مانند.

قورباغه جعفری
Parsley Frog
Pelodytes punctatus

قورباغهٔ حفار خال‌دار ــ بدنی ستبر، تنومند و قوزکرده دارد و دارای سری کوچک و نوک‌تیز و پوزه‌ای سخت برای حفاری است. به هنگام حفاری با سر پیش می‌رود و با پوزه‌اش به خاک فشار می‌آورد. با دست‌های نیرومندش چنگ می‌زند و راهش را باز می‌کند. به ندرت بر زمین دیده می‌شود، با این همه می‌تواند با سرعت روی زمین حرکت کند. هنگام تولید مثل، نر در سوراخی کوچک، اغلب در گل‌های کرانهٔ آب مستقر می‌شود و به منظور جلب جفت آواز می‌خواند. ماده لانه‌ای زیرزمینی حفر می‌کند و همان‌جا تخم می‌گذارد. هر تخم در ماده‌ای شبه ژلاتینی و غلیظ محصور است. ۱۰ تا ۱۲ روز پس از بیرون آمدن نوزادان از تخم، ماده نقبی تا نزدیک‌ترین مکان آبخیز می‌زند و برای نوزادان راهرویی می‌سازد. آن‌گاه نوزادان رشدشان را در آب کامل می‌کنند.

قورباغه داروین
Darwin's Frog
Rhinoderma darwinii

قورباغهٔ داروین ــ قورباغه‌ای کوچک و قلمی است و یک کشیدگی نوک‌تیز روی پوست سرش مشاهده می‌شود. انگشتانش درازند و پاهای عقبی‌اش پرده‌دارند، اما پاهای جلویی‌اش بدون پرده‌اند. عادات تولید مثل این قورباغه میان دوزیستان منحصر به فرد است. ماده ۲۰ تا ۴۵ تخم در خشکی می‌گذارد. چند قورباغهٔ نر ۱۰ تا ۲۰ روز از آن‌ها محافظت می‌کنند تا جنین‌ها که از بیرون دیده می‌شوند، درون کیسهٔ تخم‌ها شروع به حرکت کنند. هر قورباغهٔ نر، تا ۱۵ تخم را با زبانش جمع می‌کند و به آن‌ها اجازه می‌دهد که به داخل کیسهٔ صوتی بزرگش بلغزند. نوزادان قورباغه با خوردن سفیدهٔ تخم در داخل کیسهٔ صوتی رشد می‌کنند و با رشد خود آن را منبسط می‌کنند. هنگامی که نوزادان به نمونهٔ کوچکی از قورباغهٔ بالغ که حدوداً ۱/۲۵ سانتی‌متر است، تغییر شکل دهند، نر آن‌ها را به داخل آب می‌راند و کیسهٔ صوتی‌اش را جمع می‌کند و به حالت طبیعی باز می‌گردد.

قورباغهٔ درختی اروپایی ــ این قورباغهٔ نرم‌پوست که درازترین دوزیست اروپایی است، بیش‌تر زندگی‌اش را میان درختان می‌گذراند و همان‌جا حشرات پردار را با مهارت بسیاری صید می‌کند. می‌تواند به سرعت در آفتاب، از رنگ سبز روشن به خاکستری تیره در سایه تغییر شکل دهد. اوایل تابستان، شبانه برای تولید مثل در تالاب‌ها و آبگیرهای نواحی دارای آبِ تازه اجتماع می‌کنند. قورباغهٔ نر از پشت پاهای جلویی ماده را می‌گیرد و همین طور که تخم‌ها را به داخل آب می‌ریزد، آن‌ها را بارور می‌کند. تخم‌ها به صورت مجموعه‌های انبوه ۱۰۰۰ تایی ریخته می‌شوند و چندی روی آب شناور می‌شوند تا نوزادان از آن‌ها خارج شوند.

قورباغهٔ پوزه‌باریک شرقی

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Microhylidae: Narrow-mouthed Frogs
Size: 2 - 4 cm (3/4 - 1 1/2 in)
Range: S.E. USA: Missouri and Maryland, south to Florida, Gulf Coast and Texas
Habitat: by ponds and ditches; under moist vegetation

قورباغهٔ جعفری

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Pelobatidae: Spadefoot Toads
Size: up to 5 cm (2 in)
Range: Europe: Spain, Portugal, France, W. Belgium, N. Italy
Habitat: various damp areas

قورباغهٔ حفار خال‌دار

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Ranidae: True Frogs
Size: up to 3 cm (1 1/4 in)
Range: N.E. South America
Habitat: open country near pools

قورباغهٔ داروین

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Rhinodermatidae: Mouth-brooding Frogs
Size: 3 cm (1 1/4 in)
Range: S. Chile, S. Argentina
Habitat: shallow, cold streams in forest

قورباغهٔ حفار خال‌دار
Mottled Burrowing Frog
Hemisus marmoratum

قورباغهٔ درختی خاکستری ـ این قورباغه پوستی زبر دارد و به دلیل رنگ‌آمیزی متغیرش به خوبی می‌تواند در درختان خود را استتار کند. می‌تواند برای گمراه کردن مهاجمان، سطوح زیرین ران‌هایش را به پرتوافکنی وادارد. در ارتفاعات و میان گیاهان به سر می‌برد و بیش‌تر شب‌ها فعالیت می‌کند و از حشرات تغذیه می‌کند. این قورباغه‌های درختی که به‌ندرت روی زمین دیده می‌شوند، تنها برای آواز خواندن و تولید مثل پایین می‌آیند. در آب جفت‌گیری می‌کنند و به صورت خوشه‌های کوچک ۱۰ تا ۴۰تایی تخم‌ریزی می‌کنند. نوزادان ۴ یا ۵ روز بعد، سر از تخم در می‌آورند.

قورباغهٔ دم‌دار ـ حیوان نر دمی منحصر به فرد دارد که در واقع نوعی اندام جنسی برای باروری داخلی ماده است. ماده را از دور کمر نگه می‌دارد و نطفه‌اش را مستقیماً داخل ریزش‌گاه آن می‌ریزد. سپس ماده در رودخانه تخم‌گذاری می‌کند و تخم‌ها به سنگ‌ها می‌چسبند. نوزادان پس از باز شدن تخم‌ها، برای این که جریان‌های قوی آب آن‌ها را نبرد با زائده مکنده و نیرومند نزدیک دهان به سنگ یا هر شیء دیگری می‌چسبند. نوزادان از گیاهان و حیوانات ریز تغذیه می‌کنند و پس از ۱ تا ۳ سال دگردیسی را کامل می‌کنند و بالغ می‌شوند.

قورباغهٔ راه‌راه علف‌زار ـ این قورباغهٔ کوچک پوزه‌ای کوچک و پشتی شیاردار دارد. بدنش به گونه‌ای است که هنگام حرکت در برابر آب یا هوا، کوچک‌ترین مقاومت و بیش‌ترین سرعت را به حیوان می‌دهد. پاهای عقبی‌اش نیرومند است و باعث می‌شوند که این قورباغه به خوبی بپرد و با قدرت شنا کند. رفتار و عادات ناشناخته‌ای دارد و غالباً میان گیاهان متراکم زندگی می‌کند. نر هنگام تولید مثل میان گیاهان آبزی می‌نشیند یا با صدایی شبیه به سوهان، ماده را صدا می‌زند. کیسه‌های جفتی هوایی بیرونی، صدای آن را تقویت می‌کند. یکی یکی در آب تخم‌گذاری می‌کند. تخم‌ها ابتدا جاری می‌شوند و سپس به قعر آب فرو می‌روند. نوزادان نیز نزدیک بستر آب شنا و تغذیه می‌کنند.

قورباغهٔ زنبق شیپوری ـ این قورباغه دست و پایی دراز دارد و نوارهای رنگی متمایز پوزه‌اش در امتداد پهلوهایش کشیده شده‌اند. بالارونده‌ٔ خوبی است و پاهایش مجهز به صفحات پهن و چسبنده‌ای است که تنها پرده‌هایی ناقص دارند. سطوح زیرین دست و پا نارنجی‌اند و این نواحی روشن، چنان‌چه درنده‌ای به قورباغه تعرض کند، لحظه‌ای آشکار می‌شوند؛ سپس قورباغه در حالت غیر محسوس در حالی که رنگ‌های براقش پنهان شده است، بی‌حرکت می‌ماند و حیوان مهاجم به جست‌وجوی قورباغهٔ نارنجی که قصد شکارش را داشت می‌گردد. بقیهٔ بدن طبق شرایط تغییر می‌کند و در آفتاب درخشان به رنگ کرم روشن و در سایه به رنگ قهوه‌ای تیره در می‌آید. این مسئله باعث می‌شود که قورباغه بتواند حرارت بدنش را با بازتاب یا جذب پرتوهای خورشید تنظیم کند. نر به هنگام مراسم اظهار عشق غالباً از زنبق شیپوری بالا می‌رود تا ماده‌ها را فرا بخواند. سپس در آب جفت‌گیری می‌کنند و همان‌جا تخم‌ها به صورت خوشه‌های کوچکی روی گیاهان زیر آب گذاشته می‌شوند.

قورباغهٔ راه‌راه علف‌زار
Striped Grass Frog
Ptychadena porosissima

قورباغهٔ دم‌دار
Tailed Frog
Ascaphus truei

قورباغهٔ درختی اروپایی
European Green Treefrog
Hyla arborea

قورباغهٔ درختی خاکستری
Gray Treefrog
Hyla versicolor

قورباغه زنبق شیپوری
Arum Lily Frog
Hyperolius horstockii

قورباغهٔ درختی اروپایی

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Hylidae: Treefrogs
Size: up to 5 cm (2 in)
Range: most of Europe except N. and parts of S. France and Spain; Turkey, S. USSR to Caspian Sea
Habitat: bushes, trees, reeds near ponds and lakes

قورباغهٔ درختی خاکستری

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Hylidae: Treefrogs
Size: 3 - 6 cm (1 1/4 - 2 1/4 in)
Range: S.E. Canada; USA: North Dakota, east to Maine, south to Texas and Florida
Habitat: bushes, trees near water

قورباغهٔ دم‌دار

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Ascaphidae: Tailed Frogs
Size: 2.5 - 5 cm (1 - 2 in)
Range: Pacific coast of N. America
Habitat: mountain streams, damp forest

قورباغهٔ راه‌راه علف‌زار

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Ranidae: True Frogs
Size: 4 cm (1 1/2 in)
Range: Africa: central tropical areas to E. South Africa
Habitat: marshy areas

قورباغهٔ زنبق شیپوری

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Hyperoliidae: Hyperoliid Frogs
Size: up to 6 cm (2 1/4 in)
Range: South Africa: S. and W. Cape Province
Habitat: swamps, dams, streams, rivers, with vegetation

قورباغهٔ زنگ‌دار سبز زرین

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Hylidae: Treefrogs
Size: up to 8 cm (3 1/4 in)
Range: W. Australia: south coast
Habitat: large ponds

قورباغهٔ زهردار زرین

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Hylidae: Treefrogs
Size: 4 cm (1 1/2 in)
Range: Central and South America: Nicaragua to Panama and Colombia
Habitat: forest

قورباغهٔ سیشل

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Sooglossidae: Sooglossid Frogs
Size: up to 2.5 cm (1 in)
Range: Seychelles: Mahe and Silhouette Islands
Habitat: moss forest on mountains

قورباغهٔ شاخ‌دار

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Leptodactylidae: Leptodactylid Frogs
Size: 20 cm (7 3/4 in)
Range: N. and central South America
Habitat: litter on forest floor

قورباغهٔ زنگ‌دار سبز زرین ـ این قورباغهٔ زنگ‌دار که گونه‌ای متمایز و نشانه‌دار است، به ندرت از سطحی بالا می‌رود و غالباً در آب یا روی نی‌ها به سر می‌برد. شکارچی حریصی است که روزها فعالیت می‌کند و از هر نوع حیوان کوچکی، از جمله نوزادان خودش، تغذیه می‌کند. در فصل تولید مثل، نر برای جلب ماده، از سمت آب آوازی شبیه به اره‌کردن چوب سر می‌دهد. ماده میان گیاهان تالاب تخم‌گذاری می‌کند.

قورباغهٔ زهردار زرین ـ رنگ‌های درخشان این قورباغهٔ ساکن خشکی هشداری است به دشمنان احتمالی که این قورباغه دارای غدد ترشح سم است. اعضای قبایل محلی این زهر را می‌گیرند و برای نوک تیر به‌کار می‌برند. این قورباغه‌ها پیش از جفت‌گیری با هم می‌جنگند تا جفت خود را مشخص کنند. ماده در خشکی حدود ۶ تخم محصور در ماده‌ای ژلاتینی می‌گذارد. نر به تناوب به دستهٔ تخم‌ها سر می‌زند و نوزادان حدود دو هفته پس از تخم‌گذاری، از تخم بیرون می‌آیند؛ سپس می‌لولند و پشت قورباغهٔ نر سوار می‌شوند تا آن‌ها را به حفره‌ای درختی که کمی آب هم در آن جمع شده است، حمل کند. آن‌جا نوزادان آبزی رشدشان را پس از حدود ۶ هفته کامل می‌کنند.

قورباغهٔ شاخ‌دار
Horned Frog
Ceratophrys cornuta

قورباغهٔ سیشل
Seychelles Frog
Sooglossus sechellensis

قورباغهٔ سیشل ـ قورباغه‌ای ضعیف و لاغر است، اما پاهای عقبی‌اش از پاهای جلویی قوی‌ترند. انگشتان هر چهار پایش کشیده‌اند و غالباً روی زمین و میان مواد گیاهی در حال پوسیدن کف جنگل، زندگی می‌کند و تنها در دورهٔ کوتاهی از نوزادی به آب احتیاج دارد. بی‌مهرگان کوچک را می‌خورد و در فصل بارانی تولید مثل می‌کند. ماده میان تودهٔ کوچکی از مواد ژلاتینی روی زمین نم‌دار تخم‌گذاری می‌کند. نر از تخم‌ها محافظت می‌کند و پس از دو هفته خوابیدن روی تخم‌ها، نوزادان سر از تخم در می‌آورند و روی پشت پدر می‌لولند. نوزادان قورباغه که از طریق پوست نفس می‌کشند، آبشش ندارند و به کمک ترشحات لزج پشت پدر در مقابل بی‌آبی مراقبت می‌شوند. بیش‌ترین بخش رشد نوزادان در این مرحله انجام می‌گیرد، اما بعدها به داخل آب منتقل می‌شوند تا دورهٔ کوتاهی را برای تکمیل دگردیسی بگذرانند و پس از تبدیل شدن به قورباغهٔ بالغ، به خشکی باز گردند.

قورباغهٔ زنگ‌دار سبز زرین
Green and Gold Bell Frog
Litoria cyclorhynchus

قورباغهٔ شاخ‌دار ـ قورباغه‌ای بسیار ستبر و نیرومند است و تقریباً به همان اندازه که دراز است پهن نیز هست. سری عریض و قوی و دهانی بزرگ دارد. چشمانش نسبتاً کوچک‌اند و برآمدگی کوچکی نیز روی هریک از پلک‌های بالایی‌اش دارد. پنجه‌هایش دارای پرده‌های ناقص‌اند، با این همه قسمت زیادی از زندگی‌اش را نیمه‌مدفون در خاک می‌گذراند. این قورباغهٔ ستبر و قوی، از حلزون، قورباغه و جوندگان کوچک تغذیه می‌کند و برخی بر این باورند که قورباغه‌های جوان گونهٔ خودشان را نیز می‌خورند.

قورباغهٔ زهردار زرین
Golden Arrow-Poison Frog
Dendrobates auratus

قورباغهٔ شیشه‌ای
Glass Frog
Centrolenella albomaculata

قورباغهٔ شبح‌وار ناتال
Natal Ghost Frog
Heleophryne natalensis

قورباغهٔ طلایی
Gold Frog
Brachycephalus ephippium

قورباغهٔ شبح‌وار ناتال ـ گونه‌ای شب‌بیدار است که روزها میان سنگ و ماسه یا شکافی پناه می‌گیرد و به کمک رنگ‌آمیزی لکه‌دار و پر از خالش استتار می‌شود. در فصل تولید مثل، بالشتک‌های گوشتی نرم جفت‌گیری روی پاهای جلویی حیوان نر و نیز بر آمدگی‌های کوچکی روی انگشتان و زیر بغلش برای نگه‌داشتن ماده به هنگام جفت‌گیری، ظاهر می‌شود. تخم‌گذاری در تالاب یا حتی بیرون از آب، روی شن انجام می‌شود. نوزادان قورباغه به محض بیرون آمدن از تخم به رودخانه‌های تندجریان، نقل مکان می‌کنند و آن جا با دهان خود که به مثابهٔ یک عضو مکنده عمل می‌کند، به سنگ‌ها می‌چسبند و در برابر جریان‌های نیرومند آب مقاومت می‌کنند.

قورباغهٔ شیشه‌ای ـ رفتار این قورباغه بسیار شبیه به قورباغه‌های درختی هایلید است. در درختان کوچک و بوته‌ها معمولاً نزدیک آب جاری به سر می‌برد. انگشتانش به سمت نوک پهن شده و به صورت صفحات چسبنده درآمده‌اند و هنگام صعود به خوبی می‌چسبند. تخم‌ها به صورت خوشه‌ای در سطح زیرین برگ‌های آویزان و مشرف به آب جاری ریخته می‌شوند و نر از آن‌ها محافظت می‌کند. نوزادان از تخم بیرون می‌آیند و داخل آب جاری زیر برگ‌ها می‌افتند و آن‌جا رشد خود را تکمیل می‌کنند.

قورباغهٔ طلایی ـ این قورباغهٔ ریز و در عین حال بسیار زیبا، میان زبالهٔ برگ‌های کف جنگل فراوان یافت می‌شود، اما در هوای خشک ممکن است در شکاف درختان یا سنگ‌ها پنهان شود. بر پشتش سپری استخوانی دارد که متشکل از صفحات سختی است که در مهره‌های ستون فقرات فرو رفته‌اند. قورباغه می‌تواند این سپر را برای انسداد ورودی مخفیگاهش به کار گیرد و بدین طریق رطوبت محل را یکسان نگه می‌دارد. از عادات تولید مثل قورباغهٔ طلایی اطلاعی در دست نیست، اما از آن رو که نوزادانش آبزی‌اند، تصور می‌شود که این گونه تخم‌هایش را در آب و یا نزدیک به آن می‌گذارد.

قورباغهٔ کاربوری ـ از متمایزترین گونه‌های قورباغه است و رنگ زرد روشن و نقوشی با نوارهای سیاه منظم دارد. در خشکی و اغلب در ارتفاعات بیش‌تر از ۱۵۰۰ متر به سر می‌برد و زیر کنده یا درون نقبی لانه می‌کند که خودش حفر کرده است. این قورباغه‌ها تابستان‌ها به جست‌وجوی باتلاق‌های خزه‌ای می‌گردند و آن‌جا را به منظور لانه‌سازی حفاری می‌کنند. در یک حفره تا ۱۲ تخم بزرگ می‌گذارد و معمولاً به هنگام رشد تخم‌ها، یکی از والدین در کنار آن‌ها می‌ماند. نوزادان تا زمانی داخل تخم می‌مانند که باران کافی برای راندن آن‌ها به درون نهر ببارد و آن‌جا به یک باره از تخم بیرون می‌آیند.

قورباغهٔ کاربوری
Corroboree Frog
Pseudophryne corroboree

قورباغهٔ شبح‌وار ناتال

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Heleophrynidae: Ghost Frogs
Size: up to 5 cm (2 in)
Range: N.E. South Africa
Habitat: forest streams

قورباغهٔ شیشه‌ای

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Leptodactylidae: Leptodactylid Frogs
Size: up to 3 cm (1 1/4 in)
Range: N. South America
Habitat: forest

قورباغهٔ طلایی

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Brachycephalidae: Gold Frog
Size: up to 2 cm (3/4 in)
Range: South America: S.E. Brazil
Habitat: mountain forest

قورباغهٔ کاربوری

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Myobatrachidae: Myobatrachid Frogs
Size: 3 cm (1 1/4 in)
Range: Australia: Victoria, New South Wales
Habitat: mountain forest, grassy marshland

قورباغهٔ مرداب
Marsh Frog
Rana Ridibunda

قورباغهٔ کیسه‌دار
Marsupial Frog
Gastrotheca marsupiata

قورباغهٔ معمولی
Common Frog
Rana temporaria

به قورباغه‌های سبز صدای آرام‌تری دارند. این قورباغه تنومند است و در نواحی مختلف محدودهٔ وسیع زندگی‌اش در رنگ‌آمیزی، از قهوه‌ای یا خاکستری گرفته تا زرد متغیر است. در برابر سرما مقاوم است و در برخی نواحی برفی یافت می‌شود. بخش زیادی از زندگی‌اش در خشکی می‌گذرد و به ندرت، آن هم به منظور جفت‌گیری یا خواب زمستانی، وارد آب می‌شود. تولید مثل از فوریه تا آوریل صورت می‌گیرد و نر با قورقوری شبیه به صدای سوهان، ماده را به جایگاه تولید مثل می‌کشاند. جفت‌گیری در آب صورت می‌گیرد و ماده در خوشه‌های بزرگ، حدود ۳۰۰۰ تا ۴۰۰۰ تخم می‌ریزد.

قورباغهٔ موریانه‌خوار ــ نسبت به دیگر اعضای خانواده‌اش دارای بدنی کشیده‌تر است و سرش تحرکاتی غیرعادی دارد. نقش و نگار و رنگ‌آمیزی متمایزش هشداردهنده و حاکی از پوست سمی اوست. این پوست حاوی موادی است که موجب سوزش پوست و پوشش مخاطی مهاجمان می‌شود. این گونه در خشکی زندگی می‌کند و ممکن است برای جست‌وجوی طعمه یا پناه‌گرفتن در برابر هوای خشک، از کندهٔ درخت یا سنگی بالا رود یا حفره‌ای ایجاد کند. غذای عمده‌اش مورچه و موریانه است. تولید مثل در تالاب‌های کم‌عمق انجام می‌شود و تخم‌های کوچک که پوششی لزج دارند، به صورت توده‌ای گذاشته می‌شوند و به گیاهان زیر آب می‌چسبند؛ یا در بستر آب قرار می‌گیرند و نوزادان آبزی از آن‌ها خارج می‌شوند.

قورباغهٔ نی‌زار تیغ‌دار زرین ــ این دوزیست بسیار ریز و باریک‌اندام که به قورباغهٔ برگ‌پیچ زرین نیز مشهور است، به دلیل دارا بودن صفحات چسبنده در هر انگشت، صعود کنندهٔ خوبی به شمار می‌رود. پشت

قورباغهٔ موریانه‌خوار
Termite Frog
Phrynomerus bifasciatus

قورباغهٔ کیسه‌دار ــ این قورباغهٔ درخت‌زی از بیش‌تر جهات نمایندهٔ خانواده‌اش است، اما از تخم‌های رو به رشدش به خارق‌العاده‌ترین روش مراقبت می‌کند. قورباغهٔ ماده از حیوان نر بزرگ‌تر است و کیسهٔ پوستی خاصی روی پشتش قرار دارد. وقتی ماده در حال گذاشتن تخم (حدود ۲۰۰ تخم و در هر نوبت یک عدد) است، نر روی پشتش می‌نشیند. هر تخمی که می‌گذارد، به سوی جلو خم می‌شود تا تخم به سمت پشتش بغلتد؛ آن‌گاه نر پیش از این که تخم در کیسهٔ پوستی قرار گیرد، آن را بارور می‌کند. با پایان تخم‌گذاری، نر کمک می‌کند تا تخم‌ها در کیسهٔ پوستی جاسازی شوند. آن‌گاه لبه‌های کیسه به هم بسته می‌شوند. چند هفته بعد، حیوان ماده مقداری آب در تالاب یا آبگیری می‌یابد تا تخم‌ها را در آن رها کند. هنگامی که پشتش بسیار بالا بیاید، یکی از پاهای عقبی‌اش را بلند می‌کند و با انگشت چهارم پایش که از همه بلندتر است، سر کیسه را پاره می‌کند و نوزادان را رها می‌کند تا از این پس دگردیسی خویش را در آب کامل کنند.

قورباغهٔ مرداب ــ یکی از قورباغه‌های سبز آبزیِ گروه‌زی و پر سر و صدای ساکن اروپاست. این قورباغهٔ پادراز، گذشته از رنگش، از روی کیسه‌های صوتیِ کناره‌های دهانش، به راحتی از قورباغه‌های قهوه‌ای متمایز می‌شود. بیش‌تر زندگی‌اش در آب می‌گذرد، اما گاهی نیز از آب بیرون می‌آید و به کرانه می‌رود یا روی برگ زنبق شناور می‌شود. این قورباغهٔ بزرگ، افزون بر صید بی مهرگان، از پرندگان کوچک و پستانداران نیز تغذیه می‌کند. روز و شب می‌خواند و بویژه در فصل تولید مثل آوازخوانی می‌کند و صداهای گوناگونی سر می‌دهد. در آوریل یا مه جفت‌گیری می‌کند و ماده در خوشه‌هایی بزرگ هزاران تخم می‌ریزد.

قورباغهٔ معمولی ــ قورباغه‌های اروپایی به دو گروه سبز و قهوه‌ای تقسیم می‌شوند. قورباغه‌های قهوه‌ای که قورباغهٔ معمولی نمونه‌ای از آن است، بیش‌تر به زندگی در خشکی گرایش دارند و نسبت

قورباغهٔ کیسه‌دار

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Hylidae: Treefrogs
Size: up to 4 cm (1 1/2 in)
Range: South America: Ecuador, Peru
Habitat: forest

قورباغهٔ مرداب

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Ranidae: True Frogs
Size: up to 15 cm (6 in)
Range: S.W. Europe: S.W. France, Spain and Portugal; E. Europe: Germany, east to USSR and Balkans
Habitat: ponds, ditches, streams, lakes, rivers

قورباغهٔ معمولی

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Ranidae: True Frogs
Size: up to 10 cm (4 in)
Range: Europe (including Britain and Scandinavia, but excluding much of Spain and Italy), east to Asia
Habitat: varied: any moist area near ponds, marshes, swamps

قورباغهٔ موریانه‌خوار

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Microhylidae: Narrow-mouthed Frogs
Size: 5 cm (2 in)
Range: Africa, south of the Sahara
Habitat: savanna

قورباغه نی‌زار تیغ‌دار زرین
Gold Spiny Reed Frog
Afrixales brachycnemis

قورباغه هاکستتر
Hochstetter's Frog
Leiopelma hochstetteri

برخی از انواع این گونه پوشیده از خارهای ریز و تیره است که یکی از دلایل نام‌گذاری آن‌ها نیز همین است. این ویژگی در قورباغه‌های جنوب محدودهٔ زندگی این گونه رایج است، اما در مناطق شمالی نادر است. نر میان نی‌زار یا روی برگ زنبق آبی در برکه یا گودال موقت آب باران مستقر می‌شود و جنس ماده را فرامی‌خواند. قورباغهٔ ماده دستهٔ کوچکی از تخم، روی برگی بالاتر یا زیر سطح آب، می‌گذارد. هنگامی‌که تخم‌ها بارور شوند، برگ تا می‌خورد و لبه‌های آن توسط ترشحات تخم‌راهِ ماده به هم می‌چسبند. هنگام باز شدن تخم‌ها، نوزادان قورباغه از لانهٔ خویش در داخل برگ بیرون می‌آیند، به آب می‌زنند و آن‌جا رشد خود را تکمیل می‌کنند.

قورباغهٔ هاکستتر ـ سه گونه در دستهٔ لیوپلما یافت می‌شود که تنها قورباغه‌های بومی نیوزیلند هستند و اکنون هر سه نادرند و به‌شدت تحت حفاظت‌اند. قورباغه‌های دیگر ساکن جزایر نیوزیلند، گونه‌هایی وارداتی‌اند. قورباغهٔ هاکستتر که برای نخستین بار در سال ۱۸۵۲ کشف شده است، گونه‌ای قوی و با بنیه است و پاهای عقبی‌اش پرده‌هایی ناقص دارد. با این که معمولاً در آب یا نزدیک آن زندگی می‌کند، در کوه‌های اطراف، در حوالی رودخانه‌ها نیز یافت می‌شود. مانند گونه‌های دیگر خویشاوندش شب‌ها فعال است و از سوسک، مورچه، کرم خاکی، عنکبوت و حلزون تغذیه می‌کند. عادات تولید مثل این قورباغه احتمالاً به اقتضای زیستگاهش شکل گرفته است. در زمین مرطوب زیر کنده و سنگ یا در نقب متروکهٔ نوزاد سنجاقک، در دسته‌های ۲ تا ۸ تایی تخم‌گذاری می‌کند. هر تخم در کیسه‌ای ژلاتینی پر آب محصور است و جنین همهٔ مراحل نوزادی را داخل کیسه طی می‌کند و حدود ۴۰ روز پس از تخم‌گذاری، به صورت قورباغه‌ای دم‌دار سر از تخم در می‌آورد. دم حدود یک ماه بعد محو می‌شود.

گاوغوک ـ بزرگ‌ترین قورباغهٔ امریکای شمالی است؛ با آوازی طنین‌دار و لرزان که توسط صوتی داخلی تقویت می‌شود. با این که گونه‌ای آبزی است، روی خشکی نیز زندگی می‌کند و غالباً بر لب آب دیده می‌شود. بیش‌تر فعالیت این قورباغه شب‌هاست و در آن هنگام حشرات، ماهی‌ها، قورباغه‌های کوچک‌تر و گهگاه پرندگان و مارهای کوچک را شکار می‌کند. همچون همهٔ قورباغه‌های سریع امریکایی، خوب می‌پرد و می‌تواند ۹ برابر قد خود بجهد. در شمال محدودهٔ زندگی‌اش، از ماه مه تا جولای، تولید مثل می‌کند، اما به سمت جنوب محدودهٔ زندگی، فصل تولید مثل طولانی‌تر است. ماده ۱۰،۰۰۰ تا ۲۰،۰۰۰ تخم در آب می‌ریزد که ممکن است روی سطح آب شناور شوند یا به گیاهان بچسبند. تخم‌ها پس از ۵ یا ۶ روز باز می‌شوند، اما ۲ تا ۵ سال طول می‌کشد تا نوزاد قورباغه بالغ شود.

گاوغوک افریقای جنوبی ـ این غوک که بزرگ‌ترین قورباغهٔ افریقای جنوبی است، بدنی ستبر و نیرومند و سری پهن دارد. بر خلاف ماده که گلویش کرم رنگ است گلوی نر معمولاً زرد است. روی فک پایینی این قورباغه، پیش‌آمدگی‌هایی شبیه به دندان وجود دارد و برای گرفتن طعمه‌هایی مثل موش، مارمولک و دیگر گونه‌های قورباغه که مهارشان مشکل است، به کار می‌رود. پنجه‌های عقبی پرده‌دار و پنجه‌های پیشین بی‌پرده‌اند. این قورباغه حفار خوبی است و از پاهای عقبی به این منظور استفاده می‌کند. مگر هنگام بارش باران، به ندرت روی زمین می‌آید و از حشرات و بی‌مهرگان کوچک تغذیه می‌کند. نر در حین اجرای مراسم اظهار عشق، قورقور مکرری شبیه به صدای جیر جیر سر می‌دهد تا ماده را به خود جلب کند. نر و ماده در حفره‌ای جفت‌گیری می‌کنند و با ترشحات چسبندهٔ بدن‌شان در هنگام جفت‌گیری به هم می‌چسبند. تخم‌ها که تعدادشان کم است، در مادهٔ لزج و غلیظی محصورند و در هنگام رشد به صورت توده‌ای فشرده در حفره قرار می‌گیرند. مرحلهٔ نوزادی وجود ندارد و دگردیسی درون لولهٔ تخم انجام می‌گیرد. نوزادان به صورت قورباغه‌های کوچک و زمین‌زی، سر از تخم در می‌آورند.

قورباغهٔ نی‌زار تیغ‌دار زرین

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Hyperoliidae: Hyperoliid Frogs
Size: 2 cm (3/4 in)
Range: South Africa: E. and S.E. and S. coastal regions
Habitat: pools, swamps

قورباغهٔ هاکستتر

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Ascaphidae: Tailed Frogs
Size: 4.5 cm (1 3/4 in)
Range: New Zealand
Habitat: mountains, mountain streams

گاوغوک

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Ranidae: True Frogs
Size: 9 - 20.5 cm (3 1/2 - 8 in)
Range: E. and central USA; introduced in western areas and in Mexico, Cuba and N. Italy
Habitat: lakes, ponds, slow streams

گاوغوک افریقای جنوبی

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Ranidae: True Frogs
Size: up to 20 cm (7 3/4 in)
Range: E. South Africa
Habitat: open grassland (veld); in temporary puddles when available

گاوغوک افریقای جنوبی
South African Bullfrog
Pyxicephalus adspersus

گاوغوک
Bullfrog
Rana catesbeiana

گاوغوک امریکای جنوبی

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Leptodactylidae: Leptodactylid Frogs
Size: up to 20.5 cm (8 in)
Range: Central and South America: Costa Rica to Brazil
Habitat: forest, close to water

گوسفند قورباغه

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Microhylidae: Narrow-mouthed Frogs
Size: 2.5 - 4.5 cm (1 - 1 3/4 in)
Range: USA: S.E. Texas; Mexico
Habitat: margins of damp areas

لاتز فیلومدوسا

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Hylidae: Treefrogs
Size: 4 cm (1 1/2 in)
Range: South America: S.E. Brazil
Habitat: forest, near moving water

وزغ حفار مکزیکی

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Rhinophrynidae: Mexican Burrowing Frog
Size: 6.5 cm (2 1/2 in)
Range: Mexico, Guatemala
Habitat: woodland

گاوغوک امریکای جنوبی – بزرگ‌ترین گونه میان خانواده‌اش است. پاهای عقبی‌اش تا اندازه‌ای نیرومندند و در برخی مناطق، در شمار غذای انسان‌اند. نر برجستگی‌هایی روی شست‌ها و بازوهایی قوی دارد که این دو به او کمک می‌کنند در جفت‌گیری ماده را نگه دارد. روی بدن ماده ترکیب‌های شیاردار و شاخ‌مانندی است که برجستگی‌های شست نر درون آن جاسازی می‌شود. در فصل تخم‌ریزی اطراف پای این غوک بزرگ، نارنجی یا قرمز تیره می‌شود. جفت‌گیری در آب انجام می‌شود. نر به ماده متصل می‌شود و مواد ژله‌مانندی از بدن ماده ترشح می‌شود که نر آن‌ها را به هم می‌زند و به صورت کف در می‌آورد. کف به شکل لانه درمی‌آید و روی سطح آب یا نزدیک آن شناور می‌شود و تخم‌گذاری و بارورسازی درون آن انجام می‌گیرد. نوزادان پس از بیرون آمدن از تخم، در حفاظ لانه باقی می‌مانند تا با پایان دگردیسی به قورباغه‌ای بالغ تبدیل شوند. سپس از داخل لانه می‌لولند و وارد آب می‌شوند.

گوسفند قورباغه – قورباغه‌ای کوچک، ستبر و نیرومند و دارای پوزه‌ای نوک‌تیز است. شب‌زی است و روزها زیر سنگ‌ها و آت آشغال‌ها یا حفرهٔ جوندگان پنهان می‌شود و شبانه برای تغذیه از مورچه‌ها و موریانه‌ها بیرون می‌آید. در هر وقت از سال، هنگام بارش باران کافی، جفت‌گیری می‌کند. از این‌رو این نام را به خود گرفته است که حیوان نر ماده را با صدای بع‌بع‌مانندی به سوی تالاب تولید مثل می‌کشاند. نر تن ماده را در بر می‌گیرد و ترشحات چسبندهٔ بدن ماده به جفت کمک می‌کند تا هنگام تخم‌گذاری و بارور کردن تخم‌ها که حدود ۷۰۰ عدد است، از هم جدا نشوند.

لاتز فیلومدوسا – قورباغه‌ای درخت‌زی است. در هریک از پاشنه‌های پایش پوست مثلثی آویزانی دارد که هنگام نشستن روی شاخهٔ درخت به جانور امکان استتار زمینهٔ پا را می‌دهد. می‌تواند برای سرگردان کردن درندگان مهاجم، نواحی پوست قرمز داخل ران‌ها و کفل‌ها را به پرتوافکنی وادارد. اغلب از حشرات تغذیه می‌کند. شیوهٔ تولید مثل این گونه برگرفته از زندگی روی درخت است. جفت‌ها برای تولید مثل، برگی را که بالای آب از شاخه‌ای آویزان است، بر می‌گزینند. برگ را تا کرده، لانه‌ای را که از هر دو سو باز است می‌سازند و حدود ۵۰ تخم در گلوله‌ای از مادهٔ لزج ژلاتینی، داخل لانه می‌گذارند. دو یا سه روز بعد که نوزادان سر از تخم درمی‌آورند، به داخل آب‌های زیر برگ می‌افتند.

وزغ حفار مکزیکی – این قورباغهٔ غیر عادی، حفاری زبر دست است که روی پاهایش اندام‌های بیل‌مانند شاخی‌شکلی قرار دارد. شب‌ها برای صید از حفره‌اش بیرون می‌آید و با زبانش موریانه‌ها را بالا می‌کشد و می‌بلعد. قورباغهٔ نر هنگام مراسم اظهار عشق، برای جلب ماده، آوازهایی توگلویی سر می‌دهد. جفت‌گیری در آب انجام می‌گیرد و طی آن نر خود را روی پشت ماده نگه می‌دارد و هم‌زمان با تخم‌گذاری، تخم‌ها را بارور می‌کند. دور دهان نوزادان، موهای حس‌گری قرار دارد و برخلاف نوزاد گونه‌های دیگر، بدون لب واقعی هستند.

گوسفند قورباغه
Sheep Frog
Hypopachus variolosus

لاتز فیلومدوسا
Lutz's Phyllomedusa
Phyllomedusa appendiculata

وزغ حفار مکزیکی
Mexican Burrowing Toad
Rhinophrynus dorsalis

گاوغوک امریکای جنوبی
South American Bullfrog
Leptodactylus pentadactylus

وزغ امریکایی
American Toad
Bufo americanus

ماما وزغ
Midwife Toad
Alytes obstetricans

بیل‌پای غربی
Western Spadefoot
Scaphiopus hammondi

وزغ‌ها

بیل‌پای اروپایی – این وزغ فربه روی هریک از پاهای پرده‌دار عقبی‌اش بیلچه‌های بزرگ و کم‌رنگی دارد. نر معمولاً از ماده کوچک‌تر است و روی پاهای پیشینش غدد برجستهٔ بیضی‌شکلی دیده می‌شود. این گونه مثل بیش‌تر بیل‌پایان، در غیر از فصل تولید مثل شب‌زی است. با این همه، گاهی نیز روزها فعال است. سالی یک‌بار در بهار معمولاً در برکه‌ای عمیق یا نهری تولید مثل می‌کند. بالشتک‌های گوشتی و زبری که مخصوص جفت‌گیری است و در پای جنس نر بسیاری از خانواده‌های دیگر می‌روید و به آن‌ها کمک می‌کند ماده را هنگام جفت‌گیری نگه دارند، در پای این گونه وجود ندارد؛ هرچند نرها می‌توانند به ماده بچسبند و هنگام تخم‌گذاری به بارورسازی بپردازند.

بیل‌پای غربی – حفاری زبردست است و روی هر پایش بیلچه‌ای گوه شکل قرار دارد. این وزغ شب‌زی به رغم هوای گرم و خشک بیش‌تر مناطق زیستگاهش، روزها را در سوراخ خود در دما و رطوبت معتدل به سر می‌برد. هرگاه بین ماه‌های ژانویه و اوت باران ببارد، در آبگیرهای بارانی موقت به تولید مثل می‌پردازد. تخم‌ها که به صورت خوشه‌های گرد ریخته می‌شوند، به گیاهان می‌چسبند و تنها ظرف دور روز باز می‌شوند. از آن‌جا که باید پیش از خشکیدن آبگیر موقت، چرخهٔ رشد کامل شود، دگردیسی، از نوزادی تا مرحلهٔ بلوغ، در کم‌تر از شش هفته رخ می‌دهد.

ماما وزغ – گونه‌ای کوچک و فربه است که رنگ‌آمیزی‌اش طیف‌های گوناگونی را در بر می‌گیرد؛ از خاکستری گرفته تا سبز زیتونی یا قهوه‌ای که غالباً نقوش تیره‌تری نیز دارد. شب‌زی و ساکن خشکی است و روزها در شکاف دیوار یا معدن سنگ، زیر کنده‌ای پنهان می‌شود. برخی از این وزغ‌ها در حفره‌ای زندگی می‌کنند که با پاهای نیرومند پیشین خود کنده‌اند. از حشرات و بی‌مهرگان کوچک تغذیه می‌کند. مهم‌ترین وجه مشخصه‌اش عادات غیر عادی تولید مثل است و شبانه در خشکی جفت‌گیری می‌کند و همچنان که ماده به صورت زنجیره‌های حداکثر ۶۰تایی تخم می‌ریزد، نر به او متصل می‌شود. نر پس از بارورسازی تخم‌ها، پاهای عقبی‌اش را در آن‌ها فرو می‌کند و زنجیره‌های تخم را به دور ساق پاهایش می‌پیچاند. همچنین، تخم‌ها را همین‌طور که به رشدشان ادامه می‌دهند، با خود حمل می‌کند و مراقب است نخشکند؛ آن‌ها را به تناوب در آبگیر می‌خیساند. بسته به دمای هوا، نر پس از ۱۸ تا ۴۹ روز تخم‌های همراهش را در آب کم‌عمق می‌ریزد و همان‌جا نوزادان وزغ سر از تخم در می‌آورند.

وزغ امریکایی – حیوانی ستبر و پهن‌سر و پوستش پر از زگیل است. ماده معمولاً از نر بزرگ‌تر است و غالباً شب‌زی است. در روز زیر سنگ، کنده یا دیگر بقایای کف جنگلی پناه می‌گیرد یا داخل خاک سوراخی حفر می‌کند. از حشرات تغذیه می‌کند، اما بی‌مهرگان کوچکی مانند عنکبوت، حلزون و کرم خاکی را نیز صید می‌کند. معمولاً بین ماه‌های مارس و ژوئیه در تالاب یا رودخانه‌ای تولید مثل می‌کند. ماده دو زنجیره تخم می‌گذارد که هریک حاوی حداکثر ۸۰۰۰ تخم است و در ۳ تا ۱۲ روز به نوزاد وزغ تبدیل می‌شوند. نوزاد وزغ حدود دو ماه پس از بازشدن تخم، از طریق فرایند دگردیسی بالغ می‌شود.

بیل‌پای اروپایی
European Spadefoot
Pelobates fuscus

بیل‌پای اروپایی

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Pelobatidae: Spadefoot Toads
Size: up to 8 cm (3 1/4 in)
Range: W., central and E. Europe to W. Asia
Habitat: sandy soil, cultivated land

بیل‌پای غربی

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Pelobatidae: Spadefoot Toads
Size: 3.5 - 6.5 cm (1 1/4 - 2 1/2 in)
Range: W. USA: California, Arizona, New Mexico; Mexico
Habitat: varied: plains, sandy areas

ماما وزغ

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Discoglossidae: Dicoglossid Frogs
Size: up to 5 cm (2 in)
Range: W. Europe, south to Alps, Spain and Portugal
Habitat: woodland, cultivated land

وزغ امریکایی

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Bufonidae: Toads
Size: 5 - 11 cm (2 - 4 1/4 in)
Range: S.E. Canada: Manitoba to Labrador, south to Great Lakes; USA: south to Georgia, east to Kansas
Habitat: grassland, forest, gardens

وزغ سورینام
Surinam Toad
Pipa pipa

وزغ چنگال‌دار افریقایی ـ بدنش به شکلی است که کم‌ترین اصطکاک را با آب دارد و از این رو در آب سریع و چابک است و حتی می‌تواند مانند همهٔ ماهی‌ها به سوی عقب حرکت کند. برای تطابق با زمینهٔ محیط، می‌تواند رنگ‌آمیزی پوستش را از سیاه به خاکستری و از خاکستری به خال‌دار تغییر دهد. نوک چهار انگشت پای پیشینش، دارای چنگال است و برای جست‌وجوی غذا در گِل از آن‌ها استفاده می‌کند. این گونه از هر نوع مواد حیوانی، حتی نوزاد خودش تغذیه می‌کند. جفت‌گیری در آب انجام می‌شود و نر برای جلب ماده صدای وزوز نرمی تولید می‌کند. تخم‌ها که هریک در مواد لزجی محصورند، به گیاهان زیر آبی می‌چسبند و پس از هفت روز باز می‌شوند.

وزغ زهردار بولنجر ـ رنگ‌ها و نقوش متمایز نارنجی و سیاه این وزغ هشداری است به درندگان مهاجم که پوستش دارای ترشحات سمی است. این گونه غیر رایج و کندروست و در روز فعال است و شبانه ممکن است از بوته‌ای بالا رود. در مورد عادات تولید مثل این حیوان آگاهی کمی در دست است، اما گمان بر این است که زیر سنگ‌های رودخانه تخم‌گذاری می‌کند. نوزاد وزغ احتمالاً دهان مکنده‌ای دارد که با آن خودش را در جریان سریع آب به سنگ می‌چسباند.

وزغ سبز ـ این وزغ فربه است، اما به اندازهٔ وزغ معمولی گوشتالو نیست. پوستش زگیل دارد و می‌توان آن را از روی نقوش سبزش شناخت. ماده از نر بزرگ‌تر است و کیسه‌های صوتی بیرونی و نقوش روشن‌تری دارد. غالباً شب‌زی است، اما گاهی در روز برای جست‌وجوی حشرات بیرون می‌آید. با این که گونه‌ای ساکن خشکی است، انگشتانش دارای پرده‌های ناقصی‌اند و می‌تواند حتی در آبی که با آب دریا مخلوط شده است، به حیات خود ادامه دهد. از آوریل تا ژوئن تولید مثل می‌کند؛ بدین‌گونه که نر با آواز آهنگین و لرزان برای جفت‌گیری از ماده دعوت می‌کند. نر هنگام جفت‌گیری از ناحیهٔ زیر بغل ماده به او می‌چسبد و ماده هم‌زمان رشته‌ای از تخم با پوشش ژلاتینی می‌ریزد که هریک حاوی ۱۰۰۰۰ تا ۲۰۰۰۰ تخم است.

وزغ سورینام ـ این وزغ درنده‌ای حریص است و تقریباً هر چیزی را که بیابد، حتی مردار را، با انگشتان قلمی و حساسش برمی‌دارد و می‌خورد. در ابتدای مراسم خارق‌العادهٔ جفت‌گیری، حیوان نر از پشت اطراف پاهای عقبی ماده را تحریک و متورم می‌کند. جفت‌ها به هم قلاب می‌شوند و معلق زنان در آب حرکت می‌کنند و همچنان که در آب به دور هم می‌چرخند، ماده ۳ تا ۱۰ تخم روی شکم نر می‌گذارد. نر تخم‌ها را بارور می‌کند و در همان حالت معلق زدن، آن‌ها را به روی پشت ماده می‌راند. این فرایند تکرار می‌شود تا هنگامی که ۴۰ تا ۱۰۰ تخم گذاشته شود. تخمها داخل پوست متورم پشت ماده جاسازی می‌شوند و هر کدام در یک سلول انفرادی قرار می‌گیرند. پس از دو تا چهار ماه وزغ‌های ریز تکامل‌یافته سر از تخم در می‌آورند.

وزغ چنگال‌دار افریقایی

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Pipidae: Pipid Frogs
Size: 6.5 - 12.5 cm (2 1/2 - 5 in)
Range: South Africa
Habitat: ponds, lakes

وزغ زهردار بولنجر

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Bufonidae: Toads
Size: about 2.5 cm (1 in)
Range: South America: Ecuador, Peru
Habitat: forested slopes of the Andes, near fast-flowing streams

وزغ سبز

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Bufonidae: Toads
Size: 8 - 10 cm (3 1/4 - 4 in)
Range: Europe: S. Sweden through Germany to Italy and Mediterranean islands; N. Africa, central Asia
Habitat: varied, often lowland sandy areas, not forest

وزغ سورینام

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Pipidae: Pipid Frogs
Size: 12 - 20 cm (4 3/4 - 7 3/4 in)
Range: N. South America
Habitat: streams, rivers

وزغ سبز
Green Toad
Bufo viridis

وزغ زهردار بولنجر
Boulenger's Arrow-Poison Toad
Atelopus boulengeri

وزغ چنگال‌دار افریقایی
African Clawed Toad
Xenopus laevis

است که محصولاتی مانند نیشکر را نابود می‌کنند. به خوبی با بسیاری از زیستگاه‌ها سازگار می‌شود و تقریباً از هر چیزی از جمله جوندگان و پرندگان کوچک و انواع حشرات، به‌ویژه سوسک تغذیه می‌کند. ترشحات سمی غدد دو سوی بدنش به‌شدت پوشش مخاطی را می‌آزارد و ممکن است باعث مرگ درندگان پستاندار شود. هر موقع از سال که بارش باران و گرمای کافی باشد، تولید مثل می‌کند. زنجیره‌های تخم در آب‌های دائمی گذاشته می‌شوند و همان‌جا معمولاً پس از سه روز باز می‌شوند و به نوزاد وزغ تبدیل می‌شوند. ماده ممکن است تا ۳۵۰۰۰ تخم بریزد.

وزغ معمولی ـ بزرگ‌ترین وزغ اروپایی است. در نقاط مختلف محدودهٔ وسیعش اندازه‌های گوناگونی دارد، اما معمولاً ماده از نر بزرگ‌تر است. سنگین‌وزن است پوستی زگیل‌دار دارد و حیوان نر کیسهٔ صوتی بیرونی ندارد. این گونه شب‌زی است و روزها اغلب از مکانی واحد برای پنهان شدن استفاده می‌کند. هنگام غروب، برای تغذیه از انواع بی‌مهرگان بیرون می‌آید. معمولاً راه می‌رود، اما اگر مورد تعرض قرار گیرد، ممکن است جست و خیز کند. در اکثر مناطق زیستگاهش به خواب زمستانی فرو می‌رود و سپس حدوداً اواخر مارس برای تولید مثل در اجتماعاتی بزرگ حضور می‌یابد و سالانه به تالاب واحدی بر می‌گردد. هزاران تخم به صورت زنجیره‌های ژلاتینی حداکثر سه متری می‌گذارد. تخم‌ها حدوداً پس از ۱۰ روز باز می‌شوند و اگر هوا گرم باشد، در دو ماهگی دگردیسی نوزادان کامل می‌شود. این چرخه در هوای سرد بیش‌تر به تکرار می‌رسد.

وزغ ناترجک ـ بلندترین آواز را میان وزغ‌های اروپایی دارد که برد آن دو کیلومتر یا بیش‌تر است. ماده معمولاً از نر بزرگ‌تر است، اما هر دو تنومند و نسبتاً پاکوتاه‌اند. با این که غالباً زمین‌زی است، بیش‌تر نزدیک دریا دیده می‌شود و حتی ممکن است در آب شورمزه تولید مثل کند. بر روی زمین نیز حرکت می‌کند و با جهش‌های کوتاه می‌دود و شب‌ها بیش‌ترین فعالیت را دارد. فصل تولید مثل از مارس تا آوریل به درازا می‌کشد. شب‌ها جفت‌گیری می‌کند و ماده چند زنجیره تخم با پوشش ژلاتینی می‌ریزد که هر یک دارای حداکثر ۴۰۰۰ تخم است. تخم‌ها پس از ۱۰ روز باز می‌شوند و به نوزاد وزغ تبدیل می‌شوند. دگردیسی این نوزادان تا هنگام بلوغ چهار تا هشت هفته به طول می‌انجامد. رشد قورباغه‌های جوان تا پیش از چهار تا پنج سالگی کامل نمی‌شود.

وزغ شکم‌آتشین شرقی

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Discoglossidae: Dicoglossid Frogs
Size: 5 cm (2 in)
Range: Siberia, N.E. China, Korea
Habitat: mountain streams, rice fields

وزغ غول‌پیکر

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Bufonidae: Toads
Size: 10 - 24 cm (4 - 9 1/2 in)
Range: USA: extreme S. Texas; Mexico to Central and South America; introduced in many areas, including Australia
Habitat: varied: near pools, swamps

وزغ معمولی

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Bufonidae: Toads
Size: up to 15 cm (6 in)
Range: Europe (including Britain and Scandinavia); N. Africa; N. Asia to Japan
Habitat: varied, often fairly dry

وزغ ناترجک

Order: Anura: Frogs and Toads
Family: Bufonidae: Toads
Size: 7 - 10 cm (2 3/4 - 4 in)
Range: W. and central Europe (including Britain), east to Russia
Habitat: varied, often sandy areas

وزغ شکم‌آتشین شرقی
Oriental Fire-bellied Toad
Bombina orientalis

وزغ معمولی
Common Toad
Bufo bufo

وزغ ناترجک
Natterjack Toad
Bufo calamita

وزغ غول‌پیکر
Giant Toad
Bufo marinus

وزغ شکم‌آتشین شرقی ـ این وزغ رنگ‌آمیزی روشن و براقی دارد و از پوست زبرش ترشحاتی شیری تراوش می‌کند که به‌شدت چشم و دهان درندگان را می‌آزارد. وزغ ماده به صورت خوشه‌هایی شامل دو تا هشت تخم، روی سطح زیرین سنگ‌های زیر آب تخم‌گذاری می‌کند.

وزغ غول‌پیکر ـ از بزرگ‌ترین وزغ‌های دنیاست و به میزان گسترده‌ای به بیرون از محدودهٔ زیستی‌اش منتقل و آن جا ساکن شده است. دلیل اصلی این کار استفادهٔ غذایی از آن و تنظیم جمعیت حشراتی

ماهی‌ها

امروزه بیش از ۲۴ هزار گونۀ مختلف از ماهی‌ها وجود دارند که این تعداد بیش از دیگر انواع مهره‌داران است. تنوع گونه‌ها در ماهی‌ها بسیار زیاد است، از کوچک‌ترین گونه‌ها مانند گوبی کوتوله گرفته که تنها یک سانتی‌متر است تا غول‌هایی مانند وال‌کوسه که طول آن بالغ بر ۱۲ متر می‌شود، همگی متعلق به این گروه از مهره‌داران هستند. ماهی‌ها به سه گروه عمده تقسیم‌بندی می‌شوند. بدوی‌ترین گروه، شامل لمپری‌ها و بی‌فک‌ماهی‌ها است. این جانوران مانند ماهی‌ها، آرواره ندارند و تنها یک دهان مکنده دارند. گروه دوم متشکل از تمام کوسه‌ها و پرتوماهی‌هاست که موسوم به ماهی‌های غضروفی هستند. سومین گروه و در واقع بزرگ‌ترین گروه، معروف به ماهی‌های استخوانی است. همان طور که از اسم این گروه پیداست این ماهی‌ها ستون مهره‌ای استخوانی دارند.

خفاش‌ماهی
Batfish
Platax pinnatus

موری
Moray
Muraena helena

ماهی‌ها اولین مهره‌دارانی هستند که بر کرۀ زمین می‌زیسته‌اند. اولین گونه از ماهی‌ها، ۵۰۰ میلیون سال پیش می‌زیسته است. همۀ ماهی‌ها به استثنای لمپری‌ها و بی‌فک‌ماهی‌ها دارای ستون مهره‌اند که از استخوان درست شده است. البته این ستون مهره در کوسه‌ها و پرتوماهی‌ها از غضروف ساخته شده است.

تمام ماهی‌ها در آب زندگی می‌کنند. از این میان ۱۴ هزار گونه در دریاها به سر می‌برند و مابقی در دریاچه‌ها و رودخانه‌های نقاط مختلف جهان زندگی می‌کنند. ماهی‌ها با استفاده از دستگاه تنفسی مخصوص‌شان موسوم به آبشش، می‌توانند اکسیژن مورد نیاز را از آب تأمین کنند. آبشش‌ها که در دو طرف سر ماهی قرار دارند از صفحات ظریف و بسیار زیادی تشکیل شده و رگ‌های خونی، آن‌ها را به هم پیوند داده‌اند. با عبور آب از آبشش‌ها، مولکول‌های اکسیژن به خون نفوذ می‌کنند و به تمام بدن انتقال می‌یابند. هر جفت آبشش دریچه‌ای ترکیبی رو به بیرون دارد که با پرده‌ای محافظ پوشیده شده است. اما در کوسه‌ها و پرتوماهی‌ها هر یک از آبشش‌ها منفذ خروجی مستقلی رو به بیرون دارد. چون ماهی‌ها برخلاف بیش‌تر حیوانات پا ندارند، از اندام‌های دیگری برای حرکت استفاده می‌کنند، این موجودات به‌جای پا از باله‌ها و دم‌شان برای جلو راندن خود در آب بهره می‌برند.

ماهی‌های غضروفی که شمارشان به ۸۵۰ گونه می‌رسد، ماهی‌هایی دریازی هستند. بیش‌تر آن‌ها شکارچیانی فعال‌اند که از دیگر ماهی‌ها تغذیه می‌کنند و دندان‌های تیزی در هر دو آرواره دارند. اگرچه اسکلت آن‌ها به‌جای استخوان از غضروف ساخته شده است، اما طرح ساختمان بدن‌شان با ماهی‌های آرواره‌دار مطابقت دارد و دارای دو باله و ستون مهرۀ متعارف‌اند و بدن‌شان به زیبایی تمام آب‌لغز است.

در برخی از ماهی‌های غضروفی پرهٔ بالایی دم، بزرگ‌تر از قسمت پایینی آن است و جفت بالهٔ جلویی آنان که بالهٔ سینه‌ای است، در حکم بال‌های تنظیم‌کنندهٔ جهت حرکت است. این باله‌ها نیز مانند باله‌های غیرجفتی و بزرگ مقعدی، در برابر سر خوردن، پرتاب شدن و حرکت جانبی، مقاوم‌اند و حرکت ماهی را تثبیت می‌کنند. این گروه از ماهی‌ها ۵ تا ۷ جفت شکاف آبشش دارند که در هر سوی سر قرار گرفته‌اند. جریان تنفس نیز به شکل متعارف از طریق دهان داخل و از طریق شکاف‌های یادشده خارج می‌شود.

در حدود نیمی از مهره‌دارانی که امروزه می‌شناسیم ماهی‌های استخوانی هستند که برخلاف ماهی‌های غضروفی در دو محیط آب شیرین و آب شور زندگی می‌کنند. شکل این گروه از ماهی‌ها شبیه به ماهی‌های غضروفی است، اما چندین اختلاف درخور توجه در آنان وجود دارد. اسکلت بدن و شعاع‌های باله‌ها از استخوان ساخته شده است. پره‌های دم، غالباً، اما نه همواره به یک اندازه است. در این ماهی‌ها، اغلب، کیسهٔ هوایی برای حفظ شناوری آنان درون آب وجود دارد. ماهی‌ها می‌توانند با این وسیله خود را درون آب بی‌وزن کنند یا از آن برای استراحت و بی‌حرکت ماندن بهره گیرند که در قیاس با ماهی‌های غضروفی که باید دائماً در حرکت باشند یا به اعماق فرو روند، مزیت بسیار بزرگی است. بین این دو گروه از ماهی‌ها اختلافی نیز در دستگاه آبشش‌شان وجود دارد. در ماهی‌های استخوانی، غالباً چهار آبشش در هر سوی حلق قرار دارد. بدن بیش‌تر ماهی‌های استخوانی با فلس‌هایی پوشیده شده است که لب به لب هم‌پوشانی دارند و زره محافظی را تشکیل می‌دهند.

تغذیه ماهی‌ها تنوع بسیار زیادی دارد؛ برخی، از گیاهان دریایی تغذیه می‌کنند. برخی دیگر، جانداران کوچک را صید می‌کنند یا به کمک اندام شانه‌مانند خود که به آبشش متصل است آن‌ها را از آب می‌گیرند. بسیاری از ماهی‌ها، شکارچیانی پرتحرک و پر جنب و جوش هستند، اما برخی دیگر، مانند ماهی ماهی‌گیر، بی‌حرکت در بستر دریا می‌آرمند و منتظر می‌مانند تا شکار به اندازهٔ کافی به آن‌ها نزدیک شود و آن‌گاه آن را صید می‌کنند.

توپ ماهی اطلس
Atlantic Footballfish
Himantolophus groenlandicus

بیش‌تر ماهی‌های ماده، تخم‌های بسیار زیاد و ریزی درون آب می‌گذارند. پس از آن، نرها اسپرم را برای باروری تخم‌ها آزاد می‌کنند که یا بر سطح آب شناور می‌شود یا بر کف آب ته‌نشین می‌شود. از میان این تخم‌ها نوزادان ماهی بسیار کوچکی بیرون می‌آیند که بسیاری از آن‌ها خوراک جانوران دیگر می‌شوند. گروهی که جان به در می‌برند، رشد می‌کنند و به ماهی‌های جوانی با بدنی به مراتب شبیه به والدین خود، تبدیل می‌شوند. سپس این ماهی‌های جوان رفته رفته بزرگ شده، بالغ می‌شوند.

دهان ماهی‌ها، بسته به نوع تغذیه‌شان به اشکال مختلف وجود دارد. ماهی‌های صیاد مانند باراکودای بزرگ، پوزه‌ای دراز و شمار زیادی دندان‌های تیز برای گرفتن صید دارند. ماهی ماهی‌گیر از دهان بسیار بزرگش برای فرو بردن صید خود که فریب «قلاب ماهی‌گیری» او را خورده است، بهره می‌گیرد. بسیاری دیگر، مانند پف‌ماهی‌ها دهانی سخت و منقارمانند دارند که می‌تواند جانورانی با پوستهٔ سخت را در هم بشکند. شاه‌ماهی نیز، پلانکتون‌های ریز را از طریق ساختاری ویژه که به آبشش آن متصل است از آب غربال می‌کند.

سلکانت
Coelacanth
Latimeria chalumnae

پلایس
Plaice
Pleuronectes platessa

آدالا
Adalah
Psettodes erumei

پنجره‌ماهی
Windowpane
Scophthalmus aquosus

پهن‌ماهی‌ها

آدالا

Order: Pleuronectiformes: Flatfishes
Family: No Fish family information
Size: up to 61 cm (24 in)
Range: Red Sea, Indian Ocean from E. Africa to N. Australia, into W. Pacific Ocean
Habitat: shallow waters down to 90 m (300 ft)

پلایس

Order: Pleuronectiformes: Flatfishes
Family: No Fish family information
Size: 50 - 91 cm (19 3/4 - 35 3/4 in)
Range: E. Atlantic Ocean: Scandinavia, south to N. Africa and Mediterranean Sea; coasts of Iceland and S. Greenland
Habitat: shallow waters down to 50 m (165 ft), sometimes to 200 m (650 ft)

پنجره‌ماهی

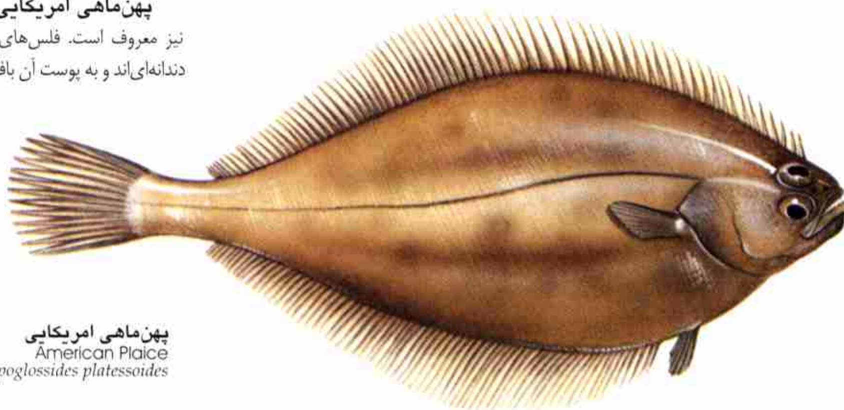
Order: Pleuronectiformes: Flatfishes
Family: No Fish family information
Size: 46 cm (18 in)
Range: W. Atlantic Ocean: Gulf of St. Lawrence to South Carolina
Habitat: coastal waters to depths of about 70 m (230 ft)

آدالا ـ این ماهی یکی از دو گونهٔ بسیار ابتدایی خانوادهٔ پهن‌ماهی‌های پسیتودیده است. بدنش کلفت‌تر و فشردگی‌اش کم‌تر از دیگر پهن‌ماهی‌هاست و چشمش به جای بالای سر، در حاشیهٔ آن قرار دارد. در برخی از این ماهی‌ها چشم‌ها سمت راست و در برخی دیگر سمت چپ است. این ماهی و هم‌گونهٔ دیگرش، پی. بلچری تفاوت دیگری نیز با دیگر پهن‌ماهی‌ها دارند که به سبب شعاع‌های تیغ‌مانند جلوی بالهٔ پشتی است. این ماهی‌ها در بستر دریا به‌سر می‌برند و در آب‌های میانی نیز شنا می‌کنند.

پلایس ـ ویژگی این ماهی، رنگ قهوه‌ای خوش‌رنگ و خال‌های نارنجی و چشم‌گیر روی بدنش است؛ اما قسمت زیرین بدن سفید است. عضوی از خانواده سفره‌ماهی‌های راست‌چشم، موسوم به پلورنکتیده است و هر دو چشمش در سمت راست بدن قرار دارند. نمونه‌های چپ‌چشم بسیار اندک‌اند. این ماهی بسترزی است و روی گل، شن و ریگ‌های بستر دریا زندگی می‌کند و از نرم‌تنان، کرم‌ها و سخت‌پوستان تغذیه می‌کند. حتی ماهی‌های بالغ برای یافتن غذا به ساحل و مناطق جزر و مدی می‌آیند. تخم‌ریزی معمولاً بین ماه‌های ژانویه و مارس صورت می‌گیرد و بسته به دمای آب، تخم‌ها پس از ۱۰ تا ۲۰ روز باز می‌شوند. نوزادان تا حدود ۶ هفته در سطح آب زندگی می‌کنند و هنگامی که طول‌شان به ۱/۲۵ سانتی‌متر رسید، زندگی در بستر آب را انتخاب می‌کنند. تا این زمان تغییرات و سازگاری‌های ساختاری و جابه‌جایی چشم کامل شده است. نرها در ۲ تا ۶ سالگی و ماده‌ها در ۳ تا ۷ سالگی بالغ می‌شوند و ممکن است ۳۰ سال عمر کنند. این ماهی در شمال اروپا اهمیت تجاری بسیاری دارد.

پنجره‌ماهی ـ پهن‌ماهی بسیار لاغری است که قسمت زیرین بدن، سفید و بخش بالایی آن قهوه‌ای است و خال‌های سیاهی روی بدنش وجود دارد. معمولاً چشم راست جابه‌جا می‌شود و از این‌رو، در بیش‌تر ماهی‌های این گروه هر دو چشم در سمت چپ بدن قرار دارد. ماهی‌های جوان از سخت‌پوستان و ماهی‌های بزرگ‌سال از انواع ماهی‌ها تغذیه می‌کنند. درشمار ماهی‌های خوراکی است، ولی به علت لاغری بیش‌از اندازه، ارزش تجاری ندارد.

پهن‌ماهی امریکایی ـ این پهن‌ماهی به ماهی لیماند دراز و زبر نیز معروف است. فلس‌های بدن در قسمتی که چشم‌ها قرار گرفته‌اند، دندانه‌ای‌اند و به پوست آن بافت زبری بخشیده‌اند. هر دو چشم این ماهی در سمت راست که به رنگ قهوه‌ای یا قهوه‌ای مایل به قرمز است، قرار گرفته‌اند. بخش زیرین بدن سفید است. این ماهی روی بسترهای ماسه‌ای و گلی زندگی می‌کند و از بی‌مهرگان بسترزی مثل توتیای دریایی، بریتل‌استار (نوعی

پهن‌ماهی امریکایی
American Plaice
Hippoglossides platessoides

ستارهٔ دریایی)، سخت‌پوستان، نرم‌تنان و کرم‌ها تغذیه می‌کند. تخم‌ریزی در مناطق شمالی در فصل تابستان، و در مناطق جنوبی هنگام بهار انجام می‌شود. هر ماهی ماده تا ۶۰ هزار تخم تولید می‌کند که بر سطح آب شناور می‌شوند و تا باز شدن همان‌گونه باقی می‌مانند.

پهن‌ماهی تابستانه ـ چشم‌های این ماهی باریک‌جثه و فعال، معمولاً در سمت چپ سر قرار گرفته‌اند. از نرم‌تنان، سخت‌پوستان و ماهی‌ها تغذیه می‌کند و در آب‌های کم‌عمق میانی و حتی سطح آب نیز به جست‌وجوی طعمه می‌پردازد. گرچه شناگر نسبتاً سریعی است، بیش‌تر عمر خود را نیمه‌مدفون در بستر دریا سپری می‌کند. رنگ‌آمیزی این ماهی بسته به نوع بستری که روی آن می‌خوابد، فرق می‌کند، اما معمولاً بدنش قهوه‌ای مایل به خاکستری با خال‌های سیاهی روی آن است. در فصل تابستان در آب‌های کم‌عمق و نزدیک ساحل زندگی می‌کند و در زمستان به طرف آب‌های عمیق‌تر مناطق دور از ساحل می‌کوچد. تخم‌ریزی بسته به عرض جغرافیایی محل، بین اواخر پاییز و اوایل بهار صورت می‌گیرد. گفته می‌شود که تخم‌ها بر سطح آب شناور می‌مانند و نوزادان به سوی ساحل کشیده می‌شوند. در آب‌های کم‌عمق زندگی می‌کنند و مراحل رشد را می‌گذرانند.

پهن‌ماهی تابستانه
Summer Flounder
Paralichthys dentatus

پهن‌ماهی زمستانه ـ این ماهی بیش‌تر در آب‌های کم‌عمق و روی بسترهای ماسه‌ای دیده می‌شود. البته این ماهی را در بسترهای پوشیده از ریگ یا بسترهای سخت نیز می‌توان یافت. در نمونه‌های معمولی، چشم‌ها روی قسمت راست بدن‌اند که معمولاً قهوه‌ای مایل به قرمزند. سطح زیرین بدن سفید است، البته نمونه‌های اندکی نیز هستند که سطح زیرین بدن‌شان تیره‌تر است. این ماهی در بستر دریا و از نرم‌تنان، سخت‌پوستان و کرم‌ها تغذیه می‌کند و ظاهراً با خوردن مجرای تنفسی صدف‌های نرم‌پوسته، صدمات زیادی به آن‌ها وارد می‌کند. در پاییز به آب‌های ساحلی مهاجرت می‌کند و دوباره در بهار به مناطق دور از ساحل بر می‌گردد. تخم‌ریزی در زمستان و اوایل بهار صورت می‌گیرد و هر ماهی ماده تا نیم میلیون تخم می‌ریزد. برخلاف دیگر پهن‌ماهی‌ها که تخم‌هایشان روی آب شناور می‌شود، تخم‌های این ماهی در آب ته‌نشین می‌شوند و به هم یا به اجسام موجود در بستر آب می‌چسبند و پس از حدود دو هفته باز می‌شوند. ماهی خوراکی مهمی است که هم از سوی صیادان، هم برای مقاصد تجاری صید می‌شود.

پهن‌ماهی زمستانه
Winter Flounder
Pseudopleuronectes americanus

پهن‌ماهی ستاره‌ای ـ این ماهی را با توجه به طرح‌های خاص نوارهای تیره و روشن روی باله‌ها، می‌توان باز شناخت. رنگ قسمت چشم‌دار قهوه‌ای تیره است و روی آن تیغ‌های تیزی به طور پراکنده دیده می‌شود. عضوی از خانوادهٔ پهن‌ماهی‌های راست‌چشم موسوم به پلورونکتیده است، اما در بیش از نیمی از جمعیت این ماهی‌ها، چشم‌ها در سمت چپ قرار گرفته‌اند. از نرم‌تنان، کرم‌ها، سخت‌پوستان و ماهی‌ها تغذیه می‌کند. تخم‌ریزی در اواخر زمستان و بهار و معمولاً در آب‌های کم‌عمق صورت می‌گیرد. ماهی‌های جوان ممکن است به دهانهٔ رودها یا آب‌های شور وارد شوند. ماهی‌های ماده در ۳ سالگی و نرها در ۲ سالگی بالغ می‌شوند. این ماهی را برای مقاصد تجاری و به ویژه در مناطق دوردست سواحل ژاپن و کره صید می‌کنند.

پهن‌ماهی ستاره‌ای
Starry Flounder
Platichthys stellatus

پهن‌ماهی امریکایی

Order: Pleuronectiformes: Flatfishes
Family: No Fish family information
Size: 30 - 61 cm (11 3/4 - 24 in)
Range: W. Atlantic Ocean: Greenland, Labrador, south to Rhode Island; E. Atlantic: Iceland, Barents Sea, south to English Channel
Habitat: depths of 40 -180 m (130 - 600 ft)

پهن‌ماهی تابستانه

Order: Pleuronectiformes: Flatfishes
Family: No Fish family information
Size: up to 1 m (3 1/4 ft)
Range: W. Atlantic Ocean: Maine to South Carolina
Habitat: coastal waters, bays, harbors; farther offshore in winter

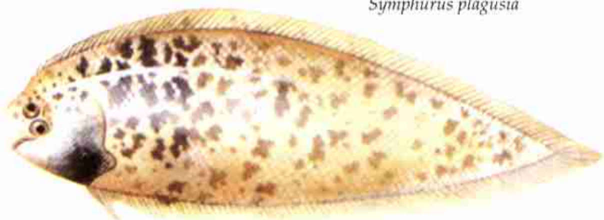
پهن‌ماهی زمستانه

Order: Pleuronectiformes: Flatfishes
Family: No Fish family information
Size: 30 -61 cm (11 3/4 - 24 in)
Range: W. Atlantic Ocean: Labrador to Georgia
Habitat: shallow coastal waters, bays, estuaries, down to 90 m (300 ft)

پهن‌ماهی ستاره‌ای

Order: Pleuronectiformes: Flatfishes
Family: No Fish family information
Size: 91.5 cm (36 in)
Range: N. Pacific Ocean: California to Alaska and Bering Sea, south to Japan and Korea
Habitat: coastal waters, bays, estuaries; also deeper waters down to 275 m (900 ft)

زبان‌ماهی گونه‌سیاه
Blackcheek Tonguefish
Symphurus plagusia

پهن‌ماهی طاووسی
Peacock Flounder
Bothus lunatus

پهن‌ماهی طاووسی

Order: Pleuronectiformes: Flatfishes
Family: No Fish family information
Size: 46 cm (18 in)
Range: W. Atlantic Ocean: Bermuda and Florida through Gulf of Mexico and Caribbean to Brazil
Habitat: shallow coastal waters

زبان‌ماهی گونه‌سیاه

Order: Pleuronectiformes: Flatfishes
Family: No Fish family information
Size: 20.5 cm (8 in)
Range: W. Atlantic Ocean: New York, south to Florida, Bahamas and Gulf of Mexico
Habitat: sandy bays, estuaries

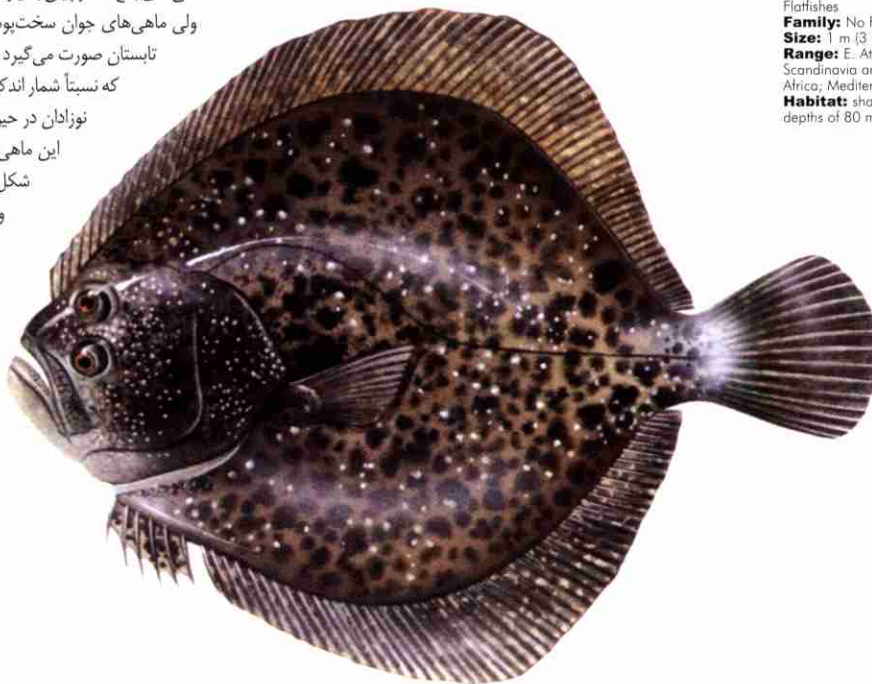
سپرماهی

Order: Pleuronectiformes: Flatfishes
Family: No Fish family information
Size: 1 m (3 1/4 ft)
Range: E. Atlantic Ocean: Scandinavia and Britain, south to N. Africa; Mediterranean Sea
Habitat: shallow inshore waters to depths of 80 m (260 ft)

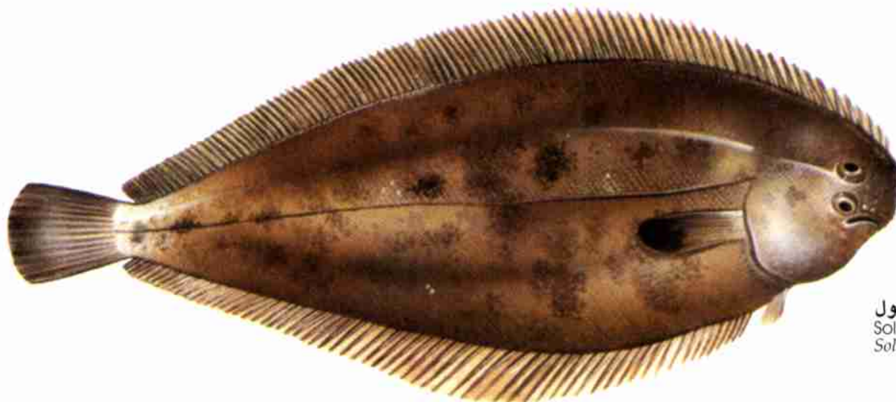
پهن‌ماهی طاووسی ـ روی بدن این ماهی جذاب و زیبا، نقوشی آبی رنگ پراکنده است. عضوی از خانوادهٔ پهن‌ماهی‌های چپ‌چشم است که معمولاً چشم‌هایشان در سمت چپ قرار دارد. فاصلهٔ بین چشم‌ها در ماهی نر بیش از ماهی ماده است. دیگر ویژگی متمایزکنندهٔ این ماهی، بالهٔ پشتی آن است که از جلوی چشم‌ها آغاز می‌شود. این ماهی که فراوانی بسیاری دارد، به ندرت دیده می‌شود و اغلب سرگرم مدفون کردن خود زیر شن‌های بستر دریا است.

زبان‌ماهی گونه‌سیاه ـ این ماهی عضو زبان‌ماهی‌های سول، از خانوادهٔ پهن‌ماهی‌هاست. بدنش در قسمت جلو بیش‌ترین پهنا را دارد و رفته‌رفته به سوی عقب باریک می‌شود تا به دم نوک‌تیز ختم می‌شود؛ از این رو، آن را نمایندهٔ ویژگی‌های عمومی گروه خویش به‌شمار می‌آورند. بالهٔ پشتی و مقعدی با دم پیوند می‌یابد. بدون بالهٔ شکمی است و تنها بالهٔ لگنی سمت چپش رشد یافته است. هر دو چشم در قسمت چپ سر قرار گرفته‌اند. دهان کوچکش پایین قرار گرفته و به سمت چپ پیچ خورده است. سمت چپ بدن که چشم‌ها در آن واقع شده‌اند، به رنگ قهوه‌ای روشن است و نقوش تیره‌رنگی روی آن دیده می‌شود. زیر هر چشم خالی سیاه‌رنگ قرار دارد و سمت دیگر بدن، سفید مایل به کرم است. این ماهی مانند همهٔ پهن‌ماهی‌ها در دورهٔ نوزادی(لاروی) دارای چشم‌های متقارن است؛ یعنی چشم‌ها در دو سوی سر قرار گرفته‌اند، اما پس از طی این مرحله و در نتیجهٔ یک دگردیسی، چهرهٔ بزرگ‌سالی آن شکل می‌گیرد.

سپرماهی ـ پهن‌ماهی بسیار عریضی با سر و دهانی بزرگ است. ماهی ماده از ماهی نر درشت‌تر است. رنگ‌آمیزی بدن بدون فلس این ماهی متنوع است، ولی معمولاً مایل به خاکستری است و روی آن لکه‌های تیره‌ای هست که آن را در بستر دریا استتار می‌کند. معمولاً چشم راست این ماهی جابه‌جا می‌شود و از این‌رو، هر دو چشم در سمت چپ قرار می‌گیرند. ماهی‌های بالغ شکارچیان بسیار فعالی‌اند و بیش‌تر از ماهی‌ها تغذیه می‌کنند، ولی ماهی‌های جوان سخت‌پوستان را نیز می‌خورند. تخم‌ریزی در بهار و تابستان صورت می‌گیرد و ماهی ماده ۱۰ میلیون تخم تولید می‌کند که نسبتاً شمار اندکی از آن‌ها به بزرگ‌سالی می‌رسند. تخم‌ها و نوزادان در حین رشد بر سطح آب شناور می‌مانند تا طول این ماهی‌ها به ۲/۵ سانتی‌متر می‌رسد. در این زمان شکل بدن ماهی‌های بالغ را به خود می‌گیرند و زندگی در بستر آب را آغاز می‌کنند. این ماهی یکی از مهم‌ترین ماهی‌های تجاری دریازی است.

سپرماهی
Turbot
Scophthalmus maximus

ماهی سول
Sole
Solea solea

لیماند ـ بخشی از بدن این پهن‌ماهی کوچک که چشم‌ها در آن واقع شده‌اند، فلس‌های دندانه‌دار بافت زبری به بدن بخشیده‌اند. بخش دیگر بدن، سفید رنگ است و فلس‌های آن فقط در حواشی دندانه‌دار شده‌اند. هر دو چشم در سمت راست بدن قرار گرفته‌اند و به‌ندرت موارد استثنایی مشاهده می‌شود. این ماهی در بستر دریا و تقریباً از همهٔ بی‌مهرگان بسترزی به‌ویژه سخت‌پوستان، کرم‌ها و نرم‌تنان، تغذیه می‌کند. مهاجرت‌های فصلی می‌کند، چنان‌که در بهار به سمت مناطق ساحلی و در پاییز به سوی مناطق دور از ساحل می‌کوچد. تخم‌ریزی در بهار و اوایل تابستان صورت می‌گیرد و تخم‌ها در آب‌های سطحی شناور می‌مانند. هنگامی که طول بدن نوزادان به ۲ سانتی‌متر برسد، به شکل ماهی‌های بالغ درمی‌آیند و عادات بسترزیستی آن‌ها را اختیار می‌کنند. تا این زمان فرایند انتقال ساختار چشم به سمت راست کامل شده است. این ماهی فراوانی بسیار دارد و به رغم اندازهٔ کوچکش، در اروپا از گونه‌های تجاری ارزشمند به شمار می‌رود.

ماهی سول ـ این ماهی فراوان‌ترین عضو خانوادهٔ ماهی‌های سول در اروپاست و ماهی خوراکی مهمی دانسته می‌شود. همچون دیگر پهن‌ماهی‌ها، دوره‌ای از نوزادی را می‌گذراند که بدن دارای تقارن است، اما همچنان که رشد می‌کند، یک چشم (معمولاً چشم چپ) به سوی دیگر بدن (سمت راست) انتقال می‌یابد. این مورد و دیگر سازگاری‌های ساختاری، او را برای نوعی زندگی آماده می‌سازد که بیش‌ترین بخش آن مدفون شدن زیر بستر دریاست، در حالی که تنها چشم‌ها بیرون می‌مانند. رنگ قسمت بالایی این پهن‌ماهی باریک‌جثه، قهوه‌ای ملایم و قسمت پایینی سفید است. طول بالهٔ پشتی و مقعدی به اندازهٔ طول بالهٔ دمی است. معمولاً شب‌ها غذا می‌خورد و از سخت‌پوستان، کرم‌ها، نرم‌تنان و گاهی ماهی‌ها غذای خود را تأمین می‌کند. گاهی نیز در جست‌وجوی غذا به نزدیک سطح آب می‌آید. ممکن است در روزهای ابری و هوای نیمه روشن و تاریک فعال باشد، اما در روشنایی روز زیر شن‌ها یا گل‌های بستر دریا می‌خوابد. مهاجرت فصلی می‌کند و در بهار به سوی آب‌های کم‌عمق می‌رود و در زمستان به سوی مناطق دور از ساحل بر می‌گردد. در بهار و اوایل تابستان تخم‌ریزی می‌کند و تخم‌ها تا زمان باز شدن در سطح آب معلق می‌مانند. نوزادان ابتدا در سطح آب زندگی می‌کنند و تا هنگامی که طول‌شان به ۱/۲۵ سانتی‌متر برسد، طی فرایند دگردیسی به شکل ماهی‌های بالغ درمی‌آیند و به آب‌های کم‌عمق ساحلی کشانده می‌شوند. و از آن پس می‌توانند زندگی خود را در بستر دریا آغاز کنند.

ماهی سول بی‌فلس ـ این عضو عجیب از خانوادهٔ ماهی‌های سول، در واقع پهن‌ماهی تنومندی است با پوستی خالی از فلس که در قسمت چشم‌دار بدن با نوارهای تیره‌ای تزیین شده است. چشم‌ها در اغلب ماهی‌ها در سمت راست قرار گرفته است. زندگی این ماهی بیش‌تر در بستر شنی دریا سپری می‌شود که البته در صورت لزوم به خوبی می‌تواند شنا کند.

لیماند

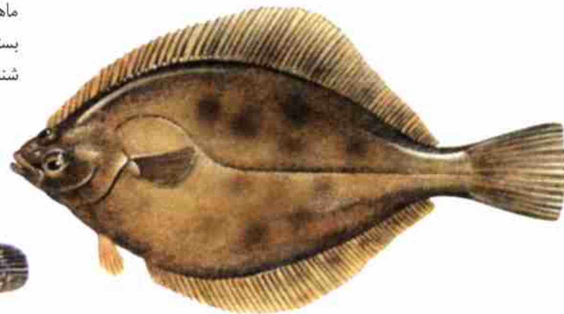
Order: Pleuronectiformes: Flatfishes
Family: No Fish family information
Size: 25 - 42 cm (9 3/4 - 19 1/2 in)
Range: E. Atlantic Ocean: White Sea, coasts of Scandinavia and Britain to Biscay; coasts of Iceland
Habitat: shallow sandy-bottomed waters

ماهی سول

Order: Pleuronectiformes: Flatfishes
Family: No Fish family information
Size: 30 - 60 cm (11 3/4 - 23 1/2 in)
Range: E. Atlantic Ocean: Norway and Britain, south to N. Africa and Mediterranean Sea
Habitat: shallow coastal waters; winters farther offshore in deeper waters

ماهی سول بی‌فلس

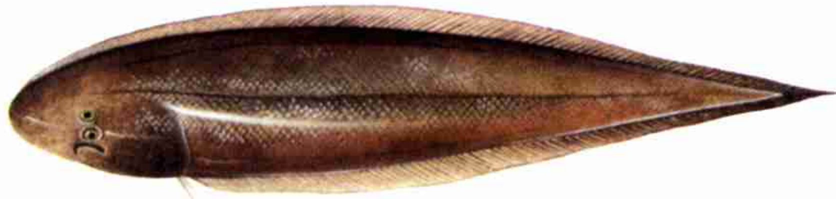
Order: Pleuronectiformes: Flatfishes
Family: No Fish family information
Size: 23 cm (9 in)
Range: W. Atlantic Ocean: coasts of Massachusetts, south to Florida, Bahamas and Gulf of Mexico
Habitat: coastal waters, most common in depths of 30 - 45 m (100 - 150 ft)

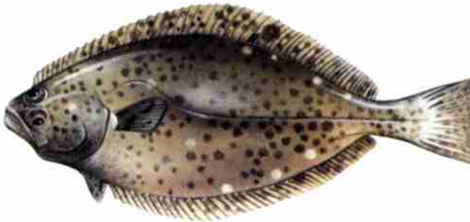
لیماند
Dab
Limanda limanda

ماهی سول بی‌فلس
Naked Sole
Gymnachirus melas

ماهی سول زبان‌دراز
Long Tongue-Sole
Cynoglossus lingua

هالیبوت کالیفرنیایی
California Halibut
Paralichthys californicus

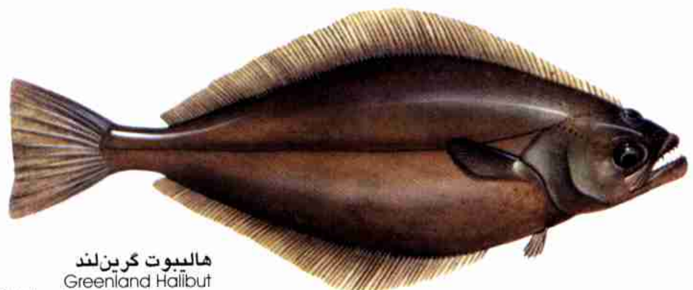
هالیبوت اطلس
Atlantic Halibut
Hippoglossus hippoglossus

ماهی سول زبان‌دراز ـ بدن این ماهی نسبت به پهن‌ماهی‌ها بسیار باریک‌تر است، اما برای زندگی در بستر دریا به خوبی سازگار است. در شن‌ها یا گل‌های بستر دریا به گونه‌ای فرو می‌رود که تنها چشم‌هایش را می‌توان دید و به این شیوه زندگی می‌کند. هر دو چشم در سمت چپ قرار گرفته‌اند و دهان نیز در سمت چپ، درست زیر چشم‌ها، قرار دارد. این ماهی بدون بالهٔ شکمی است و فقط بالهٔ لگنی سمت چپ رشد کرده است. بالهٔ لگنی به بالهٔ دمی کوچک و نوک‌تیزی متصل می‌شود. در قسمت چشم‌دار بدن، حواشی فلس‌ها دندانه‌دار است و بافتی زبر به بدن داده است. نزدیک به ۸۶ گونه در خانوادهٔ این ماهی موسوم به سینوگلوسیده یافت می‌شود که بیش‌ترشان دریازی‌اند و در دریاهای مناطق استوایی و نیمه استوایی به سر می‌برند.

هالیبوت اطلس ـ از بزرگ‌ترین پهن‌ماهی‌هاست. بدن نسبتاً دراز و در عین حال تنومند و نیز تقعر ایجادشده در دمش، از ویژگی‌های متمایزکنندهٔ آن به شمار می‌روند. وزن این ماهی می‌تواند حداکثر تا ۳۱۶ کیلوگرم برسد. البته چنین ماهی‌هایی با این اندازه، احتمالاً امروزه کمیاب‌اند. دهان و دندان‌هایش بزرگ‌اند و در اغلب گونه‌ها چشم‌ها در سمت راست قرار گرفته‌اند. ماهی‌های ماده از نرها بزرگ‌ترند و معمولاً عمری طولانی‌تر دارند. این ماهی بر خلاف جثهٔ بسیار بزرگش، شکارچی بسیار فعال و حریصی است. خود را به بستر دریا محدود نمی‌کند و در آب‌های میانی نیز به تعقیب طعمه می‌پردازد. غذای اصلی ماهی‌های بالغ، ماهی است، اما نوزادان این ماهی سخت‌پوستان را نیز می‌خورند. تخم‌ریزی در زمستان یا اوایل بهار انجام می‌شود و هر ماده تا ۲ میلیون تخم می‌گذارد. تخم‌ها نزدیک به سطح آب‌های عمیق شناور باقی می‌مانند و پس از ۹ تا ۱۶ روز باز می‌شوند. سرعت رشد نوزادان بسیار اندک است و این ماهی تا سن ۱۰ تا ۱۴ سالگی به بلوغ جنسی نمی‌رسد. ماهی‌های بالغ پس از تخم‌ریزی به سوی مناطق شمالی می‌کوچند. این ماهی از دیرباز گونهٔ تجاری بسیار مهمی بوده است، ولی به دلیل کندی سرعت رشد و بلوغ دیر هنگام و نیز صید بیش از اندازه، در معرض خطر جدی قرار گرفته است. امروزه، شمار این ماهی بسیار کاهش یافته است.

هالیبوت کالیفرنیایی ـ این ماهی عضوی از خانوادهٔ پهن‌ماهی‌های چپ‌چشم است، اما شاید حدود نیمی از جمعیت این ماهی‌ها چشم‌شان در سمت راست بدن قرار گرفته است. از ماهی‌ها، به‌ویژه ماهی‌های آنچووی تغذیه می‌کند؛ دندان‌هایی نیرومند و دهانی بزرگ دارد. به وسیلهٔ پرتوماهی‌ها، شیرهای دریایی و خوک‌های دریایی شکار می‌شود. برای انسان نیز ماهی خوراکی بسیار ارزشمندی به شمار می‌رود. تخم‌ریزی در اوایل بهار و تابستان انجام می‌گیرد و سرعت رشد نوزادان نسبتاً کم است.

هالیبوت گرین‌لند ـ شکارچی بسیار فعالی است که به جای بستر دریا، در آب‌های میانی به شکار می‌پردازد و از ماهی‌ها، سخت‌پوستان و ماهی‌های مرکب تغذیه می‌کند. بدن این ماهی بیش از اغلب پهن‌ماهی‌ها تقارن دارد؛ به گونه‌ای که رنگ قسمت بدون چشم تقریباً به تیرگی قسمت چشم‌دار شده است. هر دو چشم این ماهی در سمت راست قرار گرفته‌اند؛ با این همه، چشم بالایی در حاشیهٔ سر قرار گرفته است. میدان دید وسیع‌تری نسبت به پهن‌ماهی‌ها دارد. آرواره‌های بزرگش با دندان‌های نیرومندی، شبیه به دندان‌های مار، مجهز شده‌اند. تخم‌ریزی هنگام تابستان و در آب‌های عمیق صورت می‌گیرد و تخم‌ها و نوزادان، تا تکمیل دگردیسی، آزادانه در آب شناور می‌مانند.

هالیبوت گرین‌لند
Greenland Halibut
Reinhardtius hippoglossoides

ماهی سول زبان‌دراز

Order: Pleuronectiformes: Flatfishes
Family: No Fish family information
Size: 43 cm (17 in)
Range: Indian Ocean: E. Africa to India and Sri Lanka; W. Pacific Ocean
Habitat: coastal waters, estuaries

هالیبوت اطلس

Order: Pleuronectiformes: Flatfishes
Family: No Fish family information
Size: 2 - 2.4 m (6 1/2 - 8 ft)
Range: N. Atlantic Ocean: New Jersey, north to Greenland, Iceland and Barents Sea, south to English Channel
Habitat: sandy-, gravel. and rocky-bottomed waters at 100 - 1,500 m (330 - 5,000 ft)

هالیبوت کالیفرنیایی

Order: Pleuronectiformes: Flatfishes
Family: No Fish family information
Size: 1.5 m (5 ft)
Range: Pacific Ocean: coast of California, sometimes as far north as Oregon
Habitat: sandy-bottomed coastal waters

هالیبوت گرین‌لند

Order: Pleuronectiformes: Flatfishes
Family: No Fish family information
Size: 80 cm - 1.2 m (31 1/2 in - 4 ft)
Range: N. Atlantic, Arctic Ocean, Norwegian Sea, Iceland, Greenland, coasts of N. America as far south as New Jersey; N. Pacific Ocean:Bering Sea and Sea of Okhotsk, south to California and Japan
Habitat: deep waters at 200 - 2,000 m (650 - 6,600 ft)

دری‌ها

دری توپی ـ این ماهی مثل خویشاوند اروپایی خود، ماهی جان‌دری، بدنی پهن با فشردگی بسیار دارد. آروارهٔ پایینی قابلیت برجسته شدن دارد و دارای زاویه‌ای با شیب تند است به گونه‌ای که انتهای آن با چشم‌ها تقریباً در یک راستا قرار می‌گیرد. در اولین بالهٔ پشتی ۹ یا ۱۰ تیغ محکم است که ۳ یا ۴ تای اولی بلند و بقیه بسیار کوتاه هستند. بالهٔ مقعدی نیز ۳ یا ۴ تیغ محکم و کوتاه را در خود جای داده است. رنگ ماهی‌های بالغ نقره‌ای است، ولی دو سوی ماهی‌های جوان را خال‌های سیاه‌رنگ و نامنظم بی‌شماری پوشانده است. با بالغ شدن ماهی، خال‌های سیاه رفته رفته ناپدید می‌شوند، ولی در اغلب ماهی‌های بالغ در پهلوها و نزدیک شکاف آبشش، خالی منفرد باقی می‌ماند. این گونه همچون همهٔ دری‌های دیگر به آرامی طعمهٔ خود را تعقیب می‌کند و آن‌قدر به این کار ادامه می‌دهد تا بتواند آن را در دام آرواره‌های پهن خود گرفتار سازد و بخورد.

گراز ماهی ـ این خویشاوند کوچک دری‌ها، بدنی پهن با جوانب متراکم دارد. سرش زاویه‌دار و دهانش کوچک است. آرواره‌ها قابلیت برجسته شدن دارند و دیوارهٔ آن‌ها دندانه‌های ریزی در خود دارد. هر بالهٔ مقعدی دارای یک تیغ نیرومند است و تیغ‌های بلند و محکمی نیز روی بالهٔ پشتی وجود دارد. فلس‌هایی کوچک با دندانه‌های ریز بدن ماهی را می‌پوشاند، به گونه‌ای که هنگام لمس کردن زبر و خشن به نظر می‌رسد. رنگ ماهی همچون دیگر اعضای خانواده به قرمزی می‌زند. از کرم‌ها، نرم‌تنان و سخت‌پوستان تغذیه می‌کند. در فصل تابستان تخم‌ریزی می‌کند و تخم‌ها تا زمان باز شدن روی سطح آب شناور باقی می‌مانند.

ماهی جان دری ـ این ماهی را با توجه به بدن پهن، سر بزرگ و آرواره‌های انعطاف‌پذیرش که زاویه‌ای تند دارند، می‌توان باز شناخت. ۹ یا ۱۰ تیغ محکم در جلوی بالهٔ پشتی و ۳ یا ۴ تیغ پیش از بالهٔ مقعدی دارد. در دو سوی بدن و در قسمت بالهٔ شکمی، لکه‌ای سیاه‌رنگ و ویژه با حاشیه‌ای روشن دیده می‌شود. معمولاً به‌تنهایی و گاهی در دسته‌های کوچک حرکت می‌کند. شناگر سریعی نیست؛ از این‌رو، برای صید طعمه، به جای استفاده از سرعت، از متانت بهره می‌برد. بدن تخت خود را به سمت جلو می‌گیرد که این عمل شناسایی‌اش را مشکل می‌سازد. آن‌گاه به آرامی به سوی طعمه حرکت می‌کند تا به آن نزدیک شود و بتواند در دهان بزرگ خود گرفتارش سازد. اجرای این کار غالباً با هجوم ناگهانی جریان آب همراه است. حجم عمدهٔ غذای این ماهی را ماهی‌های کوچک و سخت‌پوستان تشکیل می‌دهند. این ماهی را به ندرت می‌توان به صورت انبوه صید کرد، اما به عنوان یک ماهی خوراکی اهمیت بسیاری دارد. گونه‌ای دیگر از دری‌ها به نام زی. جاپونیکس که با این ماهی شباهت نسبتاً زیادی دارد، در آب‌های اقیانوس هند و آرام یافت می‌شود.

دری توپی
Buckler Dory
Zenopsis ocellata

گراز ماهی
Boarfish
Capros aper

ماهی جان دری
John Dory
Zeus faber

دری توپی

Order: Zeiformes: Dories
Family: No Fish family information
Size: 61 cm (24 in)
Range: W. Atlantic Ocean: Nova Scotia to Chesapeake Bay
Habitat: offshore waters

گراز ماهی

Order: Zeiformes: Dories
Family: No Fish family information
Size: 10 - 16 m (4 - 6 1/4 in)
Range: E. Atlantic Ocean: Ireland to Senegal; Mediterranean Sea
Habitat: rocky-bottomed open sea at 100 - 400 m (330 - 1,300 ft)

ماهی جان دری

Order: Zeiformes: Dories
Family: No Fish family information
Size: 40 - 66 m (15 3/4 - 26 in)
Range: E. Atlantic Ocean: N. Scotland to South Africa; Mediterranean Sea
Habitat: inshore waters at 10 - 50 m (33 - 164 ft)

اره ماهی ریزدندان
Smalltooth Sawfish
Pristis pectinata

سفره‌ماهی‌ها و پرتوماهی‌ها

اره‌ماهی ریزدندان – بزرگ‌ترین اره‌ماهی در میان گونه‌های شش‌گانهٔ اره‌ماهی‌هاست و در حوالی ساحل اقیانوس اطلس ایالات متحد و ساحل افریقای شرقی کاملاً شناخته شده است. این ماهی، مانند همهٔ اره‌ماهی‌ها، پوزه‌ای کاملاً تیغه‌ای شکل دارد که هر سوی آن مزین به ۲۴ تا ۳۲ دندان بزرگ هم‌اندازه است. بدنش صرف‌نظر از باله‌های سینه‌ای گسترده و شکاف‌های آبششِ واقع در قسمت زیر آن، بیش‌تر شبیه به بدن کوسه است تا شبیه به پرتوماهی‌ها. این اره‌ماهی در آب‌های کم عمق بستر دریا زندگی می‌کند و با استفاده از اره‌های خود، ماسه‌ها و گِل‌ها را برای یافتن طعمه‌های بی‌مهرهٔ کوچک زیر و رو می‌کند. آن‌ها گاهی با این کار کابل‌های زیر دریا را به هم می‌ریزند و به آن‌ها صدمه می‌زنند. گفته می‌شود که اره‌ماهی‌ها با پوزه‌های خود به ماهی‌های گروهی حمله می‌کنند که این گفته هنوز تأیید نشده است. با این همه، در صورتی که تصادفاً درون تورهای ماهی‌گیری گرفتار شوند، بی‌تردید می‌توانند زخم‌های شدیدی به ماهی‌های دیگر و ماهی‌گیران وارد آورند.

اژدر اقیانوس اطلس – شوک‌های الکتریکی ۷۰ تا ۲۲۰ ولتی تولید می‌کند که می‌تواند ماهی را بی‌هوش کند یا بکشد و انسان را به زمین بزند. تخلیه‌های الکتریکی این ماهی‌ها با سلول‌های ماهیچه‌ای تغییریافته تولید می‌شوند. از ماهی‌هایی تغذیه می‌کنند که هنگام شوک دادن‌میان باله‌های سینه‌ای به دام می‌افتند و محصور می‌شوند. هرچند از بزرگ‌ترین پرتوماهی‌هاست، دهانی کوچک و دندان‌های ریزی دارد و بدون سیستم شوک، شکارگری ناکارآمد است. ماده‌های بارور نوزادان زنده‌ای تولید می‌کنند که در هنگام تولد تقریباً ۲۵ سانتی‌متر طول دارند.

پرتوماهی عقابی – ماهی‌های بزرگ و زیبایی‌اند و باله‌های سینه‌ای نوک‌تیز و بال‌مانند و دم نازک و درازی دارند. در بستر دریا از سخت‌پوستان و نرم‌تنان تغذیه می‌کنند، ولی بسیار فعال‌تر از پرتوماهی‌های گزنده هستند. با حرکات پروازی باله‌ها، درآب بسیار زیبا شنا می‌کنند. در شمال گسترهٔ زیستگاه خود فقط در تابستان دیده می‌شوند. این ماهی در زمستان برای جفت‌گیری به جنوب می‌رود. ماده حداکثر ۷ نوزاد زنده به دنیا می‌آورد و پیش از تولد با ترشحات غشای رحمش آن‌ها را تغذیه می‌کند.

پرتوماهی گزنده – این ماهی‌ها تقریباً چهارگوش‌اند و دم‌های نازک و درازی دارند و بدون باله‌های پشتی یا مقعدی هستند. سلاح مخصوص این ماهی‌ها که منشأ نام متداول آن‌هاست، تیغی تیز نزدیک به قاعدهٔ دم است. این تیغ دندانه‌دار، بافت ترشح‌کنندهٔ زهر در قسمت زیرین خود دارد و می‌تواند زخمی شدید ایجاد کند که حتی برای انسان‌ها نیز مرگ‌بار است. هرچند نمی‌تواند به طور مستقل تیغ اصلی را حرکت دهد، قادر است دم خود را با سرعت و قدرت زیاد حرکت دهد و در نتیجه تیغ را به درون بدن قربانی فرو کند. برخی از قبایل هندی ساکن

اره‌ماهی ریزدندان

Order: Rajiformes: Skates and Rays
Family: No Fish family information
Size: 7.7 m (25 ft)
Range: Temperate and tropical waters
Habitat: shallow coastal waters

اژدر اقیانوس اطلس

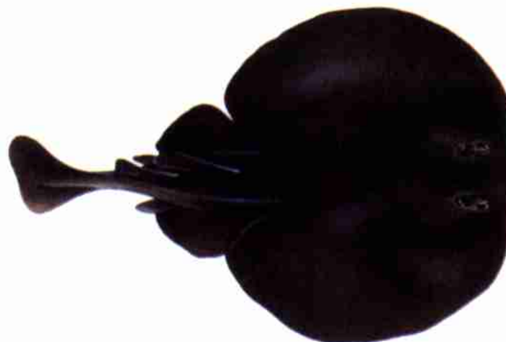
Order: Rajiformes: Skates and Rays
Family: No Fish family information
Size: 1.8 m (6 ft)
Range: Atlantic Ocean: Scotland to South Africa, Nova Scotia to North Carolina; Mediterranean Sea
Habitat: seabed

پرتوماهی عقابی

Order: Rajiformes: Skates and Rays
Family: No Fish family information
Size: 1.8 m (6 ft)
Range: E. Atlantic Ocean: Britain to Senegal; Mediterranean and Adriatic Seas
Habitat: coastal waters

پرتوماهی عقابی
Eagle Ray
Myliobatis aquila

اژدر اقیانوس اطلس
Atlantic Torpedo
Torpedo nobiliana

پرتوماهی گزنده
Southern Stingray
Dasyatis americana

سفره‌ماهی
Skate
Raja batis

مانتای اطلس
Atlantic Manta
Manta birostris

گیتار ماهی اطلس
Atlantic Guitarfish
Rhinobatus lentiginosus

اقیانوس آرام از تیغ‌های این ماهی به جای سلاح استفاده می‌کنند. این ماهی معمولاً به صورت مدفون در ماسه‌های بستر دریا زندگی می‌کند. ماهی‌ها، سخت‌پوستان و نرم‌تنان را می‌خورد و آن‌ها را با دندان‌های قوی و مسطحش خرد می‌کند. ۳ تا ۵ نوزاد درون بدن مادر رشد می‌کنند و در هنگام تولد در حدود ۱۸ سانتی‌متر پهنا دارند. همهٔ این ماهی‌ها غالباً عادات یکسانی دارند. اهمیت تجاریشان اندک است و می‌توانند خسارات زیادی به پوستهٔ سخت صدف‌های با ارزش وارد کنند.

سفره‌ماهی ـ گونهٔ تجاری باارزشی است و برای استفادهٔ غذایی بسیار صید می‌شود. در آب‌هایی به ژرفای ۳۰ تا ۶۰۰ متر به سر می‌برد و فقط ماهی‌های جوان در بخش کم‌عمق‌تر این گسترهٔ زیستگاهی یافت می‌شوند. بدنی مسطح، باله‌های سینه‌ای پهن و دمی بسیار کوچک دارد. تیغ‌هایی کوچک روی دم و بخش زیرین بدنش هست و ماده‌های بالغ برخلاف نرها که تیغ‌هایشان در پشت است، تیغ‌هایی نیز در کنارهٔ جلویی بدن دارند. در بستر دریا به سر می‌برد و از ماهی‌ها، خرچنگ‌های عادی، خرچنگ‌های دراز و اختاپوس‌ها تغذیه می‌کند. تخم‌های آن‌ها که در بستر دریا گذاشته می‌شود، در پوسته‌هایی شاخی قرار دارند که دارای زائده‌هایی دراز در هریک از گوشه‌هایشان هستند. نوزادان هنگام بیرون آمدن از تخم‌ها حدود ۲۱ سانتی‌متر طول دارند.

گیتار ماهی اطلس ـ در طول ساحل اقیانوس اطلس امریکا، از کارولینای جنوبی تا یوکاتان، فراوان دیده می‌شود و در ساختار بدنی بین کوسه‌ها و پرتوماهی‌ها قرار دارد. بدنش دراز و گرد است و باله‌های عقبی کاملاً تکامل یافته‌ای دارد، ولی باله‌های سینه‌ای بزرگ‌تری دارد و شکاف‌های آبششی آن در بخش زیرین بدن هستند. این ماهی ساکن بستر دریاست و بیش‌تر از سخت‌پوستان و نرم‌تنان تغذیه می‌کند. نزدیک به ۴۵ گونه گیتارماهی یافت می‌شود.

مانتای اطلس ـ مانتای غول‌پیکر به غول پرتوماهی‌ها نیز شهرت دارد. بزرگ‌ترین پرتوماهی است که امروزه یافت می‌شود. دارای باله‌های سینه‌ای نوک‌تیز بسیار بزرگ، دمی کوتاه و یک بالهٔ عقبی کوتاه است. ناحیهٔ سر وسیع است و دو زایدهٔ گوشتی در هر سوی دهان دارد. این زائده‌ها می‌توانند جمع یا گسترده شوند و نقش قاشق‌هایی را برای برداشتن غذا ایفا کنند. نام مانتا از این رو بر این ماهی نهاده شده است که باله‌های پهن و متحرک این ماهی به یک شنل یا پوشش شباهت دارند. مانتاها مانند بسیاری از غول‌های اقیانوس، از موجودات پلانکتونی ریزی تغذیه می‌کنند که از طریق تصفیهٔ آب در کمان‌های آبششی به چنگ می‌آورند. همچنین، ماهی‌ها و سخت‌پوستان بزرگ را می‌بلعند. نوزادان، درون بدن مادر از تخم بیرون می‌آیند و کاملاً شکل‌یافته متولد می‌شوند.

پرتوماهی گزنده

Order: Rajiformes: Skates and Rays
Family: No Fish family information
Size: 1.5 m (5 ft)
Range: Atlantic coast: New Jersey to Brazil; Gulf of Mexico; Caribbean
Habitat: shallow coastal waters

سفره‌ماهی

Order: Rajiformes: Skates and Rays
Family: No Fish family information
Size: 2.4 m (8 ft)
Range: E. Atlantic Ocean: Arctic Ocean to Madeira; Mediterranean Sea
Habitat: deep waters

گیتارماهی اطلس

Order: Rajiformes: Skates and Rays
Family: No Fish family information
Size: 76 cm (30 in)
Range: W. Atlantic Ocean
Habitat: shallow waters, bays, estuaries

مانتای اطلس

Order: Rajiformes: Skates and Rays
Family: No Fish family information
Size: 5.2 m (17 ft); 6.7 m (22 ft) wide
Range: Atlantic Ocean: North Carolina to Brazil, Madeira to W. Africa
Habitat: coastal waters, open sea

سار دین
Sardine
Sardina pilchardus

شاه‌ماهی
Herring
Clupea harengus

شاه‌ماهی تویت
Twaite Shad
Alosa fallax

شاه‌ماهی‌ها

ساردین

Order: Clupeiformes: Herrings
Family: No Fish family information
Size: 25 cm (10 in)
Range: European coasts; Mediterranean and Black Seas
Habitat: open sea, coastal waters

شاه‌ماهی

Order: Clupeiformes: Herrings
Family: No Fish family information
Size: 41 cm (16 in)
Range: N. Atlantic Ocean
Habitat: open sea, coastal waters

شاه‌ماهی تویت

Order: Clupeiformes: Herrings
Family: No Fish family information
Size: 55 cm (22 in)
Range: Europe, Icelandic coasts, Baltic to Mediterranean Seas
Habitat: open sea, coastal waters, estuaries

ساردین ـ شبیه به شاه‌ماهی است و دمی گردتر و فلس‌های بیش‌تری دارد. پوشش‌های آبشش این ماهی دارای برجستگی‌های درخشان مشخصی است. گروه‌هایی از ساردین‌ها در آب‌های سطحی به حرکت درمی‌آیند و طی مهاجرت‌های فصلی، در تابستان به سوی شمال و در زمستان به سوی جنوب می‌روند. در بهار و تابستان تخم‌ریزی می‌کنند و سپس به سواحل دورتر می‌روند. ساردین‌های جوان بیش‌تر از پلانکتون‌های گیاهی و ساردین‌های بالغ از انواع بزرگ‌تر پلانکتون‌ها تغذیه می‌کنند و ماهی‌های خوراکی بسیار باارزشی هستند. گونه‌هایی از ساردین در جنس ساردینوپ که قرابت زیادی با هم دارند، حوالی شیلی، پرو، افریقای جنوبی، ژاپن، استرالیا و در امریکا در امتداد سواحل اقیانوس آرام یافت می‌شوند.

شاه‌ماهی ـ این ماهی دارای چند نژاد است که هر کدام از آن‌ها ویژگی‌های جفت‌گیری منحصر به فردی دارند. برخی نژادها در خلیج‌های کم‌عمقِ نزدیک ساحل و شماری دیگر، در کرانهٔ اقیانوس‌ها و دور از ساحل تخم‌ریزی می‌کنند. تخم‌ها تشکیل لایه‌ای روی بستر دریا می‌دهند. نوزادان که نیم سانتی‌متر طول دارند، در گروه‌های بزرگ و در آب‌های سطحی شنا می‌کنند و معمولاً سال اول زندگی می‌توان آن‌ها را نزدیک سواحل یافت. ماهی‌های بالغ نیز در آب‌های سطحی شنا می‌کنند. این ماهی، در حین رشد، اقلام غذایی گوناگونی را انتخاب می‌کند و جانوران سخت‌پوست و ماهی‌های دیگر را می‌خورد. این ماهی، خود طعمهٔ پرندگان و حیوانات دیگری مانند دلفین‌ها و خوک‌های آبی می‌شود و حلقهٔ مهمی را در زنجیرهٔ غذایی دریایی تشکیل می‌دهد. گونهٔ اقیانوس اطلس از دیرباز خوراک مهمی شمرده می‌شود و از مهم‌ترین گونه‌های تجاری است. گونهٔ اقیانوس آرام، خویشاوند نزدیک گونهٔ اقیانوس اطلس است که عادات مشابهی با هم دارند.

شاه‌ماهی تویت ـ ماهی سنگین‌وزنی با پولک‌هایی ظریف و درشت است. این ماهی به شاه‌ماهی آلیس شبیه است، ولی این دو گونه را می‌توان به آسانی از تعداد صافی‌های اولین کمان آبشش تشخیص داد. ۴۰ تا ۶۰ صافی آبشش در شاه‌ماهی تویت و ۸۰ تا ۱۳۰ صافی در شاه‌ماهی آلیس وجود دارد. غذای اصلی‌اش را سخت‌پوستان و ماهی‌های کوچک تشکیل می‌دهند. این ماهی برای جفت‌گیری از آب‌های ساحلی به مناطق جزر و مدی مهاجرت می‌کند، اما آلودگی رودخانه‌ها و موانع ساخت بشر در برخی مناطق، این سفرها را به شدت تحت تأثیر قرار می‌دهد. شب‌هنگام تخم‌ریزی می‌کند و تخم‌ها روی ماسه‌های بستر رودخانه پخش می‌شوند. ماهی‌های جوان پس از بیرون آمدن از تخم به آرامی به سوی پایین رودخانه و دریا حرکت می‌کنند.

شاه‌ماهی شمالی ـ غالباً یک ماهی دریایی به‌شمار می‌رود، اما مانند همهٔ شاه‌ماهی‌های امریکایی برای تخم‌ریزی به رودخانه می‌رود و در آب‌های شیرین یافت می‌شود. سفر خود را در فوریه آغاز می‌کند و تا ماه مه

ماهی آنچووی اروپایی
European Anchovy
Engraulis encrasicolus

شاه‌ماهی شمالی
Alewife
Alosa pseudoharengus

منهادن اطلس
Atlantic Menhaden
Brevoortia tyrannus

به دریا باز می‌گردد. برخی از جمعیت‌های ساکن آب شیرین در دریاچه‌های بزرگ گیر می‌افتند و همهٔ عمر را در آن‌جا سپری می‌کنند. جثهٔ گونهٔ آب شیرین، نصف جثهٔ گونهٔ دریایی است. این ماهی بیش‌تر از پلانکتون‌ها تغذیه می‌کند و ماهی‌های کوچک را نیز صید می‌کند.

شاه‌ماهی گرگی ـ شبیه به شاه‌ماهی است، اما جثه‌ای خارق‌العاده دارد. بدنش استوانه‌ای شکل و دندان‌هایش نیش‌مانند است. برخلاف دیگر اعضای راسته، غذا را با صاف کردن آب به دست نمی‌آورد، بلکه شکار می‌کند. گوشت این ماهی ارزش تجاری اندکی دارد.

ماهی آنچووی اروپایی ـ نژادهای ۱۱۰ گانهٔ این ماهی در سرتاسر جهان در دریاهای معتدل و گرمسیری یافت می‌شوند. شکل سر این ماهی با پوزه‌ای که از دهان بزرگش بیرون زده، مشخص و متمایز است و بدنش گرد است. این ماهی غذای عمدهٔ بسیاری از جانوران، از جمله ماهی تن است. بسیاری از این گونه‌ها، ماهی‌هایی تجاری و باارزش‌اند که به‌ویژه حوالی سواحل پرو به تعداد زیادی صید می‌شوند. ماهی باریکی است و فلس‌های شکننده و بزرگی دارد. در گروه‌هایی متشکل از هزاران ماهی به‌سر می‌برد و از پلانکتون‌ها، سخت‌پوستان کوچک، بی‌مهرگان و لارو ماهی‌ها تغذیه می‌کند. زمستان‌ها در آب‌های دور از ساحل زندگی می‌کند و تابستان‌ها برای تخم‌ریزی به مناطق ساحلی می‌رود. تخم‌ها و کرمینه‌ها روی آب شناور می‌مانند. گونهٔ شمالی ظاهری شبیه به گونهٔ اروپایی دارد.

منهادن اطلس ـ این ماهی‌ها فراوان یافت می‌شوند و در گروه‌های بزرگ متشکل از صدها ماهی حرکت می‌کنند. در بهار و تابستان به شمال و در زمستان به مناطق آب‌های گرم جنوب می‌روند. ماهی بالغ که به خزه‌خواب نیز معروف است، سری بزرگ و فلس‌هایی در پهلوی راست با دندان‌هایی شانه‌مانند در لب آزاد خود دارد. همیشه یک لکهٔ سیاه مشخص در پشت سر و چند لکهٔ کوچک در قسمت‌های بالایی بدن این ماهی به چشم می‌خورد. بخش ویژه‌ای از پلانکتون‌ها را انتخاب نمی‌کند، بلکه هر موجود پلانکتونی را که از آب بگیرد، می‌خورد. گوشتش بسیار روغنی است که به جای استفادهٔ غذایی، در تولید خوراک ماهی، روغن و کود استفاده می‌شود. بسیاری از موجودات، مانند پرندگان، وال‌ها، خوک‌های آبی، کوسه‌ها و ماهی‌های روغن و کبود، آن را شکار می‌کنند. این ماهی به جای طعمه نیز به کار می‌رود.

شاه‌ماهی شمالی

Order: Clupeiformes: Herrings
Family: No Fish family information
Size: 38 cm (15 in)
Range: N. American Atlantic Coast, Great Lakes
Habitat: coastal waters, rivers

شاه‌ماهی گرگی

Order: Clupeiformes: Herrings
Family: No Fish family information
Size: 3.7 m (12 ft)
Range: Indian and Pacific Oceans: Red Sea to Australia
Habitat: surface waters, shallow sea

ماهی آنچووی اروپایی

Order: Clupeiformes: Herrings
Family: No Fish family information
Size: 20 cm (8 in)
Range: European seas
Habitat: surface waters

منهادن اطلس

Order: Clupeiformes: Herrings
Family: No Fish family information
Size: 46 cm (18 in)
Range: N. American Atlantic coast
Habitat: surface waters

شاه‌ماهی گرگی
Wolf Herring
Chirocentrus dorab

آژخ ماهی
Lumpfish
Cyclopterus lumpus

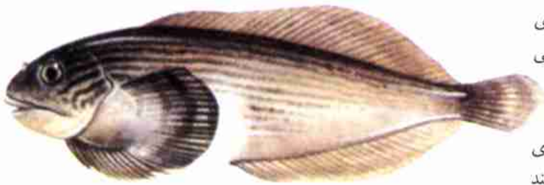
عقرب‌ماهی‌ها

آژخ ماهی ـ بدنی گرد و حجیم، مزین به ردیف‌هایی از صفحات تیغ‌دار در طول هریک از پهلوها دارد. پوست این ماهی بی‌فلس است. باله‌های شکمی‌اش تغییر یافته و تشکیل یک صفحهٔ مکشی قوی روی شکم داده‌اند که این ماهی با آن خود را بر بستر دریا یا صخره‌ها و بقایای دیگر می‌چسباند. از سخت‌پوستان کوچک، عروس دریایی و بی‌مهرگان دیگر و همچنین، برخی از ماهی‌های کوچک تغذیه می‌کند. ماده‌ها معمولاً از نرها بزرگ‌ترند. در اواخر زمستان یا بهار، در دسته‌هایی در آب‌های ساحلی کم‌عمق گرد می‌آیند تا در اطراف خط جزری تخم‌ریزی کنند. ماهی ماده حدود ۲۰۰،۰۰۰ تخم چسبناک می‌ریزد که در آب فرو می‌روند و در بستر دریا به صورت توده‌ای اسفنجی قرار می‌گیرند؛ سپس ماهی نر از خوشه‌های تخم محافظت می‌کند و آب را میان آن‌ها به جریان می‌اندازد تا تبدیل به نوزاد شوند. ماهی‌های جوان در تابستان، در نواحی کم‌عمق ساحلی باقی می‌مانند و در اولین زمستان، آن‌جا را ترک می‌کنند و به آب‌های عمیق‌تر می‌روند.

راسکاس
Rascasse
Scorpaena porcus

حلزون دریایی راه‌راه ـ از اعضای خانوادهٔ ماهی‌های آژخ‌دار است. بدنی گرد دارد، همراه با باله‌های عقبی و مقعدی دراز که هر دوی این باله‌ها به بالهٔ دم متصل‌اند. پوستش لجنی و بدون فلس است و روی شکمش یک صفحهٔ مکندهٔ قوی قرار دارد که با آن مثل حلزون‌های دریایی خود را به بستر دریا یا جلبک‌های دریایی می‌چسباند. این ماهی بیش‌تر از سخت‌پوستان کوچک و کرم‌ها تغذیه می‌کند و در زمستان یا بهار تخم می‌ریزد. تخم‌ها به صورت خوشه‌ای، روی جلبک‌ها و اشیای دیگر روی بستر دریا ریخته می‌شوند و ۶ تا ۸ هفتهٔ بعد به نوزاد ماهی تبدیل می‌شوند.

حلزون دریایی راه‌راه
Striped Seasnail
Liparis liparis

راسکاس ـ علاقه دارد میان صخره‌های پوشیده از جلبک‌های دریایی کمین کند. در آن‌جا رنگ استتارکننده و زبانه‌های پوست جلبک‌مانندِ روی سرش، در هم می‌آمیزند و آن را تقریباً نامرئی می‌کنند. بالهٔ عقبی این ماهی تیغ‌دار است و غده‌هایی زهری در اطراف این تیغ‌ها قرار دارد.

آژخ ماهی

Order: Scorpaeniformes: Scorpionfishes
Family: No Fish family information
Size: 30 - 60 cm (11 3/4 - 23 /1/2 in)
Range: N. Atlantic Ocean : Arctic to Scandinavia, Iceland, British Isles; Newfoundland to New Jersey, USA
Habitat: shallow waters to 200 m (650 ft), usually on seabed

حلزون دریایی راه‌راه

Order: Scorpaeniformes: Scorpionfishes
Family: No Fish family information
Size: 10 - 18 cm (4 - 7 in)
Range: N. Atlantic Ocean: Arctic to coasts of Scandinavia, Iceland, British Isles; Greenland to Virginia, USA
Habitat: inshore waters at 5 - 150 m (16 1/2 - 490 ft)

راسکاس

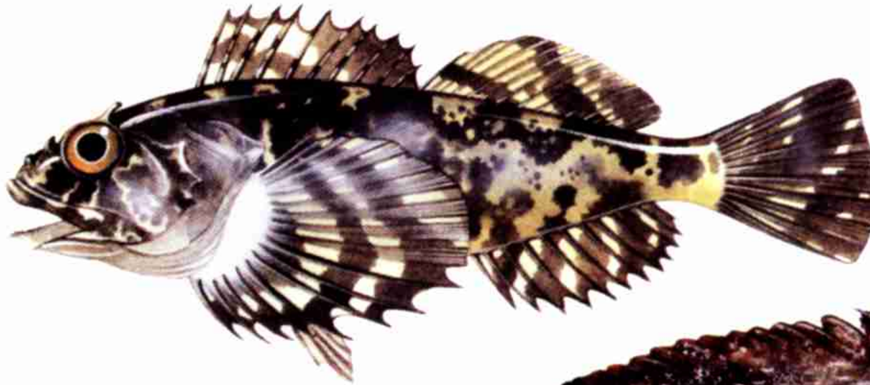
Order: Scorpaeniformes: Scorpionfishes
Family: No Fish family information
Size: 25 cm (9 3/4 in)
Range: Mediterranean and Black Seas; N. Atlantic Ocean: Biscay to Madeira
Habitat: shallow waters

سمور ماهی

Order: Scorpaeniformes: Scorpionfishes
Family: No Fish family information
Size: up to 1 m (3 1/4 ft)
Range: Pacific Ocean: Japan to Bering Strait, south to Baja California
Habitat: inshore waters, open sea

سمور ماهی
Sablefish
Anoplopoma fimbria

کابزان
Cabezon
Scorpaenichthys marmoratus

سنگ‌ماهی
Stonefish
Synanceia verrucosa

سنگ‌ماهی

Order: Scorpaeniformes: Scorpionfishes
Family: No Fish family information
Size: 30 cm (11 3/4 in)
Range: Indian and Pacific Oceans: Africa and Red Sea to N. Australia
Habitat: shallow water, coral reefs

شیرماهی

Order: Scorpaeniformes: Scorpionfishes
Family: No Fish family information
Size: 38 cm (15 in)
Range: Indian and Pacific Oceans
Habitat: shallow waters, reefs

کابزان

Order: Scorpaeniformes: Scorpionfishes
Family: No Fish family information
Size: 76 cm (30 in)
Range: N. Pacific Ocean: Alaska to Baja California
Habitat: shallow inshore waters to 60 m (200 ft)

کابزان ـ از بزرگ‌ترین اسکالپین‌هاست که دارای بدنی سنگین، پوستی صاف و بدون فلس و یک بالهٔ عقبی کاملاً شکاف‌دار است. سر و دهانش پهن است و لبه‌ای برجسته روی پوزه‌اش دارد. رنگ‌آمیزی‌اش بسیار متنوع است، اما پوستش معمولاً منقش به وصله‌های کم‌رنگ است. اگرچه در آب‌های بسترسنگی فراوان‌تر از همه جاست، روی بسترهای ماسه‌ای و بسترهای جلبک‌های قهوه‌ای نیز به سر می‌برد. خرچنگ‌ها غذای اصلی این ماهی هستند و از دیگر سخت‌پوستان و ماهی‌های کوچک نیز تغذیه می‌کند. در طول زمستان از نوامبر تا مارس، تخم می‌ریزد و اغلب از محل‌های مشترکی برای این کار استفاده می‌کند. ماده در فصل زاد و ولد ۱۰۰۰۰۰ تخم را حمل می‌کند که در توده‌هایی روی صخره‌ها ریخته می‌شوند. تا زمانی که تخم‌ها به نوزاد تبدیل شوند، نرها برای محافظت آن‌ها در محل‌های زاد و ولد می‌مانند.

جفت‌گیری در بهار و اوایل تابستان صورت می‌گیرد و تخم‌ها به شکل توده‌ای از مخاط ژلاتینی ریخته می‌شوند. ماهی‌های خوراکی با اهمیتی هستند و از اجزای ضروری سوپ بویابس به شمار می‌روند.

سمورماهی ـ ماهی دراز و باریکی است که دو بالهٔ عقبی‌اش کاملاً از هم جدا هستند. سری صاف دارد و بدون تیغ‌ها و برجستگی‌های عقرب‌ماهی‌های خویشاوندش است. ماهی‌های بالغ نواحی فلات قاره نزدیک به بستر آب زندگی می‌کنند، ولی ماهی‌های جوان، اغلب در اقیانوس آزاد و در آب‌های سطحی به شنا مشغول می‌شوند. این ماهی در زمستان و اوایل بهار تخم‌ریزی می‌کند.

سنگ‌ماهی ـ نزدیک به ۲۰ گونه از این ماهی در اقیانوس هند و آرام یافت می‌شود. همهٔ آن‌ها تیغ‌های بالهٔ عقبی سوزنی‌شکلی دارند که به غده‌های زهری مجهزند. این غده‌ها کشنده‌ترین زهر را میان زهرهای همهٔ ماهی‌ها تولید می‌کنند. زخم‌های حاصل از این ماهی می‌تواند هر انسانی را که روی تیغ‌ها قدم بگذارد، بکشد. این گونه، با بدن زبر و بدون فلس، سر بزرگ و مایل به سمت بالا و چشم‌های برآمده‌اش، نمونهٔ خانوادهٔ خود است. رنگ‌آمیزی و ساختار ظاهری این ماهی، در حالی که به صورت نیمه دفن‌شده میان سنگ‌ها یا شکاف‌های صخره‌ها دراز کشیده است، آن را کاملاً استتار می‌کند. این نکته از نام آن مشخص است.

شیرماهی ـ ماهی خارق‌العاده و تزیینی است و به آسانی از روی باله‌های سینه‌ای بلند و بادبزن‌شکل بالهٔ عقبی و بدن راه‌راه درخشانش شناخته می‌شود. این رنگ‌آمیزی چشم‌گیر به دشمنان احتمالی هشدار می‌دهد که این ماهی تیغ‌هایی شیاردار و مجهز به زهری قوی دارد و این تیغ‌ها می‌توانند حتی برای انسان خطرات جدی و کشنده به همراه داشته باشند.

شیرماهی
Lionfish
Pterois volitans

گاوسر ماهی

Order: Scorpaeniformes: Scorpionfishes
Family: No Fish family information
Size: 10 cm (4 in)
Range: Europe: Sweden and Finland to England and Wales, south to the Pyrenees, Alps, Yugoslavia
Habitat: streams, small rivers, lakes

گرین‌لینگ کتانجک

Order: Scorpaeniformes: Scorpionfishes
Family: No Fish family information
Size: 53 cm (20 3/4 in)
Range: Pacific coast of N. America: Alaska to California
Habitat: shallow, rocky-bottomed water, kelp beds

ماهی روغن بایکال

Order: Scorpaeniformes: Scorpionfishes
Family: No Fish family information
Size: 19 cm (7 1/2 in)
Range: Russia: Lake Baikal
Habitat: deep water

ماهی قرمز

Order: Scorpaeniformes: Scorpionfishes
Family: No Fish family information
Size: 81 cm - 1 m (31 3/4 in - 3 1/4 ft)
Range: N. Atlantic Ocean: Arctic to Scotland and Sweden; USA: New Jersey
Habitat: deep water: 100 - 400 m (330 - 1,300 ft)

گاوسر ماهی ـ عضوی کوچک از خانوادهٔ اسکالپین و ساکن آب شیرین است. سری پهن و مسطح و تیغی کوچک در هریک از پهلوها دارد. در آب‌های دارای بستر سنگی، بسیار راحت است و در روز زیر صخره‌ها و سنگ‌ها پناه می‌گیرد. هنگام شب از پناهگاه بیرون می‌رود و به دنبال سخت‌پوستان و کرمینه‌های حشرات می‌گردد. در بهار، از ماه مارس تا ماه مه تخم‌ریزی می‌کند. ماهی نر حفره‌ای کم‌عمق زیر صخره‌ای می‌سازد تا ماهی ماده بتواند تخم‌هایش را روی بخش زیرین صخره بریزد. نر از تخم‌ها مراقبت می‌کند و ۳ یا ۴ هفته بعد تخم‌ها تبدیل به نوزاد می‌شوند. ماهی‌های ریز هنگام بیرون آمدن از تخم‌ها پراکنده می‌شوند و میان سنگ‌ها پناه می‌گیرند.

گرین‌لینگ کتانجک ـ یکی از ۱۱ گونهٔ گرین‌لینگ است که همگی در اقیانوس آرام شمالی یافت می‌شوند. سرش صاف و بدون هرگونه تیغ یا برجستگی است و باله‌های سینه‌ای بزرگ و بالهٔ عقبی درازقاعده‌ای دارد که در امتداد طول از وسط دارای شکاف‌اند. نرها و ماده‌ها در ظاهر اندکی با هم متفاوت‌اند و لکه‌هایی در بخش‌های جلویی بدن دارند. لکه‌های ماده‌ها، قهوه‌ای مایل به قرمز است. این ماهی‌ها به این علت که پنج خط کناری (مجموعه‌ای از اندام‌های حسی) در هر طرف بدن دارند، عجیب و غیرعادی به نظر می‌رسند. بسیاری از این ماهی‌ها تنها یک خط دارند. از کرم‌ها، سخت‌پوستان و ماهی‌های کوچک تغذیه می‌کنند و خود آن‌ها طعمهٔ بسیاری از ماهی‌های بزرگ‌تر و پرندگان ماهی‌خوار می‌شوند. در پاییز، تخم‌هایشان را به صورت خوشه‌ای، میان صخره‌ها می‌ریزند و پس از چندی نوزادان این ماهی در آب‌های سطحی دریای آزاد شنا می‌کنند.

ماهی روغن بایکال ـ این اسکالپین عجیب آب شیرین، یکی از اعضای خانواده‌ای متشکل از تنها ۲ گونه است. بدنی دراز و بدون هر گونه بالهٔ لگنی دارد و ولی باله‌های عقبی و مقعدی‌اش درازقاعده است. سرش پوشیده از پوستی شفاف و ظریف است و دهانی بزرگ دارد. هرچند در آب‌های عمیق به سر می‌برد، هنگام شب بالا می‌آید و نزدیک به سطح، از سخت‌پوستان کوچک تغذیه می‌کند. حیوان ماده، در تابستان در آب‌های سطحی دریاچه، نوزادان زنده می‌زاید. گونه‌ای دیگر نیز در دریاچهٔ بایکال زندگی می‌کند.

ماهی قرمز ـ بدنی سنگین، سری بزرگ و آروارهٔ پایینی برجسته‌ای دارد. بالهٔ عقبی‌اش مجهز به تیغ‌هایی قوی است و سه تیغ روی بالهٔ مقعدی دارد. این ماهی هنگام روز در بستر دریا به سر می‌برد. در شب تا آب‌های سطحی بالا می‌آید و از ماهی‌هایی چون شیرماهی و ماهی روغن تغذیه می‌کند. این ماهی زنده‌زاست. ماهی نر در شمال گسترهٔ زیستگاهی‌اش و در اواخر تابستان، ماهی ماده را از درون بارور می‌کند. ماده‌ها در زمستان به جنوب مهاجرت می‌کنند و تا ۴۰،۰۰۰ نوزاد در ماه مه یا ژوئن سال بعد به دنیا می‌آورند. نوزادان این ماهی هنگام تولد حدود ۸ میلی‌متر طول دارند. این نوزادان ابتدا از پلانکتون‌ها و سپس از سخت‌پوستان تغذیه می‌کنند.

گاوسر ماهی
Bullhead
Cottus gobio

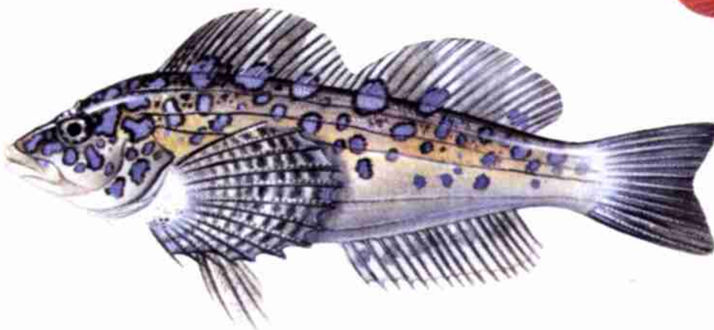
ماهی روغن بایکال
Baikal Cod
Comephorus baicalensis

ماهی قرمز
Redfish
Sebastes marinus

گرین‌لینگ کتانجک
Kelp Greenling
Hexagrammos decagrammus

سلکانت
Coelacanth
Latimeria chalumnae

فسیل‌های زنده

پره ماهی ـ پوزه‌ای پهن و دراز و سری درشت دارد. دهان بزرگ این ماهی هنگام شنا باز است و آروارهٔ پایینی‌اش آویزان؛ در این حال آب را با استفاده از شکاف‌های شانه‌ای‌شکلِ آبشش خود، تصفیه می‌کند و هر موجود پلانکتونی درون آن را می‌گیرد. به طور متناوب برای بلعیدن غذا دهان خود را می‌بندد. استخوان‌بندی این ماهی بیش‌تر غضروفی است و تنها تعدادی فلس کوچک روی پوستش دارد. در آوریل و مه در نواحی دارای بستر شنی، تخم‌ریزی می‌کند. بلافاصله پس از این که ماده تخم‌هایش را ریخت، نر آن‌ها را بارور می‌کند. سپس تخم‌ها دارای پوششی چسبناک می‌شوند که موجب می‌شود در آب فرو روند و به اولین اشیائی که برخورد کنند، بچسبند. لاروهای تازه از تخم درآمده، پوزهٔ دراز ندارند، اما در ۲ یا ۳ هفته پوزه شروع به رشد می‌کند. تنها گونهٔ دیگر در چین زندگی می‌کند.

خمیده‌باله ـ ماهی قوی اندامی با بالهٔ پشتی دراز و دمِی گرد است. دارای دو صفحه استخوانی ابتدایی زیر گلوست. نرها معمولاً از ماده‌ها کوچک‌ترند و دارای لکه‌ای تیره با حاشیهٔ نارنجی در قاعدهٔ دم هستند. معمولاً در آب‌های کندجریان و دارای پوشش گیاهی متراکم که اکسیژن اندکی دارد، به سر می‌برند که در آن‌جا با استفاده از بادکیسهٔ شنا که حکم شش را دارد، از اکسیژن هوا تنفس می‌کنند. این ماهی می‌تواند در چنین شرایطی مقاومت کند. از ماهی‌ها و برخی خرچنگ‌های آب شیرین تغذیه می‌کند. ماهی نر در بهار، حفره‌ای در بستر رودخانه ایجاد می‌کند و با استفاده از ریشه‌های کوچک و ماسه‌ها لانه می‌سازد. تخم‌ها درون لانه گذاشته می‌شوند و ماهی نر ۸ تا ۱۰ روز از آن‌ها مراقبت می‌کند تا تبدیل به لارو می‌شوند. هریک از لاروها با غدهٔ پیونددهندهٔ واقع در سر، خود را به آشیانه متصل می‌کند و از کیسهٔ زردهٔ خود تغذیه می‌کند. نوزادان پس از حدوداً ۹ روز می‌توانند شنا و تغذیه کنند، اما همچنان ماهی نر از آن‌ها مراقبت می‌کند تا طول‌شان به ۱۰ سانتی‌متر برسد.

سلکانت ـ ماهی سنگین‌جثه‌ای است که به استثنای اولین بالهٔ عقبی، در بیخ تمام باله‌های خود لخته‌های گوشتی دارد. باله‌های سینه‌ای می‌توانند تا ۱۸۰ درجه بچرخند. این ماهی که به (crossopterygians) معروف است، زمانی فراوان بود. ساختار داخلی این گونه چند ویژگی دارد که تکامل آن را آشکار می‌کند؛ مثلاً قلب این ماهی در مقایسه با ماهی‌های دیگر بسیار ساده است و شبیه به قلب ماهی‌های اولیه‌ای است که نظریه‌پردازان اظهار کرده‌اند. کلیه‌ها، برخلاف کلیه‌های مهره‌داران دیگر، در بخش زیرین بدن قرار دارد. گوشت‌خوار است و بیش‌تر از ماهی‌ها تغذیه می‌کند. اختلاف نظر زیادی در مورد شیوه‌های زاد و ولد آن بود، ولی از زمانی که ماهی ماده‌ای را یافته‌اند که ۵ نوزاد تقریباً رشدیافته، درون لولهٔ رحم حمل می‌کرد، آن‌ها را تخم‌گذار می‌دانند. نوزاد ماهی‌های کامل ثمرهٔ تخم‌هایی‌اند که درون شکم ماهی مادر تبدیل به لارو می‌شوند.

پره ماهی

Order: Acipenseriformes: Sturgeons
Family: No Fish family information
Size: 2 m (6 1/2 ft)
Range: USA: Mississippi River system
Habitat: large rivers and lakes

خمیده‌باله

Order: Amiiformes: Bowfins
Family: No Fish family information
Size: 91 cm (3 ft)
Range: Eastern N. America
Habitat: quiet streams and ponds

سلکانت

Order: Coelacanthiformes: Coelacanth
Family: No Fish family information
Size: 1.9 m (6 1/4 ft)
Range: Indian Ocean, off Comoro Islands
Habitat: rocky or coral slopes

پره ماهی
Paddlefish
Polyodon spathula

خمیده‌باله
Bowfin
Amia calva

ماهی خاویار استروژن

Order: Acipenseriformes: Sturgeons
Family: No Fish family information
Size: 3 m (10 ft)
Range: European coastline: Norway and Baltic sea to Mediterranean and Black Seas
Habitat: shallow sea, rivers

ماهی خاویار بلوگا

Order: Acipenseriformes: Sturgeons
Family: No Fish family information
Size: 5 m (16 1/2 ft)
Range: Basins of Caspian and Black Seas; Adriatic Sea, Sea of Azov
Habitat: sea, rivers

ماهی شش‌دار استرالیایی

Order: Ceratodiformes: Australian Lungfish
Family: No Fish family information
Size: 1.5 m (5 ft)
Range: Australia: Queensland
Habitat: rivers

ماهی خاویار استروژن - این ماهی پیوسته کم‌یاب‌تر شده و در اروپا نیازمند حفاظت است. چندین سده است که انسان از آن مانند ماهی خوراکی استفاده می‌کند و تخم‌های بیرون نریختهٔ شکم ماده را جمع‌آوری می‌کند، و نمک‌زده و با نام خاویار می‌خورد. ماهی‌گیری بی‌رویه، آلودگی هوا و موانع ساخت بشر در رودخانه‌های محل تخم‌ریزی، به کاهش این ماهی انجامیده است. گونه‌ای بسترزی است و از بی‌مهرگانی مانند کرم‌ها، نرم‌تنان، سخت‌پوستان و برخی ماهی‌ها تغذیه می‌کند. در بهار ماهی‌های در حال زاد و ولد به رودخانه‌ها مهاجرت می‌کنند و در آن‌جا تخم می‌ریزند. هر ماهی مادهٔ بزرگ ممکن است از ۸۰۰,۰۰۰ تا ۲,۴۰۰,۰۰۰ تخم سیاه چسبنده را درون خود جای دهد که بعد آن‌ها را روی ماسه‌های کف رودخانه می‌ریزد. تخم‌ها حدوداً پس از یک هفته تبدیل به لارو می‌شوند. نوزادان تا ۳ سال در رودخانه می‌مانند و در این مدت از لارو حشرات و جانوران سخت‌پوست تغذیه می‌کنند. گونهٔ بسیار نزدیک این ماهی، اکسیرینکوس است که کاملاً با این ماهی، همسان نیست و در امریکای شمالی در طول سواحل اقیانوس اطلس می‌زید.

ماهی خاویار بلوگا - ماهی سنگین‌وزنی است که وزنش به ۱۲۰۰ کیلوگرم و گاهی بیش‌تر بالغ می‌شود. امروزه این ماهی از سویی به علت آلودگی رودخانه‌ها که مزاحم مهاجرت‌های این ماهی است و از سوی دیگر به علت ماهی‌گیری، نسبتاً کم‌یاب شده است. صید ماهی‌های خاویار ماده، آسیب بسیاری به جمعیت این ماهی زده است، به‌ویژه آن که ماهی‌هایی دیربلوغ‌اند و نرها در ۱۴ سالگی و ماده‌ها در ۱۸ سالگی به بلوغ می‌رسند. در زمستان یا بهار به رودخانه‌ها مهاجرت می‌کنند تا در بسترهای صخره‌ای تخم‌ریزی کنند. نوزادان بلافاصله حرکت به سوی دریا را آغاز می‌کنند و در این مسیر از بی‌مهرگان کوچک ساکن بستر رودخانه تغذیه می‌کنند. ماهی‌های بالغ در دریا از ماهی‌ها، به‌ویژه گونه‌های شبیه به شاه‌ماهی و اعضای خانوادهٔ ماهی کپور، تغذیه می‌کنند.

ماهی شش‌دار استرالیایی - برای اولین بار در سال ۱۸۷۰ یافت شد. به دلیل داشتن تنها یک شش، با ماهی‌های شش‌دار دیگر متفاوت است. این ماهی در آب‌های دائمی زندگی می‌کند، بنابراین برای مقاومت در برابر خشک‌سالی، هیچ‌گونه دورهٔ نهفتگی را پشت سر نمی‌گذارد. در اسارت غالباً گوشت‌خوار است و تقریباً از هر گونه غذای حیوانی تغذیه می‌کند. از آگوست تا اکتبر در آب‌های کم‌عمق تخم‌ریزی می‌کند. ماهی شش‌دار به طور طبیعی در رودخانه‌های بورنت و ماری سکونت دارد، ولی برای حفظ آن، به رودخانه‌های دیگری نیز منتقل شده است.

ماهی خاویار استروژن
Sturgeon
Acipenser sturio

ماهی خاویار بلوگا
Beluga
Huso huso

ماهی شش‌دار استرالیایی
Australian Lungfish
Neoceratodus forsteri

ماهی شش‌دار افریقایی
African Lungfish
Protopterus aethiopicus

ماهی شش‌دار امریکای جنوبی
South American Lungfish
Lepidosiren paradoxa

ماهی شش‌دار افریقایی ـ شش‌هایی متصل به مری دارد که با آن‌ها در سطح آب تنفس می‌کند. آبشش‌های طبیعی و کم‌تر تکامل‌یافته نیز دارد. اغلب در آب‌های دائمی به سر می‌برد، ولی در صورت طولانی شدن خشک‌سالی، به همان شیوهٔ ماهی‌های شش‌دار امریکایی گل‌ها را سوراخ می‌کند و نفس می‌کشد. ۳ گونهٔ افریقایی در باتلاق به سر می‌برند و در طول فصول خشک مجبور به تنفس هوا هستند. در فصل زاد و ولد، ماهی نر سوراخی ایجاد می‌کند که در آن یک یا چند ماهی ماده تخم می‌گذارند؛ آن‌گاه ماهی نر از تخم‌ها و سپس از نوزادان، مراقبت می‌کند.

ماهی شش‌دار امریکای جنوبی ـ دارای یک جفت اندام شش‌مانند است که به مری متصل است. این ماهی در نواحی باتلاقی بدون اکسیژن زندگی می‌کند، ولی به کمک شش‌هایش می‌تواند اکسیژن به‌دست آمده از درون آب را با تنفس هوای سطح آب تکمیل کند. باتلاق‌هایی که این ماهی در آن زندگی می‌کند، به طور متناوب دچار سیل می‌شوند و آن‌گاه کم و بیش خشک می‌شوند. این ماهی با حفر یک سوراخ، فصل خشک را پشت سر می‌گذارد و هنگام خشک شدن باتلاق، از هوا تنفس می‌کند. زمانی که محیط به شدت خشک شود، دهانهٔ سوراخ را با گل می‌بندد و سپس چمباتمه زده، خود را با پوششی از ترشح مخاطی می‌پوشاند تا رطوبت بدنش حفظ شود. فعالیت‌های بدنی این ماهی در دورهٔ نهفتگی کاهش می‌یابد، اما به تنفس هوا ادامه می‌دهد. هنگام بارش دوبارهٔ باران، از سوراخ خود بیرون می‌آید. به خاطر عدم فعالیت در هوای گرم، به تابستان‌خواب معروف است. جفت‌ها در فصل باران، در سوراخ‌هایی تخم‌ریزی می‌کنند که ماهی نر ساخته است. نر ابتدا از تخم‌ها و سپس از نوزادان محافظت می‌کند. نوزادان تازه از تخم درآمده دارای غده‌هایی چسبناک‌اند که با آن‌ها از گیاهان آویزان می‌شوند و این غده‌ها پس از ۶ تا ۸ هفته از بین می‌روند.

نیزه ماهی پوزه‌دراز ـ این ماهی که فراوان‌ترین و پراکنده‌ترین نیزه‌ماهی است، آرواره‌هایی بسیار دراز و دندان‌هایی تیز دارد. ماهی‌ای شکارچی است که میان گیاهان پنهان می‌شود و منتظر ماهی‌ها و جانوران سخت‌پوست می‌ماند و همین که به آن نزدیک شوند، بیرون می‌جهد و طعمهٔ خود را صید می‌کند. در بهار در آب‌های کم‌عمق جمع می‌شوند و آن‌جا تخم‌ریزی می‌کنند. تخم‌ها چسبنده‌اند و به جلبک‌ها و سنگ‌ها می‌چسبند. نوزادان تازه از تخم درآمده مکنده‌های چسبناکی زیر دهان دارند و این مکنده‌ها خود را به اشیای شناور می‌چسبانند تا کیسه‌های زردهٔ آن‌ها جذب شود و برای تغذیه مجبور به شکار شوند.

ماهی شش‌دار افریقایی

Order: Lepidosireniformes: African, S.A. Lungfish
Family: No Fish family information
Size: 2 m (6 1/2 ft)
Range: E. and central Africa
Habitat: rivers, lakes

ماهی شش‌دار امریکای جنوبی

Order: Lepidosireniformes: African, S.A. Lungfish
Family: No Fish family information
Size: 1.2 m (4 ft)
Range: Central South America
Habitat: swamps, weeded river margins

نیزه ماهی پوزه‌دراز

Order: Semionotiformes: Gars
Family: No Fish family information
Size: 1.5 m (5 ft)
Range: N. America: Quebec and the Great Lakes to Florida and New Mexico
Habitat: rivers, lakes

نیزه ماهی پوزه‌دراز
Longnose Gar
Lepisosteus osseus

ببرماهی غول پیکر
Giant Tigerfish
Hydrocynus goliath

بریم
Bream
Abramis brama

بولنجرلا لوسیوس
Boulengerella lucius
Boulengerella lucius

بیترلینگ
Bitterling
Rhodeus sericeus

پیرانای سرخ
Red Piranha
Serrasalmus nattereri

کپورها و مینوها

ببرماهی غول پیکر ـ از بزرگ‌ترین ماهی‌های کاراسین با بدنی دراز و کشیده و پوشیده از فلس است. بالهٔ دمی دو شاخه‌ای دارد که به خوبی رشد کرده است. تعدادی دندان بزرگ و تیز در دهانش دارد و پشت آن دندان‌هایی نیمه رشدیافته و جایگزین قرار گرفته‌اند. ماهی شکاری بسیار حریصی است و انواع ماهی‌های کوچک‌تر را می‌خورد.

بریم ـ دو سمت بدن پهن این ماهی صاف و تخت و کمرش خمیده و بلند است. حاشیهٔ بالهٔ مقعدی، تقعر خاصی یافته و سرش نسبت به جثه‌اش کوچک‌تر است. دهان این ماهی به شکل لوله‌ای برجسته است که با آن، لارو حشرات، کرم‌ها و نرم‌تنان را از کف رودخانه‌ها جمع‌آوری می‌کند. گروهی زندگی می‌کند و معمولاً هنگام شب به دنبال غذا می‌روند. این ماهی در اواخر بهار یا تابستان در آب‌های کم‌عمق که در آن گیاهان فراوانی می‌روید، تولید مثل می‌کند. تخم‌ها به گیاهان زیر آب می‌چسبند و بسته به دمای محیط، تا دوازده روز باز شدن آن‌ها به طول می‌انجامد.

بولنجرلا لوسیوس ـ این ماهی با کاراسین‌ها مرتبط است و یکی از اعضای خانوادهٔ تنولوسیده است که گروه کوچکی از ماهیان آب‌های شیرین امریکای جنوبی‌اند. حیوانی شکاری با پوزه‌ای نوک‌تیز و آرواره‌هایی دراز است؛ نوک آروارهٔ بالایی رشد فزاینده‌ای یافته است. این ماهی بی‌شمار دندان تیز دارد.

بیترلینگ ـ این ماهی خوش‌رنگ و کوچک با بدن نسبتاً پهن خود، در مناطق پوشیده از گیاهان انبوه زندگی می‌کند و توانایی بقا در آب‌های کم‌اکسیژن را به خوبی دارد. غذای خود را از گیاهان و جانوران بی‌مهرهٔ کوچک به دست می‌آورد. عادات تولید مثل این ماهی بسیار عجیب و نامعمول است. در بدن ماهی ماده، لوله‌ای بلند برای تخم‌گذاری رشد می‌کند، به گونه‌ای که انتهای آن از مجرای تناسلی بیرون می‌زند؛ سپس با استفاده از این لوله تخم‌های خود را درون محفظهٔ آبشش صدف خوراکی آب شیرین قرار می‌دهد. ماهی نر که در فصل تولید مثل جلوه‌ای رنگین‌کمانی به خود می‌گیرد، سلول‌های جنسی خود (اسپرم) را نزدیک آبشش‌های این صدف‌ها رها می‌سازد. این تخم‌ها بدون این که از جانب حیوانات شکاری خطری متوجه‌شان باشد، درون آبشش صدف رشد می‌کنند و پس از ۲ یا ۳ هفته باز می‌شوند. ماهی‌های جوان حدود ۲ روز پس از باز شدن تخم‌ها، از صدف خارج می‌شوند و این فرایند به صدف هیچ گونه آسیبی نمی‌رساند.

ببرماهی غول پیکر

Order: Cypriniformes: Carps
Family: No Fish family information
Size: 1.5 - 1.8 m (5 - 6 ft)
Range: Africa: Congo basin, Lake Tanganyika
Habitat: streams, rivers, lakes

بریم

Order: Cypriniformes: Carps
Family: No Fish family information
Size: 40.5 - 61 cm (16 - 24 in)
Range: N. Europe: Britain, France, east to central Russia
Habitat: slow rivers, lakes, ponds

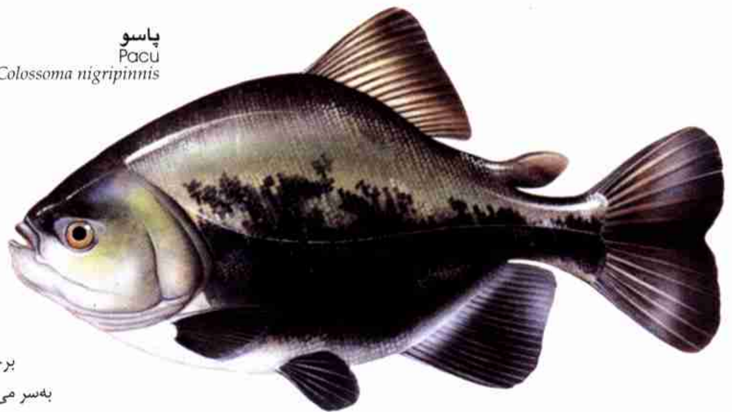
بولنجرلا لوسیوس

Order: Cypriniformes: Carps
Family: No Fish family information
Size: 61 cm (24 in)
Range: Northern South America: Amazon basin
Habitat: rivers

بیترلینگ

Order: Cypriniformes: Carps
Family: No Fish family information
Size: 6 - 9 cm (2 1/4 - 3 1/2 in)
Range: N. and E. Europe: N. France, Germany, east to Black and Caspian Sea basin; introduced in N. America
Habitat: lakes, ponds, slow rivers

پاسو
Pacu
Colossoma nigripinnis

تترای مکزیکی ــ تنها کاراسینی است که در ایالات متحد می‌توان یافت. در مقایسه با تترای امریکای جنوبی که رنگ‌های درخشانی دارد، ساده و کم‌جلوه است. گاهی آن را زیرگونهٔ (A. fasciatus) به شمار می‌آورند که برخی از نژادهای آن چشم ندارند و در غارها به‌سر می‌برند.

پاسو ــ این ماهی یک کاراسین گیاه‌خوار است، ولی در ظاهر به پیرانای گوشت‌خوار شباهت دارد. از دانه‌ها و میوه‌هایی که در آب‌های کنارهٔ جنگل‌ها می‌افتند، تغذیه می‌کند؛ آرواره و دندان‌های نیرومندی برای له کردن آن‌ها دارد.

پیرانای سرخ ــ از اعضای گوشت‌خوار خانوادهٔ کاراسیده است. جثهٔ این ماهی چندان بزرگ نیست، ولی در چنان دسته‌های بزرگی حرکت می‌کند که درکنار یکدیگر گروه‌های شکاری هولناکی تشکیل می‌دهند. آرواره‌هایش بسیار نیرومند است و دندان‌های مثلثی‌شکلی دارد که بسان تیغ تیز برنده است و به سهولت قطعات گوشت قربانی را از تن جدا می‌کند. بر خلاف شهرتی که این ماهی به عنوان یک حیوان خونخوار کسب کرده است، غالباً از ماهی‌ها، دانه‌ها و میوه‌ها تغذیه می‌کند و گاهی به حیوانات بزرگ‌تر و معمولاً آن‌هایی که زخمی شده‌اند نیز حمله‌ور می‌شود و آن‌ها را با تلاش گروهی خود نابود می‌کند.

تنچ ــ این ماهی یکی از اعضای خانوادهٔ کپورهاست. ویژگی متمایزکنندهٔ آن، هیکل درشت، باله‌های گرد و فلس‌های بسیار کوچک است. مخاط فراوانی، سطح فلس‌های بدن را می‌پوشاند. در ماهی‌های نر دومین شعاع بالهٔ لگنی برجسته و متورم است و ممکن است از بالهٔ لگنی ماهی ماده بلندتر باشد. گذشته از این امر، ماهی‌های نر و ماده کاملاً به یکدیگر شبیه‌اند. این ماهی بیش‌تر از لارو حشرات، نرم‌تنان و سخت‌پوستان تغذیه می‌کند و به خوبی در آب‌های کم اکسیژن تاب می‌آورد. تولید مثل در آب‌های کم‌عمق و هنگام بهار و تابستان انجام می‌شود. این ماهی معمولاً تخم‌های خود را روی گیاهان آبزی رها می‌کند و تخم‌ها پس از ۶ تا ۸ روز باز می‌شوند.

تیان تیغ‌دار ــ بدن این ماهی دراز و کشیده و در پهلوها فشرده و متراکم است. سرش کوچک است و در اطراف دهانش چند تار حسی دیده می‌شود. زیر هر چشم، تیغ بسیار کوچکی قرار دارد که معمولاً زیر پوست پنهان است. این ماهی به آرامی حرکت می‌کند و بیش‌تر اوقات میان گل‌ها یا گیاهان دریایی استراحت می‌کند. غذای خود را از سخت‌پوستان کوچک بسترزی تأمین می‌کند. اعتقاد بر این است که این ماهی هنگام غروب یا شب‌ها دارای بیش‌ترین میزان فعالیت است. فصل تولید مثل، در ماه آوریل آغاز می‌شود؛ تخم‌ها را روی جلبک‌ها و گیاهان می‌ریزد که البته از عادات تخم‌ریزی این ماهی آگاهی چندانی در دست نیست.

تیان سنگی ــ این ماهی کم‌تحرک در بستر دریا زندگی می‌کند. روزها را پشت سنگ‌ها می‌گذراند و با نقش و نگارهای نامنظم خود کاملاً در محیط استتار می‌شود. از جانوران بسترزی، مانند کرم‌ها، سخت‌پوستان و لارو حشرات تغذیه می‌کند. زمان تولید مثل این ماهی ماه‌های آوریل یا مه است و تخم‌هایش را که سطحی چسبناک دارند، زیر سنگ‌ها یا گیاهان رها می‌کند. تخم‌ها معمولاً ۲ هفته پس از تخم‌ریزی باز می‌شوند.

پاسو

Order: Cypriniformes: Carps
Family: No Fish family information
Size: 70 cm (27 1/2 in)
Range: N.E. South America
Habitat: rivers

پیرانای سرخ

Order: Cypriniformes: Carps
Family: No Fish family information
Size: up to 30.5 cm (12 in)
Range: Northern South America: Amazon basin
Habitat: rivers

تترای مکزیکی

Order: Cypriniformes: Carps
Family: No Fish family information
Size: 8 - 10 cm (3 - 4 in)
Range: USA: Texas, New Mexico; Mexico, Central America, south to Panama
Habitat: coastal streams

تنچ

Order: Cypriniformes: Carps
Family: No Fish family information
Size: up to 70 cm (27 1/2 in)
Range: Europe: Britain, S. Sweden and Denmark to Mediterranean countries, east to central Asia; introduced in New Zealand, Australia, N. America
Habitat: lakes, ponds; sometimes in slow, lowland rivers

تیان تیغ‌دار

Order: Cypriniformes: Carps
Family: No Fish family information
Size: 11.5 cm (4 1/2 in)
Range: E. England across Europe (including Mediterranean countries and S. Sweden) and central Asia to China and Japan
Habitat: lakes, canals, slow rivers

تیان سنگی

Order: Cypriniformes: Carps
Family: No Fish family information
Size: 10 - 15 cm (4 - 6 in)
Range: England, south to S. France, across Europe and N. Asia to Siberia and Korea
Habitat: small fast-flowing rivers, lakes

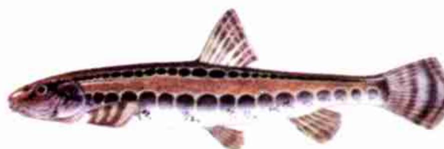
تترای مکزیکی
Mexican Tetra
Astyanax mexicanus

تنچ
Tench
Tinca tinca

تیان سنگی
Stone Loach
Noemacheilus barbatulus

تیان تیغ‌دار
Spined Loach
Cobitis taenia

جاراکویی

Order: Cypriniformes: Carps
Family: No Fish family information
Size: up to 35.5 cm (14 in)
Range: Northern South America: Amazon basin
Habitat: rivers, tributaries

دیس

Order: Cypriniformes: Carps
Family: No Fish family information
Size: 15 - 30 cm (6 - 11 3/4 in)
Range: N. Europe and Asia: Ireland to Siberia, north to Sweden, south to S. France
Habitat: rivers, streams

روچ

Order: Cypriniformes: Carps
Family: No Fish family information
Size: 35 - 46 cm (13 3/4 - 18 in)
Range: Europe, W. Asia: England to central Russia; N. Sweden to Black Sea and Caspian Sea areas
Habitat: lowland rivers, lakes

ریشک ماهی

Order: Cypriniformes: Carps
Family: No Fish family information
Size: 50 - 91 cm (19 3/4 - 35 3/4 in)
Range: Europe: Britain, south to Alps and Pyrenees, east to Hungary
Habitat: lowland rivers, streams

سرخ‌اسب سر پهن

Order: Cypriniformes: Carps
Family: No Fish family information
Size: up to 61 cm (24 in)
Range: E. and central Canada; USA: Great Lakes to New York, south to Arkansas and Kansas
Habitat: rivers, streams, lakes

جاراکویی ـ این ماهی یکی از ۳۰ عضو ماهی‌های آب شیرین امریکای جنوبی از خانوادهٔ پروکایلودونتیده است. ماهی‌های این خانواده به کاراسین‌های خویشاوند شبیه‌اند، ولی چینش پیچیدهٔ دندان‌های آن‌ها را ندارند. این ماهی در کف آب و از مواد ته‌نشین‌شده و مواد نرم دیگر تغذیه می‌کند. هم‌زمان با سیل‌های سالانه، ماهی‌های بالغ از ریزابه‌ها به شاخهٔ اصلی رودخانه می‌آیند تا در آب‌های گل‌آلود آن تخم‌ریزی کنند. احتمالاً گل‌آلودگی آب و کمی دید، به تخم‌ها و نوزادان فرصت بیش‌تری برای گریز از دست شکارچیان می‌دهد. سپس ماهی‌های بالغ به ریزابه‌ها بازمی‌گردند و برای تغذیه معمولاً به جنگل‌های سیل‌زده می‌روند. آن‌ها یک بار دیگر نیز مهاجرت می‌کنند، اما این‌بار به سوی شاخهٔ اصلی رودخانه حرکت می‌کنند و به بالادست آن و ریزابه‌های دیگر می‌روند. ریزابه‌های تخلیه‌شده با ورود ماهی‌های جوان پر می‌شوند و این ماهی‌ها زمان تخم‌ریزی و همراه با جریان سیل به این مناطق آورده می‌شوند.

دیس ـ حاشیهٔ باله‌های پشتی و مقعدی این ماهی باریک‌جثه، تقعری خاص و متمایز یافته است. در دسته‌های بزرگ حرکت می‌کند و از حشرات، لارو آن‌ها، برخی گیاهان، عنکبوت‌ها و دیگر بی‌مهرگان خاکی‌ای که در آب افتاده‌اند، تغذیه می‌کند. با آن‌که ماهی رودخانه‌ای است، اما برخی از انواع آن را نیز می‌توان در دریاچه یافت. در فصل بهار و غالباً در بستر پوشیده از ریگِ بستر رودخانه‌های کم‌عمق تخم‌ریزی می‌کند و چند روز پیش از آن دسته‌های ماهی‌ها در مکان تولید مثل تجمع می‌کنند. تخم‌ها میان ریگ‌ها باقی می‌مانند و پس از حدود ۲۵ روز باز می‌شوند.

روچ ـ این ماهی سازگار و بسیار فراوان است و در آب‌های کم‌اکسیژن و آب‌های نسبتاً آلوده می‌تواند به حیات خود ادامه دهد. گستردگی بسیار زیادی پیدا کرده است و حتی در آب‌های بسیار شور و بدمزه نیز مقاومت می‌کند. حضور و فراوانی‌اش در جاهایی که ماهی‌های دیگر کم‌تر حضور دارند، آن را به منبع غذایی مهمی برای پرندگان ماهی‌خوار، پستانداران و نیز برخی ماهی‌ها تبدیل کرده است. رنگ‌آمیزی این ماهی بسیار جالب و جذاب است و بدنش نسبتاً پهن و سرش کوچک است. رژیم غذایی‌اش متنوع است و از حشرات، کرمینه‌ها، سخت‌پوستان و بی‌مهرگان کوچک و همچنین گیاهان تشکیل می‌شود. در آب‌های کم‌عمقی که از پوشش گیاهی مناسبی برخوردار باشند، تولید مثل می‌کند. تخم‌ها در حین رشد به گیاهان می‌چسبند و در کم‌تر از ۲ هفته باز می‌شوند که از این پس، سرعت رشد نوزادان بسته به شرایط موجود دست‌خوش نوسانات و تغییرات بسیاری می‌شود.

ریشک ماهی ـ ماهی دراز و باریکی است؛ با باله‌های پشتی خاص و دو جفت تار حسی که در اطراف لب‌های گوشتالوی آن قرار گرفته‌اند. در بستر دریا زندگی می‌کند و هنگام شب و غروب بیش‌ترین میزان فعالیت را دارد. از لارو حشرات، نرم‌تنان و سخت‌پوستان تغذیه می‌کند. یکی از اعضای خانوادهٔ کپورسانان است. در اواخر بهار تولید مثل می‌کند و معمولاً پیش از تخم‌ریزی، به سمت بالادست رودخانه‌ها مهاجرت می‌کند. تخم‌هایش را در بستر شنی آب‌های کم‌عمق رها می‌سازد و تخم‌ها میان سنگ‌ها استقرار می‌یابند. پس از ۱۰ تا ۱۵ روز نوزادان سر از تخم بیرون می‌آورند.

سرخ‌اسب سر پهن ـ یکی از ۱۸ گونه ماهی‌های مکنده است. رنگ همهٔ این ماهی‌ها از نقره‌ای تا قهوه‌ای مایل به قرمز متغیر است. بدنش گرد و سرش بزرگ است و دهانش به دهان ماهی مکنده شباهت دارد. بیش‌تر از لارو حشرات و نرم‌تنان تغذیه می‌کند. این ماهی علاقهٔ خاصی به آب‌های زلال با جریان‌های تند دارد و توان مقاومت در آب‌های گل‌آلود

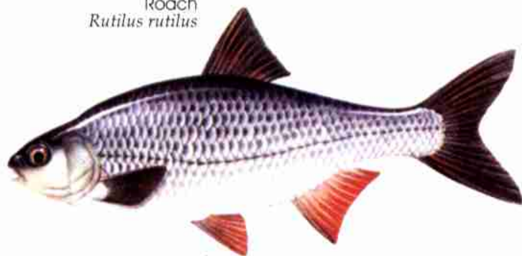
جاراکویی
Jaraqui
Semaprochilodus insignis

دیس
Dace
Leuciscus leuciscus

روچ
Roach
Rutilus rutilus

ریشک ماهی
Barbel
Barbus barbus

سرخ‌اسب سر پهن
Shorthead Redhorse
Moxostoma macrolepidotum

و آلوده را ندارد. همین ویژگی باعث کاهش جمعیت این ماهی شده است. در ماه‌های آوریل یا مه، به سوی رودخانه‌های کوچک یا مناطق کم‌عمق دریاچه‌ها می‌رود و تخم‌ریزی می‌کند. هر ماهی ماده افزون بر ۱۰ تا ۵۰ هزار تخم می‌گذارد و آن‌ها را در محل تخم‌ریزی رها می‌کند تا رشد کنند. تخم‌ها پس از ۲ هفته باز می‌شوند. نوزادان تا زمانی که به اندازهٔ کافی بزرگ شوند و بتوانند برنامهٔ غذایی ماهی‌های بزرگ‌سال را به دست آورند، از موجودات پلانکتونی کوچک تغذیه می‌کنند.

سنگ‌غلطان مرکزی ـ این ماهی را می‌توان در رودخانه‌های کوچک و مناطق کم‌عمقی که جریان آب به وسیلهٔ سنگ‌ها و ریگ‌های بستر رودخانه شکسته می‌شود، یافت. در بستر رودخانه از گیاهان، لارو حشرات و نرم‌تنان تغذیه می‌کند. در فصل بهار، باله‌های پشتی و مقعدی ماهی‌های نر به رنگ نارنجی روشن و سیاه در می‌آید و غده‌هایی در نیمهٔ بالایی بدن ظاهر می‌شود. ماهی نر در محل ریگ‌های بستر رودخانه لانه‌ای کم‌عمق می‌سازد و ماهی ماده در آن تخم‌ریزی می‌کند.

شیرماهی ـ ماهی بزرگی است با رنگ نقره‌ای، دم نوک‌تیز و باله‌های پشتی برجسته که می‌تواند به سرعت شنا کند، اما دندان ندارد و در همهٔ عمر از مواد پلانکتونی ذره‌بینی گرفته تا پلانکتون‌های بزرگ‌تر تغذیه می‌کند. ماهی دریای آزاد است و برای جفت‌گیری به آب‌های ساحلی وارد می‌شود و گاهی وارد آب‌های شیرین نیز می‌گردد. ماهی ماده می‌تواند در هر فصل تا ۶ میلیون تخم بریزد. یکی از ماهی‌های خوراکی مهم در جنوب شرقی آسیاست و از منابع مهم صنعت غذایی در بخش‌هایی از اندونزی و فیلیپین به شمار می‌رود. در این مناطق نوزادان این ماهی را که تازه سر از تخم درمی‌آورند، در حوضچه‌های ساحلی پرورش می‌دهند.

کپور علف‌خوار ـ این ماهی بومی چین است و به دو دلیل به جاهای دیگر نیز آورده شده است؛ در چین و جنوب شرقی آسیا ارزش تجاری زیادی دارد و در اروپا و شوروی سابق از این ماهی گیاه‌خوار برای کنترل کانال‌های آب و دریاچه‌های پشت سدها استفاده می‌شود. ماهی‌های بالغ کاملاً گیاه‌خوارند، ولی ماهی‌های جوان پس از مصرف کردن غشای تخم‌های خود، از لارو حشرات و سخت‌پوستان تغذیه می‌کنند. در فصل بهار در رودخانه‌ها تخم‌ریزی می‌کند. تخم‌ها بر سطح آب شناور می‌شوند و برای رشد کافی به آب‌های گرم نیاز دارند.

کپور مروارید ـ این ماهی کوچک با پوزهٔ صاف و گرد خود شباهت زیادی به مینوی اروپایی دارد. از حشرات و بی‌مهرگان پلانکتونی و حتی برخی ماهی‌های کوچک تغذیه می‌کند. در فصل تولید مثل، ماهی‌های نر برای خود قلمرویی برمی‌گزینند و از آن در برابر مهاجمان دفاع می‌کنند. ماده‌ها به سمت این قلمروها جذب می‌شوند و همان‌جا تخم‌ریزی می‌کنند.

کپور معمولی ـ این ماهی در حال حاضر به فراوانی گسترش یافته و یکی از اعضای خانوادهٔ کپورسانان به‌شمار می‌رود که گروه بزرگی از ماهی‌های آب‌های شیرین است. بدن محکم و نیرومند آن نسبتاً پهن و در برخی از ماهی‌ها کاملاً پوشیده از فلس است. با این همه، انواع دیگری نیز مانند کپور چرمی یافت می‌شوند که فلس ندارند و کپور آینه‌ای که پهلوها و بیخ باله‌های پشتی آن را فلس‌های بسیار درشتی پوشانده است. این ماهی در آب‌های با جریان آهسته و پوشش گیاهی انبوه زندگی می‌کند و در اکسیژن کم که برای دیگر ماهی‌ها کشنده است، مقاومت می‌کند. غذای خود را بیش‌تر از سخت‌پوستان، لارو حشرات و نرم‌تنان و برخی گیاهان تأمین می‌کند. در بهار و تابستان تولید مثل می‌کند و تخم‌هایش را در آب‌های کم‌عمق می‌گذارد. تخم‌ها تا هنگام باز شدن به گیاهان آبزی می‌چسبند.

سنگ‌غلطان مرکزی

Order: Cypriniformes: Carps
Family: No Fish family information
Size: 10 - 18 cm (4 - 7 in)
Range: E. USA, west to Minnesota and Texas
Habitat: clear creeks, streams, rivers

شیرماهی

Order: Gonorynchiformes: Milkfishes
Family: No Fish family information
Size: 1.8 m (6 ft)
Range: Indian and tropical Pacific Oceans
Habitat: open sea, coasts, estuaries; occasionally fresh water

کپور علف‌خوار

Order: Cypriniformes: Carps
Family: No Fish family information
Size: 1 - 1.2 m (3 1/4 - 4 ft)
Range: China; introduced in S.E. Asia, Russia, parts of Europe and USA
Habitat: rivers

کپور مروارید

Order: Cypriniformes: Carps
Family: No Fish family information
Size: 15 cm (6 in)
Range: Canada; N. USA, south to Virginia, Wisconsin, Montana
Habitat: streams, lakes

کپور معمولی

Order: Cypriniformes: Carps
Family: No Fish family information
Size: 51 cm - 1 m (20 in - 3 1/4 ft)
Range: Originally S. Europe and Black Sea area; introduced in N. Europe, N. and South America, Australia, New Zealand, parts of Asia and Africa
Habitat: lowland lakes, and rivers

سنگ‌غلطان مرکزی
Central Stoneroller
Campostoma anomalum

کپور علف‌خوار
Grass Carp
Ctenopharyngodon idella

شیرماهی
Milkfish
Chanos chanos

کپور معمولی
Common Carp
Cyprinus carpio

کپور مروارید
Pearl Dace
Semotilus margarita

کوریمباتا
Curimbata
Prochilodus platensis

کوریمباتا

Order: Cypriniformes: Carps
Family: No Fish family information
Size: 51 cm (20 in)
Range: Central South America
Habitat: rivers

گاجن

Order: Cypriniformes: Carps
Family: No Fish family information
Size: 10 - 20 cm (4 - 7 3/4 in)
Range: Europe: Britain to S. Sweden, south to France, east to Russia
Habitat: rivers, streams, lakes, ponds, marshes

ماسیر

Order: Cypriniformes: Carps
Family: No Fish family information
Size: 1.2 m (4 ft)
Range: N. India
Habitat: varied: sluggish rivers, fast hill streams

ماهی اسکوای شمالی

Order: Cypriniformes: Carps
Family: No Fish family information
Size: 90 cm - 1.2 m (35 1/2 in - 4 ft)
Range: N. America: Columbia River system, coastal streams of Oregon and Washington
Habitat: lakes, slow streams and rivers

ماهی افتان

Order: Cypriniformes: Carps
Family: No Fish family information
Size: 10 - 30.5 cm (4 - 12 in)
Range: S.E. Canada; USA: Atlantic coast, south to Virginia
Habitat: clear streams, lakes

کوریمباتا ــ یکی از اعضای خانوادهٔ پروکایلودونتیده است که فراوانی بسیاری دارد و در دسته‌های انبوه به سر می‌برد. از مواد گیاهی نرم و رسوبات جمع‌شده در کف رودخانه تغذیه می‌کند. دهانش کوچک است و درون آن دندان‌های ریزی به تناسب رژیم غذایی قرار دارد. این ماهی در فواصل منظم به بالادست رودخانه‌ها می‌رود و در آن‌جا تخم‌ریزی می‌کند. هنگامی که نرها به منطقهٔ تولید مثل برسند صداهایی تولید می‌کنند که احتمالاً ماهی‌های ماده را به سوی‌شان جلب می‌کند؛ البته این موضوع به اثبات نرسیده است. تخم‌ها به پایین‌دست رودخانه کشیده می‌شوند و در آن‌جا ماهی‌های جوان مکان‌های کم‌عمق مناسبی می‌یابند و تمام مدت رشد را در آن‌جا می‌گذرانند.

گاجن ــ سر این ماهی گرد و نسبت به جثه‌اش بزرگ‌تر است و در دو سوی لب‌های گوشتالوی آن یک تار حسی قرار دارد. این ماهی را در زیستگاه‌های مختلفی می‌توان یافت، ولی همیشه در بستر آب زندگی می‌کند و غذایش از لارو حشرات، سخت‌پوستان و نرم‌تنان تشکیل می‌شود. هنگام شب، در اوایل تابستان تخم‌ریزی می‌کند و تخم‌های چسبناک آن به گیاهان و صخره‌ها می‌چسبند و پس از ۴ هفته باز می‌شوند. ماهی‌های جوان بیش‌تر از سخت‌پوستان پلانکتونی تغذیه می‌کنند.

ماسیر ــ اندام این ماهی درشت و نیرومند و سطح بدنش پوشیده از فلس‌های بسیار بزرگ است. از اعضای خانوادهٔ کپورسانان است و در گسترهٔ خود فراوان یافت می‌شود. از بی‌مهرگان و به‌ویژه نرم‌تنان و همچنین جلبک‌ها و گیاهان آبزی دیگر تغذیه می‌کند.

ماهی اسکوای شمالی ــ این ماهی بزرگ‌ترین ماهی قنات امریکای شمالی است. بزرگ و باریک است و نزدیک بستر آب به سر می‌برد و شکارچی بسیار حریصی است. غذایش را بیش‌تر ماهی‌هایی مانند نوزاد قزل‌آلا و ماهی‌های آزاد تشکیل می‌دهند.

ماهی افتان ــ این ماهی ظاهری شبیه به یکی از ماهی‌های قنات امریکایی به نام کریک چاب دارد، اما خال سیاهی را که در بیخ بالهٔ پشتی این ماهی است، ندارد. حشرات آبی عمده غذای این ماهی را تشکیل می‌دهند که البته از برخی بی‌مهرگان نیز تغذیه می‌کند. ماهی‌های جوان به شکل گروهی در آب‌های کم‌عمق حرکت می‌کنند، ولی بزرگ‌ترها را در آب‌های عمیق‌تر می‌توان مشاهده کرد. در فصل بهار، پهلوی نرهای بالغ صورتی رنگ می‌شود و برجستگی‌های زگیل‌مانندی روی سرشان نمایان می‌شود. هریک از جفت‌ها در محلی بسیار کم‌عمق با سنگ‌هایی که با دهان حمل می‌کنند، برای خود لانه‌ای می‌سازند و پس از تخم‌ریزی، ماهی نر سنگ‌های بیش‌تری به لانه می‌افزاید. این لانه تخم‌ها را در حین رشد و هنگام باز شدن محفوظ نگاه می‌دارد.

ماهی بوفالوی گنده‌دهان ــ این ماهی تنومند، بزرگ‌ترین ماهی مکندهٔ امریکاست و در شرایط مناسب و به قیمت از بین رفتن ماهی‌های دیگر ممکن است جمعیتش بسیار افزایش یابد. از ویژگی‌های بارز این

گاجن
Gudgeon
Gobio gobio

ماهی اسکوای شمالی
Northern Squawfish
Ptychocheilus oregonensis

ماهی افتان
Fallfish
Semotilus corporalis

ماسیر
Mahseer
Barbus tor

ماهی بوفالوی گنده‌دهان
Bigmouth Buffalo
Ictiobus cyprinellus

ماهی نقره‌فام معمولی
Common Shiner
Notropis cornutus

مکنده سپید
White Sucker
Catostomus commersoni

مینو
Minnow
Phoxinus phoxinus

ماهی باله‌های بلندپایهٔ پشتی و دهان یکبر و بزرگ آن است؛ لب‌های بالایی‌اش تقریباً با چشم‌ها در یک امتداد قرار دارند. از سخت‌پوستان و مواد گیاهی و همچنین اندکی از لارو حشرات تغذیه می‌کند. این ماهی در آوریل یا مه تخم‌ریزی می‌کند. چندین گروه از ماهی‌های بالغ در حال تولید مثل در آب‌های کم‌عمق و با پوشش گیاهی غنی گرد می‌آیند و تا ۵۰۰ هزار تخم در آب رها می‌کنند. تخم‌ها به گیاهان و اجسام دیگر می‌چسبند و پس از دو هفته تبدیل به نوزاد ماهی می‌شوند. ماهی‌های جوان برای چند ماه در آب‌های کم‌عمق و در محل تولید مثل می‌مانند و از پلانکتون‌ها تغذیه می‌کنند و حدوداً در ۳ سالگی به بلوغ می‌رسند.

ماهی نقره‌فام معمولی ـ ماهی‌های نقره‌فام بزرگ‌ترین گروه از ماهی‌های قنات امریکایی به شمار می‌روند. این ماهی بدنی گرد دارد و معمولاً در آب‌هایی با جریان تند دیده می‌شود؛ البته گاهی در دریاچه‌ها و ریزابه‌های اطراف آن‌ها نیز یافت می‌شود. از حشرات آبی و خاکی و نیز جلبک‌ها تغذیه می‌کند. تخم‌ریزی در فصل بهار و اوایل تابستان در رودخانه صورت می‌گیرد و دسته‌هایی از ماهی‌های بالغ در محل‌های تولید مثل جمع می‌شوند. در این هنگام نرها رنگ آبی روشن به خود می‌گیرند و باله‌هایشان به صورتی می‌زند. ماهی‌های ماده تخم‌های خود را درون سوراخ‌های نه‌چندان گودی در داخل ریگ‌های بستر رودخانه می‌ریزند و نرها آن‌ها را بارور می‌کنند.

مکنده سپید ـ فراوان‌ترین ماهی مکنده است. دهانش در انتهای پوزه قرار گرفته است و لب‌های ضخیم و بادکش‌مانندی دارد که آن را به نمونهٔ کاملی از ماهی‌های مکنده مبدل کرده است. در شرایط متغیری به سر می‌برد و در مقابل برخی آلودگی‌ها و همچنین آب‌های کم‌اکسیژن مقاوم است. این ماهی بسترزی از لارو حشرات، سخت‌پوستان و نرم‌تنان و همچنین از مواد گیاهی تغذیه می‌کند. تولید مثل در بهار انجام می‌شود و تخم‌ریزی شب‌هنگام صورت می‌گیرد. تخم‌های خود را روی بسترهای صخره‌ای یا شنی رودخانه‌ها رها می‌کند. سطح تخم‌ها که اندکی چسبناک است، در بستر آب می‌نشینند و با لایهٔ نازکی از شن‌هایی که در اثر تحرک شدید ماهی هنگام تخم‌ریزی به جنبش درمی‌آیند، پوشانده می‌شوند.

مینو ـ در دو سوی این ماهی کوچک و باریک‌جثه، لکه‌های متمایزکننده‌ای به رنگ سیاه است. فراوان یافت می‌شود و در تابستان دسته‌هایی از آن‌ها را در نزدیکی سطح آب‌های کم‌عمق و شیرین می‌توان دید. لارو حشرات و سخت‌پوستان غذای اصلی‌اش را تشکیل می‌دهند که البته گاهی از گیاهان نیز تغذیه می‌کند. این ماهی یکی از اقلام شکاری مهم برای پرندگان ماهی‌خوار و ماهی‌های دیگر است. تولید مثل در اواخر بهار صورت می‌گیرد و در این هنگام شکم ماهیان بالغ به رنگ قرمز و روشن در می‌آید. این ماهی در آب‌هایی که بستر آن‌ها از سنگ و ریگ پوشیده است، تخم‌ریزی می‌کند. تخم‌ها میان سنگ‌ها و ریگ‌ها جای می‌گیرند و پس از ۵ تا ۱۰ روز باز می‌شوند.

ماهی بوفالوی گنده‌دهان

Order: Cypriniformes: Carps
Family: No Fish family information
Size: 1 m (3 1/4 ft)
Range: S. Canada; USA: North Dakota, east to Pennsylvania, south to Gulf Coast
Habitat: large rivers, lakes

ماهی نقره‌فام معمولی

Order: Cypriniformes: Carps
Family: No Fish family information
Size: 6 - 10 cm (2 1/4 - 4 in)
Range: S. Canada; N. USA, south to Colorado and Virginia
Habitat: clear streams

مکنده سپید

Order: Cypriniformes: Carps
Family: No Fish family information
Size: 30.5 - 52 cm (12 - 20 1/2 in)
Range: Canada: Labrador to Nova Scotia; N. USA, south to Georgia and New Mexico, west to Montana
Habitat: large streams, lakes

مینو

Order: Cypriniformes: Carps
Family: No Fish family information
Size: 9 cm (3 1/2 in); rarely 12 cm (4 3/4 in)
Range: Europe, N. Asia: Britain, east to Siberia, south to the Pyrenees, north to Sweden
Habitat: streams, rivers, lakes

کوسه‌ها

اره‌کوسهٔ معمولی

Order: Squaliformes: Dogfish, Saw, Angel Sharks
Family: No Fish family information
Size: 1.2 m (4 ft)
Range: S. Indian and Pacific Oceans
Habitat: seabed

ببرکوسهٔ ماسه‌ای

Order: Lamniformes: Sharks
Family: No Fish family information
Size: 3.2 m (10 1/2 ft)
Range: Atlantic Ocean: N. American and African coasts
Habitat: coastal waters

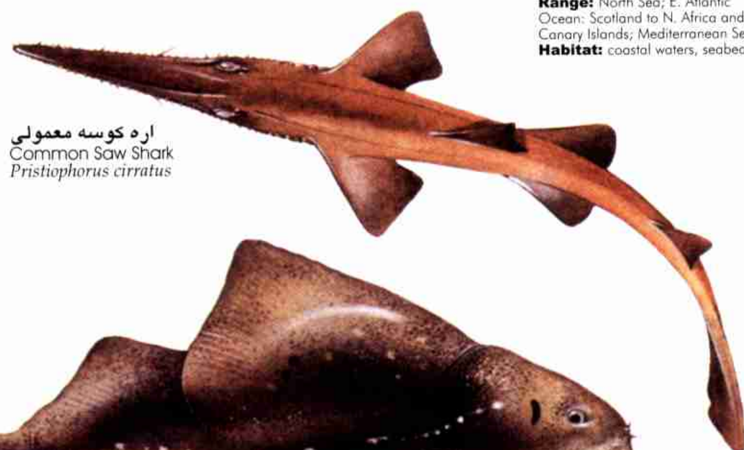
راهب ماهی

Order: Squaliformes: Dogfish, Saw, Angel Sharks
Family: No Fish family information
Size: 1.8 m (6 ft)
Range: North Sea; E. Atlantic Ocean: Scotland to N. Africa and Canary Islands; Mediterranean Sea
Habitat: coastal waters, seabed

اره‌کوسهٔ معمولی ـ یکی از ۴ گونهٔ اره‌کوسه‌هاست که پوزه‌ای تیغ‌مانند و مشخص با دندان‌هایی تیز دارد. این دندان‌های بزرگ و کوچک در هر طرف به صورت یک در میان مرتب شده‌اند. بدن باریک و شکل باله‌ها، به‌رغم پوزهٔ عجیب آن، نشان‌گر خویشاوندی آن با کوسه‌هاست. این کوسه، غیر مهاجر است و گِل بستر دریا را با ارهٔ خود زیر و رو می‌کند و به جست‌وجوی بی‌مهرگان و ماهی‌های ساکن بستر می‌پردازد و آن‌ها را با کمک ریشک‌های حساس روی پوزه‌اش ردیابی می‌کند. ماهی‌های جوان کاملاً رشدیافته متولد می‌شوند، ولی دندان‌هایشان تا پس از تولد ظاهر نمی‌شود.

ببرکوسهٔ ماسه‌ای ـ کوسه‌ای شکارگر است که علاقه دارد در بستر آب‌های کم‌عمق به سر برد و از ماهی‌ها تغذیه کند. این کوسه لکه‌های زردرنگ ویژه‌ای روی بدنش دارد و باله‌های عقبی، لگنی و مقعدی‌اش تقریباً هم‌اندازه‌اند. دندان‌های نوک‌تیز بلندش، به میزان چشم‌گیری مایل به جلو هستند. ماده دو نوزاد به دنیا می‌آورد که ۱۲ ماه درون بدنش رشد می‌کنند و در این مدت از زرده‌های تخم‌های بارور نشده تغذیه می‌کنند. کوسه‌های جوان هنگام تولد در حدود ۱ متر طول دارند. گونه‌ای مشابه، به نام کوسهٔ دندان ناصاف، در سواحل مدیترانه و حوالی اقیانوس اطلس در اروپا و همچنین، در ساحل اقیانوس آرام در ایالات متحد یافت می‌شود.

راهب ماهی ـ به نظر می‌رسد که این ماهی حاصل آمیزش یک کوسه و یک پرتوماهی است، اما آبشش‌هایی که در پهلوها قرار گرفته‌اند، دهان آن که در انتهای سر قرار گرفته و باله‌های عقبی کاملاً رشدیافته، همگی نشان می‌دهند که این ماهی یک کوسهٔ حقیقی است. باله‌های سینه‌ای پهن این کوسه بسیار شبیه به باله‌های سینه‌ای پرتوماهی‌هاست (پرتوماهی‌ها دارای شکاف‌های آبشش در بخش‌های زیرین خود هستند). ماهی‌های راهب ماده از نرها بزرگ‌ترند. این کوسه ساکن بستر است و بیش‌تر اوقات را تقریباً پنهانی میان ماسه و گل دراز می‌کشد، اما می‌تواند به خوبی شنا کند. از ماهی‌های ساکن بستر، مانند ماهی لیماند، پهن‌ماهی، پرتوماهی، و نیز خرچنگ‌ها و نرم‌تنان تغذیه می‌کند. این کوسه از تخم‌هایی که درون بدن ماده رشد می‌کنند و تبدیل به لارو می‌شوند، ۹ تا ۲۰ نوزاد زنده به دنیا می‌آورد. گونه‌های بسیار نزدیک این کوسه، فرشته‌کوسهٔ اقیانوس اطلس و فرشته‌کوسهٔ اقیانوس آرام است که اغلب در حوالی سواحل امریکای شمالی یافت می‌شوند. در عادات و ظاهر شبیه به ماهی راهب هستند، هرچند از آن کوچک‌ترند.

اره کوسه معمولی
Common Saw Shark
Pristiophorus cirratus

راهب ماهی
Monkfish
Squatina squatina

ببرکوسهٔ ماسه‌ای
Sand Tiger
Odontaspis taurus

سرچکشی صیقلی ـ یکی از ۱۰ گونهٔ کوسهٔ سرچکشی است که همهٔ این گونه‌ها دارای برجستگی‌های مسطحی در اطراف سر هستند و نام آن‌ها نیز از همین‌جا گرفته شده است. چشم‌ها روی کناره‌های بیرونی این بخش‌ها قرار دارند و سوراخ‌های بینی نیز دور از هم قرار گرفته‌اند. دانسته نیست که این شکل سر چه مزایایی دارد، اما ممکن است این کوسه از بیرون قرار گرفتن چشم‌ها یا سوراخ‌های بینی برای بهبود توانایی‌های حسی‌اش سود جوید؛ شاید هم این شکل سر قدرت مانور آن را بهبود می‌بخشد؛ یا در واقع نیروی بالابر را افزایش می‌دهد. از ماهی‌ها، به ویژه پرتوماهی‌ها، تغذیه می‌کند و همچنین گاهی زباله‌خوری می‌کند. این کوسه در تابستان اقدام به مهاجرت‌های منظم به آب‌های سردتر می‌کند. به انسان‌ها حمله می‌کند و گمان می‌رود که کوسه‌ای مهاجم باشد.

سگ‌ماهی تیغ‌دار ـ کوسه‌ای معمولی است که به آسانی از روی تیغ بزرگ جلوی هریک از باله‌های عقبی‌اش شناسایی می‌شود. بدنی دراز و باریک، پوزه‌ای نوک‌تیز و چشم‌هایی درشت دارد. ماده‌ها درازتر و سنگین‌تر از نرها هستند و تا سن ۱۹ یا ۲۰ سالگی نرسند، از نظر جنسی بالغ نیستند. نرها در ۱۱ سالگی بالغ می‌شوند. از ماهی‌های گروهی، مانند شاه‌ماهی‌ها، ماهی‌های سفید، ماهی‌های ساکن بستر و بی‌مهرگان تغذیه می‌کند. گروهی حرکت می‌کنند و گاهی شمارشان به هزاران کوسه می‌رسد که اغلب از یک جنس هستند. این گروه‌ها ممکن است در حال مهاجرت به آب‌های گرم‌تر یا سردتر باشند و در صورتی که ماده باشند، ممکن است در حال رفتن به آب‌های کم‌عمق باشند تا آن‌جا نوزادان خود را به دنیا آورند. این ماهی نوزاد زنده می‌زاید که این نوزاد درون بدن مادر ۱۸ تا ۲۲ ماه رشد می‌کند. در هر نوبت ۳ تا ۲۲ نوزاد متولد می‌شوند، ولی شمار دقیق آن‌ها و زمان رشدشان، به جثهٔ ماده بستگی دارد. دورهٔ شکل‌گیری طولانی نوزادان و بلوغ دیرهنگام موجب می‌شود که این گونه در برابر مسئلهٔ ماهی‌گیری بسیار آسیب‌پذیر باشد. زمانی این کوسه‌ها را به تعداد زیادی صید می‌کردند.

سگ‌ماهی ماسه‌ای ـ ماهی فراوانی است و یکی از ۶۰ گونهٔ کوسه‌های ساکن آب‌های کم‌عمق است. باله‌های عقبی‌اش کاملاً در عقب و در جهت دم قرار گرفته‌اند. این دم دراز است و بخش پایینی‌اش فقط اندکی رشد یافته است. این سگ‌ماهی که رنگش معمولاً ماسه‌ای و قهوه‌ای روشن است، منقش به لکه‌های قهوه‌ای تیرهٔ روشن است و شکمی کرم رنگ یا سفید دارد. این کوسه که غالباً ساکن بستر دریاست، اغلب در آب‌های کم‌عمق در اعماق ۱۰۰ متری یافت می‌شود، ولی گاهی در آب‌های عمیق‌تر تا اعماق ۴۰۰ متری هم یافت می‌شود. رژیم غذایی متنوع این ماهی شامل بسیاری از انواع بی‌مهرگان بسترزی، مانند سخت‌پوستان، نرم‌تنان و کرم‌ها و همچنین ماهی‌هاست. تولید مثل ممکن است در سرتاسر سال صورت گیرد، اما در نیم‌کرهٔ شمالی بیش‌تر تخم‌ها در فاصلهٔ بین نوامبر و ژولای ریخته می‌شوند. ماده تخم‌های خود را میان جلبک‌های دریایی در آب‌های کم‌عمق می‌ریزد. هریک از تخم‌ها در پوششی شاخی قرار می‌گیرند که در هر گوشه‌اش، پیچک‌هایی قرار دارند. این پیچک‌ها پوستهٔ تخم را به جلبک‌ها یا اشیای دیگر محکم می‌چسبانند و این تخم‌ها در مدت رشد ۵ تا ۱۱ ماهه، در آن جا باقی می‌مانند. نوزادان تازه از تخم بیرون آمده ۱۰ سانتی‌متر طول دارند و هنگامی که تقریباً به ۵۰ سانتی‌متری برسند، به بلوغ رسیده‌اند.

سرچکشی صیقلی

Order: Lamniformes: Sharks
Family: No Fish family information
Size: 4.3 m (14 ft)
Range: Atlantic, Pacific and Indian Oceans: tropical and warm temperate areas
Habitat: coastal and inshore waters

سگ‌ماهی تیغ‌دار

Order: Squaliformes: Dogfish, Saw, Angel Sharks
Family: No Fish family information
Size: 1 - 1.2 m (3 1/4 - 4 ft)
Range: N. Atlantic Ocean: coasts of Norway, Britain to N. Africa, W. Greenland to Florida; Mediterranean Sea; N. Pacific Ocean
Habitat: inshore waters, near seabed

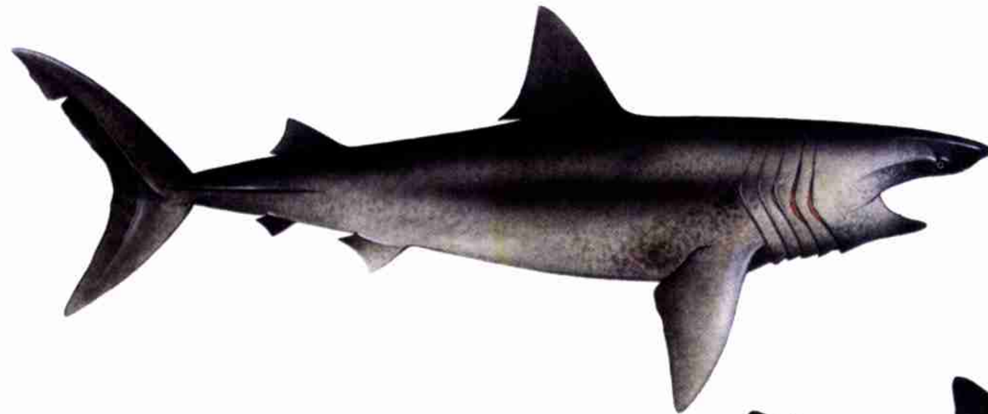
سگ‌ماهی ماسه‌ای

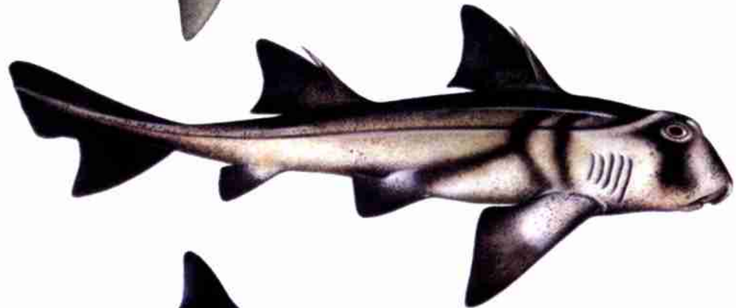
Order: Lamniformes: Sharks
Family: No Fish family information
Size: 60 cm - 1 m (23 1/2 in - 3 1/4 ft)
Range: N. Atlantic Ocean: coasts of Norway, Britain, Europe, N. Africa; Mediterranean Sea
Habitat: sandy or gravel bottoms

سرچکشی صیقلی
Smooth Hammerhead
Sphyrna zygaena

سگ‌ماهی تیغ‌دار
Spiny Dogfish
Squalus acanthias

سگ‌ماهی ماسه‌ای
Sandy Dogfish
Scyliorhinus canicula

کوسه آسودگر
Basking Shark
Cetorhinus maximus

کوسه بندر جکسون
Port Jackson Shark
Heterodontus portusjacksoni

کوسه خرمن‌کوب
Thresher Shark
Alopias vulpinus

کوسهٔ آسودگر

Order: Lamniformes: Sharks
Family: No Fish family information
Size: 10.4 m (34 ft)
Range: Worldwide, outside the tropics
Habitat: oceanic

کوسهٔ بندر جکسون

Order: Heterodontiformes: Bullhead Sharks
Family: No Fish family information
Size: up to 1.5 m (5 ft)
Range: S. Pacific Ocean, Antarctic Ocean: coasts of Australia from S. Queensland to S.W. Western Australia
Habitat: coastal waters to depths of 180 m (600 ft)

کوسهٔ خرمن‌کوب

Order: Lamniformes: Sharks
Family: No Fish family information
Size: 6 m (19 1/2 ft)
Range: Temperate and tropical oceans
Habitat: surface waters in open sea

کوسهٔ سفید

Order: Lamniformes: Sharks
Family: No Fish family information
Size: 6 m (19 3/4 ft)
Range: Atlantic, Pacific and Indian Oceans: warm temperate and tropical coastal areas
Habitat: open sea; seasonally enters coastal waters

کوسهٔ آسودگر ـ میان گونه‌های طبیعی، در بزرگی جثه، جایگاه دوم را دارد. شکل بدن این کوسه شبیه به کوسه‌های دیگر است، ولی از روی شکاف آبشش بسیار بزرگش شناخته می‌شود. به طور کلی از پلانکتون‌هایی تغذیه می‌کند که آن‌ها را با موهای زبر و شانه‌مانندِ شکاف آبشش خود غربال می‌کند. این کوسه در واقع با دهان باز شنا می‌کند و مقدار زیادی از آب و پلانکتون‌ها را می‌بلعد و آن‌ها را با گذراندن از شکاف‌های آبشش خود تصفیه می‌کند. همان‌گونه که از نام آن مشخص است، اغلب با تنبلی در سطح آب شناور می‌ماند. از عادات جفت‌گیری این کوسه آگاهی چندانی در دست نیست، اما تصور بر این است که تخم‌های این کوسه درون بدنش رشد می‌کنند و به محض این که دفع شدند، نوزادان آن‌ها بیرون می‌آیند. کوسه‌های جوان هنگام تولد حدود ۱/۵ متر طول دارند.

کوسه بندر جکسون ـ سری بزرگ و سنگین و پیشانی برآمده دارد. روی هریک از چشم‌ها یک برجستگی قرار دارد که ویژهٔ همهٔ کوسه‌های گاوسر است. دیگر خصوصیات این کوسه نقوش قهوه‌ای تیرهٔ اطراف بدنِ این کوسه به رنگ قهوه‌ای مایل به خاکستری و تیغ‌های قوی، جلوی هریک از باله‌های عقبی است. دهان کوچک این کوسه، مجهز به دندان‌های تیز و برنده در جلو و دندان‌های خردکننده پهن‌تر در بخش عقبی است که نشان می‌دهد این کوسه از موجودات دارای پوستهٔ سخت، مانند نرم‌تنان، توتیاهای دریایی و سخت‌پوستان تغذیه می‌کند. تغذیه بیش‌تر هنگام شب صورت می‌گیرد. گمان می‌رود که این کوسه‌ها هر ساله به همان مناطق صخره‌ای کم‌عمق برمی‌گردند تا در آن جا تخم‌ریزی کنند. مانند همهٔ گاوسرها تخم‌گذار هستند و تخم‌هایی که تولید می‌کنند، با پوسته‌های شاخی محکمی که دارای کناره‌های مارپیچی‌اند، محافظت می‌شود. این شکل باعث می‌شود که پوستهٔ تخم درون شکاف صخره‌ای قرار گیرد و در آن‌جا باقی بماند تا نوزاد کوسه از تخم بیرون آید.

کوسه خرمن‌کوب ـ ماهی جالب توجهی است دارای دمی دراز به اندازهٔ بقیهٔ طول بدنش که هنگام شکار از آن استفاده می‌کند. این کوسه‌ها بیش‌تر از ماهی‌های گروهی تغذیه می‌کنند و جفتی یا به تنهایی، دم‌های خود را تکان می‌دهند و ماهی‌ها را به صورت توده‌ای فشرده جمع می‌کنند و به آسانی آن‌ها را صید می‌کنند. ممکن است با دم خود نیز به یک ماهی تنها ضربه زده، آن را بی‌هوش کنند. گاهی و به ویژه در تابستان، برای شکار به آب‌های ساحلی می‌آیند که در این هنگام در امتداد ساحل اقیانوسِ اطلس در امریکا دیده می‌شوند. ماده‌ها نوزادانی متشکل از ۲ تا ۴ نوزاد کاملاً شکل‌یافته به دنیا می‌آورند که ممکن است در هنگام تولد ۱/۵ متر طول داشته باشند. کوسه‌های خرمن‌کوب در آب‌های استرالیا به نام‌های علمی مختلفی، از قبیل A. caudatus و A. grey، شهرت دارند.

کوسهٔ سفید ـ این کوسه به کوسهٔ سفید بزرگ نیز شهرت دارد. در واقع سفید نیست، بلکه رنگش از خاکستری تا قهوه‌ای متغیر است و قسمت‌های زیرین بدنش سفیدرنگ است. پوزهٔ درازش نوک‌تیز است و دندان‌های بزرگ و نیرومندش مثلثی‌شکل و دندانه‌دندانه هستند. بخش بالایی دم اندکی درازتر از بخش پایینی است. این کوسه از انواع جانوران آبزی، مانند ماهی‌ها (شامل کوسه‌های دیگر) خوک‌های آبی و دلفین‌ها تغذیه می‌کند و همچنین جانوران مرده و زباله‌ها را می‌خورد. ماهی بسیار

کوسه شش آبششی
Sixgill Shark
Hexanchus griseus

کوسه سفید
White Shark
Carcharodon carcharias

کوسه گرینلند
Greenland Shark
Somniosus microcephalus

کوسه لاجوردی
Blue Shark
Prionace glauca

بزرگ و مهاجمی است که به آدم‌خوار معروف شده و در حقیقت بارها به انسان حمله کرده است. از عادات جفت‌گیری‌اش آگاهی چندانی در دست نیست، جز آن‌که تا ۹ نوزاد زنده می‌زاید.

کوسه شش آبششی ـ این کوسهٔ کشیده، بالهٔ دمی درازی دارد. یک بالهٔ عقبی نزدیک دمش قرارگرفته و دارای شش جفت آبشش است. هرچند در ظاهر نسبتاً ساکن است و کند حرکت می‌کند، کوسه‌ای نیرومند است و از انواع ماهی‌های ساکن بستر، مثل پرتوماهی‌ها و همچنین، سخت‌پوستان تغذیه می‌کند. تصور می‌شود که در فصل بهار جفت‌گیری کند. تخم‌ها درون بدن مادر رشد می‌کنند و تبدیل به لارو می‌شوند و نوزادان هنگام تولد، ۴۶ تا ۶۱ سانتی‌متر طول دارند. کوسهٔ ماده، متناسب با جثه‌اش، اغلب ۴۰ نوزاد یا بیش‌تر به دنیا می‌آورد.

کوسه گرینلند ـ غول گروه خود به‌شمار می‌رود، اما برخلاف دیگر کوسه‌های رنگ و رو رفتهٔ اقیانوس اطلس، دارای باله‌های عقبی کوچک و بدون هر گونه تیغی است. گویا ساکن بستر و کندحرکت است، ولی اغلب و به ویژه در زمستان، برای یافتن غذا به سطح آب می‌آید. این کوسه بسیاری از انواع ماهی‌های سطحزی و بسترزی را شکار می‌کند و همچنین، از نرم‌تنان، سخت‌پوستان و ماهی مرکب و گویا از خوک‌های آبی و مرغان دریایی تغذیه می‌کند. در ایستگاه‌های شکار وال شمالگان، به مردارخواری معروف است. تخم‌هایی که درون بدن ماده رشد می‌کنند، تبدیل به لارو می‌شوند و نوزادان زنده به دنیا می‌آیند. گمان می‌رود که تقریباً ۱۰ نوزاد کوسه در یک نوبت زاییده می‌شوند.

کوسه لاجوردی ـ ماهی باریک و کشیده‌ای است و به راحتی از روی باله‌های سینه‌ای، پوزهٔ نوک‌تیز و رنگ‌آمیزی روشنش شناخته می‌شود. این کوسه از انواع گوناگون ماهی‌های ساکن سطح آب، مانند ماهی ماکرل، شاه‌ماهی، ماهی ساردین و ماهی‌های مرکب و زباله‌های دفع‌شدهٔ قایق‌های ماهی‌گیری تغذیه می‌کند. ماده‌ها زنده‌زا هستند و تولد ۵۰ تا ۶۰ نوزاد در یک زمان گزارش شده است. در ماه‌های زمستان، اقدام به مهاجرت‌های منظم به آب‌های گرم‌تر می‌کنند.

کوسه شش آبششی

Order: Hexanchiformes: Cow and Frill Sharks
Family: No Fish family information
Size: 1.8 - 5 m (6 - 16 1/2 ft)
Range: Atlantic, Pacific and Indian Oceans: temperate and warm temperate areas
Habitat: open sea, inshore waters

کوسه گرینلند

Order: Squaliformes: Dogfish, Saw, Angel Sharks
Family: No Fish family information
Size: 6.4 m (21 ft)
Range: N. Atlantic Ocean: inshore Arctic Circle, south to Cape Cod and Britain
Habitat: seabed at depths of 180 - 550 m (600 - 1,800 ft)

کوسه لاجوردی

Order: Lamniformes: Sharks
Family: No Fish family information
Size: 2.7 - 3/8 m (9 - 12 1/2 ft)
Range: Atlantic, Pacific and Indian Oceans: temperate and tropical areas
Habitat: open sea, surface waters

ماکوی باله‌کوتاه
Shortfin Mako
Isurus oxyrinchus

کوسه ماهی لامنا
Porbeagle
Lamna nasus

گاو کوسه
Bull Shark
Carcharhinus leucas

این رفتار، گونه‌ای خطرناک برای انسان‌هاست، زیرا همواره در سر راه انسان قرار می‌گیرد. از انواع ماهی‌ها، شامل پرتوماهی‌ها و کوسه‌های کوچک تغذیه می‌کند و همچنین، میگوها، خرچنگ‌ها و توتیای دریایی را می‌خورد و میان زباله‌ها به دنبال غذا می‌گردد. کوسه‌ای زنده زاست که معمولاً از ماه مه تا ژوئای، در آب‌های ساحلی شور، نوزادانش را به دنیا می‌آورد.

ماکوی باله‌کوتاه ـ کوسه‌ای قوی و کارآمد است، با بدنی باریک و پوزه‌ای نوک‌تیز. همچنین، شکارگری است که سریع شنا می‌کند. ویژگی بارز آن انتهای بالهٔ عقبی است که نسبتاً گرد بوده و در امتداد لبهٔ عقبی قاعدهٔ بالهٔ سینه‌ای است و بالهٔ عقبی دومی که کوچک بوده و درست جلوی بالهٔ مقعدی قرار دارد. معمولاً قسمت بالای بدنش به رنگ آبی سیر و قسمت پایینی آن سفید است. جانوری فعال و ساکن آب‌های سطحی است و معمولاً از ماهی‌های سطح‌زی، مانند ماهی تن، ماهی ماکرل، شاه‌ماهی، ساردین و ماهی‌های مرکب تغذیه می‌کند. به دلیل عادت پریدنش در سطح آب معروف است، هرچند به مهاجم بودن نیز شهره است. ماهی صید مورد علاقهٔ ماهی‌گیران است، زیرا هنگام افتادن به قلاب، از خود تقلا و پرش‌هایی تماشایی به نمایش می‌گذارد. نوزادش را زنده به دنیا می‌آورد که این نوزاد درون بدنش رشد می‌کند و از تخم بیرون می‌آید.

وال کوسه ـ این کوسهٔ عظیم‌الجثه بزرگ‌ترین ماهی زنده است و ممکن است تا ۱۸ متر رشد کند. از ماهی‌های کوچک و پلانکتون تغذیه می‌کند که آن‌ها را از طریق تصفیه آب به دست می‌آورد. دهان خود را باز می‌کند و جریان آب وارد بدنش می‌شود که این آب شامل موجودات بسیار ریز است. آب از طریق شکاف‌های آبشش بسیار بزرگ آن بیرون ریخته می‌شود و پلانکتون‌ها باقی می‌مانند. از عادات جفت‌گیری این ماهی غول‌پیکر آگاهی چندانی در دست نیست.

کوسه ماهی لامنا ـ این کوسه شناگری سریع و دارای بدنی سنگین با پنج شکاف آبششی است. از ماهی‌های ساکن سطح آب، مانند ماهی ماکرل و شاه‌ماهی و ماهی مرکب و برخی ماهی‌های ساکن بستر تغذیه می‌کند. موقعیت بالهٔ عقبی که بالای قاعدهٔ بالهٔ سینه‌ای است و بالهٔ عقبی ثانویه که درست بالای بالهٔ مقعدی قرار دارد، موجب شناسایی این کوسه می‌شود. این گونه و کوسه‌های خویشاوند (ماکو و کوسه‌های سفید) بدنی گرم‌تر از محیط آب دارند و از یک سازگاری مرتبط با فعالیت‌های ماهیچه‌ای برخوردارند که کارآیی شنای آن‌ها را بهبود می‌بخشد. تخم‌ها درون بدن مادر تبدیل به لارو می‌شوند و برای مدت کوتاهی در آن جا می‌مانند تا این که به صورت نوزادان کامل، متولد شوند. معمولاً ۱ تا ۵ نوزاد متولد می‌شوند که به مدت چند هفته با زرده‌های تخم‌های بارور نشده زنده می‌مانند و پیش از تولد آن‌ها را می‌خورند. کوسه ماهی آزاد، خویشاوند نزدیک این کوسه است که در اقیانوس آرام زندگی می‌کند و در ظاهر و عاداتش شبیه به اوست.

گاو کوسه ـ بدنی کوتاه دارد و اولین بالهٔ عقبی‌اش کاملاً در قسمت جلو قرار گرفته است. کوسه‌ای کندحرکت است، معمولاً در آب‌های کم‌عمق یافت می‌شود و به طور منظم در رودخانه‌ها شنا می‌کند. به علت

کوسه ماهی لامنا

Order: Lamniformes: Sharks
Family: No Fish family information
Size: 1.8 - 3 m (6 - 9 3/4 ft)
Range: N. Atlantic Ocean: Newfoundland, south to South Carolina; Iceland, south to N. Africa; Mediterranean Sea
Habitat: open sea; coastal waters

گاو کوسه

Order: Lamniformes: Sharks
Family: No Fish family information
Size: 2.5 - 3.5 m (8 1/4 - 11 1/2 ft)
Range: W. Atlantic Ocean: North Carolina to S. Brazil
Habitat: inshore waters, rivers and connecting lakes

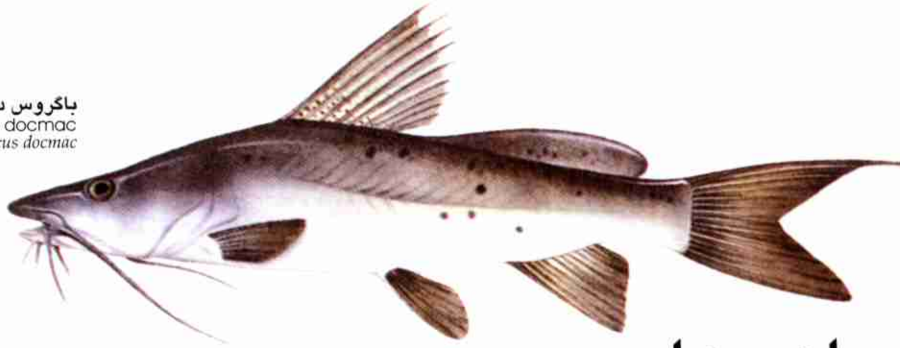
ماکوی باله‌کوتاه

Order: Lamniformes: Sharks
Family: No Fish family information
Size: 3 - 4 m (9 3/4 - 13 ft)
Range: Atlantic, Pacific and Indian Oceans; temperate and tropical areas
Habitat: open sea

وال کوسه

Order: Lamniformes: Sharks
Family: No Fish family information
Size: 15.2 m (50 ft)
Range: All tropical seas
Habitat: surface waters

وال کوسه
Whale Shark
Rhincodon typus

باگروس داکمک
Bagrus docmac
Bagrus docmac

گربه ماهی‌ها

سوروبیم
Surubim
Pseudoplatystoma fasciatum

باگروس داکمک ـ از اعضای خانواده‌ای از گربه‌ماهی‌های آب‌های شیرین آسیا و افریقاست که بیش‌ترشان باریک‌جثه‌اند و از تارهای تکامل‌یافته و تیغ‌های شکمی و پشتی قوی و نیرومندی برخوردارند. بر پشت این ماهی، باله‌ای دراز و گوشتی وجود دارد، سرش تخت و صاف است و لبهٔ بالایی دمش به صورت یک رشتهٔ باریک گسترش یافته است. از ماهی‌های شکارچی است و در بستر زندگی می‌کند. ماهی‌های بزرگ‌سال عمدتاً از ماهی‌های دیگر تغذیه می‌کنند و نوزادان‌شان، لارو حشرات و سخت‌پوستان را می‌خورند. این ماهی در محدودهٔ زیستی خود ارزش اقتصادی بسیاری دارد.

سوروبیم ـ این ماهی خاص، به خانوادهٔ پیملودیده از گربه‌ماهی‌های امریکای جنوبی تعلق دارد. پوزه‌اش دراز است و نوارهای تیره و نامنظمی روی سطح بدن باریکش دیده می‌شود و لکه‌های سیاه رنگی نیز روی باله‌ها و قسمت انتهایی پوزه‌اش قرار دارد. پراکندگی این نقوش روی سطح بدن، تنوع فراوانی دارد. مانند دیگر گربه‌ماهی‌ها، در بستر آب زندگی می‌کند و به نظر می‌رسد که عمدتاً از جانوران بی‌مهره تغذیه می‌کند. چندین جفت تار حسی در اطراف دهان، به این ماهی در پیدا کردن غذا کمک می‌کنند. برخلاف بیش‌تر ماهی‌های آمازون، نمی‌تواند خود را با تغذیه از مواد گیاهی انبوهی که به درون آب می‌ریزد، سازگار کند.

کاسکادورا ـ این ماهی به خانوادهٔ گربه‌ماهی‌های زره‌پوش کالیچ‌تیده تعلق دارد و سطح بدنش را صفحه‌هایی استخوانی با نظمی خاص روی یکدیگر می‌پوشاند. رنگ این ماهی تنومند، سبز خاکستری است و چندین جفت تار حسی بلند دارد. مثل بسیاری از اعضای این خانواده، در بستر و غالباً در آب‌های باتلاقی و کم‌اکسیژن به سر می‌برد. در چنین وضعیتی، به سطح آب آمده، با نفس‌های عمیق هوا را به درون می‌کشد و به رودهٔ عقبی خود می‌برد. بدین‌ترتیب، از اکسیژن هوا استفاده می‌کند. حتی گفته می‌شود که می‌تواند مسافت‌های کوتاهی را روی زمین بپیماید و در این مدت از هوای موجود درون عروق روده استفاده کند. هنگام تخم‌ریزی، لانه‌ای از حباب با هوا و مخاط می‌سازد و آن را میان گیاهان شناور قرار می‌دهد. تخم‌های خود را درون لانهٔ محافظ می‌گذارد و ماهی نر مراقبت از لانه و همچنین نگهداری از نوزادان را پس از باز شدن تخم‌ها، به عهده می‌گیرد.

کاسکارودو ـ این ماهی گسترش بسیاری یافته و به خانوادهٔ گربه‌ماهی‌های زره‌پوش امریکای جنوبی، موسوم به کالیچ‌تیده تعلق دارد. ۱۳۰ گونهٔ مختلف از این ماهی وجود دارد که با توجه به نام آن، صفحه‌های استخوانی سنگینی که با یکدیگر هم‌پوشانی دارند، سطح بدن‌شان را می‌پوشاند. بدن این ماهی در مقایسه با دیگر اعضای خانواده باریک‌تر است. سرش زیبا و زاویه‌دار است و دو جفت تار در اطراف دهانش وجود دارد. در بستر رودخانه زندگی می‌کند و هنگام غروب و شب بیش‌تر فعال است. هنگام تخم‌ریزی، ماهی نر با استفاده از مخاط و هوایی که به درون آب می‌دمد، مجموعه‌ای از حباب‌های کف‌آلود را می‌سازد و آن‌ها را معمولاً میان گیاهان شناور قرار می‌دهد. آن‌گاه تخم‌ها درون این حباب‌های محافظ قرار می‌گیرند.

کاسکادورا
Cascadura
Hoplosternum littorale

کاسکارودو
Cascarudo
Callichthys callichthys

باگروس داکمک

Order: Siluriformes: Catfishes
Family: No Fish family information
Size: 1 m (3 1/4 ft)
Range: W. and central Africa
Habitat: slow-running rivers, backwaters, lakes

سوروبیم

Order: Siluriformes: Catfishes
Family: No Fish family information
Size: 50 - 90 cm (19 3/4 - 35 1/2 in)
Range: South America: Amazon basin
Habitat: rivers, lakes, flooded forest

کاسکادورا

Order: Siluriformes: Catfishes
Family: No Fish family information
Size: 20 cm (7 3/4 in)
Range: South America: Venezuela, Guyana, south to Peru and Argentina; Trinidad
Habitat: rivers, marshes, swamps

کاسکارودو

Order: Siluriformes: Catfishes
Family: No Fish family information
Size: 18 cm (7 in)
Range: tropical South America: Guyana, south to Paraguay and Uruguay
Habitat: rivers

کندیرو
Candiru
Vandellia cirrhosa

کندیرو

Order: Siluriformes: Catfishes
Family: No Fish family information
Size: 2.5 cm (1 in)
Range: South America: Amazon basin
Habitat: rivers, streams

کیو کیو

Order: Siluriformes: Catfishes
Family: No Fish family information
Size: 1.2 m (4 ft)
Range: South America: Amazon basin
Habitat: rivers, lakes, flooded forest

گاوسر ماهی قهوه‌ای

Order: Siluriformes: Catfishes
Family: No Fish family information
Size: 30 - 46 cm (11 3/4 - 18 in)
Range: S. Canada, E. USA to Florida; introduced in W. USA, New Zealand, Europe
Habitat: muddy-bottomed ponds and rivers

گربه‌ماهی آب شیرین استرالیایی

Order: Siluriformes: Catfishes
Family: No Fish family information
Size: 61 cm (24 in)
Range: S. and E. Australia
Habitat: rivers

کندیرو ــ این ماهی کوچک و ظریف به خانواده‌ای از گربه‌ماهی‌های انگلی، موسوم به تریچومیکتریده تعلق دارد که همگی را می‌توان در امریکای جنوبی یافت. این ماهی فلس ندارد و بدنش باریک، دراز و شفاف است و بالهٔ پشتی آن در عقب بدن و در نزدیکی دم قرار گرفته است. دو جفت تار حسیِ نسبتاً کوتاه، از اطراف دهان آویخته است. مانند دیگر اعضای خانواده‌اش زندگی انگلی دارد و از خون ماهی‌های دیگر تغذیه می‌کند. با دندان‌های تیز خود، پوست ماهی‌های کوچک را سوراخ می‌کند و خون‌شان را می‌خورد. در مورد ماهی‌های بزرگ‌تر قضیه متفاوت است؛ چنان که به درون دستگاه آبشش ماهی‌های بزرگ‌تر نفوذ می‌کنند و همان‌جا مستقر می‌شوند، آن‌گاه خون حیوان میزبان را می‌مکند. پس از سیر شدن، بدن باریک این ماهی به شکل قابل توجهی متورم می‌شود. معمولاً در شب یا هنگام طلوع و غروب آفتاب فعال است و در غیر از وقت غذا خوردن، ممکن است خود را در شن‌های بستر رودخانه مدفون کند. گفته می‌شود که این حیوان عادت دارد به مجرای ادرار انسان‌های در حال شست و شو در آب و همچنین پستاندارانی که در آب ادرار می‌کنند، داخل شود. همچنین، عقیده بر این است که این ماهی ادرار را با آبی که از مجرای تنفسی ماهی‌های بزرگ خارج می‌شود، اشتباه می‌گیرد. هنگامی که این ماهی به مجرای ادرار وارد شود، با استفاده از خارهای روی پوشش آبشش خود در آن مستقر می‌شود. این خارها به ماندن حیوان در محفظهٔ درون آبشش ماهی‌های بزرگ کمک می‌کند. در این وضعیت خارج کردن آن بسیار دشوار و دردناک است.

کیو کیو ــ این ماهی یکی از حدوداً ۱۳۰ گونهٔ گربه‌ماهی‌های امریکای جنوبی در خانوادهٔ دورادیده به شمار می‌رود. این ماهی‌ها به گربه‌ماهی‌های خاردار معروف‌اند و در امتداد بدن‌شان، ردیف‌هایی از صفحات استخوانی وجود دارد که غالباً دارای تیغ‌اند و قسمت جلویی دو بالهٔ پشتی و شکمی آن‌ها دندانه‌ای است. این ماهی بسترزی به آرامی حرکت می‌کند و بدون دندان است و غذای خود را روی لجن بستر آب با بیرون کشیدن لارو حشرات از میان گل و لای و برگ‌های پوسیده به دست می‌آورد.

کیو کیو
Cuiu-cuiu
Oxydoras niger

گاوسر ماهی قهوه‌ای ــ این ماهی متعلق به گروهی از ماهی‌های امریکای شمالی است که به گاوسرها معروف‌اند. آن‌ها را با توجه به دم گردشان می‌توان به سادگی از دیگر گربه‌ماهی‌ها تمیز داد. اندازهٔ بدن این ماهی باریک‌جثه، متوسط است. بدنش خالدار و غالباً خاکستری است و قسمت‌های زیرین بدنش روشن‌تر است. بالهٔ مقعدی، بر پایهٔ بلندی قرار دارد و دارای باله‌ای کوچک از چربی است. چندین تار حسی، دهان این ماهی را احاطه کرده‌اند. جانوری بسترزی است و معمولاً، در آب‌هایی که دارای پوشش گیاهی غنی است، یافت می‌شود. غذای خود را بیش‌تر از بی‌مهرگانی مانند لارو حشرات و نرم‌تنان تأمین می‌کند و البته مواد گیاهی و ماهی نیز می‌خورد. شب‌هنگام تغذیه می‌کند و با استفاده از تارهای حسی روی چانه به جست‌وجوی غذا می‌پردازد. هنگام بهار، حفره‌ای نه‌چندان گود، روی سطح گل‌ها ایجاد می‌کند و در آن تخم می‌ریزد. سطح این تخم‌ها چسبناک است و تشکیل خوشه می‌دهند. وظیفهٔ نگه‌داری و مراقبت از تخم‌ها به عهدهٔ ماهی نر است. پس از باز شدن تخم‌ها، نوزادان به شکل گروهی به شنا می‌پردازند و تا زمانی که طول‌شان به حدود ۲/۵ سانتی‌متر برسد، نر و ماده، هر دو، از آن‌ها نگهداری می‌کنند. این ماهی ارزش تجاری ندارد، با این همه به کشورهای زیادی در بیرون از قلمروی بومی خود برده شده است.

گاوسر ماهی قهوه‌ای
Brown Bullhead
Ictalurus nebulosus

گربه‌ماهی آب شیرین استرالیایی ــ این ماهی مثل مارماهی آرایشگر، از اعضای خانوادهٔ پلوتوسیده است و طرح باله‌هایش به آن شباهت دارد. اولین بالهٔ پشتی، بلند و بر پایه‌ای کوتاه قرار گرفته است و دومین بالهٔ پشتی، به بالهٔ مقعدی و دم پیوسته است. تیغ‌هایی که روی باله‌های پشتی و شکمی وجود دارند، می‌توانند باعث ایجاد جراحت و زخم‌های دردناکی شوند. رنگ بدن این ماهی ممکن است قهوه‌ای یا سبز مات باشد، ولی در هر حال، نقوش تیره‌ای روی بدن دیده می‌شود. غذای این ماهی، بیش‌تر از بی‌مهرگانی

گربه‌ماهی آب شیرین استرالیایی
Australian Freshwater Catfish
Tandanus tandanus

گربه‌ماهی رهرو
Walking Catfish
Clarias batrachus

گربه‌ماهی باله‌نیزه‌ای
Gafftopsail Catfish
Begre marinus

گربه‌ماهی پانگاس
Pungas Catfish
Pangasius pangasius

گربه‌ماهی سخت‌سر
Hardhead Catfish
Arius felis

مانند صدف‌های خوراکی، میگو و کرم‌ها تشکیل می‌شود. تارهای حسی متعددی که در اطراف دهان قرار گرفته است، در یافتن غذا کمک می‌کنند. هنگام تولید مثل، تخم‌ها را در لانه‌های مدوری که در ماسه یا شن‌های بستر آب می‌سازد، می‌گذارد و یکی از والدین ـ معمولاً ماهی نر ـ از آن‌ها مراقبت می‌کند.

گربه‌ماهی باله‌نیزه‌ای ـ یکی از خانواده‌های بزرگ گربه‌ماهی‌ها موسوم به آریده است. ویژگی متمایزکنندهٔ این ماهی بالهٔ پشتی بلند آن است که اولین شعاع آن رشدی فزاینده یافته و به رشته‌ای بلند و باریک تبدیل شده است. نخستین شعاع‌های باله‌های شکمی نیز بیش از حد رشد کرده و به تیغ‌هایی تبدیل شده‌اند که می‌توانند جراحات بسیار دردناکی وارد آورند. همچنین، دارای دوجفت رشته‌های تارمانند در اطراف دهان است که یکی کوتاه و دیگری بلند و شبیه به روبان است. این ماهی از بسیاری از خویشاوندان خود در آب‌های شیرین فعال‌تر است. با این همه، بیش‌تر غذای خود را از بستر دریا و با خوردن خرچنگ‌ها، میگوها و ماهی‌ها به دست می‌آورد. عادات تولید مثلی این ماهی جالب توجه است؛ در تابستان تخم‌ریزی می‌کند و پس از گذاشتن تخم‌ها، ماهی نر آن‌ها را بارور ساخته، به درون دهان می‌کشد و تخم‌ها تا بازشدن همان‌جا می‌مانند. تعداد تخم‌ها ممکن است بین ۱۰ تا ۳۰ عدد باشد و ماهی نر تا مدتی که تخم‌ها را در دهان نگه می‌دارد، نمی‌تواند غذا بخورد. حتی تا چند هفته پس از باز شدن تخم‌ها، نوزادان از دهان والدین خود به عنوان پناه‌گاه استفاده می‌کنند.

گربه‌ماهی پانگاس ـ این ماهی متعلق به خانوادهٔ گربه‌ماهی‌های موسوم به پاناگاسیده است. شکم آن نسبتاً باریک‌جثه، خمیده و پشتش تا حدی صاف و تخت است. بالهٔ پشتی بلند است و روی پایه‌ای کوتاه قرار دارد و دم دارای شکافی عمیق است و نزدیک دهان یک جفت‌تار حسی قرار دارد. به نظر می‌رسد شب‌هنگام فعال باشد. در بستر آب، از لجن و قطعات و تکه‌پاره‌های مواد موجود در کف و جانوران بی‌مهره تغذیه می‌کند.

گربه‌ماهی رهرو ـ این ماهی قادر است روی سطح زمین حرکت کند و در اثنای آن، توانایی تنفس در هوا را نیز دارد. به خانوادهٔ کلاریده متعلق است. اعضای این خانواده، دارای اندام‌های منشعب تنفسی اضافی و ویژه‌ای هستند که کمان‌های باله را باز نگه می‌دارد. این‌ها ساختارهای کیسه‌مانندی هستند که زواید منشعب فراوانی دارند و به خوبی عمل تنفس را با رگ‌های خونی انجام می‌دهند. باله‌های پشتی و شکمی این ماهی دراز، روی پایه‌های بلندی قرار می‌گیرد و در اطراف دهان چندین جفت تار حسی وجود دارد. پوست بدن، بدون فلس است، اما مقدار زیادی مخاط لزج، سطح آن را فرا گرفته که ماهی را از بیرون از آب محافظت می‌کند. این ماهی در استخرها و آبگیرهای موقت زندگی می‌کند؛ برخی از این آبگیرها در خشک‌سالی‌های طولانی مدت، از بین می‌روند. در صورت بروز چنین رخدادی، این ماهی از باله‌های شکمی خود به جای پا استفاده می‌کند و با حرکاتی شبیه به مار، روی زمین حرکت می‌کند و به آبگیر دیگری می‌رود. در صورت لزوم می‌تواند خود را درون گل‌های بستر آبگیر مدفون کند و در طول فصل خشک‌سالی تا بارش باران غیر فعال باقی بماند. این ماهی غذای خود را از بی‌مهره‌های آبزی و ماهی‌های دیگر تأمین می‌کند.

گربه‌ماهی سخت‌سر ـ یکی از اعضای خانوادهٔ آریده و از گربه‌ماهی‌های دریایی است. بدنش باریک و کشیده است و باله‌های پشتی بلندی دارد و دمش شکاف عمیقی برداشته است. بیش‌ترین میزان فعالیت را شب‌ها دارد و از خرچنگ‌ها و برخی میگوها و ماهی‌ها تغذیه می‌کند. دسته‌های بزرگی از این ماهی با هم به شنا می‌پردازند. آن‌ها می‌توانند با استفاده از ماهیچه‌های ویژه، بادکیسهٔ شنای خود را به لرزه اندازند و صداهای بلندی تولید کنند. تخم‌ریزی در فصل تابستان صورت می‌گیرد و به محض ریخته شدن تخم‌ها، ماهی نر آن‌ها را به درون دهان می‌برد. تخم‌ها تا هنگام باز شدن، همان جا می‌مانند. این ماهی تا مدتی که تخم‌ها در دهانش هستند، نمی‌تواند غذا بخورد. نوزادان پس از تولد، از دهان ماهی نر به عنوان پناه‌گاه استفاده می‌کنند.

گربه‌ماهی باله‌نیزه‌ای

Order: Siluriformes: Catfishes
Family: No Fish family information
Size: 61 cm (24 in)
Range: W. Atlantic Ocean: Cape Cod to Panama, including Gulf of Mexico
Habitat: coastal waters, bays, estuaries

گربه‌ماهی پانگاس

Order: Siluriformes: Catfishes
Family: No Fish family information
Size: 1.2 m (4 ft)
Range: India, Burma, Thailand, Java
Habitat: rivers, estuaries

گربه‌ماهی رهرو

Order: Siluriformes: Catfishes
Family: No Fish family information
Size: 30.5 cm (12 in)
Range: India, Sri Lanka, S.E. Asia; introduced in USA: Florida
Habitat: slow-moving, often stagnant waters

گربه‌ماهی سخت‌سر

Order: Siluriformes: Catfishes
Family: No Fish family information
Size: 30.5 cm (12 in)
Range: W. Atlantic Ocean: Cape Cod to Panama (rare north of Virginia)
Habitat: coastal waters, estuaries

گربه‌ماهی کهربایی
Electric Catfish
Malapterurus electricus

گربه‌ماهی سمی
Tadpole Madtom
Noturus gyrinus

گربه‌ماهی سمی

Order: Siluriformes: Catfishes
Family: No Fish family information
Size: 10 cm (4 in)
Range: S. Canada, USA: North and South Dakota to Texas, New York to Florida
Habitat: lakes, quiet streams, ponds, marshes

گربه‌ماهی کهربایی

Order: Siluriformes: Catfishes
Family: No Fish family information
Size: 20.5 cm - 1.2 m (8 in - 4 ft)
Range: Tropical Africa
Habitat: swamps, reedbeds in rivers

گربه‌ماهی لاجوردی

Order: Siluriformes: Catfishes
Family: No Fish family information
Size: 1.5 m (5 ft)
Range: USA: Minnesota and Ohio, south through Mississippi River system and Gulf states, Mexico
Habitat: rivers, lakes

گربه‌ماهی مکونگ

Order: Siluriformes: Catfishes
Family: No Fish family information
Size: up to 2.4 m (8 ft)
Range: China, S.E. Asia
Habitat: lakes, rivers

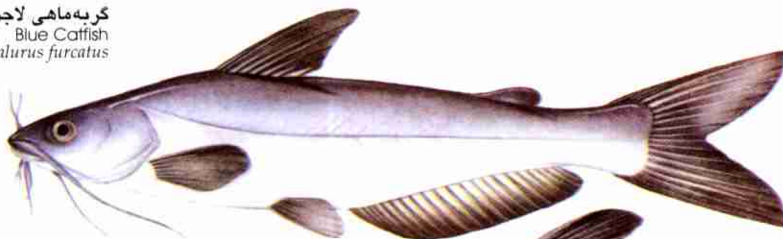
گربه‌ماهی سمی ـ گربه‌ماهی کوچکی است که در بیخ تیغ‌های شکمش، غده‌های ترشح‌کنندهٔ سم وجود دارد. مانند گونه‌های دیگر، باله‌های گوشتی و بلندی در پشت دارد که با لبهٔ بالایی دم در هم می‌آمیزد. این ماهی، آب‌های دارای بستر گلی و پوشش گیاهی غنی را ترجیح می‌دهد و غالباً زیر سنگ‌ها و الوارها به شکار می‌پردازد. از ماهی‌های کوچک، لارو حشرات و سخت‌پوستان تغذیه می‌کند. در فصل تابستان تخم‌ریزی می‌کند و تخم‌های خود را درون چالهٔ نه‌چندان ژرفی که خود در بستر رودخانه حفر کرده است، می‌ریزد.

گربه‌ماهی کهربایی ـ این ماهی چاق و کوتاه و بدون فلس، بالهٔ پشتی ندارد، اما یک بالهٔ چربی گوشتالو، نزدیک دمش قرار دارد. لکه‌های تیره‌رنگ و نامنظمی سطح بدن را پوشانده و به آن ظاهری خال‌خالی بخشیده است. چندین جفت تار حسی اطراف دهان را فراگرفته‌اند. نزدیک بالهٔ دمی ماهی‌های جوان، نوار سیاه‌رنگی جلوه‌گری می‌کند. این گربه‌ماهی به خانوادهٔ مالاپتروریده تعلق دارد که گفته می‌شود تنها دارای یک عضو دیگر به نام ام. میکروستوما است که در افریقا یافت می‌شود. این ماهی بارهای الکتریکی‌ای با قدرت چندین ولت تولید می‌کند. اندام‌های الکتریکی زیر پوست، بیش‌تر بدن را در بر می‌گیرند. از توان الکتریکی برای دفاع استفاده می‌کند و می‌تواند حتی انسان را بی‌هوش کند. همچنین، گفته می‌شود که طعمهٔ خود را با وارد آوردن شوک الکتریکی به چنگ می‌آورد. این ماهی مطمئناً بسیار کند و کم‌تحرک است و به دست آوردن غذا برایش به هر شیوه‌ای بسیار سخت و دشوار است.

گربه‌ماهی لاجوردی ـ این ماهی از بزرگ‌ترین گربه‌ماهی‌های امریکای شمالی است. وزنش به بیش از ۴۵ کیلوگرم می‌رسد و امروزه از گونه‌های ارزشمند تجاری است. بدنش باریک است و رنگ آبی نقره‌ای کدری، سطح آن را پوشانده که در قسمت شکم به سفیدی می‌زند. دمش شکاف عمیقی دارد و بالهٔ مقعدی‌اش بلند و دارای بالهٔ کوچکی از چربی است. چند جفت تار حسی در اطراف دهان قرار گرفته‌اند. در قیاس با محل زندگی دیگر گربه‌ماهی‌ها در آب‌هایی به مراتب زلال‌تر و با جریانی سریع‌تر زندگی می‌کند و حتی به تنداب‌ها و آبشارها نیز می‌رود. از خرچنگ‌های آب شیرین و ماهی‌های دیگر نیز تغذیه می‌کند. لانه‌ای در پناه صخره یا کنده‌ای به گل نشسته در بستر رودخانه یا دریاچه می‌سازد و درون آن تخم‌ریزی می‌کند. هر دو ماهی از تخم‌ها و نوزادان مراقبت می‌کنند.

گربه‌ماهی مکونگ ـ این ماهی غول‌پیکر از اعضای خانواده‌ای از ماهی‌های آب‌های شیرین آسیا، موسوم به پانگاسیده است که شامل حدوداً ۲۵ گونه می‌شود. این ماهی با پشت تخت و صاف خود و شکمش که خمیدگی نسبتاً زیادی دارد، از دیگر ماهی‌ها متمایز است. تفاوت آن با دیگر اعضای خانواده، به خاطر پایین قرار گرفتن چشم‌ها است که سر و ته به نظر می‌رسد. دندان ندارد و برای تولید مثل به مناطق بالادست رودخانه‌ها مهاجرت می‌کند و در دریاچه‌ها و ریزابه‌ها تخم می‌ریزد.

گربه‌ماهی لاجوردی
Blue Catfish
Ictalurus furcatus

گربه‌ماهی مکونگ
Mekong Catfish
Pangasianodon gigas

مارماهی آرایشگر
Barber-eel
Plotosus lineatus

مارماهی آرایشگر – این ماهی عضو خانواده‌ای شامل ۲۵ تا ۳۰ گونهٔ مختلف است. همهٔ این ماهی‌ها را در مناطق میان اقیانوس هند و آرام می‌توان یافت. بدن این ماهی دراز و شبیه مارماهی است. دارای دو بالهٔ پشتی، یکی درست در عقب سر و دیگری در امتداد دم و باله‌های مقعدی است. همچون بیش‌تر گربه ماهی‌ها، تیغ‌های روی باله‌های شکمی و پشتی، می‌تواند باعث وارد آمدن جراحات بسیار دردناکی شود. در اطراف دهان، یک جفت تار حسی قرار گرفته است. ماهی‌های جوان کاملاً متمایزند و نوارهایی به رنگ روشن، تمام بدن را از پوزه تا دم، در بر می‌گیرد. قسمت پشت ماهی‌های مسن‌تر، به رنگ قهوه‌ای است و این رنگ در قسمت شکم، جای خود را به قهوه‌ای روشن یا سفید می‌دهد.

ماهی لعابی – از گربه‌ماهی‌هایی است که در افریقا و آسیا یافت می‌شود. بدن این ماهی بدون فلس است و در اطراف دهانش، ۴ جفت تار آویخته است. بالهٔ مقعدی، دراز و کشیده و بالهٔ پشتی کوچک است. در آب‌های کم‌عمق به سر می‌برد و از ماهی‌های کوچک و لارو حشرات تغذیه می‌کند. تخم‌ریزی در طول فصول بارانی انجام می‌پذیرد. به عنوان ماهی خوراکی صید می‌شود و نمونه‌های کوچک آن را در آکواریوم نگه می‌دارند.

مندی – این ماهی متعلق به خانواده‌ای متشکل از حدوداً ۲۸۵ گونهٔ مختلف از گربه‌ماهی‌های امریکای جنوبی است که به گربه‌ماهی‌های چاق یا گربه‌ماهی‌های سبیل‌دراز موسوم‌اند. مانند دیگر اعضای این خانواده، دارای بدنی بدون فلس و سه جفت تار است که یکی از آن‌ها تقریباً به درازای طول بدن است. غالباً هنگام غروب و شب فعال است و از این تارها برای یافتن غذا بهره می‌برد. اگرچه گربه‌ماهی‌ها عموماً بسترزی‌اند، اما این ماهی هم روی سطح آب، از میوه‌ها و دانه‌هایی که در آب می‌افتد، هم روی لجن و برگ‌های پوسیدهٔ کف آب، غذای خود را می‌یابد. از جانوران بی‌مهرهٔ کف آب نیز تغذیه می‌کند.

ولز – این گربه‌ماهی بزرگ و دراز، دارای سری پهن و بالهٔ مقعدی بلندی است و در آب‌های کندجریان یا راکد زندگی می‌کند. شب‌هنگام فعال است و در روز نزدیک بستر آب می‌ماند و خود را میان گیاهان یا درون گودالی پنهان می‌کند. غذای عمده‌اش ماهی است، اما از قورباغه‌ها، پرندگان و پستانداران کوچک مانند موش‌های آبی نیز تغذیه می‌کند. تخم‌ریزی این ماهی، اوایل تابستان، انجام می‌گیرد. ماهی نر حفره‌ای در بستر رودخانه می‌سازد و ماهی ماده درون آن تخم می‌ریزد؛ آن‌گاه ماهی نر تا باز شدن تخم‌ها به مراقبت از آن‌ها می‌پردازد. نوزادان از پلانکتون‌ها تغذیه می‌کنند.

وی‌یی‌ها – این ماهی متعلق به خانوادهٔ بزرگ گربه‌ماهی‌های زره‌پوش امریکای جنوبی موسوم به لوریکاریده است. بدن باریک و درازش، با صفحه‌ای استخوانی پوشیده شده و این صفحات با یکدیگر هم‌پوشانی دارند. شکم این ماهی، بر خلاف دیگر اعضای خانواده، بدون چنین صفحات استخوانی است. باله‌های آن به خوبی تکامل یافته‌اند و چند خال سیاه، روی بالهٔ پشتی بلند آن وجود دارد. دم این ماهی بزرگ است و لبهٔ پایینی نسبت به لبهٔ بالایی رشد طولی بیش‌تری پیدا کرده و دهان گردش در قسمت پایین پوزه قرار گرفته است. در فصل بهار تخم می‌ریزد. ماهی‌های بالغ از کرم‌ها و سخت‌پوستان و همچنین از مواد گیاهی، نوزادان و جلبک‌ها تغذیه می‌کنند.

مارماهی آرایشگر
Order: Siluriformes: Catfishes
Family: No Fish family information
Size: 30 cm (11 3/4 in)
Range: Indian and Pacific Oceans: E. Africa to Sri Lanka and S.E. Asia
Habitat: coastal waters, estuaries, reefs

ماهی لعابی
Order: Siluriformes: Catfishes
Family: No Fish family information
Size: 36 cm (14 1/4 in)
Range: W. and central Africa
Habitat: lakes, rivers

مندی
Order: Siluriformes: Catfishes
Family: No Fish family information
Size: 20 cm (7 3/4 in)
Range: South America: Amazon basin
Habitat: rivers, streams, flooded forest

ولز
Order: Siluriformes: Catfishes
Family: No Fish family information
Size: 1 - 3 m (3 1/4 - 9 3/4 ft)
Range: Central and E. Europe to S. Russia; introduced in Britain
Habitat: rivers, lakes, marshes; brackish water in Baltic and Black Seas

وی‌یی‌ها
Order: Siluriformes: Catfishes
Family: No Fish family information
Size: 53 cm (20 3/4 in)
Range: South America: S. Brazil, Uruguay, Paraguay, N. Argentina
Habitat: rivers

ماهی لعابی
Butterfish (Siluriformes)
Schilbe mystus

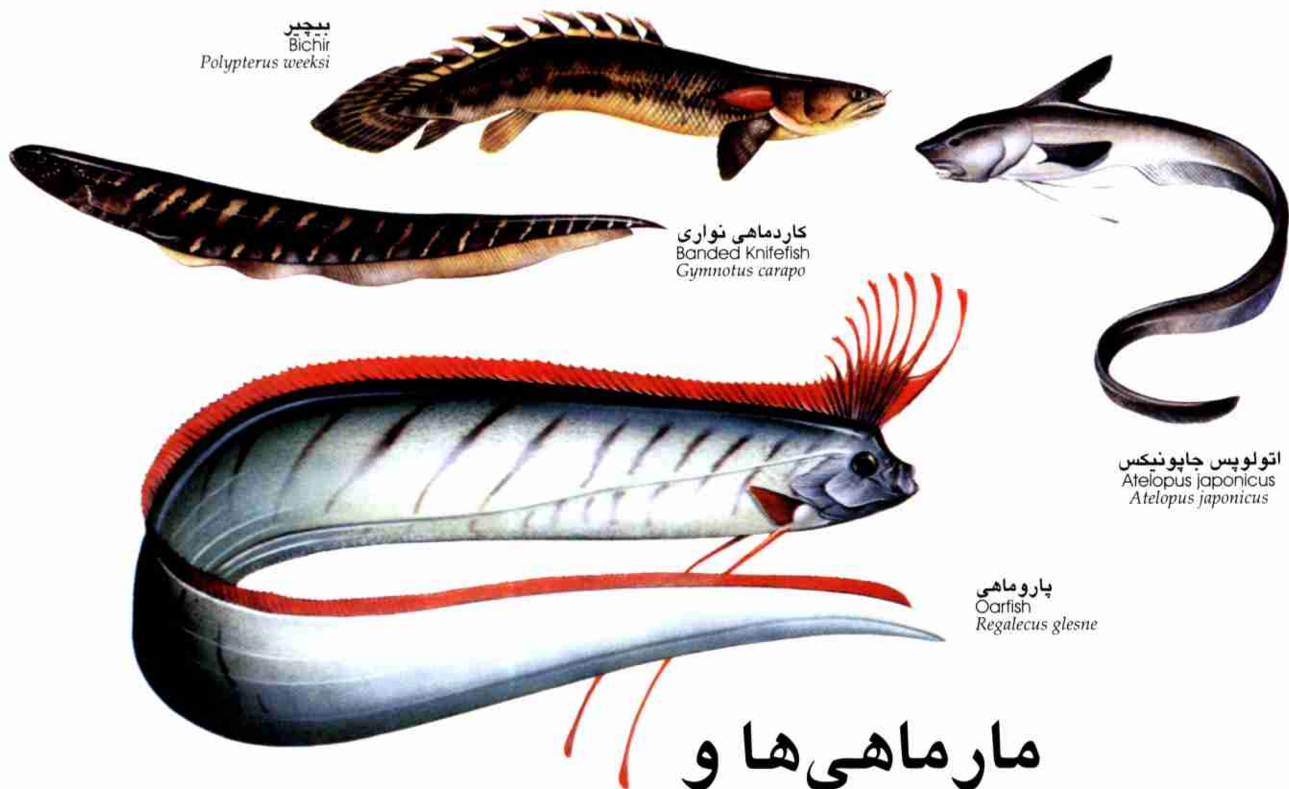

مندی
Mandi
Pimelodus blodii

ولز
Wels
Silurus glanis

وی‌یی‌ها
Vieja
Plecostomus commersonii

مارماهی‌ها و ماهی‌های مشابه

اتولوپس جاپونیکس – این ماهی غیر معمول، بدنی دراز و دوکی‌شکل و سری نسبتاً بزرگ دارد. بالهٔ لگنی آن شبیه به رشته‌های نخ است و تنها بالهٔ پشتی آن بر پایه‌ای کوتاه قرار گرفته است. بالهٔ مقعدی این ماهی دراز است و به بالهٔ دمی آن می‌پیوندد. بدنش نرم و شکننده است و معدود نمونه‌های یافت‌شده آسیب دیده‌اند. تنها آروارهٔ بالایی آن دارای دندان است و آروارهٔ پایینی در زیر پوزه‌ای برجسته، عقب نشسته است. از عادات این ماهی آگاهی دقیقی در دست نیست، ولی گمان می‌رود در بستر دریا و از بی‌مهرگان بسترزی، تغذیه می‌کند.

بیچیر – بدن دراز این ماهی با فلس‌های سخت و الماس‌مانندی پوشیده شده است. مانند دیگر اعضای خانواده، در آب‌های مملو از گیاهان ساکن است. بالهٔ پشتی ویژهٔ این ماهی، از چندین بالهٔ پرچم‌مانند تشکیل شده که هریک از آن‌ها بر یک شعاع استخوانی تکیه دارند و بالهٔ شکمی بادبزنی‌شکل آن نیز بر لبه‌ای گوشتالو قرار دارد. این ماهی از دوزیستان و ماهی‌ها تغذیه می‌کند.

پاروماهی – ماهی بسیار متمایز و مشخصی، با بدنی دراز و روبان مانند که در دو سو فشردگی بسیار زیادی دارد. بالهٔ شکمی درست از زیر پوزه شروع می‌شود و طول بدن را طی می‌کند. چند شعاع اول این باله، رشد فزاینده‌ای یافته و تبدیل به یک کاکل شده‌اند. این ماهی بدون بالهٔ مقعدی است، اما باله‌های لگنی‌اش باریک‌اند و بالای آن‌ها زبانه‌هایی از پوست وجود دارد. با حرکاتی موجوار جابه‌جا می‌شود و چنان‌که می‌گویند، مسبب بسیاری از داستان‌های تخیلی دربارهٔ مارهای دریایی است. دهان کوچک این ماهی انعطاف‌پذیر و بدون دندان است و خود از سخت‌پوستان میگومانند تغذیه می‌کند. ظاهراً تنها یک یا دو گونه از این ماهی عجیب وجود دارد.

کاردماهی نواری – یکی از ۳ گونهٔ متعلق به خانوادهٔ جیمنوتیده از ماهی‌های امریکای جنوبی است. این ماهی دراز، شبیه به مارماهی‌ها است و بالهٔ مقعدی آن بیش‌تر طول بدن را در بر می‌گیرد. گذشته از این ویژگی، یک بالهٔ شکمی نیز دارد و بدون هر بالهٔ دیگری است. با حرکات موجی بالهٔ مقعدی، به عقب و جلو حرکت می‌کند، ولی معمولاً کم‌تحرک و کند است. غالباً هنگام طلوع و غروب خورشید فعال است و در آب‌های کدر، به‌جای استفاده از بینایی ضعیفش، از توان الکتریکی خود برای پیدا کردن مسیر بهره می‌برد. پالس‌های الکتریکی این ماهی بسیار ضعیف‌تر از پالس‌های مار ماهی الکتریکی است، اما آن را قادر می‌سازد تا به سادگی راه خود را پیدا کند. ماهی‌های بالغ از سخت‌پوستان و ماهی‌ها تغذیه می‌کنند و نوزادان از سخت‌پوستان و لارو حشرات تغذیه می‌کنند.

مارماهی اروپایی – این ماهی را می‌توان به راحتی در آب‌های شیرین باز شناخت، چرا که تنها مارماهی این آب‌هاست. البته در جاهای دیگر آن را از باله‌های شکمی گرد، دندان‌های کوچک و بالهٔ پشتی‌اش که درست از قسمت عقب سر آغاز می‌شود می‌توان تمییز داد. بدن را فلس‌های

اتولوپس جاپونیکس

Order: Lampridiformes: Dealfishes
Family: No Fish family information
Size: 61 cm (24 in)
Range: Indian and Pacific Oceans: E. African coast to Japan
Habitat: deep sea, 180 - 550 m (600 - 1,800 ft)

بیچیر

Order: Polypteriformes: Bichirs
Family: No Fish family information
Size: 40 cm (15 3/4 in)
Range: Central Africa: upper Congo basin
Habitat: lakes, rivers

پاروماهی

Order: Lampridiformes: Dealfishes
Family: No Fish family information
Size: up to 7 m (23 ft)
Range: Atlantic, Pacific and Indian Oceans: temperate and tropical areas
Habitat: open sea at 300 - 600 m (980 - 2,000 ft)

کاردماهی نواری

Order: Cypriniformes: Carps
Family: No Fish family information
Size: 61 cm (24 in)
Range: Central and South America: Guatemala to N. Argentina
Habitat: creeks, slow murky water

ریزی می‌پوشاند. همچنان که ماهی‌ها به بلوغ جنسی نزدیک می‌شوند، رفته رفته از آب‌های شیرین به طرف قسمت‌های میانی اقیانوس اطلس مهاجرت کرده، در آن جا تخم‌ریزی می‌کنند و سپس می‌میرند. نوزادان ۳ سال در آب‌های سطحی شناور می‌مانند و کم کم توسط جریان‌های اقیانوسی به سمت آب‌های ساحلی برگشت داده می‌شوند. در این‌جا نوزادان دگردیسی می‌یابند و به نوزاد مارماهی تبدیل می‌شوند؛ آن‌گاه به مصب رودخانه وارد می‌شوند. در این محل از ماهی‌ها و حشرات تغذیه می‌کنند و بالغ می‌شوند. رنگ این مارماهی در دورهٔ زندگی‌اش در آب‌های شیرین، قهوه‌ای مایل به زرد است، اما همچنان که بزرگ‌تر می‌شود، رنگش به تیرگی می‌گراید و تقریباً سیاه می‌شود، اما رنگ شکمش نقره‌ای است. این مارماهی منبع غذایی ارزشمندی است و معمولاً به مقدار زیادی صید می‌شود. مارماهی امریکایی به مارماهی اروپایی شباهت زیادی دارد. آن را در خط ساحلی امریکای شمالی یا اقیانوس اطلس می‌توان یافت. در قسمت‌های غربی اطلس مرکزی تخم‌ریزی می‌کند و نوزادان پس از یک سال به آب‌های ساحلی برمی‌گردند.

مارماهی الکتریکی ـ این ماهی تنها گونهٔ موجود در خانوادهٔ الکتروفوریده است. البته یک مارماهی واقعی نیست، ولی بدن دراز و استوانه‌ای شکلش به مارماهی شباهت دارد. بالهٔ مقعدی، بیش‌تر طول بدن را تا انتهای دم می‌پوشاند. این ماهی بدون بالهٔ پشتی و مقعدی و دم است. در آب‌های گل‌آلود و کم‌اکسیژن زندگی می‌کند و می‌تواند در سطح آب با نفس‌های عمیق، مقداری از مواد را به درون دهان بکشد که قسمتی از اکسیژن آن از طریق مناطق ویژه‌ای متشکل از رگ‌های خونی درون دهان، جذب بدن می‌شود. بیش‌تر بدن درشت این ماهی، از اندام‌های الکتریکی پوشیده شده است. این اندام‌ها در واقع ماهیچه‌های تغییر یافته هستند که بارهای الکتریکی با ولتاژ بسیار بالا تولید می‌کنند؛ ماهی از این بار الکتریکی برای کشتن طعمه یا دفاع از خود استفاده می‌کند. هر اندام الکتریکی از چندین صفحهٔ الکتریکی تشکیل شده است که هر یک ولتاژ اندکی تولید می‌کند. ولتاژ تمام این صفحات با یکدیگر جمع شده، تا ۵۰۰ ولت بار الکتریکی تولید می‌کنند. چنین ولتاژی ماهی‌های کوچک را به راحتی می‌کشد و می‌تواند به انسان شوک شدیدی وارد آورد. این ماهی همچنین می‌تواند پالس‌هایی با ولتاژ پایین تولید کند که در آب‌های کدر که قوهٔ بینایی کارساز نیست، به جهت‌یابی ماهی کمک می‌کنند. ماهی‌های جوان از بی‌مهرگان بسترزی تغذیه می‌کنند، ولی ماهی‌های بالغ غالباً از ماهی‌ها تغذیه می‌کنند و بیش‌تر آن‌ها را پیش از خوردن با استفاده از انرژی الکتریکی خود می‌کشند.

مارماهی باریک ـ ماهی دریاهای عمیق است و بدن بسیار دراز و باریکش را باله‌های پشتی و مقعدی در برمی‌گیرند. آرواره‌های باریک و درازش شبیه به منقار پرندگان است و به دندان‌های تیز و رو به عقب مجهز است که در به دام انداختن طعمه، یعنی ماهی‌ها و سخت‌پوستان، بسیار کارآمد و سودمند است. این ماهی فراوانی نسبتاً زیادی دارد، اما از چگونگی زندگی آن آگاهی چندانی در دست نیست.

مارماهی برنج‌زار ـ این ماهی دراز و بی‌فلس، بدون باله‌های شکمی و لگنی است. باله‌های پشتی و مقعدی آن باریک‌اند و به بالهٔ دمی متصل می‌شوند. یک یا دو شکاف آبشش روی گلویش وجود دارد، ولی از آن‌جا که در آب‌های راکد و کم‌اکسیژن زندگی می‌کند، غالباً به سطح آب می‌آید و در هوا تنفس می‌کند. اگر خشک‌سالی به طول انجامد، خود را درون گل مدفون می‌کند و به شرط مرطوب ماندن پوست، تا بارش دوبارهٔ باران زنده می‌ماند. لانهٔ این ماهی، خوشه‌ای از حباب است که از هوا و مخاط تشکیل شده است. این لانه را ماهی نر می‌سازد و ماهی ماده میان حباب‌های این لانه تخم‌ریزی می‌کند. تمام این ساختار آزادانه در آب شناور می‌ماند و ماهی نر از آن مراقبت می‌کند.

مارماهی اروپایی

Order: Anguilliformes: Eels
Family: No Fish family information
Size: 50 cm - 1 m (19 3/4 in - 3 1/4 ft)
Range: N. Atlantic Ocean: coasts from Iceland to N. Africa; Mediterranean and Black Seas; fresh water in Europe and N. Africa
Habitat: coastal waters, estuaries; fresh water: rivers, streams

مارماهی الکتریکی

Order: Cypriniformes: Carps
Family: No Fish family information
Size: 2.4 m (8 ft)
Range: N.E. South America, including Amazon basin
Habitat: muddy streams and pools

مارماهی باریک

Order: Anguilliformes: Eels
Family: No Fish family information
Size: 1 - 1.2 m (3 1/4 - 4 ft)
Range: Atlantic, Pacific and Indian Oceans: temperate and tropical areas
Habitat: open ocean to depths of 1,000 m (3,300 ft)

مارماهی برنج‌زار

Order: Synbranchiformes: Swamp-eels
Family: No Fish family information
Size: 91 cm (35 3/4 in)
Range: Japan, N. China to Thailand and Burma
Habitat: rivers, ponds, rice fields

مارماهی تیغ‌دار (پرسیفرم)

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 75 cm (29 1/2 in)
Range: India, Sri Lanka, S.E. Asia, China, Sumatra, Java, Borneo
Habitat: swamps, rivers, lakes

مارماهی تیغ‌دار (نوتاکنتیفرم)

Order: Notacanthiformes: Spiny eels
Family: No Fish family information
Size: 1.2 m (4 ft)
Range: N. Atlantic Ocean: temperate areas; possibly temperate areas of all other oceans
Habitat: deep sea

مارماهی زنجیری

Order: Anguilliformes: Eels
Family: No Fish family information
Size: 90 cm (35 1/2 in)
Range: W. Atlantic Ocean: Bermuda to Brazil, including Caribbean
Habitat: coastal waters

مارماهی کانگر

Order: Anguilliformes: Eels
Family: No Fish family information
Size: 2.7 m (9 ft)
Range: N. Atlantic Ocean: coasts from Iceland to N. Africa; Mediterranean Sea
Habitat: shallow waters, often close to rocks

مارماهی کانگر
Conger Eel
Conger conger

مارماهی تیغ‌دار (پرسیفرم) - این ماهی باریک شبیه به مارماهی‌هاست. با توجه به ردیفی از تیغ‌های تیز و منفردی که قبل از بالهٔ پشتی قرار می‌گیرند، می‌توان آن را باز شناخت. بدون بالهٔ لگنی است و باله‌های پشتی و مقعدی تا نزدیکی دم عقب نشسته‌اند. سرش باریک و نوک‌تیز است و قسمت بالایی پوزه به زائده‌ای گوشتی ختم می‌شود. این ماهی معمولاً در آب‌هایی با پوشش گیاهی غنی می‌زید و از حشرات و سخت‌پوستان تغذیه می‌کند. البته ماهی‌های بالغ و درشت‌جثه، ماهی‌های دیگر را نیز می‌خورند. این ماهی یکی از ۵۰ گونهٔ متعلق به خانوادهٔ ماستاسیم‌بلیده است.

مارماهی تیغ‌دار (نوتاکنتیفرم) - بدن این ماهی دراز و باریک دارای پوزهٔ گردی است که از دهانش، واقع بر شکم، بیرون زده است. بر پشتش ردیفی از تیغ‌های کوتاه، ولی تیز وجود دارد و تیغ‌های مشابهی نیز قبل از بالهٔ مقعدی قرار گرفته‌اند. رنگش معمولاً قهوه‌ای تا قهوه‌ای مایل به خاکستری است. ظاهراً از نرم‌تنان بسترزی و به ویژه شقایق‌های دریایی تغذیه می‌کند و احتمالاً در هنگام غذا خوردن سر خود را به سمت بستر دریا پایین می‌آورد. این ماهی را بسیار به ندرت می‌توان دید و آگاهی چندانی از عادات زیست‌شناختی‌اش در دست نیست.

مارماهی زنجیری - این مارماهی‌ها را می‌توان به‌وفور در اقیانوس هند و آرام یافت. البته برخی از آن‌ها در مناطق استوایی اقیانوس نیز مشاهده می‌شوند. این ماهی در کارائیب فراوان است و میان صخره‌ها، بین شن‌ها و معمولاً در آب‌های کم‌عمق، به تنهایی زندگی می‌کند. روی بدن این ماهی جذاب، طرح‌های خاصی با رنگ‌های سیاه مایل به خاکستری، زرد یا سفید، وجود دارد. بیش‌تر قسمت‌های بدن ماهی‌های جوان، روشن و بخش کم‌تری از آن تیره است. بر خلاف اغلب مارماهی‌های این گونه که دارای دندان‌های زاویه‌دار و تیز هستند، دندان‌های این ماهی کند و بیش‌تر شبیه دندان‌های مولارهاست. عمدتاً از سخت‌پوستان تغذیه می‌کند و گاه در کنارهٔ آب یا حتی در بیرون آب، به تعقیب خرچنگ‌ها می‌پردازد.

مارماهی کانگر - این ماهی بزرگ را می‌توان به‌وفور در سواحل صخره‌ای یافت. بدن استوانه‌ای شکلش، بدون فلس است و باله‌های شکمی برجستگی یافته‌اند. بالهٔ پشتی و بلند این ماهی، در قسمت جلوی بدن و نزدیک سر روییده است. آروارهٔ بالایی به‌خوبی آروارهٔ پایینی را می‌پوشاند. از ماهی‌ها و سخت‌پوستان، به ویژه خرچنگ‌ها و هشت‌پاها تغذیه می‌کند. غالباً در آب‌های کم‌عمق تغذیه می‌کند و ماهی‌های بالغ برای تخم‌ریزی به آب‌های عمیق‌تر مهاجرت می‌کنند. از درون تخم‌ها، نوزادانی با بدن شفاف بیرون می‌آیند. آن‌ها پیش از مبدل شدن به مارماهی‌های کوچک، یک یا دو سال در آب‌های سطحی شناور می‌مانند.

مارماهی گالپر - این مارماهی با بدن دراز و ظریف و شکننده‌اش و آرواره‌های نسبتاً بزرگ و باز، ظاهری بسیار عجیب دارد. بدیهی است که با بدن لاغر و ظریف خود شناگر قدرتمندی نیست، اما می‌کوشد از ماهی‌های نسبتاً بزرگ تغذیه کند. ظاهراً در حین شنا آرواره‌های خود را به طور کامل باز نگاه می‌دارد و هر ماهی یا سخت‌پوستی که در امتداد مسیرش شنا می‌کند، ناخودآگاه به درون دهان کشیده می‌شود.

مارماهی تیغ‌دار (پرسیفرم)
Spiny Eel (Perciform)
Mastacembelus armatus

مارماهی تیغ‌دار (نوتاکنتیفرم)
Spiny Eel (Notacanthiform)
Notacanthus chemnitzii

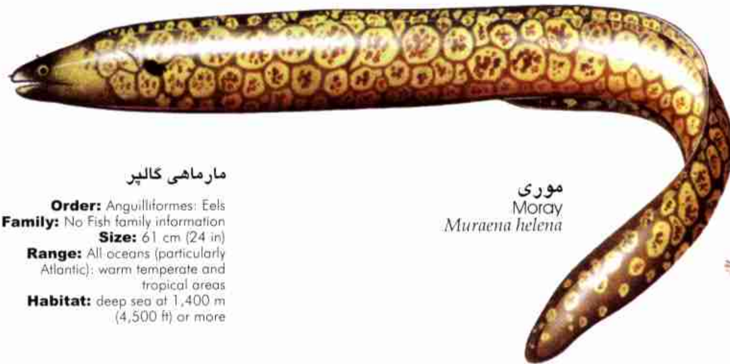
مارماهی زنجیری
Chain Moray
Echidna catenata

مارماهی ماسه‌ای
Sand Eel
Ammodytes tobianus

نوارماهی
Dealfish
Trachipterus arcticus

مارماهی گالپر
Gulper Eel
Eurypharynx pelecanoides

موری
Moray
Muraena helena

ماهی دهان‌کج
Wrymouth
Cryptacanthodes maculatus

مارماهی گالپر

Order: Anguilliformes: Eels
Family: No Fish family information
Size: 61 cm (24 in)
Range: All oceans (particularly Atlantic): warm temperate and tropical areas
Habitat: deep sea at 1,400 m (4,500 ft) or more

مارماهی ماسه‌ای

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 20 cm (7 3/4 in)
Range: E. Atlantic Ocean: Iceland and Norway to S. Portugal and Spain
Habitat: inshore waters to depths of about 30 m (100 ft)

ماهی دهان‌کج

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 90 cm (35 1/2 in)
Range: W. Atlantic Ocean: Labrador to New Jersey
Habitat: muddy seabed

موری

Order: Anguilliformes: Eels
Family: No Fish family information
Size: 1.3 m (4 1/4 ft)
Range: Mediterranean Sea; E. Atlantic Ocean: Azores and Cape Verde Islands, north to Bay of Biscay
Habitat: rocky shores

نوارماهی

Order: Lampridiformes: Dealfishes
Family: No Fish family information
Size: 2.5 m (8 1/4 ft)
Range: N. E. Atlantic Ocean: Greenland and Iceland to Madeira and N. Africa
Habitat: open sea, mid-depths

موری ــ این ماهی بیش‌ترین فراوانی را میان مارماهی‌ها دارد. ۱۰۰ گونه از این مارماهی در اقیانوس‌های مناطق معتدل و استوایی به میزان گسترده‌ای پراکنده‌اند. بدنش بدون فلس و پر از طرح‌های تیره‌رنگ است و در دو سو دارای فشردگی است. همین ویژگی‌ها باعث شده است تا آن را نمونهٔ ویژگی‌های گروه خود به شمار آورند. بدون بالهٔ شکمی است، ولی باله‌های پشتی و مقعدی آن به خوبی تکامل یافته‌اند. دهان بزرگش نیز به دندان‌های نیرومند و تیزی مجهز شده است. این شکارچی حریص، در شکاف صخره‌های زیر آب، خود را چنان پنهان می‌کند که فقط سرش دیده می‌شود. آن‌گاه در انتظار طعمه که غالباً از انواع ماهی و ماهی‌های مرکب است، می‌ماند. در صورت عصبانی شدن، به ماهی شرور و خطرناکی تبدیل می‌شود و می‌تواند با دندان‌هایش زخم‌های بسیار شدیدی وارد آورد. این مارماهی از جولای تا سپتامبر تولید مثل می‌کند و تخم‌هایش تا زمان باز شدن بر سطح دریا شناور می‌مانند.

نوارماهی ــ بدن دراز این ماهی، در دو سو فشرده و متراکم است و بالهٔ پشتی متمایز و قرمز رنگش تقریباً تمام طول بدن را در بر می‌گیرد. باله‌های لگنی آن کوچک‌ترند و بدون بالهٔ مقعدی است و بالهٔ دمی‌اش به شکلی غیرمعمول به طرف بالا برگشته و ظاهری شبیه به بادبزن به خود گرفته است. چندین لکهٔ تیره و ویژه در پهلوی نقره‌ای‌اش وجود دارد. دهان این ماهی مانند دیگر اعضای خانواده، قابلیت برجسته‌شدن دارد. از ماهی‌های مرکب و سخت‌پوستان تغذیه می‌کند و گاهی در دسته‌های کوچک حرکت می‌کند، ولی غالباً تنها به سر می‌برد.

مارماهی ماسه‌ای ــ این ماهی عادت دارد با سرعت بسیار زیاد در بسترهای تمیز و شنی فرو رفته، خود را پنهان می‌کند که همین عادت عامل نام‌گذاری اوست. به صورت گروهی نیز در سطح آب به شنا می‌پردازد. ۱۲ گونه در خانوادهٔ مارماهی‌های ماسه‌ای آمودیتیده وجود دارند که همگی لاغر و درازند و باله‌های مقعدی کشیده و طویل دارند. غالباً سر این ماهی تیز و زاویه‌دار است و آروارهٔ پایینی قابلیت برجسته شدن دارد. این مارماهی از پلانکتون‌ها تغذیه می‌کند و خود خوراکی مهم برای ماهی‌های بزرگ‌تر است. برخی از این مارماهی‌ها در پاییز و برخی دیگر در بهار تخم‌ریزی می‌کنند، ولی همه در بستر دریا تخم‌ریزی می‌کنند و تخم‌هایشان به ماسه‌ها می‌چسبند.

ماهی دهان‌کج ــ این ماهی بسترزی با مدفون شدن زیر گل‌های بستر دریا اوقات خود را می‌گذراند و گاهی مجموعهٔ پیچیده‌ای از تونل‌ها را پدید می‌آورد. از ماهی‌ها، نرم‌تنان و سخت‌پوستان تغذیه می‌کند. به مارماهی شباهت دارد و بدن کشیده و درازش بی‌فلس است. بدون بالهٔ لگنی است و باله‌های پشتی و مقعدی در امتداد بالهٔ دمی قرار گرفته‌اند. بالای سر این ماهی تخت است و چشمانش در بالا قرار گرفته‌اند. دهانش مورب و آروارهٔ پایینی از بالایی بزرگ‌تر است. این ماهی به شبح‌ماهی نیز معروف است و یکی از ۴ گونهٔ خانوادهٔ کریپتاکانتودیده به شمار می‌رود.

ماهی‌های آبنوس و لوله‌ماهی‌ها

اژدهای دریایی نحیف
Weedy Seadragon
Phyllopteryx taeniolatus

اژدهای بال‌دار
Winged Dragon
Pegasus volitans

اسب دریایی کوتوله
Dwarf Seahorse
Hippocampus zosterae

اژدهای بال‌دار ـ ماهی عجیب و دارای بدنی پهن و مسطح است که اطراف آن را حلقه‌های استخوانی احاطه کرده‌اند و دمی باریک‌شونده دارد. پوزه‌اش دراز و مسطح است و دهانی کوچک در بخش زیرین دارد. باله‌های سینه‌ای، پهن و بال‌مانند هستند، در صورتی که باله‌های دیگر نسبتاً کوچک‌اند.

اژدهای دریایی نحیف ـ هرچند از عادات این اسب دریایی عجیب، آگاهی اندکی در دست است، تصور می‌شود که زبانه‌های برگ‌مانند متعدد پوست بدنش آن را به فلاخن‌های جلبک‌های دریایی شبیه می‌کنند و از آن محافظت می‌کنند. مانند اسب‌های دریایی، جنس نر تخم‌ها را گرم نگه می‌دارد.

اسب دریایی کوتوله ـ از سرش که به صورت زاویه‌دار نسبت به بدن قرار دارد و دمش که خمیده و قادر به گرفتن اشیاست، به آسانی قابل تشخیص است. این ماهی کوچک‌ترین گونهٔ ساکن ساحل است. با حرکات ملایم بالهٔ عقبی کوچک خود جهت رانش، به آرامی حرکت می‌کند و با دمش می‌تواند خود را به گیاهان بچسباند. سخت‌پوستان کوچک و لاروها غذای اصلی این ماهی هستند. فصل جفت‌گیری از فوریه تا اکتبر ادامه می‌یابد و ماهی ماده ۵۰ تخم یا بیش‌تر در کیسهٔ تخمی ماهی نر می‌ریزد.

پوزه‌لوله‌ای ـ بدنی دراز و استوانه‌ای دارد که در حوالی دم به تدریج باریک می‌شود. دهان کوچک در نوک پوزهٔ دراز و سختش قرار دارد. یک بالهٔ عقبی معمولی دارد که در مقابل بالهٔ مقعدی قرار دارد، اما جلوی این باله ۲۴ تا ۲۶ تیغ جدا از هم هست که اولین بالهٔ عقبی را تشکیل می‌دهند. در گروه‌هایی متشکل از صدها یا حتی هزاران ماهی، حرکت می‌کنند و از سخت‌پوستان کوچک و همچنین، از اشکال دیگر پلانکتون تغذیه می‌کنند.

اژدهای بال‌دار

Order: Syngnathiformes: Pipefishes
Family: No Fish family information
Size: 14 cm (5 1/2 in)
Range: Indian and Pacific Oceans: E. Africa to N. Australia
Habitat: sandy-bottomed shallow waters

اژدهای دریایی نحیف

Order: Syngnathiformes: Pipefishes
Family: No Fish family information
Size: 46 cm (18 in)
Range: Coasts of S. Australia
Habitat: shallow waters

اسب دریایی کوتوله

Order: Syngnathiformes: Pipefishes
Family: No Fish family information
Size: 4 cm (1 1/2 in)
Range: W. Atlantic Ocean: Florida through Gulf of Mexico to Caribbean
Habitat: shallow waters

پوزه‌لوله‌ای

Order: Gasterosteiformes: Sticklebacks,Tube-snouts
Family: No Fish family information
Size: 16 cm (6 1/4 in)
Range: Pacific Ocean: coasts of N. America from Alaska to Baja California
Habitat: inshore waters

ماهی ماده تخم‌هایش را درون آشیانه‌ای از جلبک‌ها می‌ریزد و این جلبک‌ها به وسیلهٔ رشته‌های مخاطی که ماهی نر با فشار از بدن خود خارج می‌کند، به هم می‌چسبند.

لوله ماهی بزرگ ـ بدن این ماهی با زره‌های استخوانی پوشیده شده است که اشکال مختلفی به آن می‌بخشند. پوزه‌اش دراز و لوله‌ای‌شکل است و دهان کوچکی در انتهای آن قرار دارد و بالهٔ عقبیِ برجسته، وسیلهٔ

پوزه‌لوله‌ای
Tube-snout
Aulorhynchus flavidus

لوله ماهی بزرگ
Greater Pipefish
Syngnathus acus

ماهی آبنوس پانزده‌تیغی
Fifteenspine Stickleback
Spinachia spinachia

اصلی رانش است. این ماهی از سخت‌پوستان کوچک و موجودات ریز پلانکتونی دیگر و همچنین، نوزادان ماهی‌ها تغذیه می‌کند. جفت‌گیری از ماه مه تا آگوست صورت می‌گیرد. ماهی نرِ این گونه، مانند همهٔ ماهی‌های لوله‌ای، تخم‌ها را درون کیسه‌ای تخمی که به صورت پوستی دولایه در زیر دم قرار دارد، گرم نگاه می‌دارد. تخم‌ها در مدت تقریباً ۵ هفته، تبدیل به نوزاد می‌شوند و در هنگام شکسته‌شدن تخم‌ها، نوزادان کاملاً شکل‌یافته‌ای از شکافی که دو لایهٔ کیسه در آن‌جا به هم می‌رسند، رها می‌شوند.

ماهی آبنوس پانزده‌تیغی ـ ماهی باریک و درازی است و پوزه‌ای نوک‌تیز دارد. از روی ۱۴ تا ۱۷ تیغ روی پشتش شناسایی می‌شود. فقط در دریا و معمولاً در مناطقی زندگی می‌کند که جلبک‌های دریاییِ فراوان دارد و از سخت‌پوستان تغذیه می‌کند. ماهی نر با گیاهان دریایی، لانه‌ای می‌سازد که این گیاهان، با ترشحات مخاطی به هم می‌چسبند و سپس تعدادی از ماده‌ها را به درون لانه‌اش می‌کشاند تا تخم‌های خود را آن جا بریزند. ابتدا تخم‌ها را بارور می‌کند و سپس از آن‌ها مواظبت می‌کند و تخم‌ها ۱۸ تا ۲۱ روز بعد تبدیل به نوزاد ماهی می‌شوند.

ماهی آبنوس چهارتیغی ـ هم در آب شور و هم در آب شیرین یافت می‌شود. مناطقی را ترجیح می‌دهد که پر از جلبک‌های دریایی است. بدنش برهنه و بدون صفحات ماهی آبنوس سه‌تیغه‌ای است، ولی برجستگی‌هایی استخوانی در هر دو طرف شکمش دیده می‌شود. سخت‌پوستان کوچک غذای اصلی‌اش را تشکیل می‌دهند. مانند ماهی‌های آبنوس دیگر، در بهار و اوایل تابستان تخم‌ریزی می‌کند. ماهی نر لانه‌ای می‌سازد که ماهی ماده تخم‌هایش را آن جا می‌ریزد. ماهی نر تا زمان تبدیل تخم‌ها به نوزاد، از آن‌ها مراقبت می‌کند.

ماهی آبنوس سه‌تیغی ـ ماهی کوچکی است و سه خار ویژه در پشتش دارد. بدون فلس ولی پوشیده از صفحات استخوانی است. تقریباً از همهٔ موجودات کوچکِ در دسترس، مانند سخت‌پوستان، کرم‌ها، نرم‌تنان، تخم‌ها و لارو ماهی‌ها و حتی برخی مواد گیاهی تغذیه می‌کند. حیوان نر در فصل جفت‌گیری که در امریکای شمالی و اروپا، بهار و اوایل تابستان است، دارای شکمی به رنگ قرمز روشن می‌شود. از بریده‌های گیاهان، لانه‌ای در بستر آب می‌سازد و این بریده‌ها را با ترشحات مخاطی به هم می‌چسباند؛ سپس به اجرای نمایش پرداخته، چندین ماده را به آشیانه‌اش می‌کشاند. ماده‌ها در آن‌جا تخم می‌ریزند و ماهی نر بلافاصله تخم‌ها را بارور می‌کند؛ آن‌گاه با دقت از تخم‌ها مراقبت کرده، شکارگران را از آن‌ها دور می‌کند و آب درون لانه را به هم می‌زند تا به تخم‌ها هوا دهد. این تخم‌ها پس از تقریباً ۳ هفته، تبدیل به نوزاد ماهی می‌شوند.

میگو ماهی ـ دارای بدنی پهن و فشرده با شکمی لب‌تیز است. در انتهای بدنش تیغ بلندی دارد که از بخشی از بالهٔ دم پدید آمده است. این ماهی اغلب به صورت قائم شنا می‌کند و در این هنگام، پوزهٔ کشیده‌اش را به سمت پایین نگه می‌دارد و باله‌های دم و مقعدی خود را به جلو می‌راند. اغلب میان تیغ‌های خاردار توتیای دریایی یافت می‌شود و در آن‌جا، خطوط تیرهٔ امتداد پهلوهایش شبیه به تیغ به نظر می‌رسند و موجب استتار می‌شوند. این خطوط تیره چشم‌های ماهی را هم پنهان می‌کنند وگرنه ممکن است حضورش آشکار شود.

لوله ماهی بزرگ

Order: Syngnathiformes: Pipefishes
Family: No Fish family information
Size: 30 - 47 cm (11 3/4 - 18 1/2 in)
Range: E. Atlantic Ocean: coasts of Norway to N. Africa; Mediterranean and Adriatic Seas
Habitat: shallow waters with sandy or muddy bottoms

ماهی آبنوس پانزده‌تیغی

Order: Gasterosteiformes: Sticklebacks,Tube-snouts
Family: No Fish family information
Size: 15 - 19 cm (6 - 7 1/2 in)
Range: Coasts of Scandinavia, Britain, N. Europe
Habitat: shallow, coastal water

ماهی آبنوس چهارتیغی

Order: Gasterosteiformes: Sticklebacks,Tube-snouts
Family: No Fish family information
Size: 6 cm (2 1/4 in)
Range: W. Atlantic Ocean: E. coast of N. America, Nova Scotia to Virginia
Habitat: coastal waters, brackish and fresh water

ماهی آبنوس سه‌تیغی

Order: Gasterosteiformes: Sticklebacks,Tube-snouts
Family: No Fish family information
Size: 5 - 10 cm (2 - 4 in)
Range: N. America: Pacific and Atlantic coasts and fresh water; Europe: coasts and fresh water, north to Arctic Circle; N. Asia; N. Pacific Ocean: Bering Strait to Korea
Habitat: coastal waters, lakes, rivers

میگو ماهی

Order: Syngnathiformes: Pipefishes
Family: No Fish family information
Size: 15 cm (6 in)
Range: Indian and Pacific Oceans to N. Australia
Habitat: coastal waters, open sea

ماهی آبنوس چهارتیغی
Fourspine Stickleback
Apeltes quadracus

ماهی آبنوس سه‌تیغی
Threespine Stickleback
Gasterosteus aculeatus

میگو ماهی
Shrimpfish
Aeoliscus strigatus

جالی‌تیل
Jollytail
Galaxias maculatus

گری‌لینگ
Grayling
Thymallus thymallus

اسملت
Smelt
Osmerus eperlanus

ماهی‌های آزاد

اسملت ـ خویشاوندان کوچک ماهی‌های آزاد و ماهی‌های قزل‌آلایند. این ماهی دریایی در آب‌های شیرین جفت‌گیری می‌کند. شکلش به قزل‌آلا شبیه است و دارای باله‌ای گوشتی در پشت خود است که کاملاً در پشت بالهٔ عقبی قرار گرفته است. ماهی شکارگری است و دارای دهانی بزرگ و دندان‌هایی قوی است. از سخت‌پوستان کوچک تغذیه می‌کند؛ اسملت‌های بزرگ ممکن است نوزادان ماهی را بخورند. در زمستان، ماهی‌های بالغ برای جفت‌گیری دریا را ترک می‌کنند و به قسمت بالای رودخانه‌ها سفر می‌کنند تا در فصل بهار در آن‌جا تخم‌ریزی کنند. تخم‌ها را روی بستر ماسه‌ای یا روی گیاهان آبزی می‌ریزند و تخم‌ها برای مدتی به آن‌ها می‌چسبند. این تخم‌ها ممکن است بعداً با چتر غشایی در آب شناور شده تا تبدیل به لارو شوند. سرانجام، ماهی‌های جوان به سوی دریا سرازیر می‌شوند تا در آن‌جا رشد کنند و بالغ شوند. در دهه‌های اخیر، در پی آلودگی رودخانه‌ها و احداث ساختارهایی همچون سد که در مسیرهای مهاجرت آن‌ها ایجاد مزاحمت می‌کنند، به شدت آسیب دیده‌اند. جمعیت‌هایی از این ماهی‌ها به صورت جدا، در دریاچه‌های آب شیرین اسکاندیناوی وجود دارند که ماهی‌هایی غیرمهاجر و دارای رشد کندی هستند و از نژاد مهاجر کوچک‌ترند.

جالی‌تیل ـ از اعضای خانواده‌ای از ماهی‌های کوچک و غالباً ساکن آب شیرین است که در نیم‌کرهٔ جنوبی یافت می‌شود. این ماهی بدنی باریک و سری کوچک دارد و بالهٔ عقبی و مقعدی آن نزدیک دم است. برای تعیین و تنظیم زمان تخم‌ریزی خود، از ضرب‌آهنگ‌های قمری و جزر و مدی کمک می‌گیرد. ماهی‌های بالغ به پایین رودخانه مهاجرت می‌کنند تا میان گیاهان مصبی که هنگام طلوع ماه نو، به علت جزر و مدهای بهاری زیر آب می‌روند، تخم‌ریزی کنند. تخم‌ها تا جزر و مدهای بلند بعد که دو هفتهٔ بعد شکل می‌گیرد، میان گیاهان و دور از دسترس جزرها، سرگردان می‌مانند. نوزادان ماهی در صورتی که جزر و مد به آن‌ها نرسد، می‌توانند تا دو هفتهٔ دیگر درون تخم‌ها زنده بمانند. تخم‌ها هنگام غوطه‌ور شدن دوباره در آب، به صورت لارو به سوی دریا رانده می‌شوند. ماهی‌های جوان پس از گذراندن چند ماه در اقیانوس، به قسمت بالای رودخانه‌ها مسافرت می‌کنند و در آن‌جا رشد می‌کنند و بالغ می‌شوند و دوباره چرخه از سر گرفته می‌شود. حتی گونه‌های دریاچه‌زی، مهاجر هستند و برای تخم‌ریزی به قسمت بالای رودخانه‌های کوچک سفر می‌کنند. بارش باران باعث بیرون آمدن لاروهای این گونه از تخم می‌شود.

قزل‌آلای دریاچه ـ از مهم‌ترین ماهی‌های تجاری آب‌شیرین است و گونه‌ای محبوب برای ماهی‌گیران تفننی امریکای شمالی به شمار می‌رود. در واقع، یک ماهی آزاد است و قزل‌آلایی حقیقی نیست. این ماهی اکنون با موفقیت به دریاچه‌های بیرون از گسترهٔ طبیعی خود انتقال یافته است. دارای لکه‌های کم‌رنگ ویژه‌ای روی سر، پشت و پهلوهاست و از ماهی‌ها، حشرات، سخت‌پوستان و پلانکتون‌ها تغذیه می‌کند. از اواخر تابستان تا دسامبر، در آب‌های کم‌عمق و بسترهای ماسه‌ای تخم‌ریزی می‌کند. لانه‌ای ندارد، اما نرها محل تخم‌ریزی را از آت و آشغال‌ها پاک‌سازی می‌کنند. تخم‌ها روی‌ماسه‌ها گذاشته می‌شوند و میان سنگ‌ها جای می‌گیرند. تخم‌ها در طول زمستان، آن‌جا می‌مانند و در اوایل بهار تبدیل به لارو می‌شوند.

گری‌لینگ ـ گونه‌های ۴ گانهٔ گری‌لینگ، ماهی‌های متمایزی‌اند که همگی دارای باله‌های عقبی بادبانی بلند، دم‌های دو شاخه و باله‌های چربی‌دار گوشت‌آلود کوچکی در نزدیکی قاعدهٔ دم هستند که ویژهٔ ماهی‌های شبه ماهی آزاد است. دندان‌هایی کوچک در هر دو آرواره دارند و از حشرات و لاروهای آن‌ها، سخت‌پوستان و نرم‌تنان تغذیه می‌کنند. در بهار، ماهی نر اغلب پیش از جفت‌گیری نمایش می‌دهد و ماهی ماده در آب‌های کم‌عمق بسترماسه‌ای لانه‌ای برای تخم‌هایش می‌سازد. تخم‌ها ۳ یا ۴ هفته پس از ریخته شدن، تبدیل به لارو می‌شوند. لینگ خاکستری امریکایی در ظاهر شبیه به این ماهی است.

ماهی آزاد اطلس ـ شناخته‌شده‌ترین عضو خانوادهٔ خود است. ماهی دراز و گردی است و دمی نسبتاً دو شاخه دارد. شماری از آن‌ها در دریاچه‌های درون‌خشکی به سر می‌برند، هرچند بیش‌تر آن‌ها مهاجرند و از

اسملت

Order: Salmoniformes: Salmon
Family: No Fish family information
Size: 30 cm (11 3/4 in)
Range: N. Atlantic Ocean: northern coasts of France, Britain, Holland, Germany, Scandinavia
Habitat: coastal waters, estuaries, rivers; fresh water

جالی‌تیل

Order: Salmoniformes: Salmon
Family: No Fish family information
Size: 20 cm (7 3/4 in)
Range: New Zealand, Tasmania, Australia, southern South America
Habitat: rivers, estuaries, coastal waters

قزل‌آلای دریاچه

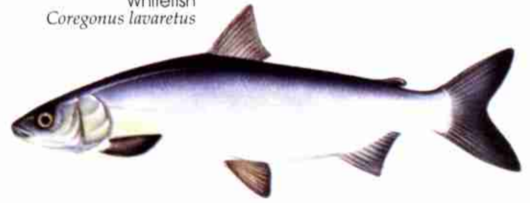
Order: Salmoniformes: Salmon
Family: No Fish family information
Size: 1.2 m (4 ft)
Range: Canada, N. USA
Habitat: lakes, rivers

گری‌لینگ

Order: Salmoniformes: Salmon
Family: No Fish family information
Size: 46 cm (18 in)
Range: England, N. Europe, Scandinavia, USSR
Habitat: rivers, large lakes

قزل‌آلای دریاچه
Lake Trout
Salvelinus namaycush

ماهی سفید
Whitefish
Coregonus lavaretus

رودخانه‌های بومی خود به دریا نقل مکان می‌کنند و سپس برای تخم‌ریزی به رودخانه باز می‌گردند. ماهی‌های آزاد در مواقع متفاوتی وارد رودخانه می‌شوند، ولی همهٔ آن‌ها در زمستان تخم‌ریزی می‌کنند. هنگام جفت‌گیری، برجستگی‌های قلاب‌مانندی روی آرواره‌های پایینی نرها پدیدار می‌شود. ماهی ماده لانه‌ای کم‌عمق درون ماسه‌های بستر رودخانه حفر می‌کند و تخم‌های خود را در آن جا می‌ریزد که در این حین ماهی نر در کنار آن دراز می‌کشد تا تخم‌ها را بارور کند. تخم‌ها زمستان را پشت سر می‌گذارند و در بهار بعدی تبدیل به نوزاد می‌شوند. این ماهی پس از گذراندن ۲ تا ۶ سال در رودخانه، به دریا نقل مکان می‌کند و ۱ تا ۴ سال بعد برای تخم‌ریزی به رودخانه باز می‌گردد. برخلاف ماهی‌های آزاد اقیانوس آرام، می‌تواند بیش‌تر از یک مرتبه در طول زندگی خود تخم‌ریزی کند.

ماهی آزاد سرخ‌گوشت ـ در اقیانوس زندگی می‌کند و تا ۴ تا ۶ سالگی از موجودات میگومانند کوچک تغذیه می‌کند. در اواخر بهار، ماهی‌های کاملاً بالغ وارد رودخانه‌ها می‌شوند تا به محل‌های جفت‌گیری که گاهی ۲۴۰۰ کیلومتر درون خشکی است، صعود کنند. رودخانه‌هایی را ترجیح می‌دهند که از دریاچه‌ها تغذیه می‌شوند و در رودهای مجاور کوچک یا در خود دریاچه‌ها جفت‌گیری می‌کنند. هنگام جفت‌گیری، پشت و پهلوهای ماهی نر، به رنگ قرمز روشن در می‌آید و پشتش قوزکرده و آرواره‌هایش به وضوح قلاب‌مانند می‌شود. در ماده‌ها نیز مقداری رنگ قرمز ظاهر می‌شود. هنگامی که ماهی‌های آزاد به محل‌های زاد و ولد می‌رسند جفت‌جفت می‌شوند. ماهی ماده با حرکات دم و بدنش، حفره‌ای کم‌عمق درون ماسه‌های بستر رود ایجاد می‌کند و تخم‌هایش را آن‌جا می‌ریزد. ماهی ماده این تخم‌ها را بارور می‌کند و درون ماسه‌ها می‌ریزد. همچنان که جفت‌ها این عمل را در نواحی بالاتر رودخانه تکرار می‌کنند، تخم‌ها با ماسه‌ها پوشانده می‌شوند. پس از کامل شدن تخم‌ریزی، ماهی آزاد بالغ می‌میرد و تخم‌ها پس از ۶ تا ۹ هفته تبدیل به لارو می‌شوند. بچه‌ماهی‌ها پیش از مهاجرت به دریا، ۱ تا ۳ سال را درون دریاچه می‌گذرانند

و از سخت‌پوستان تغذیه می‌کنند. جمعیت‌های غیرمهاجری وجود دارند که تمام زندگی خود را در دریاچه‌ها سپری می‌کنند. این ماهی‌ها به کوکانی‌ها معروف هستند و جثه‌ای به اندازهٔ نصف جثهٔ گونه‌های مهاجر دارند.

ماهی آزاد شمالگان ـ متناسب با محیط خود گونه‌ای بسیار متغیر است. در شمال گسترهٔ زیستگاهی‌اش در دریا زندگی می‌کند و با تغذیه از ذخایر غنیِ ماهی‌ها، نرم‌تنان و سخت‌پوستان رشد می‌کند و برای تخم‌ریزی وارد رودخانه‌ها می‌شود. در نواحی دورتر جنوبی در دریاهای کوهستانی به سر می‌برد و به دلیل جدایی طولانی آن‌ها، جمعیت‌های این ماهی کاملاً بی‌شباهت به هم‌نوع مهاجر شده‌اند. ماهی‌های دریاچه، کوچک‌ترند و از سخت‌پوستان پلانکتونی، حشرات و لاروها و نرم‌تنان تغذیه می‌کنند. این ماهی‌ها در رودخانه‌های بسترماسه‌ای جفت‌گیری می‌کنند و ماهی ماده لانه‌ای را در قلمروی ماهی نر می‌سازد. جمعیت‌های دریاچه به شیوه‌ای مشابه در بستر دریاچه یا رودها تخم‌ریزی می‌کنند. رشدشان کند است و از جمعیتی به جمعیت دیگر متفاوت است. ماهی‌های مهاجر در حدود ۲۰ سالگی جثه‌شان کامل می‌شود. ماهی خوراکی مناسبی است و برای مردم کانادای شمالی اهمیت ویژه‌ای دارد.

ماهی سفید ـ مانند همهٔ اعضای خانواده‌اش، دارای فلس‌هایی درشت است و هیچ گونه دندان و دم دو شاخه‌شده‌ای ندارد. این ماهی‌ها متناسب با زیستگاه‌های خود، دارای جثه و ظاهر بسیار متنوعی‌اند؛ مثلاً ماهی‌های ساکن دریاچه، بسیار کوچک‌تر از ماهی‌های ساکن اقیانوس‌اند، زیرا ذخیرهٔ غذایی آن‌ها اغلب بسیار کم است. بسیاری از جمعیت‌های دریاچه‌ای، از هنگام آخرین عصر یخبندان، تنها افتاده‌اند و ویژگی‌های مخصوص به خود را به دست آورده‌اند. این ماهی‌ها از سخت‌پوستان پلانکتونی تغذیه می‌کنند. هنگام زمستان تخم می‌ریزند و ساکنان اقیانوس برای تخم‌ریزی به رودخانه‌ها مهاجرت می‌کنند.

ماهی آزاد اطلس

Order: Salmoniformes: Salmon
Family: No Fish family information
Size: up to 1.5 m (5 ft)
Range: N. Atlantic Ocean: Greenland to Cape Cod; Arctic coast of Russia, south to N. Spain
Habitat: open seas; rivers

ماهی آزاد سرخ‌گوشت

Order: Salmoniformes: Salmon
Family: No Fish family information
Size: 84 cm (33 in)
Range: N. Pacific Ocean: N. American coast: Alaska to California; coast of Russia to Japan: Hokkaido
Habitat: open sea, coastal waters, rivers and lakes

ماهی آزاد شمالگان

Order: Salmoniformes: Salmon
Family: No Fish family information
Size: 25 - 96 cm (10 - 38 in)
Range: Circumpolar: Arctic and N. Atlantic Oceans, Britain, Europe, USSR, N. America
Habitat: open seas, rivers, lakes

ماهی سفید

Order: Salmoniformes: Salmon
Family: No Fish family information
Size: 20 - 70 cm (8 - 27 1/2 in)
Range: Baltic and North Sea basins; Britain, N. Europe, N. Russia, Swiss Alps
Habitat: marine, brackish water, lakes

ماهی آزاد اطلس
Atlantic Salmon
Salmo salar

ماهی آزاد شمالگان
Arctic Char
Salvelinus alpinus

ماهی آزاد سرخ‌گوشت
Sockeye Salmon
Oncorhynchus nerka

ماهی‌های آکواریومی آب شیرین

تایگر بارب
Tiger Barb
Barbus tetrazona

تایگر بارب

Order: Cypriniformes: Carps
Family: No Fish family information
Size: 7 cm (2 3/4 in)
Range: Sumatra, Borneo
Habitat: rivers, streams

تترای آتش‌گون

Order: Cypriniformes: Carps
Family: No Fish family information
Size: 4.5 cm (1 3/4 in)
Range: South America: Rio de Janeiro area of Brazil
Habitat: swampy areas

تترای نئونی

Order: Cypriniformes: Carps
Family: No Fish family information
Size: 4 cm (1 1/2 in)
Range: Northern South America: upper part of Amazon River system
Habitat: rivers, streams

تیان کولی

Order: Cypriniformes: Carps
Family: No Fish family information
Size: 8 cm (3 1/4 in)
Range: Thailand, Singapore, Sumatra, Java
Habitat: streams

دم‌چنگی کیپ‌لوپز

Order: Atheriniformes: Toothcarps, Sandsmelts
Family: No Fish family information
Size: 6 cm (2 1/4 in)
Range: Africa: Gabon, Cape Lopez area
Habitat: swamps, ditches

دم‌شمشیری سبز

Order: Atheriniformes: Toothcarps, Sandsmelts
Family: No Fish family information
Size: 12.5 cm (5 in)
Range: Mexico, Guatemala
Habitat: springs, streams, rivers, lagoons, swamps

تایگر بارب ـ این ماهی کوچک با چهار نوار سیاه که آن را در بر گرفته‌اند، عضو ویژهٔ خانوادهٔ سیپرینیده‌هاست. با وجود طبیعت بسیار خشنش، گونهٔ آکواریومی معروفی است.

تترای آتش‌گون ـ یکی از چندین گونهٔ رنگ‌روشن تتراها در خانوادهٔ کاراسیده است. باله‌های این ماهی قرمز درخشان و بخشی از بدن سرخ است. ماهی‌های نر و ماده اندکی با هم متفاوت‌اند. حاشیهٔ بالهٔ مقعدی نر سیاه است، اما در ماهی ماده این حاشیهٔ سیاه‌رنگ کم‌تر شده و به طور کل از بین رفته است.

تترای نئونی ـ رنگ‌آمیزی این ماهی بسیار جذاب است. خطی به رنگ آبی روشن یا مایل به آبی در امتداد بدن کشیده شده و نواری قرمزرنگ در جهت دم دیده می‌شود. این ماهی همچون همهٔ تتراهای دیگر عضوی از خانوادهٔ کاراسین‌هاست.

تیان کولی ـ ماهی کوچک و درازی است، با نقوشی تیره و بسیار جذاب روی بدن که تعداد آن‌ها متغیر است. چشم‌ها را پوششی از پوست شفاف فرا گرفته است. نزدیک بستر دریا به سر می‌برد و غالباً خود را میان گیاهان انبوه پنهان می‌کند. حیوانی است رموک که به ندرت در حیات وحش دیده می‌شود.

دم‌چنگی کیپ‌لوپز ـ ماهی نر حیوانی است جذاب با رنگ‌های روشن و باله‌های پشتی و مقعدی بزرگ و زاویه‌دار که لبه‌های دم، رشد بسیار یافته‌اند. ماهی ماده ساده‌تر و باله‌هایش بدون زوایا و زواید تزیینی است. تخم‌های خود را میان گل یا لجن موجود در بستر زیستگاهش می‌گذارد و اگر خشک‌سالی به درازا بکشد و رشد جنین‌ها متوقف شود، تخم‌ها به صورت غیرفعال در گل می‌مانند و توسط غشایی که در مقابل خشکی مقاوم است، محافظت می‌شوند. ماهی‌های والد در جریان خشک‌سالی از بین می‌روند، ولی با بازگشت باران تخم‌ها رشد خود را از سر می‌گیرند و پس از مدت کوتاهی باز می‌شوند.

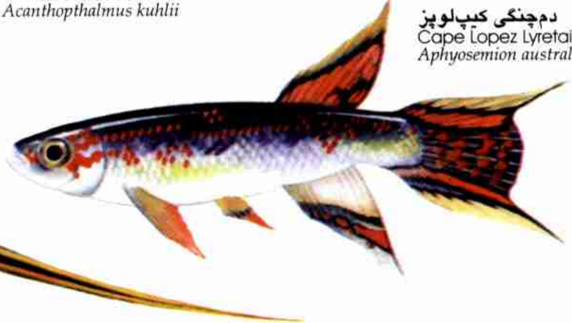
دم‌شمشیری سبز ـ لبهٔ پایینی دم ماهی نر رشد فزاینده‌ای یافته است و به یک زبانهٔ نازک و تیغ‌مانند تبدیل شده که نام ماهی از همین‌جا برگرفته است. ماهی‌های ماده بدون این زائدهٔ دمی‌اند و رنگ‌شان تیره‌تر است. تعداد اشکال مختلف این ماهی که همگی در رنگ‌آمیزی، قیافهٔ ظاهری و رشد دم با هم متفاوت‌اند، نشانگر وسعت بسیار زیستگاه‌های آن است. این ماهی از بی‌مهرگان کوچک تغذیه می‌کند و مانند همهٔ اعضای خانوادهٔ پوسیلیده زنده‌زاست. ماهی نر، ماهی ماده را به صورت درونی بارور می‌کند و نوزادان درون حفرهٔ تخم‌دان رشد می‌کنند. معروف است که ماهی ماده تغییر جنسیت می‌دهد، اما دلایل این کار به درستی مشخص نشده است. ماهی ماده تولید نوزاد را متوقف می‌کند و زائده‌ای روی دمش شروع به رشد می‌کند و رنگ‌آمیزی‌اش شبیه به نرها می‌شود و کم کم به یک ماهی نر کارآمد تبدیل می‌گردد، اما ماهی‌های نر به ماده تبدیل نمی‌شوند. این ماهی کوچک به یک گونهٔ آکواریومی بسیار معروف تبدیل شده است و آن را در رنگ‌های مختلف پرورش می‌دهند.

تترای آتش‌گون
Flame Tetra
Hyphessobrycon flammeus

تترای نئونی
Neon Tetra
Pracheirodon innesi

تیان کولی
Coolie Loach
Acanthopthalmus kuhlii

دم‌شمشیری سبز
Green Swordtail
Xiphophorus helleri

دم‌چنگی کیپ‌لوپز
Cape Lopez Lyretail
Aphyosemion australe

فرشته‌ماهی
Angelfish
Pterophyllum scalare

دیسک‌ماهی
Discus Fish
Symphysodon discus

رنگین‌کمان ماهی خال‌قرمز
Crimson-spotted Rainbowfish
Melanotaenia fluviatilis

ساردینی
Sardinha
Triportheus elongatus

ماهی طلایی
Goldfish
Carassius auratus

دیسک‌ماهی

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 20 cm (7 3/4 in)
Range: Tropical South America: Amazon and other large river systems
Habitat: heavily vegetated backwaters and pools

رنگین‌کمان ماهی خال‌قرمز

Order: Atheriniformes: Toothcarps, Sandsmelts
Family: No Fish family information
Size: 9 cm (3 1/2 in)
Range: Australia: South Australia, New South Wales, Queensland
Habitat: rivers, streams

ساردینی

Order: Cypriniformes: Carps
Family: No Fish family information
Size: 20 - 28 cm (7 3/4 - 11 in)
Range: Northern South America: Amazon basin
Habitat: rivers, streams, flooded forest

فرشته‌ماهی

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 15 cm (6 in)
Range: South America: Amazon basin
Habitat: densely vegetated, slow flowing rivers

ماهی طلایی

Order: Cypriniformes: Carps
Family: No Fish family information
Size: up to 30.5 cm (12 in)
Range: Native from E. Europe across to China; introduced in temperate areas worldwide
Habitat: well-vegetated pools, lakes

ساردینی ـ این ماهی به خاطر شباهتش به ساردین‌های دریایی، به این نام آوازه یافته است. بدنش دراز و کشیده است و باله‌های شکمی، رشد فزاینده‌ای یافته‌اند. این ماهی سازگار در سطح آب زندگی می‌کند و می‌تواند هم از میوه و دانه، هم از جانوران بی‌مهره تغذیه کند. دهان کوچک آن به دندانه‌های ریز و فراوانی مجهز است که برای گرفتن جانوران بی‌مهره از سطح آب توانایی دارد. دانه‌ها، میوه‌های مغزدار، برگ و گل‌ها را نیز می‌خورد. بیش‌ترین غذای خود را در فصولی که جنگل زیر سیل فرو می‌رود، به دست می‌آورد؛ چرا که در این هنگام به گیاهان بسیار زیادی دسترسی دارد. در این مدت، بدن ماهی چربی می‌آورد که نیاز بدن به غذا را هنگام کم‌شدن مواد غذایی تأمین می‌کند.

فرشته‌ماهی ـ محبوبیت این ماهی میان دارندگان آکواریوم باعث شده که به یکی از معروف‌ترین سیکلیدها تبدیل شود. در زیستگاه طبیعی، بدن فشردهٔ این ماهی را نوارهای تیره‌ای، به صورت عمودی، زینت داده‌اند. باله‌های درازش او را در آب‌های کدر و پر از گیاه به خوبی پنهان می‌کنند و رشته‌های نخ‌مانند باله‌ها به طور کامل با ساقه‌های این گیاهان در هم می‌آمیزند.

ماهی طلایی ـ ماهی بسیار شناخته‌شده و معروفی است که به عنوان ماهی تزیینی به روش‌های مختلف پرورش می‌یابد. شکل ظاهری این ماهی و دندان‌های آن که روی استخوان‌های حنجره قرار دارند، نمونهٔ ویژگی‌های عمومی خانوادهٔ سیپرینیدهاست، اما جلوی بالهٔ پشتی و مقعدی‌اش تیغ‌های نیرومندی قرار دارد. این ماهی در تابستان روی گیاهان آبزی تخم‌ریزی می‌کند. تخم‌ها به گیاهان می‌چسبند و پس از حدود یک هفته باز می‌شوند.

دیسک‌ماهی ـ از زیباترین اعضای خانوادهٔ سیکلیدهاست. بدنش در دو سو فشردگی دارد و خطوط سرخ‌رنگ و نامنظمی روی آن‌ها دیده می‌شود. این خطوط را نوارهایی عمودی قطع می‌کنند و به ماهی در استتار کردن خود میان گیاهان و نور سایه ـ روشن زیستگاه انبوه از گیاهش کمک می‌کنند. تخم‌ها را بر بسترهای پوشیده از ریگ می‌گذارد و بعدها نوزادان را به گیاهان زیر آب منتقل می‌کند. حدود ۳ روز پس از باز شدن تخم‌ها، نوزادان به سوی یکی از والدین‌شان شنا می‌کنند و خود را به بدن یا بالهٔ آن چسبانده، از مادهٔ لزجی که از پوست آن ترشح می‌شود، تغذیه می‌کنند. نوزادان تا ۵ هفته یا بیش‌تر به این شیوه غذا می‌خورند.

رنگین‌کمان ماهی خال‌قرمز ـ این ماهی رنگارنگ، قلمروی بسیار گسترده‌ای را به خود اختصاص داده و یکی از حدوداً ۱۹ گونهٔ ماهی‌های رنگین‌کمانی است که همگی در استرالیا و گینهٔ نو یافت می‌شوند. در اوایل تابستان تخم‌ریزی می‌کند و تخم‌ها با رشته‌های نرمی به گیاهان متصل شده، پس از حدود ۹ روز باز می‌شوند. ماهی شناخته‌شده و آکواریومی بسیار معروفی است.

گاپی
Guppy
Poecilia reticulata

گربه‌ماهی شیشه‌ای
Glass Catfish
Kryptopterus bicirrhis

گربه‌ماهی شیشه‌ای افریقایی
African Glass Catfish
Physailia pellucida

گربه‌ماهی وارونه
Upside-down Catfish
Synodontis nigriventris

گورامی
Gourami
Osphronemus goramy

گاپی ـ این ماهی به طور طبیعی در محدودهٔ گسترده‌ای یافت می‌شود و از نوزادان آبزی پشه‌ها تغذیه می‌کند. از همین رو انسان این ماهی را در جاهای مختلف پراکنده است تا از طریق آن، این آفات را مهار کند. فراوانی بسیار زیادی دارد و در دسته‌های بسیار بزرگی در آب‌های شور و آب‌های شیرین یافت می‌شود. ماهی ماده معمولاً از نر بزرگ‌تر است و بدنی مات و رنگ قهوه‌ای کم جاذبه‌تری دارد. افزون بر لارو پشه‌ها، از لارو حشرات، سخت‌پوستان کوچک و تخم و نوزادان ماهی‌های دیگر هم تغذیه می‌کند. در سراسر سال تولید مثل می‌کند و هر بار دسته‌ای از نوزادان بسیار کوچک به دنیا می‌آورد. بالهٔ مقعدی نر تغییر یافته و به یک اندام تناسلی تبدیل شده است که از آن برای باروری درونی ماده استفاده می‌کند. نوزادان درون بدن ماهی ماده رشد می‌کنند و در حین تولد غشای تخم‌هایشان شکافته و پاره می‌شود. این ماهی هر بار تا ۲۴ نوزاد به دنیا می‌آورد و نوزادان بسته به دمای محیط اطراف، ۴ تا ۱۰ هفتهٔ بعد به بلوغ جنسی می‌رسند. با توجه به بلوغ بسیار سریع و توانایی آن در تولید مثل متناوب، هر سال جمعیت این ماهی بسیار افزایش می‌یابد و از این‌رو، در برخی نقاط به ماهی میلیونی معروف شده است. انواع مختلفی از این ماهی را با رنگ‌آمیزی‌های درخشان پرورش داده‌اند و از آن‌ها در آکواریوم نگهداری می‌کنند.

گربه‌ماهی شیشه‌ای ـ بر خلاف اغلب گربه‌ماهی‌ها، روشنایی روز را با حرکت گروهی در آب‌های میانی و سطحی سپری می‌کند. همان‌گونه که از نامش پیداست، بدنش تقریباً شفاف است و رنگ‌آمیزی‌های رنگین‌کمانی در پهلوهایش دیده می‌شود. بالهٔ مقعدی‌اش دراز و بالهٔ پشتی‌اش کوچک است و بالهٔ دمی کج و نامیزان به نظر می‌رسد. دیده شده است که این ماهی با ایستادن عمودی یا مورب در آب، خود را روی لبهٔ کوتاه‌تر بالهٔ دمی نگه می‌دارد. این ماهی جذاب، گونهٔ آکواریومی معروفی است.

گربه‌ماهی شیشه‌ای افریقایی ـ بدن این ماهی چنان شفاف است که قسمت‌های عمدهٔ ساختار درونی آن، مانند رگ‌های خونی و ستون فقرات به آسانی دیده می‌شوند. بالهٔ مقعدی بلند است و باله‌ای گوشتی و کوچک بر پشتش دیده می‌شود، ولی بالهٔ پشتی واقعی ندارد. این ماهی یکی از گونه‌های معمول آکواریومی است.

گربه‌ماهی وارونه ـ این ماهی به خانوادهٔ ماکوکیده تعلق دارد که گروهی از ماهی‌های بدون فلس در آب‌های شیرین افریقا هستند. نزدیک به ۱۵۰ گونه از این ماهی اغلب دارای باله‌های بلند، دم شکاف‌خورده و چندین تار حسی‌اند و همان‌گونه که از نامش برمی‌آید، مدت‌های طولانی بر پشت خود شنا می‌کند، چنان‌که شکمش رو به بالا قرار می‌گیرد. بسیاری از ماهی‌های این خانواده گاهی به این شیوه شنا می‌کنند، اما این شیوهٔ وارونه، روش معمول حرکتی این ماهی است. گفته می‌شود که این ماهی خود را سر و ته می‌کند تا از جلبک‌هایی که در سطوح زیرین برگ‌ها رشد می‌کنند، تغذیه کند. ماهی‌های جوان ابتدا به حالت معمولی شنا می‌کنند، اما رفته‌رفته وقت بیش‌تری را به حالت وارونه می‌گذرانند. عادات جالب توجه این ماهی، او را به یکی از معروف‌ترین ماهی‌های آکواریومی تبدیل کرده است.

گورامی ـ این ماهی بزرگ و سنگین، تنها عضو خانوادهٔ خود، یعنی اسفرونمیده است. شعاع‌های بالهٔ لگنی این ماهی رشد بسیاری یافته‌اند. این ماهی را به خانوادهٔ ماهی‌های جنگ‌جوی سیامی مربوط دانسته‌اند؛ چنان‌که مانند آن‌ها حفرهٔ آبشش‌هایش دارای اندام‌های تنفسی کمکی، برای نفس کشیدن در سطح آب است. ماهی نر لانه‌ای حبابی می‌سازد که تخم‌ها درون آن قرار می‌گیرند و خود از تخم‌ها و سپس از لاروهای رو به رشد، نگهداری می‌کند.

گاپی
Order: Atheriniformes: Toothcarps, Sandsmelts
Family: No Fish family information
Size: 6 cm (2 1/4 in)
Range: Northern South America to Brazil; Barbados, Trinidad; introduced in many tropical areas
Habitat: streams, pools

گربه‌ماهی شیشه‌ای
Order: Siluriformes: Catfishes
Family: No Fish family information
Size: 10 cm (4 in)
Range: Malaysia, Indonesia
Habitat: rivers, streams

گربه‌ماهی شیشه‌ای افریقایی
Order: Siluriformes: Catfishes
Family: No Fish family information
Size: 10 cm (4 in)
Range: Africa: upper Nile basin
Habitat: fresh water

گربه‌ماهی وارونه
Order: Siluriformes: Catfishes
Family: No Fish family information
Size: 6 cm (2 1/4 in)
Range: Africa: Congo basin
Habitat: streams

گورامی
Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 61 cm (24 in)
Range: Probably Indonesia; introduced in China, S.E. Asia, India, Sri Lanka, Philippines
Habitat: ponds, swamps, streams

ماهی بهشتی ـ این ماهی معمولاً در آب‌های کم‌اکسیژن زندگی می‌کند و مانند دیگر اعضای خانوادهٔ بلونتیده در حفرهٔ آبشش، اندام‌های تنفسی کمکی برای استفاده از اکسیژن هوا وجود دارد. عملکرد این اندام‌ها شبیه به عملکرد اندام‌های تنفسی ماهی‌های خاردار بالارو است. باله‌های این ماهی کوچک، زیبا و رنگارنگ، رشد بسیاری یافته و به‌ویژه باله‌های ماهی‌های نر بلندتر و کشیده‌ترند. عادات تولید مثلی این ماهی مشابه بسیاری از اعضای خانواده است. ماهی نر با استفاده از هوا و مخاط، لانه‌ای از حباب می‌سازد که خود در آن می‌دمد. آن‌گاه ماهی ماده را به سوی آن جذب می‌کند. ماهی ماده تخم می‌ریزد و ماهی نر آن‌ها را بارور می‌کند و سپس تخم‌ها را به لانه منتقل کرده، با دهان خود به درون حباب‌ها می‌اندازد. تخم‌ها تا هنگام باز شدن همان‌جا باقی می‌مانند.

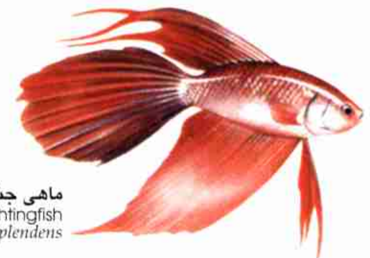
ماهی بهشتی
Paradisefish
Macropodus opercularis

ماهی تبرزین ـ این ماهی کوچک را به آسانی می‌توان باز شناخت. پشتش صاف است و شکمش خمیدگی قابل ملاحظه‌ای یافته است. این ساختار بدنی، فضایی کافی برای ماهیچه‌های بسیار درشت شانه فراهم می‌کند. این ماهیچه‌ها قدرت زیادی به باله‌های شکمی می‌دهند و ماهی را قادر می‌سازند تا فواصل کوتاهی را در سطح آب پرواز کنند و با سر و صدای فراوان باله‌های خود را به هم بزنند. این ماهی عضوی از خانوادهٔ گستروپلیسیده و تنها ماهی‌ای است که از نیروهای جلوبرنده بهره می‌برد. معمولاً در سطح آب و از حشرات و سخت‌پوستان تغذیه می‌کند.

ماهی تبرزین
Hatchetfish
Gasteropelecus sternicla

ماهی جنگنده سیامی ـ این ماهی را مدت‌های طولانی در اسارت پرورش داده‌اند. از این رو، گونه‌های مختلفی با باله‌های بلند از این ماهی، به ویژه در جنس نر، شکل گرفته است. ماهی‌های نر ممکن است سبز، آبی یا قرمز باشند، اما ماده‌ها معمولاً مایل به زردند. در دنیای وحش رنگ ماهی‌های ماده، قهوه‌ای یا سبز است. این ماهی را با طبیعت خشن و پرخاش‌جویش می‌شناسند. ماهی‌های نر را برای نبردهای چند مرحله‌ای در اسارت نگه می‌دارند و تماشاچیان مشتاق روی نتیجهٔ نهایی مبارزه با هم شرط‌بندی می‌کنند. اما این ماهی در محیط‌های طبیعی برای برتری‌جویی بر دیگران یا حفظ قلمرویش به نبرد می‌پردازد که این مبارزه‌ها غالباً نمایش‌هایی تهدیدآمیز و تشریفاتی است تا نبردهای واقعی. در هنگام نبرد حالت‌های خاصی به خود می‌گیرد؛ به این گونه که باله‌های خود را باز می‌کند و پوشش‌های آبشش‌ها را بالا می‌برد و معمولاً یکی از آن‌ها پیش از آن که لزومی به نبرد باشد، تسلیم می‌شود. همچون بسیاری از اعضای خانوادهٔ بلونتیده‌ها ـ که این ماهی متعلق به آن است ـ غالباً در آب‌های راکد و کم‌اکسیژن زندگی می‌کند، اما می‌تواند با استفاده از اندام‌های تنفسی کمکی درون حفرهٔ آبشش‌ها، در سطح آب نیز از اکسیژن هوا استفاده کند. لارو پشه‌ها و بسیاری از حشرات آبزی دیگر، عمده غذای آن را تشکیل می‌دهند که این نکته در مهار این گونه آفات اهمیت بسیاری دارد. در فصل جفت‌گیری، ماهی نر ابتدا محل مناسبی برای استقرار لانه انتخاب می‌کند. سپس با دمیدن و با استفاده از مخاط، لانه‌ای حبابی می‌سازد که به محض تخم‌ریزی، ماهی نر آن‌ها را بارور می‌کند و سپس با دهان خود به درون لانه می‌اندازد. ماهی نر از لانه نگه‌داری می‌کند و در صورت لزوم، حباب‌ها را با حباب‌های دیگری جایگزین می‌کند.

ماهی جنگنده سیامی
Siamese Fightingfish
Betta splendens

ماهی کشنده ریز ـ از کوچک‌ترین گونه‌های مهره‌داران است. طولش تنها ۲ سانتی‌متر است و ماهی نر از ماده کوچک‌تر است. میان گیاهان آبزی انبوه به سر می‌برد و از حشرات و سخت‌پوستان بسیار ریز تغذیه می‌کند. عادات تولید مثل این ماهی پس از جفت‌گیری عجیب و نامعمول است، بدین ترتیب که تخم‌ها هر بار اندکی رشد می‌کنند و آن‌گاه با اسپرم‌هایی که ماهی نر هنگام جفت‌گیری در بدن ماهی ماده می‌گذارد، بارور می‌شوند. نوزادان پس از یک هفته یا بیش‌تر متولد می‌شوند و هر روز ۲ یا ۳ نوزاد به دنیا می‌آید. این ماهی گونهٔ آکواریومی معروفی است.

ماهی کشنده ریز
Least Killifish
Heterandria formosa

ماهی لوده ـ این ماهی کوچک اما بسیار جذاب یکی از گونه‌های معروف آکواریومی است. در زیستگاه طبیعی خود در دسته‌های بزرگ به سر می‌برد و از لارو حشرات تغذیه می‌کند. مادهٔ بالغ پس از جفت‌گیری به جست‌وجوی گیاهان آبزی پهن‌برگ می‌پردازد و تخم‌های چسبناک خود را زیر یک برگ می‌ریزد. تخم‌ها تا هنگام باز شدن همان جا می‌مانند.

ماهی لوده
Harlequin Fish
Rasbora heteromorpha

ماهی بهشتی

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 9 cm (3 1/2 in)
Range: China, S.E. Asia
Habitat: ditches, rice fields

ماهی تبرزین

Order: Cypriniformes: Carps
Family: No Fish family information
Size: 6.5 cm (2 1/2 in)
Range: Northern South America
Habitat: rivers

ماهی جنگنده سیامی

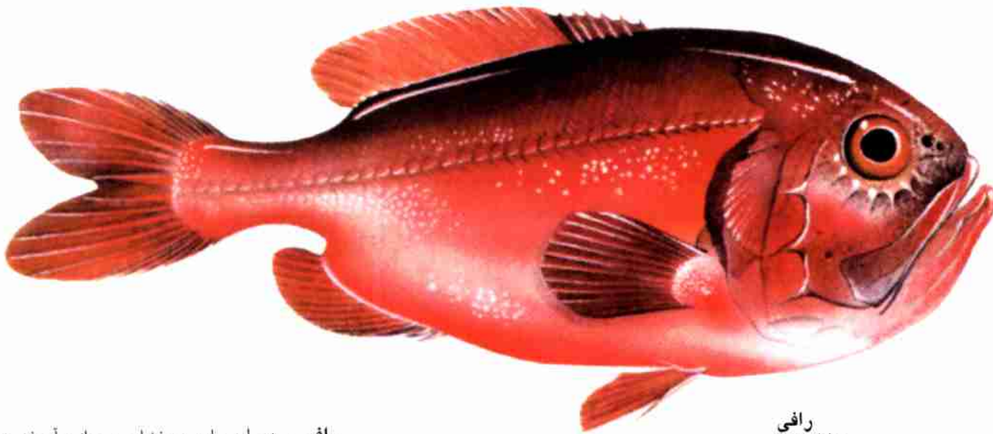
Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 6 cm (2 1/4 in)
Range: Thailand
Habitat: ponds, ditches, slow rivers

ماهی کشنده ریز

Order: Atheriniformes: Toothcarps, Sandsmelts
Family: No Fish family information
Size: 2 - 3.5 cm (3/4 - 1 1/4 in)
Range: USA: South Carolina, Florida
Habitat: streams, ponds, ditches, swamps

ماهی لوده

Order: Cypriniformes: Carps
Family: No Fish family information
Size: 4.5 cm (1 3/4 in)
Range: Thailand, Malaysia, E. Sumatra
Habitat: streams, lakes

رافی
Roughie
Hoplostethus atlanticus

ماهی‌های بریسیتورم

رافی – بدن این ماهی درخشان، و جوانب آن فشرده و متراکم است. سرش نسبتاً درشت است و زایدهٔ تیغ‌مانند و نیرومندی روی شکم و باله‌های پشتی‌اش دیده می‌شود. دهان بزرگش به سمت بالا برگشته و آرواره‌ها، به دندان‌های کوچک فراوانی که نزدیک هم چیده شده‌اند مجهزند. از عادات این ماهی آگاهی چندانی در دست نیست و به نظر می‌رسد که غالباً از سخت‌پوستان تغذیه می‌کند. خانوادهٔ تراکیک‌تیاده که این ماهی بدان متعلق است، دارای ۱۴ گونهٔ دیگر نیز هست. این ماهی‌ها به خاطر وجود منافذی بر روی سرشان که مخاط لزجی ترشح می‌کنند، به کله جلبکی نیز معروف‌اند.

پلک‌نوری – این ماهی قوی و درشت‌هیکل، باله‌هایی برجسته و دمی دو شاخه دارد و فقط شب‌ها فعال است. یکی از اعضای خانوادهٔ چشم‌فانوسی‌هاست و مانند دیگر خویشاوندان خود، دارای عضوی نورانی در زیر هر چشم است که در روشنایی روز به سفیدی می‌زند و در شب درخشنده و تابان است. درون این عضو لوله‌هایی حاوی باکتری وجود دارد که با این ماهی‌ها هم‌زیست‌اند و در عوض این هم‌زیستی، نور تولید می‌کنند. این ماهی برای خاموش کردن نور، لایه‌ای از پوست تیره روی این عضو می‌کشد. ماهی‌گیران محلی اعضای نورانی این ماهی را که چندین ساعت پس از مرگ جانور درخشان می‌مانند، جدا می‌کنند و از آن برای به دام انداختن دیگر ماهیان استفاده می‌کنند.

سنجاب‌ماهی – این ماهی درخشان را در صخره‌های مرجانی و مناطقی که کف آن‌ها از صخره تشکیل شده است، به‌وفور می‌توان یافت. فلس‌های بدن، بزرگ و ضخیم‌اند و روی پوشش آبشش، تیغ نیرومندی وجود دارد. حیوانی است شب‌گرد که روزها را در بریدگی‌ها و شکاف صخره‌ها پنهان می‌شود و شب‌هنگام برای خوردن غذا که بیش‌تر از سخت‌پوستان کوچک تشکیل می‌شود، بیرون می‌آید. این ماهی با لرزاندن بادکیسهٔ شنای خود که با ماهیچه‌های ویژه‌ای انجام می‌دهد، انواع صداها را تولید می‌کند. گمان بر این است که این صداها در عادات تولید مثلی و قلمروخواهانهٔ این ماهی کاربرد دارند.

پلک‌نوری

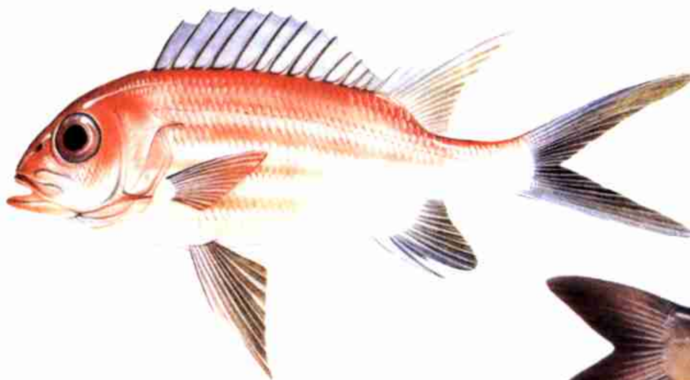
Order: Beryciformes: Squirrelfishes
Family: No Fish family information
Size: 8 cm (3 1/4 in)
Range: Indian and Pacific Oceans
Habitat: shallow offshore waters

رافی

Order: Beryciformes: Squirrelfishes
Family: No Fish family information
Size: 30 cm (11 3/4 in)
Range: N. Atlantic Ocean
Habitat: deep sea at 500 - 1,000 m (1,650 - 3,300 ft)

سنجاب‌ماهی

Order: Beryciformes: Squirrelfishes
Family: No Fish family information
Size: 61 cm (24 in)
Range: Atlantic Ocean: Bermuda, Gulf of Mexico to Brazil; vicinity of Ascension Island
Habitat: coastal waters in tropical and warm temperate areas

سنجاب‌ماهی
Squirrelfish
Holocentrus ascensionis

پلک‌نوری
Photoblepharon palpebratus
Photoblepharon palpebratus

سنجاب ماهی هاوایی ـ این ماهی با بدن متمایل به قرمز و صورتی‌رنگش و زائده‌های تیغ‌مانند و ضخیم انتهایی خود، شباهت زیادی به دیگر سنجاب‌ماهیان دارد. حیوانی شب‌گرد است و روزها میان صخره‌های آبی پنهان می‌ماند و شب‌هنگام برای تغذیه از بی‌مهرگان کوچک، از مخفیگاه خود بیرون می‌رود. همچون دیگر سنجاب‌ماهی‌ها قادر به تولید صداهایی توسط بادکیسهٔ شنای خود است و گفته می‌شود که این صداها بخشی از رفتار تولید مثلی جانور را تشکیل می‌دهند.

ماهی چشم‌فانوسی ـ یکی از ۳ گونهٔ موجود این خانواده است و بدنی پهن و سنگین و تیغه‌هایی ضخیم و درشت دارد. سرش پهن و قوی است و دارای چشمانی بسیار بزرگ است که ویژگی این راسته از ماهی‌ها به شمار می‌رود. شب‌هنگام فعال است و در دسته‌های کوچک به این سو و آن سو حرکت می‌کند. یکی از معدود ماهیان آب‌های کم‌عمق است که اندام درخشانی دارد. زیر چشم‌هایش باریکه‌ای بیضی‌شکل وجود دارد که هنگام روز سفید به نظر می‌رسد و شب‌هنگام می‌درخشد. درون این عضو باریک‌مانند، لوله‌های فراوانی قرار دارد که حاوی باکتری‌های درخشان‌اند. این باکتری‌ها با ماهی هم‌زیست‌اند و نور تولید می‌کنند. اگر ماهی بخواهد مدتی از درخشش خودداری کند، این اندام چنان می‌چرخد که قسمت درخشان آن به سمت پایین حرکت می‌کند و زیر پوشش قرار می‌گیرد. هنگام حرکت ماهی، نور بدن آن به تناوب روشن و خاموش می‌شود که البته از دلایل این کار اطلاع دقیقی در دست نیست. باور بر این است که این ماهی‌ها از آن، برای برقراری ارتباط با گونه‌های خویشاوند استفاده می‌کنند؛ برخی هم آن را باعث جذب طعمه و برخی دیگر باعث سهولت در روند جهت‌یابی می‌دانند.

ماهی مخروط‌کاجی ـ بدن چاق، کوتاه و پهن این ماهی در قفسی از فلس‌های صفحه‌مانند و سنگین محصور شده است که روی یکدیگر را می‌پوشانند و به آن شباهت بارزی به مخروط درخت کاج می‌بخشند؛ نام این ماهی نیز از همین‌جا برگرفته است. باله‌های پشتی آن از تیغ‌های درشت و نیرومندی تشکیل شده‌اند که به تناوب به چپ و راست حرکت می‌کنند و نمی‌توانند مانند دیگر ماهی‌ها به طور عمودی بایستند. افزون بر این، این گونه بالهٔ لگنی بزرگی نیز دارد. زیر آروارهٔ پایینی‌اش، دو عضو مولد نور وجود دارد که درخشش و نورانی بودن آن‌ها بر خلاف ماهی‌های (photophores) و برخی ماهی‌های دیگر به سبب سلول‌های نورانی در بدن ماهی نیست، بلکه به خاطر حضور باکتری‌هایی است که با ماهی هم‌زیست هستند. این ماهی در دسته‌هایی در مناطق نزدیک کف دریا آمد و شد می‌کند. تنها یک گونهٔ دیگر از این خانواده هست که در اقیانوس‌های هند و آرام نیز یافت می‌شود.

وال ماهی ـ این ماهی متعلق به خانوادهٔ کوچکی از وال‌ماهی‌های آب‌های عمیق است که شامل حدوداً ۱۰ نوع مختلف یا بیش‌تر می‌شود. بدنش عموماً درشت و نیرومند است و سر و آرواره‌های بزرگی دارد و بدون‌فلس و باله‌های لگنی است. سی. ایندیگاتور از این جهت که سرش کوچک‌تر و نوک‌تیزتر است، غیر طبیعی جلوه می‌کند، ولی ویژگی وال‌ماهی‌ها را که همان آرواره‌های پوشیده از دندان‌های کوچک بی‌شمار است، داراست. مانند همهٔ وال‌ماهی‌ها، چشمانش ابتدایی است. اندام‌های حسی کناری که از مجموعه‌ای عضوهای حسی تشکیل شده است، مشخصهٔ متمایزکنندهٔ این ماهی است و در واقع خود لولهٔ پهنی است که از ۱۲ منفذ بزرگ ساخته شده است. پایین باله‌های مقعدی و پشتی، بافت‌های نورانی و نرمی دیده می‌شود که در تاریکی شروع به درخشیدن می‌کنند. بدن این ماهی نرم و شکننده است و به ندرت می‌توان آن‌ها را بدون آسیب یافتن گرفت و به همین علت، از زیست‌شناختی این ماهی‌ها، جزئیات اندکی کشف شده است. تنها یک نمونه از سی. ایندیگاتورها یافت شده است.

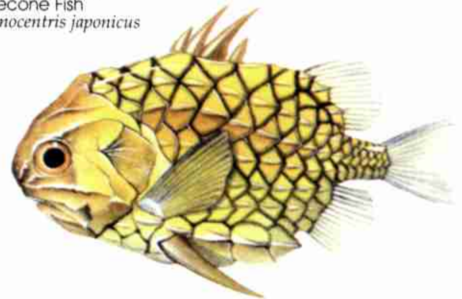
سنجاب ماهی هاوایی
Hawiian Squirrelfish
Adioryx xantherythrus

ماهی چشم‌فانوسی
Lanterney Fish
Anomalops kaptoptron

ماهی مخروط‌کاجی
Pinecone Fish
Monocentris japonicus

وال ماهی
Whalefish
Cetomimus indagator

سنجاب ماهی هاوایی

Order: Beryciformes: Squirrelfishes
Family: No Fish family information
Size: 18 cm (7 in)
Range: Pacific Ocean: Hawaiian Islands
Habitat: coral reefs

ماهی چشم‌فانوسی

Order: Beryciformes: Squirrelfishes
Family: No Fish family information
Size: 30 cm (11 3/4 in)
Range: S. Pacific Ocean: Indonesian coasts
Habitat: shallow offshore waters

ماهی مخروط‌کاجی

Order: Beryciformes: Squirrelfishes
Family: No Fish family information
Size: 12.5 m (5 in)
Range: Indian and Pacific Oceans: South Africa to Japan
Habitat: open sea at 30 - 180 m (100 - 600 ft)

وال ماهی

Order: Beryciformes: Squirrelfishes
Family: No Fish family information
Size: 14 cm (5 1/2 in)
Range: Indian Ocean
Habitat: deep sea

بلنی لب‌سرخ
Redlip Blenny
Ophioblennius atlanticus

اسکالپین شاخ‌کوتاه
Shorthorn Sculpin
Myoxocephalus scorpius

بزماهی خال‌دار
Spotted Goatfish
Pseudupeneus maculatus

ماهی‌های بسترزی

خفاش‌ماهی
Batfish
Platax pinnatus

اسکالپین شاخ‌کوتاه ـ این ماهی در امریکا با همین نام و در بریتانیا به بول‌روت مشهور است. یکی از اسکالپین‌های بزرگ به شمار می‌رود. سرش پهن و باله‌هایش بزرگ است و تیغ‌هایی نزدیک به آبشش و در طول پهلوهایش دیده می‌شود. ماده‌ها معمولاً از نرها درشت‌ترند و روی شکمشان نقش‌هایی به رنگ زرد مایل به کرم دیده می‌شود. به‌جای این نقوش، خال‌هایی به رنگ نارنجی روی شکم ماهی نر پدید آمده است. این ماهی در بستر دریا زندگی می‌کند و از سخت‌پوستان ساکن بستر دریا و همچنین، کرم‌ها و ماهی‌های کوچک تغذیه می‌کند. در زمستان تولید مثل می‌کند و تخم‌های چسبناک خود را به صورت خوشه‌هایی میان گیاهان دریایی یا بین شکاف صخره‌های آبی رها می‌سازد. ماهی نر از تخم‌ها مراقبت می‌کند و بسته به دمای آب، ۴ تا ۱۲ هفته به درازا می‌کشد تا نوزادان سر از تخم بیرون آورند.

بزماهی خال‌دار ـ پنجاه و پنج گونهٔ مختلف از بزماهی یا مولت سرخ در خانوادهٔ مولیده‌ها وجود دارد که در سرتاسر مناطق استوایی و در دریاهای گرم مناطق معتدل یافت می‌شوند. بدن این ماهی‌ها معمولاً دراز و کشیده است و دو بالهٔ پشتی آن‌ها فاصلهٔ زیادی از یکدیگر پیدا کرده‌اند. بزماهی خال‌دار نمونهٔ کامل خانوادهٔ خود به شمار می‌رود. از ویژگی‌های آن، دو تار حسی روی چانه است که برای یافتن غذا در بستر دریا به کار می‌روند و با آن‌ها به جست‌وجوی جانوران بی‌مهرهٔ کوچک می‌پردازد.

بلنی لب‌سرخ ـ این ماهی با پوزهٔ گرد و شیب‌دار که بافه و شاخک‌هایی از آن آویزان‌اند و نیز با لب‌های قرمز و حاشیهٔ سرخ رنگ باله‌های پشتی خود متمایز است و در محدودهٔ قلمروی خود فراوانی بسیاری دارد. یکی از اعضای خانوادهٔ بلنی‌های دندان‌شانه‌ای است که از نظر زندگی مرموز و نیز زندگی در بستر دریا، نمونه‌ای کامل از خانوادهٔ خود به شمار می‌رود. غذایش را از بی‌مهرگان کوچک تأمین می‌کند. تخم‌هایش را میان مرجان‌ها یا زیر صخره‌ها می‌گذارد و ماهی نر به مراقبت از آن‌ها می‌پردازد. ماهی‌های جوان در آب‌های سطحی زندگی می‌کنند و در مقایسه با ماهی‌های بالغ، دورتر از ساحل به سر می‌برند.

اسکالپین شاخ‌کوتاه

Order: Scorpaeniformes: Scorpionfishes
Family: No Fish family information
Size: 25 - 60 cm (9 3/4 - 23 1/2 in)
Range: N. Atlantic Ocean: Labrador to Cape Cod; N. European coasts: Britain, Scandinavia, Iceland
Habitat: shallow inshore waters to 60 m (200 ft)

بزماهی خال‌دار

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 28 cm (11 in)
Range: W. Atlantic Ocean: New Jersey to Brazil; Gulf of Mexico, Caribbean
Habitat: shallow waters, reefs, turtle grass beds

بلنی لب‌سرخ

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 12 cm (4 3/4 in)
Range: W. Atlantic Ocean: North Carolina to Bermuda and south to coast of Brazil; Gulf of Mexico, Caribbean
Habitat: rocky- or coral-bottomed waters

خفاش‌ماهی

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 76 cm (30 in)
Range: Indian and Pacific Oceans: Red Sea, E. Africa to Philippines, Indonesia, Australia
Habitat: coastal waters; lagoons when young, reefs as adults

خفاش‌ماهی ـ یکی از اعضای خانوادهٔ بیل‌ماهی‌ها، با بدنی پهن که اطراف آن فشرده و متراکم است و باله‌های پشتی و مقعدی بلندی دارد. رنگ ماهی‌های جوان سیاه و حاشیهٔ باله‌های آن‌ها نارنجی است. به برخی از کرم‌های پهن آبی و برخی نرم‌تنان که خوردن‌شان برای ماهی‌ها ناخوشایند است، شباهت دارد و ظاهراً از این رهگذر تا اندازه‌ای خود را ایمن نگاه می‌دارد. شباهت این ماهی‌ها به نرم‌تنان و کرم‌های پهن، با شنا کردن به سمت پهلو و حرکات موجی‌شکل‌شان، افزایش می‌یابد.

زهرماهی کوچک ـ این ماهی بسترزی خود را به طور نصفه و نیمه در شن‌های کف دریا مدفون می‌کند؛ به گونه‌ای که فقط سر آن را می‌توان دید. هنگام آشفته شدن، تیغ‌های بالهٔ پشتی خود را برافراشته می‌کند. این تیغ‌ها حاوی بافت‌های تولیدکنندهٔ سم هستند و از این‌رو، زهرآگین‌اند. البته تیغ‌های سمی دیگری نیز، در تعداد بیش‌تر، روی پوشش آبشش‌های آن وجود دارد. این تیغ‌ها زخم‌های بسیار دردناکی ایجاد می‌کنند، ولی فقط برای دفاع و اعلام خطر استفاده می‌شوند. از سخت‌پوستان و ماهی‌های کوچکی که در بستر دریا زندگی می‌کنند، تغذیه می‌کند. این ماهی یکی از ۶ گونهٔ موجود خانوادهٔ تراکینیده است که همگی تیغ‌هایی سمی دارند.

ستاره‌نگر شمالی ـ بدن این ماهی، قوی و نیرومند و سرش بزرگ است. دهانش به سمت بالا خمیدگی یافته و جهت چشم‌ها که بالای سر قرار گرفته‌اند نیز به سمت بالا است. این ساختار به جانور این توانایی را می‌دهد که خود را در بستر دریا مدفون کند و فقط چشم‌ها و دهان خود را در انتظار شکارهایی مانند ماهی‌ها و سخت‌پوستان بیرون نگاه دارد. پشت چشم‌ها، اندام‌های الکتریکی خاصی وجود دارد که قادرند بار الکتریکی با ولتاژ بیش از ۵۰ ولت تولید کنند. باور بر این است که تخم‌ریزی این ماهی، در بهار و اوایل تابستان و دور از ساحل انجام می‌شود. ماهی‌های جوان، کم کم به سوی ساحل و به سمت آب‌های کم‌عمق‌تر کشیده می‌شوند و آن‌جا را برای محل زندگی برمی‌گزینند و به حیات دورهٔ بلوغ خود ادامه می‌دهند.

سینه‌سرخ دریایی شمالی ـ این ماهی با سر بزرگ پوشیده از صفحه‌های استخوانی و باله‌های شکمی که به بادبزن شباهت دارد، نمونهٔ عادی خانوادهٔ خود به شمار می‌رود. سه شعاع انتهایی باله‌های شکمی آزاداند و برای لمس کردن شکار ـ ماهی‌ها و سخت‌پوستان ـ روی بستر دریا استفاده می‌شوند. رنگ‌آمیزی آن از خاکستری تا قهوه‌ای متغیر است، ولی نقوشی سیاه‌رنگ و شبیه زین اسب، به طور دائم بر پشت آن خودنمایی می‌کند. این ماهی بیش‌تر عمر خود را در کف دریا سپری می‌کند و غالباً به باله‌های شکمی خود متکی است. هنگام احساس خطر خود را به سرعت در بستر دریا مدفون می‌کند؛ به گونه‌ای که فقط بالای سر و چشم‌هایش بیرون می‌ماند. این ماهی با استفاده از ماهیچه‌های ویژه‌ای به دیوارهٔ بادکیسهٔ شنای خود لرزه می‌اندازد و صداهای بلندی تولید می‌کند؛ به ویژه در فصل جفت‌گیری که از ژوئن تا سپتامبر به طول می‌انجامد، بسیار پر سر و صداست. تخم‌ها تا هنگام تبدیل شدن به ماهی در سطح آب شناور می‌مانند. نوزادان این ماهی به سرعت رشد می‌کنند.

زهرماهی کوچک

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 14 cm (5 1/2 in)
Range: European Atlantic coasts, Britain to N. Africa; Mediterranean Sea
Habitat: shallow, sandy-bottomed waters

ستاره‌نگر شمالی

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: up to 30.5 cm (12 in)
Range: Atlantic coast of N. America: New York to North Carolina
Habitat: shallow, sandy-bottomed waters

سینه‌سرخ دریایی شمالی

Order: Scorpaeniformes: Scorpionfishes
Family: No Fish family information
Size: 41 cm (16 in)
Range: W. Atlantic Ocean: Bay of Fundy to Venezuela
Habitat: seabed, coastal waters

طبال سیاه

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 1.2 - 1.8 m (4 - 6 ft)
Range: W. Atlantic Ocean: coasts from New England to Argentina
Habitat: bays, coastal lagoons

سینه‌سرخ دریایی شمالی
Northern Searobin
Prionotus carolinus

زهرماهی کوچک
Lesser Weever
Echiichthys vipera

ستاره‌نگر شمالی
Northern Stargazer
Astroscopus guttatus

طبال سیاه
Black Drum
Pogonias cromis

گرگ‌ماهی اطلس
Atlantic Wolffish
Anarhichas lupus

گرگ‌ماهی اطلس

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 1 - 1.2 m (3 1/4 - 4 ft)
Range: W. Atlantic Ocean: Labrador to Cape Cod to E. Atlantic: Iceland and Spitsbergen to N. France
Habitat: from shallow waters down to 300 m (980 ft)

گورنارد پرنده

Order: Dactylopteriformes: Flying Gurnards
Family: No Fish family information
Size: 30 - 40.5 cm (11 3/4 - 16 in)
Range: W. Atlantic Ocean: Bermuda through Caribbean to Argentina; E. Atlantic: Portugal to W. Africa; Mediterranean Sea
Habitat: bottom of shallow waters

گورنارد کندرو

Order: Scorpaeniformes: Scorpionfishes
Family: No Fish family information
Size: 50 - 75 cm (19 3/4 - 29 1/2 in)
Range: E. Atlantic Ocean: Norway, British Isles to N. Africa; coasts of Black, Adriatic and Mediterranean Seas
Habitat: inshore waters, sandy and muddy bottoms

طبال سیاه ـ این ماهی را با توجه به بدن کوتاه و پهنش که در قسمت شکم تخت و صاف است و در قسمت پشت انحنا می‌یابد، می‌توان باز شناخت. یکی از بزرگ‌ترین اعضای خانوادهٔ طبال‌ماهی‌هاست که وزنش گاهی به ۶۶ کیلوگرم نیز افزون می‌شود. رشته‌های کوتاه متعددی از آروارهٔ پایینی این ماهی آویزان‌اند. غذای خود را از کف دریا، از سخت‌پوستان و نرم‌تنان، به دست می‌آورد و قادر است با استفاده از دندان‌های بزرگ و پهن موجود در گلو آن‌ها را له کند و بجود. صدف‌های خوراکی غذای مورد علاقهٔ این ماهی‌اند؛ تا آن‌جا که گاهی به بستر صدف‌های تجاری صدمه و آسیب فراوان وارد می‌آورد.

گرگ‌ماهی اطلس ـ یکی از حدود ۶ گونهٔ موجود خانوادهٔ دریایی آنارهیکادیده است؛ با سری بزرگ و دندان‌هایی شبیه به دندان‌های مار و باله‌های پشتی و مقعدی بلند و کشیده که از دیگر اعضای خانوادهٔ خود متمایز و مشخص است. از نرم‌تنان، مانند انواع صدف خوراکی و سخت‌پوستان تغذیه می‌کند؛ آن‌ها را با دندان‌های تیز خود از هم باز می‌کند و با دندان‌های پهن‌تری که در قسمت عقب دهانش قرار گرفته‌اند، له می‌کند. عمل تخم‌ریزی در فصل زمستان صورت می‌گیرد. سطح تخم‌ها چسبنده است و به صورت توده‌هایی بر بستر ریخته می‌شوند که ممکن است به سنگ‌ها یا اشیای دیگر کف دریا بچسبند.

گورنارد پرنده ـ یکی از ماهیانی است که با استفاده از باله‌های لگنی روی کف دریا راه می‌رود و به جست‌وجوی طعمهٔ خود، یعنی سخت‌پوستان، می‌پردازد. سر استخوانی آن نسبت به جثه‌اش بزرگ است و باله‌های شکمی‌اش دراز و بال‌مانندند. هنگام احساس خطر، این باله‌ها را پهن و گسترده می‌کند و خال‌های آبی روشن روی سطح بدن خود را نمایان می‌سازد. با این کار تصویری بزرگ‌تر از آن‌چه واقعاً هست، به نمایش می‌گذارد و دشمن را به هراس می‌اندازد.

گورنارد کندرو ـ یکی از اعضای خانوادهٔ سینه‌سرخ دریایی با سری استخوانی و پوزه‌ای دراز و باله‌هایی خوش‌تراش و خوش فرم است. شعاع‌های متعددی از باله‌های شکمی آن رشدی فزاینده یافته‌اند و آزاد هستند و ماهی برای جست‌وجوی غذا در بستر دریا از آن‌ها استفاده می‌کند و در حین جست‌وجو به عنوان تکیه‌گاه روی آن‌ها به استراحت می‌پردازد. از ماهی‌ها، نرم‌تنان و سخت‌پوستان بستر دریا تغذیه می‌کند. این ماهی در بسیاری از مناطق به خاطر اهداف تجاری شکار می‌شود.

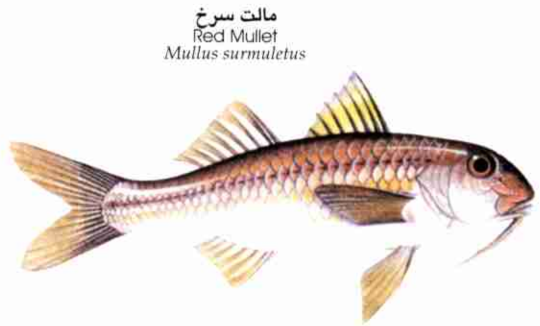
گورنارد پرنده
Flying Gurnard
Dactylopterus volitans

گورنارد کندرو
Tub Gurnard
Trigla lucerna

مالت سرخ
Red Mullet
Mullus surmuletus

ماهی طبال آب شیرین
Freshwater Drum
Aplodinotus grunniens

مالت سرخ ـ گونه‌ای مدیترانه‌ای است که ظاهراً می‌توان آن را به عنوان یک مهاجر تابستانی در مناطق شمالی‌تر نیز مشاهده کرد. سرش گرد و شیب‌دار است و مانند دیگر اعضای خانوادهٔ مولیده‌ها دو تار حسی روی چانه‌اش قرار گرفته است که از آن‌ها برای جستن غذا و عمدتاً بی‌مهرگان ساکن کف دریا استفاده می‌کند. هنگام یافتن طعمه، برای بیرون آوردن آن به کندن زمین می‌پردازد. معمولاً در دسته‌های کم‌تر از ۵۰ تایی مسافرت می‌کند. این ماهی به گونه‌ای شگرف تغییر رنگ می‌دهد و رنگش بین قهوه‌ای مایل به قرمز و قهوه‌ای مایل به زرد در نوسان است. روزها معمولاً قهوه‌ای رنگ است و نوارهای زردرنگ متعددی در پهلوهای آن دیده می‌شود. شب‌هنگام این خطوط به نقش و نگارهای مرمرین تبدیل می‌شوند. در آب‌های عمیق‌تر، بدن ماهی به رنگ قرمز سیر است، اما این تغییر رنگ هنگامی که ماهی احساس خطر کند نیز صورت می‌گیرد. عمل تخم‌ریزی، بین ماه‌های ژوئن و سپتامبر انجام می‌شود و ماهی ماده، تخم‌های خود را در بستر دریا می‌ریزد. نوزادان پس از بیرون آمدن از تخم، به سطح آب می‌آیند و در آن‌جا به زندگی خود ادامه می‌دهند.

ماهی خاویار پوچر ـ بدن این ماهی دراز و بسیار باریک را زرهی از صفحه‌های استخوانی می‌پوشاند که بدون هم‌پوشانی هستند. روی سرش که شبیه به سر ماهی خاویار است، تیغ‌های متعددی قرار گرفته و خوشه‌هایی از تارهای ظریف، اطراف دهان را پوشانده‌اند. روی بستر دریا یا نزدیک آن، زندگی می‌کند و غذای خود را از سخت‌پوستان و کرم‌های دریایی به دست می‌آورد. این گونه با وجود فراوانی و گستردگی، ارزش اقتصادی ندارد.

ماهی طبال آب شیرین ـ یکی از معدود ماهیان آب‌های شیرین و از خانوادهٔ طبال‌ها است. پشتش قوز و خمیده است و باله‌های پشتی بر پایه‌ای بلند قرار گرفته‌اند. دهانش به سمت پایین آویخته است و برای حیوانی که غذای خود را از کف دریا به دست می‌آورد، کاملاً مناسب و بجاست. غذای عمدهٔ این ماهی را سخت‌پوستان، نرم‌تنان و لارو برخی حشرات تشکیل می‌دهد و همگی را با دندان‌های بزرگ و پهن واقع در گلو له می‌کند. سپس پوسته‌ها را بیرون می‌اندازد و قسمت‌های نرم بدن را می‌بلعد. مانند بسیاری از طبال‌های دیگر، با به لرزه در آوردن بادکیسهٔ شنای خود، صدا تولید می‌کند. این ماهی از معدود ماهیان آب‌های شیرین است که قادر به انجام چنین کاری است. تخم‌ریزی در ماه‌های آوریل، مه و ژوئن و در بسترهای شنی یا سنگی آب‌های کم‌عمق صورت می‌گیرد. هر ماهی ماده می‌تواند بین ده تا صد هزار تخم بریزد که این تخم‌ها پس از دو هفته باز می‌شوند.

یخ‌ماهی ـ یکی از ۱۶ گونهٔ خانوادهٔ کانیکتیاده است که در مناطق جنوبگان (قطب جنوب) یافت می‌شوند. نکتهٔ جالب این است که این ماهی‌ها بدون هموگلوبین‌های رنگ‌دانه‌دار و حمل‌کنندهٔ اکسیژنی هستند که همهٔ حیوانات مهره‌دار از آن برخوردارند. مثل دیگر ماهی‌ها، اکسیژن از طریق آبشش‌ها جذب می‌شود، ولی درون بدن از طریق حل شدن در پلاسمای خون منتقل می‌شود. این سیستم به خوبی پاسخ‌گوی نیاز بدن ماهی به اکسیژن است، چرا که آب‌های سرد مناطق جنوبگان از اکسیژن بسیار غنی‌اند و گذشته از این، یخ‌ماهی به دلیل حرکات بسیار کند و آرام خود، به اکسیژن کمی نیاز دارد. این ماهی لاغر و دراز، سر بزرگی دارد که روی آن آرواره‌هایی شبیه به منقار دیده می‌شود. این ماهی بیش‌تر وقت خود را در نزدیکی بستر دریا و به خوردن ماهی‌ها و سخت‌پوستان سپری می‌کند.

مالت سرخ

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 40 cm (15 3/4 in)
Range: Mediterranean Sea, E. Atlantic Ocean: Britain, south to Canary Islands and N. Africa
Habitat: sandy-, muddy-, sometimes rocky-bottomed waters to 90 m (300 ft)

ماهی خاویار پوچر

Order: Scorpaeniformes: Scorpionfishes
Family: No Fish family information
Size: up to 30 cm (11 3/4 in)
Range: N. Pacific Ocean: N. American coast, Bering Sea to California
Habitat: coastal muddy-bottomed water at depths of 18 - 55 m (60 - 180 ft)

ماهی طبال آب شیرین

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: up to 1.2 m (4 ft)
Range: N. America: S. Canada through the Great Lakes and Mississippi River system to Gulf of Mexico; south to Mexico and Guatemala
Habitat: large rivers, lakes

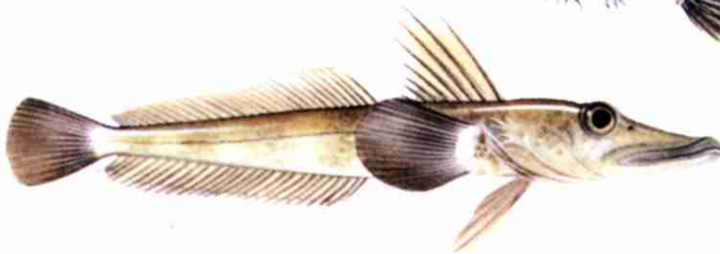
یخ‌ماهی

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 60 cm (23 1/2 in)
Range: Antarctic area off South Georgia, South Orkneys, South Shetlands
Habitat: shallow waters to 340 m (1,100 ft)

ماهی خاویار پوچر
Sturgeon Poacher
Agonus acipenserinus

یخ‌ماهی
Icefish
Chaenocephalus aceratus

بی‌فک ماهی اطلس
Atlantic Hagfish
Myxine glutinosa

لامپرن ـ این ماهی انگلی از خون ماهی‌های دیگر تغذیه می‌کند. دهان گرد و نعلبکی شکل خود را به بدن میزبان می‌چسباند و با دندان‌های تیزش پوست و فلس‌ها را از هم می‌درد. هنگام تخم‌ریزی آب‌های ساحلی را ترک می‌کند و به قسمت بالای رودخانه مهاجرت می‌کند. تخم‌هایش را در بهار در چاله‌های حفرشدهٔ درون ماسه‌های کف رودخانه‌ها می‌ریزد. نوزادان پس از بیرون آمدن از تخم، به پایین رودخانه نقل مکان می‌کنند، درون گل‌ها مدفون می‌شوند و در آن جا تا ۵ سال باقی می‌مانند. در این مدت با تصفیهٔ آب از موجودات ذره بینی تغذیه می‌کنند، تا به سن بلوغ می‌رسند.

ماهی‌های بی‌آرواره

لمپری دریایی ـ ماهی‌های بالغ این گونه نیز مانند ماهی لامپرن، انگل‌های مکندهٔ خون به شمار می‌روند. چنان خود را به قربانی می‌چسبانند که کندن‌شان تقریباً ناممکن است و میزبان باید این مهمان ناخواسته را تا زمانی که به سراغ میزبان دیگر می‌رود، با خود حمل کند. ترشح درون دهان، از لخته شدن خون میزبان جلوگیری می‌کند و به آن اجازه می‌دهد تا به راحتی تغذیه کند. قربانیان، اغلب به علت از دست دادن خون یا عفونت زخم می‌میرند. ماهی‌های بالغ دریا را ترک می‌کنند و برای تخم‌ریزی به رودخانه‌ها می‌روند. در محلی که دارای بستری سنگی است، با استفاده از دهان مکندهٔ خود سنگ‌ها را حرکت می‌دهند و حفرهٔ کم‌عمقی ایجاد می‌کنند و تخم‌ها را در این لانه‌ها می‌ریزند. لاروهای نابینا و بی‌دندان، در گل مدفون می‌مانند و ۴ تا ۶ سال از راه تصفیهٔ آب تغذیه می‌کنند تا به ماهی‌های دندان‌دار جوانی تبدیل می‌شوند و به دریا مهاجرت می‌کنند. این ماهی در دریاچه‌های ساحلی نیز یافت می‌شود و ماهی‌های تجاری را طعمهٔ خود می‌کند، اما تلاش‌هایی برای مهار تعدادشان در این آب‌ها صورت گرفته است.

بی‌فک ماهی اطلس ـ در آب‌های نسبتاً عمیقی به سر می‌برد که دارای بستری گلی و نرم‌اند تا به آسانی از عهدهٔ کندن آن برآید. باله‌های جفتی و فلس ندارد و چشم‌هایش در زیر پوست مخفی‌اند و تقریباً نابیناست. سطح پوست بسیار لزج و مجهز به غده‌های ترشح‌کنندهٔ مخاطی فراوانی است. از برخی کرم‌های دریایی و جانوران سخت‌پوست تغذیه می‌کند، اما شهرت اصلی‌اش، حمله به ماهی‌های مرده و رو به مرگ یا ماهی‌های به دام افتاده است. به کمک صفحات دندان‌مانند روی زبان و با استفاده از تنها دندانش، بدن طعمه را سوراخ می‌کند و تمامی گوشت و روده‌ها را می‌خورد و تنها پوست و استخوان را باقی می‌گذارد.

بی‌فک ماهی اطلس

Order: Myxiniformes: Hagfishes
Family: No Fish family information
Size: 61 cm (24 in)
Range: N. Atlantic, Arctic Oceans
Habitat: ocean bed

لامپرن

Order: Petromyzoniformes: Lampreys
Family: No Fish family information
Size: 30 - 50 cm (11 3/4 - 20 in)
Range: Britain, N. W. Europe
Habitat: rivers, coastal waters

لمپری دریایی

Order: Petromyzoniformes: Lampreys
Family: No Fish family information
Size: 90 cm (35 1/2 in)
Range: Atlantic coasts of Europe and N. America; W. Mediterranean Sea
Habitat: coastal waters, rivers

لامپرن
Lampern
Lampetra fluviatilis

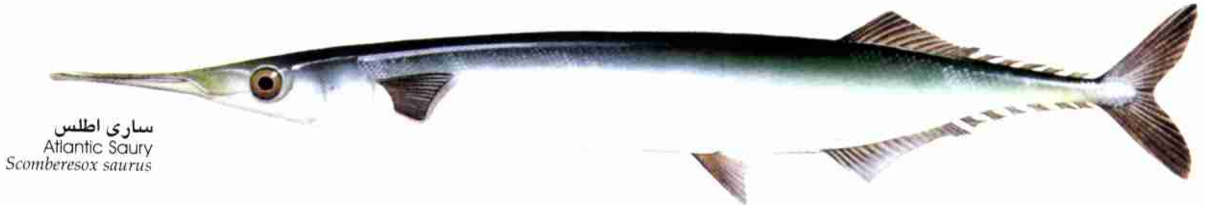

لمپری دریایی
Sea Lamprey
Petromyzon marinus

بالی‌هو
Ballyhoo
Hemiramphus brasiliensis

ساری اطلس
Atlantic Saury
Scomberesox saurus

سگ‌ماهی
Houndfish
Tylosaurus crocodilus

ماهی‌های پرنده و سیمین‌پهلوها

بالی‌هو ـ این ماهی باریک اندام دارای آروارهٔ پایینی بسیار دراز و باله‌های پشتی و مقعدی کوچکی است که تا نزدیکی دم عقب نشسته‌اند. با باله‌های پشتی کوچک، نمونهٔ بارزی از نیم‌نوک‌ها است. مانند خویشاوندان دیگر خود، یعنی ماهی‌های پرنده، می‌تواند در هوا پرواز کند و نیز بر سطح آب بلغزد. این ماهی در سطح آب زندگی می‌کند و به صورت گروهی حرکت کرده، از گیاهان دریایی و ماهی‌های کوچک تغذیه می‌کند. شکل آرواره‌اش احتمالاً برای جمع کردن غذا از سطح آب مناسب است.

ساری اطلس ـ این گونهٔ خاص، ماهی باریک‌اندامی است که آرواره‌هایش منقارمانند و کشیده‌اند و آروارهٔ پایینی از آروارهٔ بالایی رشد بیش‌تری یافته است. پشت بالهٔ پشتی و مقعدی ردیف‌های دیگری از باله‌های ریز وجود دارد. این ماهی به صورت گروهی در آب‌های سطحی به شنا می‌پردازد و از سخت‌پوستان کوچک و ماهی‌ها تغذیه می‌کند. تخم‌ریزی در دریای آزاد صورت می‌گیرد. تخم‌های این ماهی، کوچک و گردند و سطح آن‌ها با رشته‌های نازک پوشیده شده است و در حین رشد در آب‌های سطحی شناور می‌مانند. آرواره‌های نوزادان پس از بیرون آمدن از تخم، کوچک و هم‌اندازه‌اند و در اثر رشد و بلوغ ماهی، جای خود را به آرواره‌های کشیده و ناهمگون می‌دهد.

سگ‌ماهی ـ بزرگ‌ترین و سنگین‌ترین سوزن‌ماهی است و منقارش از بیش‌تر گونه‌های دیگر کوتاه‌تر و کلفت‌تر است. این ماهی گاه با جهشی به بیرون از آب می‌پرد و در سطح آب به جست و خیز می‌پردازد. از آن‌جا که اندازه‌اش بزرگ و منقارش نوک‌تیز و نیرومند است، ممکن است برای انسان بسیار خطرناک باشد. از ماهی‌های دیگر تغذیه می‌کند و آن‌ها را چنان می‌گیرد که با منقارش تشکیل یک صلیب بدهند و آن‌گاه با مهارت خاصی طعمه را می‌چرخاند و از قسمت سر قورت می‌دهد.

سوزن‌ماهی آب شیرین ـ این ماهی کوچک و ظریف نخستین بار در ۱۹۶۶ شناخته شد. متعلق به خانواده‌ای از ماهی‌ها مشتمل بر ۲۶ گونهٔ سوزن‌ماهی و نیزه‌ماهی است که اغلب آن‌ها دریازی‌اند. این ماهی با بدن باریک و باله‌های پشتی و مقعدی کوچک خود که نزدیک به دم قرار گرفته‌اند، نمایانگر ویژگی‌های عمومی خانوادهٔ خویش است و برخلاف گونه‌های دیگر که هر دو آروارهٔ بالایی و پایینی دراز و کشیده است، تنها آروارهٔ پایینی رشد طولی زیادی یافته است.

سوزن‌ماهی آب شیرین
Freshwater Needlefish
Belonion apodion

بالی‌هو

Order: Atheriniformes: Toothcarps, Sandsmelts
Family: No Fish family information
Size: 45 cm (17 3/4 in)
Range: Atlantic Ocean: New England to Brazil; Gulf of Mexico, Caribbean; off W. Africa
Habitat: coastal waters

ساری اطلس

Order: Atheriniformes: Toothcarps, Sandsmelts
Family: No Fish family information
Size: 40 - 50 cm (15 3/4 - 19 3/4 in)
Range: N. Atlantic Ocean: N. American to Europe coasts; Mediterranean Sea; temperate waters in S. hemisphere, around the globe
Habitat: open ocean, coastal waters

سگ‌ماهی

Order: Atheriniformes: Toothcarps, Sandsmelts
Family: No Fish family information
Size: 1.5 m (5 ft)
Range: All oceans
Habitat: inshore surface waters

سوزن‌ماهی آب شیرین

Order: Atheriniformes: Toothcarps, Sandsmelts
Family: No Fish family information
Size: 5 cm (2 in)
Range: South America
Habitat: lakes, rivers

سیمین‌پهلوی سخت‌سر

Order: Atheriniformes: Toothcarps, Sandsmelts
Family: No Fish family information
Size: 12.5 cm (5 in)
Range: N. Atlantic Ocean: Florida to Brazil, including Caribbean
Habitat: inshore waters

فناکستیتوس اسمیسای

Order: Atheriniformes: Toothcarps, Sandsmelts
Family: No Fish family information
Size: 2 cm (3/4 in)
Range: Thailand
Habitat: fresh water: muddy pools, ditches, canals

گرانیون کالیفرنیایی

Order: Atheriniformes: Toothcarps, Sandsmelts
Family: No Fish family information
Size: 18 cm (7 in)
Range: Pacific Ocean: coasts of California and Baja California
Habitat: inshore waters

ماهی اسملت ماسه‌ای

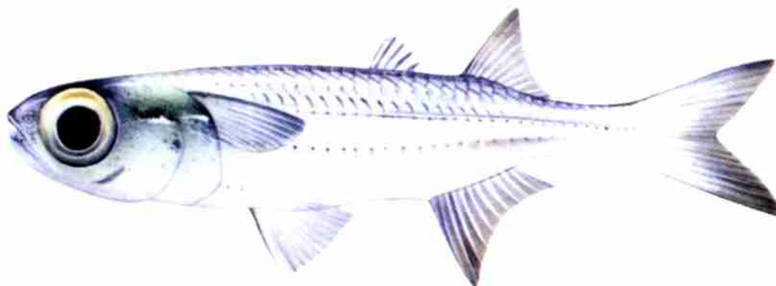
Order: Atheriniformes: Toothcarps, Sandsmelts
Family: No Fish family information
Size: 15 - 21 cm (6 - 8 1/4 in)
Range: E. Atlantic Ocean: Coasts of Britain, France, Spain, Portugal and N. Africa
Habitat: inshore waters, estuaries

سیمین‌پهلوی سخت‌سر ــ این ماهی دراز و استوانه‌ای دارای دو بالهٔ پشتی است که اولی متشکل از تعدادی تیغ است. چشم‌ها در مقایسه با اندازهٔ بدن درشت‌اند. رنگ‌آمیزی این ماهی متنوع و در روز تقریباً شفاف است و نوار نقره‌ای رنگ باریکی روی بدنش دیده می‌شود که شب‌هنگام به تیرگی می‌گراید. شمار این ماهی بسیار زیاد است و آن را در دسته‌های بسیار بزرگ می‌توان یافت. تخم‌ها رشته‌های نازکی دارند که آن‌ها را به گیاهان آبزی متصل می‌کند.

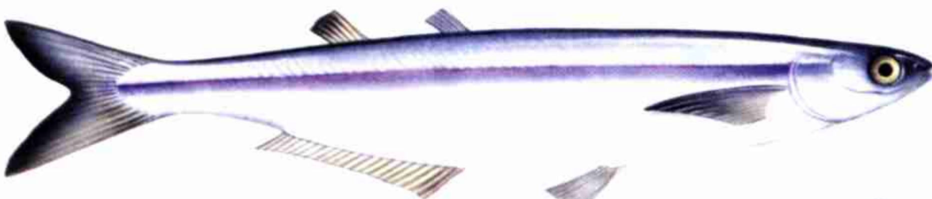
فناکستیتوس اسمیسای ــ این ماهی به وفور یافت می‌شود و از کوچک‌ترین ماهی‌هاست و آن را در گروه‌های کوچک می‌توان دید. از موجودات پلانکتونی میکروسکوپی تغذیه می‌کند. فلس‌هایش بسیار ریزند و دارای بالهٔ پشتی است (که یکی از آن‌ها تیغی بیش نیست) و بالهٔ مقعدی‌اش دراز و کشیده است؛ به شکلی که اصلاً با بدن کوچکش تناسب ندارد. از آن‌جا که بدن این ماهی تقریباً شفاف است، اندام‌های درونی آن را به سهولت می‌توان دید. بدون بالهٔ لگنی است، اما ماهی نر، دارای اندام تناسلی پیچیده‌ای در عقب چانه است که برخی از ساختارهای بالهٔ لگنی را در خود جای داده است. شکاف ادراری ـ تناسلی ماهی ماده نیز در محل مشابهی قرار گرفته و با فلس‌های ویژه‌ای پوشیده شده است. تخم‌ریزی از ماه مه تا سپتامبر به طول می‌انجامد. ماهی نر به ماهی ماده آویزان می‌شود و همزمان با تخم‌گذاری ماده، آن‌ها را بارور می‌کند.

گرانیون کالیفرنیایی ــ این ماهی به نوسان جزر و مد و گردش ماه حساس است. از آن‌ها برای همزمان کردن فعالیت‌های مربوط به تخم‌گذاری استفاده می‌کند. این ماهی کوچک و باریک، به انتظار دو کرانهٔ جزر و مد می‌نشیند تا بتواند تخم‌هایش را در ساحل شنی روی خط طغیان، مدفون کند. تخم‌ریزی شبانه انجام می‌شود و از ماه مارس تا آگوست به طول می‌انجامد که البته اوج آن در ماه‌های مه و ژوئن است. هنگامی که امواج به خط طغیان می‌رسند، شمار بسیاری از این ماهی‌ها شناکنان به سوی ساحل می‌روند و آن‌جا جفت‌گیری می‌کنند. سپس، تخم‌های خود را درون حفره‌های نه چندان گود ساحل می‌گذارند و موج‌های بعدی تخم‌ها را با ماسه می‌پوشانند و ماهی‌ها را به دریا باز می‌گردانند. دو هفته بعد در بازگشت مدی دیگر، موج‌های دریا تخم‌ها را از زیر ماسه‌ها بیرون می‌کشند و این خود باعث باز شدن تخم‌ها می‌شود. بنابراین، دورهٔ تخم‌گذاری کاملاً پیش‌بینی پذیر است و با آهنگ و نوسان جزر و مد دریا مرتبط است. تعداد زیادی از ماهی‌هایی که در دورهٔ دو هفته‌ای تخم‌گذاری شرکت می‌کنند، شکارچیان بسیاری، از جمله انسان‌ها را به خود جلب می‌کنند. به ماهی‌گیران اجازه داده می‌شود که تنها تعداد محدودی از این ماهی‌ها را شکار کنند.

ماهی اسملت ماسه‌ای ــ عضو خانواده‌ای از ماهی‌های کوچک و گروه‌زی است که در سراسر دنیا و به ویژه دریاهای استوایی و مناطق گرم یافت می‌شوند. این گونه از معدود ماهی‌های این خانواده است که در آب‌های شمالی دیده می‌شود. با بدن دراز و باریکش و باله‌های پشتی‌ای

سیمین‌پهلوی سخت‌سر
Hardhead Silverside
Atherinomorus stipes

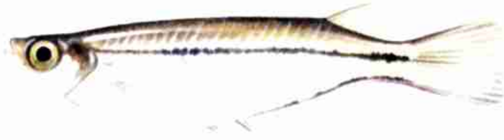
گرانیون کالیفرنیایی
California Grunion
Leuresthes tenuis

فناکستیتوس اسمیسای
Phenacostethus smithi
Phenacostethus smithi

ماهی اسملت ماسه‌ای
Sandsmelt
Atherina presbyter

ماهی برنج‌زار
Ricefish
Oryzias latipes

ماهی پرندهٔ دو بالهٔ استوایی
Tropical Two-Wing Flyingfish
Exocetus volitans

که از یکدیگر فاصلهٔ بسیاری دارند، تا اندازهٔ زیادی ویژگی‌های عمومی خانوادهٔ خویش را داراست. روی اولین بالهٔ پشتی این ماهی، هفت یا هشت تیغ تیز وجود دارد. دسته‌هایی از این ماهی را روی بسترهای ماسه‌ای به وفور می‌توان یافت. ماهی‌های جوان ممکن است در آبگیرهای صخره‌های ساحلی نیز مشاهده شوند. آرواره‌ها قابلیت برجسته شدن دارند و غذای اصلی‌اش را سخت‌پوستان تشکیل می‌دهند، اما به‌ندرت ماهی‌های کوچک را نیز می‌خورد. این ماهی خود طعمهٔ بسیاری از ماهی‌های بزرگ‌تر و پرندگان دریایی، از جمله پرستوهای دریایی می‌شود. تولید مثل بین اواخر بهار و تابستان انجام می‌شود. در آبگیرهای ساحلی تخم‌ریزی می‌کند و تخم‌هایش دارای رشته‌های درازی‌اند که به وسیلهٔ آن‌ها به گیاهان دریایی می‌چسبد. طول نوزادان تازه از تخم درآمده به ۷ میلی‌متر می‌رسد.

ماهی برنج‌زار ـ عضو خانواده‌ای مشتمل بر هفت گونه موسوم به مداکاس است. آن را در جنوب شرقی آسیا و ژاپن می‌توان یافت. این ماهی کوچک و باریک دارای سری تخت و پشتی تقریباً صاف و بدون خمیدگی است. قسمت زیرین بدن به طرز خاصی خمیده است و بالهٔ مقعدی بر پایهٔ بلندی قرار دارد. بالهٔ پشتی در ماهی نر نوک‌تیز و زاویه‌دار و در ماهی ماده گرد است. تمام اعضای خانوادهٔ مداکاس برای انسان مفیدند، زیرا افزون بر بی‌مهرگان کوچک، از لارو پشه‌ها نیز تغذیه می‌کنند. این ماهی‌ها تخم‌گذارند و در ابتدا ماهی ماده تخم‌هایش را درون غلافی از جنس مخاط که روی شکم قرار می‌گیرد با خود حمل می‌کند و سپس آن‌ها را روی گیاهان زیر آب می‌ریزد. در آن‌جا تخم‌ها به طور کامل رشد می‌کنند و حداکثر پس از ۱۲ روز از تخم‌گذاری باز می‌شوند.

ماهی پرندهٔ دو بالهٔ استوایی ـ این ماهی پرنده فقط دارای یک جفت بال است که در واقع باله‌های شکمی بزرگ آن به شمار می‌آیند. پروازهایش نسبت به دیگر ماهی‌های پرندهٔ چهار بال، کوتاه‌تر است و تسلط کم‌تری بر آن‌ها دارد. از جهات دیگر شبیه ماهی پرندهٔ اقیانوس اطلس است. مانند همهٔ ماهی‌های پرنده، گوشت‌خوار است و غالباً از ماهی‌های دیگر تغذیه می‌کند.

ماهی چهارچشم ـ این ماهی در واقع دارای دو چشم است که بالای سر به خوبی برجستگی یافته و به دو بخش تقسیم شده‌اند. بخش بالایی هر چشم برای دیدن در هوا و بخش پایین آن، برای دیدن در آب است. نوار سیاه‌رنگی این دو بخش را از یکدیگر جدا می‌کند. این ماهی بر روی آب چنان شنا می‌کند که سطح آب به نوار حایل بین دو بخش چشم می‌رسد و از این‌رو قادر است که هم طعمهٔ خود را بر سطح آب جست‌وجو کند، هم هر طعمهٔ دیگری را که نزدیک به سطح آب شنا می‌کند، ببیند. ماهی ماده به طور درونی بارور می‌شود و این ماهی، در عوض تخم، نوزاد به دنیا می‌آورد. بالهٔ مقعدی ماهی نر، به صورت یک اندام تناسلی تغییر می‌یابد و می‌تواند یا به سمت چپ یا به راست حرکت کند. شکاف تناسلی ماهی ماده نیز با فلس‌های خاصی پوشیده شده است که به سوی چپ یا راست باز می‌شود. گفته می‌شود که یک ماهی نر «چپ دست»، باید با یک مادهٔ «راست دست» جفت‌گیری کند و برعکس. به نظر می‌رسد که نسبت ماهی‌هایی که از سمت چپ و راست جفت‌گیری می‌کنند در هر دو جنس کم و بیش برابر است. تخم‌ها درون بدن ماهی رشد می‌کنند و در هر بار ۴ یا ۵ نوزاد متولد می‌شوند.

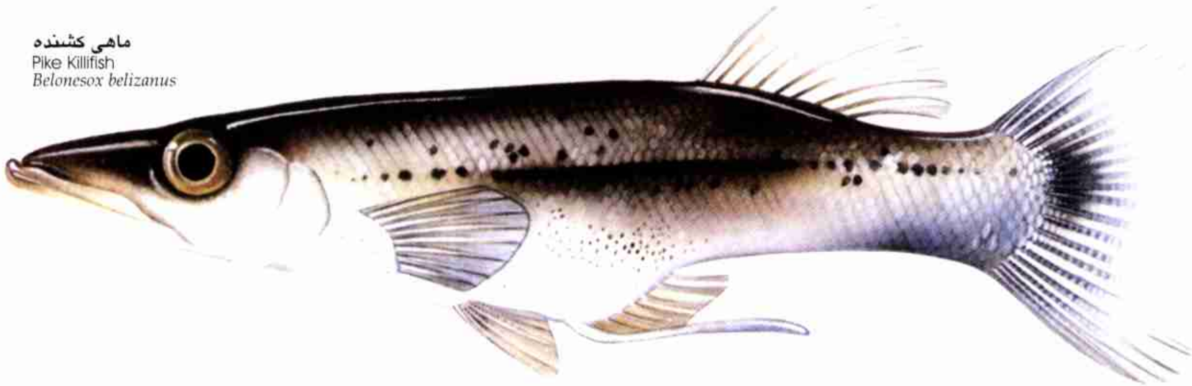
ماهی برنج‌زار
Order: Atheriniformes: Toothcarps, Sandsmelts
Family: No Fish family information
Size: 4 cm (1 1/2 in)
Range: Japan
Habitat: coastal marshes, rice fields

ماهی پرندهٔ دو بالهٔ استوایی
Order: Atheriniformes: Toothcarps, Sandsmelts
Family: No Fish family information
Size: 30 cm (11 3/4 in)
Range: All oceans: tropical and subtropical areas
Habitat: open sea

ماهی چهارچشم
Order: Atheriniformes: Toothcarps, Sandsmelts
Family: No Fish family information
Size: 30 cm (11 3/4 in)
Range: S. Mexico, Central America and northern South America
Habitat: coasts, estuaries, lakes

ماهی چهارچشم
Four-eyed Fish
Anableps anableps

ماهی کشنده
Pike Killifish
Belonesox belizanus

ماهی عربی کپوردندان
Arabian Tooth Carp
Aphanius dispar

ماهی کشنده ـ این ماهی دارای بدنی کشیده، پوزه‌ای نوک‌تیز و دهانی بزرگ است. البته به اردک‌ماهی‌های کوچک شبیه است و شیوهٔ شکار کردنش نیز مانند آن‌هاست. مثل آن‌ها پشت گیاهان پنهان می‌شود و با سرعت زیادی بیرون جهیده، طعمه را می‌گیرد. ماهی ماده از ماهی نر درشت‌تر است و گاهی به دو برابر آن نیز می‌رسد. گفته می‌شود حشره‌کش‌هایی که برای از بین بردن لارو پشه‌ها در آب‌های محل زندگی این ماهی پخش شده‌اند، باعث کاهش بسیار شدید شمار این ماهی شده است. ماهی‌های ماده در هر بار ۲۰ تا ۸۰ نوزاد به دنیا می‌آورند. با این که حیوانی تقریباً شکاری است، آن را در آکواریوم نیز نگه می‌دارند.

ماهی‌پرنده اطلس ـ از ماهی‌های پرندهٔ چهاربال است و بالهٔ لگنی و شکمی‌اش پهنای بسیاری دارد و آن را در پروازهایش به سمت جلو حرکت می‌دهد. هنگام شنا، باله‌های شکمی تا می‌شوند و کنار بدن قرار می‌گیرند. باله‌های پشتی و مقعدی نزدیک دم قرار گرفته‌اند و لبهٔ پایینی دم از لبهٔ بالایی رشد بیش‌تری یافته و بلندتر است. سراسر بدن ماهی را فلس پوشانده است. پیش از پرواز، در آب سرعت زیادی می‌گیرد، سپس به هوا بلند شده، جفت باله‌هایش را باز می‌کند و در ارتفاع ۱/۵ متری سطح آب تا ۹۰ متر روی هوا می‌لغزد. بیش‌تر پروازها بیش از ۱۰ ثانیه به طول نمی‌انجامند. این ماهی در فصل بهار تخم‌ریزی می‌کند و تخم‌هایش را میان گیاهان دریایی یا چیزهای دیگر می‌ریزد. تخم‌ها دارای رشته‌های نازکی‌اند که آن‌ها را به هم و به چیزهای شناور در آب متصل می‌کند. روی چانهٔ نوزادان یک جفت تار کوتاه دیده می‌شود.

مومی‌چاگ ـ عضوی از خانوادهٔ کپوردندان‌هاست و بسیار پرطاقت و سازگار است. آب‌های سنگین شور و شیرین را به خوبی تحمل می‌کند. در خوردن بسیار حریص است و تقریباً هر گیاه یا حیوانی را که در دسترس قرار بگیرد، می‌خورد. در آب‌های کم‌عمق، از ماه آوریل تا آگوست تولید مثل می‌کند. ماهی نر طی مراسم جنسی مفصلی، به تعقیب ماهی ماده می‌پردازد

ماهی عربی کپوردندان ـ این ماهی توانایی سازگاری بسیاری دارد و در گسترهٔ محل زیستش در برکه‌های آب شور و شیرین و دریاها یافت می‌شود. ماهی‌های این‌گونه در رنگ‌آمیزی اندکی با هم تفاوت دارند. ماهی نر، آبی مایل به قهوه‌ای است و نزدیک دمش نقوش تیره رنگی وجود دارد، اما ماده‌ها به رنگ آبی مایل به خاکستری‌اند و در دو سوی بدن‌شان نقوش متعددی به چشم می‌خورد. از بی‌مهرگان کوچک و جلبک‌ها تغذیه می‌کند. ماهی ماده تخم‌هایش را روی گیاهان زیر آب می‌ریزد و در کم‌تر از دو هفته، تخم‌ها باز می‌شوند. نوزادان از پلانکتون‌های گیاهی و جلبک‌ها تغذیه می‌کنند.

ماهی‌پرنده اطلس
Atlantic Flyingfish
Cypselurus heterurus

ماهی عربی کپوردندان

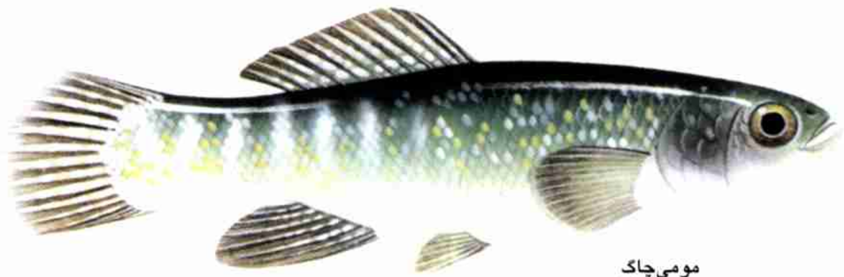
Order: Atheriniformes: Toothcarps, Sandsmelts
Family: No Fish family information
Size: 8 cm (3 1/4 in)
Range: Indian Ocean: Coasts of E. Africa and Middle East; Red Sea
Habitat: coastal waters

ماهی کشنده

Order: Atheriniformes: Toothcarps, Sandsmelts
Family: No Fish family information
Size: 10 - 20 cm (4 - 7 3/4 in)
Range: Mexico, Central America to Honduras
Habitat: muddy backwaters, marshes, lakes

ماهی‌پرنده اطلس

Order: Atheriniformes: Toothcarps, Sandsmelts
Family: No Fish family information
Size: 30 -43 cm (11 3/4 - 17 in)
Range: W. Atlantic Ocean: S. Canada to Brazil; E. Atlantic: Denmark to N. Africa; Mediterranean Sea
Habitat: surface waters: open sea and coastal

مومی‌چاک
Mummichog
Fundulus heteroclitus

مومی‌چاک

Order: Atheriniformes: Toothcarps, Sandsmelts
Family: No Fish family information
Size: 10 - 15 cm (4 - 6 in)
Range: N. American coasts: Labrador to Mexico
Habitat: bays, marshes, river mouths

مینوی گوسپندسر

Order: Atheriniformes: Toothcarps, Sandsmelts
Family: No Fish family information
Size: 7.5 cm (3 in)
Range: USA coasts: Cape Cod to Texas, south to Mexico
Habitat: bays, harbors, salt marshes

نیزه ماهی

Order: Atheriniformes: Toothcarps, Sandsmelts
Family: No Fish family information
Size: 94 cm (37 in)
Range: N. Atlantic Ocean: Iceland to Spain and Scandinavia; Mediterranean and Black Sea
Habitat: surface waters, mainly offshore

نیم‌نوک کشتی‌گیر

Order: Atheriniformes: Toothcarps, Sandsmelts
Family: No Fish family information
Size: 7 cm (2 3/4 in)
Range: Thailand, Malaysia, Singapore, Sunda Islands
Habitat: fresh water

و تخم‌ها را به محض خروج از بدن ماده بارور می‌کند. بر سطح تخم‌ها رشته‌های چسبناکی تخم‌ها را به یکدیگر و گیاهان و چیزهای مختلفی در بستر دریا می‌چسباند.

مینوی گوسپندسر
Sheepshead Minnow
Cyprinidon variegatus

نیزه ماهی ـ این ماهی دراز و باریک، دارای آرواره‌های کشیده‌ای است که با دندان‌های سوزن‌مانند و بی‌شماری تزیین شده‌اند. هر دو بالهٔ پشتی و مقعدی آن پایه‌بلندند و تا نزدیکی دم عقب نشسته‌اند. شکارچی بسیار فعالی است و از بسیاری از گونه‌های مختلف ماهی‌های کوچک و سخت‌پوستان تغذیه می‌کند. در اواخر بهار و اوایل تابستان و در آب‌های ساحلی تخم‌ریزی می‌کند. تخم‌های کوچک و گرد این ماهی دارای رشته‌های نازک بسیاری‌اند که به گیاهان آبزی و اشیای شناور دیگر می‌چسبند.

نیم‌نوک کشتی‌گیر ـ ماهی کوچک و لاغری است که باله‌های مقعدی و پشتی‌اش نزدیک دم پهن و گردش قرار گرفته‌اند. آروارهٔ پایینی‌اش دراز و کشیده است و این ویژگی خاص این گروه از ماهی‌هاست. این ماهی یکی از معدود ماهی‌های نیم‌نوک آب‌های شیرین است. منبع عمدهٔ غذایش لارو پشه‌هاست و در مهار این آفات نقش بسیار مهمی ایفا می‌کند. ماهی‌های نر، پرخاش‌جو و خشمگین‌اند و با آرواره‌هایشان با هم به نبرد می‌پردازند. بالهٔ مقعدی ماهی نر تغییر شکل یافته و به یک اندام تناسلی تبدیل شده است که با آن ماهی ماده را به صورت درونی بارور می‌کند. پس از گذشت حدود ۸ هفته از زمان باروری تخم‌ها، ماهی ماده ۱۲ تا ۲۰ نوزاد به دنیا می‌آورد که طول هرکدام حدوداً به ۱ سانتی‌متر می‌رسد.

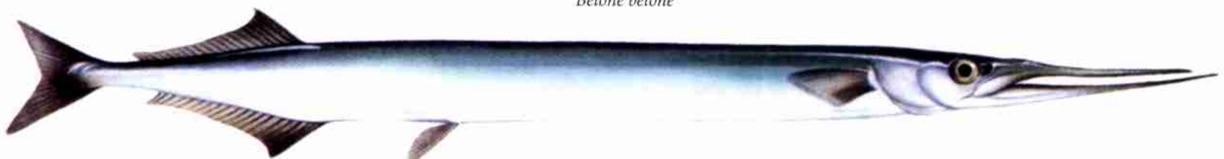
آن‌گاه آن را با باله‌های خود در آغوش می‌گیرد و همزمان با تخم‌گذاری ماهی ماده، آن‌ها را بارور می‌کند. سطوح تخم‌ها چسبنده‌اند و به صورت خوشه‌ای در کف آب می‌نشینند.

مینوی گوسپندسر ـ این ماهی متعلق به خانوادهٔ بزرگ ماهی‌هایی ریز، موسوم به کپوردندان‌هاست. علت این نام‌گذاری شباهتش به ماهی‌های کپور است و دارای دندان‌های ریزی در آرواره‌هاست. بدنش کوتاه و چاق و پشتش بلند و بالهٔ پشتی‌اش برجسته است. در غیر از فصل جفت‌گیری، ماهی نر و ماده به هم شبیه‌اند، اما نقوش روی بدن ماهی ماده تیره‌تر است. در فصل جفت‌گیری رنگ بدن ماهی نر روشن‌تر می‌شود و به آبی فلزسان و متمایل به سبزی می‌گراید و شکمش نارنجی یا قرمز می‌شود. این ماهی از انواع مختلف بی‌مهرگان کوچک و گیاهان آبزی تغذیه می‌کند. تولید مثل بین ماه‌های آوریل تا سپتامبر صورت می‌گیرد و ماهی‌های نر برای به‌دست آوردن جفت با هم رقابت می‌کنند. ماهی ماده اندکی تخم می‌ریزد و ماهی نر خود را به اطراف دم آن می‌چسباند

نیم‌نوک کشتی‌گیر
Wrestling Halfbeak
Dermogenys pusillus

نیزه ماهی
Garfish
Belone belone

ماهی‌های چسبنده

اژدهاچه

Order: Gobiesociformes: Clingfishes
Family: No Fish family information
Size: 30 cm (11 3/4 in)
Range: E. Atlantic Ocean: Iceland, Norway, south to N. Africa and Mediterranean Sea
Habitat: shallow coastal waters and to depths of 200 m (650 ft)

دایدمکزیس لینیدس

Order: Gobiesociformes: Clingfishes
Family: No Fish family information
Size: 5 cm (2 in)
Range: Indian and Pacific Oceans: Mauritius to New Caledonia, north to Philippines
Habitat: among sea urchin spines

ماهی چسبان ساحلی

Order: Gobiesociformes: Clingfishes
Family: No Fish family information
Size: 6.5 cm (2 1/2 in)
Range: N. Atlantic Ocean: Scotland to N. Africa; W. Mediterranean coasts
Habitat: rocky shores, between tide marks

ماهی چسبان شمالی

Order: Gobiesociformes: Clingfishes
Family: No Fish family information
Size: 15 cm (6 in)
Range: Pacific Ocean: British Columbia to S. California
Habitat: coastal waters between tide marks

ماهی ماندارین

Order: Gobiesociformes: Clingfishes
Family: No Fish family information
Size: 7.5 cm (3 in)
Range: Coasts of Philippines, Queensland and N. Australia
Habitat: inshore waters, coral reefs

اژدهاچه
Dragonet
Callionymus lyra

دایدمکزیس لینیدس
Diademichthys lineatus
Diademichthys lineatus

اژدهاچه – این ماهی بزرگ‌ترین گونهٔ اژدهاچه‌های اروپایی است و حیوان نر با باله‌های پشتی زرد و آبی و شعاع‌های بلند خود، زیبایی و جذابیت خارق‌العاده‌ای دارد. ماهی‌های ماده کوچک‌تر و بدون شعاع‌های بلند بالهٔ پشتی نرها هستند و رنگ‌شان به قهوه‌ای می‌زند. مانند دیگر اژدهاچه‌ها، دارای بدنی نسبتاً تخت و سری بزرگ است. عادت دارد خود را به طور نسبی، درون شن‌های بستر دریا مدفون سازد و بخوابد؛ در این وضعیت شکاف کوچک آبشش، نزدیک بالای سر قرار می‌گیرد. سخت‌پوستان و کرم‌های بسترزی، غذای عمدهٔ این ماهی را تشکیل می‌دهند. بسته به منطقهٔ محل زیست، در بهار یا تابستان تخم‌ریزی می‌کند.

ماهی‌های نر با به رخ کشیدن باله‌های تزیینی خود، نمایش‌های جنسی پیچیده‌ای را به اجرا می‌گذارند. تخم‌ها در آب‌های سطحی ریخته می‌شوند و تا هنگام بازشدن روی آب شناور می‌مانند.

دایدمکزیس لینیدس – این ماهی بسیار باریک و پوزه‌دراز، همنشین توتیای دریایی است و ساختار بدنش برای سر و ته آویزان شدن در میان تیغ‌های توتیا کاملاً متناسب است. به طور قطع این ماهی، با پناه‌گرفتن در میان چنین جان‌پناه خارداری، خود را در برابر حیوانات دیگر ایمن نگه می‌دارد. از پاهای کوچک و لوله‌مانند توتیای دریایی نیز تغذیه می‌کند.

ماهی چسبان ساحلی – این ماهی کوچک و بدون فلس با باله‌های کوتاه و بدون شعاع‌های تیغی، نمایانگر ویژگی‌های عمومی خانوادهٔ خویش است. بخش زیرین بدن ماهی، صفحهٔ مکندهٔ نیرومندی است که تا حدی از باله‌های متعددی تشکیل یافته است و می‌تواند ماهی را برای چسبیدن به صخره‌ها یا سطوح دیگر یاری دهد. پوزه‌اش دراز و منقار مانند است و بالای آن زبانه‌ای قرار دارد. در تابستان تخم‌ریزی می‌کند و تخم‌ها را به سطوح زیرین صخره‌ها می‌چسباند. در این مدت، یکی از ماهی‌های والد از تخم‌ها نگه‌داری می‌کند.

ماهی چسبان شمالی – این ماهی از فراوان‌ترین گونه‌های ساکن سواحل اقیانوس آرام است. با توجه به بدن نرم و سر پهن به سادگی می‌توان آن را باز شناخت. باله‌های پشتی و مقعدی کوتاه‌اند و تا نزدیکی دم عقب نشسته‌اند. همچون هم‌گونه‌های خود، باله‌های لگنی‌اش تغییر شکل داده‌اند و بخشی از صفحهٔ مکندهٔ روی شکم را شکل می‌دهند. در مناطق متلاطم جزر و مدی، با استفاده از این صفحهٔ مکنده، به صخره‌ها یا سطوح دیگر می‌چسبد. این ماهی از نرم‌تنان و سخت‌پوستان تغذیه می‌کند.

ماهی ماندارین – ماهی کوچک و بسیار جذابی با نقوشی نامنظم و قرمزرنگ، روی بدن و باله‌هاست. رنگ بدن متمایل به خاکستری است و باله‌های پشتی به آبی روشن می‌زند. بدن این ماهی از دیگر اژدهاچه‌ها تنومندتر و درشت‌تر است. سرش گرد است و اولین تیغ باله‌های پشتی آن رشد فزاینده‌ای یافته است. از ماهی‌های آکواریومی بسیار رایج است، ولی جز از زیستگاهش که بستر رودخانه‌ها و میان صخره‌ها و مرجان‌هاست، اطلاع دیگری دربارهٔ زندگی آن در دنیای وحش در دست نیست.

ماهی چسبان ساحلی
Shore Clingfish
Lepadogaster lepadogaster

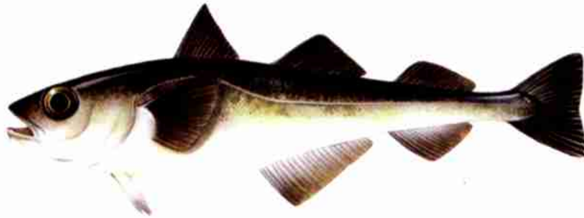

ماهی چسبان شمالی
Northern Clingfish
Gobiesox maeandricus

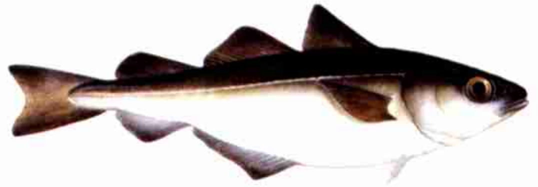

ماهی ماندارین
Mandarinfish
Synchiropus splendidus

پالاک بزرگ‌چشم
Walleye Pollock
Theragra chalcogramma

پالاک
Pollock
Pollachius virens

ماهی‌های روغن

پالاک ـ این ماهی دارای طرح‌های کلی باله‌های ماهی‌های روغن است. دمش اندکی شکاف خورده است و آروارهٔ پایین در مقایسه با آروارهٔ بالایی کمی برجسته‌تر است و چانه‌اش که بدون تار است، به آن ویژگی متمایزی می‌بخشد. در دسته‌های کوچک حرکت می‌کند و از ماهی‌ها و به‌ویژه دیگر گونه‌های ماهی‌های روغن و شاه‌ماهی تغذیه می‌کند. ماهی‌های جوان غذای خود را از ماهی‌های کوچک و سخت‌پوستان تأمین می‌کنند. این ماهی بین ماه‌های ژانویه و آوریل، به مناطق تولید مثلی دور از ساحل مهاجرت می‌کند تا در آب‌های عمیق تخم بریزد. تخم‌ها و لاروها، بر سطح آب شناور می‌مانند و کم کم به سمت آب‌های مناطق ساحلی کشیده می‌شوند، چنان‌که تابستان بعد ماهی‌های جوان را در این مناطق می‌توان یافت. شمار بسیاری از این ماهی‌ها برای مقاصد تجاری صید می‌شوند و نزد ماهی‌گیران به خوبی شناخته شده‌اند.

پالاک بزرگ‌چشم ـ این ماهی گستردگی فراوانی دارد و دارای سه بالهٔ پشتی و دو بالهٔ مقعدی است. باله‌های پشتی با فاصله از یکدیگر قرار گرفته‌اند و بدن مخروطی‌شکل است. دهان و سر این ماهی بزرگ است و چشمانش از چشم‌های بیش‌تر ماهی‌های روغن درشت‌تر است. بر خلاف ماهی‌های روغن، به‌ندرت به بستر دریا می‌رود و عمدتاً در اعماق میانی می‌ماند و از برخی ماهی‌های کوچک، سخت‌پوستان و بی‌مهرگان دریازی تغذیه می‌کند.

پوت اقیانوسی ـ این ماهی عضوی از گروه کوچکی از ماهی‌ها، معروف به (eelpout) است. طبقه‌بندی این ماهی محل اختلاف است و برخی آن را به جای قرار دادن در گروه ماهی‌های روغن، با بلنی‌ها در یک گروه قرار داده‌اند. این ماهی نمایانگر ویژگی‌های عمومی خانوادهٔ خویش است و باله‌های مقعدی و پشتی دراز آن به بالهٔ دمی متصل شده‌اند. سرش بزرگ و تخت است و لب‌هایش بسیار ضخیم و برجسته‌اند. این ماهی بسترزی از سخت‌پوستان، توتیا، بریتل‌استار(نوعی ستارهٔ دریایی) و دیگر بی‌مهرگان کوچک تغذیه می‌کند. فصل پاییز به سمت آب‌های عمیق و دور از ساحل مهاجرت می‌کند و آن‌جا تخم می‌ریزد. یک ماهی ماده تا ۴۰۰۰ تخم یا بیش‌تر تخم‌ریزی می‌کند که در یک مادهٔ ژلاتینی دور هم جمع می‌شوند و در بستر دریا قرار می‌گیرند. تخم‌ها پس از ۲ یا ۳ ماه باز می‌شوند. برخی از این ماهی‌ها، مانند گونه‌های اروپایی زوآرسس ویویپاروس بچه‌زا هستند.

سفید ماهی ـ این ماهی باریک‌جثه، دارای سه بالهٔ پشتی و دو بالهٔ مقعدی است که اولی پایه‌بلند است. آروارهٔ بالایی از آروارهٔ پایینی درازتر است و نقوش سیاه‌رنگ خاصی بیخ هر بالهٔ شکمی به چشم می‌خورد. ماهی‌های بالغ از ماهی‌ها و سخت‌پوستان تغذیه می‌کنند و نوزادان عمدتاً از سخت‌پوستان کوچک تغذیه می‌کنند و هنگام بهار در آب‌های کم‌عمق تولید مثل می‌کنند. این ماهی به وفور یافت می‌شود و از جمله ماهی‌های خوراکی است که ارزش تجاری بسیاری برای انسان دارد. همچنین، این ماهی را ماهی‌های بزرگ‌تر و پرندگان صید می‌کنند.

سفید ماهی لاجوردی ـ دسته‌هایی از این ماهی در آب‌های سطحی و میانی تا اعماق حدوداً ۳۰۰ متری شنا می‌کنند. این ماهی باریک‌جثه، دارای سه بالهٔ پشتی با فاصلهٔ مناسبی از یکدیگر است و ۲ بالهٔ شکمی دارد که اولی بر پایه‌ای بلند واقع شده است. عمدتاً از سخت‌پوستان و برخی ماهی‌های کوچک تغذیه می‌کند و خود از اقلام خوراکی مهم ماهی‌های بزرگ‌تر به شمار می‌رود.

پالاک

Order: Gadiformes: Cod
Family: No Fish family information
Size: 70 - 80 cm (27 1/2 - 31 1/2 in)
Range: N. Atlantic Ocean: Iceland, Greenland and Barents Sea to Bay of Biscay; Labrador to North Carolina
Habitat: surface waters: coastal and offshore

پالاک بزرگ‌چشم

Order: Gadiformes: Cod
Family: No Fish family information
Size: 90 cm (35 1/2 in)
Range: N. Pacific Ocean: N.W. Alaska to California; Sea of Japan
Habitat: surface to mid-waters, 360 m (1,200 ft)

پوت اقیانوسی

Order: Gadiformes: Cod
Family: No Fish family information
Size: 93 cm (36 1/2 in)
Range: N. Atlantic Ocean: Labrador to Delaware
Habitat: seabed, 15 - 183 m (50 - 600 ft)

سفید ماهی

Order: Gadiformes: Cod
Family: No Fish family information
Size: 30 - 40 cm (11 3/4 - 15 3/4 in)
Range: European coasts, Iceland to Spain, Mediterranean and Black Seas
Habitat: shallow inshore waters to 100 m (330 ft)

سفید ماهی لاجوردی

Order: Gadiformes: Cod
Family: No Fish family information
Size: 35 - 41 cm (13 3/4 - 16 in)
Range: N. Atlantic Ocean: Barents Sea to Mediterranean and Adriatic Seas
Habitat: oceanic

سفید ماهی
Whiting
Merlangius merlangus

سفید ماهی لاجوردی
Blue Whiting
Micromesistius poutassou

پوت اقیانوسی
Ocean Pout
Macrozoarces americanus

لوسیفگا اسپیلیوتیس
Lucifuga spelaeotes
Lucifuga spelaeotes

گرنادیر سخت‌سر
Roughhead Grenadier
Macrourus berglax

دراز مقعدی و پشتی آن، در امتداد بالهٔ دمی قرار می‌گیرند. قسمت بیش‌تر سر بدون فلس است، ولی همهٔ سطح بدن را فلس‌هایی کوچک می‌پوشاند. گونه‌های کوبایی کورند، اما این گونه چشم‌های کوچکی دارد که در عین ریزی، به خوبی تکامل یافته‌اند. با توجه به پراکندگی ظاهری و بسیار محدود این ماهی، به نظر می‌رسد که تنها چند سال پس از شناسایی در معرض انقراض قرار گرفته است.

لینگ ـ این ماهی دراز و باریک، دارای یک بالهٔ مقعدی کشیده و دو بالهٔ پشتی است که دومی بر پایه‌ای بلند قرار گرفته و روی چانه‌اش یک رشته تار آویخته است. بیش‌تر در مناطق کف و صخره‌ای دیده می‌شود و از سخت‌پوستان بزرگ و ماهی‌ها تغذیه می‌کند. در آب‌های عمیق به سر می‌برد، اما در آب‌های کم‌عمق با بستر مناسب نیز می‌توان آن را یافت. از ماه مارس تا ژوﺋﻴه، تولید مثل می‌کند و هر ماهی ماده، تا شصت میلیون تخم می‌ریزد. این تخم‌ها در هنگام رشد در آب‌های سطحی شناور می‌مانند. این ماهی در بخش‌هایی از اروپا ارزش تجاری فراوانی دارد.

لینگ صخره‌ای ـ یکی از چندین گونه ماهی‌های صخره‌ای است که با بدن دراز و دو بالهٔ پشتی خود نمایانگر ویژگی‌های عمومی گروه خویش به شمار می‌رود. اولین بالهٔ پشتی دارای شعاعی نازک و کوتاه است و دومی بر پایه‌ای بلند قرار دارد. بالهٔ مقعدی این ماهی نیز پایه‌بلند است و همان‌گونه که از نام آن بر می‌آید، دارای سه تار است که یکی روی چانه و دو تای دیگر روی پوزه واقع شده‌اند. این ماهی در بسیاری از سواحل به‌وفور پیدا می‌شود و تقریباً همیشه می‌توان آن را در بسترهای صخره‌ای

گرنادیر سخت‌سر ـ این ماهی متعلق به خانواده‌ای از ماهی‌های روغن متشکل از ۱۵ گونه است که در آب‌های عمیق یافت می‌شود. همهٔ این ماهی‌ها با نام دم‌موشی یا گرنادیر شناخته می‌شوند. ماهی‌های نر قادرند با استفاده از ماهیچه‌های ویژه، در بادکیسهٔ شنای خود لرزه انداخته، صداهای بسیار بلندی تولید کنند. از این صداها احتمالاً برای برقراری ارتباط با هم‌گونه‌های خود، به‌ویژه در فصل جفت‌گیری استفاده می‌کنند. ویژگی این خانواده، سر بزرگ و سنگین و دم تیزشان است که به‌تدریج باریک می‌شود. اولین بالهٔ پشتی این ماهی بلند است، اما دومین بالهٔ پشتی و بالهٔ مقعدی با دم در یک راستا قرار می‌گیرد. سر ماهی در قسمت زیرین چشم‌ها، برجستگی می‌یابد و فلس‌های روی بدن خشن و دندانه‌دار است. این ماهی از سخت‌پوستان، نرم‌تنان و ستاره‌های دریایی تغذیه می‌کند و ظاهراً در طول زمستان تا اوایل بهار تولید مثل می‌کند.

لوسیفگا اسپیلیوتیس ـ این گونه برای اولین بار در ۱۹۶۷ شناسایی شد و از همین رهگذر مشهور شد. البته گفته می‌شود با دو گونهٔ دیگر در دریاچه‌های غارهای کوبا مرتبط است و این سه گونه در یک جنس قرار می‌گیرند. ماهی کوچک و متمایزی است. بدنش در پشت سر پهن می‌شود و خمیدگی تندی به سمت بالا بر می‌دارد و باله‌های

گرنادیر سخت‌سر

Order: Gadiformes: Cod
Family: No Fish family information
Size: 90 cm - 1 m (35 1/2 in - 3 1/4 ft)
Range: N. Atlantic Ocean: Nova Scotia to Greenland, Iceland, Norway
Habitat: deep water, 200 - 1,000 m (650 - 3,300 ft)

لوسیفگا اسپیلیوتیس

Order: Gadiformes: Cod
Family: No Fish family information
Size: 11 cm (4 1/4 in)
Range: Bahamas: near Nassau
Habitat: freshwater pools in limestone

لینگ

Order: Gadiformes: Cod
Family: No Fish family information
Size: 1.5 - 2 m (5 - 6 1/2 ft)
Range: N.E. Atlantic Ocean: Iceland, Norway to Bay of Biscay
Habitat: deep water, 300 - 400 m (980 - 1,300 ft)

لینگ صخره‌ای

Order: Gadiformes: Cod
Family: No Fish family information
Size: 15 - 35 cm (6 - 13 3/4 in)
Range: European coasts: S. Norway, W. British Isles to Mediterranean and Black Seas
Habitat: rocky shores

لینگ صخره‌ای
Three-barbed Rockling
Gaidropsarus mediterraneus

لینگ
Ling
Molva molva

لینگ نیوزلندی
New Zealand Ling
Genypterus blacodes

یافت. از سخت‌پوستان، کرم‌ها و ماهی‌های کوچک تغذیه می‌کند. دور از ساحل تخم‌ریزی می‌کند و تخم‌ها و لاروها بر آب‌های سطحی شناور باقی می‌مانند. وقتی طول بدن ماهی‌های جوان به ۴ سانتی‌متر می‌رسد، آن‌ها نیز رفتارهای ماهی‌های بالغ را به خود می‌گیرند.

لینگ نیوزلندی ــ این ماهی را نباید با لینگ اقیانوس اطلس شمالی اشتباه گرفت. عضو گروهی از ماهی‌های معروف به مارماهی‌های کاسک است که در راستهٔ ماهی‌های روغن قرار دارد. ماهی درازی است که بدنش رفته رفته به سمت دم باریک می‌شود. باله‌های پشتی، مقعدی و دمی آن به یکدیگر متصل‌اند و نواری را در اطراف بدن شکل داده‌اند. سرش پهن است و دو بالهٔ لگنی نازک، زیر آروارهٔ پایینی آن، دیده می‌شود. مقعد این ماهی عقب سر قرار گرفته است.

ماهی روغن اطلس ــ این ماهی درشت‌جثه را با توجه به سه بالهٔ پشتی و دو بالهٔ مقعدی و تارهای حسی متعدد روی چانه می‌توان بازشناخت. دهان بزرگش دندان‌های کوچک بسیاری را در خود جای داده است و رنگ‌آمیزی خال‌خالی آن تنوع بسیاری دارد. این ماهی معمولاً به صورت گروهی در آب‌های سطحی شنا می‌کند؛ البته سخت‌پوستان، کرم‌ها و ماهی‌ها را نیز در اعماق میانی یا بستر دریا می‌جوید. تولید مثل بین ماه‌های فوریه و آوریل انجام می‌شود و برخی از جمعیت‌های این ماهی، طی مهاجرت‌های طولانی به مناطق خاص، تخم‌ریزی می‌کنند. تخم‌ها در صورت مساعدت جریان‌های آبی و نیز چنان‌چه از حیوانات شکاری مصون بمانند، بر سطح آب شناور می‌شوند، رشد می‌کنند و تبدیل به نوزاد ماهی می‌شوند. ماهی‌های جوان از سخت‌پوستان کوچک تغذیه می‌کنند. این ماهی یکی از ارزشمندترین ماهی‌های خوراکی است و سده‌های متمادی است که به دست انسان شکار می‌شود.

ماهی ریش‌دار ــ از معدود ماهی‌های روغن است که در آب‌های شیرین زندگی می‌کند. با بدن کشیده و تارهای روی چانه و باله‌های پشتی و مقعدی پایه‌بلند، به بسیاری از ماهی‌های روغن دریازی شباهت دارد. این ماهی نسبتاً کم‌تحرک و کند است و روزها میان گیاهان آبزی پنهان می‌شود و هنگام غروب یا طلوع آفتاب از مخفیگاه خود بیرون می‌آید و به تغذیه می‌پردازد. ماهی‌های بزرگ‌سال از سخت‌پوستان و حشرات و ماهی‌های دیگر تغذیه می‌کنند و نوزادان، لارو حشرات و سخت‌پوستان کوچک را می‌خورند. این ماهی شب‌های زمستان در آب‌های کم‌عمق، تخم‌ریزی می‌کند. شمار تخم‌های آن بسیار زیاد است و یک ماهی ماده در هر بار، تا ۳ میلیون تخم می‌ریزد. تخم‌ها در کف آب ته‌نشین می‌شوند و در تمام طول رشد همان‌جا می‌مانند.

لینگ نیوزلندی

Order: Gadiformes: Cod
Family: No Fish family information
Size: 90 cm (35 1/2 in)
Range: Seas off S. Australia, New Zealand
Habitat: coastal waters

ماهی روغن اطلس

Order: Gadiformes: Cod
Family: No Fish family information
Size: 1.2 m (4 ft)
Range: N. Atlantic Ocean: Greenland and Hudson Strait to North Carolina; Baltic Sea to Bay of Biscay
Habitat: coastal waters

ماهی ریش‌دار

Order: Gadiformes: Cod
Family: No Fish family information
Size: 51 - 99 cm (20 - 39 in)
Range: Canada, N. USA, N. Europe, Asia
Habitat: rivers, lakes

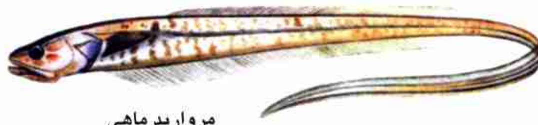
ماهی ریش‌دار
Burbot
Lota lota

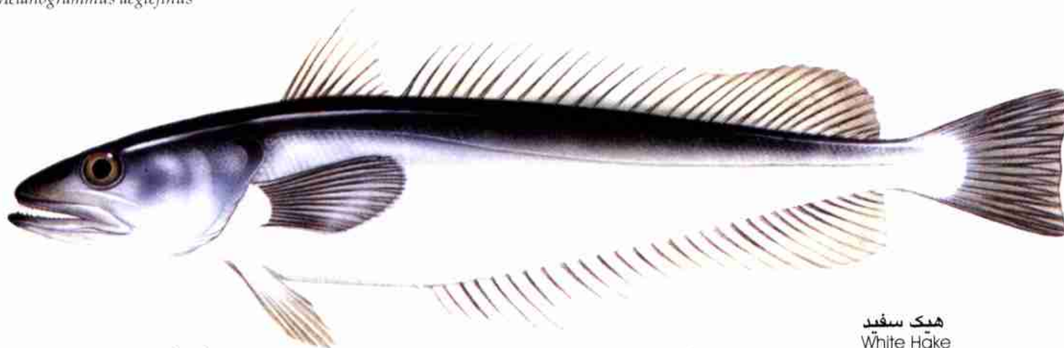
ماهی روغن اطلس
Atlantic Cod
Gadus morhua

هداک
Haddock
Melanogrammus aeglefinus

مروارید ماهی
Pearlfish
Carapus acus

هیک اروپایی
European Hake
Merluccius merluccius

هیک سفید
White Hake
Urophycis tenuis

مروارید ماهی

Order: Gadiformes: Cod
Family: No Fish family information
Size: 20 cm (7 3/4 in)
Range: Mediterranean and Adriatic Seas
Habitat: seabed

هداک

Order: Gadiformes: Cod
Family: No Fish family information
Size: 76 cm (30 in)
Range: N. Atlantic Ocean: Barents Sea and Iceland to Bay of Biscay; Newfoundland to Cape Cod
Habitat: coastal waters, near seabed

هیک اروپایی

Order: Gadiformes: Cod
Family: No Fish family information
Size: 1 - 1.8 m (3 1/4 - 6 ft)
Range: N. Atlantic Ocean: Iceland, Norway to N. Africa; Mediterranean Sea
Habitat: deep water, 165 - 550 m (550 - 1,800 ft)

هیک سفید

Order: Gadiformes: Cod
Family: No Fish family information
Size: 1.2 m (4 ft)
Range: N.W. Atlantic Ocean: Gulf of St. Lawrence to North Carolina
Habitat: inshore and offshore waters to depths of 1,000 m (3,300 ft)

مروارید ماهی ــ این ماهی‌های کوچک و باریک‌جثه، پوستی براق و خال‌دار دارند و آن‌ها را در آب‌های گرم و مناطق استوایی می‌توان یافت. بسیاری از آن‌ها بخش زیادی از زندگی خود را درون جانوران دریازی دیگر، مانند صدف‌های خوراکی، توتیا، ستاره‌های دریایی، خیار دریایی و حتی صدف مروارید می‌گذرانند؛ نام این ماهی نیز از همین‌جا گرفته شده است. بدن درازی دارد که به تدریج باریک می‌شود. باله‌های مقعدی و باله‌های پشتی کوتاه و دراز آن حاشیه‌ای متوالی دور بدن ایجاد می‌کنند. این ماهی با ویژگی‌هایی که دارد نمونه‌ای عادی از گونهٔ خویش است. ماهی بالغ در یک خیار دریایی زندگی می‌کند و از راه مقعد وارد بدن حیوان میزبان می‌شود. برای این کار سخت، ابتدا دم خود را وارد می‌کند؛ سپس می‌لولد و خود را به درون حفرهٔ بدن حیوان می‌کشاند. چندین ماهی ممکن است بدن یک میزبان را اشغال کنند و آن‌قدر از اندام‌های درونی آن استفاده کنند تا از بین برود. ماهی‌های جوان پیش از اختیار کردن این شیوهٔ زندگی، باید دو مرحلهٔ کرمینه‌ای را پشت سر بگذارند. در مرحلهٔ اول در آب‌های سطحی شناورند و در مرحلهٔ دوم نزدیک به بستر دریا زندگی می‌کنند. ماهی‌های بالغ بیرون از بدن یک میزبان نیز می‌توانند به زندگی خود ادامه دهند که در چنین حالتی، از سخت‌پوستان کوچک تغذیه می‌کنند.

هداک ــ این ماهی با سه بالهٔ پشتی و بالهٔ استخوانی مقعدی خود به ماهی‌های روغن شباهت دارد که البته اولین بالهٔ پشتی‌اش به طرزی خاص، مثلثی‌شکل و زاویه‌دار است و در هر طرف بدن، یک نقش سیاه‌رنگ و متمایز دیده می‌شود. این ماهی نزدیک به بستر دریا زندگی می‌کند و از حیوانات بسترزی، مثل بریتل‌استارها (نوعی ستارهٔ دریایی)، کرم‌ها، نرم‌تنان و برخی ماهی‌های کوچک تغذیه می‌کند. تخم‌ریزی بین ماه‌های ژانویه و ژوئن انجام می‌شود و تخم‌های رهاشده، تا تبدیل شدن به نوزاد، بر سطح آب شناور باقی می‌مانند. ماهی‌های جوان میان شاخک‌های عروس‌های دریایی بزرگ پناه می‌گیرند. در فصل زمستان جمعیت‌های این ماهی به سوی جنوب مهاجرت می‌کنند و یا از آب‌های کم‌عمق ساحلی به آب‌های عمیق می‌کوچند.

هیک اروپایی ــ هیک‌های حقیقی، خانوادهٔ کوچکی از ماهی‌ها، شبیه به ماهی‌های روغن هستند که در جنس مرلوسیوس قرار می‌گیرند. این ماهی با بدن باریک و سر بزرگ و دو بالهٔ پشتی، نمایانگر ویژگی‌های عمومی خانوادهٔ خویش است. یکی از باله‌های پشتی آن مثلثی شکل است و دیگری که بر پایهٔ بلندی واقع شده، خمیدگی یافته است. نزدیک به بستر دریا زندگی می‌کند، اما شب‌ها برای تغذیه به سوی بالا و به سمت آب‌های سطحی می‌رود. غذایش ماهی‌ها و ماهی‌های مرکب است و در فصل بهار و تابستان تخم‌ریزی می‌کند. تخم‌ها و لاروها در سطح آب شناور می‌مانند و کم کم به سمت مناطق ساحلی کشیده می‌شوند. ماهی‌های جوان یک سال در این مناطق به سر می‌برند و در این مدت، غالباً از سخت‌پوستان تغذیه می‌کنند. هیک اقیانوس آرام، در شکل و شمایل و عادات به این ماهی شباهت دارد.

هیک سفید ــ این ماهی دراز، دارای دمی گرد و کوتاه است و یک بالهٔ مقعدی دراز و تنها دو بالهٔ پشتی دارد که دومی بر پایه‌ای بلند قرار دارد. معمولاً نزدیک به بسترهای نرم و گلی مشاهده می‌شود و از سخت‌پوستان، ماهی‌های مرکب و ماهی‌های کوچک تغذیه می‌کند. تخم‌ریزی در اواخر زمستان صورت می‌گیرد و تخم‌ها و لاروها بر سطح آب شناور می‌مانند. شمار انبوهی از این ماهی همراه با هیک قرمز که گونه‌ای خویشاوند است، از سوی شرکت‌های ماهی‌گیری تجاری صید می‌شوند. هرچند این ماهی‌ها نام‌های مشابهی دارند، ولی دو گروه کاملاً مجزا از هیک‌های واقعی یا گونه‌های مرلوسیوس به شمار می‌روند.

اردک‌ماهی دم‌حلقه‌ای
Ring-tailed Pike Cichlid
Crenicichla saxatilis

استوار ماهی
Sergeant Major
Abudefduf saxatilis

اسکات
Scat
Scatophagus argus

ماهی‌های شبه‌خاردار

اردک‌ماهی دم‌حلقه‌ای ـ ماهی بزرگ و درازی است و نوار سیاه متمایزی دارد که در طول بدنش امتداد یافته است. دم و باله‌های عقبی دارای حاشیهٔ سیاه هستند و لکه‌ای سیاه روی بالهٔ دمش دیده می‌شود. ماهی‌های نر و ماده نقش و نگارهای یکسانی دارند ولی نرها باله‌های عقبی و مقعدی نوک‌تیز و ماده‌ها باله‌های گرد دارند. این ماهی که شکارگری فعال است، مانند یک اردک‌ماهی طعمه را با دهان بزرگ خود می‌قاپد.

استوار ماهی ـ به خانوادهٔ دوشیزه‌ماهی‌ها تعلق دارد که شامل چندصد گونه از ماهی‌های دریایی‌اند و در سراسر جهان، در نواحی گرم معتدل و گرمسیری یافت می‌شوند. بدنش حجیم و رنگ‌آمیزی‌اش متناسب با عمق آبی است که در آن به سر می‌برد. در آب‌های کم‌عمق، رنگش زرد است و نوارهای تیره‌رنگی دارد، ولی در آب‌های عمیق‌تر و غارها، به رنگ آبی با نوارهای عمودی تیره‌تر در می‌آید. تخم‌ها روی یک صخره یا درون شکاف آن، بر روی سطحی عاری از پوشش گیاهی جلبکی ریخته می‌شوند. ماهی نر تا تبدیل تخم‌ها به نوزاد، از آن‌ها مراقبت می‌کند.

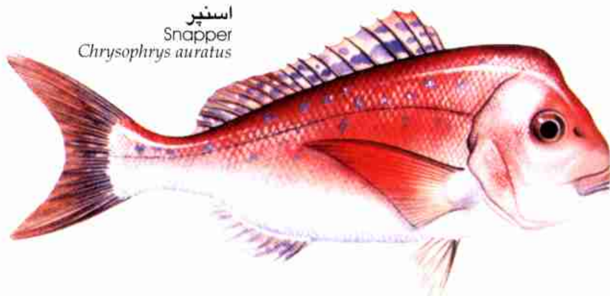

اسکوپ
Scup
Stenotomus chrysops

اسکات ـ یکی از تقریباً سه گونهٔ خانوادهٔ Scatophagidae است که در حقیقت به معنای مدفوع‌خور است. این شهرت را از آن‌جا به دست آورده است که اغلب نزدیک به خروجی‌های فاضلاب یافت می‌شود و تصور می‌شود که مدفوع‌خور است؛ گو این‌که معمولاً از مواد گیاهی تغذیه می‌کند. ماهی‌های بالغ، منقش به لکه‌های مایل به قهوه‌ای‌اند درحالی‌که نوزادان نقوش تیرهٔ راه‌راه در پهلوهایشان دارند.

اسکوپ ـ ماهی فراوانی در اقیانوس اطلس است. پورگی شمالی نیز نامیده می‌شود و یکی از گونه‌های صدگانهٔ خانوادهٔ پورگی است. بدنی حجیم با کناره‌هایی فشرده دارد و دمش کاملاً دو شاخه است. خارهایی هم روی بالهٔ عقبی، هم روی بالهٔ مقعدی دارد. فلس‌هایش نقره‌ای‌اند و نوارهای تیره‌رنگ نامشخصی در اطراف بدن دارد. بیش‌تر در بستر تغذیه می‌کند و سخت‌پوستان، کرم‌ها و برخی از ماهی‌های بسترزی را شکار می‌کند. در بهار، ماهی‌های بالغ در آب‌های نزدیک به ساحل تخم‌ریزی می‌کنند و تخم‌ها تا تبدیل شدن به نوزاد، آزادانه شناور می‌مانند. این ماهی در زمستان از سواحل دور می‌شود و به جنوب گسترهٔ خود می‌رود.

اسنپر ـ عضوی از خانوادهٔ پورگی است و همچنان که بالغ می‌شود، تغییرات ظاهری و رفتاری اندکی را پشت سر می‌گذارد. ماهی‌های جوان، صورتیِ کم‌رنگ و دارای نوارهای تیره‌رنگی‌اند و در گروه‌های بزرگ، در آب‌های کم‌عمق نزدیک به ساحل و اغلب در خلیج‌ها زندگی می‌کنند. ماهی‌های بالغ قرمزتر و دارای لکه‌های آبی روشن هستند و باله‌ها، پشت و پهلوهایشان خال‌خالی است. اغلب در بستر دریا و صخره‌های آبی سنگی، واقع در آب‌های عمیق‌تر یافت می‌شوند؛ ولی در تابستان ممکن است به درون آب‌های ساحلی کم‌عمق بیایند. در پیرترین نمونه‌ها، پیشانی نسبتاً قوز دارد و لب‌ها بسیار گوشت‌آلود می‌شوند. این ماهی‌های پیر به تنها بودن گرایش دارند. این ماهی گونهٔ خوراکی مناسبی به شمار می‌رود.

اسنپر
Snapper
Chrysophrys auratus

اردک‌ماهی دم‌حلقه‌ای

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 36 cm (14 1/4 in)
Range: South America: Venezuela, Amazon basin to Paraguay and Uruguay
Habitat: rivers, pools

استوار ماهی

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 23 cm (9 in)
Range: Worldwide, warm temperate and tropical areas
Habitat: inshore waters, coral reefs

اسکات

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 30 cm (11 3/4 in)
Range: Indian and Pacific Oceans: E. Africa to India, Indonesia and W. Pacific Islands
Habitat: coastal waters; fresh and brackish water

اسکوپ

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 46 cm (18 in)
Range: Atlantic coast of N. America: Cape Cod (sometimes Nova Scotia) to Florida
Habitat: sandy-bottomed inshore and offshore waters

اسنپر

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 1.3 m (4 1/4 ft)
Range: Pacific Ocean: coasts of New Zealand, Australia, Lord Howe Island
Habitat: seabed, rocky reefs

اسنپر دم‌زرد

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 76 cm (30 in)
Range: W. Atlantic Ocean: New England to Brazil, including Gulf of Mexico and Caribbean
Habitat: offshore waters, near coral reefs

اسنوک

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 1.4 m (4 1/2 ft)
Range: Caribbean, north to Florida and South Carolina; south to Brazil
Habitat: coastal waters, estuaries, bays, brackish water

الهه موریش

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 18 cm 7 in)
Range: Indian and Pacific Oceans: E. Africa to Hawaiian Islands
Habitat: shallow waters, coral reefs

امپراتور پولک‌دار

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 76 cm (30 in)
Range: Indian and Pacific Oceans: Red Sea and E. Africa to N. Australia and W. Pacific islands
Habitat: coral reefs, open sea

امپراتور لب‌شکری

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 91 cm (35 3/4 in)
Range: Off N. coast of Australia, Great Barrier Reef
Habitat: inshore waters, reef areas

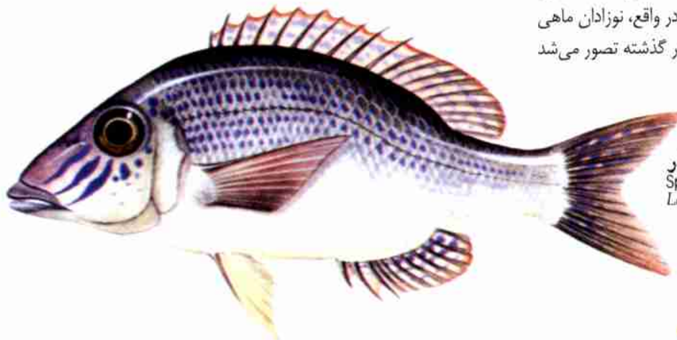
اسنپر دم‌زرد ـ یکی از اعضای خانوادهٔ Lutjanidae است. ماهی جذابی است، با دمی زرد و روشن و نواری زرد در طول هریک از پهلوها. بدن این ماهی باریک و بالهٔ عقبی‌اش دراز و کم‌عرض است. نزدیک بستر، از سخت‌پوستان و ماهی‌ها تغذیه می‌کند و همچنین، اغلب در حوالی سواحل بالای صخره‌های آبی یافت می‌شود. مورد علاقهٔ ماهی‌گیران است و از نظرخوراکی فوق‌العاده است.

اسنوک ـ از بزرگ‌ترین و فراوان‌ترین گونه‌های سی‌گانه در خانوادهٔ سنتروپومیده است. بدنی دراز و باریک‌شونده و پوزه‌ای نسبتاً مسطح دارد و آروارهٔ پایینی‌اش جلو آمده است. غالباً از سخت‌پوستان و ماهی‌ها تغذیه می‌کند و ماهی‌های بالغ می‌توانند در زیستگاه‌های آب شیرین زندگی کنند. از ژوئن تا نوامبر تخم‌ریزی می‌کنند و ماهی‌های جوانِ کم‌تر از یک‌سال، معمولاً در مرداب‌های ساحلی و رودها به سر می‌برند. این ماهی‌ها در سال سوم زندگی بالغ می‌شوند و گونهٔ مورد علاقهٔ ماهی‌گیران دریایی به شمار می‌روند.

الهه موریش ـ این ماهی چشم‌گیر، با رنگ‌آمیزی فوق‌العاده روشن و پوزهٔ برجسته‌اش، ماهی متمایز و مشخصی است. بدنش پهن و فشرده است و باله‌های عقبی و مقعدی‌اش نوک‌تیز و مایل به عقب هستند که باعث می‌شوند این ماهی عرضش از طولش بیش‌تر به نظر برسد. بالهٔ عقبی دارای زائده‌ای بلند و رشته‌ای است. ماهی‌های بالغ صاحب برجستگی‌هایی بالای چشم‌ها شده که متناسب با سن ماهی بزرگ‌تر می‌شود. هرچند عضوی از خانوادهٔ ماهی‌های جراح است، اما بدون تیغ‌های خوفناک دم خویشاوندانش است. نوزاد این ماهی دارای تیغی تیز در هر گوشهٔ دهانش است که این تیغ‌ها همچنان‌که ماهی رو به بلوغ می‌رود، می‌افتند. در واقع، نوزادان ماهی و ماهی‌های بالغ آن‌قدر متفاوت به نظر می‌رسند که در گذشته تصور می‌شد از گونه‌های جداگانه‌ای هستند.

امپراتور پولک‌دار ـ نام این ماهی رنگین و جذاب بسیار درخور اوست. با تعدادی لکهٔ آبی‌رنگ روی باله‌های عقبی و مقعدی و رنگ آبی بسیاری از فلس‌های پهلوها و خطوط آبی دو طرف صورت که از چشم تا پوزه امتداد دارند، شناخته می‌شود. این ماهی عضو خانوادهٔ Lethrinidae است و پوزهٔ دراز، لب‌های ضخیم و خارهای عقبی و مقعدی خاص این گروه است. همچون تعدادی از اعضای بزرگ‌تر این خانواده، ماهی خوراکی باارزشی به شمار می‌رود.

الهه موریش
Moorish Idol
Zanclus cornutus

امپراتور پولک‌دار
Spangled Emperor
Lethrinus nebulosus

اسنپر دم‌زرد
Yellowtail Snapper
Ocyurus chrysurus

امپراتور لب‌شکری
Sweetlip Emperor
Lethrinus chrysostomus

اسنوک
Snook
Centropomus undecimalis

امپراتور لب‌شکری ـ یکی از تقریباً ۲۱ گونه‌ای است که در خانوادهٔ Lethrinidae قرار دارند. ماهی‌های این خانواده که به مردارخواران و امپراتورها معروف‌اند، با گرانت‌های خانوادهٔ Pomadasyidae خویشاوندند و در باله‌های عقبی و مقعدی خاردار خود شبیه به آن‌ها هستند. این ماهی در مقایسه با بدن، سری نسبتاً بزرگ، پوزه‌ای بلند و گونه‌های بدون فلس دارد. رنگ‌آمیزی‌اش با باله‌های قرمز سیرِ خطوطِ تیره در پهلوها و وصله‌های قرمز روشن در اطراف چشم‌هایش، جالبِ توجه و چشم‌گیر است. می‌تواند به وزنی معادل ۹ کیلوگرم برسد و ماهی خوراکی باارزشی است.

باراکودای بزرگ ـ در حدود هجده‌گونه باراکودا وجود دارد که در مناطق گرم‌سیری و نیمه‌حاره‌ای اقیانوس‌های اطلس، هند و آرام یافت می‌شوند. باراکودای بزرگ با بدن دراز و باریک، سر نوک‌تیز و آروارهٔ برآمده‌اش که مزین به دندان‌های خوفناک است، نوع خاصی از خانوادهٔ خود به شمار می‌آید. شکارگری مهاجم است و ماهی‌ها را شکار می‌کند، اما دیده شده است که اگر تحریک شود، به انسان حمله می‌کند. معمولاً ماهی‌هایی منزوی‌اند ولی پیش از تخم‌ریزی ممکن است در گروه‌هایی اجتماع کنند.

بالان راس ـ چند صدگونه از این ماهی در خانوادهٔ لابریده وجود دارد که همگی در سراسر دنیا در نواحی استوایی و معتدل یافت می‌شوند. این ماهی بزرگ‌ترین گونهٔ اروپایی است و بدنی نسبتاً پهن، پوزه‌ای نوک‌تیز و بالهٔ پشتی بزرگی دارد. از نرم‌تنان و سخت‌پوستان، به‌ویژه خرچنگ‌ها، تغذیه می‌کند. آروارهٔ نوک‌تیزش را به بدن این جانوران فرو می‌برد و با دندان‌های پهن و قوی درون حلقش آن‌ها را له می‌کند. مانند بسیاری از راس‌ها رفتار جفت‌گیری جالبی دارد. جفت‌ها پس از نمایش‌های متعدد اولیه، با جلبک‌ها لانه‌ای می‌سازند که اجزای این لانه بامخاط به هم متصل می‌شوند و در شکاف صخره‌ای قرار می‌گیرند. هنگام تخم‌ریزی، ماهی نر آن‌ها را بارور می‌کند و تا بیرون آمدن لاروها از تخم، از لانه محافظت می‌کند.

ببرماهی ـ به خانواده‌ای شامل تقریباً پانزده‌گونه یا بیش‌تر از ماهی‌های خاردار ببری تعلق دارد. از روی خطوط خمیدهٔ تیره‌رنگ پهلوهایش مشخص می‌شود. مانند همهٔ ماهی‌های خاردار ببری، دندان‌های کوچک زیادی دارد و جانوری شکارگر است که از ماهی‌های کوچک تغذیه می‌کند. هرچند گونه‌ای دریایی است، گاهی وارد آب‌های شیرین می‌شود. این ماهی‌ها می‌توانند با به ارتعاش در آوردن بادکیسهٔ شنای خود، به وسیلهٔ ماهیچه‌های ویژه صدا تولید کنند.

برگ‌ماهی اسکومبورگ ـ از اعضای خانواده نادیده است که گروهی در حدود ده‌گونه از ماهی‌های آب شیرین هستند. نمونهٔ خانواده خود و دارای بدنی است با کناره‌های فشرده و نیز باله‌های عقبی و مقعدی متعددی دارد. دهانش بزرگ است و قابلیت جلو آمدن دارد. هرچند کوچک است، شکارگری سیری‌ناپذیر است که میان گیاهان کمین می‌کند و در آن‌جا به‌خاطر ظاهر برگ‌مانندش، به خوبی استتار می‌شود. منتظر طعمه می‌ماند و سپس با سرعت بیرون می‌آید و حمله می‌کند.

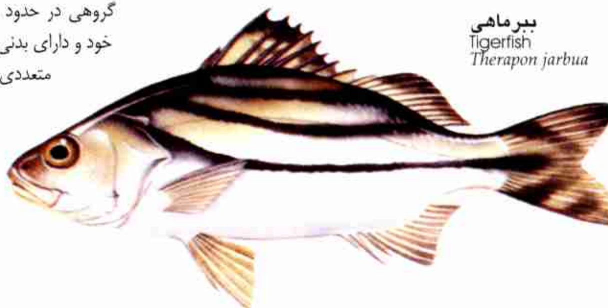
بالان راس
Ballan Wrasse
Labrus bergylta

برگ‌ماهی اسکومبورگ
Schomburgk's Leaffish
Polycentrus schomburgkii

ببرماهی
Tigerfish
Therapon jarbua

باراکودای بزرگ
Great Barracuda
Sphyraena barracuda

باراکودای بزرگ

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: up to 1.8 m (6 ft)
Range: Worldwide, tropical seas except E. Pacific Ocean; best known in Caribbean and W. Atlantic Oceans
Habitat: coastal lagoons, coral reefs; adults farther offshore

بالان راس

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 50 - 60 cm (19 3/4 - 23 1/2 in)
Range: E. Atlantic Ocean: Norway and Britain, south to N. Africa; Mediterranean Sea
Habitat: rocky coasts

ببرماهی

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 30 cm (11 3/4 in)
Range: Indian and Pacific Oceans: Red Sea, E. African coast to S. China, Philippines, N. Australia
Habitat: inshore waters, estuaries

برگ‌ماهی اسکومبورگ

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 10 cm (4 in)
Range: N.E. South America; Trinidad
Habitat: freshwater streams, pools

برمودا چاب

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: up to 76 cm (30 in)
Range: W. Atlantic Ocean: Cape Cod, south to Bermuda, Caribbean and Brazil; E. Atlantic: off coast of W. Africa; Mediterranean Sea
Habitat: rocky-bottomed waters, reefs

بریم دریایی سرخ

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 35 - 51 cm (13 3/4 - 20 in)
Range: Atlantic Ocean: coasts of S. Norway, Britain, Europe, N. Africa, Canary Islands; Mediterranean Sea
Habitat: inshore waters, deeper waters at 100 - 200 m (330 - 650 ft)

بریم سرطلا

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: up to 70 cm (27 1/2 in)
Range: Atlantic Ocean: coasts of Ireland, S. England, Europe, N. Africa, Canary Islands; Mediterranean and Black Seas
Habitat: shallow sandy- or muddy-bottomed waters at about 30 m (100 ft)

بویگرگری

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 15 cm (6 in)
Range: W. Atlantic Ocean: coasts of Florida and Bermuda; Caribbean; Pacific coast of Mexico
Habitat: inshore waters, coral reefs

برمودا چاب ـ چاب‌های دریایی خانوادهٔ کایفوسیده در سراسر جهان در آب‌های گرم‌سیری و معتدل یافت می‌شوند. تقریباً اغلب سی گونهٔ این خانواده در آب‌های کم‌عمق زندگی می‌کنند. با بدن پهن و سر و دهان کوچکش نمونهٔ خانوادهٔ خود است. رنگ‌آمیزی این ماهی متغیر است، ولی معمولاً رنگش خاکستری و همراه با نوارهای تیره‌ای است که در طول بدن کشیده شده‌اند. همچنین، نقش و نگارهای زردی در ناحیه سر دارد. گیاهان غذای اصلی‌اش هستند، ولی بی‌مهرگان کوچک را نیز می‌خورد. اگرچه گسترهٔ زیستگاهی این ماهی تا دماغهٔ کاد گسترش یافته است، گونه‌های بالغ به ندرت در شمال فلوریدا نیز یافت می‌شوند. نوزادان احتمالاً به‌وسیلهٔ جریان گلف استریم به نقاط شمالی که دورترند، برده می‌شوند.

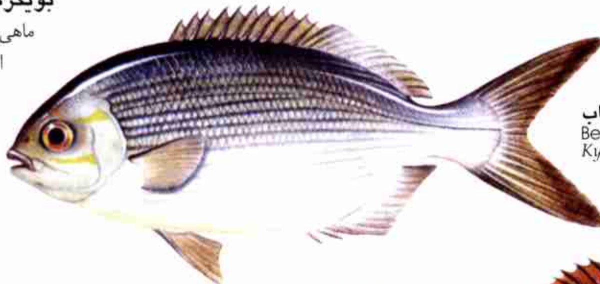
بریم دریایی سرخ ـ این ماهی در جنوب گستره‌اش فراوان، اما در شمال کمیاب است. ماهی‌هایی که در آب‌های شمالی سکونت دارند، عمدتاً مهاجرانی تابستانی‌اند. عضو خانوادهٔ پورگی است و از روی برافروختگی مایل به قرمز بدن و باله‌هایش، لکهٔ تیره‌رنگ بالای بالهٔ سینه‌ای‌اش و سر کوتاه و گردش تشخیص داده می‌شود. نوزادان در مقایسه با ماهی‌های بالغ، کم‌رنگ‌ترند و ممکن است بدون لکهٔ سیاه‌رنگ باشند. این نوزادان گروه‌های بزرگی را تشکیل می‌دهند و در آب‌های ساحلی کم‌عمق سکونت دارند و از سخت‌پوستان کوچک تغذیه می‌کنند. ماهی‌های بالغ در سواحل دورتر از خشکی، در آب‌های عمیق‌تر به سر می‌برند و گروه‌های کوچک‌تری را تشکیل می‌دهند و از ماهی‌ها و سخت‌پوستان تغذیه می‌کنند. از عادات جفت‌گیری این ماهی آگاهی اندکی در دست است، ولی گمان می‌رود که این ماهی در تابستان یا پاییز متناسب با شرایط محیطی تخم‌ریزی کند. هرچه از جنوب دورتر باشد، زودتر تخم‌ریزی می‌کند. ماهی خوراکیِ با کیفیت مطلوبی است و برای اهداف تجاری صید می‌شود.

بویگرگری
Beaugregory
Pomacentrus leucostictus

بریم سرطلا ـ خط طلارنگی که بین چشم‌ها امتداد می‌یابد، خاستگاه نام متداول این ماهی است و هنگام مرگ ماهی، رنگ می‌بازد. ماهی نسبتاً پهن‌اندامی است؛ با پوزه‌ای گرد و چشم‌های بالا قرارگرفتهٔ مشخصی که لکه‌ای تیره در هر سوی بدن و کاملاً بالای بالهٔ سینه‌ای‌اش قرار دارد. بیش‌تر از نرم‌تنان و سخت‌پوستان تغذیه می‌کند و دندان‌هایش چنان سازگاری یافته‌اند که بتوانند از عهدهٔ این طعمه‌های سخت‌پوست برآیند. دندان‌هایی که در قسمت جلوی آرواره‌ها هستند، نوک‌تیز و خمیده‌اند و برای خردکردن صدف‌ها به کار می‌روند؛ اما دندان‌های دو طرف، پهن و مسطح‌اند و برای شکستن و آسیاب کردن غذا مناسب‌اند. سرطلا به دلیل رژیم غذایی خود، ممکن است تهدیدی برای بسترهای صدف‌های خوراکی باشد. مانند همهٔ بریم‌ها، عضو خانوادهٔ پورگی است. جفت‌گیری در زمستان و در آب‌های نزدیک ساحل صورت می‌گیرد که معمولاً از محلی که سرطلاها معمولاً سکونت دارند، عمیق‌تر است. گمان نمی‌رود که این ماهی‌ها در شمال گسترهٔ خود جفت‌گیری کنند.

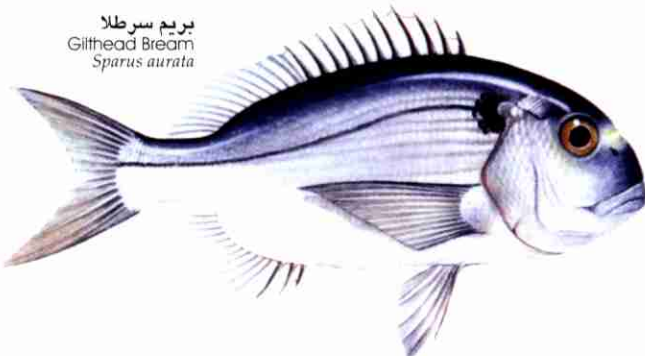
بویگرگری ـ یکی از اعضای خانوادهٔ پوماسنتریده است. رنگ ماهی نارنجی، قهوه‌ای و آبی زیبا و دارای خال‌های زردرنگ است. مانند بسیاری از اعضای خانواده‌اش ماهی کوچک و فعالی است که در اطراف شکاف‌های مرجانی و صخره‌ای به سرعت حرکت می‌کند و از جلبک‌ها، سخت‌پوستان کوچک، کرم‌ها و دیگر بی‌مهرگان کوچک تغذیه می‌کند.

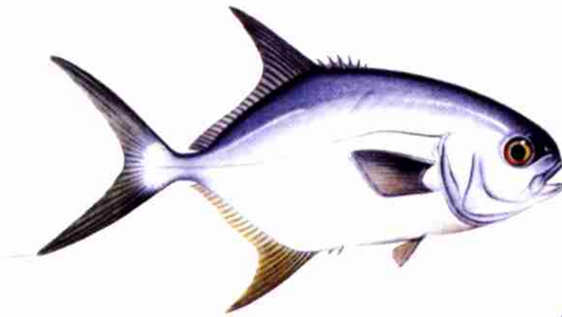
برمودا چاب
Bermuda Chub
Kyphosus sectatrix

بریم سرطلا
Gilthead Bream
Sparus aurata

بریم دریایی سرخ
Red Sea Bream
Pagellus bogaraveo

پامپانوی فلوریدا
Florida Pompano
Trachinotus carolinus

بیل‌ماهی اطلس
Atlantic Spadefish
Chaetodipterus faber

بیل‌ماهی اطلس

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 46 - 90 cm (18 - 35 1/2 in)
Range: W. Atlantic Ocean: New England, Bermuda, south to Gulf of Mexico, Caribbean to Brazil
Habitat: rocky-bottomed waters

پامپانوی فلوریدا

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 46 - 63.5 cm (18 - 25 in)
Range: W. Atlantic Ocean: Cape Cod to Brazil
Habitat: shallow waters close to shore

پامفرت اطلس

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 40 - 70 cm (15 3/4 - 27 1/2 in)
Range: N. Atlantic Ocean: Iceland and Scandinavia to N. Africa; Mediterranean Sea; off coasts of Chile, South Africa, Australia, New Zealand
Habitat: open sea

پرچ غلتاب راه‌راه

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: up to 41 cm (16 in)
Range: USA: California, south to Mexico: Baja California
Habitat: coastal waters

پامفرت اطلس ـ عضوی از خانوادهٔ برمیده شامل هجده گونه است. اندامی پهن دارد که رفته‌رفته به سمت دم، شکاف‌دار، تیز و باریک می‌شود. این ماهی در تابستان به قسمت شمالی گسترهٔ خود مهاجرت می‌کند، ولی چنین مهاجرت‌هایی نامنظم‌اند و ظاهراً به دمای آب بستگی دارد. این ماهی شکارگری انتخابگر نیست و تقریباً از همهٔ ماهی‌ها و سخت‌پوستانی که بیابد، تغذیه می‌کند.

پرچ غلتاب راه‌راه ـ به خانوادهٔ Embiotocidae تعلق دارد که شامل حدود بیست و سه گونه است و همگی به استثنای یکی، در اقیانوس شمالی یافت می‌شوند. بیش‌تر اعضای این خانواده در نواحی موج‌خیز سواحل سکونت دارند و نام متداول این ماهی از همین‌جا برگرفته است. دارای بدنی پهن است که اطراف آن دارای نوارها و خال‌های عمودی برنزی و طلایی است. از خرچنگ‌های کوچک و سخت‌پوستان و نرم‌تنان تغذیه می‌کند. این ماهی نوزاد زنده می‌زاید. ماهی نر از طریق بخش تغییریافتهٔ جلویی بالهٔ مقعدی، ماده را از درون بارور می‌کند. نوزاد ماهی داخل بدن ماده رشد می‌کند و با مایع تخمدانی محافظت و تغذیه می‌شود. تعداد نوزادان متناسب با جثهٔ مادر، از ۴ تا ۱۱۳ عدد متغیر است، اما میانگین آن حدود ۳۳ نوزاد است. بیش‌تر نوزادان بین ماه‌های مارس و ژولای متولد می‌شوند و تقریباً در دو سالگی به بلوغ می‌رسند. در این هنگام کمی بیش از ۱۲/۵ سانتی‌متر طول دارند.

پامفرت اطلس
Atlantic Pomfret
Brama brama

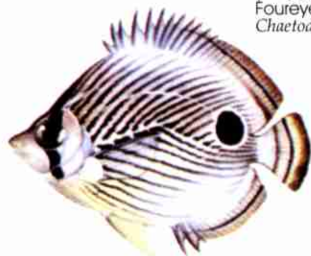
بیل‌ماهی اطلس ـ این ماهی بدنی پهن دارد که فشردگی کناره‌های آن، از یک طرف تا طرف دیگر، فرق می‌کند. باله‌های عقبی و مقعدی درازند. رنگ‌آمیزی این ماهی همچنان که رشدش کم می‌شود، تغییر می‌کند. نوزادان سیاه‌اند و همچنان که بالغ می‌شوند، به رنگ خاکستری نقره‌ای در می‌آیند و دارای نوارهای عمودی سیاه در اطراف می‌شوند. این نوارها در گونه‌های بالغ نامشخص است. این ماهی متعلق به خانوادهٔ Ephippidae شامل تقریباً چهارده گونه است. بیش‌تر از بی‌مهرگان کوچک تغذیه می‌کند.

پرچ غلتاب راه‌راه
Barred Surfperch
Amphistichus argenteus

پامپانوی فلوریدا ـ کاملاً شبیه پرمیت است، ولی دارای نیم‌رخی کم‌انحنا و بدون خاربالهٔ عقبی باریکِ پرمیت است. دارای پوزه‌ای گرد و بدنی نسبتاً پهن است که از دم دوشاخه به‌شدت باریک می‌شود. نرم‌تنان و سخت‌پوستان غذاهای اصلی‌اش هستند که این ماهی برای به دست آوردن آن‌ها ماسه‌ها و گِل بستر دریا را زیر و رو می‌کند. ماهی خوراکی بسیار خوبی به شمار می‌رود و برای اهداف تجاری صید می‌شود. تخم‌ریزی احتمالاً متناسب با عرض جغرافیایی در نواحی ساحلی دور و در فاصلهٔ بین مارس و سپتامبر صورت می‌گیرد. نوزادان به مناطق ساحلی نزدیک می‌روند و در آن‌جا از بی‌مهرگان ساکن بستر و ماهی‌های کوچک تغذیه می‌کنند. پامپای فلوریدا و پرمیت هر دو به خانوادهٔ Carangidae تعلق دارند.

پروانه ماهی انبرکی
Forceps Butterflyfish
Forcipiger longirostris

پروانه ماهی چهارچشم
Foureye Butterflyfish
Chaetodon capistratus

پروانه ماهی نوارمسی
Copperband Butterflyfish
Chelmon rostratus

تاتوگ
Tautog
Tautoga onitis

تک‌شاخ‌ماهی خطدار
Striped-face Unicornfish
Naso lituratus

پروانه‌ماهی انبرکی ـ دارای پوزه‌ای بلند و منقارمانند همراه با دهانی کوچک در انتهای آن است و پوزه‌اش را برای یافتن غذا به درون شکاف‌ها و سوراخ‌های مرجان‌ها فرو می‌برد. با آرواره‌هایش مانند انبرک، جانوران بی‌مهرهٔ ریز و گزنه‌های دریایی را از میان سنگ‌پوزهای مرجانی متراکم بیرون می‌آورد.

پروانه‌ماهی چهارچشم ـ تقریباً دویست گونهٔ موجود در خانوادهٔ Chaetodontidae از جمله رنگارنگ‌ترین ساکنان صخره‌های مرجانی‌اند. این خانواده به دو گروه پروانه‌ماهی‌ها و فرشته‌ماهی‌ها تقسیم می‌شود که تفاوت اصلی این دو گروه در این است که فرشته‌ماهی‌ها دارای تیغی ضخیم نزدیک به هریک از پوشش‌های آبشش هستند. پروانه‌ماهی چهارچشم، با بدن پهن و کناره‌های فشرده و بسیار نازکش که شبیه به دیسک است، نمونهٔ خانوادهٔ خود به شمار می‌رود. این ساختار بدن برای چرخیدن و گردش میان جنگل‌های مرجانی و استفاده از شکاف‌های متعدد برای پناه‌گرفتن بسیار مناسب است. لکه‌های سیاه هریک از دو سوی دم، احتمالاً شکارگران را گمراه می‌کند و به این اشتباه می‌اندازد که این‌ها نواحی چشمی آسیب‌پذیر هستند؛ در صورتی‌که چشم‌های واقعی دارای حفاظی دیگر از نوارهای تیره‌اند که به طور کامل آن‌ها را می‌پوشانند. این ماهی‌ها با چریدن روی صخره‌های مرجانی و خوردن گزنه‌های دریایی و تکه‌های جلبک‌های دریایی، تغذیه می‌کنند.

پروانه‌ماهی نوارمسی ـ به پروانه‌ماهی منقاردار نیز شهرت دارد. دارای پوزه‌ای دراز و منقارمانند است که با آن می‌تواند درون شکاف مرجان‌ها را برای یافتن غذا کندوکاو کند. این منقار مجهز به دندان‌های ریز و تیزی است. این ماهی جذاب و زیبا، دارای نوارهای مسی‌رنگی است که در طول هریک از پهلوهایش احتمالاً به عنوان وسیله‌ای استتارکننده کشیده شده‌اند. لکه‌ای سیاه نزدیک به بالهٔ عقبی‌اش وجود دارد که شکارگران را با این گمان که سر آسیب‌پذیر در این ناحیه قرار دارد، به اشتباه می‌اندازد.

تاتوگ ـ عضوی از خانوادهٔ wrasse است. ماهی نسبتاً تیره‌رنگی است با پوزه‌ای برهنه و بدنی کاملاً گرد. ماهی‌های بالغ از انواع بی‌مهرگان، اغلب شامل کشتی‌چسب‌ها، صدف‌های خوراکی، خرچنگ‌ها و حلزون‌ها تغذیه می‌کند و آن‌ها را با آرواره‌ها و دندان‌های قوی‌شان له می‌کنند. نوزادان از کرم‌ها و سخت‌پوستان کوچک تغذیه می‌کنند. تخم‌ریزی در بهار و تابستان، در آب‌های عمیق صورت می‌گیرد. تخم‌ها در سطح شناور می‌مانند و به تدریج که رشد می‌کنند، به سوی ساحل رانده می‌شوند. نوزادان چند ماه اول زندگی خود را در آب‌های کم‌عمق می‌گذرانند که در آن‌جا مقادیر زیادی جلبک دریایی برای محافظت از آن‌ها وجود دارد.

تک‌شاخ‌ماهی خطدار ـ عضوی از خانوادهٔ ماهی‌های جراح است، اما خارهایی ثابت در دو سوی دم دارد که این خارها به طرف جلو خم شده‌اند و قابلیت راست‌شدن ندارند. این گونه، برخلاف گونه‌های دیگر جنس خود، همچنان که رو به بلوغ می‌رود، روی پیشانی‌اش شاخ در نمی‌آورد؛ با این همه، نرها دارای نوارهای مشخص بلندی در بخش‌های بالهٔ دمی‌اند. این ماهی‌ها در گروه‌های کوچک شنا می‌کنند و در جلبک‌ها و مرجان‌ها می‌چرند.

پروانه‌ماهی انبرکی

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 18 cm (7 in)
Range: Indian and Pacific Oceans: tropical areas from Hawaii to Indonesia and Comoro Islands
Habitat: coral reefs, rocky areas

پروانه‌ماهی چهارچشم

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 15 cm (6 in)
Range: W. Atlantic Ocean: Cape Cod, south to Caribbean and Gulf of Mexico
Habitat: coral reefs, rocky- and sandy-bottomed waters

پروانه‌ماهی نوارمسی

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 20 cm (7 3/4 in)
Range: Indian and Pacific Oceans: E. Africa to India, Indonesia, Australia, Japan and Philippines
Habitat: coral reefs, rocky areas

تاتوگ

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: up to 91.5 cm (36 in)
Range: W. Atlantic Ocean: Nova Scotia to South Carolina
Habitat: coastal waters, around rocky shores and mussel beds

تک‌شاخ‌ماهی خطدار

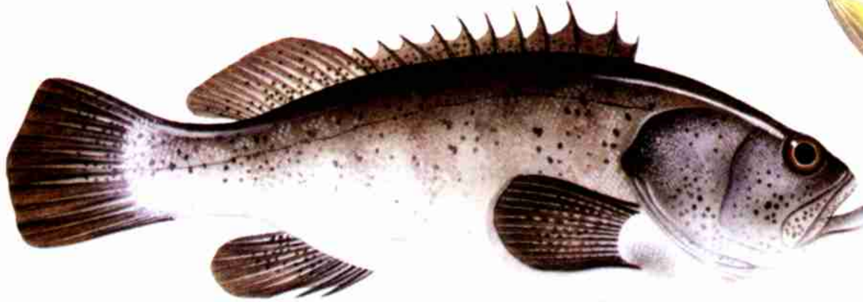
Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 41 cm (16 in)
Range: Indian and Pacific Oceans: E. Africa to Australia and Hawaiian Islands
Habitat: coastal waters, coral reefs

جلبک ماهی غول‌پیکر
Giant Kelpfish
Heterostichus rostratus

تَنگ لاجوردی
Blue Tang
Acanthurus coeruleus

جوفیش
Jewfish
Epinephelus itajara

جولت‌هد پورگی
Jolthead Porgy
Calamus bajonado

تَنگ لاجوردی

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 30.5 cm (12 in)
Range: W. Atlantic Ocean: New York and Bermuda, south to Caribbean and Brazil
Habitat: coastal waters, coral reefs

جلبک ماهی غول‌پیکر

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: up to 61 cm (24 in)
Range: Pacific coast to N. America: British Columbia to Baja California
Habitat: inshore shallow waters, near kelp beds

جوفیش

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 2.4 m (8 ft)
Range: W. Atlantic Ocean: coasts of Florida, Bermuda, Bahamas, West Indies; Pacific Ocean
Habitat: coastal waters, around ledges, caves and wrecks

جولت‌هد پورگی

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 61 cm (24 in)
Range: Caribbean, Gulf of Mexico; W. Atlantic Ocean; coasts of N. and South America from New England to Brazil
Habitat: coastal waters, near reefs

جلبک ماهی غول‌پیکر ـ بزرگ‌ترین ماهی خانوادهٔ کلینده است که شامل حدود ۱۷۵ گونه ماهی‌های دریایی عمدتاً گرمسیری است. این ماهی با بدن کشیده، سر نوک‌تیز و باله‌های پشتی و مقعدیِ درازش، تشخیص داده می‌شود، اما رنگ‌آمیزی‌اش بسته به شرایط محیطی، متغیر است. ماهی‌هایی که بین گیاهان آب‌نواری به سر می‌برند، سبز روشن و ماهی‌های دیگر سبز، قهوه‌ای، نارنجی، زرد تیره یا مایل به قرمز هستند. رنگ‌آمیزی آن‌ها همیشه با گیاهان آبی یا زمینهٔ دیگری از زیستگاه‌شان در هم می‌آمیزد.

جوفیش ـ یکی از بزرگ‌ترین ماهی‌های معروف به گروپرها (همهٔ اعضای خانوادهٔ ماهی‌های خاردار دریایی) است و ۳۱۸ کیلوگرم وزن دارد. بدنی نیرومند و سری پهن دارد و معمولاً قهوه‌ای تیره است و لکه‌ها و نوارهای تیره‌ای روی بدنش مشاهده می‌شود. در شکاف‌های زیر آب کمین می‌کند و از سخت‌پوستان، ماهی‌ها و حتی لاک‌پشت‌ها تغذیه می‌کند. این ماهی‌های خوراکی، متقاضیان بسیاری دارد و ماهی‌های تفریحی محبوبی به شمار می‌روند.

جولت‌هد پورگی ـ از بزرگ‌ترین اعضای خانوادهٔ Sparidae به شمار می‌رود و ماهی مشخصی است با پیشانی گرد و بلند؛ فلس‌هایش درخششی نقره‌ای دارند و تعدادی نقش و نگار آبی، در اطراف چشم‌هایش وجود دارد. چشم‌هایش به گونهٔ خاصی بالا قرار دارند. گروه‌های کوچکی از این ماهی نزدیک ساحل، از بی‌مهرگانی مانند توتیاهای دریایی، نرم‌تنان و سخت‌پوستان تغذیه می‌کنند. ماهی‌های خوراکی مناسبی هستند که نزد ماهی‌گیران و صیادان ماهی تجاری، ارزش بسیاری دارند.

تَنگ لاجوردی ـ رنگی درخشان دارد و یکی از تقریباً ۷۵ گونهٔ ماهی‌های جراح است که به خانوادهٔ Acanthuridae تعلق دارد. این خانواده به این علت جراح خوانده می‌شود که اعضای آن دارای خارهای متحرک و بسیار تیزی در هر دو طرف دم هستند که شبیه به چاقوی جراحی به نظر می‌رسد. این خارها معمولاً در یک شیار، به صورت خوابیده قرار گرفته‌اند، ولی اگر این ماهی هراسان شود و احساس خطر کند، خارها راست شده، می‌توانند همچنان که دم به جلو و عقب تکان می‌خورد، زخم‌هایی جدی بر دشمن وارد آورند. از این خارها فقط برای مقاصد دفاعی استفاده می‌کند، چرا که منحصراً از جلبک‌هایی تغذیه می‌کند که آن‌ها را با دندان‌های لبه‌تیزش از صخره‌ها می‌کند. هر چند در ظاهر، تاحدی نمونهٔ خانوادهٔ خود است، بدنی نسبتاً پهن و نیم‌رخی شیبدار دارد. رنگ‌آمیزی این ماهی همچنان که رشد می‌کند، متغیر است و نوزادان، زرد روشن بوده و لکه‌هایی آبی، نزدیک چشم‌هایشان مشاهده می‌شود. به تدریج بیش‌تر قسمت‌های جلوی بدن آن‌ها به رنگ آبی درآمده، دارای دمی زردرنگ می‌شوند. ماهی‌های بالغ کاملاً به رنگ آبی سیر و پررنگ هستند و از خطوط آبی تیره باریکی که در طول بدن کشیده شده، برخوردارند.

خارپای خط‌آبی ـ یکی از حدود ده گونهٔ خانوادهٔ ماهی‌های خرگوشی یا ماهی‌های خارپاست که با ماهی‌های جراح خویشاوندی نزدیک دارد. این ماهی‌ها خارهایی تیز و قوی دارند که قادرند با آن‌ها زخم‌های شدیدی به هر دشمنی وارد سازند. دو خار در بالهٔ لگنی، هفت خار روی بالهٔ مقعدی و یک خار که سر تیزش به سمت جلو است، جلوی بالهٔ پشتی تیغ‌دار قرار دارد. روی این خارها غده‌های زهرآگینی قرار دارد. این گونه، مانند همهٔ اعضای خانواده‌اش، دارای سری ساده و گرد و آرواره‌هایی قوی است. در جلبک‌های روی آب‌سنگ‌ها و صخره‌های آبی می‌خزد.

خواب‌آلوی فربه ـ این گونه و گونه‌های دیگر گاهی در خانوادهٔ گوبی گنجانده می‌شوند و از جهات دیگر در خانواده‌ای جداگانه قرار می‌گیرند. اختلاف اساسی بین این دو گروه این است که خواب‌آلوها دارای باله‌های لگنی جداگانه‌ای هستند، در صورتی که گوبی‌ها معمولاً لگن‌های یک‌پارچه‌ای دارند که به شکل صفحه‌ای بادکش‌مانند است. این ماهی، کوچک ولی تنومند، سری بزرگ و گرد دارد و عادت دارد که مدت‌های طولانی در بستر دریا بی‌حرکت بماند و به همین دلیل این نام را به خود گرفته است.

خورشید ماهی ـ ماهی جذابی است که به خانوادهٔ Centrarchidae تعلق دارد. این خانواده شامل تقریباً سی گونه است. با پوشش‌های آبشش سیاه که اطراف آن را رنگ‌های نارنجی یا قرمز فراگرفته است و خطوط آبی‌رنگ پوزه و چشم و سه تیغهٔ مقعدی، شناسایی می‌شود. این ماهی از حلزون‌ها و حشرات آبزی و همچنین، از ماهی‌های کوچک و لاروی تغذیه می‌کند. جفت‌گیری در فاصلهٔ بین مه و ژولای در آب‌های بسترشنی صورت می‌گیرد. ماهی نر لانهٔ کم‌عمقی با استفاده از دم خود حفر می‌کند و سپس یک یا چند ماهی را به آن جا می‌کشاند تا درون لانه تخم‌گذاری کنند. ماهی نر در حالی که ماهی‌های ماده به مدت ۵ تا ۱۰ روز، متناسب با دمای آب، روی تخم‌ها می‌خوابند، از تخم‌ها مراقبت می‌کند و تا زمانی که نوزادان ماهی آن‌قدر رشد کنند که قادر به پراکنده شدن شوند، به مراقبت از آن‌ها ادامه می‌دهد.

خوک ماهی ـ عضو رنگارنگی از خانوادهٔ wrasse است و از روی بالهٔ عقبی‌اش که سه تیغ اولیهٔ آن بسیار دراز و ضخیم است، شناسایی می‌شود. باله‌های عقبی و مقعدی هر دو نوک‌تیزند. لب‌های ضخیمش اندکی برجسته‌اند و پیشانی‌اش در بالای دهان به طور شیب‌داری خمیده است. هرچند رنگ‌آمیزی در این گونه متغیر است، نرها همواره رنگ‌شان تیره‌تر از ماده‌هاست. از نرم‌تنان، خرچنگ‌ها و توتیای دریایی تغذیه می‌کنند.

دلفین ماهی ـ به‌واسطهٔ بالهٔ عقبی بلند که از روی سرش آغاز می‌شود و با رنگ‌آمیزی آبی سبز و زرد و روشن خود بلافاصله شناسایی می‌شود. نرها همچنان که بزرگ‌تر می‌شوند، پیشانی‌شان به طور فزاینده‌ای شیب‌دار و تقریباً عمودی می‌شود و ممکن است از ماده‌ها بزرگ‌تر شوند. نرها و ماده‌ها از جهات دیگر نیز به هم شبیه‌اند. دلفین‌ماهی‌ها در گروه‌های کوچک حرکت می‌کنند و از انواع ماهی‌ها، ماهی‌های مرکب و سخت‌پوستان تغذیه می‌کنند. این ماهی اغلب در آب‌های پیرامون جلبک‌های دریایی شناور و بقایای دیگری که ممکن است طعمه‌ای احتمالی را در خود پناه دهند، زندگی می‌کند. ماهی شکاری محبوبی به شمار می‌رود و برای خوردن بسیار مناسب است. به خانوادهٔ Coryphaenidae تعلق دارد که این خانواده شامل تنها یک گونهٔ دیگر از دلفین‌های پامپانو است. این ماهی در ظاهر شبیه به C. hippurus به نظر می‌رسد، ولی از آن کوچک‌تر است. این ماهی‌ها همچنین به نام سادهٔ دلفین شناخته می‌شوند، اما نام دلفین‌ماهی، به منظور مشخص کردن آن‌ها از دلفین‌های پستاندار، مناسب‌تر است.

خارپای خط‌آبی

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 25.5 cm (10 in)
Range: Indian and Pacific Oceans: India and Sri Lanka to Indonesia and N. Australia, north to Philippines, China and Japan
Habitat: inshore waters edges of coral reefs

خواب‌آلوی فربه

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 46 cm (18 in)
Range: W. Atlantic Ocean: Bahamas and North Carolina to Gulf of Mexico and Brazil
Habitat: muddy-bottomed shores, brackish pools, river mouths

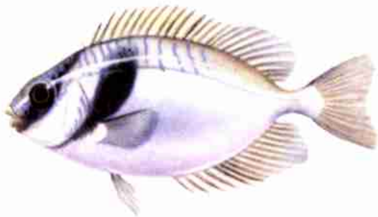
خورشید ماهی

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 15 - 23 cm (6 - 9 in)
Range: S. Canada; USA: North Dakota and Great Lakes, east to Atlantic Coast, south to Texas and Florida; introduced on the Pacific Coast and in Europe
Habitat: brooks, clear ponds with plenty of vegetation

خوک ماهی

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 91 cm (35 3/4 in)
Range: W. Atlantic Ocean: Bermuda and North Carolina to Brazil; Gulf of Mexico, Caribbean
Habitat: coastal waters, coral reefs

خارپای خط‌آبی
Blue-lined Spinefoot
Siganus virgatus

خواب‌آلوی فربه
Fat Sleeper
Dormitator maculatus

خورشید ماهی
Pumpkinseed
Lepomis gibbosus

خوک ماهی
Hogfish
Lachnolaimus maximus

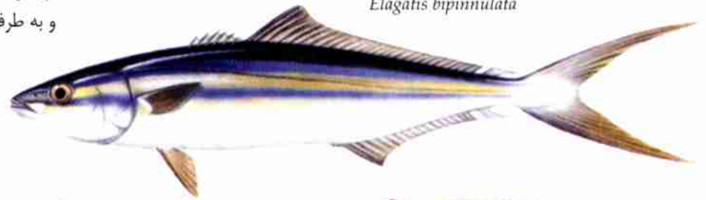

دلفین ماهی
Dolphinfish
Coryphaena hippurus

دهان‌زای رود نیل
Nile Mouthbrooder
Oreochromis niloticus

دونده رنگین کمانی
Rainbow Runner
Elagatis bipinnulata

دیک لغزنده
Slippery Dick
Halichoeres bivittatus

ریمورا
Remora
Remora remora

دلفین ماهی

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: up to 1.5 m (5 ft)
Range: Atlantic, Pacific and Indian Oceans: tropical and warm temperate areas
Habitat: open sea

دهان‌زای رود نیل

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 50 cm (19 3/4 in)
Range: N. Africa, south to Congo basin and E. Africa
Habitat: rivers, dammed-up pools

دونده رنگین کمانی

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: up to 1.2 m (4 ft)
Range: Atlantic, Indian and W. Pacific Oceans: tropical and subtropical waters
Habitat: open sea

دیک لغزنده

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: up to 23 cm (9 in)
Range: W. Atlantic Ocean: Bermuda and North Carolina to Brazil; Caribbean
Habitat: coastal waters, coral reefs

ریمورا

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 15 - 46 cm (6 - 18 in)
Range: Atlantic, Indian and Pacific Oceans, tropical and warm temperate areas
Habitat: wherever taken by host, generally offshore

دونده رنگین کمانی ـ با رنگ‌آمیزی زیبایش شناسایی می‌شود. دارای پشت آبی و زردرنگ و خطوط آبی‌رنگ در طول پهلوهاست که در قسمت شکم به رنگ مایل به سفید در می‌آیند. بدن این ماهی باریک است و به طرف دم کاملاً دو شاخه، بسیار باریک می‌شود. عضوی از خانوادهٔ پامپانو است و مانند بسیاری از اعضای این خانواده یک ماهی صید محبوب به شمار می‌رود.

دیک لغزنده ـ از ساکنان بسیار فراوان صخره‌های آبی مرجانی است که در آن‌جا از بسیاری از سخت‌پوستان، توتیای دریایی، کرم‌ها و نرم‌تنان تغذیه می‌کند. از روی دو خط سیاه که در طول دو پهلویش کشیده شده‌اند، تشخیص داده می‌شود.

ریمورا ـ یکی از هفت یا هشت گونهٔ مکندهٔ کوسه‌ها در خانوادهٔ Echeneidae به شمار می‌رود. با دیسک مکندهٔ ویژهٔ بالای سر، خود را به کوسه‌ها یا ماهی‌های بزرگ دیگر، وال‌ها یا لاک‌پشت‌ها متصل می‌کند و هرجا که این میزبان‌ها بروند، او هم می‌رود. این دیسک، از یک بالهٔ عقبی تیغ‌دارِ تعدیل‌یافته تشکیل شده و شامل دو ردیف برآمدگی کرکره‌مانند است که با نرده‌ای میانی از هم جدا می‌شوند. این ماهی سطح صاف دیسک را به بدن ماهی میزبان می‌چسباند و با حرکت‌دادن برآمدگی‌ها، خلأ نسبی ایجاد می‌کند. بدین ترتیب، کندن آن برای ماهی تقریباً ناممکن می‌شود. در حالی که تعدادی از مکنده‌های کوسه از میزبان‌های بسیار متنوعی سود می‌جویند، برخی دیگر از قبیل همین ماهی، فقط با میزبان‌های ویژه‌ای سازگار شده‌اند. به نظر می‌رسد که تقریباً همیشه با کوسهٔ آبی‌رنگ پیوند دارد. این ماهی بیش‌تر از انگل‌هایی تغذیه می‌کند که روی بدن کوسه زندگی می‌کنند، اما ممکن است مدت کوتاهی از میزبان خود جدا شود و ماهی‌ها یا سخت‌پوستان کوچک را شکار کند.

دهان‌زای رود نیل ـ این جانور که یک سیکلید بزرگ است، ماهی نیرومندی است با بالهٔ عقبی درازقاعده و دهانی کوچک که دندان‌های ریزی دارد و غالباً از پلانکتون‌ها تغذیه می‌کند. حشرات و سخت‌پوستان نیز بخشی از رژیم‌غذایی این ماهی‌اند. مانند بسیاری از سیکلیدها، تخم‌های در حال رشد خود را درون دهانش حمل می‌کند و بدین‌ترتیب، همزمان آن‌ها را سالم و در مجاورت هوا نگه می‌دارد. مادهٔ این گونه، تخم‌ها را تولید می‌کند و حتی هنگامی که نوزادان از تخم درمی‌آیند، در صورت تهدید و خطر، آن‌ها را به دهانش باز می‌گرداند.

زاندر

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 60 cm - 1.3 m (23 1/2 in - 4 1/4 ft)
Range: Central and E. Europe: Sweden and Finland, south to Black and Caspian Seas, east to Russia; introduced in England and W. Europe
Habitat: large lakes, slow rivers

سی‌بس سفید

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 61 cm - 1.8 m (24 in - 6 ft)
Range: Pacific Ocean: Alaska to Mexico
Habitat: near kelp beds, shallow to deep waters

سی‌بس غول‌پیکر

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 2.1 m (7 ft)
Range: Pacific Ocean: off coasts of California and Mexico
Habitat: inshore waters

شانی

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: up to 18 cm (7 in)
Range: N. European coasts: S. Norway and Scotland, south to Portugal and Madeira
Habitat: rocky shores, rock pools

زاندر ـ عضو خانوادهٔ ماهی‌های خاردار است و باله‌های عقبی دوگانهٔ ویژه‌ای دارد. بالهٔ تیغ‌دار اولی از بالهٔ دومی اندکی فاصله دارد. این ماهی آب‌های کدر را ترجیح می‌دهد و بیش‌تر شکار خود را در طلوع و غروب خورشید انجام می‌دهد و بقیهٔ اوقات را در بستر باقی می‌ماند. تقریباً از همهٔ گونه‌های ماهی تغذیه می‌کند. از آوریل تا ژوئن در آب‌های بسترماسه‌ای یا سنگی تخم‌ریزی می‌کند. تخم‌ها درون لانه‌ای کم‌عمق ریخته می‌شوند و در آن جا ماهی نر از آن‌ها مواظبت می‌کند.

سی‌بس سفید ـ حقیقتاً ماهی خاردار دریایی نیست، بلکه عضوی از خانوادهٔ ماهی‌های طبال است. در حدود ۱۶۰ گونه طبال‌ماهی وجود دارند که چون بسیاری از آن‌ها به کمک ماهیچه‌های ویژه قادرند با مرتعش‌کردن بادکیسهٔ شنای خود صدا تولید کنند، این نام را به خود گرفته‌اند. در برخی گونه‌ها، تنها ماهی نر و در برخی گونه‌ها هر دو ماهی می‌توانند صدا تولید کنند. بیش‌تر گونه‌های طبال‌ماهی، دارای بالهٔ عقبی حجیم و تقریباً به طور کامل تقسیم‌شده هستند. این ماهی بزرگ و دراز است و دارای سری نوک‌تیز و دهانی بزرگ است که آروارهٔ پایینی‌اش از آروارهٔ بالایی کمی بر آمده‌تر است. دو قسمت بالهٔ عقبی‌اش با هم تماس دارند. در دسته‌های بزرگ حرکت می‌کند و از بسیاری از انواع ماهی‌ها و همچنین، از سخت‌پوستان و ماهی‌های مرکب تغذیه می‌کند. تخم‌ریزی در بهار و تابستان صورت می‌گیرد و نوزادان ماهی معمولاً در آب‌های آرام ساحلی زندگی می‌کنند. هم برای ماهی‌گیران تفریحی، هم تجاری، در طول ساحل اقیانوس آرام امریکای شمالی دارای اهمیت هستند. توتواوا که یک ماهی تقریباً مشابه اما بزرگ‌تر است، در نواحی دورتر جنوبی، در حوالی ساحل مکزیک سکونت دارد.

شانی
Shanny
Lipophrys pholis

سی‌بس غول‌پیکر ـ ماهی عظیم‌الجثه‌ای است که برخی از نمونه‌های آن بیش از ۲۵۰ کیلوگرم وزن دارند. معروف است که در حدود ۷۰ تا ۷۵ سال عمر می‌کند. این ماهی از ماهی‌ها و سخت‌پوستان تغذیه می‌کند. این ماهی هم برای تجارت، هم به منظور تفریح و تفنن صید می‌شود. در ۱۱ تا ۱۳ سالگی بالغ می‌شود که در این هنگام وزنی تقریباً معادل ۲۳ کیلوگرم دارد. در تابستان تخم‌ریزی می‌کند و رنگ نوزادان مایل به قرمز و بدن‌شان نسبت به ماهی‌های بالغ تخت‌تر است. همچنان که بالغ می‌شوند، ظاهر و رنگ ماهی بالغ را به خود می‌گیرند.

شانی ـ خانوادهٔ بلنی دندان‌شانه‌ای که شانی به آن‌ها تعلق دارد، شامل حدود ۲۷۶ گونه است که عمدتاً ماهی‌های ساحلی دریایی هستند. شانی با پوست بدون فلس، سر گرد و ردیفِ دندان‌های ظریف و تیزش که دلیل نام‌گذاری آن هم وجود همین دندان‌هاست، نمونهٔ خانوادهٔ خود است. رژیم غذایی این ماهی متنوع و شامل جلبک‌ها، کشتی‌چسب‌ها،

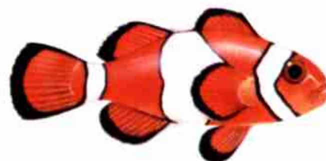
زاندر
Zander
Stizostedion lucioperca

سی‌بس غول‌پیکر
Giant Sea Bass
Stereolepis gigas

سی‌بس سفید
White Seabass
Cynoscion nobilis

شاه‌ماهی راه‌راه – یکی از اعضای خانوادهٔ شاه‌ماهی خاکستری است که شامل گونه‌هایی است که در آب‌های نمک‌دار شور و شیرین زندگی می‌کنند. این ماهی که در شکل ظاهر نمونه‌ای از خانوادهٔ خود است، دارای بدنی پوشیده از فلس و سنگین و باله‌های عقبی کاملاً فاصله‌دار است. از جلبک‌های ریز و جانوران پلانکتونی که در زباله‌های کف بسترها به سر می‌برند، با مکیدن زباله‌ها و تصفیه‌کردن آن‌ها از طریق آبشش‌ها و له‌کردن مواد باقی‌مانده در معدهٔ عضلانی‌اش تغذیه می‌کند. مقدار زیادی شن و گل نیز بلعیده شده، درون روده قرار می‌گیرد.

شقایق ماهی دلقک – با توجه به نوارهای پهن و سفید نارنجی و باله‌های حاشیهٔ سیاهش به آسانی قابل تشخیص است. به خانوادهٔ دوشیزه‌ماهی‌ها تعلق دارد. مانند دیگر ماهی‌های جنس خود، با شقایق‌های دریایی بزرگ مرتبط است و میان چنگال‌های بزرگ آن‌ها زندگی می‌کند. حتی زمانی که شقایق، چنگال‌های بزرگ را جمع می‌کند، همان‌جا باقی می‌ماند و به این ترتیب، از گزند شکارچیان در امان می‌ماند و تمام این مدت با مخاط بدن خود از زهر شقایق محفوظ می‌ماند. این ماهی از سخت‌پوستان ریز و موجودات زندهٔ دیگر تغذیه می‌کند و آن‌ها را در حین یورش‌های سریع خود از پناه‌گاهش شکار می‌کند. تخم‌ها روی صخره‌ها یا مرجان‌های نزدیک به شقایق می‌ریزد و هر دو والد از آن‌ها مراقبت می‌کنند.

شمشیر ماهی – این ماهی عظیم‌الجثه و جالب توجه، تنها عضو خانوادهٔ Xiphiidae به شمار می‌رود. پوزه‌ای بسیار کشیده و بلند دارد و بالهٔ عقبی‌اش داسی‌شکل است. بالهٔ عقبی این ماهی در مقایسه با بالهٔ عقبی ماهی‌های بادبانی مشابه، بسیار عقب‌تر از سر قرار دارد. این ماهی را می‌توان به واسطهٔ منقارهای مسطح و نداشتن باله‌های لگنی، از مارلین‌ها و ماهی‌های بادبانی تشخیص داد. ماهی‌های بالغ معمولاً تنها هستند و به استثنای زمان تخم‌ریزی، تشکیل گروه نمی‌دهند. شکارگرانی سریع و فعال‌اند و از ماهی‌های کوچک گوناگون و همچنین، ماهی مرکب تغذیه می‌کنند. کارکرد دقیق شمشیر مشخص نیست و ممکن است برای ضربه زدن به دستهٔ ماهی‌ها به کار رود یا صرفاً نتیجهٔ آب‌لغز شدن بدن باشد. این ماهی‌ها در نیم‌کرهٔ شمالی مهاجرت‌های فصلی می‌کنند و در زمستان به سوی جنوب، به آب‌های عمیق‌تر می‌روند. نوزادهای این ماهی پوزهٔ کشیده‌ای ندارند، اما همچنان که بالغ می‌شوند، درازی پوزه به تدریج ظاهر می‌شود.

صابون‌ماهی بزرگ – از اعضای خانواده‌ای موسوم به گرامیستیده و شامل ۱۷ گونه است که در اقیانوس‌های اطلس، آرام و هند یافت می‌شوند. پوششی لزجی و آمیخته با مخاط بدن دارد که مانند صابون در آب کف ایجاد می‌کند؛ نامش نیز از همین‌جا برگرفته است. این مخاط سمی است و وجودش جانوران شکارگر را دفع می‌کند. معمولاً رنگ‌شان مایل به قهوه‌ای آمیخته با لکه‌های خاکستری است. چندین خار پیش از بالهٔ عقبی قرار دارند. این ماهی شب‌ها فعال است و از ماهی‌ها و سخت‌پوستان تغذیه می‌کند و در روز در شکاف صخره‌ها پناه می‌گیرد.

طوطی ماهی الوان – نرهای این ماهی‌های پرتعداد بزرگ‌تر از ماده‌ها هستند و در رنگ‌آمیزی تفاوت‌هایی دارند. نرها سبز مایل به آبی‌اند، در صورتی که ماده‌ها قرمز و قهوه‌ای مایل به قرمز هستند. از جلبک‌ها و مواد گیاهی دیگری تغذیه می‌کنند که با دندان‌هایشان از صخره‌ها و مرجان‌ها می‌کنند.

سخت‌پوستان و ماهی‌هاست. تخم‌ها به‌صورت خوشه‌ای، زیر صخره یا درون شکافی، گذاشته می‌شوند و تا تبدیل شدن به نوزاد، ماهی نر از آن‌ها مراقبت می‌کند.

شاه‌ماهی راه‌راه

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: up to 91 cm (35 3/4 in)
Range: Worldwide, tropical and warm temperate seas
Habitat: open sea, inshore waters, estuaries

شقایق ماهی دلقک

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 6 cm (2 1/4 in)
Range: W. and central Pacific Ocean
Habitat: coral reefs

شمشیر ماهی

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 2 - 4.9 m (6 1/2 - 16 ft)
Range: Worldwide, temperate and tropical seas
Habitat: open sea, surface and deep waters

صابون‌ماهی بزرگ

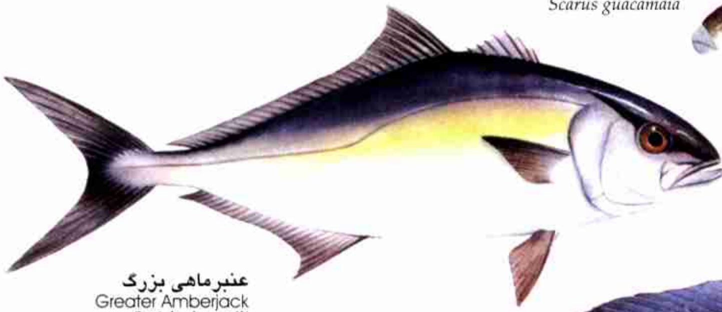
Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 30 cm (11 3/4 in)
Range: E. Atlantic Ocean: off tropical W. Africa and Ascension Island; W. Atlantic: Florida to Brazil
Habitat: shallow, coastal waters

طوطی ماهی الوان

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 25 - 50 cm (9 3/4 - 19 3/4 in)
Range: Caribbean
Habitat: coral reefs

طوطی‌ماهی رنگین‌کمانی
Rainbow Parrotfish
Scarus guacamaia

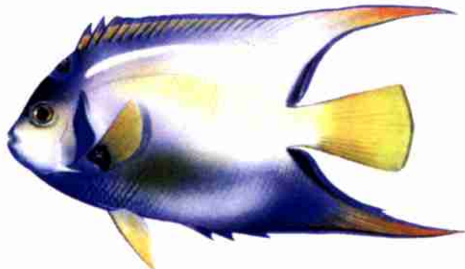
عنبرماهی بزرگ
Greater Amberjack
Seriola dumerili

طوطی‌ماهی لاجوردی
Blue Parrotfish
Scarus coeruleus

فرشته‌ماهی باشکوه
Imperial Angelfish
Pomacanthus imperator

فرشته‌ماهی ملکه
Queen Angelfish
Holacanthus ciliaris

طوطی‌ماهی رنگین‌کمانی ـ رنگ درخشانی دارد و یکی از تقریباً ۶۸ گونهٔ خانوادهٔ Scaridae است. از بزرگ‌ترین طوطی‌ماهی‌های امریکای شمالی است و بدنی قوی و سنگین و سری درشت دارد. مانند همهٔ اعضای خانواده‌اش آرواره‌های منقارمانند نیرومندی دارد که از اتصال دندان‌ها به یکدیگر پدید آمده‌اند و این ماهی با آن‌ها جلبک‌ها و مرجان‌های روی صخره‌های آبی را می‌تراشد و می‌خورد. گلویش کمی سیاه‌رنگ‌تر است و دندان‌های آسیابی دارد که با آن‌ها غذای خود را له می‌کند. مانند شماری از گونه‌های دیگر، هنگام شب پیله‌ای از مخاط به دور بدنش ترشح می‌کند. این کیسهٔ خواب طبیعی، هنگام خواب آن را از گزند شکارگران محافظت می‌کند.

طوطی‌ماهی لاجوردی ـ آروارهٔ پایینی این ماهی زیبا بسیار کوتاه‌تر از آروارهٔ بالایی است و از این‌رو، جانور چشمگیر و جالب توجهی است. نرهای بالغ برآمدگی چشم‌گیری روی پوزه دارند که به آن‌ها نیم‌رخی غیرطبیعی می‌بخشد. به همان شیوهٔ بقیهٔ خانوادهٔ Scaridae، با خراشاندن جلبک‌ها و مرجان‌ها به وسیلهٔ آرواره‌های منقار مانند خود، روی صخره‌های آبی تغذیه می‌کند و سپس غذا را به منظور هضم، با دندان‌های آسیای انتهای گلوی خود خرد می‌کند.

عنبرماهی بزرگ ـ یکی از اعضای خانوادهٔ بزرگ خود است که حدود ۲۰۰ گونه از ماهی‌ها، مانند جک‌ها و پامپانوها را شامل می‌شود. نسبتاً پهن‌اندام است؛ با پشت آبی تیره یا سبز و کناره‌هایی روشن و طلایی یا مایل به سفید. خط تیرهٔ مشخصی دارد که از پوزه شروع می‌شود و از میان چشم‌ها می‌گذرد و تا بالای سر امتداد می‌یابد. از بسیاری از ماهی‌ها تغذیه می‌کند.

فرشته‌ماهی باشکوه ـ حیوان بالغ جالب توجه و چشم‌گیر است و نقش و نگارهای زرد، نقوش ویژهٔ آبی و یک قسمت نقاب‌مانند هم روی چشم‌هایش دارد. ماهی‌های جوان بسیار تیره‌تر هستند و خط‌های آبی و سفیدی روی بدن و لکه‌ای مایل به سفید نزدیک به دم دارند. چنین تصور می‌شود که این خطوط نگاه حیوان شکارگر را متوجه لکهٔ سفید کرده، از ناحیهٔ سر آسیب‌پذیر دور می‌کنند. دهانش کمی برجسته است و آن را قادر می‌کند که روی مرجان‌ها بچرد.

طوطی‌ماهی رنگین‌کمانی

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 1.2 m (4 ft)
Range: W. Atlantic Ocean: Bermuda and Florida through Caribbean to Argentina
Habitat: coastal waters, coral reefs

طوطی‌ماهی لاجوردی

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 1.2 m (4 ft)
Range: W. Atlantic Ocean: North Carolina to Brazil, including Gulf of Mexico and Caribbean
Habitat: coral reefs

عنبرماهی بزرگ

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: up to 1.8 m (6 ft)
Range: W. Atlantic Ocean: New England to Brazil; E. Atlantic, Mediterranean Sea to coast to W. Africa
Habitat: surface inshore waters

فرشته‌ماهی باشکوه

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: up to 38 cm (15 in)
Range: Tropical Indian and Pacific Oceans: Red Sea, E. Africa to Indonesia, Philippines, Australia and Polynesia
Habitat: coral reefs, rocky areas

فرشته‌ماهی ملکه

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: up to 46 cm (18 in)
Range: Tropical W. Atlantic Ocean: Florida and Bahamas, south to Brazil, including Gulf of Mexico
Habitat: coral reefs

هنگام بیرون آمدن از تخم‌ها و نوزادان ماهی در پناه گیاهان دریایی باقی می‌مانند که دارای ذخایر غذایی فراوانی‌اند و در زمستان به آب‌های عمیق‌تر مهاجرت می‌کنند. ماهی خوراکی مطلوبی است که برای تجارت یا تفریح صید می‌شود.

قمه‌ماهی اطلس ـ از ماهی‌های چشمگیر و جالب توجه است که بدنی روبان‌مانند و کشیده و سری نوک‌تیز و آرواره‌هایی بزرگ دارد. این آرواره‌ها مجهز به دندان‌های ترس‌آوری‌اند. بالهٔ عقبی این ماهی در طول بدن نقره‌ای آن امتداد یافته و به انتهای دمی باریک ختم می‌شود. شکارگری سیری‌ناپذیر است و از ماهی‌ها، به‌ویژه ماهی‌های مرکب، تغذیه می‌کند. عضوی از خانوادهٔ Trichiuridae است که حدود هفده گونه را شامل می‌شود.

کانی ـ از کوچک‌ترین، ولی فراوان‌ترین گروپرهاست که در رنگ، از قرمز تا زرد یا قهوه‌ای متغیر است و معمولاً منقش به لکه‌های آبی‌رنگ است. این ماهی همیشه دارای دو لکهٔ سیاه روی دمش است. غذای اصلی‌اش را سخت‌پوستان تشکیل می‌دهد و خود گونهٔ خوراکی باارزشی است.

کوبیا ـ این ماهی کشیده و کارآمد، تنها گونهٔ خانوادهٔ خود است. با رنگ‌آمیزی متمایز، نوارهای قهوه‌ای تیره در زمینه‌ای روشن و با خط‌خارهای عقبی که بر پشت و پیش از بالهٔ عقبی قرار دارند، به آسانی شناخته می‌شود. شکارگری فعال است که بیش‌تر از ماهی‌ها تغذیه می‌کند، ولی خرچنگ‌ها، ماهی‌های مرکب و میگوها را نیز صید می‌کند.

گانل صخره‌ای ـ این ماهی که گسترش یافته و در بسیاری از مناطق پخش شده است، بدنی باریک و دراز و مایل به قهوه‌ای دارد و یک ردیف مشخص از لکه‌های سیاه و سفید، در طول انتهای بالهٔ پشتی درازقاعده‌اش قرار دارد. عضو خانوادهٔ فولیده است که شامل حدوداً سیزده گونه ماهی است و در آب‌های سردتر اقیانوس آرام شمالی و اقیانوس اطلس یافت می‌شوند. سخت‌پوستان کوچک، کرم‌ها و نرم‌تنان غذاهای اصلی این ماهی هستند و در نزدیکی سواحل فراوان یافت می‌شود. خود بخش غذایی مهمی برای بسیاری از پرندگان دریایی است. تخم‌ریزی در زمستان صورت می‌گیرد و تخم‌ها به صورت خوشه‌هایی میان سنگ‌های نزدیک ساحل گذاشته می‌شوند. والدین تا زمانی که تخم‌ها تبدیل به نوزاد شوند، از آن‌ها مراقبت می‌کنند.

قزل‌آلای دریایی خال‌دار
Spotted Seatrout
Cynoscion nebulosus

قمه‌ماهی اطلس
Atlantic Cutlassfish
Trichiurus lepturus

کانی
Coney
Epinephelus fulvus

فرشته‌ماهی ملکه ـ رنگ درخشانی دارد و متعلق به همان خانواده‌ای است که پروانه‌ماهی‌ها تعلق دارند، اما دارای تیغ ویژه‌ای نزدیک به هریک از پوشش‌های آبشش است. این ماهی بدنی باریک و تودار، پوزه‌ای برهنه و لب‌های بسیار دراز در باله‌های عقبی و مقعدی دارد که از بالهٔ دم بلندترند.

قزل‌آلای دریایی خال‌دار ـ هرچند به‌خاطر تعدادی لکه‌های شبیه به قزل‌آلا، قزل‌آلای دریایی نامیده می‌شود، به خانوادهٔ Sciaenidae تعلق دارد. بدنی کشیده و سری نوک‌تیز با آروارهٔ پایینی نسبتاً برآمده دارد و بالهٔ عقبی‌اش کاملاً شکافدار است. مانند بسیاری از ماهی‌های کول، می‌تواند با مرتعش‌کردن بادکیسهٔ شنای خود، صدا تولید کند. از ماهی‌ها و سخت‌پوستانی مانند میگوها تغذیه می‌کند. تخم‌ریزی در خلیج‌های ساحلی دارای حفاظ، از ماه مارس تا نوامبر، صورت می‌گیرد و ماهی‌های لاروی

گانل صخره‌ای
Rock Gunnel
Pholis gunnellus

کوبیا
Cobia
Rachycentron canadum

قزل‌آلای دریایی خال‌دار

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 45 - 61 cm (17 3/4 - 24 in)
Range: Atlantic Ocean: coast of USA from New York to Florida; Gulf of Mexico
Habitat: coastal bays, estuaries; deeper waters in winter

قمه‌ماهی اطلس

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 1.5 m (5 ft)
Range: Atlantic Ocean: tropical and temperate waters, including Gulf of Mexico and Caribbean; Mediterranean Sea
Habitat: surface waters of open sea

کانی

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 30 cm (11 3/4 in)
Range: W. Atlantic Ocean: Florida, south through the Caribbean and Gulf of Mexico to Brazil
Habitat: coastal waters, coral reefs

کوبیا

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 1.8 m (6 ft)
Range: Atlantic, Indian and W. Pacific Oceans, tropical areas
Habitat: open sea, occasionally inshore waters and estuaries

گانل صخره‌ای

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 25 cm (9 3/4 in)
Range: W. Atlantic Ocean: Labrador to Massachusetts; E. Atlantic: N. coast of France, north to Barents Sea; coasts of Iceland and S. Greenland
Habitat: rocky shores, intertidal pools, sometimes in deeper waters

گوسپندسر
Sheepshead
Archosargus probatocephalus

گوبی صخره‌ای
Rock Goby
Gobius paganellus

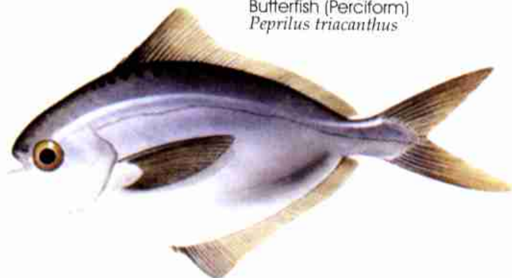
گوبی کوتوله
Dwarf Goby
Pandaka pygmaea

گوسپندسر کالیفرنیایی
California Sheephead
Pimelometopon pulchrum

لیزماهی
Butterfish (Perciform)
Peprilus triacanthus

گوبی صخره‌ای ـ خانوادهٔ گوبی از بزرگ‌ترین خانواده‌های دریایی متشکل از بسیاری گونه‌هاست که وارد آب شیرین نیز می‌شوند. گوبی صخره‌ای یکی از گونه‌های بزرگ‌تر است، ولی سر بزرگ و عریان، بدن باریک و بالهٔ دم گردش، منحصر به فرد است. باله‌های لگنی‌اش به هم پیوند یافته و دیسک مکنده‌ای را تشکیل داده‌اند که جانور خود را با آن به صخره‌ها یا سطوح دیگر متصل می‌کند. از سخت‌پوستان، بی‌مهرگان کوچک و نوزادان ماهی‌ها تغذیه می‌کند. تخم‌ریزی در بهار و تابستان صورت می‌گیرد. تخم‌ها روی سقف یک سوراخ درون صخره‌ها ریخته می‌شوند و ماهی نر از آن‌ها محافظت می‌کند تا تبدیل به لاروهای ماهی شوند.

گوبی کوتوله ـ از کوچک‌ترین ماهی‌های جهان و احتمالاً کوچک‌ترین جانور مهره‌دار است و نمونه‌های کاملاً بالغی از این ماهی به کوچکی ۶ میلی‌متر یافت شده است. سر گوبی بدون پولک است، اما بدن باریکش فلس‌دار و منقش به لکه‌های تیره‌رنگ است.

گوسپندسر ـ این ماهی که گاهی ماهی محکوم نیز نامیده می‌شود، از روی نوارهای سیاه‌رنگ و پهنی که در پایین هریک از پهلوهای نقره‌ای‌اش است، شناخته می‌شود. این نوارها در شکل و تعداد متفاوت‌اند و در ماهی‌های جوان‌تر، چشم‌گیرتر هستند. از جهات دیگر با سر بزرگ، لب‌های ضخیم و باله‌های عقبی و مقعدی خاردار، نمونهٔ خانوادهٔ پورگی است. این ماهی از سخت‌پوستان و نرم‌تنان تغذیه می‌کند و با دندان‌های پهن و مسطحش آن‌ها را له می‌کند. خود یک ماهی خوراکی عالی است که به صورت انبوه برای اهداف تجاری صید می‌شود. در بهار تخم‌ریزی می‌کند و تخم‌ها آزادانه شناور هستند تا ۳ یا ۴ روز بعد، در صورتی که دمای آب به اندازهٔ کافی بالا باشد، به نوزاد ماهی تبدیل می‌شوند.

گوسپندسر کالیفرنیایی ـ این گونهٔ مشخص را می‌توان به آسانی از روی رنگ‌آمیزی و شکلش از دیگر اعضای خانوادهٔ Labridae تشخیص داد. بدن این ماهی پهن و سرش سنگین و گرد است و ماهی نر در فصل جفت‌گیری صاحب یک برآمدگی مشخص روی پیشانی می‌شود. خارهای بالهٔ عقبی این ماهی کوتاه‌تر از بخش پرتودار باله هستند و قطعه‌های باله‌های عقبی، مقعدی و دم، نوک‌تیزند. نرها و ماده‌ها در رنگ‌آمیزی متفاوت‌اند؛ میانهٔ بدن نر به رنگ قرمز و بخش‌های جلویی و پشتی بدن به رنگ سیاه یا ارغوانی است، در صورتی که سرتاسر بدن ماده، مایل به قرمز و گاهی همراه با نقش و نگارهای سیاه است. از سخت‌پوستان و نرم‌تنان تغذیه می‌کند و گمان می‌رود که در تابستان تخم می‌ریزد.

لیزماهی ـ رنگارنگ و جذاب است و بدنی پهن، کناره‌های فشرده، دمی کاملاً شکاف‌دار و باله‌های عقبی و مقعدی کشیده‌ای دارد. ماهی‌های بالغ بدون باله‌های لگنی‌اند. این ماهی از سخت‌پوستان، ماهی مرکب و ماهی‌های کوچک تغذیه می‌کند. در دسته‌های کوچک شنا می‌کند و برخی از این ماهی‌ها به نظر می‌رسد که در تابستان به سوی شمال حرکت می‌کنند و در زمستان به سوی جنوب باز می‌گردند. به خانوادهٔ Stromateidae تعلق دارد که شامل حدود سیزده گونه از ماهی‌های دریایی است.

ماتن اسنپر ـ در حوالی سواحل امریکا فراوان یافت می‌شود. یکی از تقریباً ۲۳۰ گونه‌ای است که در خانوادهٔ Lutjanidae قرار دارند. این ماهی رنگی روشن و بدنی سبز و مایل به قرمز یا صورتی دارد و تعدادی نقوش آبی نیز روی بدنش مشاهده می‌شود. لکه‌ای سیاه در پایین بالهٔ عقبی

ماتن اسنپر
Mutton Snapper
Lutjanus analis

گوبی صخره‌ای

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 12 cm (4 3/4 in)
Range: N. Atlantic Ocean: Britain to N. Africa; Mediterranean coasts
Habitat: rocky shores, coastal pools

گوبی کوتوله

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 11 mm (1/10 in)
Range: Philippines
Habitat: lakes, streams

گوسپندسر

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 30 - 76 cm (11 3/4 - 30 in)
Range: W. Atlantic Ocean: Nova Scotia, south to Gulf of Mexico (now rare in north of range)
Habitat: tidal streams, bays, seabed near jetties

گوسپندسر کالیفرنیایی

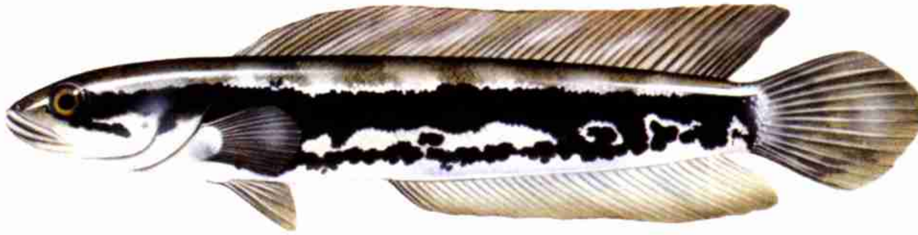
Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: up to 91.5 cm (36 in)
Range: Pacific Ocean: Monterey Bay, California, to Gulf of California
Habitat: rocky coasts, around kelp and mussel beds

لیزماهی

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 30.5 cm (12 in)
Range: W. Atlantic Ocean: Gulf of St. Lawrence to S. Florida
Habitat: coastal waters, bays, estuaries

ماتن اسنپر

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: up to 76 cm (30 in)
Range: W. Atlantic Ocean: Florida and Bahamas, south to Caribbean, Gulf of Mexico and Brazil
Habitat: coastal waters, bays

مارسر
Snakehead
Ophicephalus striatus

در هر دو سوی بدنش وجود دارد. مانند بسیاری از اسنپرها، دارای دندان‌های بزرگ نیش‌مانندی است. اغلب در آب‌های کم‌عمقی که دارای چندل یا علف‌های تورتل است، سکونت دارد و از ماهی‌ها و سخت‌پوستانی تغذیه می‌کند که میان این گیاهان یافت می‌شوند. برخی از این ماهیان از جمله ماهی‌هایی هستند که عامل نوعی مسمومیت به شمار می‌روند و ممکن است برای انسان‌هایی که گوشت ماهی مبتلا را بخورند، کشنده باشند. سم در ابتدا در جلبک معینی تولید می‌شود و ماهی‌های گیاه‌خوار ممکن است از این جلبک تغذیه کنند و این ماهی‌ها چه بسا به نوبهٔ خود طعمهٔ ماهی‌های گوشت‌خوار شوند که هیچ‌گونه تأثیرات بیماری ظاهری برای شکارگران ندارد. گوشت این ماهی‌ها به هر روی گاهی سمی می‌شود.

مارسر ـ ماهی درازی است، با باله‌های عقبی و مقعدی دراز و یکی از تقریباً ده گونهٔ خانوادهٔ Channidae است. معمولاً در آب‌های کم‌اکسیژن زندگی می‌کند، ولی دارای اندام‌های فرعی در حفره‌های آبششی است که با آن‌ها می‌تواند از اکسیژن هوا استفاده کند. این ماهی می‌تواند مدت‌های مدیدی بیرون از آب زندگی کند و تا زمانی که پوستش مرطوب بماند، می‌تواند با کندن گل، دوره‌های خشکی را پشت سر گذارد. والدین پیش از تخم‌ریزی، ناحیه‌ای سطحی را از گیاهان پاک می‌کنند؛ تخم‌ها در آن‌جا به مدت ۳ روز شناور می‌مانند و تا تبدیل شدن به نوزاد، ماهی نر از آن‌ها محافظت می‌کند.

مارگیت ـ یکی از تقریباً ۱۷۵ گونه‌ای است که در خانوادهٔ گرانت وجود دارند. این ماهی‌های دریایی در آب‌های گرم‌سیری سکونت دارند و با اسنپرها خویشاوندند، اما دندان‌های درشت آن‌ها را ندارند. به این دلیل به گرانت معروف هستند که با ساییدن دندان‌های خود به یکدیگر صدا ایجاد می‌کنند. این صداها با بادکیسهٔ شنا تشدید می‌شود. با بالهٔ عقبی تیغ‌دار بلندش که با بالهٔ عقبی پرتودار پیوسته است، کم و بیش نمونه‌ای از خانوادهٔ خود است. این ماهی معمولاً رنگش مایل به خاکستری است و باله‌های عقبی و دمی تیره‌تری دارد، اما رنگ‌آمیزی‌اش متغیر است. گروه‌های کوچک اغلب در اطراف صخره‌های آبی و کشتی‌های شکسته سکونت دارند؛ در آن‌جا از ماهی‌های کوچک تغذیه می‌کنند. همچنین، در بستر دریا به دنبال جانوران بی‌مهرهٔ ساکن کف دریا می‌گردند. این ماهی بزرگ‌ترین گرانت اقیانوس اطلس است و برای اهداف تجاری صید می‌شود.

مارگیت سیاه ـ عضوی از خانوادهٔ گرانت است و از لحاظ شکل بدن و بالهٔ عقبی پیوسته‌اش، نمونهٔ گروه خود به شمار می‌رود. رنگش مایل به خاکستری است و هریک از فلس‌هایش لکه‌ای تیره دارند. باله‌هایش خاکستری تیره‌اند. این ماهی که بیش‌تر هنگام شب فعال است، از سخت‌پوستان و توتیای دریایی و ماهی‌ها تغذیه می‌کند و اغلب به صورت گروه‌هایی کوچک پرسه می‌زند و هنگام روز در غارها یا شکاف‌ها پناه می‌گیرد.

ماهی آزاد استرالیایی ـ یکی از اعضای خانوادهٔ Arripidae و فقط دارای دو گونه است و هر دو محدود به آب‌های استرالیا هستند. این ماهی با ماهی‌های آزاد نیم‌کرهٔ شمالی هیچ نسبتی ندارد. دارای بدنی استوانه‌ای و دوکی است و بالهٔ عقبی دراز و باله‌های سینه‌ای زرد و واضحی دارد. پهلوهای این ماهی دارای نقش و نگارهای تیره‌ای است که در نوزادان بیش‌تر است. غذای اصلی‌اش را سخت‌پوستان میگومانند و ماهی‌های کوچک تشکیل می‌دهد.

مارسر
Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 1 m (3 1/4 ft)
Range: India, Sri Lanka, S.E. Asia, China, Philippines, Indonesia
Habitat: lakes, rivers, canals, ditches, swamps

مارگیت
Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 63 cm (24 3/4 in)
Range: W. Atlantic Ocean: Bahamas and Florida, south through Caribbean to Brazil
Habitat: shallow inshore waters, often near reefs

مارگیت سیاه
Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: up to 61 cm (24 in)
Range: W. Atlantic Ocean: Florida and Bahamas, south through Gulf of Mexico and Caribbean
Habitat: inshore waters, near rocks and reefs

ماهی آزاد استرالیایی
Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 91 cm (35 1/2 in)
Range: S. Pacific Ocean: waters around S. and W. Australia, Tasmania, New Zealand
Habitat: shallow inshore waters, often near river mouths

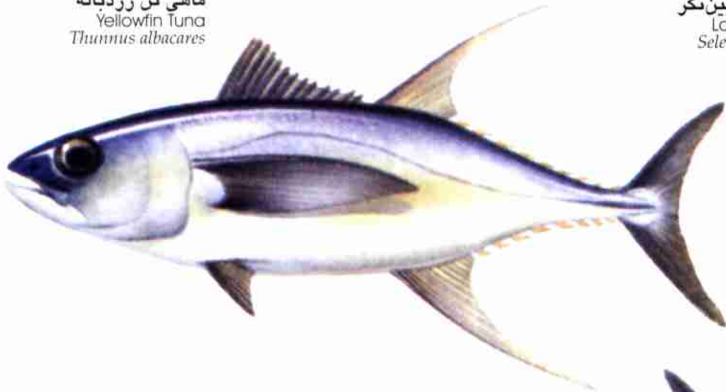
مارگیت
Margate
Haemulon album

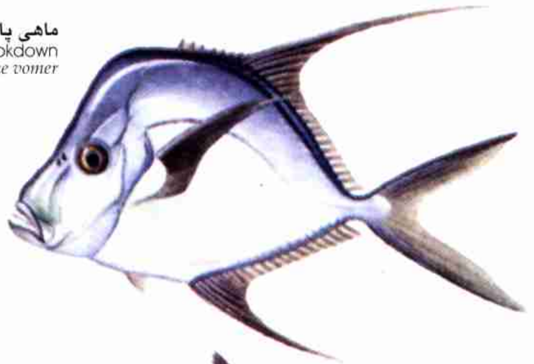
ماهی آزاد استرالیایی
Australian Salmon
Arripis trutta

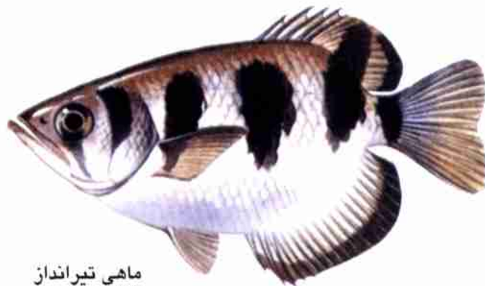
مارگیت سیاه
Black Margate
Anisotremus surinamensis

ماهی تن زردباله
Yellowfin Tuna
Thunnus albacares

ماهی پایین‌نگر
Lookdown
Selene vomer

ماهی تیرانداز
Archerfish
Toxotes jaculator

ماهی تن جهنده
Skipjack Tuna
Euthynnus pelamis

ماهی جک
Crevalle Jack
Caranx hippos

ماهی پایین‌نگر ـ ظاهرش بسیار عجیب است و سری درشت و بدنی کوچک و کاملاً مخروطی دارد. سر، در بالای پوزه، انحنای بسیاری می‌یابد و پهنایش تقریباً یک و نیم برابر طولش می‌شود. باله‌های عقبی و مقعدی هر دو دارای دنباله‌های درازی هستند که سرهای این دنباله‌ها به سوی عقب و هم‌جهت با دم شکاف‌دار نوک‌تیزند.

ماهی تن جهنده ـ عضوی از خانوادهٔ Scombridae است و ساختار بدنی کم‌مقاومتی در برابر آب دارد که این ویژگی خاص تن‌های شناگر سریع است. نوارهای تیره‌رنگی در نیمهٔ پایینی بدنش، خصوصیاتی متمایزکننده به آن می‌دهند. این ماهی که بسیار فراوان است در گروه‌های بزرگی به شنا می‌پردازد که گاهی این گروه‌ها به ۵۰,۰۰۰ ماهی نیز می‌رسند. به‌ویژه در اقیانوس اطلس یکی از مهم‌ترین ماهی‌های تجاری به شمار می‌آید. از ماهی‌ها و جانوران بی‌مهره، مانند ماهی مرکب و سخت‌پوستان، تغذیه می‌کند.

ماهی تن زردباله ـ از باله‌های سینه‌ای دراز و باله‌های کوچک زردرنگ پشت باله‌های عقبی و مقعدی و نقوش زردرنگ امتداد پهلوهایش، تشخیص داده می‌شود و دارای بدن دوک‌مانند خاص ماهی‌های تن است. زردباله‌های بزرگ دارای باله‌های عقبی ثانویهٔ بسیار پهنی هستند که عامل شناسایی دیگری است. از ماهی‌ها، سخت‌پوستان و ماهی مرکب تغذیه می‌کنند و مانند بسیاری از اعضای خانواده، دارای مهاجرت‌های فصلی‌اند. تخم‌ریزی در هر فصلی از سال در آب‌های گرم‌سیری و در اواخر بهار و تابستان در هرجای دیگری صورت می‌گیرد. تصور می‌شود که ماده‌ها هر ساله دو دسته تخم تولید می‌کنند که شامل بیش از ۱ میلیون تخم می‌شود.

ماهی تیرانداز ـ گونه‌های چهارگانهٔ این ماهی در خانوادهٔ توکستیده به نام تیرانداز خوانده می‌شوند؛ چرا که حشرات را با پرتاب آب، شکار می‌کنند و به داخل آب می‌اندازند. این ماهی آب را درون گلو نگاه می‌دارد و با زبان مدخل دهان را به شکل لوله‌ای باریک در می‌آورد. آن‌گاه با به‌کارگیری زبانش به عنوان دریچه و با فشردن پوشش‌های آبشش، قطرات آب را با فشار و دقت زیاد پرتاب می‌کند. این ماهی دیدی فوق‌العاده دارد و چشم‌های درشت و متحرکش اجازه می‌دهند تا بالای سطح آب را ببیند. این ماهی حشرات را بر فراز گیاهان آویزان روی آب مورد هدف قرار می‌دهد و همچنین، از حشرات آبزی و بی‌مهرگان کوچک نیز تغذیه می‌کند.

ماهی جک ـ توزیع دقیق این گونه به علت تداخل بین گونه‌های مشابه در خانوادهٔ ماهی‌های Carangidae نامشخص است. به هر روی،

ماهی پایین‌نگر

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 30 cm (11 3/4 in)
Range: W. Atlantic Ocean: New England, south to Bermuda and to Uruguay; E. Atlantic: off W. Africa
Habitat: shallow sandy or muddy-bottomed waters

ماهی تن جهنده

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 1 m (3 1/4 ft)
Range: Worldwide in tropical seas, seasonally in temperate areas
Habitat: offshore surface waters

ماهی تن زردباله

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: up to 2 m (6 1/2 ft)
Range: Worldwide, tropical and warm temperate seas
Habitat: offshore surface waters, inshore waters

ماهی تیرانداز

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 23 cm (9 in)
Range: India, S.E. Asia, Philippines, Indonesia, N. Australia
Habitat: inshore waters, estuaries, lower reaches of rivers

ماهی جک

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 80 cm - 1 m (31 1/2 in - 3 1/4 ft)
Range: Probably worldwide in tropical and subtropical waters
Habitat: juveniles in inshore waters, adults offshore, especially around reefs

ماهی خاردار
Perch
Perca fluviatilis

ماهی جهنده گلونارنجی
Orangethroat Darter
Etheostoma spectabile

ماهی خاردار بالارو
Climbing Perch
Anabas testudineus

ماهی خاردار سیاه
Black Grouper
Mycteroperca bonaci

این ماهی در دو سوی اقیانوس اطلس فراوان یافت می‌شود و دارای پیشانی بلند و گرد و لکه‌های تیره برجسته‌ای روی هریک از پوشش‌های آبشش است. همچنین، لکه‌هایی تیره‌رنگ روی هریک از باله‌های سینه‌ای آن قرار دارد. بدن این ماهی در پشت، آبی تیره یا سبز فلزسان همراه با بخش‌های نقره‌ای و زردرنگ است. ماهی غذای اصلی اوست، اما از سخت‌پوستان و برخی بی‌مهرگان نیز تغذیه می‌کند.

ماهی جهنده گلونارنجی ـ یکی از گونه‌های متعدد ماهی‌های جهنده است که در ایالات متحد امریکا یافت می‌شود و همگی آن‌ها اعضای خانوادهٔ ماهی‌های خاردار هستند. از حشرات و سخت‌پوستان پلانکتونی تغذیه می‌کند. نرهای در حال جفت‌گیری، دارای کمی رنگ نارنجی روی گلو و سینه می‌شوند، در صورتی که ماده‌ها و نرهای غیر جفت‌گیر، دارای گلوهای رنگ‌پریده‌اند. نر مکانی را برای لانه‌سازی انتخاب می‌کند و ماده آشیانه‌ای کم‌عمق حفر کرده، صدها تخم می‌ریزد. ماهی نر این تخم‌ها را بارور می‌کند.

ماهی خاردار ـ این ماهی عضوی از خانوادهٔ Percidae است که شامل ۱۲۶ گونهٔ آب شیرین است. بدن حجیم این ماهی دو بالهٔ عقبی دارد که اولی تنها با غشایی در قاعده، به دومی متصل است. علامت سیاه‌رنگ ویژه‌ای در انتهای بالهٔ تیغ‌دار وجود دارد. این ماهی میان گیاهان آبزی، ریشه‌های درختان فرورفته در آب، یا بقایای دیگر زندگی می‌کند که در این محیط‌ها، نقوش راه‌راهش به استتار آن کمک می‌کنند. از ماهی‌ها تغذیه می‌کند و در ماه‌های آوریل و مه، در آب‌های کم‌عمق تخم‌ریزی می‌کند. این تخم‌ها به صورت رشته‌هایی طولانی گذاشته می‌شوند که به دور گیاهان یا اشیای دیگر می‌پیچند و حدود هشت روز طول می‌کشد تا نوزادان از تخم بیرون بیایند. نوزادان از پلانکتون‌ها و سپس از حشرات و سخت‌پوستان بزرگ‌تر تغذیه می‌کنند تا این‌که آن‌قدر بزرگ شوند که بتوانند غذای ماهی‌های بالغ را بخورند.

ماهی خاردار بالارو ـ اغلب در آب‌های راکد و کم اکسیژن، سکونت دارد. این واقعیت با در نظر گرفتن آبشش‌های کوچک این ماهی نشانگر آن است که این ماهی باید مقداری از اکسیژن مورد نیاز خود را از هوا به دست آورد. در هریک از حفره‌های آبشش این ماهی، اندامی حلزونی شکل وجود دارد که کاملاً مجهز به رگ‌های خونی است. هوایی که از طریق دهان گرفته می‌شود، از میان این اندام تنفسی یدکی می‌گذرد و در آن جا اکسیژن جذب می‌شود. ویژگی عجیب دیگر این ماهی توانایی حیرت‌انگیزش در حرکت روی خشکی است که با توانایی‌اش در تنفس هوا ممکن می‌شود. معمولاً هنگامی که زیستگاه قبلی‌اش خشک شده باشد، با به کارگیری دمش در حکم یک اهرم و باله‌های سینه‌ای و پوشش‌های آبششی خاردارش به عنوان تکیه‌گاه، مسافت‌های قابل توجهی را در خشکی طی می‌کند. گمان می‌رود این ماهی از حشرات و سخت‌پوستان کوچک تغذیه می‌کند. عضوی از خانوادهٔ Anabantidae شامل حدود چهل گونه است. این ماهی در بیش‌تر مناطق زیستگاهی‌اش ماهی خوراکی مهمی به شمار می‌رود.

ماهی خاردار سیاه ـ ماهی خاردار بزرگ و نسبتاً فراوانی است که گاهی تا ۲۳ کیلوگرم وزن دارد. با بدن سنگین و خارهای عقبی‌اش، نمونه‌ای از خانوادهٔ سرانیده است. نقش و نگارهای تیرهٔ نامنظمی در اطراف بدنش وجود دارد. ماهی خوراکی مناسبی است که برای تجارت صید می‌شود.

ماهی جهنده گلونارنجی

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 8 cm (3 1/4 in)
Range: Central USA: Mississippi and Missouri river systems
Habitat: streams

ماهی خاردار

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 35 - 51 cm (13 3/4 - 20 in)
Range: Europe:Britain, east across Scandinavia and Russia; south to N. Italy, Black and Caspian Seas; introduced in Ireland, Australia, New Zealand and South Africa
Habitat: lake, ponds, slow rivers

ماهی خاردار بالارو

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 25.5 cm (10 in)
Range: India. Sri Lanka, S.E. Asia, Indonesia, Philippines, S. China
Habitat: rivers, canals, ditches, ponds

ماهی خاردار سیاه

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 1.2 m (4 ft)
Range: W. Atlantic Ocean: New England, south through Gulf of Mexico and Caribbean to Brazil
Habitat: coastal waters, deeper waters over rocky bottoms

ماهی خاردار کتانجک
Kelp Perch
Brachyistius frenatus

ماهی خاردار ـ قزل‌آلا
Trout-Perch
Percopsis omiscomaycus

و برای دو منظور تجارت و تفریح صید می‌شود. یکی از مهم‌ترین ماهی‌های خوراکی در برخی نواحی افریقاست. ماهی بزرگی است با بدنی پهن که دارای بالهٔ عقبی اولیهٔ تیغ‌داری است که این خصیصه ویژهٔ ماهی‌های شبه خاردار است و سه تیغ هم در بالهٔ مقعدی دارد. بیش‌تر از ماهی‌ها تغذیه می‌کند.

ماهی روغن جنوبگان ـ خانواده‌ای که این ماهی به آن تعلق دارد، فراوان‌ترین گروه در جنوبگان است و تقریباً سه چهارم ماهی‌های آزاد این منطقه به این خانواده تعلق دارند. تعدادی از اعضای خانواده، دارای پروتئین‌های ویژه‌ای در خون خود هستند که نقطهٔ انجماد آن را پایین می‌آورد و به همین دلیل می‌توانند در دماهای پایینی تا ۱٫۹ درجهٔ سانتی‌گراد به سر برند. ماهی بالغ اندامی دراز و باریک و فلس‌دار و سری سنگین دارد.

ماهی خاردار قزل‌آلا ـ این ماهی یکی از دو گونه ماهی خاردار قزل‌آلا است و دارای بدنی نقره‌ای رنگ است که در برخی قسمت‌ها شفاف و روشن است. سر این ماهی بدون فلس بوده ولی بقیهٔ قسمت‌های بدن، پوشیده از فلس‌های زبر و اره‌دندانی است. این ماهی عادت به شب‌گردی دارد و از حشرات آبزی، سخت‌پوستان و نرم‌تنان تغذیه می‌کند. در بهار یا اوایل تابستان، در رودها یا دریاچه‌های کم‌عمق زندگی می‌کند. تخم‌هایش در آب فرو می‌روند، در بستر قرار می‌گیرند و در آن‌جا تا زمانی که تبدیل به نوزاد ماهی شوند، باقی می‌مانند. دیگر گونهٔ این ماهی، یعنی گونهٔ شن‌غلتنده فقط در رودخانهٔ کلمبیا در شمال غربی ایالات متحد زندگی می‌کند و از لحاظ طرح باله، شبیه P. omiscomaycus است، اما معمولاً رنگش زرد مایل به سبز است.

ماهی خاردار کتانجک ـ عضوی از خانوادهٔ ماهی‌های پرچ غلتاب است و رنگ مسی زیبایی در اطراف بدن دارد. هریک از فلس‌هایش نیز لکه‌ای تیره‌رنگ دارند. این ماهی از سخت‌پوستان تغذیه می‌کند و مانند اعضای دیگر خانواده‌اش بچهٔ زنده به دنیا می‌آورد. ماهی نر از درون، ماهی ماده را بارور می‌کند و نوزادان درون بدن ماده شکل می‌گیرند.

ماهی خاردار نیل ـ این عضو بسیار پراکندهٔ خانوادهٔ اسنوک به بسیاری از دریاچه‌های دست‌ساخت بشر وارد شده است

ماهی خاردار قزل‌آلا

Order: Percopsiformes: Trout-perches
Family: No Fish family information
Size: 20 cm (7 3/4 in)
Range: N. America: Alaska to Quebec; Great Lakes to Kentucky, Missouri, Kansas
Habitat: lakes, muddy rivers

ماهی خاردار کتانجک

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 20 cm (7 3/4 in)
Range: Pacific coast of N. America: Vancouver to California
Habitat: shallow water along rocky coasts, kelp beds

ماهی خاردار نیل

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 2 m (6 1/2 ft)
Range: Africa: Congo, Volta and Niger river systems, Lake Chad
Habitat: rivers, lakes

ماهی روغن جنوبگان

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 61 cm (24 in)
Range: Antarctic coasts
Habitat: coastal waters

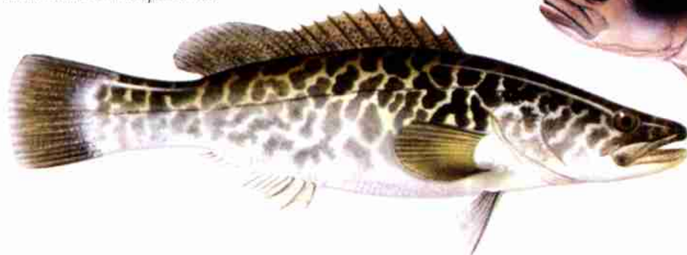
ماهی روغن مورای

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 1.8 m (6 ft)
Range: Australia: New South Wales, Queensland
Habitat: rivers, lakes, introduced in reservoirs

ماهی خاردار نیل
Nile Perch
Lates niloticus

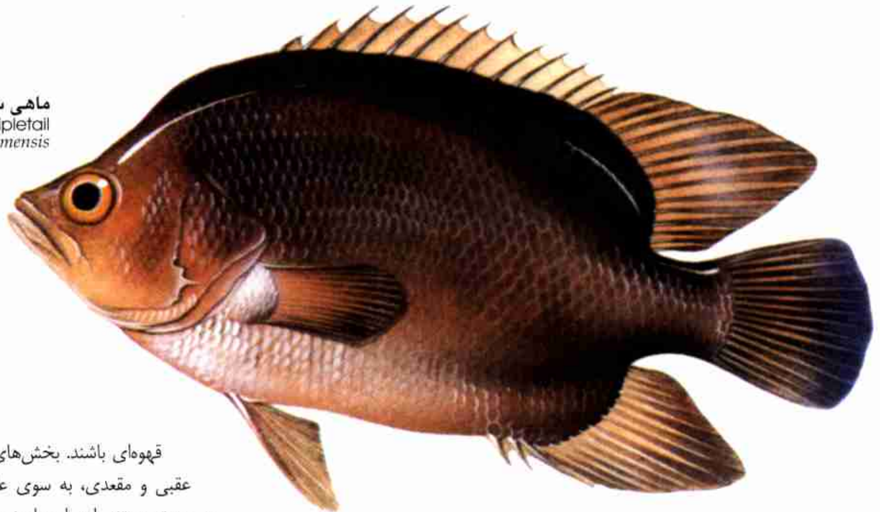

ماهی روغن مورای
Murray Cod
Maccullochella macquariensis

ماهی روغن جنوبگان
Antarctic Cod
Notothenia coriiceps

ماهی سه دمی
Tripletail
Lobotes surinamensis

معمولاً مایل به قهوه‌ای است، اما رنگ نوزادان در ابتدا آبی و نقره‌ای است که در سنین جوانی به قرمز تغییر رنگ می‌دهند. ساکن کف اقیانوس است و بیش‌تر از جلبک‌های دریایی، نرم‌تنان، سخت‌پوستان کوچک و کرم‌ها تغذیه می‌کند.

ماهی روغن موری – از بزرگ‌ترین ماهی‌های آب شیرین استرالیایی است و اندامی دراز و قوی دارد که معمولاً دارای نقوش خال‌دار در پشت و پهلوهایش است و پوزه‌ای کشیده دارد. این ماهی غالباً از سخت‌پوستان و ماهی‌ها تغذیه می‌کند و خود یک ماهی خوراکی تجاری مهم است. عضوی از خانوادهٔ ماهی‌های خاردار مناطق معتدل است. اغلب روی درختان و شاخه‌هایی که به درون آب افتاده‌اند، تخم‌ریزی می‌کند و تخم‌هایش به سطح پوست و شاخه‌ها می‌چسبد.

ماهی سه دمی – اگرچه کم‌یاب است، توزیع گسترده‌ای دارد و در هر دو سوی اقیانوس اطلس یافت می‌شود. این ماهی به خانوادهٔ سه دمی که شامل فقط ۴ گونه است، تعلق دارد. بدنی حجیم و سنگین دارد که معمولاً قهوه‌ای تیره است، هرچند برخی از گونه‌ها ممکن است زرد و قهوه‌ای باشند. بخش‌های بزرگ و گرد باله‌های عقبی و مقعدی، به سوی عقب برگشته‌اند و با دم هم‌جهت هستند. این امر باعث می‌شود که به نظر رسد این ماهی سه دم دارد. سه دمی‌های جوان اغلب نزدیک به ساحل در خلیج‌ها و دهانهٔ رودخانه‌ها زندگی می‌کنند که در آن‌جا میان درختان کرنای خشکیده و برگ‌های دیگر بر پهلوهای خود شناورند. حالت بدن خمیدهٔ آن‌ها و رنگ‌آمیزی زرد مایل به قهوه‌ای‌شان، تقلیدی از حرکات و ظاهر برگ‌های اطراف است و نمونهٔ بارزی از هم‌رنگی استتاری به شمار می‌رود.

ماهی صدفی – یکی از تقریباً ۱۷۰ گونه ماهی‌های کاردینال است که در دریاهای استوایی و نیمه‌حاره یافت می‌شود. دارای جثه‌ای ریز همراه با کمی رنگ تیره و نقره‌ای و خال‌های تیره‌رنگ در طول پهلوهایش است. برخی از کاردینال‌ها، میان شکاف صخره‌ها یا صدف‌های خالی زندگی می‌کنند، اما ماهی صدفی، در پوستهٔ یک صدف زنده که نرم‌تنی درشت است، به سر می‌برد. این رابطه تأثیری بر صدف ندارد، ولی باعث بهره‌مندی این ماهی از یک پناه‌گاه می‌شود.

ماهی گزلیک – یکی از اعضای غیرمعمول خانوادهٔ ماهی‌های کول است. گونه‌ای بسیار مشخص است که به طور چشم‌گیری منقش به سه خط سیاه است؛ این خطوط حاشیهٔ سفیدرنگ دارند. یکی از این خطوط از بالهٔ عقبی تا بالهٔ دم انحنا می‌یابد و طرح عادی این ماهی را به هم می‌ریزد. این نقوش، نوعی استتار برای منحرف‌کردن و گیج‌کردن جانوران دیگر به شمار می‌روند و به این ترتیب، تشخیص را به تعویق می‌اندازند. گونه‌ای منزوی است که در روز بین صخره‌ها یا شکاف‌های درون سنگ‌پوزهای مرجانی پنهان می‌شود و شب‌ها تغذیه می‌کند.

ماهی سه دمی

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 1 m (3 1/4 ft)
Range: Atlantic, Indian and Pacific Oceans: tropical and warm temperate areas
Habitat: coastal surface waters

ماهی صدفی

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 5 cm (2 in)
Range: tropical W. Atlantic Ocean, from Bahamas, south through Caribbean
Habitat: shallow waters

ماهی گزلیک

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 23 cm (9 in)
Range: W. Atlantic Ocean: coasts of North and South Carolina, Bermuda to Brazil; Gulf of Mexico, Caribbean
Habitat: rocky- or coral-bottomed water more than 15 m (50 ft) deep

ماهی گزلیک
Jackknife-fish
Equetus lanceolatus

ماهی صدفی
Conchfish
Astrapogon stellatus

ناو ماهی
Man-of-War Fish
Nomeus gronovii

ماهی مکنده ـ کوسه
Sharksucker
Echenis naucrates

ماهی ماکرل اطلس
Atlantic Mackerel
Scomber scombrus

واهو
Wahoo
Acanthocybium solanderi

ماهی ماکرل اطلس

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 41 - 66 cm (16 - 26 in)
Range: W. Atlantic Ocean: Gulf of St. Lawrence to North Carolina; E. Atlantic: Iceland, Scandinavia, south to N. Africa; Mediterranean Sea
Habitat: offshore surface waters

ماهی مکنده ـ کوسه

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: up to 92 cm (36 1/2 in)
Range: Atlantic, Indian and W. Pacific Oceans: tropical areas
Habitat: wherever taken by host

میگره

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 1.5 - 2 m (5 - 6 1/2 ft)
Range: Indian Ocean; E. Atlantic Ocean: Britain to Senegal; Mediterranean Sea
Habitat: shoreline to deeper waters to 350 m (1,150 ft), estuaries

ناو ماهی

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 22 cm (8 1/2 in)
Range: tropical areas of Indian and Pacific Oceans; tropical W. Atlantic Ocean and Caribbean
Habitat: lives in association with the Portuguese man-of-war jellyfish

واهو

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: up to 2 m (6 1/2 ft)
Range: Worldwide in tropical seas
Habitat: open sea

ماهی ماکرل اطلس ـ به فراوانی یافت می‌شود. بدنی بسیار گرد دارد که روی آن خطوط سیاه‌رنگ نامنظمی به چشم می‌خورد. غذای ماهی‌های بالغ، شامل سخت‌پوستان و ماهی‌های گروهی است؛ در صورتی که ماهی‌های جوان از سخت‌پوستان پلانکتونی و لارو ماهی تغذیه می‌کنند. به نظر می‌رسد مهاجرت‌های فصلی منظمی انجام می‌دهد و در بهار و تابستان به شمال و سواحل دورتر می‌رود و در زمستان دوباره به جنوب باز می‌گردد. این ماهی‌ها در زمستان در آب‌های عمیق اما نسبتاً گرم، در طول حاشیهٔ فلات قاره، گرد می‌آیند. در آن‌جا به ندرت حرکت می‌کنند و غذای اندکی می‌خورند. به خانوادهٔ Scombridae که تقریباً شامل ۴۵ گونه است، تعلق دارد و بسیاری از آن‌ها ماهی‌های خوراکی مهمی هستند. تخم‌ریزی در فصل تابستان انجام می‌گیرد. ماده که جثه‌ای متوسط دارد، می‌تواند ۴۵۰,۰۰۰ تخم تولید کند. تخم‌ها شناور می‌مانند و لاروها حدود چهار هفته پس از تخم‌ریزی بیرون می‌آیند.

ماهی مکنده ـ کوسه ـ بزرگ‌ترین عضو خانوادهٔ Echeneidae است. بدنی دراز دارد و دارای نوارهای سیاه حاشیه‌سفید و مشخصی در پایین هریک از پهلوها از پوزه تا دم است. بالای سر نسبتاً مسطح این ماهی، دیسک مکنده‌ای قوی وجود دارد که با آن خود را چنان محکم به میزبان می‌چسباند که کندنش تقریباً ناممکن است. با این گونه چسبیدن، به راحتی سوار بر کوسه به این سو و آن سو حرکت می‌کند و احتمالاً تا اندازه‌ای از حفاظت جانور بزرگ‌تر بهره‌مند می‌شود. به این ترتیب، از میزبان‌های متعددی شامل کوسه‌ها، پرتوماهی‌های بزرگ و لاک‌پشت‌ها سود می‌برد. از این ماهی‌ها زمانی برای صید لاک‌پشت استفاده می‌شد؛ به این گونه که یک نخ ماهی‌گیری به دمش می‌بستند و نزدیک لاک‌پشتی رهایش می‌کردند. این ماهی معمولاً به طرف لاک‌پشتی می‌رفت و خود را محکم به دم آن می‌چسباند. آن‌گاه ماهی‌گیران می‌توانستند لاک‌پشت را از آب بیرون بکشند.

میگره ـ یکی از ماهی‌های غول‌پیکر خانوادهٔ کول است. دراز است و پوزه‌ای گرد و دهانی گشاد دارد. در آب‌های جنوبی فراوان است و فقط گاه‌گاهی در دریاهای اروپای شمالی سرگردان می‌شود. به صورت گروهی حرکت کرده، از ماهی‌ها تغذیه می‌کند. معمولاً در آب‌های بسترشنی آن‌ها را می‌توان یافت.

ناو ماهی ـ این ماهی کوچک که به خاطر عادت زندگی‌اش میان شاخک‌های بلند و گزندهٔ ناوماهی پرتغالی موسوم به فیسالیا فیسالیس بسیار معروف است. به نظر می‌رسد که در برابر یاخته‌های گزندهٔ این ماهی مصون باشد یا حتی ممکن است از عملکرد آن‌ها جلوگیری کند. گمان بر این است که توتیای دریایی معمولاً تحت تأثیر حضور این ماهی قرار نمی‌گیرد، اما جزئیات این رابطه چندان مشخص نیست. این امکان هست که این ماهی بقایای غذا را از بدن میزبانش جمع‌آوری می‌کند. یکی از حدوداً ۱۵ گونه‌ای است که در خانوادهٔ Nomeidae وجود دارند.

واهو ـ برخلاف بسیاری از اعضای خانواده‌اش، یک ماهی گروهی نیست و معمولاً به تنهایی یا در دسته‌های کوچک یافت می‌شود. بدنش در مقایسه با بیش‌تر ماهی‌های تن، کشیده‌تر و باریک‌تر است و پوزه‌ای دراز و باریک دارد که مجهز به تعداد زیادی دندان قوی است. این ماهی از انواع گوناگونی از ماهی‌ها و ماهی‌های مرکب تغذیه می‌کند و هنگام تعقیب طعمه، قادر به جهش‌های شنا با سرعت بالاست و معروف است که تا ۶۶ کیلومتر در ساعت سرعت دارد. چون برای تجارت صید می‌شود، گونه‌ای کم‌یاب است، ولی ماهی‌گیران علاقهٔ خاصی به آن دارند.

میگره
Maigre
Argyrosomus regius

اردک‌ماهی شمالی
Northern Pike
Esox lucius

بانو ماهی
Ladyfish
Elops saurus

استخوان‌ماهی
Bonefish
Albula vulpes

ماهی‌های صید

اردک‌ماهی شمالی ـ دراز اندام با آرواره‌هایی بزرگ و دندان‌های تیز و پوزه‌ای نوک تیز است. باله‌های عقبی و مقعدی در کنار دم و مقابل یکدیگر قرار گرفته‌اند. یکی از ویژگی‌های این اردک ماهی این است که ماده‌ها از نرها بزرگ‌ترند و هریک از ماهی‌ها ممکن است ۲۳ کیلوگرم یا بیش‌تر وزن داشته باشند. گونه‌ای شکارچی است و میان گیاهان کنارهٔ آب کمین می‌کند که در این حال رنگ‌آمیزی خالخالی‌اش موجب استتار آن می‌شود. سپس به سرعت بیرون جهیده، طعمه را شکار می‌کند. پرندگان و حتی پستانداران را نیز شکار می‌کند. اوایل بهار به محض آب شدن یخ‌ها، در کنارهٔ آب یا مرغزارهایی که به سبب برف‌های ذوب‌شده به زیر آب رفته‌اند، تخم‌ریزی می‌کنند. ماده‌ها هزاران تخم بر روی گیاهان می‌ریزند.

استخوان‌ماهی ـ بدن این ماهی، لاغر و شبیه شاه‌ماهی‌هاست، سطح آن را فلس‌هایی به رنگ سیاه و نقره‌ای می‌پوشاند، دمش شکاف عمیقی دارد و پوزه‌اش اندکی از دهان برجسته‌تر است. دسته‌هایی از این ماهی با هم به تغذیه مشغول می‌شوند. آن‌ها سر خود را به سوی پایین می‌گیرند و دم خود را پایین یا بالا نگه می‌دارند و بستر آب را برای یافتن بی‌مهرگان بسترزی، مانند صدف‌های خوراکی، خرچنگ‌ها و میگوها جست و جو می‌کنند. لارو لاغر و مارماهی‌مانند این ماهی، به سوی آب‌های ساحلی کشیده می‌شود و در آن جا دچار دگردیسی شده، به شکل ماهی‌های بالغ در می‌آید.

بانو ماهی ـ رنگ این ماهی باریک‌اندام آبی نقره‌ای است و بدنش را فلس‌های ریزی پوشانیده‌اند. باله‌هایش سیاه‌رنگ و نسبتاً کوچک‌اند و دمش شکاف عمیقی برداشته است. ماهی‌ها و سخت‌پوستان عمدهٔ غذایش را تشکیل می‌دهند. این ماهی هنگام افتادن در قلاب ماهی‌گیری، تقلای بسیاری می‌کند و جهش‌های زیادی انجام می‌دهد. به همین جهت به عنوان یک ماهی صید شناخته شده است. تخم‌ریزی در مناطق دور از ساحل انجام می‌گیرد اما نوزادان به سمت ساحل کشیده شده، دورهٔ رشد خود را در خلیج‌ها و باتلاق‌های شور می‌گذرانند؛ هرچند ممکن است به آب‌های شیرین نیز وارد شوند.

تارپون ـ ماهی عظیم‌الجثه و نقره‌ای‌رنگی است که بدنش با فلس‌های بزرگ پوشیده شده است. از بدن فشرده، پهلوهای پهن، آروارهٔ پایینی برآمده و بالهٔ پشتی نوک‌تیز با شعاع کشیدهٔ انتهای آن، تشخیص داده می‌شود. از انواع ماهی‌ها و خرچنگ‌ها تغذیه می‌کند. پر زاد و ولدترین ماهی است؛ مادهٔ بالغ ممکن است بیش از ۱۲ میلیون تخم را در خود جای دهد. این تخم‌ها در دریا ریخته می‌شوند، اما لاروها به آب‌های ساحلی رانده می‌شوند و در مصب‌ها، باتلاق‌ها و دهانهٔ رودخانه‌ها، مراحل رشد را سپری می‌کنند. این ماهی‌ها تا به ۶ یا ۷ سالگی نرسند، از نظر جنسی بالغ نیستند.

اردک‌ماهی شمالی

Order: Salmoniformes: Salmon
Family: No Fish family information
Size: 1.5 m (5 ft)
Range: circumpolar: Britain, N. Europe, Russia, Alaska, Canada, N. USA
Habitat: lakes, quiet rivers

استخوان‌ماهی

Order: Elopiformes: Tarpons
Family: No Fish family information
Size: 90 cm (35 1/2 in)
Range: Worldwide in tropical seas
Habitat: inshore waters, especially over sand flats

بانو ماهی

Order: Elopiformes: Tarpons
Family: No Fish family information
Size: 1.2 m (4 ft)
Range: Tropical Atlantic, Indian, and W. Pacific Oceans
Habitat: shallow inshore waters, estuaries

تارپون

Order: Elopiformes: Tarpons
Family: No Fish family information
Size: 1.2 - 2.4 m (4 - 8 ft)
Range: W. Atlantic Ocean: Nova Scotia to Gulf of Mexico and Brazil; E. Atlantic: off W. Africa
Habitat: coastal and oceanic waters

تارپون
Tarpon
Tarpon atlanticus

قزل‌آلای رنگین‌کمانی

Order: Salmoniformes: Salmon
Family: No Fish family information
Size: up to 1 m (3 1/4 ft)
Range: western N. America, E. Pacific; introduced worldwide
Habitat: marine; rivers

لاجورد ماهی

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: up to 1.2 m (4 ft)
Range: Atlantic, Indian and W. Pacific Oceans: tropical and warm temperate areas
Habitat: coastal waters, open ocean

مارلین راه راه

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 3 m (10 ft)
Range: Indian and Pacific Oceans: warm temperate waters, less common in tropical waters
Habitat: open sea, inshore waters

مارلین نیلی

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 3 - 4.6 m (10 - 15 ft)
Range: Worldwide, tropical and warm temperate seas
Habitat: offshore waters, open sea

ماهی بادبانی

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 3.6 m (12 ft)
Range: Worldwide, tropical and warm temperate seas
Habitat: surface waters, open sea and sometimes closer to shore

قزل‌آلای رنگین‌کمانی ـ این ماهی که اکنون به مقدار زیاد پرورش داده می‌شود، بسیار مورد علاقه ماهی‌گیران است و منبع غذایی مهمی دانسته می‌شود. گونهٔ مهاجر بزرگی در این جنس، موسوم به استیل‌هد (steelhead) وجود دارد. همان‌گونه که قزل‌آلای دریایی به قزل‌آلای قهوه‌ای وابسته است این گونهٔ مهاجر نیز به قزل‌آلای رنگین‌کمانی وابستگی دارد. هر دو بیش‌تر از لارو حشرات، نرم‌تنان و سخت‌پوستان تغذیه می‌کنند. قزل‌آلاهای رنگین‌کمانی در گسترهٔ طبیعی خود و در بهار در رودهای کم‌عمق که کف آن‌ها پوشیده از ماسه است، تخم‌ریزی می‌کنند. ماده آشیانه‌ای کم‌عمق درون ماسه‌ها ایجاد می‌کند و سپس، تخم‌هایش را در آن‌جا بارور می‌کند و روی آن‌ها را می‌پوشاند.

لاجورد ماهی ـ این ماهی معروف‌ترین ماهی صید است. در خوردن بسیار حریص است و تقریباً از همهٔ ماهی‌ها، حتی از ماهی‌های کوچک هم‌گونهٔ خود نیز تغذیه می‌کند. دم این ماهی تنومند شکاف دارد و بدن آن به طور کامل از فلس پوشیده شده است. آرواره‌ها بزرگ و دندان‌ها مهیب و ترسناک‌اند. دسته‌هایی از ماهی‌های یک‌اندازه، با هم حرکت می‌کنند و غالباً دسته‌های ماهی‌های دیگر را تعقیب می‌کنند. ماهی‌های جوان نیز که به ماهی‌های گازگیر معروف‌اند، دسته‌های خاص خود را تشکیل می‌دهند. به طور کلی هرچه اندازهٔ ماهی‌ها کوچک‌تر باشد، دسته‌ای که تشکیل می‌دهند، بزرگ‌تر است.

مارلین راه راه ـ ماهی لاجوردی فلزسان با نوارهای عمودی آبی و سفید که با بالهٔ پشتی بلندش از مارلین نیلی باز شناخته می‌شود، اما پوزهٔ منقارمانند و کشیده و بدن کارآمدش از نظر ظاهر به مارلین نیلی شباهت دارد. از انواع ماهی‌ها و گاه ماهی‌های مرکب سطح و اعماق آب تغذیه می‌کند. این ماهی مانند همهٔ مارلین‌ها عضوی از خانوادهٔ استیوفوریده است.

قزل‌آلای رنگین‌کمانی
Rainbow Trout
Salmo gairdneri

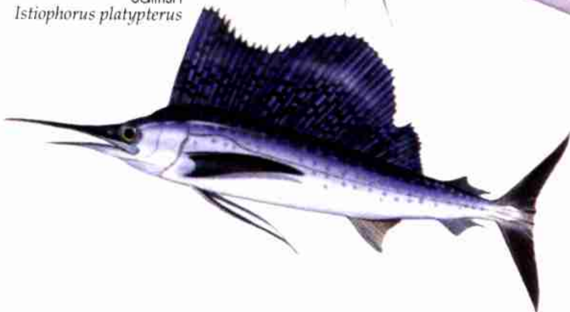

لاجورد ماهی
Bluefish
Pomatomus saltatrix

مارلین نیلی ـ میانگین وزن این ماهی پرجاذبه و شکوه‌مند، حداقل ۱۸۰ کیلوگرم است و می‌تواند به بیش از دو برابر این میزان نیز برسد. پوزه‌اش دراز و گرد است که بین همهٔ اعضای خانوادهٔ استیوفوریده مشترک است و ظاهراً طعمهٔ خود از قبیل ماهی‌های گروهی و ماهی‌های مرکب را با آن بی‌هوش می‌کند. این ماهی جزء سریع‌ترین ماهی‌ها با بدنی کاملاً آب‌لغز و دمی بلند و هلالی‌شکل است که جملگی از ویژگی‌های خاص گونه‌های فوق‌العاده سریع است. این ماهی مهاجرت‌های فصلی منظمی انجام می‌دهد؛ در زمستان به سوی استوا می‌رود و در تابستان از استوا دور می‌شود.

ماهی بادبانی ـ بالهٔ عقبی بلند و بادبان‌مانند، ویژگی چشم‌گیر ماهی بادبانی است، اما آرواره‌هایی کشیده دارد که بر خلاف

مارلین راه راه
Striped Marlin
Tetrapturus audax

مارلین نیلی
Blue Marlin
Makaira nigricans

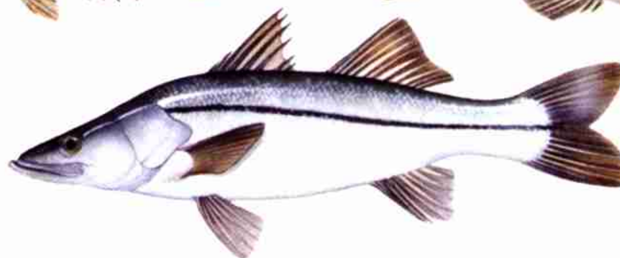

ماهی بادبانی
Sailfish
Istiophorus platypterus

ماهی خاردار صخره‌ای
Rock Bass
Ambloplites rupestris

ماهی خاردار دهان‌گشاد
Largemouth Bass
Micropterus salmoides

ماهی خاردار راه‌راه
Striped Bass
Roccus saxatilis

شمشیرماهی، پهن نیست، بلکه گرد است. این ماهی یکی از ده گونهٔ خانوادهٔ استیوفوریده است که همهٔ آن‌ها ماهی‌هایی تماشایی و شناگرانی سریع‌اند. غذای ماهی بادبانی متنوع است و به نظر می‌رسد تقریباً هرگونه ماهی یا ماهی مرکب در دسترس را می‌خورد. مهاجرت‌های فصلی منظمی دارد و در زمستان از آب‌های سردتر به آب‌های گرم‌تر نقل مکان می‌کند. ماهی‌های بادبانی در دریای باز تخم‌ریزی می‌کنند. هر ماده میلیون‌ها تخم می‌ریزد و این تخم‌ها تا زمانی که به نوزاد ماهی تبدیل شوند، در آب‌های سطحی شناور می‌مانند. نوزادانی که باقی بمانند، با سرعت مراحل رشد را سپری می‌کنند.

ماهی خاردار دهان‌گشاد ـ عضوی از خانوادهٔ خورشیدماهی‌ها است و در رنگ‌آمیزی معمولاً مایل به سبز و نقره‌ای است و نواری تیره در طول هر یک از باله‌هایش مشاهده می‌شود. بالهٔ عقبی با شکافی تقریباً به دو قسمت تقسیم شده است. این ماهی شکارگر، در دورهٔ نوزادی از سخت‌پوستان و بی‌مهرگان تغذیه می‌کند و به‌تدریج که بالغ می‌شود، به خوردن ماهی، قورباغه و بی‌مهرگان بزرگ‌تر روی می‌آورد. متناسب با دمای هوا و عرض جغرافیایی، تخم‌ریزی در بهار یا اوایل تابستان انجام می‌گیرد. ماهی نر لانه‌ای درون ماسه یا شن حفر می‌کند و سپس، ماهی ماده را به لانه می‌کشاند تا تخم‌های خود را که معمولاً به چند صد عدد می‌رسند، در آن‌جا بریزد. نر تخم‌ها را بارور می‌کند و آن‌گاه ممکن است ماده‌های دیگری، را نیز به آشیانه‌اش بکشاند. تخم‌ها که سطحشان چسبناک است، خود را به انتهای لانه می‌چسبانند و ماهی نر از آن‌ها محافظت می‌کند. تخم‌ها ۷ تا ۱۰ روز بعد تبدیل به نوزاد ماهی می‌شوند.

ماهی خاردار راه‌راه ـ ماهی چشم‌گیر و جالب توجهی است. ممکن است در رنگ‌آمیزی متنوع باشد، ولی همیشه ۷ یا ۸ خط تیره، در پهلوهایش مشاهده می‌شود. دارای سر و بدنی کشیده و آرواره‌های پایینی پیش‌آمده‌ای است. ماده معمولاً بزرگ‌تر و سنگین‌تر از نر است و نمونه‌های بزرگ گاهی تا ۳۰ کیلوگرم هستند. از ماهی‌ها و سخت‌پوستان تغذیه می‌کند. در اصل بومی سواحل اقیانوس اطلس است و برای اولین بار در ۱۸۸۶ به سواحل اقیانوس آرام وارد شد و اکنون به خوبی در آن‌جا استقرار یافته است. عضوی از خانوادهٔ ماهی‌های خاردار میانه‌رو است. در فصل جفت‌گیری که از آوریل تا جولای به طول می‌انجامد، وارد دهانهٔ رودخانه‌ها می‌شود تا از رودخانه‌ها بالا رود و تخم‌ریزی کند. ماهی ماده مورد استقبال چندین ماهی قرار می‌گیرد و تخم‌های خود را درون آب می‌ریزد. تخم‌ها درون آب شناور شده، پس از سه روز تبدیل به نوزاد می‌شوند. یک مادهٔ بالغ گاهی در یک فصل چندین میلیون تخم تولید می‌کند.

ماهی خاردار صخره‌ای ـ همان‌گونه که از نامش پیداست، میان صخره‌ها و سنگ‌ها زندگی می‌کند و از حشرات، خرچنگ‌های دراز و ماهی‌ها تغذیه می‌کند. این ماهی نیرومند و درشت‌اندام، دهانی بزرگ و آروارهٔ پایینی برآمده‌ای دارد. ماهی نر آشیانه‌ای در بستر آب میان ریشه‌های گیاهان آبی حفر می‌کند. ماهی ماده حدوداً ۵۰,۰۰۰ تخم در لانه می‌گذارد و ماهی نر از آن‌ها محافظت می‌کند. حفاظت از نوزادان را نیز ماهی نر به عهده دارد.

ماهی قزل‌آلا ـ از این ماهی خوراکی معروف دو نوع وجود دارد؛ قزل‌آلای دریایی که برای تولید مثل از رودخانه به دریا و سپس از دریا به رودخانه مهاجرت می‌کند و قزل‌آلای کوچک‌تر و قهوه‌ای‌رنگ که همهٔ زندگانی خود را در آب‌های شیرین می‌گذراند. از نظر ظاهری شبیه به هم هستند، در حالی که قزل‌آلای دریایی پولک‌های نقره‌ای با نقوش سیاه و پراکنده دارد و قزل‌آلای قهوه‌ای دارای خال‌های تیره‌رنگ زیادی است. هر دو از ماهی‌ها و سخت‌پوستان تغذیه می‌کنند. در زمستان، در آب‌های شیرین بستر ماسه‌ای تخم‌ریزی می‌کنند و ماهی ماده لانه‌ای کم‌عمق برای تخم‌هایش ایجاد می‌کند. نوزادان در بهار از تخم بیرون می‌آیند و چندین هفته میان ماسه‌ها می‌مانند.

ماهی قزل‌آلا
Trout
Salmo trutta

ماهی خاردار دهان‌گشاد

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 25.5 - 46 cm (10 - 18 in)
Range: S.E. Canada; USA: Great Lakes area, south to Gulf of Mexico; introduced in other areas of USA and in Europe and Africa
Habitat: shallow lakes, ponds, rivers

ماهی خاردار راه‌راه

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: up to 1.2 m (4 ft)
Range: N. America: Atlantic Coast from Gulf of St. Lawrence to N. Florida; Gulf of Mexico; Pacific Coast from Washington to California
Habitat: inshore waters, estuaries, bays, deltas

ماهی خاردار صخره‌ای

Order: Perciformes: Perch-like fishes
Family: No Fish family information
Size: 15 - 25.5 cm (6 - 10 in)
Range: S. Canada: Lake Winnipeg, east to coast; USA: Great Lakes, east to Vermont, south to Gulf Coast; introduced in other areas of USA
Habitat: rocky-bottomed streams, lake shallows

ماهی قزل‌آلا

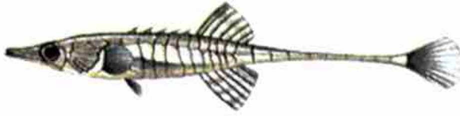
Order: Salmoniformes: Salmon
Family: No Fish family information
Size: 23 cm - 1.4 m (9 in - 4 1/2 ft)
Range: Europe; introduced worldwide
Habitat: marine; lakes, rivers

آرونا
Aruana
Osteoglossum bicirrhosum

افعی‌ماهی اسلون
Sloane's Viperfish
Chauliodus sloani

ایندوستاموس پرداکسوس
Indostomus paradoxus
Indostomus paradoxus

ماهی‌های عجیب و غریب

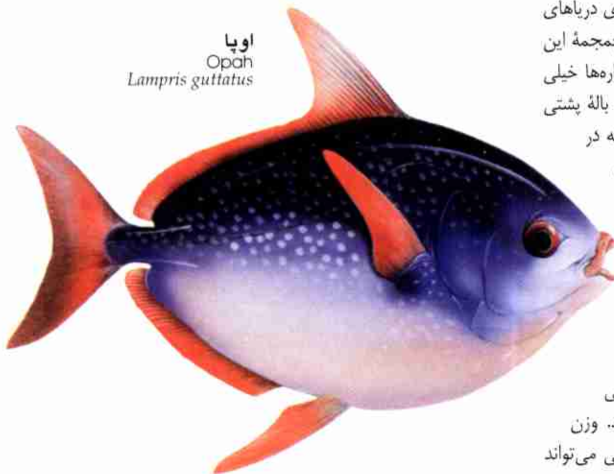
آرونا ـ تارهای ریش‌مانند روی چانهٔ برجستهٔ این ماهی و دهانش که به گونهٔ شگرفی به سمت بالا خمیدگی یافته‌اند، به آن ظاهری عجیب و نامعمول بخشیده‌اند. سر و تنهٔ این ماهی اساساً در یک راستا قرار گرفته و باله‌های پشتی و مقعدی‌اش کوچک، ولی بلند و کشیده‌اند. اعتقاد بر این است که این ماهی تخم‌های خود را در دهان می‌پروراند. زیر آروارهٔ پایینی آن ساختاری کیسه‌مانند وجود دارد که به گونهٔ دیگری موسوم به اسکلروپیج شبیه است. این گونه در استرالیا و مناطق جنوب شرقی آسیا به سر می‌برد و به دهان‌زا شهرت دارد.

افعی‌ماهی اسلون ـ یکی از شش گونهٔ افعی‌ماهی‌های دریاهای عمیق است که همگی دندان‌هایی شبیه به دندان مار دارند. جمجمهٔ این ماهی برای باز شدن دهان به میزان زیاد مناسب است و آرواره‌ها خیلی خوب باز می‌شوند تا تأثیر دندان‌های شکاری را افزایش دهند. بالهٔ پشتی این ماهی، نزدیک به عقب سر قرار گرفته و برای جذب طعمه در تاریکی دریاهای عمیق، دارای اندامک‌های مولد نور شده است. از ماهی‌های کوچک‌تر، مانند فانوس‌ماهی‌ها تغذیه می‌کند و هنگامی که این ماهی‌ها برای تغذیه از پلانکتون‌ها، سفر شبانهٔ خود را به سمت آب‌های سطحی‌تر آغاز می‌کنند، به تعقیب‌شان می‌پردازد.

اوپا ـ بدن این ماهی جالب توجه و رنگارنگ، آبی روشن است و در بخش‌های بالایی آن، نقطه‌های سفیدرنگی مشاهده می‌شود. باله‌های قرمزش به خوبی تکامل یافته‌اند. وزن ماهی بالغ ممکن است تا ۷۳ کیلوگرم برسد. دهان این ماهی می‌تواند برآمده و برجسته شود، اما بدون دندان است. با وجود رنگ روشن و نامناسب و نداشتن سلاح، شکارچی موفقی است و از ماهی‌های مرکب و ماهی‌های معمولی، مانند هیک و سفیدماهی لاجوردی تغذیه می‌کند. از زیست‌شناسی و عادات این ماهی آگاهی اندکی در دست است و به‌ندرت دیده می‌شود.

ایندوستاموس پرداکسوس ـ این ماهی کوچک و کمیاب فقط در دو نقطه مشاهده شده است. بدنش ظریف و باریک است و بالهٔ پشتی در جهت مخالف بالهٔ مقعدی قرار گرفته است و در ظاهر نیز به آن شباهت دارد. این موضوع به ماهی حالت تقارنی عجیب و غیرمعمولی بخشیده است. بدنش از صفحه‌های سختی پوشیده شده و به‌رغم آن بسیار انعطاف‌پذیر است. در آب‌های کم‌عمق و میان گیاهان زندگی می‌کند و معمولاً به آرامی حرکت کرده، در حالت ایستا قرار می‌گیرد؛ با این همه، در صورت نیاز، به سرعت شنا می‌کند و با استفاده از بالهٔ دمی، خود را پیش می‌راند. این ماهی منحصراً از جانوران بی‌مهرهٔ میکروسکوپی تغذیه می‌کند.

بومالو ـ یکی از اعضای خانوادهٔ کوچکی از ماهی‌هاست که از ۴ یا ۵ گونه تشکیل شده‌اند و همگی را می‌توان در اقیانوس هند یافت. بدنش طویل و کشیده است و آرواره‌هایش درشت‌اند و دندانه‌های بزرگ و خمیده‌ای را در خود جای داده‌اند. باله‌های درازی در قسمت شکم و لگن این ماهی دیده می‌شوند. غالباً در دهانهٔ رودخانه‌های بزرگی مثل گنگ مشاهده می‌شود و همان‌جا از ماهی‌های کوچک و سخت‌پوستان تغذیه می‌کند؛ با این همه، برای تولید مثل به مناطق درونی دریا می‌رود. اردک بمبئی نام معروف‌تر این ماهی است که ضمناً به قطعات خشک‌شدهٔ آن در زیر آفتاب که با انواع ادویهٔ کاری سرو می‌شود، اطلاق می‌شود.

اوپا
Opah
Lampris guttatus

آرونا

Order: Osteoglossiformes: Bony Tongues
Family: No Fish family information
Size: 1 m (3 1/4 ft)
Range: Tropical South America
Habitat: freshwater lakes, quiet rivers

افعی‌ماهی اسلون

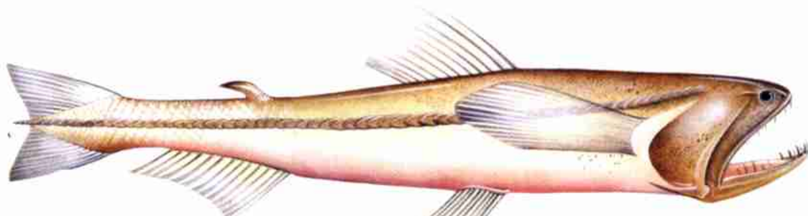
Order: Salmoniformes: Salmon
Family: No Fish family information
Size: 30 cm (11 3/4 in)
Range: Atlantic, Pacific and Indian Oceans: temperate and tropical areas
Habitat: deep sea

اوپا

Order: Lampridiformes: Dealfishes
Family: No Fish family information
Size: 1.5 m (5 ft)
Range: Worldwide except Antarctic; most common in temperate and tropical seas
Habitat: open sea, mid-waters at 100 - 400 m (330 - 1,300 ft)

ایندوستاموس پرداکسوس

Order: Indostomiformes
Family: No Fish family information
Size: 3 cm (1 1/4 in)
Range: Burma: Lake Indawgyi; Thailand
Habitat: lakes, streams

بومالو
Bummalow
Harpadon nehereus

پیراروسو
Pirarucu
Arapaima gigas

بومالو

Order: Myctophiformes: Lanternfishes
Family: No Fish family information
Size: 41 cm (16 in)
Range: N. Indian Ocean
Habitat: estuaries, shallow coastal waters

پیراروسو

Order: Osteoglossiformes: Bony Tongues
Family: No Fish family information
Size: up to 4 m (13 ft)
Range: Tropical South America
Habitat: rivers, swamps

توپ ماهی اطلس

Order: Lophiiformes: Angler Fishes
Family: No Fish family information
Size: 61 cm (24 in)
Range: Worldwide (but uncommon)
Habitat: deep sea, 100 - 300 m (330 - 980 ft)

جیمنارکس نایلاتیکس

Order: Mormyriformes: Elephantfishes
Family: No Fish family information
Size: 90 cm - 1.5 m (35 1/2 - 5 ft)
Range: Africa: upper Nile, W. Africa
Habitat: swamps, lakes, still water

چشم‌طلا

Order: Osteoglossiformes: Bony Tongues
Family: No Fish family information
Size: 30.5 - 41 cm (12 - 16 in)
Range: N. America: S. Canada to Mississippi basin
Habitat: rivers, lakes

درخشانی به چشم می‌خورد. غذای خود را از ماهی‌هایی که در اعماق تاریک دریا پراکنده‌اند، تأمین می‌کند. ماهی نر از ماهی ماده کوچک‌تر است، ولی انگلی نیست.

جیمنارکس نایلاتیکس
Gymnarchus niloticus
Gymnarchus niloticus

جیمنارکس نایلاتیکس ـ این ماهی دراز و باریک، بدون بالهٔ مقعدی، لگنی یا دمی است و باله‌های پشتی آن کم‌عرض و بلند هستند و بدن آن به سمت یک نقطه، کم‌کم باریک می‌شود. با حرکات موجی‌شکل باله‌های پشتی خود شنا می‌کند و برای حرکت به سمت عقب، باله‌هایش را در جهت مخالف به تموج وامی‌دارد. قادر است در اطراف بدن، میدان الکتریکی ایجاد کند؛ به هرگونه آشفتگی ایجادشده در این میدان حساسیت دارد. از این رو، می‌تواند مسیر خود را در آب‌های گل‌آلود پیدا کند و به تعقیب طعمهٔ خود بپردازد. ماهی‌های در حال تولید مثل، لانه‌ای از الیاف گیاهی می‌سازند و درون آن حدود ۱۰۰۰ تخم می‌ریزند. چند روز مانده به باز شدن تخم‌ها، ماهی‌های والد، نگه‌داری و مراقبت از آن‌ها را شروع می‌کنند. غذای نوزادان، حشرات و بی‌مهره‌های کوچک است.

چشم‌طلا
Goldeye
Hiodon alosoides

پیراروسو ـ این ماهی زبان‌استخوانی، بنابر اعتقاد برخی، بزرگ‌ترین ماهی آب‌های شیرین دنیاست و وزن آن افزون بر ۲۰۰ کیلوگرم می‌شود. گزارش‌هایی دال بر پیدا شدن نمونه‌هایی که طول آن‌ها به پنج متر می‌رسد نیز دریافت شده است. بدن این ماهی دراز و کشیده است و فلس‌های روشنی دارد، اما سرش بدون فلس است. باله‌های پشتی و مقعدی دراز و کم‌عرض آن تا نزدیکی دم عقب نشسته‌اند. این ماهی را در آب‌های باتلاقی نیز که از نظر اکسیژن فقیرند، می‌توان یافت. بادکیسهٔ شنای بزرگ آن به حلق متصل است و می‌تواند مانند یک شش به تنفس ماهی کمک کند. در شن‌زارهای کف آب تولید مثل می‌کند. حفرهٔ کوچکی در بستر رودخانه ایجاد می‌کند و تخم‌های خود را درون آن می‌گذارد و تا هنگام باز شدن، از آن‌ها محافظت می‌کند.

توپ ماهی اطلس
Atlantic Footballfish
Himantolophus groenlandicus

توپ ماهی اطلس ـ یکی از ماهی‌های ماهی‌گیر دریای عمیق است. بدن بسیار چاق و گردش با میخ‌هایی تزیین شده که در مرکز هر کدام تیغی قرار گرفته است. اندام تغییر شکل یافتهٔ روی سر، یک چوب ماهی‌گیری با طعمه‌ای چندشاخه را تشکیل می‌دهد که در مرکز آن حباب

خفاش‌ماهی پوزه‌کوتاه
Shortnose Batfish
Ogcocephalus nasutus

فیل کوسه
Elephant Shark
Callorhincus milii

چشم‌طلا ــ این ماهی یکی از اعضای خانوادهٔ کوچک ماه‌چشم‌ها است و آن را با چشمان درشت و دندان‌های بسیار ریز و فراوانی که جدارهٔ دهانش را پوشانده است، می‌توان باز شناخت. رنگش به نقره‌ای می‌زند و با بالهٔ مقعدی بلندش، ظاهری شبیه شاه‌ماهی پیدا کرده است. حشرات و لارو آن‌ها و همچنین، ماهی‌های کوچک، غذای عمدهٔ آن را تشکیل می‌دهند. این ماهی غالباً شب‌ها فعال است و چشمان درشتش برای دید در شب بسیار سازگارند.

خفاش‌ماهی پوزه کوتاه ــ این ماهی، نمونه‌ای عادی از حدوداً ۵۵ گونهٔ مختلف یا بیش‌تر از خانوادهٔ خفاش‌ماهی‌هاست. بدنش تقریباً به شکل یک مثلث است و به طرز شگرفی از بالا به پایین تخت شده است. باله‌های شکمی آن بزرگ و انعطاف‌پذیرند و روی ساقه‌های بازومانندی قرار گرفته‌اند. پوزهٔ آن نوک‌تیز و دهانش کوچک است و سطح قسمت بالایی بدن را برآمدگی‌های کوچک، گرد و محکمی، شبیه به آثار بیماری سل پوشانده است. بسیار آرام و به دشواری شنا می‌کند و با استفاده از باله‌های شکمی و لگنی و به کمک دم، روی بستر دریا می‌خزد و از ماهی‌ها، سخت‌پوستان، نرم‌تنان و کرم‌ها تغذیه می‌کند.

غارماهی شمالی ــ متعلق به خانواده‌ای از ماهی‌هاست که از پنج یا شش عضو آن، چهارگونه درون غارهای آهکی به سر می‌برند. این ماهی برای نخستین بار در ۱۸۴۲ شناسایی شد. بدنش نازک و باریک است و روی آن فلس‌های کوچکی به طور نامنظم قرار گرفته‌اند، اما سرش بدون فلس است. چشم‌های ابتدایی آن با پوست پوشیده شده است، چرا که این ماهی در زیستگاه تاریک خود نیازی به دیدن ندارد و با همین وضع سازگاری یافته است. به جبران این کوری، بدنش از اندام‌های کوچک حسی پوشیده شده که با آن‌ها قادر است کم‌ترین لرزش و حرکت را در آب تشخیص دهد و طعمهٔ خود را بیابد یا از موانع اجتناب ورزد. ماهی نر با اندام تولید مثلی خود، ماهی ماده را از داخل بارور می‌کند. ماهی ماده پس از بارور شدن و گذاشتن تخم‌ها، شیوهٔ خاصی برای نگه‌داری آن‌ها پیش می‌گیرد. به این گونه که آن‌ها را در محفظهٔ آبشش خود قرار داده، تا زمان بیرون آمدن نوزادان، از آن‌ها مراقبت می‌کند.

فانوس ماهی ــ سر این ماهی ساده و گرد و چشمانش درشت است. همچون دیگر اعضای خانوادهٔ خود، دارای اندام‌های متعدد مولد نور است که در چندین ردیف کوتاه یا گروه‌های متعدد روی بدن قرار گرفته‌اند. در ماهی‌های جوان، این اندام‌های مولد نور، هنگامی که طول بدن حدود ۲ سانتی‌متر است، شروع به رشد می‌کنند. نحوهٔ چینش این اندام‌ها در ماهی‌های نر و ماده متفاوت است و کاربرد و ارزش آن‌ها هنوز به طور کامل شناخته شده نیست. این اندام‌ها ممکن است در روشن کردن مناطق تاریک و پیدا کردن طعمه به ماهی کمک کنند و در گیج و گمراه کردن حیوانات شکاری مؤثر باشند. روی دم این ماهی اندام‌های مولد نوری وجود دارد که ظاهراً با حرکت دادن سریع دم خود به سمت جلو و عقب، دشمن را گیج می‌کند. از پلانکتون‌ها تغذیه می‌کند و ممکن است در تعقیب شبانهٔ آن‌ها به سوی آب‌های سطحی، تا ۴۰۰ متر به طور عمودی شنا کند. در دسته‌های بزرگ و در مناطق مدیترانه‌ای زندگی می‌کند و مشهور است که فصل جفت‌گیری و تولید مثل از آوریل تا ژولای به طول می‌انجامد.

فیل کوسه ــ این ماهی از بسیاری جهات شبیه به دیگر کیمیرویدها است، اما می‌توان آن را از پوزهٔ خرطوم‌شکل و عجیبش باز شناخت که این نیز دلیل نام‌گذاری آن است. چهار گونه از این ماهی وجود دارد که همگی را می‌توان در نیم‌کرهٔ جنوبی یافت. باروری این ماهی عملی درونی است و تخم‌هایی که ماهی ماده می‌گذارد، در پوسته‌هایی شاخ‌مانند احاطه شده‌اند.

قورباغه‌ماهی دراز قلاب ــ بدن این ماهی درشت و نیرومند است که ویژگی خانوادهٔ آن است. روی پوزه‌اش ریسمان ماهی‌گیری بارزی خودنمایی می‌کند. رنگ‌آمیزی این ماهی متنوع است، ولی همیشه با محیط پیرامون، اعم از صخره، علف دریایی یا مرجان درهم می‌آمیزد. در کف دریا به سر می‌برد و به آرامی حرکت می‌کند. با کمک باله‌های شکمی پامانند خود، روی بستر دریا می‌خزد و از ماهی‌های کوچک و سخت‌پوستان تغذیه می‌کند.

لینوفرین آربوریفرا ــ یکی از ۲۰ ماهی‌گیر آب‌های عمیق است. سرش گرد است و روی چانه‌اش تارهای ریش‌مانند چند رشته‌ای دیده می‌شود

خفاش‌ماهی پوزه‌کوتاه

Order: Lophiiformes: Angler Fishes
Family: No Fish family information
Size: 28 cm (11 in)
Range: Caribbean
Habitat: seabed

غارماهی شمالی

Order: Percopsiformes: Trout-perches
Family: No Fish family information
Size: 10 cm (4 in)
Range: USA: Kentucky, Indiana
Habitat: fresh water in limestone caves

فانوس ماهی

Order: Myctophiformes: Lanternfishes
Family: No Fish family information
Size: 10 cm (4 in)
Range: N. Atlantic Ocean; Mediterranean Sea
Habitat: deep sea

فیل کوسه

Order: Chimaeriformes: Chimaeras
Family: No Fish family information
Size: 1 m (3 1/4 ft)
Range: Off Australia and New Zealand
Habitat: inshore waters

قورباغه‌ماهی دراز قلاب

Order: Lophiiformes: Angler Fishes
Family: No Fish family information
Size: 15 cm (6 in)
Range: Tropical W. Atlantic Ocean, Caribbean
Habitat: seabed

لینوفرین آربوریفرا

Order: Lophiiformes: Angler Fishes
Family: No Fish family information
Size: 7 cm (2 3/4 in)
Range: Atlantic, Pacific, Indian Oceans
Habitat: deep sea

مارمولک‌ماهی قرمز

Order: Myctophiformes: Lanternfishes
Family: No Fish family information
Size: 32 cm (12 1/2 in)
Range: Atlantic Ocean: Florida, through Gulf of Mexico to Uruguay
Habitat: coastal waters

فانوس ماهی
Lanternfish
Myctophum punctatum

غارماهی شمالی
Northern Cavefish
Amblyopsis spelaea

لینوفرین آربوریفرا
Linophryne arborifera
Linophryne arborifera

قورباغه‌ماهی دراز قلاب
Longlure Frogfish
Antennarius multiocellatus

ماهی پوزه‌فیلی
Elephant-snout Fish
Mormyrus kannume

ماهی تبرزین (سالامونیفرم)
Hatchetfish (Salmoniform)
Argyropelecus aculeatus

ماهی پوزه‌فیلی

Order: Mormyriformes: Elephantfishes
Family: No Fish family information
Size: 80 cm (31 1/2 in)
Range: Africa: Nile River system
Habitat: rivers, Lakes

ماهی تبرزین (سالامونیفرم)

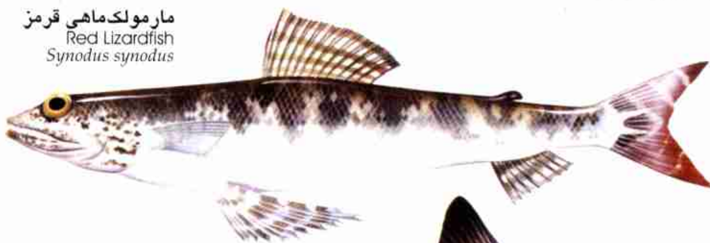
Order: Salmoniformes: Salmon
Family: No Fish family information
Size: 7 cm (2 3/4 in)
Range: Atlantic, Pacific and Indian Oceans: tropical and subtropical areas
Habitat: open sea at 100 - 600 m (330 - 2,000 ft)

ماهی ریش‌دار قطور

Order: Polymixiiformes: Beardfishes
Family: No Fish family information
Size: 25 cm (9 3/4 in)
Range: All oceans, tropical areas
Habitat: deep water

ماهی تبرزین (سالامونیفرم) ـ این ماهی به وفور مشاهده می‌شود و یکی از منابع اصلی غذای ماهی‌های بزرگ‌تر را تشکیل می‌دهد. بدن نقره‌فام آن با کناره‌هایی فشرده، مانند دیگر اعضای خانواده‌اش، پهن است و حاشیهٔ شکم، لبه‌های تیزی دارد. چشم‌ها درشت‌اند و دهان جادار و بزرگش تقریباً عمودی است. روی شکم، ردیف‌هایی از اندام‌های مولد نور وجود دارد که در هریک از گونه‌ها دارای شکل و الگوی خاصی است. این امر به ماهی امکان می‌دهد که هم‌گونه‌های خود را شناسایی کند. معمولاً روزها در اعماق ۴۰۰ تا ۶۰۰ متری آب زندگی می‌کند و شب‌هنگام برای جست‌وجوی غذا به سطح آب می‌آید.

ماهی ریش‌دار قطور ـ از آروارهٔ پایینیِ این ماهی پهن، یک جفت رشتهٔ ریش‌مانند و بلند آویزان است که احتمالاً در پیدا کردن غذا در بستر دریا به آن کمک می‌کند. رنگ‌آمیزی بدن پوشیده از فلس این ماهی، متنوع است، اما بالهٔ دمی و انتهای بالهٔ پشتی معمولاً به رنگ تیره و غالباً سیاه است. گونهٔ پی. ژاپنیکوس را که شباهت تقریباً کاملی به این ماهی دارد، در دریای ژاپن می‌توان یافت.

مارمولک‌ماهی قرمز
Red Lizardfish
Synodus synodus

ماهی ریش‌دار قطور
Stout Beardfish
Polymixia nobilis

که شباهت زیادی به گیاهان دریایی دارد. چوب ماهی‌گیری روی پوزه‌اش نیز دارای شاخه‌های متعدد و حامل طعمهٔ درخشانی است. اعتقاد بر این است که نرهای بالغ که اندامی ریز و کوچک دارند، به طور انگلی روی بدن ماده‌ها زندگی می‌کنند و قدرت بینایی و بویایی خود را از دست می‌دهند.

مارمولک‌ماهی قرمز ـ این ماهی عضوی از خانواده‌ای متشکل از ۳۴ گونه است که همگی در آب‌های گرم دریاهای مناطق معتدل و مناطق استوایی یافت می‌شوند. سرش بزرگ است و آرواره‌های آن که درون‌شان دندان‌های تیزی چیده شده، پهن و عریض هستند. فلس‌های سنگین و براقش ظاهری خزنده‌مانند به آن بخشیده که علت نام‌گذاری آن نیز همین است. افزون بر این، رنگ سرخی در برخی از قسمت‌های دم آن به چشم می‌خورد. باله‌های لگنی این ماهی، به طرزی غیر معمول بلند و کشیده‌اند و عادت دارد که با کمک این باله‌ها روی کف دریا دراز بکشد و گاهی حتی می‌تواند خود را تا اندازه‌ای مدفون کند. گوشت‌خوار بسیار حریصی است و با حرکات جهشی سریع که از محل اختفای خود در بستر دریا انجام می‌دهد، طعمه‌اش را شکار می‌کند.

ماهی پوزه‌فیلی ـ همچون بسیاری از اعضای خانوادهٔ خود، پوزه‌ای شبیه به خرطوم فیل دارد که عامل اصلی این نام‌گذاری است. همهٔ این ماهی‌ها توانایی زیادی برای یادگیری از خود نشان داده‌اند و مغزشان به خوبی تکامل یافته است. اندازهٔ مغز این ماهی، به تناسب بدن، قابل مقایسه با اندازهٔ مغز انسان است. پالس‌های الکتریکی ضعیفی از خود تولید می‌کند که در اطرافش میدان مغناطیسی ایجاد می‌کنند؛ آن‌گاه از طریق منافذ ویژه‌ای که در سرش قرار گرفته، هرگونه آشفتگی‌ای را که با موانع یا حیوانات دیگر در این میدان ایجاد شود، ردیابی می‌کند. غذای این ماهی بیش‌تر لارو حشرات است.

ماهی سارگاسم

Order: Lophiiformes: Angler Fishes
Family: No Fish family information
Size: 19 cm (7 1/2 in)
Range: Atlantic, Indian, Pacific Oceans, tropical areas
Habitat: surface waters among sargassum weed

ماهی ماهی‌گیر

Order: Lophiiformes: Angler Fishes
Family: No Fish family information
Size: 1 - 2 m (3 1/4 - 6 1/2 ft)
Range: European coasts from Scandinavia and Iceland to N. Africa; Black and Mediterranean Seas
Habitat: coastal waters

موش‌ماهی

Order: Chimaeriformes: Chimaeras
Family: No Fish family information
Size: 1.5 m (5 ft)
Range: E. North Atlantic Ocean: Iceland to Azores; Mediterranean Sea
Habitat: deep water

ناوبان اطلس

Order: Batrachoidiformes: Toadfishes
Family: No Fish family information
Size: 30 cm (11 3/4 in)
Range: W. Atlantic Ocean: coasts of Brazil to Argentina
Habitat: inshore waters

ماهی سارگاسم ــ این ماهی یکی از اعضای خانوادهٔ ماهی‌های ماهی‌گیر به نام قورباغه‌ماهی‌هاست. بدنش شبیه به بالن است و روی آن را برآمدگی‌ها و زوائد پوستی فراوانی پوشانده است. به خوبی با علف‌های سارگاسم محل زندگی در می‌آمیزد و بین آن‌ها استتار می‌شود و با وجود تنوع رنگ، همیشه با تکه‌های علف محل زندگی، تشابه رنگی دارد. شعاع‌های فلاخن‌مانند روی چانهٔ این ماهی، به علف دریایی شباهت دارد و نقاط سفید روی بدن، به مرصع‌کاری‌های روی بدن حیوانات کوچکی که روی گیاهان سارگاسم زندگی می‌کنند، شبیه است. باله‌های روی سینهٔ این ماهی بسیار انعطاف‌پذیرند و هنگام بالا رفتن از علف‌ها، مانند دست از آن‌ها کمک می‌گیرد؛ به علف‌ها چنگ می‌زند و خود را بالا می‌کشد. بی‌مهره‌های کوچک، غذای عمدهٔ این ماهی را تشکیل می‌دهند و با طعمهٔ جذاب و کوچکی که روی پوزه‌اش قرار دارد، شکار را به سوی خود جلب می‌کند. هرگاه حیوانی شکاری به آن حمله کند، به سرعت به خود آب جذب می‌کند و مثل یک توپ باد می‌شود و آن قدر بزرگ می‌شود که حیوان شکاری دیگر قادر نیست آن را ببلعد.

ماهی ماهی‌گیر ــ این ماهی بسیار بزرگ و متمایز، سر صاف و پهنی دارد که بالای بدن تختش قرار گرفته است. دهانش بسیار عریض است و دندان‌هایش به‌خوبی تکامل یافته‌اند. اطراف دهان و سر ماهی، با زبانه‌هایی از جنس پوست احاطه شده است که هنگام دراز کشیدن ماهی بر بستر دریا، به پنهان نگاه‌داشتن چارچوب بدنش کمک می‌کنند. باله‌های شکمی بر روی اندام‌های گوشتی قرار گرفته‌اند و روی اولین تیغ پشتی دراز آن، زبانه‌ای پوستی برای جلب کردن و به دام انداختن ماهی‌ها قرار دارد. این ماهی در مناطق پایینی و نزدیک بستر دریا زندگی می‌کند و می‌توان آن را در آب‌های کم‌عمق تا عمق ۵۰۰ متر یا بیش‌تر یافت. در حالی که خود را نیمه، در شن‌ها و ریگ‌های بستر دریا مدفون می‌کند، به انتظار طعمه می‌نشیند و در عین حال برای هدایت کردن آن به سمت دهان فراخ و جاگیر خود، زبانهٔ روی تیغ بدن را مدام حرکت می‌دهد. پس از باز کردن دهان، جریان قدرتمندی از آب ایجاد می‌شود که طعمه را به درون می‌کشد. در فصل بهار و اوایل تابستان به مناطق پایین‌تر دریا می‌رود تا در آب‌های عمیق تخم‌ریزی کند. تخم‌ها هنگام خارج شدن از بدن ماهی، در رشته‌های روبان‌مانندی که از مخاط ژلاتینی تشکیل شده، به بند کشیده شده‌اند. این حالت آن‌ها را هنگام حرکت در نزدیکی سطح آب در کنار یکدیگر نگاه می‌دارد. لاروها نیز با کمک باله‌های عقبی خود، در نزدیکی سطح آب شنا می‌کنند. اردک ماهی ساکن سواحل اقیانوس اطلس یا امریکای شمالی قرابت فراوانی با این ماهی دارد و در شکل ظاهری و عادات نیز به آن شبیه است.

موش‌ماهی ــ این گونهٔ خاص، با باله‌های پشتی برجسته و باله‌های شکمی بزرگ و چشمان درشت، نمونهٔ کامل راستهٔ خود به شمار می‌رود. تیغ روی بالهٔ پشتی به یک غدهٔ ترشح‌کنندهٔ سم متصل است. ماهی نر، اندکی از ماهی ماده، کوچک‌تر است و روی سرش زائدهٔ گرزمانندی دیده می‌شود. این ماهی را در دسته‌های تک‌جنسی و عموماً نزدیک به بستر دریا می‌توان یافت. از ستاره‌های دریایی، نرم‌تنان و سخت‌پوستان تغذیه می‌کند و تابستان برای تولید مثل و تخم‌ریزی به آب‌های کم‌عمق می‌رود. تخم‌ها درون محفظه‌ای که به تدریج ضخامت خود را از دست می‌دهد و باریک می‌شود، قرار می‌گیرند؛ این محفظه خود در بستر دریا جاسازی می‌شود.

ناوبان اطلس ــ این ماهی در بستر دریاها زندگی می‌کند. سرش بزرگ و تخت است و چشم‌هایش بالای آن قرار گرفته‌اند؛ چنان‌که به جای نگاه کردن به اطراف، بالا را نگاه می‌کند. بدنش بدون فلس است و حول آن، ردیف‌های متعددی از چند صد بافت درخشان و اندام‌های ریز مولد نور قرار گرفته است که هرکدام به یک نقطهٔ کوچک نورانی شباهت دارند و همه به شکلی منظم و خاص کنار یکدیگر چیده شده‌اند. این ماهی از معدود ماهیان ساکن آب‌های کم‌عمق است که چنین اندام‌هایی دارد. همچنین، به ماهی آوازخوان معروف است و می‌تواند صداهای گوناگونی سر دهد. ماهیچه‌های ویژه‌ای در دیوارهٔ بادکیسهٔ شنای آن قرار گرفته‌اند که منقبض می‌شوند و جداره‌های بادکیسه را می‌لرزانند. به این ترتیب، این ماهی‌ها می‌توانند سوت بکشند و صداهایی شبیه به خُرخُر تولید کنند.

ماهی سارگاسم
Sargassumfish
Histrio histrio

موش‌ماهی
Ratfish
Chimaera monstrosa

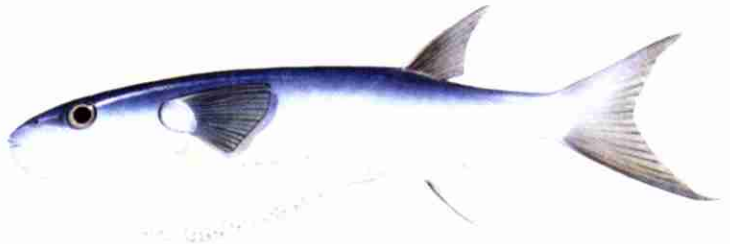
ناوبان اطلس
Atlantic Midshipman
Porichthys porosissimus

ماهی ماهی‌گیر
Angler
Lophius piscatorius

پف ماهی معمولی
Common Pufferfish
Tetraodon cutcutia

پف ماهی اقیانوسی
Oceanic Puffer
Lagocephalus lagocephalus

جعبه ماهی خال‌آبی
Blue-spotted Boxfish
Ostracion tuberculatus

پف ماهی تیز بینی
Sharpnose Puffer
Canthigaster rostrata

پف ماهی دم‌نواری
Bandtail Puffer
Sphoeroides spengleri

ماهی‌های ماشه‌دار و پف‌ماهی‌ها

پف ماهی اقیانوسی – این ماهی عضوی از خانوادهٔ Tetraodontidae است که بدنش در ناحیهٔ پشت سر تنومند است و همچنان که به طرف دم دو شاخه امتداد می‌یابد، کاملاً باریک می‌شود. این ماهی مانند بیش‌تر پف‌ماهی‌ها، می‌تواند بدن خود را با خوردن آب متورم کند و هنگامی که این کار را انجام می‌دهد، تیغ‌های کوچک درون شکمش در حکم وسیله‌ای دفاعی عمل می‌کنند. پوست ناحیهٔ پشتش صاف است و مانند همهٔ پف‌ماهی‌ها آرواره‌هایی منقارمانند دارد که از یک جفت دندان تقریباً جوش‌خورده به هم در هریک از آرواره‌ها پدید آمده‌اند. اگرچه دربارهٔ عادات این ماهی آگاهی چندانی در دست نیست، تصور بر این است که از ماهی‌ها، سخت‌پوستان و ماهی‌های مرکب تغذیه می‌کند.

پف ماهی تیز بینی – عضوی از خانوادهٔ پف‌ماهی‌هاست که مانند بیش‌تر خویشاوندان خود کوچک است. بدنی مستحکم و گرد دارد و برآمدگی تیره‌رنگ ویژه‌ای، از میانهٔ پشت آن می‌گذرد و روی سر و بدنش خال‌های آبی‌رنگ پراکنده‌ای وجود دارد. رژیم غذایی متنوعش شامل کرم‌ها، سخت‌پوستان، توتیاهای دریایی و گیاهان آبزی است.

پف ماهی دم‌نواری – این ماهی که یک پف‌ماهی کشیده است، پوزه‌ای دراز و عریان و چشم‌هایی درشت در قیاس با جثه‌اش دارد. از روی ردیفی از لکه‌های تیره‌رنگی که از سر تا دم کشیده شده‌اند، شناسایی می‌شود. افزون بر این، نقوش راه راهی روی دمش دارد. این ماهی مانند همهٔ پف‌ماهی‌ها می‌تواند بدن خود را با خوردن آبِ بسیار، متورم کند و بدین ترتیب، شکارگران خود را بترساند. بلعیدن یا حتی گازگرفتن بدن متورم، برای هر دشمنی دشوار است. پوستش پوشیده از تیغ‌های ریز است که هنگام متورم شدن بدن، بیرون می‌زند. هنگامی که خطر رفع شود، به سرعت آب درون خود را خارج می‌کند.

پف ماهی معمولی – یکی از چند پف‌ماهی آب شیرین است که بدنی چاق دارد و به طور چشم‌گیری سبز است و وصله‌های زردرنگی دارد. این ماهی هنگام احساس خطر، بدن خود را با خوردن آب متورم می‌کند تا این که کاملاً کروی شود، ولی بدون تیغ‌های پشت است. با بدن چاق و نسبتاً سخت خود، با استفاده از حرکات موج‌دار باله‌های عقبی و مقعدی کوچکش، به کندی حرکت می‌کند، ولی با شگردهای دفاعی خود، سرعت کمش را جبران می‌کند. این ماهی از بی‌مهرگان ساکن بستر و دیگر ماهی‌ها تغذیه می‌کند. ماهی آکواریمی محبوبی است و در اسارت پرورش داده می‌شود. ماهی ماده تخم‌هایش را در بستر می‌ریزد که در آن‌جا ماهی نر از آن‌ها مراقبت می‌کند و روی آن‌ها می‌خوابد تا تبدیل به نوزاد ماهی شوند. بسیاری از اعضای خانوادهٔ پف‌ماهی‌ها، ماهی‌های خوراکی خوبی هستند و با وجودی که اندام‌های داخلی آن‌ها و گاهی حتی گوشت آن‌ها بسیار سمی است و می‌توانند مسمومیت کشنده‌ای به‌بار آورند، آشپزهای ویژه‌ای در ژاپن برای پخت آن‌ها آموزش می‌بینند که به فوگو معروف‌اند اما با این همه، خوردن این ماهی بدون خطر مسمومیت نیست.

جعبه ماهی خال‌آبی – مانند همهٔ اعضای خانوادهٔ خود، بدنی محصور در پوسته‌های استخوانی دارد که این پوسته از صفحات به هم پیوسته تشکیل شده است. دهان، چشم‌ها، باله‌ها و آبشش و شکاف‌های شکمی، تنها روزنه‌های موجود در این زره هستند که به نحو کارآمدی این ماهی را از شکارگران مصون می‌دارد. این جعبه‌ماهی از انواع بی‌مهرگان ساکن بستر تغذیه می‌کند و هرچند معمولاً بسیار کند شنا می‌کند، می‌تواند با حرکت دادن دم قوی و انعطاف‌پذیرش جهشی سریع انجام دهد.

پف ماهی اقیانوسی
Order: Tetraodontiformes: Puffer, Triggerfishes
Family: No Fish family information
Size: 61 cm (24 in)
Range: Tropical and subtropical Atlantic Ocean, occasionally as far north as Britain; Indian and Pacific Oceans
Habitat: surface waters in open sea

پف ماهی تیز بینی
Order: Tetraodontiformes: Puffer, Triggerfishes
Family: No Fish family information
Size: 11 cm (4 1/4 in)
Range: W. Atlantic Ocean: Bermuda and Bahamas, south to Brazil, including Gulf of Mexico and Caribbean; E. Atlantic:St. Helena, W. Africa, Canary Islands, Madeira
Habitat: coastal waters, coral reefs, tidal pools, eelgrass beds

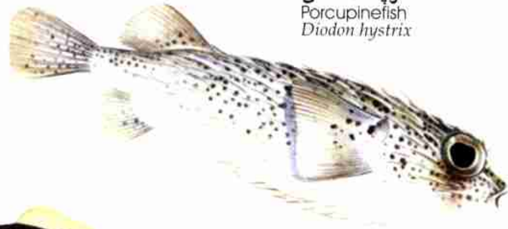
پف ماهی دم‌نواری
Order: Tetraodontiformes: Puffer, Triggerfishes
Family: No Fish family information
Size: 30.5 cm (12 in)
Range: W. Atlantic Ocean: New England to Brazil; E. Atlantic: Azores, Madeira, Canary and Cape Verde Islands
Habitat: shallow inshore waters, sea grass beds, tidal inlets

پف ماهی معمولی
Order: Tetraodontiformes: Puffer, Triggerfishes
Family: No Fish family information
Size: 15 cm (6 in)
Range: India, Burma, Malaysia
Habitat: rivers

جعبه ماهی خال‌آبی
Order: Tetraodontiformes: Puffer, Triggerfishes
Family: No Fish family information
Size: 46 cm (18 in)
Range: Indian and Pacific Oceans: E. Africa and S.E. Asia, Australia, Philippines and W. Pacific islands
Habitat: coastal waters, coral reefs

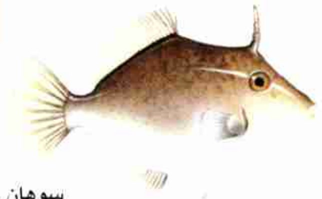
خارماهی راه‌راه
Striped Burrfish
Chilomycterus schoepfi

خارپشت ماهی
Porcupinefish
Diodon hystrix

سوهان ماهی خط‌دار
Scrawled Filefish
Aluterus scriptus

سوهان ماهی سرتخت
Planehead Filefish
Monacanthus hispidus

خورشید ماهی اقیانوسی
Ocean Sunfish
Mola mola

خارپشت ماهی – به خویشاوندان خود، یعنی پف‌ماهی، از این جهت شبیه است که می‌تواند بدن خود را متورم کند و بدنش با تیغ‌های تیز بلند پوشیده شده است که این تیغ‌ها در حالت عادی صاف و خوابیده‌اند، ولی در صورت متورم شدن بدن، راست می‌شوند. تقریباً برای هر جانور شکارگری غیرممکن است که از عهدهٔ خوردن این بالش پوشیده از سنجاق‌های کروی برآید و این شیوهٔ دفاعی، سرعت و تحرک بسیار اندک ماهی را جبران می‌کند. این ماهی با حرکات موجی باله‌های عقبی و مقعدی کوچکش، به کندی حرکت می‌کند و بدون باله‌های لگنی است. دو دندان به هم پیوسته در هریک از آرواره‌هایش دارد که منقاری شبیه به منقار پرنده پدید می‌آورند. این ماهی با این منقار، طعمه‌های سخت‌پوستی مانند خرچنگ‌ها، نرم‌تنان و توتیاهای دریایی را می‌خورد.

خارماهی راه‌راه – یکی از گونه‌های خانوادهٔ خارپشت ماهی‌هاست که شامل تقریباً ۱۵ گونه است. این ماهی بدنی بیضی‌شکل دارد که مزین به تیغ‌های خارمانند قوی است. می‌تواند بدنش را با آب متورم کند، ولی تیغ‌ها در وضعیتی افراشته ثابت هستند. قسمت بالای بدن، منقش به خطوطی تیره‌رنگ و نامنظم است و یک جفت وصلهٔ تیره رنگ، در هریک از پهلوهایش وجود دارد. سخت‌پوستان و نرم‌تنان غذای اصلی این ماهی‌ها هستند. دندان‌های به هم پیوسته‌ای دارد و این دندان‌ها چندان قوی‌اند که می‌توانند پوسته‌های سخت این شکارها را خرد کنند.

خورشید ماهی اقیانوسی – این ماهی خارق‌العاده عضوی از خانوادهٔ کوچک مولیده است که مطالعهٔ زیادی در مورد آن صورت نگرفته است. این خانواده شامل ۳ تا ۵ گونه است. این ماهی کاملاً برخلاف ماهی‌های دیگر، بدنی حلقوی دارد که تقریباً به طور ناگهانی به یک حاشیهٔ چین‌دار جالب منتهی می‌شود. این چین شامل مجموعه‌ای از پرده‌هاست که دمی تغییریافته را به وجود می‌آورد. هر دوی باله‌های عقبی و مقعدی، قاعده‌هایی کوتاه دارند و افراشته‌اند و تقریباً نزدیک انتهای بدن قرار دارند. باله‌های سینه‌ای این ماهی گرد هستند، اما بدون باله‌های لگنی است. دهانش نسبت به بدن این ماهی بزرگ کوچک است و شامل دو دندان در هریک از آرواره‌هاست که با هم یکی شده‌اند و منقاری قوی را پدید می‌آورند. این ماهی بیش‌تر از موجودات پلانکتونی کوچکی مانند توتیاهای دریایی و ژله‌ماهی‌های شانه‌ای تغذیه می‌کند، ولی سخت‌پوستان و ماهی‌ها را نیز می‌خورد.
هر چند بسیارند و توزیع گسترده‌ای دارند، زیاد شناخته شده نیستند. چنین تصور می‌شود که در آب‌های سطحی خود را زیر آفتاب گرم می‌کنند و به همین علت به این نام خوانده می‌شوند، اما ماهی‌هایی که در حال آفتاب گرفتن مشاهده می‌شوند، ممکن است مریض باشند یا قادر به حرکت نباشند.

سوهان ماهی خط‌دار – یکی از اعضای گروهی متشکل از ۸۵ گونه سوهان‌ماهی است که زیرخانواده‌ای از خانوادهٔ ماهی‌های ماشه‌دار را تشکیل می‌دهند. این سوهان‌ماهی، دراز و بسیار باریک‌تر از بیش‌تر اعضای خانوادهٔ خود است و پوزه‌اش بلند و نوک‌تیز است. یک تیغ عقبی دارد و باله‌های عقبی و مقعدی‌اش کوچک و نرم‌اند. تیغ‌هایی کوچک، روی فلس‌های این ماهی وجود دارند که بافت بدن را خاردار می‌کنند و منشأ نام متداول این ماهی همین بدن خاردار اوست. بی‌مهرگان ساکن بستر و جلبک‌ها غذای اصلی این سوهان‌ماهی هستند. پوزهٔ خود را به سمت پایین می‌گیرد و بستر دریا را زیر و رو می‌کند. اغلب در توده‌های گیاهان نواری تغذیه می‌کند و در آن جا با وضعیت سر رو به پایین، حرکات موج‌دار باله‌ها و رنگ‌آمیزی مایل به سبز خود کاملاً استتار می‌شود.

سوهان ماهی سرتخت – بدنی فشرده و حجیم دارد که با فلس‌های تیغ‌دار و کوچک پوشیده شده است و به این ماهی بافتی خشن می‌دهد. یک ویژگی شاخص این ماهی تنها تیغ عقبی اوست که دارای کنارهٔ پشتی دندانه‌دار است. این ماهی یک تیغ لگنی بزرگ نیز دارد.

خارپشت ماهی

Order: Tetraodontiformes: Puffer, Triggerfishes
Family: No Fish family information
Size: 91 cm (35 3/4 in)
Range: Pacific, Indian and Atlantic Oceans: tropical areas
Habitat: most common in shallow waters, turtle grass beds

خارماهی راه‌راه

Order: Tetraodontiformes: Puffer, Triggerfishes
Family: No Fish family information
Size: up to 25.5 cm (10 in)
Range: W. Atlantic Ocean: Cape Cod to Florida, south through Gulf of Mexico and Caribbean to Brazil
Habitat: shallow inshore waters

خورشید ماهی اقیانوسی

Order: Tetraodontiformes: Puffer, Triggerfishes
Family: No Fish family information
Size: up to 4 m (13 ft)
Range: Atlantic, Pacific and Indian Oceans: temperate and tropical areas
Habitat: open sea

سوهان ماهی خط‌دار

Order: Tetraodontiformes: Puffer, Triggerfishes
Family: No Fish family information
Size: 91 cm (35 3/4 in)
Range: Atlantic, Pacific and Indian Oceans: tropical seas
Habitat: inshore waters, seabed

سوهان ماهی سرتخت

Order: Tetraodontiformes: Puffer, Triggerfishes
Family: No Fish family information
Size: 15 - 25.5 cm (6 - 10 in)
Range: W. Atlantic Ocean: Cape Cod (sometimes as far north as Nova Scotia) to Florida and Caribbean, south to Brazil
Habitat: inshore waters

گاوماهی خط‌دار ـ عضو خانوادهٔ جعبه‌ماهی‌هاست و پوسته‌ای استخوانی، متشکل از صفحات به هم پیوسته دارد که بیش‌تر قسمت‌های بدنش را در بر می‌گیرد. تنها دهان، چشم‌ها، آبشش، و سوراخ‌های شکمی و باله‌ها از این پوستهٔ سخت آزاد هستند. روی سر این ماهی یک جفت تیغ متمایل به جلو قرار دارد و یک جفت تیغ دیگر، متمایل به عقب در پشت پوسته، نزدیک دم وجود دارد که نام معمولی آن نیز از همین‌جا گرفته شده است. گاوماهی خط‌دار که با زره بدنش به خوبی حفاظت می‌شود، به وسیلهٔ حرکات پارومانند باله‌ها به کندی شنا می‌کند، اما بیش‌تر عمر خود را میان گیاهان نواری مجاور بستر دریا می‌گذراند. غذای اصلی‌اش بی‌مهرگان ساکن بستر و گیاهان آبزی است.

ماهی ماشه‌دار خاکستری ـ عضو خانوادهٔ بالیستیده است و بدنی فشرده ولی حجیم دارد. پوزهٔ این ماهی اندکی برجسته است و دندان‌هایش شبیه دندان‌های پیشین و تیز هستند. باله‌های مقعدی و عقبی ثانویه برجسته‌اند و اولین بالهٔ عقبی شامل سه تیغ است که اولین تیغ آن قوی و ضخیم است و هنگامی که راست شود، با تیغ دوم درگیر می‌شود و در جای خود ثابت می‌ماند. این ماشه باید آزاد شود تا دم دوباره به حالت خوابیدهٔ اولیه باز گردد. در صورتی که احساس خطر کند یا تعقیب شود، می‌تواند درون شکافی پناه گیرد و با این تیغ قفل‌شونده، خود را درون شکاف بچسباند که کندن آن بسیار دشوار است. این ماهی باله‌های لگنی ندارد، ولی دارای تیغ لگنی است. تصور می‌شود که این ماهی از جانوران سخت‌پوست تغذیه می‌کند. ماهی‌های خاکستری جوان، میان خزه‌های دریایی سارگاسم در دریای آزاد شناورند و توزیع گسترده‌ای دارند.

ماهی ماشه‌دار دلقک ـ نقش و نگارهایی چشم‌گیر و لکه‌هایی روشن در نیمهٔ پایینی بدنش دارد که با رنگ‌آمیزی تیرهٔ پشتش در تضاد است. اطراف دهانش به رنگ نارنجی روشن است و نقش و نگارهایی سبز در پشت و روی بالهٔ دمش وجود دارد. باله‌های عقبی و مقعدی ثانویه‌اش کوچک‌تر از باله‌های بسیاری از ماهی‌های ماشه‌دار است، ولی اولین تیغ از تیغ‌های عقبی مستحکم‌تر است و می‌تواند با تیغ دوم قفل شود و به وضعیت ایستاده در آید که این ویژگی در همهٔ اعضای خانوادهٔ بالیستیده معمول است.

ماهی ماشه‌دار سارگاسم ـ عضوی کوچک از خانوادهٔ بالیستیده است که دارای رنگ‌های ملایم و منقش به خطوط شکستهٔ تیره‌رنگ در امتداد بدن است. مانند ماهی‌های ماشه‌دار دیگر، بدون هرگونه بالهٔ لگنی است، ولی تیغی لگنی دارد. نوزادان این گونه تمایل دارند زیر توده‌هایی از خزه‌های دریایی سارگاسم که در سطح شناورند، به سر برند.

ماهی ماشه‌دار سیاه‌نواری ـ عضوی از خانوادهٔ بالیستیده است که بدنی فشرده و پوزه‌ای نسبتاً کشیده دارد. رنگ‌آمیزی‌اش متغیر است، هر چند همیشه نوارهایی روشن و تیره دارد که تا بالهٔ مقعدی امتداد می‌یابد. افزون بر سه تیغ عقبی که خاص این خانواده است، وصله‌ای از تیغ‌ها در هر طرف دمش دارد که با ناحیه‌ای سیاه‌رنگ احاطه شده است. این ماهی با به هم مالیدن استخوان‌های محافظ بالهٔ سینه‌ای قادر است صداهایی بسیار بلند تولید کند. این صداها با بادکیسهٔ شنای این ماهی تشدید می‌شوند.

ماهی ماشه‌دار ملکه ـ این ماهی زیبا و جالب را به سادگی می‌توان از روی زائده‌های باریک روی باله‌های عقبی و دم و از روی رنگ‌آمیزی آبی و زرد چشم‌گیر، از گونه‌های دیگر تمییز داد. مانند ماهی‌های ماشه‌دار دیگر، سه تیغ عقبی دارد که اولین تیغ می‌تواند با تیغ دوم قفل شود و به حالت راست بایستد. این ماهی از انواع بی‌مهرگان، به‌ویژه توتیاهای دریایی، تغذیه می‌کند.

گاو ماهی خط‌دار

Order: Tetraodontiformes: Puffer, Triggerfishes
Family: No Fish family information
Size: 46 cm (18 in)
Range: W. Atlantic Ocean: New England to Brazil, including Gulf of Mexico and Caribbean
Habitat: coastal waters, among beds of eelgrass

ماهی ماشه‌دار خاکستری

Order: Tetraodontiformes: Puffer, Triggerfishes
Family: No Fish family information
Size: 41 cm (16 in)
Range: Atlantic Ocean: from W. Africa to Portugal in E. (seasonally north to Britain), across to Argentina and north to Nova Scotia in W.
Habitat: open sea

ماهی ماشه‌دار دلقک

Order: Tetraodontiformes: Puffer, Triggerfishes
Family: No Fish family information
Size: 33 cm (13 in)
Range: Indian and Pacific Oceans: E. Africa to India, S.E. Asia, N. Australia and Japan
Habitat: rocky coasts, coral reefs

ماهی ماشه‌دار سارگاسم

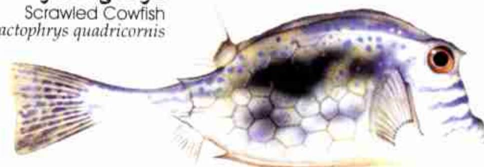
Order: Tetraodontiformes: Puffer, Triggerfishes
Family: No Fish family information
Size: 25.5 cm (10 in)
Range: W. Atlantic Ocean: North Carolina through Caribbean to Brazil; probably also occurs in tropical areas of Indian and W. Pacific Oceans
Habitat: open sea

ماهی ماشه‌دار سیاه‌نواری

Order: Tetraodontiformes: Puffer, Triggerfishes
Family: No Fish family information
Size: 30.5 cm (12 in)
Range: Indian and Pacific Oceans: E. Africa through S.E. Asia to Hawaiian Islands
Habitat: shallow waters on the outer edges of reefs

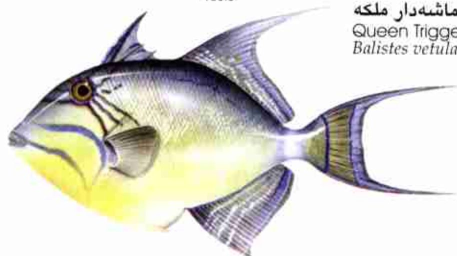
ماهی ماشه‌دار ملکه

Order: Tetraodontiformes: Puffer, Triggerfishes
Family: No Fish family information
Size: 56 cm (22 in)
Range: W. Atlantic Ocean: Florida, (sometimes New England) to Brazil, including Gulf of Mexico and Caribbean
Habitat: inshore waters, coral reefs

گاوماهی خط‌دار
Scrawled Cowfish
Lactophrys quadricornis

ماهی ماشه‌دار خاکستری
Gray Triggerfish
Balistes carolinensis

ماهی ماشه‌دار دلقک
Clown Triggerfish
Balistoides conspicillum

ماهی ماشه‌دار ملکه
Queen Triggerfish
Balistes vetula

ماهی ماشه‌دار سیاه‌نواری
Black-barred Triggerfish
Rhinecanthus aculeatus

ماهی ماشه‌دار سارگاسم
Sargassum Triggerfish
Xanthichthys ringens

نمایه

ن

و

ه

ی

Index

A

B

C

3

The Encyclopedia of Animals

دایرةالمعارف حیوانات به مطالعهٔ عالی‌ترین شکل از موجودات زندهٔ روی زمین، یعنی گروه مهره‌داران، می‌پردازد. این گروه شامل ۴۵ هزار گونهٔ جانوری است که چنان‌که از نام‌شان پیداست، همگی دارای ستون مهره‌اند. در این مجموعه، نزدیک به ۲۰۰۰ گونه از این گروه بزرگ بررسی شده و هر مدخل با تصویری زیبا همراه است. مجموعهٔ حاضر در ۳ جلد و ۵ گروه جانوری به ترتیب زیر تدوین شده است:

- پستانداران (جلد یک)
- پرندگان (جلد دو)
- خزندگان، دوزیستان و ماهی‌ها (جلد سه)

دسته‌بندی حیوانات در این مجموعه غالباً بر اساس راستهٔ حیوانات یا گروه‌هایی مبتنی بر گونه‌های جانوری با ویژگی‌های مشترک صورت گرفته و ترتیب این گروه‌ها و گونه‌ها مطابق الفبای فارسی آمده است. در چینش مطالب و تصاویر، سه نوع دسته‌بندی مد نظر بوده است:

- تصویر هر حیوان همراه با نام انگلیسی و لاتین
- توضیح تفصیلی دربارهٔ ویژگی‌های هر حیوان
- توضیح اجمالی دربارهٔ راسته، تیره، اندازه، محل زندگی و زیستگاه هر حیوان

نشر قاف
Qaaf Publications

سازمان چاپ و انتشارات
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
WWW.PROIR.COM

۱۴۰۰۰ تومان
ISBN 964-422-683-6
964-422-684-4 (دوره)
9789644226830